

การพัฒนากิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล

นางเบญจพร จิ่งเกรียงไกร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the University Graduate School.

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาอุดมศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2558

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

DEVELOPMENT OF PROFESSIONAL CHARACTERISTICS DEVELOPMENT
ACTIVITIES FOR NURSING STUDENTS

Mrs. Benchaporn Chuengkriangkrai

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Doctor of Philosophy Program in Higher Education
Department of Educational Policy Management and Leadership

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2015

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การพัฒนากิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพสำหรับ นักศึกษาพยาบาล
โดย	นางเบญจพร จึงเกรียงไกร
สาขาวิชา	อุดมศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรุณี หงษ์ศิริวัฒน์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม	ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.ปทีป เมธาคุณวุฒิ

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาคุษภูษบัณฑิต

.....คณบดีคณะครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.บัญชา ชลาภิรมย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิภา ปรัชญพฤทธิ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรุณี หงษ์ศิริวัฒน์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
(ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.ปทีป เมธาคุณวุฒิ)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.อัจฉรา ไชยูปถัมภ์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช สุชีวะ)

.....กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กรรณิการ์ สุวรรณโคต)

เบญจพร จีงเกียรติกร : การพัฒนากิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล (DEVELOPMENT OF PROFESSIONAL CHARACTERISTICS DEVELOPMENT ACTIVITIES FOR NURSING STUDENTS) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ผศ. ดร.อรุณี หงษ์ศิริวัฒน์, อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม: ศ.กิตติคุณ ดร.ปทีป เมธาคูณวุฒิ, 420 หน้า.

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์สถานภาพงานวิจัยเกี่ยวกับกิจกรรมที่พัฒนาคุณลักษณะทางด้านคุณธรรมจริยธรรมของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี 2) สังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับกิจกรรมที่พัฒนาคุณลักษณะทางด้านคุณธรรมจริยธรรมของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรีด้วยการวิเคราะห์อภิमानสำหรับงานวิจัยเชิงปริมาณ และการวิเคราะห์เนื้อหาสำหรับงานวิจัยเชิงคุณภาพ 3) สังเคราะห์คุณลักษณะทางวิชาชีพด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลระดับปริญญาตรี 4) พัฒนาและประเมินกิจกรรมเสริมหลักสูตรในการพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพนักศึกษาพยาบาล งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์จำนวน 80 เล่ม แบ่งเป็นงานวิจัยสำหรับการวิเคราะห์อภิमान 44 เล่ม และงานวิจัยสำหรับการวิเคราะห์เนื้อหา 36 เล่ม กลุ่มตัวอย่างสำหรับพัฒนากิจกรรมเป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบประเมินเพื่อคัดเลือกงานวิจัย แบบบันทึกข้อมูลคุณลักษณะงานวิจัย แบบบันทึกการวิเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพ แบบประเมินคุณลักษณะทางวิชาชีพด้านคุณธรรมจริยธรรม และแบบประเมินการจัดกิจกรรม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา สถิติบรรยาย การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการทดสอบที ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. สถานภาพของงานวิจัยที่นำมาวิเคราะห์อภิमानและวิเคราะห์เนื้อหา คือ 1) เผยแพร่ระหว่างปี พ.ศ. 2546-2550 ร้อยละ 31.25 2) เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท ร้อยละ 70.00 3) อยู่ในสาขาวิชาจิตวิทยา/จิตวิทยาการศึกษา ร้อยละ 27.50 4) ใช้ทฤษฎีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของโคลเบอร์ก ร้อยละ 18.75 5) งานวิจัยเชิงบรรยาย ร้อยละ 38.75 6) เลือกร้อยละ 35.00 7) เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม ร้อยละ 75.00 8) คุณภาพของเครื่องมืออยู่ในระดับดีมาก ร้อยละ 71.25 และ 9) การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติบรรยาย ร้อยละ 93.75

2. วิเคราะห์ค่าขนาดอิทธิพลได้ 303 ค่า ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.473 ตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัย 17 ตัวแปร ส่งผลให้ค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 สำหรับปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณธรรมจริยธรรมของนิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่ คือ อายุ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมควรจัดต่อเนื่องทุกชั้นปี

3. ผลการสังเคราะห์คุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรม คือ ความเมตตากรุณา ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์และความเสียสละ ซึ่งเป็นคุณลักษณะทางวิชาชีพสำหรับการพัฒนานักศึกษาพยาบาลในการทดลอง

4. การออกแบบกิจกรรมใช้ทฤษฎีการกระจายค่านิยมและทฤษฎีการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ 14 กิจกรรม เวลา 16 ชั่วโมง สารการเรียนรู้ยึดตามแนวคิดคุณธรรมจริยธรรมในวิชาชีพการพยาบาล คະแนนเฉลี่ยคุณลักษณะทางวิชาชีพด้านคุณธรรมจริยธรรมก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยคะแนนเฉลี่ยหลังเข้าร่วมกิจกรรมมากกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรม ผลการประเมินการจัดกิจกรรมโดยนักศึกษามีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ภาควิชา	นโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทาง	ลายมือชื่อนิสิต
	การศึกษา	ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก
สาขาวิชา	อุดมศึกษา	ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาร่วม
ปีการศึกษา	2558	

5384229027 : MAJOR HIGHER EDUCATION

KEYWORDS: VIRTUE AND ETHICS / PROFESSIONAL CHARACTERISTICS / NURSING STUDENT

BENCHAPORN CHUENGKRIANGKRAI: DEVELOPMENT OF PROFESSIONAL CHARACTERISTICS DEVELOPMENT ACTIVITIES FOR NURSING STUDENTS. ADVISOR: ASST. PROF. ARUNEE HONGSIRIWAT, Ph.D., CO-ADVISOR: PROF. PATEEP METHAKUNAVUDHI, Ph.D., 420 pp.

The purposes of this research were 1) to analyze the status of the research studied activities that developed virtue and ethics characteristics for undergraduate students; 2) to synthesize the research reports studied activities that developed virtue and ethics characteristics for undergraduate students with meta-analysis for quantitative research and content analysis for qualitative research; 3) to synthesize professional characteristics related to virtue and ethics for undergraduate nursing students; and 4) to develop and evaluate professional characteristics development activities for nursing students. The 80 research reports were synthesized consisting of 44 research reports for meta-analysis and 36 research reports for content analysis. The samples for participating in activities were 30 second-year nursing students. The research instruments were assessment form of research selecting, research characteristics recording form, analysis record of qualitative research, assessment form of professional characteristics related to nursing virtue and ethics, and assessment form of activities arrangement. Data were analyzed by using content analysis, descriptive statistics, one-way ANOVA, and t-test. The findings were as follow:

1) The researches for meta-analysis and content analysis were: 1) publishing between 2003-2007 B.E. (31.25%); 2) mostly master theses (70.00%); 3) field of study in psychology/educational psychology (27.50%); 4) the researches applied Kohlberg's theory of moral reasoning (18.75%); 5) using descriptive research (38.75%); 6) selecting purposive sample (35.00%); 7) collecting data by questionnaire (75.00%); 8) very good level of instrument quality (71.25%); and 9) using descriptive statistics data analysis (93.75%).

2) The result of meta-analysis was 303 effect sizes and the mean was 0.473. The 17 research characteristic variables significantly affected to difference of mean of effect sizes at .05 and .01 level. The most factors that affected to virtue and ethics of students were age, achievement, and the activities developed virtue and ethics of students should be done continuing every year.

3) The result of synthesis of virtue and ethics characteristics was compassion, responsibility, honesty, and dedication. They were used as professional characteristics for nursing students' development in the experiment.

4) The activities were designed by using values clarification and experiential learning theory that included 14 activities and 16 hours. The learning content developed on concept of virtue and ethics in nursing profession. The mean scores of professional characteristics related to nursing virtue and ethics were significant differences between before and after participating in the arranged activities at .01 level and the mean scores of the post-test were higher than the pre-test. The satisfaction of arranged activities by students' assessment was at highest level.

Department: Educational Policy Management and Student's Signature

Leadership Advisor's Signature

Field of Study: Higher Education Co-Advisor's Signature

Academic Year: 2015

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงเป็นอย่างดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรุณี หงษ์ศิริวัฒน์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ที่ได้ให้คำปรึกษาเป็น อย่างดีรวมทั้งให้กำลังใจและช่วยแก้ปัญหาต่างๆตลอดระยะเวลาในการทำวิทยานิพนธ์ และ ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.ปทีป เมธาคูณวุฒิ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมที่ได้กรุณาสละเวลา ให้คำแนะนำ และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ตลอดจนติดตามความก้าวหน้าในการพัฒนา วิทยานิพนธ์ ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์สาขาวิชาอุดมศึกษาที่ได้ให้ความรู้และคำแนะนำใน การพัฒนาหัวข้อวิทยานิพนธ์

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิภา ปรัชญพฤทธิ รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช สุชีวะ อาจารย์ ดร.อัจฉรา ไชยปถัมภ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กรรณิการ์ สุวรรณ โคต คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่ได้ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านได้ให้ความกรุณาในการตรวจสอบ เครื่องมือในการวิจัย กิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล ตลอดจน ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการดำเนินการวิจัย

ขอขอบพระคุณโรงเรียนพยาบาลรามาธิบดี และคณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาล รามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดลที่ได้อนุมัติให้ลาศึกษาต่อและสนับสนุนทุนการศึกษา บัณฑิต วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่สนับสนุนทุนอุดหนุนวิทยานิพนธ์สำหรับนิสิต และสมาคม ศิษย์เก่าพยาบาลรามาธิบดีที่ได้ร่วมสนับสนุนทุนวิจัยสำหรับการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ด้วย

ขอขอบพระคุณ คณะกรรมการบริหารโรงเรียนพยาบาลรามาธิบดี คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล ที่สนับสนุนการพัฒนาเครื่องมือในการวิจัยและการจัด กิจกรรมพัฒนานักศึกษาพยาบาลเป็นอย่างดี และขอขอบคุณคณาจารย์สาขาวิชาการพยาบาล พื้นฐาน โรงเรียนพยาบาลรามาธิบดี ที่คอยช่วยเหลือและให้กำลังใจเป็นอย่างดีมาตลอด

ขอขอบคุณรุ่นพี่ เพื่อน และรุ่นน้อง หลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา อุดมศึกษา ที่เป็นแรงสนับสนุนที่สำคัญ และขอขอบคุณเจ้าหน้าที่และนักศึกษาพยาบาล โรงเรียน พยาบาลรามาธิบดี ทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมเป็นอย่างดี สุดท้ายขอขอบคุณ สมาชิกทุกคนในครอบครัวที่ได้สนับสนุน และให้กำลังใจในการศึกษาตลอดจนการทำวิทยานิพนธ์ จนสำเร็จเป็นอย่างดี

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามการวิจัย.....	7
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	8
นิยามคำศัพท์.....	8
คำอธิบายกรอบแนวคิดในการวิจัย.....	11
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	20
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	21
ตอนที่ 1 ทฤษฎี แนวคิดที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณลักษณะทั่วไป.....	22
ตอนที่ 2 คุณลักษณะทางวิชาชีพของพยาบาล.....	34
ตอนที่ 3 ทฤษฎี แนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ.....	57
ตอนที่ 4 ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนานิสิตนักศึกษา.....	75
ตอนที่ 5 กิจกรรมและการจัดกิจกรรมพัฒนานิสิตนักศึกษา.....	79
ตอนที่ 6 การสังเคราะห์งานวิจัย.....	93
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	105

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	105
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	106
การเก็บรวบรวมข้อมูล	116
การวิเคราะห์ข้อมูล	117
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	120
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	132
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์สถานภาพของงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมที่พัฒนาคุณลักษณะ ทางด้านคุณธรรม จริยธรรมของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี	132
ตอนที่ 2 การสังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณด้วยการวิเคราะห์อภิमान	153
ตอนที่ 3 การสังเคราะห์งานวิจัยด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา	162
ตอนที่ 4 การสังเคราะห์คุณลักษณะทางวิชาชีพด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล ระดับปริญญาตรี	182
ตอนที่ 5 การพัฒนาและประเมินกิจกรรมเสริมหลักสูตรในการพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพ นักศึกษาพยาบาล	186
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	247
สรุปผลการวิจัย	249
อภิปรายผลการวิจัย	256
ข้อเสนอแนะ	268
รายการอ้างอิง.....	271
ภาคผนวก	287
ภาคผนวก ก การวิเคราะห์เอกสาร งานวิจัย เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต พยาบาล/พยาบาล	288
ภาคผนวก ข รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ	293
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	297

ภาคผนวก ง ผลการสังเคราะห์งานวิจัยด้วยการวิเคราะห์อภิมานสำหรับตัวแปรกำกับ คุณลักษณะงานวิจัย 13 ตัวแปร.....	337
ภาคผนวก จ เอกสารประกอบการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพ สำหรับนักศึกษา พยาบาล.....	346
ภาคผนวก ฉ รายชื่องานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์.....	408
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	420

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1 ข้อมูลคุณลักษณะงานวิจัย	108
ตารางที่ 2 ข้อมูลคุณลักษณะงานวิจัยเชิงปริมาณ	109
ตารางที่ 3 การจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล.....	124
ตารางที่ 4 สรุปขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	126
ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของงานวิจัยจำแนกตามตัวแปรจัดประเภทระดับเล่ม	133
ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของงานวิจัยเชิงทดลองจำแนกตามตัวแปรจัดประเภทระดับเล่ม	141
ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของงานวิจัยเชิงสหสัมพันธ์จำแนกตามตัวแปรจัดประเภทระดับเล่ม.	144
ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของงานวิจัยเชิงปริมาณจำแนกตามตัวแปรจัดประเภทระดับ สมมติฐาน	146
ตารางที่ 9 สถิติบรรยายของคุณลักษณะงานวิจัยเชิงปริมาณประเภทตัวแปรต่อเนื่อง	152
ตารางที่ 10 สถิติบรรยายและผลการทดสอบลักษณะการแจกแจงของค่าขนาดอิทธิพล	153
ตารางที่ 11 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลจำแนกตามตัวแปรกำกับ คุณลักษณะงานวิจัยด้านเนื้อหาสาระ	154
ตารางที่ 12 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลจำแนกตามตัวแปรกำกับ คุณลักษณะงานวิจัยด้านวิธีวิทยาการวิจัย	158
ตารางที่ 13 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลจำแนกตามตัวแปรกำกับ คุณลักษณะงานวิจัยด้านวิธีการจัดกิจกรรม.....	159
ตารางที่ 14 ผลการสังเคราะห์งานวิจัยจำแนกตามวัตถุประสงค์การวิจัยด้วยสถิติบรรยาย.....	163
ตารางที่ 15 ผลการสังเคราะห์งานวิจัยที่ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมจริยธรรมของนิสิต นักศึกษา	164
ตารางที่ 16 ผลการสังเคราะห์แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษาด้านคุณธรรม จริยธรรม	172
ตารางที่ 17 ผลการสังเคราะห์งานวิจัยประเด็นแนวทางการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนิสิต นักศึกษาจำแนกตามประเภทคุณธรรม จริยธรรมที่ศึกษา	174

ตารางที่ 18 ผลการสังเคราะห์งานวิจัยประเด็นคุณธรรมจริยธรรมนักศึกษาพยาบาล/พยาบาล.....	182
ตารางที่ 19 ผลการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล/ พยาบาล.....	185
ตารางที่ 20 ค่าขนาดอิทธิพลงานวิจัยเชิงทดลอง 16 เล่ม	187
ตารางที่ 21 ผลการวิเคราะห์งานวิจัยเพื่อกำหนดกรอบการจัดกิจกรรม	190
ตารางที่ 22 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างกิจกรรมพัฒนา คุณลักษณะทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาลโดยผู้ทรงคุณวุฒิ	204
ตารางที่ 23 แผนการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล	213
ตารางที่ 24 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาพยาบาล.....	229
ตารางที่ 25 ผลการเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจคุณธรรม จริยธรรมทางการพยาบาล และเจต คติทางวิชาชีพการพยาบาลก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทาง วิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล.....	230
ตารางที่ 26 ความรู้ความเข้าใจด้านคุณธรรมจริยธรรมหลังเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะ ทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล	232
ตารางที่ 27 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบบันทึกการเรียนรู้.....	233
ตารางที่ 28 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการนำไปใช้ของนักศึกษา	236
ตารางที่ 29 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลบันทึกการสะสมความดีทั้งหมด 4 สัปดาห์.....	237
ตารางที่ 30 ผลการประเมินการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษา พยาบาล	240
ตารางที่ 31 ผลการประเมินความเหมาะสมของกิจกรรม.....	241
ตารางที่ 32 การวิเคราะห์เอกสาร งานวิจัย เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต พยาบาล/พยาบาล.....	289

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	10
ภาพที่ 2 การออกแบบกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล	197
ภาพที่ 3 สรุปทฤษฎี/แนวคิดในแต่ละกิจกรรม และผลลัพธ์การเรียนรู้	210
ภาพที่ 4 คะแนนการมีส่วนร่วมในกิจกรรมโดยนักศึกษาประเมินตนเอง	239
ภาพที่ 5 คะแนนการมีส่วนร่วมในกิจกรรมโดยเพื่อนเป็นผู้ประเมิน	239

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปรัชญาการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาคือการผลิตบัณฑิตเพื่อตอบสนองความต้องการกำลังคนของประเทศตามมาตรฐานวิชาการหรือวิชาชีพ และเป็นคนที่สมบูรณ์คือ เป็นบุคคลที่มีความสมบูรณ์พร้อม มีสุขภาพและบุคลิกภาพดี มีสมรรถภาพสูงและเป็นบุคคลที่พึงประสงค์ของสังคม (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2551: 2) สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาซึ่งมีภารกิจรับผิดชอบหลัก 4 ด้าน คือ ด้านการผลิตบัณฑิตหรือการสอน การวิจัย การบริการวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม สำหรับการผลิตบัณฑิตเป็นภารกิจที่สำคัญเพราะนอกจากเป็นการพัฒนาด้านความรู้ ความสามารถทางวิชาการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีแล้ว ต้องพัฒนาบัณฑิตให้เป็นผู้ที่คิดเป็น ทำเป็น มีวิจารณ์ญาณ เผชิญกับปัญหาต่างๆ ใฝ่รู้และแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง และที่สำคัญด้านคุณธรรมและจริยธรรมมีส่วนที่ส่งเสริมให้บัณฑิตมีความประพฤติที่เหมาะสม เป็นแบบอย่างที่ดี และนำความรู้ไปใช้อย่างถูกต้องก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม (วรภรณ์ บวรศิริ, 2541: 50) ส่วนกรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2551-2565) ได้เสนอแนวทางในการพัฒนานิสิตนักศึกษาทั้งด้านความสามารถทางวิชาการและด้านอื่นๆ เช่น การสื่อความ การตัดสินใจ ความเป็นผู้นำ การแก้ปัญหา การทำงานเป็นทีม ความอดทน และคุณธรรม เป็นต้น (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2550: 20) สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 มาตรา 6 ได้กำหนดให้การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจ สติปัญญาความรู้และคุณธรรมมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ, 2547: 5)

การศึกษาทางพยาบาลศาสตร์เป็นการศึกษาในระดับอุดมศึกษา มีการพัฒนาของการจัดการศึกษาในสาขาพยาบาลศาสตร์เพื่อผลิตบัณฑิตพยาบาลที่มีคุณภาพและมีศักยภาพเป็นที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคม สถาบันการศึกษาสาขาพยาบาลได้ให้ความสำคัญและมีการพัฒนาการจัดการศึกษามาเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาสาขาพยาบาลศาสตร์ในด้านต่างๆ ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น ให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลง เช่น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่เน้นกระบวนการจัดการศึกษาที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา นอกจากนี้มีการปฏิรูประบบบริการสุขภาพไทยที่เน้นเรื่องการสร้างเสริมสุขภาพ และบริการสุขภาพระดับปฐมภูมิ (มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, คณะพยาบาลศาสตร์ และ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์,

คณะพยาบาลศาสตร์, 2544: 80-81) ในปีการศึกษา 2552 มีสถาบันการศึกษาพยาบาลอยู่ 80 แห่ง ประกอบด้วยสถาบันที่สังกัดคณะกรรมการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ 24 แห่ง สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข 29 แห่ง กระทรวงกลาโหม 3 แห่ง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ 1 แห่ง กรุงเทพมหานคร 1 แห่ง และสถาบันการศึกษาเอกชน 22 แห่ง มีเพียง 60 แห่ง ที่ได้รับการรับรองจากสภาการพยาบาล ส่วนอีก 20 แห่ง อยู่ในระยะติดตามเพื่อรับรองจนครบ 4 ปี เพราะเป็นสถาบันการศึกษาใหม่ (สภาการพยาบาล, 2552: 10-11) เนื่องจากสถาบันการศึกษาพยาบาลมีจำนวนมากขึ้น จึงต้องมีกำหนดสมรรถนะหลัก (Core Competency) ร่วมกันและมีความชัดเจนเพื่อนำไปสู่การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ สภาการพยาบาลได้กำหนดสมรรถนะผู้ประกอบการพยาบาลและการผดุงครรภ์ไว้ 8 ด้านเพื่อเป็นมาตรฐานสำหรับสถาบันการศึกษาพยาบาลในการจัดหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน การประเมินผู้สำเร็จการศึกษา และการสอบความรู้เพื่อขอขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ (ทัศนา บุญทอง, 2551 อ้างถึงใน วิลลาตันตโยทัย, 2551: ออนไลน์; สภาการพยาบาล, 2553: คำนำ)

ฟลอเรนซ์ นิงติงเกล (Florence Nightingale, 1859 อ้างถึงใน สมจิต หนูเจริญกุล, 2544 ก: 3) ผู้ให้กำเนิดวิชาชีพพยาบาลได้ให้ความหมายของการพยาบาลว่า “การพยาบาลเป็นการสร้างสิ่งแวดล้อม เพื่อช่วยให้ผู้ป่วยพ้นหายจากความเจ็บป่วย และการพยาบาลจะต้องจัดให้ผู้ป่วยอยู่ในสภาวะที่ดีที่สุดเพื่อธรรมชาติจะได้ช่วยให้ผู้ป่วยหายได้เอง” ส่วนความหมายของการพยาบาลตามพระราชบัญญัติการพยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ. 2528 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2540 คือ “การกระทำต่อมนุษย์เกี่ยวกับการดูแลและการช่วยเหลือเมื่อเจ็บป่วย การฟื้นฟูสุขภาพ การป้องกันโรคและการส่งเสริมสุขภาพ รวมทั้งการช่วยเหลือแพทย์การทำการรักษาโรค ทั้งนี้ โดยอาศัยหลักวิทยาศาสตร์และศิลปะการพยาบาล” (สภาการพยาบาล, 2540: 2) วิชาชีพการพยาบาลเป็นการที่ให้บริการด้านสุขภาพอนามัยแก่บุคคลต่างๆ ที่เน้นการพยาบาลแบบองค์รวม บทบาทของพยาบาลมีหลายบทบาท ทั้งการปฏิบัติงานในโรงพยาบาลและในชุมชน ซึ่งแต่ละบทบาทดำเนินไปพร้อมกันไม่สามารถแยกกันได้อย่างชัดเจน บทบาทที่สำคัญของพยาบาลดังนี้ 1) เป็นผู้ดูแลเอาใจใส่ พยาบาลดูแลเรื่องความสบายของผู้ป่วยและการสื่อสารให้ผู้ป่วยทราบถึงสิ่งที่สำคัญสำหรับตนเอง รวมทั้งการยอมรับผู้ป่วยในฐานะบุคคล 2) เป็นผู้ติดต่อสื่อสารและผู้ช่วยเหลือ เป็นการสื่อสารทั้งพยาบาลกับผู้ป่วยและครอบครัว รวมทั้งการสื่อสารในทีมสุขภาพ 3) การเป็นผู้สอน เป็นบทบาทพยาบาลในด้านส่งเสริมสุขภาพที่ให้ความรู้ และวิธีการการดูแลตนเองแก่ประชาชน 4) การเป็นที่ปรึกษา เป็นการช่วยเหลือผู้ป่วยในด้านการเผชิญกับความเครียด สัมพันธภาพระหว่างบุคคล และด้านอารมณ์ 5) การเป็นผู้พิทักษ์สิทธิของผู้ใช้บริการ เป็นการปกป้องสิทธิของผู้ป่วยและส่งเสริมให้ได้รับการดูแลที่มีคุณภาพ 6) การเป็นผู้นำความเปลี่ยนแปลง เป็นช่วยเหลือบุคคลหรือกลุ่มบุคคลเปลี่ยนแปลงทั้งความรู้ ทักษะ และเจตคติในด้านสุขภาพที่ดีขึ้น 7) การเป็นผู้นำ ภาวะผู้นำทางการพยาบาลเป็นการสร้าง

สัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลที่จะช่วยเหลือผู้ป่วยมีสุขภาพที่ดี เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการดูแลผู้ป่วยของพยาบาล 8) การเป็นผู้จัดการ โดยพยาบาลจัดการดูแลบุคคล ครอบครัว และชุมชน รวมทั้งการมอบหมายงานให้กับทีมพยาบาล 9) บทบาทด้านการวิจัย เป็นการทำวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและปรับปรุงคุณภาพหรือเป็นการนำผลวิจัยไปใช้พัฒนาการปฏิบัติการพยาบาล (สมจิต หนูเจริญกุล, 2544 ก: 12-16) จากความหมายของการพยาบาลและบทบาทของพยาบาลข้างต้น การที่พยาบาลสามารถปฏิบัติการพยาบาลได้อย่างสมบูรณ์และเกิดประโยชน์ต่อผู้รับบริการนั้น พยาบาลควรมีคุณลักษณะที่สำคัญ เช่น ความรู้ทางการพยาบาล ความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาล มนุษยสัมพันธ์ การสื่อสาร การทำงานเป็นทีม การบริหารจัดการ ภาวะผู้นำ ที่สำคัญที่สุดคือ คุณธรรมจริยธรรม จรรยาบรรณในการปฏิบัติงาน เช่น ความรับผิดชอบ ความอดทน การเคารพในศักดิ์ศรีของบุคคล และการปกป้องสิทธิผู้ป่วย

คุณลักษณะของพยาบาลเป็นประเด็นสำคัญจึงได้มีการศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลหรือบัณฑิตพยาบาล ซึ่งได้มีการเพิ่มเติมให้สอดคล้องสถานการณ์ในปัจจุบัน เช่น การปฏิรูประบบสุขภาพ สถานการณ์ทางสังคม วิจิตร ศรีสุพรรณ และคณะ (2540: 24) ได้ระบุคุณลักษณะของพยาบาลในปัจจุบันและอนาคตดังนี้ คือ มีความรู้ทางการพยาบาลและศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มีความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาล การคิดอย่างมีวิจารณญาณ คุณธรรมจริยธรรม มนุษยสัมพันธ์ ภาวะผู้นำ การจัดการด้านสุขภาพ และทัศนคติที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับการกำหนดมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตร์ได้ระบุคุณลักษณะบัณฑิตพยาบาลที่พึงประสงค์ 10 ประการได้แก่ มีความรู้ในศาสตร์ทางการพยาบาลและที่เกี่ยวข้องความสามารถทางการพยาบาล ความสามารถในการคิด การวิเคราะห์เชิงตัวเลข คุณธรรมจริยธรรม ภาวะผู้นำ การใฝ่รู้และพัฒนาตนเอง การบริหารจัดการ การใช้สารสนเทศ และศรัทธาในวิชาชีพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552: 1-2) สภาการพยาบาลและสถาบันการศึกษาพยาบาลให้ความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของบัณฑิตพยาบาลให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม ในการสัมมนาพยาบาลศาสตร์ศึกษา ครั้งที่ 3 พ.ศ. 2544 ได้มีมติให้สถาบันการศึกษาพยาบาลปรับปรุงหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตที่เน้นการสร้างเสริมสุขภาพ การดูแลระดับปฐมภูมิ คุณธรรมจริยธรรม และการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งสถาบันการศึกษาทางการพยาบาลได้ดำเนินการตามมติและนำหลักสูตรไปใช้ในปี 2545 หรือ 2546 (วิภาดา คุณาวิกติกุล, 2552: 10)

การสำรวจของธุรกิจบัณฑิตยโพลล์เกี่ยวกับคุณสมบัติที่คาดหวังและเป็นจริงของบัณฑิตไทย 5 ด้านตามที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด ได้แก่ คุณธรรมจริยธรรม ความรู้ ทักษะทางปัญญา ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศพบว่า ต่ำกว่าเป้าหมายทุกด้าน โดยเฉพาะด้านคุณธรรม

จริยธรรม มีระดับต่ำกว่าที่ควรจะเป็นมากที่สุด (สรชัย พิศาลบุตร และอภิชัย อภิชาติบุตร, 2553: ออนไลน์) สำหรับนักศึกษาพยาบาลถึงแม้ว่าจะไม่ปรากฏปัญหาต่างๆ ข้างต้นอย่างเด่นชัด ซึ่งอาจจะ เป็นโดยลักษณะของการจัดการเรียนการสอนทางวิชาชีพที่เรียนและฝึกปฏิบัติค่อนข้างมากภายใต้การ ดูแลอย่างใกล้ชิดของอาจารย์พยาบาลประกอบกับสถาบันพยาบาลส่วนใหญ่จัดให้นักศึกษาอยู่ใน หอพักภายในสถาบันหรือแหล่งฝึก ทำให้การดูแลและพัฒนา นักศึกษาสามารถทำได้สะดวก อย่างไรก็ตาม สำหรับนักศึกษาพยาบาลยังพบว่า บางส่วนมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เช่น ไม่เข้าหอพักตามที่ กำหนดร้อยละ 3.72 ไม่ขออนุญาตกลับบ้านร้อยละ 0.46 ไม่ขึ้นปฏิบัติงานภาคปฏิบัติร้อยละ 0.45 และระบุสาเหตุของการกระทำที่ไม่มีเหตุผลอันสมควร (กลุ่มงานกิจการนักศึกษา, 2547 อ้างถึงใน ปาณิสรา ส่งวัฒนายุทธ, 2548: 2) ในขณะที่ผลการประเมินการใช้หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตปี 2545 หรือ 2546 จากสถาบันการศึกษาพยาบาลทั่วประเทศพบว่ามีปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนา นักศึกษาหลายด้าน เช่น ด้านสภาพแวดล้อมไม่เอื้อต่อการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ด้านการสอน ได้แก่ รายวิชามากเกินไปการศึกษาด้วยตนเองน้อยไม่ส่งเสริมต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การใช้ เทคโนโลยีน้อย การฝึกปฏิบัติงานภายใต้ข้อกำหนดที่เข้มงวดทำให้ขาดทักษะทางผู้นำและความคิด สร้างสรรค์ ส่วนคุณภาพของบัณฑิตพบว่ามีความสามารถในการคิดแก้ปัญหา การคิดวิเคราะห์ การ เป็นผู้นำ และการใช้ภาษาอังกฤษอยู่ในระดับน้อย (วิภาดา คุณาวิฑิตกุล, 2552: 13)

การศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะของบัณฑิตหรือนักศึกษาพยาบาลพบว่าอยู่ในระดับพอใช้ถึง ระดับดีเท่านั้น โดยการศึกษาความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาระดับต้นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึง ประสงค์ 10 ข้อของบัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์ 37 สถาบัน พบว่า ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ วุฒิ ภาวะทางอารมณ์ ความกระตือรือร้นสนใจใฝ่รู้ใฝ่เรียน ความสามารถในการตัดสินใจแก้ปัญหา การ ตระหนักในคุณค่าและศักดิ์ศรีของผู้รับบริการ และคำนึงถึงสิทธิผู้ป่วยอยู่ในระดับพอใช้ ส่วนการมี คุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณ ระเบียบวินัยและกาลเทศะ มนุษยสัมพันธ์ และความรับผิดชอบ ในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับดี (กอบกุล พันธุ์เจริญวรกุล และคณะ, 2544: 68) นอกจากนี้มีการศึกษา คุณลักษณะของบัณฑิตหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล พบว่า คุณลักษณะโดยทั่วไป 24 ด้าน เช่น คุณธรรมจริยธรรม ระเบียบวินัย/ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ซึ่งหัวหน้าหอผู้ป่วยและพยาบาลประเมินบัณฑิตพยาบาลอยู่ในระดับดี ในขณะที่การตระหนักใน คุณค่าแห่งตนและวิชาชีพ ตระหนักในคุณค่าและศักดิ์ศรีของผู้รับบริการ และการปฏิบัติตาม จรรยาบรรณแห่งวิชาชีพนั้น หัวหน้าหอผู้ป่วยประเมินอยู่ในระดับปานกลาง (ถนอมขวัญ ทวีบุรณ์, ปฤศณา ภูวนันท์ และเถลิงศรี ศรีทรง, 2549: 70-71) และการศึกษาเปรียบเทียบคุณลักษณะบัณฑิต พยาบาลที่พึงประสงค์วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ราชบุรี ตามความต้องการของสังคมและตาม ความเป็นจริง พบว่า สังคมมีความต้องการต่อคุณลักษณะบัณฑิตพยาบาลในระดับมากที่สุดทุกด้าน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.60 แต่ความเป็นจริงอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.92(เพ็ญจมาศ คำชนะ, มาลินี

จำเนียร และรจนารถ ชูใจ, 2554) นอกจากนี้ได้มีการศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของพยาบาลวิชาชีพตามความคิดเห็นของผู้ป่วยพบว่า ความรับผิดชอบต่อตนเองมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดและอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งได้แก่ การเอาใจใส่ดูแลสุขภาพ การแสวงหาความรู้ในการให้ข้อมูลกับผู้รับบริการ อย่างชัดเจนถูกต้อง แต่งกายสะอาดเรียบร้อย และปฏิบัติงานอย่างคล่องแคล่ว (นฤนาท ยืนยง, 2551) จะเห็นได้ว่าคุณลักษณะของพยาบาลส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางถึงมาก แต่ความคาดหวังของประชาชนนั้นต้องการให้พยาบาลมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับมากที่สุด

กิจกรรมเสริมหลักสูตรหรือกิจกรรมนิตินักศึกษามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์เพื่อให้ นิสิตนักศึกษาสำเร็จเป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพ จากการศึกษาของลักษณีย์ มีนะนันท์, ประไพพรรณ จิรันธร และสุภาพ อาลีเอื้อ (2542) เรื่องการรับรู้คุณลักษณะทางจริยธรรมจากกิจกรรมเสริมหลักสูตรและแหล่งประสบการณ์ของนักศึกษาพยาบาลรามธิบดี จำนวน 12 คุณลักษณะ ได้แก่ ความเมตตา กรุณา ความกตัญญู ความเสียสละ ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ความอดทน ความสามัคคี ความมีระเบียบวินัย และความประหยัด พบว่านักศึกษาพยาบาลรับรู้ว่าการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรมีส่วนในการเสริมสร้างคุณลักษณะทางจริยธรรม ซึ่งแตกต่างกันในแต่ละกิจกรรมคือ กิจกรรมไหว้ครูเสริมสร้างด้านความกตัญญูมากที่สุด รองลงมาคือ ความรับผิดชอบ กิจกรรมกีฬาและรับน้องใหม่เสริมสร้างด้านความสามัคคีมากที่สุด รองลงมาคือ ความรับผิดชอบ การอบรมพัฒนาจิตเสริมสร้างด้านความมีระเบียบวินัยมากที่สุด รองลงมาคือ ความกตัญญู และกิจกรรมอ่าลาอาลัยปี 4 เสริมสร้างด้านความสามัคคีมากที่สุด รองลงมาคือ ความรับผิดชอบ สอดคล้องกับการศึกษาของธิดาพร โทสดี (2546) จากการวิเคราะห์การรับรู้ของนิสิตระดับปริญญาตรีเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมพบว่า การเข้าร่วมกิจกรรมนิตินิตินในแต่ละปีทำให้นิสิตได้รับการพัฒนาคุณธรรม เช่น ความขยันหมั่นเพียร ความอดทน การมีวินัย สัจจะ ความรับผิดชอบ ความกตัญญู ความมีสติรอบคอบ และความไม่เห็นแก่ตัว

งานวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักศึกษา เช่น การศึกษาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของผู้สำเร็จการศึกษา ประจำปีการศึกษา 2548 วิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 143 คน พบว่าผู้สำเร็จการศึกษามีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณอยู่ในระดับปานกลาง (ยุคลธร แจ่มฤทธิ์ และอังสนิ กันสุขเจริญ, 2549) และการศึกษาการพัฒนาคุณธรรมนักศึกษาครูในวิทยาลัยครู พบว่าส่วนใหญ่สอดคล้องตรงกับการเรียนการสอน รองลงมาคือการจัดกิจกรรมเสริมเป็นโครงการพิเศษ ทุกโครงการเน้นการพัฒนาทางด้านความมีวินัย ส่วนความประหยัดและความยุติธรรมไม่มีพัฒนาภายใต้โครงการ (โกเมท เพ็ญสุพรรณ, 2538) งานวิจัยข้างต้นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานิสิตนักศึกษาที่เป็นลักษณะงานวิจัยเชิงบรรยาย ส่วนงานวิจัยเชิงวิจัยและพัฒนาในรูปแบบกิจกรรมเพื่อพัฒนานักศึกษาพยาบาล เช่น การศึกษาของวิบูลย์ลักษณ์ปริยา วงศากุล (2547) เรื่องรูปแบบการพัฒนานักศึกษาพยาบาลด้วยกิจกรรมที่ส่งเสริมความพร้อมในการ

เรียนรู้ด้วยตนเอง ในการจัดกิจกรรมจำนวน 60 ชั่วโมง พบว่านักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมมีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองเพิ่มมากขึ้น และสำหรับงานวิจัยเชิงวิจัยและพัฒนาในรูปแบบกิจกรรมพัฒนานักศึกษาด้านอื่น เช่น การศึกษาของพรพิพัฒน์ เพิ่มผล (2545) เรื่องรูปแบบการพัฒนานิสิตนักศึกษาเพื่อส่งเสริมจริยธรรมวิชาชีพของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ พบว่ากลุ่มนักศึกษาที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมมีลักษณะทางจริยธรรมสูงกว่าก่อนเข้ากิจกรรม และสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรม สำหรับงานวิจัยเชิงสหสัมพันธ์นั้นได้มีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมศึกษากับคุณลักษณะด้านต่างๆ ของนักศึกษาพยาบาล เช่น งานวิจัยของปภิสร่า ส่งวัฒนายุทธ (2548) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านนักศึกษา กิจกรรมเสริมหลักสูตร และสภาพแวดล้อมจิตสังคมต่อการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล

งานวิจัยข้างต้นมีจำนวนพอสมควร แต่ยังไม่มีการสังเคราะห์งานวิจัยอันเป็นกระบวนการแสวงหาความรู้เกี่ยวกับปัญหาต่างๆ ภายใต้ประเด็นเดียวกัน แต่อาจมีความแตกต่างกันในบริบท โดยใช้วิธีการทางสถิติหรือการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ ซึ่งจะทำให้สามารถรวบรวมสาระต่างๆ ได้อย่างมีระบบนำไปสู่ข้อสรุปที่ชัดเจนมากขึ้น (นงลักษณ์ วิรัชชัย และคณะ, 2552: 17) ประกอบกับข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นว่าคุณลักษณะทางวิชาชีพควรมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะคุณธรรมจริยธรรม เพื่อให้ได้บัณฑิตพยาบาลที่มีคุณภาพก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้รับบริการและวิชาชีพการพยาบาล ดังนั้นการสังเคราะห์งานวิจัยด้วยการวิเคราะห์ห่อภิมาณและการวิเคราะห์เนื้อหา ซึ่งเป็นกระบวนการหนึ่งที่ได้ข้อสรุปที่เป็นประโยชน์ และกิจกรรมที่เหมาะสมร่วมกับการศึกษาเอกสารทฤษฎี แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนานิสิตนักศึกษา คุณลักษณะทางวิชาชีพ และคุณธรรมจริยธรรม จะนำไปสู่กิจกรรมสำหรับการพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาลที่มีประสิทธิภาพ

คำถามการวิจัย

1. งานวิจัยเกี่ยวกับกิจกรรมที่พัฒนาคุณลักษณะทางด้านคุณธรรม จริยธรรมของนิสิต นักศึกษาระดับปริญญาตรีเป็นงานวิจัยลักษณะใด มีจำนวนมากน้อยเพียงใด
2. ค่าขนาดอิทธิพลงานวิจัยเชิงปริมาณเกี่ยวกับกิจกรรมที่พัฒนาคุณลักษณะทางด้านคุณธรรม จริยธรรมของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรีเป็นอย่างไร และค่าขนาดอิทธิพลมีความแตกต่างกันตามคุณลักษณะใดของงานวิจัย
3. ผลการวิจัยหรือข้อค้นพบของงานวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับคุณลักษณะทางด้านคุณธรรม จริยธรรมหรือกิจกรรมที่พัฒนาคุณลักษณะทางด้านคุณธรรม จริยธรรมของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรีเป็นอย่างไร
4. ผลสรุปจากการสังเคราะห์งานวิจัยเพื่อสร้างกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่พัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพนักศึกษาพยาบาล มีประเด็นอะไรบ้าง
5. กิจกรรมที่พัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพนักศึกษาพยาบาลมีอะไรบ้าง ดำเนินการอย่างไร และพัฒนาคุณลักษณะด้านใดบ้าง
6. เมื่อนำกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่พัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพนักศึกษาพยาบาลไปทดลองใช้แล้วได้ผลอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์สถานภาพของงานวิจัยเกี่ยวกับกิจกรรมที่พัฒนาคุณลักษณะทางด้านคุณธรรม จริยธรรมของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี
2. เพื่อสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับกิจกรรมที่พัฒนาคุณลักษณะทางด้านคุณธรรมจริยธรรมของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรีด้วยการวิเคราะห์อภิธานสำหรับงานวิจัยเชิงปริมาณ และการวิเคราะห์เนื้อหาสำหรับงานวิจัยเชิงคุณภาพ
3. เพื่อสังเคราะห์คุณลักษณะทางวิชาชีพด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลระดับปริญญาตรี
4. เพื่อพัฒนาและประเมินกิจกรรมเสริมหลักสูตรในการพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพนักศึกษาพยาบาล

ขอบเขตของการวิจัย

1. งานวิจัยที่จะนำมาสังเคราะห์ในการวิจัยครั้งนี้เป็นวิทยานิพนธ์และรายงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมหรือปัจจัยต่างๆที่ส่งผลคุณธรรมจริยธรรมหรือกิจกรรมที่พัฒนาคุณลักษณะทางด้านคุณธรรมจริยธรรมของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรีทั้งจากสถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่เผยแพร่ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2530-2555 จากฐานข้อมูล ThaiLISฐานข้อมูลหอสมุดกลางจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และฐานข้อมูลหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2. งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ต้องมีคะแนนตามเกณฑ์ประเมินเพื่อคัดเลือกงานวิจัยร้อยละ 75 ขึ้นไป โดยใช้แบบประเมินเพื่อคัดเลือกงานวิจัย

3. การวิจัยครั้งนี้ได้เลือกคุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรม เป็นคุณลักษณะทางวิชาชีพสำหรับสร้างกิจกรรมเพื่อพัฒนานักศึกษาพยาบาล

4. ทดลองใช้กับนักศึกษาพยาบาลปีที่2โรงเรียนพยาบาลรามาธิบดี คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดลที่สมัครใจเข้าร่วมกิจกรรม เนื่องจากเป็นสถาบันการศึกษาพยาบาลที่มีจำนวนนักศึกษาพยาบาลระดับปริญญาตรีมากพอสมควรคือ ชั้นปีละ 180-210 คน และมีสถานที่ที่เหมาะสมและเอื้อต่อการจัดกิจกรรม

นิยามคำศัพท์

งานวิจัยเกี่ยวกับกิจกรรมที่พัฒนาคุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรมของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี หมายถึง วิทยานิพนธ์และรายงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมหรือปัจจัยต่างๆที่ส่งผลคุณธรรมจริยธรรมหรือกิจกรรมที่พัฒนาคุณลักษณะทางด้านคุณธรรมจริยธรรมของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรีของสถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องซึ่งกิจกรรมนั้นไม่เกี่ยวข้องกับรายวิชาต่างๆ

คุณลักษณะทางวิชาชีพ หมายถึง คุณลักษณะทางวิชาชีพของบัณฑิตพยาบาลหรือพยาบาลที่ได้จากการวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยคุณลักษณะ 6 ด้านคือ 1) ด้านคุณธรรมจริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพและการมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ 2) ด้านความสามารถในการคิด ตัดสินใจแก้ปัญหา 3) ด้านภาวะผู้นำ มนุษยสัมพันธ์ ทักษะการสื่อสาร การทำงานเป็นทีม 4) ด้านการใฝ่รู้และพัฒนาตนเอง วิชาชีพและสังคม 5) ด้านวุฒิภาวะทางอารมณ์ 6) สุขภาพกายและจิตที่สมบูรณ์

สถานภาพงานวิจัย หมายถึง คุณลักษณะของงานวิจัย 3 ด้าน คือ การพิมพ์และผู้วิจัย เนื้อหาสาระงานวิจัย และวิธีวิทยาการวิจัย

การสังเคราะห์งานวิจัย หมายถึง กระบวนการในการหาข้อสรุปจากงานวิจัยที่ศึกษาปัญหาต่างๆ ภายใต้อาณัติเดียวกัน แต่อาจมีความแตกต่างกันในบริบท เช่น วิธีดำเนินการวิจัย โดยใช้

วิธีการทางสถิติหรือการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ ซึ่งจะทำให้สามารถรวบรวมสาระต่างๆ ได้อย่างมีระบบ นำไปสู่ข้อสรุปที่ชัดเจนมากขึ้น ในการวิจัยนี้จะสังเคราะห์งานวิจัยโดยใช้การวิเคราะห์อภิมานและการวิเคราะห์เนื้อหา

การวิเคราะห์อภิมาน หมายถึงวิธีการวิจัยที่ใช้ในการสังเคราะห์รายงานการวิจัยเชิงปริมาณที่ศึกษาปัญหาเดียวกันหลายๆเรื่อง โดยใช้เทคนิควิธีการทางสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นผลการวิจัย เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่กว้างขวางและลุ่มลึกกว่าเดิม

การวิเคราะห์เนื้อหา หมายถึงวิธีการสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเอกสารที่เน้นไปสู่การทำความเข้าใจอธิบายข้อความในเอกสาร โดยการจำแนกข้อความจัดระบบของข้อความ แล้วสรุปประเด็นสำคัญโดยการบรรยายหรืออธิบายสิ่งที่ได้จากการวิเคราะห์

งานวิจัยเชิงปริมาณ หมายถึง งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมที่พัฒนาคุณลักษณะทางด้านคุณธรรมจริยธรรมหรือคุณธรรมจริยธรรมของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรีหรือปัจจัยต่างๆที่ส่งผลต่อคุณธรรมจริยธรรมของนิสิตนักศึกษาโดยข้อมูลที่ศึกษาเป็นตัวเลขที่สามารถใช้วิธีการทางสถิติวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อยืนยันข้อค้นพบและข้อสรุปต่างๆ งานวิจัยเชิงปริมาณในการสังเคราะห์งานวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงทดลอง และงานวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ ที่ให้ค่าสถิติเพียงพอต่อการคำนวณค่าขนาดอิทธิพล

งานวิจัยเชิงคุณภาพ หมายถึง งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมหรือกิจกรรมที่พัฒนาคุณลักษณะทางด้านคุณธรรมจริยธรรมของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี เป็นข้อมูลเชิงคุณลักษณะหรือข้อความบรรยายลักษณะมากกว่าข้อมูลที่เป็นตัวเลข ส่วนใหญ่จะใช้การสัมภาษณ์และการสังเกตในการรวบรวมข้อมูล ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ในการสังเคราะห์งานวิจัยครั้งนี้รวมถึงงานวิจัยเชิงปริมาณที่มีค่าสถิติไม่เพียงพอต่อวิเคราะห์อภิมาน

กิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล หมายถึง กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีการพัฒนา นิสิตนักศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพการพยาบาลร่วมกับผลของการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับกิจกรรมที่พัฒนาคุณลักษณะทางด้านคุณธรรม จริยธรรมของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี โดยมีวัตถุประสงค์ คือ พัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพด้านคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักศึกษาพยาบาล กิจกรรมที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย สาระการเรียนรู้ วัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ การกำหนดกิจกรรม และการประเมินผล

นักศึกษาพยาบาล หมายถึง นักศึกษาพยาบาลที่ศึกษาในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตชั้นปีที่2 สังกัดโรงเรียนพยาบาลรามาธิบดี คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดลที่สมัครใจเข้าร่วมกิจกรรม

คำอธิบายกรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยเรื่องการพัฒนากิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล มีทฤษฎี แนวคิด และหลักการที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยดังนี้

แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะทางวิชาชีพของพยาบาล

คุณลักษณะ (character) หมายถึง เครื่องหมายหรือสิ่งที่ชี้ให้เห็นความดีหรือลักษณะประจำ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 263) วิชาชีพ หมายถึงสาขาอาชีพที่มีลักษณะ 6 ประการ คือ เน้นบริการที่จำเป็นในสังคมใช้วิธีการแห่งปัญญาและความสามารถในการประกอบกิจกรรม มีระยะเวลาในการศึกษาความรู้อย่างเพียงพอ มีเสรีภาพในการให้บริการทางสังคม มีจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ และมีองค์กรวิชาชีพ (วิจิตรา กุสุมภ์ 2553: 4) คุณลักษณะทางวิชาชีพเป็นสิ่งสำคัญเป็นคุณลักษณะที่ดีของพยาบาลที่จะช่วยให้พยาบาลมีความตระหนักในการปฏิบัติการพยาบาลให้มีมาตรฐานเกิดประโยชน์ต่อผู้รับบริการ และช่วยพัฒนาวิชาชีพการพยาบาล ผู้วิจัยจึงวิเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตพยาบาลตามที่กำหนดมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตร์ สมรรถนะผู้ประกอบการพยาบาลและการผดุงครรภ์ คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลและบัณฑิตพยาบาลจากเอกสารและงานวิจัยอื่นๆ รวมทั้งหมด 11 เรื่อง เลือกคุณลักษณะที่ถูกระบุไว้ในเอกสารและงานวิจัย 5 เรื่องขึ้นไป คือ 1) ด้านคุณธรรมจริยธรรม จรรยาบรรณ และเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ 2) ด้านความสามารถในการคิด ตัดสินใจ แก้ปัญหา 3) ด้านภาวะผู้นำ มนุษยสัมพันธ์ ทักษะการสื่อสาร และการทำงานเป็นทีม 4) การใฝ่รู้ และพัฒนาตนเอง วิชาชีพ และสังคม 5) มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ 6) สุขภาพกายและจิตที่สมบูรณ์ แต่ในการศึกษาครั้งนี้ได้เลือกคุณธรรมจริยธรรมเป็นคุณลักษณะทางวิชาชีพที่จะพัฒนาให้กับนักศึกษาพยาบาลผ่านกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นในการวิจัยครั้งนี้

ทฤษฎี แนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ

จริยธรรม (Ethic) หมายถึง หลักความประพฤติที่พึงงามเพื่อประโยชน์สุขแก่ตนและสังคม ซึ่งมีพื้นฐานจากหลักศีลธรรมทางศาสนา หรือเป็นการรู้จักไตร่ตรองว่าอะไรควรทำอะไรไม่ควรทำเมื่อเผชิญสถานการณ์ที่ต้องตัดสินใจเลือก คุณธรรม (Virtue) หมายถึง สภาพคุณงามความดีทางความประพฤติจิตใจหรือการนำจริยธรรมมาปฏิบัติเป็นประจำ จรรยาบรรณวิชาชีพ (Professional code of ethics) หมายถึง ประมวลความประพฤติที่ผู้ประกอบการวิชาชีพแต่ละประเภทกำหนดขึ้นเพื่อรักษาและส่งเสริมชื่อเสียงของสมาชิก จรรยาบรรณวิชาชีพพยาบาล หมายถึง ประมวลความประพฤติที่วงการพยาบาลกำหนดขึ้นเป็นแนวทางการปฏิบัติสำหรับพยาบาล (สิวลี ศิริโล, 2555: 21-22) เจตคติ

หรือทัศนคติ (Attitudes) หมายถึง ความรู้สึกท่าทีของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งมีทั้งทางบวกและทางลบ (สิวลี ศิริโล, 2555: 76)

1. ทฤษฎีการใช้เหตุผลทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก แบ่งระดับการใช้เหตุผลทางจริยธรรมเป็น 3 ระดับ 6 ขั้น (สำเนาวิ ขจรศิลป์, 2542:29-32; Colby, Kohlberg and Kauffman, 1987; Kohlberg, 1976 cited in Evans et.al, 2010:103-105) คือ

ระดับที่ 1 ระดับก่อนกฎเกณฑ์สังคม (Preconventional)

ขั้นที่ 1 จริยธรรมขึ้นกับการควบคุมของบุคคลอื่น (Heteronomous Morality) บุคคลจะตัดสินใจกระทำโดยมีพื้นฐานจากการหลีกเลี่ยงการถูกทำโทษ

ขั้นที่ 2 จริยธรรมขึ้นกับความต้องการของตนเอง (Individualistic, Instrumental Morality) บุคคลจะปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ถ้าอยู่ในความสนใจของตนเอง

ระดับที่ 2 ระดับกฎเกณฑ์ของสังคม (Conventional)

ขั้นที่ 3 จริยธรรมตามบรรทัดฐานของกลุ่มบุคคล (Interpersonally Normative Morality) บุคคลจะปฏิบัติโดยคำนึงถึงความคาดหวังของสังคม รวมทั้งการยอมรับจากบุคคลอื่น

ขั้นที่ 4 จริยธรรมตามระบบสังคม (Social System Morality) บุคคลจะปฏิบัติตามกฎหมายและกฎเกณฑ์ของสังคม

ระดับที่ 3 ระดับเหนือกว่ากฎเกณฑ์ของสังคม (Postconventional or Principled)

ขั้นที่ 5 จริยธรรมขั้นสิทธิมนุษยชน และสวัสดิการสังคม (Human Rights and Social Welfare Morality) บุคคลจะประพฤติตามที่สังคมยอมรับและความถูกต้องทางกฎหมาย

ขั้นที่ 6 จริยธรรมตามหลักสากลและจรรยาบรรณ (Morality of Universalizable, Reversible, and Prescriptive General Ethical Principles) บุคคลที่ประพฤติดี คือ ความประพฤติที่ทุกสังคมทั่วโลกยอมรับ

2. ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม ทฤษฎีนี้อธิบายในรูปต้นไม้ใหญ่มี 3 ส่วน มีรายละเอียดดังนี้ (ดวงเดือน พันธมนาวิน, 2544 อ้างถึงใน ดวงเดือน พันธมนาวิน, 2551: 19-22)

ส่วนแรก คือรากประกอบด้วยรากหลัก 3 ประการ คือ 1) สุขภาพจิต เป็นทางด้านจิตใจ 2) สติปัญญาหรือความเฉลียวฉลาดเป็นการรู้จักคิดทั้งด้านรูปธรรมและนามธรรม 3) ประสบการณ์ทางสังคมเป็นการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น การเอาใจเขามาใส่ใจเรา จิตลักษณะข้างต้นนั้นเป็นจิตลักษณะพื้นฐานของจิตลักษณะ 5 ประการในส่วนของลำต้น และพฤติกรรมของบุคคลในส่วนที่เป็นดอกผล

ส่วนที่สอง คือ ลำต้น ประกอบด้วยจิตลักษณะ 5 ประการ คือ 1) ทัศนคติ ค่านิยม และคุณธรรม 2) เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง การกระทำที่เกิดจากเจตนาที่ทำเพื่อส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว 3) ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน หมายถึง ความสามารถในการคาดการณ์ทางด้านผลที่จะเกิด

จากการกระทำ 4) ความเชื่ออำนาจในตนเอง หมายถึง ความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งที่ตนเองได้รับอยู่เกิดมาจากการกระทำของตนเอง 5) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง ความมานะพยายามในการต่อสู้กับอุปสรรคจิตลักษณะทั้ง 5 ประการ เป็นสาเหตุของพฤติกรรมที่เป็นเสมือนดอกผลบนต้นไม้

ส่วนที่สาม คือ ส่วนของดอกผลเป็นส่วนที่แสดงถึงพฤติกรรมแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนแรก คือ พฤติกรรมของคนดี ประกอบด้วย 2 พฤติกรรมหลัก คือ 1) พฤติกรรมที่ไม่เบียดเบียนตนเอง 2) พฤติกรรมที่ไม่เบียดเบียนผู้อื่น ส่วนที่สอง คือ พฤติกรรมของคนดีและคนเก่ง ประกอบด้วย 2 พฤติกรรมหลัก คือ 1) พฤติกรรมรับผิดชอบ 2) พฤติกรรมพัฒนา (ดวงเดือน พันธมนาวิน, 2548 ก อ้างถึงใน ดวงเดือน พันธมนาวิน, 2551: 21-22)

3. คุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพในวิชาชีพการพยาบาล

3.1 ข้อบังคับสภาการพยาบาลว่าด้วยการรักษาจริยธรรมแห่งวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ. 2550 เป็นข้อปฏิบัติสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลทุกคนที่กำหนดโดยสภาการพยาบาล เช่น ผู้ประกอบวิชาชีพไม่ประพฤติหรือกระทำการเป็นเหตุให้เสื่อมเสียต่อวิชาชีพ ปฏิบัติต่อผู้ใช้บริการโดยสุภาพ ประกอบวิชาชีพโดยคำนึงถึงความปลอดภัย และความสิ้นเปลืองของผู้ป่วย หรือผู้ใช้บริการรักษามาตรฐานของวิชาชีพ ยกย่องให้เกียรติและเคารพในศักดิ์ศรีทั้งผู้ร่วมวิชาชีพและผู้ร่วมงาน

3.2 จรรยาบรรณวิชาชีพพยาบาล พ.ศ. 2546 มีทั้งหมด 9 ข้อ ดังนี้ (สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย, 2546: 5-9) ได้แก่ การรับผิดชอบต่อในการให้บริการด้านสุขภาพ ประกอบอาชีพด้วยความเมตตากรุณา ความเคารพในศักดิ์ศรีและสิทธิมนุษยชนของบุคคลยึดหลักความยุติธรรมและความเสมอภาค ใช้ความรู้ในการปฏิบัติการพยาบาลและพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่อง ป้องกันอันตรายต่อสุขภาพและชีวิตของผู้ใช้บริการ รับผิดชอบต่อในการปฏิบัติหน้าที่ ทำความเจริญก้าวหน้าให้แก่วิชาชีพการพยาบาลและรับผิดชอบต่อตนเองและต่อผู้อื่น

3.3 สมรรถนะผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ (สภาการพยาบาล, 2553: 3-4, 10-11) สมรรถนะที่ 1 ด้านจริยธรรม จรรยาบรรณ และกฎหมาย คือ การตระหนักในคุณค่าความเชื่อของตนเองและผู้อื่น เคารพในความศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ปฏิบัติงานด้วยความเมตตากรุณา โดยคำนึงถึงความปลอดภัย ประโยชน์ของผู้ป่วย จรรยาบรรณวิชาชีพ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และสมรรถนะที่ 3 ด้านคุณลักษณะเชิงวิชาชีพ คือ การมีบุคลิกภาพที่น่าเชื่อถือ มีความรับผิดชอบต่อ ชื่อสัตย์ มีวินัยในตนเอง มีพฤติกรรมสุภาพที่ดี แสดงออกอย่างเหมาะสม พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ และมีความสามารถในการคิดเชิงวิเคราะห์

3.4 หลักจริยธรรมในฐานะผู้ประกอบการวิชาชีพด้านสุขภาพที่มสุขภาพประกอบด้วยบุคลากรที่หลากหลายสาขาวิชาชีพ จริยธรรมเป็นสิ่งสำคัญที่จะเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีดังนี้ (Potter and Perry, 2009: 314)

1) การเคารพในความเป็นเอกสิทธิ์ (Autonomy) หมายถึงการให้ผู้ป่วยมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการได้รับบริการด้านสุขภาพ เช่น การได้รับความยินยอมจากผู้ป่วยก่อนผ่าตัด (Potter and Perry, 2009: 314)

2) การทำประโยชน์ให้กับผู้อื่น (Beneficence) หมายถึง การปฏิบัติที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้อื่น การดูแลผู้ป่วยให้มีสุขภาพดี เช่น การแนะนำในเรื่องการออกกำลังกายเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ (มณี อภานันท์กุล, 2550: 6)

3) การไม่ทำอันตรายให้เกิดแก่ผู้อื่น (Nonmaleficence) หมายถึง การหลีกเลี่ยงที่จะทำให้อันตรายหรือบาดเจ็บแก่ผู้อื่น เช่น การป้องกันภาวะแทรกซ้อนที่อาจเกิดขึ้นกับผู้ป่วย (Potter and Perry, 2009: 314)

4) ความยุติธรรม (Justice) หมายถึง การเข้าถึงแหล่งบริการสุขภาพอย่างเท่าเทียม โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานพยาบาลของรัฐ และได้รับบริการทางสุขภาพตามสิทธิพื้นฐานตามความจำเป็นและความเหมาะสม (มณี อภานันท์กุล, 2550: 7)

5) ความซื่อสัตย์ (Fidelity) หมายถึง การรักษาสัญญา มุ่งมั่นในการดูแลผู้ป่วย และไม่ทิ้งผู้ป่วย

6) การบอกความจริง (Veracity) หมายถึง การบอกความจริงแก่ผู้ป่วยในเรื่องเกี่ยวกับโรคและการรักษาที่ได้รับ (มณี อภานันท์กุล, 2550: 7)

7) การปกปิดความลับ (Confidentially) หมายถึง การเก็บรักษาข้อมูลเกี่ยวกับโรคอาการ และข้อมูลต่างๆ ของผู้ป่วย ไม่นำไปเปิดเผยกับบุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องกับการรักษาพยาบาล (สิวลี ศิริไล, 2555: 222)

3.5 หลักจริยธรรมในฐานะผู้ประกอบการวิชาชีพการพยาบาลใช้เป็นแนวทางสำหรับพยาบาลในการตัดสินใจเชิงจริยธรรมและการกระทำเชิงจริยธรรม (มัญชุภา ว่องวีระ, 2541: 25) มีดังนี้

1) การพิทักษ์ประโยชน์ (Advocacy) เป็นการที่พยาบาลทำหน้าที่เป็นผู้พิทักษ์สิทธิของผู้ป่วย ปกป้องการถูกละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้ป่วย (Fry, 1994 อ้างถึงใน อรรถญา เชาวลิต และวันดี สุทรรังษี, 2544:160)

2) ความรับผิดชอบ (Accountability) สำหรับหน้าที่รับผิดชอบของพยาบาลคือการช่วยเหลือผู้ป่วยแต่ละคนให้ได้รับการดูแลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกายและจิตใจซึ่งเป็นการปฏิบัติตามขอบเขตทางกฎหมายและความรับผิดชอบทางจริยธรรม (มัญชุภา ว่องวีระ, 2541: 36; Fry, 1994 อ้างถึงใน อรรถญา เชาวลิต และวันดี สุทรรังษี, 2544: 160)

3) ความร่วมมือ (Cooperation) เน้นความร่วมมือระหว่างพยาบาลกับบุคลากรในทีมสุขภาพและบุคลากรสาขาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดูแลผู้ป่วย ทำให้สามารถร่วมกันปฏิบัติหน้าที่เป็นอย่างดี (Fry, 1994 อ้างถึงใน อรัญญา เชาวลิต และวันดี สุทธิรงค์, 2544: 160)

4) ความเอื้ออาทร (Caring) การดูแลผู้ป่วยต้องให้ความเอาใจใส่ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ โดยเฉพาะการดูแลด้านจิตใจต้องอาศัยการปฏิบัติของพยาบาลมีความเอื้ออาทร เช่น ความอ่อนโยน ความห่วงใย เอาใจใส่ต่อความรู้สึกของผู้ป่วย (สิวลี ศิริโล, 2555: 198)

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม

การพัฒนาเป็นการสร้าง การทำให้ดีขึ้น หรือการนำไปสู่เป้าหมายที่กำหนด การพัฒนาสามารถทำได้หลายวิธีเช่นเดียวกับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมมีวิธีการพัฒนาหลายวิธี (ทีศนา แคมมณี, 2546: 5)

1. **วิธีการกระจ่างค่านิยม** ค่านิยมคือ สิ่งที่บุคคลยึดถือเป็นหลักประพฤติปฏิบัติในการดำเนินชีวิต แต่ละบุคคลมีค่านิยมที่แตกต่างกันตามประสบการณ์และการเรียนรู้ ซึ่งค่านิยมอาจแปรเปลี่ยนได้ตามประสบการณ์ที่เปลี่ยนไปค่านิยมอาจแสดงออกมาในลักษณะต่างๆ เช่น เจตคติ ความเชื่อ ความสนใจ ความรู้สึก (Raths, Harmin, and Simon, 1966: 28-32) วิธีการที่ใช้ปลูกฝังจริยธรรมตามทฤษฎีนี้คือ การชี้แนะโดยการตั้งคำถามเพื่อค้นหาความกระจ่างในค่านิยมแล้วยังใช้การจัดกิจกรรมที่กระตุ้นให้ผู้เรียนได้แสดงทรรศนะของตนเองเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ เช่น การใช้เวลาว่าง อุบนิสัย การทำงาน เป็นต้น (ชัยพร วิชชาวุธ, อธิระพร อูวรรณโณ และพรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์, 2531: 16)

2. **แนวทางการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมองค์ประกอบที่เหมาะสมสำหรับจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม** มีดังนี้ (สุภาพ ณ นคร และคณะ, 2547: 42-43)

- 1) กำหนดเป้าหมายคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของสถาบันให้ชัดเจน
- 2) มีการแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนานักศึกษาที่มาจากฝ่ายต่างๆ
- 3) ในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ควรมีการวิเคราะห์ประเด็นทางจริยธรรมที่ต้องการปลูกฝัง เพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินที่ชัดเจน

ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนานิสิตนักศึกษา

ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการพัฒนานิสิตนักศึกษาแบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทฤษฎีที่เกี่ยวกับปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม และกลุ่มทฤษฎีที่พัฒนาความเป็นบุคคลของนิสิตนักศึกษา

1. ทฤษฎีการมีส่วนร่วมของนักศึกษาของแอสติน สาระสำคัญของทฤษฎีการมีส่วนร่วมของนักศึกษามี 5 ประการคือ 1) การมีส่วนร่วมของนักศึกษา หมายถึง จำนวนพลังงานทางร่างกายและจิตใจที่นักศึกษาใช้ในการสั่งสมประสบการณ์ในสถาบันการศึกษา เช่น การมีส่วนร่วมในองค์กรนักศึกษาหรือการเข้าร่วมกิจกรรม 2) ระดับการมีส่วนร่วมของนักศึกษามีความแตกต่างกันทั้งด้านจุดมุ่งหมายและเวลาที่ใช้ 3) การมีส่วนร่วมของนักศึกษามีทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ เช่น การมีส่วนร่วมของนักศึกษาในด้านวิชาการ ปริมาณคือจำนวนชั่วโมงที่นักศึกษาใช้ในการค้นคว้า คุณภาพคือ ความตั้งใจในการศึกษาค้นคว้า 4) การพัฒนาบุคลิกภาพและผลการเรียนรู้ของนักศึกษาเป็นสัดส่วนโดยตรงกับปริมาณและคุณภาพของการมีส่วนร่วมของนักศึกษา 5) ประสิทธิภาพของนโยบายหรือการปฏิบัติทางการศึกษามีความสัมพันธ์กับการเพิ่มการมีส่วนร่วมของนักศึกษา (สำเนาวิชาจรศิลป์, 2542: 125-127; Astin, 1997: 199-201)

2. ทฤษฎีการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ของคอล์บ(Kolb, 1981, 1985 cited in Evans et.al, 2010: 138: Kolb, 1984: 40-42) ระบุว่า การเรียนรู้เป็นวงจรประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ ประสบการณ์เชิงรูปธรรม (Concrete Experience: CE) เป็นมิติของความรู้สึก การสังเกตอย่างไตร่ตรอง (Reflective Observation: RE) เป็นมิติของการเฝ้าสังเกต ความคิดรวบยอดแบบนามธรรม (Abstract Conceptualization: AC) เป็นมิติของการคิด และการทดลองปฏิบัติจริง (Active Experimentation: AE) เป็นมิติของการทำการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ของคอล์บมีลักษณะเป็นวงจรที่ต่อเนื่องครอบคลุมขั้นตอนการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 ประสบการณ์เชิงรูปธรรม เป็นการที่ผู้เรียนเข้าไปมีส่วนร่วมในประสบการณ์อย่างเปิดกว้าง

ขั้นที่ 2 การสังเกตอย่างไตร่ตรอง เป็นที่ผู้เรียนคิดทบทวนกับประสบการณ์ที่ได้รับอย่างตั้งใจ ทำให้เกิดความรู้ที่หลากหลาย

ขั้นที่ 3 การคิดรวบยอดเชิงนามธรรม เป็นการที่ผู้เรียน สรุปแนวคิดจากการบูรณาการสิ่งที่สังเกตได้นำไปสู่ทฤษฎี

ขั้นที่ 4 การทดลองปฏิบัติ เป็นการที่ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้ เช่น ทฤษฎี นำไปใช้ในการตัดสินใจ และแก้ปัญหา

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนานิสิตนักศึกษา

กิจกรรม (Activity) หมายถึง ภารกิจที่ผู้สอนหรือผู้เรียนปฏิบัติเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาทั้งในและนอกชั้นเรียน อีกความหมายหนึ่งคือกระบวนการเรียนรู้หรือสร้างนิสัยที่มีลำดับขั้นตอนเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2555: 11) กิจกรรมเสริมหลักสูตรหรือกิจกรรมนิตินักศึกษา สำเนา ขจรศิลป์ (2542: 117) ให้ความหมายของกิจกรรมนักศึกษาว่าเป็นกิจกรรมที่ต้องแยกจากกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน โดยนักศึกษาร่วมกันจัดเพื่อสนองความต้องการของนักศึกษา วัตถุประสงค์ของกิจกรรมนักศึกษาหรือกิจกรรมเสริมหลักสูตรนั้น เพื่อให้นักศึกษาได้รับการพัฒนาร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ตลอดจนคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ ได้แก่ คุณธรรมจริยธรรม ความรู้ ทักษะทางปัญญา ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ รวมทั้งทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2553: 62)

1. **การกำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม** บลูม และคณะ (Bloom et al., 1956 : 7-8) ได้แบ่งประเภทของวัตถุประสงค์การศึกษาที่แสดงถึงการเรียนรู้เป็น 3 ด้าน คือ 1) วัตถุประสงค์ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive domain) เป็นวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวกับความรู้ ความจำ และการพัฒนาทักษะและความสามารถทางด้านสติปัญญา 2) วัตถุประสงค์ด้านจิตพิสัย (Affective domain) เป็นวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงความสนใจ เจตคติ และคุณค่า รวมทั้งพัฒนาการเห็นคุณค่าและการปรับตัว 3) วัตถุประสงค์ด้านทักษะพิสัย (Psychomotor domain) เป็นวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวกับการทักษะการปฏิบัติ

2. **แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม** หลักการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participation learning) เป็นการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ประกอบด้วยหลักการเรียนรู้พื้นฐาน 2 ประการ คือ 1) การเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (Experiential learning) เป็นการเรียนรู้ที่เน้นการสร้างความรู้จากประสบการณ์ เป็นการเรียนรู้เชิงรุก มีปฏิสัมพันธ์ทั้งระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนและผู้เรียนกับผู้สอน และใช้การสื่อสารทุกรูปแบบ องค์ประกอบในการจัดกิจกรรมมีพื้นฐานจากทฤษฎีการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ของคอล์ป 2) การเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่ม (Group process) ประกอบด้วย 2 ลักษณะ คือ การมีส่วนร่วมสูงสุดของผู้เรียน และการบรรลุนสูงสุด (กระทรวงสาธารณสุข, กรมสุขภาพจิต 2543)

3. **วิธีการจัดกิจกรรมแบบมีส่วนร่วม** การจัดกิจกรรมแบบมีส่วนร่วมเป็นการอบรมที่ยึดผู้เข้าร่วมกิจกรรมหรือผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง วิทยากรหรือผู้สอนมีหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวก กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองตามความสามารถและศักยภาพ ในการจัดกิจกรรมลักษณะนี้ให้บรรลุวัตถุประสงค์นั้นขึ้นอยู่กับปัจจัย 3 ประการ คือ 1) ผู้เข้าร่วมกิจกรรมต้องมีแรงจูงใจในการปฏิบัติและมีส่วนร่วมในกิจกรรม 2) วิธีการของวิทยากรหรือผู้สอนเป็นสิ่งที่สำคัญ รวมทั้งการสร้างบรรยากาศที่เหมาะสม 3) การดำเนินการจัดกิจกรรมควรเป็นความร่วมมือระหว่างผู้เข้าร่วม

กิจกรรม วิทยาการหรือทีมวิทยาการ (จงกลณี ชุตินาเทรินทร์, 2542: 128) วิธีการจัดกิจกรรมมีหลากหลายวิธี เช่น การบรรยาย การระดมสมอง เกมการศึกษา ซึ่งแต่ละวิธีการมีความแตกต่างกันในด้านผลการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมของผู้เข้าร่วมกิจกรรม

การสังเคราะห์งานวิจัย

นางลักษณ์ วิรัชชัย และคณะ (2552: 17) ได้สรุปความหมายของการสังเคราะห์งานวิจัยว่าเป็นระเบียบวิธีที่ใช้ในการศึกษาหาข้อเท็จจริงเพื่อตอบปัญหาที่นักวิจัยสนใจศึกษาโดยรวบรวมงานวิจัยหลายเรื่องที่ศึกษาปัญหานั้นๆ แต่มีความแตกต่างกันในบริบท เช่น ขอบเขตการวิจัย ประชากร วิธีดำเนินการวิจัย ทำให้ผลการวิจัยอาจจะสอดคล้องหรือขัดแย้งกัน ดังนั้นการสังเคราะห์งานวิจัยจึงเป็นวิธีการที่จะช่วยในการวิเคราะห์และหาข้อสรุปที่ถูกต้องได้ ในงานวิจัยครั้งนี้สังเคราะห์งานวิจัยทั้งงานวิจัยเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ นางลักษณ์ วิรัชชัย และคณะ (2552: 125) ได้ระบุว่างานวิจัยเชิงปริมาณ เป็นงานวิจัยที่ศึกษาข้อมูลที่เป็นตัวเลขสามารถแจกแจงนับได้หรือวัดได้ โดยใช้วิธีการสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อยืนยันความถูกต้องของข้อค้นพบและข้อสรุปต่างๆ และสำหรับงานวิจัยเชิงปริมาณที่นำมาวิเคราะห์อภิमानต้องมีค่าสถิติเพียงพอสำหรับการคำนวณค่าขนาดอิทธิพล ส่วนงานวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นงานวิจัยที่ศึกษาปรากฏการณ์ของสังคมจากสภาพแวดล้อม เน้นข้อมูลเกี่ยวกับความรู้สึนึกคิด ค่านิยมหรืออุดมการณ์ ไม่เน้นสถิติตัวเลขในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การสังเกตและการสัมภาษณ์เป็นหลักในการเก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยการสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย โดยการบรรยายหรือการวิเคราะห์เนื้อหา รวมทั้งงานวิจัยเชิงปริมาณที่มีค่าสถิติไม่เพียงพอสำหรับการวิเคราะห์อภิमान แต่มีข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับการสังเคราะห์เชิงคุณภาพ

1. การวิเคราะห์อภิमान เป็นวิธีการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณที่ได้รับการพัฒนาและมีความก้าวหน้ามากที่สุดในปัจจุบัน เมื่อเปรียบเทียบกับวิธีการสังเคราะห์งานวิจัยแบบอื่น มีหลักการคือการสรุปข้อค้นพบที่ได้จากงานวิจัยแต่ละเรื่องในรูปความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร และการวิเคราะห์อธิบายว่าข้อค้นพบที่ได้จากงานวิจัยแต่ละเรื่องแตกต่างกัน เนื่องจากคุณลักษณะงานวิจัยส่วนใดโดยมีการนำสถิติวิเคราะห์เข้ามาใช้ประโยชน์ในการวิจัย ทำให้วิธีการวิเคราะห์อภิमानเป็นวิธีการสังเคราะห์งานวิจัยที่มีความเป็นปรนัย ทันทสมัย และมีความถูกต้องสูง (นางลักษณ์วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวานิช, 2541: 9-10) มีขั้นตอนการดำเนินงานเหมือนกับการวิจัยทั่วไป ประกอบด้วยขั้นตอนต่างๆ 5 ขั้นตอน โดยสรุปมีดังนี้ (นางลักษณ์ วิรัชชัย, 2542)

ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดปัญหาและวัตถุประสงค์การวิจัย ปัญหาวิจัยสำหรับการวิเคราะห์อภิमानเกี่ยวข้องกับ 3 ประเด็น คือ ค่าแนวโน้มสู่ส่วนกลางของค่าดัชนีมาตรฐาน 2) ความแปรปรวนของดัชนีมาตรฐาน 3) คุณลักษณะของงานวิจัยและความสัมพันธ์กับผลการวิจัย ส่วน

วัตถุประสงค์หลักคือ การสังเคราะห์งานวิจัยให้ได้ข้อสรุป ได้องค์ความรู้ใหม่ที่เป็นประโยชน์เชิงวิชาการ และสามารถนำไปใช้ในการกำหนดนโยบายและการปฏิบัติจริง

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย นักวิจัยศึกษาทฤษฎีและรายงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย และสร้างกรอบแนวคิดสำหรับการวิเคราะห์อภิमान เน้นการสังเคราะห์งานวิจัยที่ศึกษาปัญหาวิจัยเดียวกัน

ขั้นตอนที่ 3 การรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย 4 ขั้น คือ 1) การเสาะค้นงานวิจัย 2) การกำหนดกลุ่มตัวอย่างงานวิจัย 3) การสร้างเครื่องมือ 4) การบันทึกข้อมูล

ขั้นตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย 3 ขั้น คือ 1) การเตรียมข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์ 2) การตรวจสอบลักษณะการแจกแจงของตัวแปร 3) การวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 5 การสรุปและนำเสนอรายงาน ได้แก่ การสรุปผล การอภิปรายเชื่อมโยงผลการวิจัยกับความรู้ในอดีตและความรู้ทางทฤษฎี การให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย และการให้ข้อเสนอแนะทางวิชาการ

2. การวิเคราะห์เนื้อหา การวิเคราะห์เนื้อหาเป็นเทคนิคการวิจัยสำหรับการทำข้อสรุปจากข้อความหรือสาระอื่นตามบริบทอย่างถูกต้องและมีความครบถ้วน ในความหมายที่เป็นเทคนิคการวิจัยยังรวมถึงวิธีการพิเศษ ซึ่งการวิเคราะห์เนื้อหาทำให้เกิดความเข้าใจใหม่ๆ ที่ลึกซึ้ง และเพิ่มความเข้าใจในปรากฏการณ์เฉพาะหรือพฤติกรรมที่แสดงออก (Krippendorff, 2013: 24) การออกแบบการวิเคราะห์เนื้อหาเป็นการตรวจสอบและจัดการกระทำกับเนื้อหาแต่ละส่วนที่ต้องการวิเคราะห์เพื่อหาคำตอบ ประกอบด้วย 6 วิธี คือ การจัดทำหน่วยการวิเคราะห์ (Unitizing) การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง (Sampling) การบันทึกหรือการลงรหัสข้อมูล (Recording/coding) การลดข้อมูล (Reducing) การสร้างข้อสรุป (Inferring) และการบรรยายข้อสรุปหรือผลการวิเคราะห์ (Narrating) (Krippendorff, 2013: 84)

ในขั้นตอนของการสร้างข้อสรุปจะใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานในการวิเคราะห์ที่มี 3 ขั้นตอนดังนี้(สุภางค์ จันทวานิช, 2554: 69, 91, 106)

1)การจำแนกประเภทข้อมูล (Typological analysis) คือ การจัดข้อมูลเป็นหมวดหมู่หรือประเภทโดยใช้เกณฑ์บางอย่างตามคุณลักษณะที่ข้อมูลนั้นมีอยู่ร่วมกันเป็นตัวจำแนก

2) การเปรียบเทียบข้อมูล (Comparison) คือ การแสวงหาความเหมือนและความแตกต่างที่มีอยู่ในคุณลักษณะหรือคุณสมบัติของข้อมูลตั้งแต่สองชุดขึ้นไปอย่างมีระบบ เพื่อสร้างข้อสรุปที่มีความเป็นนามธรรมมากกว่าเดิม

3) การสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Analytic induction) คือ วิธีการสร้างข้อสรุปทั่วไปที่แสดงความเชื่อมโยงระหว่างตัวแปรตั้งแต่สองตัวขึ้นไป กล่าวคือเป็นการหาลักษณะร่วมของข้อมูลหรือสิ่งต่างๆ เพื่อสรุปว่าข้อมูลหรือสิ่งนั้นมีลักษณะอย่างไร

โดยสรุปกรอบแนวคิดในการวิจัยเรื่องการพัฒนากิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพ สำหรับนักศึกษาพยาบาล โดยการวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลหรือบัณฑิตพยาบาลได้คุณลักษณะทางวิชาชีพของพยาบาล 6 ด้าน คือ 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพและการมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ2) ด้านความสามารถในการคิด ตัดสินใจ แก้ปัญหา3) ด้านภาวะผู้นำ มนุษยสัมพันธ์ ทักษะการสื่อสาร การทำงานเป็นทีม4) ด้านการใฝ่รู้และพัฒนาตนเอง วิชาชีพ และสังคม 5) ด้านวุฒิภาวะทางอารมณ์ 6) สุขภาพกายและจิตที่สมบูรณ์

ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพการพยาบาล ผู้วิจัยนำคุณลักษณะทางวิชาชีพด้านคุณธรรมจริยธรรมมาเป็นส่วนหนึ่งของเกณฑ์ในการคัดเลือกงานวิจัยสำหรับการสังเคราะห์งานวิจัย ซึ่งเป็นวิธีการที่ช่วยในการวิเคราะห์และหาข้อสรุปที่ถูกต้องเกี่ยวกับงานวิจัยต่างๆ เนื่องจากงานวิจัยมีความหลากหลายทางด้านแบบแผนการวิจัย ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้ทั้งการวิเคราะห์อภิमानและการวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อการสังเคราะห์งานวิจัยที่ศึกษาทางด้านคุณธรรม จริยธรรมหรือกิจกรรมในรูปแบบต่างๆ ที่พัฒนาคุณลักษณะทางด้านคุณธรรมจริยธรรมของนิสิต นักศึกษาระดับปริญญาตรี แล้วนำผลการสังเคราะห์ไปกำหนดกรอบการจัดกิจกรรมร่วมกับทฤษฎีแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนานิสิตนักศึกษา ได้แก่ ทฤษฎีการมีส่วนร่วมของนักศึกษาของแอสติน ทฤษฎีการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ของคอล์ป และแนวคิดการจัดกิจกรรมพัฒนานิสิตนักศึกษา และกำหนดสาระการเรียนรู้เพื่อสร้างกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพด้านคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักศึกษาพยาบาล

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบสถานภาพของงานวิจัยทางด้านคุณธรรม จริยธรรมของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี เพื่อนำไปเป็นฐานข้อมูลในการสร้างงานวิจัย
2. ได้ข้อสรุปภาพรวมของงานวิจัยทางการพัฒนาคุณลักษณะทางด้านคุณธรรม จริยธรรมของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรีเพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่พัฒนานิสิตนักศึกษา
3. ได้กิจกรรมสำหรับการพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาลเพื่อเป็นบัณฑิตที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล
ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎี แนวคิด และหลักการ โดยนำเสนอรายละเอียดเป็น 6 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ทฤษฎี แนวคิดที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณลักษณะทั่วไป

- 1.ทฤษฎีพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม
- 2.แนวคิดที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณลักษณะด้านภาวะผู้นำ
- 3.แนวคิดที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณลักษณะด้านสุขภาวะ

ตอนที่ 2 คุณลักษณะทางวิชาชีพของพยาบาล

1. การวิเคราะห์คุณลักษณะทางวิชาชีพของพยาบาล
- 2.แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะทางวิชาชีพของพยาบาล

ตอนที่ 3 ทฤษฎี แนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ

- 1.คุณธรรม จริยธรรมสำหรับบุคคล
- 2.ทฤษฎีจริยศาสตร์
3. แนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพการพยาบาล
4. แนวคิดที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม

ตอนที่ 4 ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการพัฒนานิสิตนักศึกษา

1. ทฤษฎีการมีส่วนร่วมของนักศึกษาของแอสติน
2. ทฤษฎีตัวป้อน-สภาพแวดล้อม-ผลลัพธ์
3. ทฤษฎีการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ของคอล์ป

ตอนที่ 5 กิจกรรมและการจัดกิจกรรมพัฒนานิสิตนักศึกษา

1. กิจกรรมเสริมหลักสูตร
- 2.แนวปฏิบัติในการกิจกรรมพัฒนานิสิตนักศึกษา
- 3.รูปแบบการพัฒนานักศึกษาของมิลเลอร์และพรินซ์
4. แนวคิดที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนานิสิตนักศึกษา

ตอนที่ 6 การสังเคราะห์งานวิจัย

- 1.การวิเคราะห์อภิมาน
- 2.การวิเคราะห์เนื้อหา

ตอนที่ 1 ทฤษฎี แนวคิดที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณลักษณะทั่วไป

คุณลักษณะ (character) หมายถึง เครื่องหมายหรือสิ่งที่ชี้ให้เห็นความดีหรือลักษณะประจำ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 263) ส่วนความหมายอื่นที่ใกล้เคียงกัน คือ สภาพหรือสิ่งมีอยู่ประจำในบุคคลที่แสดงให้เห็นความแตกต่างระหว่างบุคคล สำหรับคำว่า คุณลักษณะที่ดี (good character) หมายถึง สภาพหรือสิ่งที่มีประจำในบุคคลซึ่งแสดงถึงความแตกต่างของความเหมาะสม ดีงาม (สุวิมล ว่องวานิช และคณะ, 2550: 11)

1. ทฤษฎีพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม

คุณธรรม จริยธรรม เป็นคุณลักษณะสำคัญที่ถูกคาดหวังให้มีอยู่ในตัวบุคคลทุกช่วงอายุ และทุกสาขาอาชีพ บุคคลผู้ซึ่งมีคุณลักษณะทางคุณธรรมจริยธรรม จะเป็นการต้องการของสังคม และเป็นผู้ที่สร้างประโยชน์ให้ส่วนรวม และประเทศชาติ ได้มีนักวิชาการหลายสาขาได้ศึกษาและพัฒนาทฤษฎีทางด้านคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งนำเสนอในตอนนี้ คือ ทฤษฎีการใช้เหตุผลทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก และทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม

1.1 ทฤษฎีการใช้เหตุผลทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก

ลอเรนซ์ โคลเบอร์ก (Lawrence Kohlberg) เริ่มต้นศึกษาการพัฒนาจริยธรรมในการทำวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกที่มหาวิทยาลัยชิคาโก โดยทำการศึกษาดังกล่าวในวัยรุ่นชายและใช้แนวทางการศึกษาของเพียเจต์ (Piaget) พบว่าการใช้เหตุผลทางจริยธรรมของกลุ่มตัวอย่างมีความแตกต่างเป็นลำดับขั้น (Kohlberg, 1958 cited in Evans et.al, 2010: 101) ต่อมาโคลเบอร์กได้พัฒนาทฤษฎีโดยทำการศึกษาระยะยาวเป็นเวลาประมาณ 20 ปี กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นชาย 84 คน ในประเทศที่แตกต่างกันทั้งที่อยู่และวัฒนธรรม ได้แบ่งระดับการใช้เหตุผลทางจริยธรรมเป็น 3 ระดับ 6 ขั้น (สำเนา ขจรศิลป์, 2542: 28)

ทฤษฎีการใช้เหตุผลทางจริยธรรม ในแต่ละระดับแสดงให้เห็นความแตกต่างระหว่างบุคคล บทบาททางสังคม และความคาดหวัง มีรายละเอียดดังนี้(สำเนา ขจรศิลป์, 2542:29-32; Colby, Kohlberg and Kauffman, 1987; Kohlberg, 1976 cited in Evans et.al, 2010:103-105)

ระดับที่ 1 ระดับก่อนกฎเกณฑ์สังคม(Preconventional) บุคคลยังไม่เข้าใจในกฎเกณฑ์และความคาดหวังของสังคม การรับรู้เป็นรูปธรรมและเน้นที่ตนเอง

ขั้นที่ 1 จริยธรรมขึ้นกับการควบคุมของบุคคลอื่น (Heteronomous Morality) บุคคลจะตัดสินใจกระทำโดยมีพื้นฐานจากการหลีกเลี่ยงการถูกทำโทษ โดยไม่ได้พิจารณาความถูกต้องและคำนึงถึงบุคคลอื่น

ขั้นที่ 2 จริยธรรมขึ้นกับความต้องการของตนเอง (Individualistic, Instrumental Morality) บุคคลจะปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ถ้าอยู่ในความสนใจของตนเอง ความถูกต้องขึ้นอยู่กับความเสมอภาค การแลกเปลี่ยน และข้อตกลงของบุคคล

ระดับที่ 2 ระดับกฎเกณฑ์ของสังคม (Conventional) หรือระดับสมาชิกของสังคม การรับรู้ของบุคคลขึ้นกับกฎเกณฑ์และความคาดหวังของบุคคลในสังคมโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่มีอำนาจมากกว่า

ขั้นที่ 3 จริยธรรมตามบรรทัดฐานของกลุ่มบุคคล (Interpersonally Normative Morality) บุคคลจะปฏิบัติโดยคำนึงถึงความคาดหวังของสังคม รวมทั้งการเป็นคนดีและเป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่น

ขั้นที่ 4 จริยธรรมตามระบบสังคม (Social System Morality) บุคคลจะปฏิบัติตามกฎหมายและกฎเกณฑ์ของสังคมเพื่อการคงอยู่ของระบบและข้อบังคับของสังคม

ระดับที่ 3 ระดับเหนือกว่ากฎเกณฑ์ของสังคม (Postconventional or Principled) หรือหลักศีลธรรมคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมหรือสังคมเป็นหลัก

ขั้นที่ 5 จริยธรรมขั้นสิทธิมนุษยชน และสวัสดิการสังคม (Human Rights and Social Welfare Morality) บุคคลประพฤติที่ดีที่ควรนั้น คือ พฤติกรรมที่สังคมยอมรับ ความถูกต้องทางกฎหมาย เช่น นักศึกษาที่ดีควรตั้งใจเรียน ปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถาบัน

ขั้นที่ 6 จริยธรรมตามหลักสากลและจรรยาบรรณ (Morality of Universalizable, Reversible, and Prescriptive General Ethical Principles) บุคคลประพฤติที่ดีที่ควรนั้น คือ พฤติกรรมที่ทุกสังคมทั่วโลกยอมรับ แสดงถึงคุณธรรมระดับสากล เช่น การเคารพในความเป็นมนุษย์ เป็นหลักที่ทุกสังคมยึดถือปฏิบัติ

การใช้เหตุผลเป็นการใช้กระบวนการคิดที่เป็นนามธรรมเพื่อการคิดอย่างสร้างสรรค์ เป็นการตอบคำถาม การแก้ปัญหา และสร้างกลวิธีต่างๆ การใช้เหตุผลรวมถึงการคิดของบุคคลเพื่อตัดสินใจที่ขึ้นอยู่กับความถูกต้อง และความเป็นเหตุเป็นผล ส่วนการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมเป็นการใช้เหตุผลในประเด็นทางคุณธรรมหรือจริยธรรม (Rich, 2008: 9) การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของบุคคลจะสัมพันธ์กับหลักจริยธรรมในสังคม เช่น ศาสนา กฎหมาย ประเพณี ค่านิยม (สิวลี ศิริไล, 2555: 91-92) ทฤษฎีพัฒนาทางจริยธรรมของโคลเบอร์กได้ถูกนำมาใช้อย่างแพร่หลายในประเด็นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม และนำไปสู่วิธีการพัฒนานักเรียน นักศึกษาหลายวิธีดังนี้ (ทิตนา เขมมณี, 2546: 13-15)

1) วิเคราะห์ระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียน นักศึกษาก่อน เนื่องจากแต่ละคนมีความแตกต่างกัน เพื่อการพัฒนาไปยังขั้นที่สูงกว่าอีก 1 ขั้น ตามความเหมาะสมของแต่ละบุคคล

2) ฝึกการเข้าสังคม ทำให้สร้างโอกาสในการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและสภาพแวดล้อม เข้าใจความคิดเห็นของผู้อื่นมากขึ้น นำมาช่วยในการตัดสินใจสำหรับปัญหาต่างๆ

3) ฝึกให้นักเรียน นักศึกษาได้คิดวิเคราะห์ อภิปรายโต้แย้ง และตัดสินใจในประเด็น ปัญหาทางจริยธรรม สื่อที่ใช้ เช่น สถานการณ์ วิดีทัศน์ ภาพ การแสดงบทบาทสมมติ อาจใช้ กระบวนการกลุ่ม และเทคนิคการอภิปรายเข้ามาช่วย เพื่อให้กิจกรรมมีประสิทธิภาพมากขึ้น

4) สร้างบรรยากาศในห้องเรียน และในโรงเรียนเอื้อต่อการแสดงความคิดเห็น อภิปรายโต้แย้ง เกี่ยวกับปัญหาทางจริยธรรมในกลุ่มเพื่อนได้อย่างเปิดเผย

1.2 ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม

ดวงเดือน พันธมนาวิน (2538: 4, 9) ได้ศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับสาเหตุของพฤติกรรม คนไทยในวัย 6 ถึง 60 ปี เป็นงานวิจัยทั้งในสาขาจิตวิทยา สังคมศาสตร์ และการศึกษา ประมวลผล นำเสนอครั้งแรกในปี 2523 ต่อมาได้ศึกษางานวิจัยเพิ่มเติมโดยเน้นทางด้านจริยธรรม ทฤษฎีนี้แสดงให้เห็นถึงสาเหตุพฤติกรรมของคนดีและคนเก่งมาจากลักษณะพื้นฐานและองค์ประกอบทางจิตใจ ทฤษฎีนี้อธิบายในรูปต้นไม้ใหญ่มี 3 ส่วน มีรายละเอียดดังนี้ (ดวงเดือน พันธมนาวิน, 2544 อ้างถึงใน ดวงเดือน พันธมนาวิน, 2551: 19-22)

ส่วนแรก คือ รากประกอบด้วยรากหลัก 3 ประการ คือ 1) สุขภาพจิต เป็นทางด้านจิตใจของบุคคลที่เหมาะสมกับสถานการณ์ เช่น ความวิตกกังวล 2) สติปัญญาหรือความเฉลียวฉลาด เป็นการรู้จักคิดทั้งด้านรูปธรรมและนามธรรม มีพื้นฐานมาจากทฤษฎีการรู้การคิดของเพียเจต์ 3) ประสบการณ์ทางสังคมเป็นการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น การเอาใจเขามาใส่ใจเรา จิตลักษณะทั้งสามประการนั้นเป็นจิตลักษณะพื้นฐานของจิตลักษณะ 5 ประการในส่วนของของลำต้น และพฤติกรรมของบุคคลในส่วนที่เป็นดอกผล ถ้าบุคคลมีการพัฒนาจิตลักษณะในส่วนรากเหมาะสมตามวัย จะมีผลให้จิตลักษณะส่วนลำต้นพัฒนาได้ดีและทำให้มีพฤติกรรมที่ดีเป็นที่พึงพอใจด้วย

ส่วนที่สอง คือ ลำต้นประกอบด้วยจิตลักษณะ 5 ประการ คือ 1) ทศนคติ ค่านิยม และคุณธรรม ทศนคติ หมายถึง ความชอบหรือไม่ชอบ การเห็นประโยชน์หรือโทษ และความพร้อมที่จะมีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด คุณธรรม หมายถึง สิ่งที่คนส่วนใหญ่เห็นว่าดีงาม เช่น ความกตัญญู ความเสียสละ สุดท้ายคือค่านิยม หมายถึง สิ่งที่คนส่วนใหญ่มองว่ามีความสำคัญ เช่น ค่านิยมในการศึกษา ค่านิยมในการใช้สินค้าไทย 2) เหตุผลเชิงจริยธรรม การกระทำที่เกิดจากเจตนาที่ทำเพื่อส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว 3) ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน หมายถึง ความสามารถในการคาดการณ์ทางด้านผลที่จะเกิดจากการกระทำ 4) ความเชื่ออำนาจในตนเอง หมายถึง ความเชื่อเกี่ยวสิ่งๆ ที่ตนเองได้รับอยู่เกิดมาจากการกระทำของตนเอง 5) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง ความมานะพยายามในการต่อสู้กับ

อุปสรรค จิตลักษณะทั้ง 5 ประการ เป็นสาเหตุของพฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่เป็นเสมือนดอกผลบนต้นไม้ ซึ่งต้องใช้จิตลักษณะหลายตัวเพื่อให้สามารถอธิบายและพัฒนาพฤติกรรมของบุคคล

ส่วนที่สาม คือ ส่วนของดอกผลเป็นส่วนที่แสดงถึงพฤติกรรมของคนดีและเก่ง เช่น พฤติกรรมซื่อสัตย์ เป็นพฤติกรรมของคนดี ส่วนพฤติกรรมการทำงานอย่างขยันขันแข็งเป็นส่วนรวม เป็นพฤติกรรมของคนเก่ง พฤติกรรมเหล่านี้สามารถแบ่งออกเป็น 2 ส่วน (ดวงเดือน พันธุนาวิน, 2548 ก อ้างถึงใน ดวงเดือน พันธุนาวิน, 2551: 21-22) ส่วนแรก คือ พฤติกรรมของคนดี ประกอบด้วย 2 พฤติกรรมหลัก คือ 1) พฤติกรรมที่ไม่เบียดเบียนตนเอง เป็นพฤติกรรมที่ไม่ทำให้เกิดผลเสียต่อตนเอง เช่น การดูแลสุขภาพของตนเอง ไม่ดื่มเหล้าไม่สูบบุหรี่ 2) พฤติกรรมที่ไม่เบียดเบียนผู้อื่น เป็นพฤติกรรมที่ไม่ทำให้เกิดผลเสียต่อผู้อื่น เช่น มีความซื่อสัตย์ ไม่แสดงพฤติกรรมก้าวร้าว ส่วนที่สอง คือ พฤติกรรมของคนดีและคนเก่ง ประกอบด้วย 2 พฤติกรรมหลัก คือ 1) พฤติกรรมรับผิดชอบ เช่น การเรียนการทำงาน การอบรมเลี้ยงดูเด็ก 2) พฤติกรรมพัฒนา เช่น การพัฒนาตนเอง การพัฒนาผู้อื่น และการพัฒนาสังคม

โดยสรุปทฤษฎีการใช้เหตุผลทางจริยธรรมของโคลเบอร์กและทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมมีการพัฒนาทฤษฎีมาจากงานวิจัยเหมือนกัน และมีรากฐานส่วนหนึ่งมาจากทฤษฎีด้านสติปัญญาของเพียเจต์ รวมทั้งแสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงอิทธิพลของการคิดหรือจิตใจที่ส่งผลต่อพฤติกรรม

2. แนวคิดที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณลักษณะด้านภาวะผู้นำ

ภาวะผู้นำ (Leadership) หมายถึง ความสามารถในการจูงใจให้บุคคลอื่นหรือผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมาย (Jenks, 1990: 345 อ้างถึงใน สงวน สุทธิเลิศอรุณ, 2545: 298) ผู้นำที่ดีนั้นต้องมีคุณลักษณะอื่นร่วมด้วย เช่น การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ การทำงานเป็นทีม (McClelland-Luckey, 2010: 538) นอกจากนี้การที่บุคคลจะประสบความสำเร็จในการทำงานเป็นทีมได้นั้นต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ร่วมงาน

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

การคิดในความหมายทั่วไปมีลักษณะความสัมพันธ์ง่ายๆ เช่น การระลึก การจินตนาการ ความเพ้อฝัน ความเชื่อในเรื่องที่เหนือธรรมชาติ การคิดในความหมายที่เจาะจง คือ กิจกรรมที่มีเป้าหมายของบุคคล หรือการคิดเป็นกระบวนการที่สร้างสรรค์ เป็นกระบวนการแก้ปัญหา ต่อมาพบว่าความคิดเป็นการแก้ปัญหาที่มีเป้าหมาย การแก้ปัญหามี 2 ระดับ คือ ระดับที่ 1 เป็นการแก้ปัญหาย่างง่ายที่ไม่ต้องเน้นการตัดสินใจ ระดับที่ 2 เป็นการคิดที่เป็นการแก้ปัญหาที่ซับซ้อน ซึ่งต้องอาศัยพลังงานและเวลารวมทั้งมีความสัมพันธ์กับความกดดัน แต่ละขั้นตอนของการคิดแก้ปัญหานี้ต้องอาศัยการคิดริเริ่มหรือการคิดสร้างสรรค์ (Bigge and Shermis, 2004: 88) ส่วนการคิดอย่างมีวิจารณญาณนั้นราชบัณฑิตยสถาน (2555: 128) ได้ให้ความหมายว่าเป็นหลัก

คิดประเภทหนึ่งที่น่าเน้นกระบวนการพิจารณาและประเมินข้อมูลหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่เกิดขึ้นทุกด้านอย่างรอบคอบ โดยใช้เกณฑ์ที่กำหนด หลักเหตุผล จนได้คำตอบที่เหมาะสมหรือดีที่สุดเพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจหรือประเมินหรือแก้ปัญหาต่างๆ

วัตสัน และเกลเซอร์ (Watson and Glaser cited in The psychometrics centre, University of Cambridge, 2001: online) ระบุว่าความคิดอย่างมีวิจารณญาณมีลักษณะเป็นกระบวนการประกอบด้วยความสามารถในการคิด 5 ด้าน

1) การสรุปอ้างอิง (Drawing Inference) เป็นความสามารถในการประเมินความตรงของข้อสรุปจากสถานการณ์จริง

2) การยอมรับข้อตกลงเบื้องต้น (Recognition of Assumption) เป็นความสามารถในการจำแนกข้อตกลงเบื้องต้นหรือสมมติฐานว่าเป็นหรือไม่เป็นจากสถานการณ์ที่กำหนด

3) การให้เหตุผลเชิงอนุมาน (Deductive Reasoning) เป็นความสามารถในการพิจารณาและตัดสินใจจากข้อสรุปทั่วไปนำไปสู่สถานการณ์ที่กำหนดให้

4) การแปลความอย่างมีเหตุผล (Logical Interpretation) เป็นความสามารถในการจำแนกการอ้างเหตุผลว่าหนักแน่นและตรงประเด็นหรือไม่หนักแน่นและไม่ตรงประเด็น

5) การประเมินการอ้างเหตุผล (Evaluation of Arguments) เป็นความสามารถในการตัดสินใจสรุปว่าเป็นหรือไม่เป็นตามสถานการณ์ที่กำหนดหรือข้อตกลง

เอนนิส (Ennis, 1989 อ้างถึงใน อรรถพรณ ลือบุญรัชชชัย, 2543: 31) อธิบายการคิดอย่างมีวิจารณญาณว่าเป็นการคิดหาไปสู่การตัดสินใจที่จะเชื่อหรือปฏิบัติ โดยเน้นความสามารถ 6 ประการ

1) ความสามารถในการหาความชัดเจนเบื้องต้น เป็นความสามารถในการแสวงหาข้อมูลในเนื้อเรื่องหรือสถานการณ์ได้ครบถ้วนและชัดเจนอย่างมีเหตุผล

2) ความสามารถในการพิจารณาข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่ ความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล การเปรียบเทียบข้อมูล และความเป็นเหตุเป็นผล

3) ความสามารถในการสรุปอ้างอิงโดยใช้เหตุผล ได้แก่ การใช้เหตุผลเชิงอนุมาน การใช้เหตุผลเชิงอุปมาน การตั้งข้อสันนิษฐานที่มีเหตุผลและมีความเป็นไปได้

4) ความสามารถในการแปลความ ตัดสินคุณค่า

5) ความสามารถในการระบุความชัดเจนขั้นสูง เช่น การวิเคราะห์ วินิจฉัย และตีความ

6) ความสามารถในการตัดสินใจและแก้ปัญหา เน้นในการเลือกเกณฑ์ และทางเลือกที่หลากหลาย

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับมนุษยสัมพันธ์

มนุษยสัมพันธ์เป็นศาสตร์และศิลป์ในการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล เพื่อให้ได้มาซึ่งความรัก ผูกพัน นับถือ และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ดีและมีความสุข (วราภรณ์) ตระกูลสฤกษ์ดี, 2549: 85)

คุณลักษณะและองค์ประกอบที่ส่งเสริมการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีการเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีนั้นต้องมีคุณลักษณะหรือองค์ประกอบอื่นส่งเสริม ถ้าบุคคลมีคุณลักษณะเหล่านั้นทำให้สามารถพัฒนาความมนุษยสัมพันธ์ได้ดี ซึ่งรายละเอียดมีดังนี้ (วราภรณ์ ตระกูลสฤกษ์ดี, 2549: 96-97)

- 1) การพัฒนาศักยภาพของตน (SelfDevelopment) ได้แก่ การศึกษาพัฒนาร่างกาย จิตใจ และบุคลิกภาพ เพื่อการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม และทำประโยชน์ให้กับส่วนรวมรวมทั้งการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข
- 2) การเรียนรู้ความรับผิดชอบ (Responsibility) ได้แก่ การเรียนรู้ความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
- 3) การติดต่อสื่อสาร (Communication) ได้แก่ การศึกษาวิธีติดต่อสื่อสารที่มีประสิทธิภาพภายในกลุ่ม เพื่อความเข้าใจที่ตรงกัน มีความรู้สึกที่ดี และนำไปสู่การปฏิบัติที่ดี
- 4) การจูงใจ (Motivation) ได้แก่ การศึกษาการจูงใจตนเองและผู้อื่น ให้มีเจตคติและเป้าหมายร่วมกัน เพื่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานร่วมกัน
- 5) การเข้าใจความต้องการของผู้อื่น (Empathize) ได้แก่ การรู้จักศึกษาความแตกต่างระหว่างบุคคล ตระหนักถึงความแตกต่างของปัญหาของแต่ละบุคคล

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสาร

การสื่อสาร หมายถึง กระบวนการส่งข้อมูลเพื่อสร้างความเข้าใจระหว่างบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป โดยฝ่ายหนึ่งเป็นผู้ส่งสารทำหน้าที่ประมวลข้อมูลข่าวสาร และส่งไปยังผู้รับสาร ซึ่งทำหน้าที่รับสารและแปลข้อมูล โดยส่งข้อมูลย้อนกลับมายังผู้ส่งสารว่าได้รับข้อมูล เข้าใจ และปฏิบัติอย่างไร การสื่อสารภายในทีมเป็นกระบวนการที่สำคัญจะช่วยให้สมาชิกได้แลกเปลี่ยนข้อมูล และความคิดเห็นระหว่างกัน จะช่วยเสริมสร้างการทำงานเป็นทีมให้ประสิทธิภาพและมีความเป็นเอกภาพ (ณัฐพันธ์ เขจรนนท์, ฉัตยาพร เสมอใจ, ชัยวัฒน์ เชี่ยวเชิงสันติ และธีรพร พัดภู, 2545: 98)

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสื่อสารภายในทีม การสื่อสารมีความสำคัญต่อการทำงานเป็นทีมเมื่อทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อการสื่อสารจะทำให้สามารถกำหนดแนวทางการสื่อสารในทีมให้เหมาะสม มีรายละเอียดดังนี้ (ณัฐพันธ์ เขจรนนท์ และคณะ, 2545: 104-105)

- 1) งานและหน้าที่ เป็นปัจจัยสำคัญในการสื่อสาร เนื่องจากสมาชิกต้องแลกเปลี่ยนข้อมูลกันเพื่อการปฏิบัติงานร่วมกันได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

2) ขั้นตอนและแบบแผนการปฏิบัติ เป็นรูปแบบการปฏิบัติงานและการประสานงานในทีม ซึ่งเป็นช่องทางในการสื่อสารของสมาชิก

3) สภาพแวดล้อม เช่น สถานที่ ระยะห่างระหว่างสมาชิก และเทคโนโลยีในการสื่อสาร ซึ่งปัจจุบันการติดต่อสื่อสารสะดวกและรวดเร็วมากขึ้น เนื่องจากมีการใช้เทคโนโลยีมากขึ้น เช่น ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Mail หรือ E-mail)

4) คุณสมบัติส่วนตัว เนื่องจากสมาชิกแต่ละคนภายในทีมมีเอกลักษณ์ที่แตกต่างกัน ดังนั้นภายในทีมต้องกำหนดรูปแบบการสื่อสารเพื่อให้เกิดความเข้าใจได้อย่างชัดเจนและถูกต้อง

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการทำงานเป็นทีม

การทำงานเป็นทีม หมายถึง เป็นการรวมตัวของกลุ่มบุคคลที่มีเป้าหมายร่วมกัน ร่วมมือกันและประสานงานกันเพื่อตักตวงศักยภาพของบุคคลภายในทีมออกมากระทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้ประสบความสำเร็จ (วราภรณ์ ตระกูลสฤณี, 2549: 7) มีองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญของการทำงานเป็นทีมมีดังนี้ (วราภรณ์ ตระกูลสฤณี, 2549: 11-12)

1) การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของบุคคล เป็นการที่สมาชิกภายในกลุ่มหรือภายในทีมมีความตระหนักในความสำคัญของสมาชิกคนอื่นๆ ซึ่งแสดงออกโดยการยอมรับ ให้เกียรติกัน รับฟังความคิดเห็น และเปิดโอกาสในการทำงาน

2) มีเป้าหมายร่วมกัน เป็นการที่สมาชิกมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับเป้าหมายของการทำงาน เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานและนำไปสู่ความสำเร็จของการทำงาน

3) การมีโครงสร้างของทีม หมายถึง การมีกฎ มีระเบียบ มีแบบแผนที่สมาชิกทุกคนของกลุ่มยอมรับและยึดถือปฏิบัติเป็นอย่างดี

4) สมาชิกมีบทบาทและปฏิบัติตามบทบาทของตนเองเป็นอย่างดี โดยมีจัดแบ่งบทบาทและหน้าที่ ความรับผิดชอบ ตามความรู้ ความสามารถ และความถนัดของสมาชิก

บทบาทหน้าที่ของสมาชิกในทีมงานประกอบด้วยหัวหน้าหรือผู้นำทีม เลขานุการ และสมาชิก มีรายละเอียดดังนี้ (วราภรณ์ ตระกูลสฤณี, 2549: 13-14)

1) หัวหน้าหรือผู้นำทีมที่ดี คือ เป็นที่ยอมรับนับถือของสมาชิกในทีม เป็นคนจริงใจ เปิดเผย เป็นกันเอง ไม่มีความเป็นเผด็จการรับฟังความคิดเห็นของสมาชิก มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ในการทำงานเป็นอย่างดี มีความสามารถในการจูงใจให้คนทำงาน และบริหารจัดการกับความขัดแย้งได้เป็นอย่างดี

2) เลขานุการที่ดี คือ มีความสามารถในการจับประเด็นการประชุมได้ดี สรุปผลการประชุมและทำรายงาน จึงควรมีความรู้และประสบการณ์ในการเสนอรายงาน

3) สมาชิกทีมที่ดี คือ เข้าใจเป้าหมายของการทำงาน มีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเอง มีทักษะการสื่อสาร เคารพความคิดเห็นของผู้อื่น รวมทั้งเป็นผู้ที่มีความเสียสละ อดทน และมีวินัยในตนเอง

2.5 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาตนเอง

ความหมายของการพัฒนาตนเอง คือ การพัฒนาคุณลักษณะที่มีอยู่ในตัวของคุณบุคคล ทั้งด้านร่างกายและจิตใจหรือเป็นการสร้างความเปลี่ยนแปลงในตนเองให้สุขภาพโดยรวมดีขึ้นมีกำลังใจ มีเป้าหมายในชีวิต และมีสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลทั่วไป (สงวน สุทธิเลิศอรุณ, 2545: 159) อีกความหมายหนึ่ง คือ การที่บุคคลหรือผู้เรียนรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ โดยเลือกสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ กำหนดระยะเวลา และวิธีการเรียนรู้อย่างอิสระด้วยตนเอง (Megginson and Pedler 1992: 3)

หลักการพัฒนาตนเอง 7 ขั้น ประกอบด้วย (Megginson and Pedler, 1992: 4-7)

ขั้นที่ 1 ความปรารถนาที่จะเรียนรู้ อาจเป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับงาน ระบบขององค์กร การพัฒนาอาชีพ ขั้นนี้เป็นขั้นแรกที่สำคัญบุคคลต้องมีความต้องการที่จะเรียนรู้จึงจะเกิดการพัฒนาตนเอง

ขั้นที่ 2 การวินิจฉัยตนเอง เมื่อบุคคลเกิดความรู้สึกไม่พึงพอใจหรือไม่สะดวกสบายกับสิ่งที่เป็นอยู่ในปัจจุบันและต้องการเปลี่ยนแปลง การวินิจฉัยตนเองมี 4 วิธี ได้แก่ 1) การอ่านหนังสือ 2) การสนทนากับทีมงาน เพื่อนหรือลูกค้า เกี่ยวกับสิ่งที่บุคคลนั้นควรปรับปรุง 3) ปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ เช่น นักจิตวิทยา 4) การเข้าโปรแกรมที่มีการวินิจฉัยตนเอง

ขั้นที่ 3 กำหนดเป้าหมายสำหรับการพัฒนาตนเองสิ่งใดที่ต้องการไปให้ถึงและจะทำโดยวิธีการใด กำหนดเป็นเป้าหมายที่วัดได้ และระยะเวลาที่จะพัฒนาเองให้บรรลุตามเป้าหมาย

ขั้นที่ 4 กำหนดรูปแบบและแสวงหาทรัพยากรสำหรับการเรียนรู้ ซึ่งขึ้นกับสิ่งที่ต้องการพัฒนา เช่น ฝึกอบรมในโปรแกรมที่สอดคล้องกับเป้าหมายที่ต้องการพัฒนา สอบถามจากผู้เชี่ยวชาญ อ่านจากหนังสือ

ขั้นที่ 5 การสนับสนุนจากสังคม หมายถึง บุคคลที่จะช่วยในการพัฒนาตนเอง เช่น บุคคลที่มีความเชี่ยวชาญในด้านนั้นๆ เพื่อน ทีมงาน เนื่องจากการพัฒนาตนเองนั้นบุคคลต้องการข้อมูลป้อนกลับ กำลังใจ และความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นที่ระบุไว้ข้างต้น

ขั้นที่ 6 ความสามารถในการผ่านอุปสรรคและความอดสาหัส เนื่องจากการพัฒนาตนเองต้องใช้เวลาและพลังงานเป็นจำนวนมาก ดังนั้นผู้ที่พัฒนาตนเองต้องมีความอดสาหัสและพยายามไปให้ถึงเป้าหมาย ซึ่งปัจจัยที่สนับสนุนให้ประสบความสำเร็จ คือ บุคคลที่คอยสนับสนุน

ขั้นที่ 7 การประเมินตนเอง เป็นการประเมินเมื่อเทียบกับเป้าหมายว่าเกิดการ เรียนรู้และการเปลี่ยนแปลงอย่างไร ผลการประเมินจะบ่งบอกว่าเราจะเดินต่อไปทางไหนหรือต้อง ปรับเป้าหมายหรือประเด็นอื่นๆ ในอนาคต

โดยสรุปการพัฒนาตนเองเป็นขั้นตอนที่ต่อเนื่อง การประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย นอกจากตนเองที่ต้องมีความตั้งใจจริงและความพยายามที่จะพัฒนาแล้ว บุคคลรอบข้างหรือผู้ที่ เกี่ยวข้องมีบทบาทสำคัญในการที่จะผลักดันให้บรรลุเป้าหมาย

3. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาคุณลักษณะด้านสุขภาวะ

สุขภาพ หมายถึง ภาวะที่ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ(ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 1241) ส่วนองค์การอนามัยโลก (The World Health Organization: WHO, 1947 cited in Craven and Hirnle, 2007: 259) ได้ให้ความหมายของสุขภาพว่าเป็นความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ และการอยู่ ร่วมในสังคมอย่างเป็นสุข รวมทั้งปราศโรคภัย ส่วนสุขภาวะ หมายถึง สุขภาพที่สมบูรณ์และสมดุลทั้ง 4 มิติ คือ กาย จิต สังคม วิญญาณหรือปัญญา (คลังปัญญาไทย, 2555: ออนไลน์) จะเห็นได้ว่าทั้ง สุขภาพและสุขภาวะมิได้เน้นเฉพาะร่างกายเท่านั้น แต่ยังรวมถึงด้านจิตใจ และสังคม

3.1 แนวคิดเกี่ยวกับสุขภาพของเพ็นเดอร์

เพ็นเดอร์ (Pender, 1996 อ้างถึงใน สมจิต หนูเจริญกุล, 2544 ข: 91-92) เป็น ศาสตราจารย์ทางการแพทย์ชาวอเมริกาที่ศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับการสร้างเสริมสุขภาพ ได้ให้ ความหมายของสุขภาพว่า เป็นการบรรลุถึงการใช้ศักยภาพของบุคคลทั้งที่มีแต่กำเนิดและจากการ พัฒนาในด้านการดูแลตนเอง การมีสัมพันธภาพที่ดีกับคนรอบข้าง รวมทั้งการปรับตัวเพื่อรักษาความ มั่นคงของโครงสร้าง และกลมกลืนสิ่งแวดล้อม การแสดงออกของสุขภาพประกอบด้วยมิติหลัก 3 ด้าน คือ

1) ด้านอารมณ์ คือ ความรู้สึกสงบ กลมกลืนกับสิ่งแวดล้อม มีชีวิตชีวา และไวต่อ ความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น

2) ด้านเจตคติ คือ การมองโลกในแง่ดีจะทำให้สามารถแก้ไขปัญหาต่างๆได้ ซึ่งพัฒนามาจากประสบการณ์และการคิดอย่างมีเหตุผล

3) ด้านกิจกรรมคือ แบบแผนการใช้พลังงานในสภาวะแวดล้อมและสถานการณ์ อย่างเหมาะสม

3.1) การมีวิถีชีวิตที่ดี ได้แก่ รับประทานอาหารดี ออกกำลังกายเป็นประจำ สามารถจัดการกับความเครียด ห่างไกลสิ่งเสพติด แสวงหาข้อมูลด้านสุขภาพที่เป็นประโยชน์ หมั่น ดูแลสุขภาพ มีทักษะชีวิตที่ดี และดูแลสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อสุขภาพ

3.2) ทำงานอย่างมีเป้าหมาย กำหนดเป้าหมายที่เป็นจริง มีความคิดริเริ่ม พัฒนาตนและพัฒนางาน รับผิดชอบต่อตนเอง สามารถทำงานเป็นทีม และมีความพึงพอใจในผลงานของตน

3.3) การมีงานอดิเรกที่มีความหมาย คือ การทำสิ่งอื่นที่แปลกใหม่ เพื่อความมีชีวิตชีวา และใช้เวลาว่างอย่างเพลิดเพลิน

3.4) มีความใฝ่ฝันในชีวิต และใช้ศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ เพื่อทำความฝันให้เป็นจริง และมีส่วนทำประโยชน์ให้กับสังคม

3.5) ประสบความสำเร็จ คือ มีความสุขอย่างแท้จริงในชีวิต เข้าใจธรรมชาติของชีวิต และลดละความเห็นแก่ตัว

3.2 แนวคิดเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์

ความฉลาดทางอารมณ์ว่า เป็นความสามารถในการตระหนักถึงความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น ทำให้สามารถบริหารหรือจัดการกับอารมณ์ของตนเอง มีแรงจูงใจในตนเอง และมีความสามารถในการสร้างสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่น (Goleman, 1998 อ้างถึงใน วิเชียร เกตุสิงห์ และคณะ, 2552: 6)

แนวคิดเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ของโกลแมน

ประกอบด้วยความสามารถ 2 ด้าน คือ ความสามารถส่วนบุคคล และความสามารถทางสังคม ประกอบด้วยโครงสร้างหลัก 5 ประการ คือ (Goleman, 1998 อ้างถึงใน วิเชียร เกตุสิงห์ และคณะ, 2552: 27-32)

1) การตระหนักตนเอง (Self awareness) เป็นการรับรู้ตนเอง และประเมินความสามารถของตนเอง

2) การกำกับตนเอง (Self-regulation) เป็นความสามารถในการจัดการกับอารมณ์ตนเองไม่ให้มาส่งผลกระทบต่อสิ่งที่กำลังปฏิบัติ

3) แรงจูงใจ (Motivation) เป็นการใช้ความชอบมาชี้แนะให้สามารถไปสู่สิ่งที่คาดหวัง ความคิดริเริ่ม และการเผชิญกับความท้าทาย

4) การเอาใจเขามาใส่ใจเรา (Empathy) มีการรับรู้ถึงความรู้สึกและมีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น และสามารถปรับความคิดที่หลากหลายได้

5) ทักษะทางสังคม (Social skills) เป็นความสามารถในการจัดการกับอารมณ์ต่างๆ ได้ดี เข้าใจและตอบสนองสถานการณ์ทางสังคมได้เหมาะสม และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

แนวคิดเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ของกรมสุขภาพจิต

ความฉลาดทางอารมณ์เป็นความสามารถทางอารมณ์ที่จะช่วยให้การดำเนินชีวิตเป็นไปอย่างสร้างสรรค์และมีความสุข ซึ่งประกอบด้วยปัจจัย 3 ประการคือ (กระทรวงสาธารณสุข, กรมสุขภาพจิต, 2545: 1-3)

- 1) ดี หมายถึง ความสามารถในการควบคุมอารมณ์และความต้องการของตนเอง รู้จักเห็นใจผู้อื่น และมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม
- 2) เก่ง หมายถึง ความสามารถในการรู้จักตนเอง มีแรงจูงใจ สามารถตัดสินใจ แก้ปัญหา และแสดงออกได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น
- 3) สุข หมายถึง ความสามารถในการดำเนินชีวิตอย่างเป็นสุข มีความภูมิใจในตนเอง พอใจในชีวิตและมีความสุขทางใจ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดการพัฒนาคุณลักษณะทั่วไป

ปาณิสรา ส่งวัฒนายุทธ (2548) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านนักศึกษา กิจกรรมเสริมหลักสูตร และสภาพแวดล้อมจิตสังคมต่อการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า เพชรบุรี โดยใช้ทฤษฎีพัฒนาจริยธรรมของโคลเบิร์ก พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในขั้นที่ 5 จำนวน 137 คน คิดเป็นร้อยละ 61.70 นักศึกษามีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในขั้นที่ 6 จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 5.40 นักศึกษาที่อยู่ในชมรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในขั้นที่ 6 มากที่สุด จำนวน 10 คน เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่บำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนรวมได้มีการเสียสละ นักศึกษาที่สนใจต้องสละเวลาส่วนตัว มาร่วมกิจกรรม ทำให้นักศึกษารู้สึกตัวเองมีคุณค่าและทำประโยชน์ให้กับส่วนรวม

ชวนพิศ ยงยิ่งยีน (2546) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาพยาบาลที่สังกัดกองงานวิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุขในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ของกรมสุขภาพจิตมีองค์ประกอบ 3 ประการ คือ ด้านดี ด้านเก่ง และด้านสุขปรับให้สอดคล้องกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุขในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 178 คน ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาพยาบาลส่วนใหญ่มีความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในระดับปกติ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความฉลาดทางอารมณ์มากที่สุด คือ การปรับตัวด้านเพื่อน ($r=.576$) รองลงมาเป็นการปรับตัวด้านการเรียนภาคปฏิบัติและการปรับตัวด้านการเรียนภาคทฤษฎี ($r=.561, .538$ ตามลำดับ) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงลบ คือ รายได้ของครอบครัวต่อเดือน ($r=-.159$) ส่วนปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับความฉลาดทางอารมณ์คือ สถานภาพของบิดามารดา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

แบคเตอร์ และบ็อบลิน (Baxter and Boblin, 2007) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในนักศึกษาพยาบาลระดับปริญญาตรี เพื่อศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมไม่ถูกต้องตามหลักจริยธรรมทั้งในห้องเรียนและหอผู้ป่วย โดยใช้ทฤษฎีพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม 3 ทฤษฎีมาอธิบาย ได้แก่ ทฤษฎีของโคลเบอร์ก (Kohlberg) กิลลิแกน (Gilligan) และเรสท(Rest) เช่น การที่นักศึกษาพยาบาลบันทึกความดันโลหิตของผู้ป่วยโดยที่ไม่ได้วัดจริงเพื่อหลีกเลี่ยงการลงโทษจากอาจารย์ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมขั้นที่ 1 ของโคลเบอร์ก เป็นการกระทำที่หลีกเลี่ยงการถูกทำโทษโดยไม่ได้คำนึงถึงความถูกต้องและบุคคลอื่น จากการทบทวนเอกสารของผู้วิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมเพื่อแก้ปัญหาพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม มีแนวปฏิบัติดังนี้

1) อาจารย์ควรมีการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้เชิงบวก ส่งเสริมในเรื่องความซื่อสัตย์ ทำความเข้าใจในเรื่องความผิดพลาดของนักศึกษาพยาบาลและร่วมกันแก้ปัญหา เปิดโอกาสให้นักศึกษาพยาบาลได้มีการเชื่อมโยงความเข้าใจระหว่างจริยธรรม วิชาชีพ และการปฏิบัติการพยาบาล สอดคล้องกับทฤษฎีข้างต้นทั้ง 3 ทฤษฎี (Solomon and Denatale, 2000 cited in Baxter and Boblin, 2007: 24)

2) ควรส่งเสริมนักศึกษาพยาบาลได้พูดคุยหรือปรึกษากับพยาบาลเกี่ยวกับการตัดสินใจของในสถานการณ์บนหอผู้ป่วยที่ซับซ้อน ที่อาจส่งผลให้นักศึกษาพยาบาลสับสนในการปฏิบัติการพยาบาลซึ่งตามทฤษฎีของโคลเบอร์กถือว่าการส่งเสริมการพัฒนาคุณธรรม นอกจากนี้ทฤษฎีของกิลลิแกนสนับสนุนประเด็นนี้ซึ่งอาจนำไปสู่การพัฒนาความรับผิดชอบของนักศึกษาพยาบาลสำหรับตัวเองและผู้อื่น

3) ควรส่งเสริมให้นักศึกษาพยาบาลได้ฝึกสะท้อนคิดเกี่ยวกับบทบาทของตนเองและเชื่อมโยงกับการดูแลผู้ป่วย กลุ่มเพื่อน และทีมสุขภาพในสถานการณ์บนหอผู้ป่วย นอกจากนี้ควรจัดให้นักศึกษาพยาบาลมีส่วนร่วมในกิจกรรมบทบาทสมมติที่จะช่วยให้เข้าใจความแตกต่างในการดูแลตนเองกับการดูแลผู้อื่น และช่วยพัฒนาในเรื่องความเอื้ออาทรและการคำนึงถึงผู้อื่นในสังคม สอดคล้องกับทฤษฎีของกิลลิแกนที่เน้นความเข้าใจในปฏิสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับผู้อื่นมากกว่าการมองตนเองเป็นศูนย์กลาง

4) ควรเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้อภิปรายในปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ไม่ซื่อสัตย์ พฤติกรรมดังกล่าวไม่ถูกต้องอย่างไร และป้องกันพฤติกรรมดังกล่าวไม่ให้เกิดขึ้นอีกได้อย่างไร (Jeffreys and Stier, 1995 cited in Baxter and Boblin, 2007: 26)

แบคเตอร์ และบ็อบลินได้สรุปการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในนักศึกษาพยาบาลว่า พฤติกรรมที่ไม่ถูกต้องตามหลักจริยธรรมมีผลกระทบทางลบอย่างมากต่อวิชาชีพพยาบาล ผู้ป่วย และสัมพันธภาพระหว่างผู้ป่วยกับพยาบาล ในฐานะอาจารย์พยาบาลและบุคลากรผู้รับผิดชอบทาง

การศึกษาพยาบาลควรมีความรับผิดชอบในการเตรียมนักศึกษาพยาบาลให้มีศักยภาพ เคารพในสิทธิของผู้อื่น ปฏิบัติการพยาบาลอย่างถูกต้องตามหลักจริยธรรมซึ่งนำไปสู่การพยาบาลที่มีคุณภาพ (Baxter and Boblin, 2007: 26)

โดยสรุปจากงานวิจัยข้างต้นได้มีการนำทฤษฎีการพัฒนาคุณลักษณะมาเป็นกรอบในการพัฒนาคุณลักษณะนักศึกษา โดยกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเป็นนักศึกษาพยาบาล ได้แก่ ทฤษฎีพัฒนาจริยธรรมของโคลเบอร์ก กิลลิแกน และเรสท และแนวคิดความฉลาดทางอารมณ์ของกรมสุขภาพจิต

ตอนที่ 2 คุณลักษณะทางวิชาชีพของพยาบาล

ความหมายของวิชาชีพ หมายถึงสาขาอาชีพที่มีลักษณะ 6 ประการ คือ เน้นบริการที่จำเป็นในสังคมใช้วิธีการแห่งปัญญาและความสามารถในการประกอบกิจกรรม มีระยะเวลาในการศึกษาความรู้อย่างเพียงพอ มีเสรีภาพในการให้บริการทางสังคม มีจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ และมีองค์กรวิชาชีพ (วิจิตรา กุสุมภ์ 2553: 4) วิชาชีพการพยาบาลมีคุณลักษณะของความเป็นวิชาชีพข้างต้น ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ (วิจิตรา กุสุมภ์ 2553: 4-11)

- 1) เน้นการบริการในสังคม เป็นวิชาชีพที่ตอบสนองความต้องการด้านสุขภาพแก่บุคคล ครอบครัว และชุมชน ทั้งด้านร่างกาย จิตสังคม และจิตวิญญาณ
- 2) ใช้วิธีการแห่งปัญญาและความสามารถ พยาบาลต้องใช้ความรู้ที่หลากหลายสาขา เช่น วิทยาศาสตร์พื้นฐาน ศาสตร์ทางการพยาบาล ผ่านการกระบวนแก้ปัญหาหรือกระบวนการพยาบาลนำมาสู่การปฏิบัติการพยาบาล และการประเมินผลการพยาบาล
- 3) มีระยะเวลาในการศึกษาวิชาชีพอย่างพอเพียง ปัจจุบันระยะเวลาการศึกษาในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตเป็นหลักสูตร 4 ปี
- 4) มีอิสระและเสรีภาพในการให้บริการสังคม พยาบาลมีบทบาทในการปฏิบัติการพยาบาลร่วมกับทีมสุขภาพ และบทบาทอิสระของตนเองที่รับผิดชอบในการให้บริการด้านสุขภาพแก่บุคคลที่หลากหลาย
- 5) มีจริยธรรมแห่งวิชาชีพ สภาการพยาบาลได้กำหนดข้อบังคับว่าด้วยการรักษาจริยธรรมแห่งวิชาชีพ และการผิดจรรยาบรรณ พ.ศ. 2550 เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติการพยาบาล
- 6) มีองค์กรวิชาชีพ ในประเทศไทยมีองค์กรวิชาชีพหลัก 2 องค์กร คือ สภาการพยาบาลและสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย นอกจากนี้มีสมาคมพยาบาลสาขาภาค 4 แห่ง และมีสมาคมพยาบาลและชมรมพยาบาลสาขาต่างๆ

ผู้ประกอบการวิชาชีพการพยาบาลมีความสำคัญต่อสังคมโดยเป็นผู้ให้บริการทางด้านสุขภาพแก่ประชาชน คุณลักษณะทางวิชาชีพเป็นสิ่งสำคัญที่พยาบาลทุกคนพึงมีเป็นคุณลักษณะที่ดีของพยาบาลที่ส่งเสริมการปฏิบัติการพยาบาลให้มีมาตรฐาน และช่วยพัฒนาวิชาชีพการพยาบาล

1. การวิเคราะห์คุณลักษณะทางวิชาชีพของพยาบาล

วิชาชีพการพยาบาลที่ให้การดูแลสุขภาพที่ได้มีการพัฒนามาโดยตลอด ทำให้วิชาชีพการพยาบาลเป็นที่ยอมรับในสังคม โดยเฉพาะพยาบาลผู้ที่ปฏิบัติงานต้องอาศัยความรู้ในศาสตร์ต่างๆ ร่วมกับคุณลักษณะด้านต่างๆ เช่น คุณธรรมจริยธรรม ความรับผิดชอบเพื่อการพยาบาลที่มีคุณภาพ ดังนั้นการพัฒนานักศึกษาพยาบาลให้เป็นพยาบาลที่มีความรู้และคุณลักษณะที่เหมาะสมนั้นเป็นสิ่งสำคัญ ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำเสนอคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตพยาบาลตามที่กำหนดในกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรีสาขาพยาบาลศาสตร์ สมรรถนะผู้ประกอบการพยาบาลและการผดุงครรภ์ คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลและบัณฑิตพยาบาลจากเอกสารและงานวิจัยอื่นๆ มีรายละเอียดดังนี้

1.1 คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรีสาขาพยาบาลศาสตร์

เมื่อมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อสถาบันอุดมศึกษาโดยก่อให้เกิดการปฏิรูปการศึกษา ประกอบกับการยกระดับสถาบันราชภัฏและสถาบันเทคโนโลยีเป็นมหาวิทยาลัย ดังนั้นเพื่อให้การผลิตบัณฑิตมีคุณภาพและมาตรฐานใกล้เคียงกัน สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา จึงได้ดำเนินการจัดทำกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาที่มุ่งเน้นที่ผลการเรียนรู้ของนักศึกษาซึ่งเป็นการรับรองคุณภาพของบัณฑิต โดยได้ประกาศเป็นแนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2552: 213) ในการจัดทำมาตรฐานคุณวุฒิแต่ละสาขานั้นได้มอบหมายให้ผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาร่วมกันพัฒนา ในสาขาพยาบาลศาสตร์ได้ประกาศมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตร์ ระบुकุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ 10 ด้าน ได้แก่ มีความรู้ในศาสตร์ทางการพยาบาลและที่เกี่ยวข้อง ความสามารถทางการพยาบาล ความสามารถในการคิด การวิเคราะห์เชิงตัวเลข คุณธรรมจริยธรรม ภาวะผู้นำ การใฝ่รู้และพัฒนาตนเอง การบริหารจัดการ การใช้สารสนเทศ และศรัทธาในวิชาชีพ โดยมีรายละเอียดตามเอกสารแนบท้ายดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552: 1-2)

1) มีความรอบรู้ในศาสตร์ทางการพยาบาลและศาสตร์ที่เกี่ยวข้องสามารถประยุกต์ได้อย่างเหมาะสมในการปฏิบัติการพยาบาลขั้นพื้นฐานและศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น

- 2) สามารถให้การพยาบาลได้อย่างเป็นองค์รวมแก่ผู้ใช้บริการทุกช่วงวัย ทุกภาวะสุขภาพ ทุกระดับของสถานบริการสุขภาพและความหลากหลายทางวัฒนธรรมโดยใช้ศาสตร์และศิลปะทางการพยาบาลและหลักฐานเชิงประจักษ์ภายใต้กฎหมายและจรรยาบรรณของวิชาชีพ
- 3) มีความสามารถคิดอย่างเป็นระบบมีเหตุผลคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ทั้งในการปฏิบัติการพยาบาลและสถานการณ์ทั่วไป
- 4) สามารถใช้การวิเคราะห์เชิงตัวเลขและใช้สถิติได้อย่างเหมาะสมในวิชาชีพ
- 5) มีคุณธรรมจริยธรรม เคารพในศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ มีความรับผิดชอบและมีความเอื้ออาทร
- 6) มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีภาวะผู้นำสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถทำงานเป็นทีมกับสหวิชาชีพ
- 7) มีความสามารถในการบริหารจัดการในองค์กรทางสุขภาพ
- 8) สนใจใฝ่รู้และสามารถพัฒนาตนเองวิชาชีพและสังคมได้อย่างต่อเนื่อง
- 9) สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการพยาบาลและการสื่อสาร
- 10) มีศรัทธาในวิชาชีพการพยาบาลรวมทั้งมีความเชื่อมั่นในการพยาบาลและคุณค่าแห่งตน

1.2 สมรรถนะผู้ประกอบการวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์

สมรรถนะหมายถึง คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่เป็นผลมาจากความรู้ทักษะหรือความสามารถและคุณลักษณะอื่นๆ ที่ทำให้บุคคลสามารถสร้างผลงานได้โดดเด่น (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2548: 4) สภาการพยาบาลได้ดำเนินการกำหนดสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพทั่วไปที่สำเร็จการศึกษาในหลักสูตรระดับปริญญาตรี โดยวิเคราะห์สมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพจากองค์กรวิชาชีพทั้งในประเทศและต่างประเทศกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติและมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรีสาขาพยาบาลศาสตร์ ผ่านการทำประชาพิจารณ์กับกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องและผ่านการเห็นชอบจากสภาการพยาบาลเมื่อ 24 เมษายน 2552 ซึ่งการกำหนดสมรรถนะนี้มีความสำคัญต่อสถาบันการศึกษาในการจัดทำหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการประเมินผู้สำเร็จการศึกษา เป็นต้น (สภาการพยาบาล, 2553: คำนำ) สมรรถนะผู้ประกอบการวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์หมายถึง ความรู้ ความสามารถ และเจตคติของพยาบาลวิชาชีพที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี ที่จะทำให้สามารถปฏิบัติการพยาบาลได้ตามขอบเขตของวิชาชีพอย่างปลอดภัย โดยแบ่งเป็น 8 ด้าน คือ ด้านจริยธรรม จรรยาบรรณ และกฎหมาย ด้านการปฏิบัติการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ด้านคุณลักษณะเชิงวิชาชีพ ด้านภาวะผู้นำ การจัดการ และ

การพัฒนาคุณภาพ ด้านวิชาการและการวิจัย ด้านการสื่อสารและสัมพันธภาพด้านเทคโนโลยีและสารสนเทศด้านสังคม (สภาการพยาบาล, 2553: 2) ดังนั้นสถาบันการศึกษาพยาบาลจึงต้องผลิตบัณฑิตพยาบาลให้มีคุณลักษณะตามสมรรถนะทั้ง 8 ด้าน โดยมีรายละเอียดดังนี้ (สภาการพยาบาล, 2553: 3-19)

สมรรถนะที่ 1 ด้านจริยธรรม จรรยาบรรณ และกฎหมาย คือ การตระหนักในคุณค่า ความเชื่อของตนเองและผู้อื่น เคารพในความศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความรับผิดชอบในหน้าที่ ปฏิบัติงานด้วยความเมตตากรุณา โดยคำนึงถึงความปลอดภัย ประโยชน์ของผู้ป่วย จรรยาบรรณวิชาชีพ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

สมรรถนะที่ 2 ด้านการปฏิบัติการพยาบาลและการผดุงครรภ์ คือ ความรู้ความสามารถในด้านการพยาบาลแก่ผู้ใช้บริการทุกกลุ่มวัย ทุกช่วงชีวิต และทุกสภาวะของความเจ็บป่วย รวมทั้งผู้ที่สุขภาพดี

สมรรถนะที่ 3 ด้านคุณลักษณะเชิงวิชาชีพ คือ การมีบุคลิกภาพที่น่าเชื่อถือ มีพฤติกรรมสุขภาพที่ดี มีการแสดงออกอย่างเหมาะสม มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ และมีความสามารถในการคิดเชิงวิเคราะห์

สมรรถนะที่ 4 ด้านภาวะผู้นำ การจัดการ และการพัฒนาคุณภาพ คือ มีความรู้ในทฤษฎีภาวะผู้นำ การทำงานเป็นทีม และการบริหาร ตลอดจนสามารถนำความรู้มาใช้ในการปฏิบัติงานได้บรรลุเป้าหมายของทีมและแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับสถานการณ์

สมรรถนะที่ 5 ด้านวิชาการและการวิจัย คือ ตระหนักความสำคัญของการทำวิจัย มีความรู้พื้นฐานในการทำวิจัยและการจัดการความรู้ การใช้ประโยชน์จากความรู้เชิงประจักษ์ และการเผยแพร่ความรู้กับทีมสุขภาพและสาธารณะ

สมรรถนะที่ 6 ด้านการสื่อสารและสัมพันธภาพ คือ มีความรู้ และทักษะในการติดต่อสื่อสาร การนำเสนอและแลกเปลี่ยนข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ การสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล

สมรรถนะที่ 7 ด้านเทคโนโลยีและสารสนเทศ คือ การมีความรู้และทักษะเกี่ยวกับการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์พื้นฐาน การใช้อินเทอร์เน็ตในการสืบค้นข้อมูลความรู้ด้านสุขภาพและการพยาบาล และการใช้ระบบสารสนเทศด้านสุขภาพและการพยาบาล

สมรรถนะที่ 8 ด้านสังคม คือ การมีความรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม มีความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารเพื่อนำมาใช้ประโยชน์มีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบสุขภาพและสังคม และสามารถปรับตัวเพื่อดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข

1.3 คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์

ในที่นี้จะนำเสนอคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของสถาบันการศึกษาศาสาทยบาลศาสตร์ 3 สถาบันคือ

คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ โรงเรียนพยาบาลรามาธิบดี คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตรเพื่อให้บัณฑิตที่จบการศึกษามีลักษณะดังนี้ (มหาวิทยาลัยมหิดล, โรงเรียนพยาบาลรามาธิบดี, 2555: 9-10)

- 1) มีความรู้ในศาสตร์และศิลปะทางการแพทย์ และศาสตร์ที่เกี่ยวข้องทางด้านสุขภาพตลอดจนปัญหาสุขภาพของประชาชน
- 2) ปฏิบัติการพยาบาลอย่างเป็นองค์รวม โดยบูรณาการความรู้ รวมถึงกรอบแนวคิด และกระบวนการพยาบาลเป็นแนวทางในการบริการสุขภาพ โดยคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ปัจจัยด้านต่างๆทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และบริการสุขภาพ
- 3) มีคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพมีระเบียบวินัยและความรับผิดชอบ ในการปฏิบัติวิชาชีพ คำนึงถึงผู้อื่น เคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และปกป้องสิทธิของผู้ใช้บริการ
- 4) มีอุดมการณ์ มีความเชื่อมั่นและศรัทธาต่อวิชาชีพ ตระหนักถึงความสำคัญของการให้ความร่วมมือในกิจกรรมขององค์กรวิชาชีพ
- 5) มีภาวะผู้นำ มีมนุษยสัมพันธ์ และสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพสามารถเป็นผู้นำผู้ร่วมงาน และประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทุกกลุ่มทุกระดับ
- 6) มีความรอบรู้ คิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นระบบ และมีเหตุผล สามารถตัดสินใจแก้ปัญหาอย่างเหมาะสมและสร้างสรรค์
- 7) มีความสนใจใฝ่หาความรู้เพื่อพัฒนาตนเอง วิชาชีพ และสังคมอย่างต่อเนื่อง
- 8) มีความสามารถวิเคราะห์เชิงตัวเลขและสถิติอย่างถูกต้องและเหมาะสม สนับสนุนร่วมมือในการศึกษาวิจัย และนำผลวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงาน
- 9) มีความสามารถด้านภาษาอังกฤษและใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา การปฏิบัติการพยาบาลและการสื่อสารในระดับสากล
- 10) ส่งเสริมและดำรงไว้ซึ่งขนบธรรมเนียม ประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม และศิลปวัฒนธรรมอันดีงาม สนับสนุนการปกครองระบอบประชาธิปไตย และมีความรับผิดชอบต่อสังคม ในฐานะพลเมืองดีของชาติ

คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พุทธชินราช จังหวัดพิษณุโลก เป็นสถาบันการศึกษาที่สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข ได้กำหนดคุณลักษณะบัณฑิตดังนี้ (วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พุทธชินราช, 2556: ออนไลน์)

- 1) คุณลักษณะส่วนบุคคลที่จำเป็นสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล
 - 1.1) เคารพในคุณค่า ศักดิ์ศรีและความเป็นปัจเจกทั้งของตนเองและผู้อื่น
 - 1.2) มีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพในการดำรงตนและการปฏิบัติงาน
 - 1.3) คิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ทั้งการปฏิบัติการพยาบาลและสถานการณ์ทั่วไป
 - 1.4) มีภาวะผู้นำ บริหารจัดการตนเองและงานที่ได้รับผิดชอบ ตลอดจนการทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ
 - 1.5) มีสุขภาพและวุฒิภาวะทางอารมณ์
 - 1.6) แสวงหาความรู้และการเรียนรู้ตลอดชีวิต
 - 1.7) มีทัศนคติที่ดีและมีศรัทธาต่อวิชาชีพการพยาบาล
- 2) มีความรู้ในศาสตร์ทางการพยาบาลและศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง และสามารถประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสมในการปฏิบัติการพยาบาลขั้นพื้นฐานและศึกษาต่อในระดับสูง
- 3) ปฏิบัติการพยาบาลแก่ผู้ให้บริการทุกช่วงวัย ทุกภาวะสุขภาพ ทุกระดับของสถานบริการแบบองค์รวมบนพื้นฐานของความเอื้ออาทรด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์และความหลากหลายทางวัฒนธรรมโดยใช้ศาสตร์และศิลป์ทางการพยาบาล และหลักฐานเชิงประจักษ์ภายใต้กฎหมายและจรรยาบรรณวิชาชีพ
 - 4) รักษาพยาบาลเบื้องต้นและการส่งต่อได้ตามขอบเขตของวิชาชีพการพยาบาล
 - 5) มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและเทคโนโลยีทางการพยาบาลที่ทันสมัยได้อย่างต่อเนื่อง
 - 6) พัฒนาศักยภาพของบุคคล ครอบครัว ชุมชน ให้สามารถดูแลตนเองด้านสุขภาพตามบริบทและวิถีการดำรงชีวิตได้
 - 7) ร่วมทำวิจัยและเลือกใช้ประโยชน์จากผลงานวิจัยมาใช้ในการปฏิบัติการพยาบาลได้
 - 8) เลือกใช้แหล่งทรัพยากร นวัตกรรม เทคโนโลยี และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการปฏิบัติการพยาบาลได้อย่างเหมาะสม
 - 9) สื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ
 - 10) อนุรักษ์และร่วมมือพัฒนาสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อสุขภาพได้

คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

เป็นสถาบันการศึกษาที่สังกัดหน่วยงานเอกชน บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต มีคุณสมบัติและความสามารถดังนี้ (มหาวิทยาลัยรังสิต, คณะพยาบาลศาสตร์, 2555: ออนไลน์)

- 1) มีความรู้ในศาสตร์ทางการพยาบาล และศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง สามารถประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสมในการปฏิบัติการพยาบาลทั่วไป
- 2) สามารถให้การพยาบาลอย่างเป็นองค์รวมแก่ผู้ใช้บริการทุกช่วงวัย ทุกภาวะสุขภาพ ทุกระดับของสถานบริการสุขภาพ โดยใช้ศาสตร์และศิลป์ทางการพยาบาล และหลักฐานเชิงประจักษ์ภายใต้กฎหมายและจรรยาบรรณวิชาชีพ
- 3) มีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะเชิงวิชาชีพที่เหมาะสมได้แก่ เคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีการแสดงออกที่เหมาะสม มีท่าทีที่อบอุ่นและจริงใจ
- 4) มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบในการให้บริการ ตัดสินใจแก้ปัญหาด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในการปฏิบัติการพยาบาล
- 5) สามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลทางการพยาบาลและสุขภาพ อ่านสรุป และนำไปใช้
- 6) สามารถปรับตัวในการปฏิบัติร่วมกับทีมการพยาบาลและมีความรับผิดชอบในการพัฒนาตนเอง

1.4 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลและบัณฑิตพยาบาลจากเอกสารและงานวิจัยอื่นๆ ประกอบด้วยบทความและงานวิจัยจำนวน 6 เรื่อง มีรายละเอียดดังนี้

คุณลักษณะที่พึงประสงค์จากการวิเคราะห์หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตในประเทศไทย เป็นการวิจัยโดยการวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตของสถาบันการศึกษาต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน 63 แห่ง รวมทั้งการสำรวจความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตพยาบาลเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ทักษะการปฏิบัติการพยาบาล และสมรรถนะหลักของบัณฑิตพยาบาล ซึ่งคุณลักษณะที่พึงประสงค์เป็นคุณลักษณะที่คาดหวังให้มีอยู่ในบัณฑิตพยาบาล ประกอบด้วย (กอบกุล พันธุ์เจริญวรกุล และคณะ, 2544: 53, 68)

- 1) ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
- 2) วุฒิภาวะทางอารมณ์
- 3) เมตตากรุณา สุภาพอ่อนโยน
- 4) มีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ
- 5) ระเบียบวินัย กาลเทศะ
- 6) มนุษยสัมพันธ์

- 7) ความกระตือรือร้น สนใจใฝ่รู้ ใฝ่เรียนอย่างสม่ำเสมอ
- 8) ความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน
- 9) ความสามารถตัดสินใจแก้ปัญหาในการปฏิบัติงาน
- 10) ตระหนักในคุณค่าและศักดิ์ศรีของผู้รับบริการและคำนึงถึงสิทธิของผู้รับบริการ

คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์จากผลการดำเนินการตามมติสัมมนาพยาบาลศาสตร์แห่งชาติครั้งที่ 3 ซึ่งจัดขึ้นเมื่อเดือนกรกฎาคม 2544 ได้มีมติให้สถาบันการศึกษาพยาบาลทั่วประเทศพัฒนาหลักสูตรที่มุ่งคุณลักษณะ 4 ประการ คือ การสร้างเสริมสุขภาพ การดูแลระดับปฐมภูมิ คุณธรรมจริยธรรม และการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เมื่อมีการติดตามประเมินผลไปยังสถาบันการศึกษาพยาบาล 57 แห่งทั่วประเทศ ได้รับตอบกลับ 31 แห่ง (วิภาดา คุณาวิกติกุล, 2552: 10) ประเด็นหนึ่งที่ทางสถาบันการศึกษาได้ให้ข้อเสนอ คือ คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ประกอบด้วย (วิภาดา คุณาวิกติกุล, 2552: 13)

- 1) มีคุณธรรมจริยธรรม
- 2) มีสัมมาคารวะ และเอื้ออาทร
- 3) มีกิริยามารยาท เคารพผู้อาวุโส
- 4) รักและภูมิใจในสถาบัน
- 5) มีมนุษยสัมพันธ์
- 6) มีความรับผิดชอบ
- 7) มีทักษะด้านสารสนเทศ
- 8) มีความรู้ทางวิชาการ
- 9) มีความคิดวิจารณ์ญาณ

การจัดการศึกษาพยาบาลในศตวรรษที่ 21 เป็นช่วงเวลาที่มีการเปลี่ยนแปลงอันมีผลกระทบทั่วโลก เช่น สังคมข้อมูลข่าวสาร สภาวะแวดล้อม สำหรับประเทศไทยนั้นนักคิดอาวุโสหลายท่านได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของคนในอนาคตที่สถาบันการศึกษาพยาบาลควรนำมาพิจารณาการจัดการศึกษาเพื่อให้บัณฑิตพยาบาลมีคุณลักษณะสอดคล้องคุณลักษณะดังกล่าว (ละเอียต แจ่มจันทร์, 2541: 41-43) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

- 1) มีสุขภาพกายสุขภาพจิตที่ดี สมบูรณ์
- 2) ใฝ่เรียนรู้ ค้นคว้าด้วยตนเอง คิดวิเคราะห์ ใช้วิจารณญาณ
- 3) มีความคิดก้าวหน้าและรู้ทันการพัฒนาของโลก
- 4) มีจินตนาการและมีการคิดสร้างสรรค์
- 5) มีการตัดสินใจที่มีข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วน

- 6) พึ่งตนเองให้ได้มากที่สุด ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และด้านปัญญา
- 7) มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ เช่น อาชีพ สังคมการเมือง ศาสนา
- 8) รู้จักและพัฒนาสิ่งแวดล้อมให้มีความยั่งยืน
- 9) มีทักษะการสื่อสาร และปรับความขัดแย้งด้วยสันติวิธี
- 10) มีความรับผิดชอบสูงทั้งในเรื่องส่วนตัวและส่วนรวม
- 11) มีวินัยในตนเอง และช่วยพัฒนาสังคม
- 12) มีความ پاکเพียร อดทน
- 13) เน้นความสำคัญของคนอื่น และเคารพในศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์
- 14) มีความรัก ความซาบซึ้งทางความงามและมีความสุขตามอัตภาพ

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลในปัจจุบันและอนาคต การศึกษาความต้องการกำลังคนด้านการพยาบาลในพ.ศ. 2558 ได้วิเคราะห์สถานการณ์ในปัจจุบันและแนวโน้มกำลังคนสาขาพยาบาลศาสตร์ใน 20 ปีข้างหน้า หรือระหว่างปี พ.ศ. 2538 ถึง 2558 โดยวิจิตร ศรีสุพรรณ และคณะ (2540, 23-24) และได้นำเสนอคุณลักษณะของพยาบาลดังนี้

- 1) มีศักยภาพทางด้านความคิดและสติปัญญา โดยมีความรู้ทางการพยาบาลและศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเทคโนโลยีสารสนเทศและวิธีการค้นคว้าข้อมูลเพื่อพัฒนาความรู้ของตนเอง
- 2) มีความสามารถและทักษะในการปฏิบัติการพยาบาล โดยมีความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลขั้นพื้นฐานและพัฒนาความสามารถในการพยาบาลให้ทันสมัยและมีคุณภาพ รวมทั้งมีวิจรรย์ญาณในการตัดสินใจอย่างเหมาะสมและมีทักษะการสื่อสารด้วยภาษาสากล
- 3) มีคุณธรรม จริยธรรม ทั้งในด้านส่วนตัวและการทำงาน ได้แก่ การมีวินัย รับผิดชอบต่อในบทบาทหน้าที่ของตน และเห็นประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ
- 4) มีมนุษยสัมพันธ์ มีความจริงใจ อารมณ์มั่นคง และสามารถสื่อสารกับผู้อื่นได้ทุกระดับ
- 5) มีภาวะผู้นำ เป็นได้ทั้งผู้นำและผู้ตามที่ดี มีความสามารถในการทำงานเป็นทีม เพื่อการปฏิบัติการพยาบาลที่มีประสิทธิภาพ
- 6) มีความสามารถในการบริหารจัดการด้านการดูแลสุขภาพแก่ผู้รับบริการอย่างมีคุณภาพ และทั่วถึงในประชากรทุกกลุ่ม
- 7) มีทัศนคติที่ดีต่อตนเองและต่อวิชาชีพ

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบวิชาชีพพยาบาล คุณลักษณะของพยาบาลตามบทบาทหน้าที่ที่กำหนดในพระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาล และการผดุงครรภ์ พ.ศ.

2528 ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2540 คือ ด้านการดูแล การรักษา การป้องกัน การส่งเสริม และการฟื้นฟูสุขภาพ มีรายละเอียดดังนี้ (สายสวาท เผ่าพงษ์ และคณะ 2542: 96-98)

1) มีความสมบูรณ์แข็งแรงทั้งด้านร่างกายและจิตใจ เพื่อให้ภาพลักษณ์ของวิชาชีพพยาบาลเป็นที่น่าเลื่อมใส เกิดความศรัทธาและเชื่อถือ พยาบาลต้องเป็นตัวอย่างที่ดีทางด้านสุขภาพแก่ประชาชนทั่วไปและผู้มารับบริการ ต้องมีความแข็งแรงสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ จึงจะสามารถปฏิบัติงานในวิชาชีพได้ดี

2) ภาวะผู้นำ เนื่องจากการช่วยเหลือมนุษย์มีหลายรูปแบบ อาจเกิดความเหลื่อมล้ำกันระหว่างกิจกรรมของวิชาชีพพยาบาลกับวิชาชีพอื่นๆ ในทีมสุขภาพ ดังนั้นจึงต้องกำหนดขอบเขตหน้าที่ของวิชาชีพพยาบาลให้ชัดเจน ซึ่งต้องอาศัยความสามารถของผู้อยู่ในวิชาชีพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเป็นผู้นำของบุคคลในวิชาชีพที่จะสร้างสรรค์ความก้าวหน้าให้แก่วิชาชีพ

3) มีขีดความสามารถในระดับสากล ได้แก่ มีความรู้ความสามารถด้านภาษา เช่น ภาษาอังกฤษ มีความรู้ความสามารถด้านคอมพิวเตอร์เพื่ออำนวยความสะดวก และลดภาระงานมีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่จะช่วยให้สามารถทันต่อความเจริญก้าวหน้าของโลก ปรับและพัฒนาการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องสอดคล้องสุดท้ายคือ มีความรู้ในด้านบริหารจัดการที่สามารถดำเนินงานอย่างเป็นระบบและประสบผลสำเร็จ

4) มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เนื่องจากลักษณะการปฏิบัติงานของพยาบาลที่ต้องประสานกับหลายหน่วยงานและหลายวิชาชีพ การมีมนุษยสัมพันธ์กับบุคลากรอื่นจึงเป็นคุณสมบัติที่สำคัญอย่างหนึ่ง

5) จริยธรรมและคุณธรรม ได้แก่ มีการควบคุมอารมณ์ให้มีการแสดงออกอย่างเหมาะสม เช่น การใช้คำพูด การแสดงท่าทางได้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวมโดยมีความตั้งใจเอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ต่างๆ โดยมุ่งต่อประโยชน์ส่วนรวม มีการตรงต่อเวลาช่วยให้ปฏิบัติงานไปได้อย่างราบรื่นมีจิตใจเมตตากรุณาซึ่งเป็นพื้นฐานที่สำคัญที่จะช่วยให้ทำงานได้อย่างมีความสุขสุดท้ายคือต้องมีความเสียสละ ทั้งกำลังกาย กำลังทรัพย์ และกำลังสติปัญญา

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลวิชาชีพ จากการวิจัยเรื่องการพัฒนาโครงการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลวิชาชีพ กองทัพอากาศ พบว่าคุณลักษณะของพยาบาลวิชาชีพมี 9 ด้านดังนี้ (วิลาวรรณ เทียนทอง, 2553 70-79)

1) ด้านความสมบูรณ์ด้านร่างกายและจิตใจ เช่น มีสุขภาพดีสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นแบบอย่างที่ดีด้านสุขภาพ แสดงความเป็นมิตรยิ้มแย้มแจ่มใส มองโลกในแง่ดี

2) ด้านภาวะผู้นำ ซึ่งควรมีความสามารถในด้านต่างๆ เช่น เผชิญหน้าและตัดสินใจ แก้ปัญหาอย่างเหมาะสม การเจรจาต่อรอง การแสดงออกอย่างเหมาะสม การสื่อความหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3) ด้านขีดความสามารถในระดับสากล เช่น สื่อสารเป็นภาษาอังกฤษ ใช้คอมพิวเตอร์ในระบบงานและสืบค้นข้อมูลทางวิชาการ ทำวิจัยหรือร่วมทำวิจัยร่วมทั้งการนำผลงานวิจัยมาประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสม

4) ด้านมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและการปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ทุกระดับ เช่น ความเป็นกันเองและรู้จักหักทลายผู้อื่น สื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสานงานได้ทั้งภายในและภายนอกองค์กร

5) ด้านคุณธรรมและจริยธรรม เช่น ความยุติธรรม จิตอาสา ยอมรับการกระทำของผู้อื่น ประหยัดทรัพยากรของหน่วยงาน เสียสละเพื่อส่วนรวม ช่วยเหลือผู้อื่นให้มีความสุขและพ้นจากความทุกข์

6) ด้านระเบียบวินัยและประพฤติตนตามกฎหมายกฎระเบียบของสถานที่ปฏิบัติงาน มีศีลธรรมอันดีเป็นแบบอย่างแก่คนทั่วไปและเพื่อนร่วมงาน เช่น ตรงต่อเวลา ไม่ประพฤติตนเสื่อมเสีย ใช้จ่ายอย่างประหยัด แต่งกายถูกระเบียบ

7) ด้านความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ เช่น ยกย่องเทิดทูนชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ไม่ร่วมในขบวนการที่จะทำลายชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ น้อมนำพระราชดำรัสมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานและการดำรงชีวิต

8) ด้านบุคลิกลักษณะทางทหาร เช่น ท่าทางองอาจสง่างาม พุดจาชัดถ้อยชัดคำ ปฏิบัติงานด้วยความเข้มแข็งและสุขภาพ

9) ด้านได้รับการยกย่องจากสังคมอื่นๆ นอกเหนือจากการพยาบาล เป็นการได้รับการยกย่องในด้านต่างๆ เช่น การบำเพ็ญประโยชน์เพื่อสังคม ความกล้าหาญในการปฏิบัติงานที่เสี่ยงภัย การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

จากการศึกษาข้างต้น ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์โดยจำแนกตามรายการคุณลักษณะและศึกษาเอกสารงานวิจัย นำเสนอในภาคผนวก ก คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลหรือบัณฑิตพยาบาลที่ระบุในเอกสารและงานวิจัยทุกเรื่อง คือ คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ ร่องลงมาเป็นความสามารถในด้านการคิดตัดสินใจ แก้ปัญหา สำหรับการพิจารณาคุณลักษณะทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาลในงานวิจัยครั้งนี้คือ เลือกคุณลักษณะที่ถูกระบุไว้ในเอกสารและงานวิจัย 5 เรื่องขึ้นไป ยกเว้นคุณลักษณะที่มีการพัฒนาชัดเจนในรายวิชาโดยอ้างอิงจากหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2555 ของโรงเรียนพยาบาลรามาธิบดี ได้แก่

1) ความรู้ทางการแพทย์พยาบาลและศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง และความสามารถทางในการปฏิบัติกรพยาบาลอยู่ในรายวิชาเฉพาะกลุ่มวิชาชีพ เช่น วิชาการพยาบาลมารดา-ทารกและการผดุงครรภ์ 1,2 วิชาปฏิบัติการพยาบาลมารดา-ทารกและการผดุงครรภ์ 1,2 วิชาการพยาบาลเด็กและวัยรุ่น วิชาปฏิบัติการพยาบาลเด็กและวัยรุ่น

2) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ อยู่ในรายวิชาเฉพาะกลุ่มวิชาชีพ เช่น เทคโนโลยีสารสนเทศทางการแพทย์พยาบาล

สำหรับคุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพได้บรรจุในรายวิชาจริยศาสตร์และกฎหมายวิชาชีพทางการแพทย์พยาบาลและสอดแทรกอยู่ในรายวิชาต่างๆ แต่เป็นคุณลักษณะสำคัญที่ทุกฝ่ายต้องช่วยกันพัฒนา ดังนั้นผู้วิจัยได้นำคุณลักษณะข้างต้นเข้ามาเป็นคุณลักษณะทางวิชาชีพ โดยสรุป 6 ด้าน คือ

- 1) คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ รวมทั้งการมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ
- 2) ความสามารถในการคิด ตัดสินใจ แก้ปัญหา
- 3) ภาวะผู้นำ มนุษยสัมพันธ์ ทักษะการสื่อสาร และการทำงานเป็นทีม
- 4) การใฝ่รู้และพัฒนาตนเอง วิชาชีพ และสังคม
- 5) มีวุฒิภาวะทางอารมณ์
- 6) สุขภาพกายและจิตที่ดี

2.แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะทางวิชาชีพของพยาบาล

จากการวิเคราะห์คุณลักษณะทางวิชาชีพของพยาบาลจากเอกสารและงานวิจัยข้างต้น ได้คุณลักษณะที่สอดคล้องกันและสามารถนำมาพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาลในลักษณะกิจกรรมพัฒนานักศึกษาจำนวน 6 ด้าน แต่ละด้านมีแนวคิดและรายละเอียดดังนี้

2.1 ด้านคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ และเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ

สภาการพยาบาลและสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทยซึ่งเป็นองค์กรวิชาชีพทางการแพทย์พยาบาลได้ออกข้อบังคับและกำหนดจรรยาบรรณพยาบาล เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของพยาบาลที่ถูกต้องตามหลักจริยธรรมและสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบันคือ

1) ข้อบังคับสภาการพยาบาลว่าด้วยการรักษาจริยธรรมแห่งวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ. 2550 เป็นข้อปฏิบัติสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพพยาบาลทุกคนที่กำหนดโดยสภาการพยาบาล (สภาการพยาบาล, 2550)

2) จรรยาบรรณพยาบาลฉบับปี พ.ศ. 2546 มีทั้งหมด 9 ข้อ ครอบคลุมการปฏิบัติหน้าที่ทางจริยธรรมสำหรับการประกอบวิชาชีพการพยาบาลทุกด้าน ทุกสถานที่ และทุกตำแหน่งหน้าที่ (สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย, 2546: 4)

3) สมรรถนะผู้ประกอบการวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์สมรรถนะที่ 1 ด้านจริยธรรม จรรยาบรรณ และกฎหมาย คือ การตระหนักในคุณค่า ความเชื่อของตนเองและผู้อื่น เคารพในความศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความรับผิดชอบในหน้าที่ ปฏิบัติงานด้วยความเมตตากรุณา โดยคำนึงถึงความปลอดภัย ประโยชน์ของผู้ป่วย จรรยาบรรณวิชาชีพ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และสมรรถนะที่ 3 ด้านคุณลักษณะเชิงวิชาชีพ คือ การมีบุคลิกภาพที่น่าเชื่อถือ มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ มีวินัยในตนเอง มีพฤติกรรมสุภาพที่ดี แสดงออกอย่างเหมาะสม พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ และมีความสามารถในการคิดเชิงวิเคราะห์ (สภาการพยาบาล, 2553: 3-4, 10-11)

4) การมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพการพยาบาลเจตคติหรือทัศนคติ (Attitudes) หมายถึง ความรู้สึกทำที่ของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งมีทั้งทางบวกและทางลบ (สิวลี ศิริโล, 2555: 76) สภาการพยาบาลได้ระบุเกี่ยวกับเจตคติที่ดีของพยาบาลต่อวิชาชีพไว้ในสมรรถนะคุณลักษณะเชิงวิชาชีพดังนี้ แสดงออกถึงความภาคภูมิใจ มีอุดมการณ์ และศรัทธาในวิชาชีพเป็นสมาชิกองค์กรวิชาชีพ สนับสนุนให้ความร่วมมือและร่วมกิจกรรมขององค์กร วิชาชีพ มีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์กรวิชาชีพ รักษาประโยชน์ของส่วนรวม องค์กร และวิชาชีพ (สภาการพยาบาล, 2553: 11)

2.2.ด้านความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ตัดสินใจ แก้ปัญหา

การคิดอย่างมีวิจารณญาณ ความหมายในการปฏิบัติการพยาบาล คือ กระบวนการไตร่ตรองอย่างมีเหตุผลที่จะเป็นแนวทางในการปฏิบัติการพยาบาล และการประเมินผลตามหลักการดูแลผู้ป่วยและวิชาชีพการพยาบาล (The National League for Nursing, 2000: 2 cited in Berman, Snyder, Kozier and Erb, 2008: 163) พยาบาลใช้การคิดอย่างมีวิจารณญาณในหลายๆ ทาง ได้แก่ 1) ใช้ความรู้ในศาสตร์ที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาข้อมูลของผู้ป่วย วางแผนให้การพยาบาลที่มีประสิทธิภาพ เช่น ใช้ความรู้ทางด้านโภชนาการ สรีรวิทยา และฟิสิกส์ มาส่งเสริมการหายใจของแผล และป้องกันการเกิดแผลกดทับ 2) ในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง เช่น วิทยาการและเทคโนโลยีทางการแพทย์ที่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และอาการของผู้เปลี่ยนที่ปรับเปลี่ยนอย่างรวดเร็ว การพยาบาลตามปกติไม่เพียงพอสำหรับสถานการณ์ข้างต้น พยาบาลต้องใช้การคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อปรับการพยาบาลให้สอดคล้องกับอาการของผู้ป่วย 3) การตัดสินใจของพยาบาลใช้การคิดอย่างมีวิจารณญาณในการรวบรวมและแปลผลข้อมูลของผู้ป่วย พยาบาลต้องมีการตัดสินใจที่ดีในการให้การพยาบาล จึงต้องใช้ข้อมูลดังกล่าวมาประกอบการตัดสินใจ ส่วนการคิดสร้างสรรค์ (Creativity) เป็นส่วนประกอบหลักของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นการคิดที่มีการพัฒนาแนวคิดและผลผลิตใหม่ๆ เมื่อนำความคิดสร้างสรรค์นำมาใช้ในการแก้ปัญหาและตัดสินใจทำให้สามารถแก้ปัญหาโดยใช้แนวทางใหม่ที่ดีกว่าเดิม (Berman et.al, 2008: 163)

การแก้ปัญหา พยาบาลใช้การคิดอย่างมีวิจารณญาณในการแก้ปัญหาและตัดสินใจ ในการปฏิบัติการพยาบาลเบอร์แมน และคณะ (Berman et.al, 2008: 167) ได้อธิบายว่า การแก้ปัญหาในการดูแลผู้ป่วยนั้นพยาบาลต้องการข้อมูลที่ชัดเจนของปัญหาและทางแก้ปัญหาที่เป็นไปได้ เพื่อประเมินและเลือกแนวทางแก้ปัญหาที่ดีและมีประสิทธิภาพที่สุดมาใช้ในการปฏิบัติการพยาบาล แต่ต้องเก็บแนวทางอื่นไว้สำหรับในกรณีที่แนวทางที่เลือกไม่ประสบความสำเร็จ พยาบาลต้องใช้ความรู้ต่างๆ สำหรับการแก้ปัญหา โดยทั่วไปการแก้ปัญหาประกอบด้วย การทดลอง และปรับแก้ การหยั่งรู้ กระบวนการวิจัย และการปรับเปลี่ยนวิธีการทางวิทยาศาสตร์มีรายละเอียด ดังนี้(Berman et.al, 2008: 167-168)

1) การทดลองและปรับแก้ (Trial and error) เป็นวิธีการทดลองจนพบวิธีปฏิบัติที่เหมาะสมที่สุด ส่วนมากใช้สำหรับการดูแลผู้ป่วยที่บ้าน ที่ต้องมีการทดลองและปรับเครื่องมือต่างๆ ที่ผู้ป่วยจำเป็นต้องใช้ ตลอดจนวิธีการดูแลให้สอดคล้องกับการใช้ชีวิตประจำวันของผู้ป่วย

2) การหยั่งรู้ (Intuition) เป็นความเข้าใจหรือการเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งหนึ่งสิ่งใดโดยไม่เกี่ยวข้องกับการใช้เหตุผล ซึ่งประกอบด้วย 2 มุมมองที่แตกต่างกัน คือ มุมมองแรกเห็นว่าการหยั่งรู้เป็นเหมือนกับการเดาหรือการคาดคะเนเท่านั้น แต่อีกมุมมองเห็นว่าเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับการตัดสินใจเนื่องจากการหยั่งรู้ต้องอาศัยความรู้และประสบการณ์ ซึ่งประสบการณ์เป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาการหยั่งรู้เพราะในสถานการณ์ที่ต้องการตัดสินใจที่รวดเร็วมักต้องอาศัยการมีประสบการณ์ในสถานการณ์ที่คล้ายกันมาก่อน

3) กระบวนการทางวิจัยและวิธีการทางวิทยาศาสตร์ (Research process and scientific/modified scientific method) เป็นการแสวงหาแนวทางแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ มีการควบคุมตัวแปรต่างๆ ในการทำวิจัย แต่ในการดูแลด้านสุขภาพเป็นสถานการณ์จริงที่ยากต่อการควบคุม ต้องมีการปรับเปลี่ยนวิธีการต่างๆ ให้มีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้แก้ปัญหา

การตัดสินใจ หมายถึง การพิจารณาข้อมูลและแสวงหาทางเลือกหลายๆ ทางแล้วเลือกทางเลือกที่ดีที่สุด ที่จะช่วยให้บรรลุเป้าหมายหรือแก้ปัญหาได้สำเร็จ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2555: 142) ส่วนการปฏิบัติการพยาบาลนั้น เบอร์แมน และคณะ (Berman et.al, 2008: 168) ได้อธิบายว่าเป็นการใช้กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณสำหรับการเลือกการปฏิบัติที่ดีที่สุดที่จะนำไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ พยาบาลต้องตัดสินใจและช่วยผู้ป่วยในการตัดสินใจ ซึ่งพยาบาลอาจจะต้องดูที่ข้อดีและข้อเสียของแต่ละทางเลือก นำทฤษฎีลำดับความต้องการของมาสโลว์มาปรับใช้ พิจารณามอบหมายงานให้กับผู้อื่นหรือกำหนดกรอบการสำหรับการปฏิบัติงาน นอกจากนี้พยาบาลจะต้องให้ข้อมูลและแนะนำแหล่งประโยชน์สำหรับช่วยในการตัดสินใจของผู้ป่วย ขั้นตอนของกระบวนการตัดสินใจมีรายละเอียดดังนี้ (Berman et.al, 2008: 169)

- 1) วัตถุประสงค์ที่ชัดเจน ทำให้ถึงต้องมีการตัดสินใจในครั้งนี้ และต้องการข้อมูลอะไรหรือบุคคลใดที่จะช่วยในการตัดสินใจ
- 2) ตั้งเกณฑ์ประกอบการตัดสินใจ ประกอบด้วย3ประเด็น คือ ผลลัพธ์ที่ต้องการ สิ่งที่ต้องรักษาหรือคงไว้ และสิ่งที่ต้องหลีกเลี่ยง
- 3) กำหนดน้ำหนักของเกณฑ์ โดยจัดลำดับความสำคัญของกิจกรรมหรือบริการทางการแพทย์ตามความสำคัญน้อยไปมาก มีความสอดคล้องและเฉพาะกับสถานการณ์นั้นๆ
- 4) แสวงหาทางเลือกสำหรับการตัดสินใจ ผู้ที่ทำการตัดสินใจต้องระบุทางเลือกที่เป็นไปได้และสอดคล้องกับเกณฑ์ที่ต้องไว้
- 5) ตรวจสอบทางเลือก ต้องมีการวิเคราะห์ทางเลือกนั้นว่ามีความเป็นเหตุผลที่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์
- 6) วางแผนการดำเนินการ ต้องเตรียมความพร้อมสำหรับผลเสียหรือความผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินการตามแนวทางที่เลือก
- 7) ดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้
- 8) ประเมินผล โดยประเมินจากประสิทธิภาพของการดำเนินการตามที่แผน และการบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

2.3 ด้านภาวะผู้นำ มนุษยสัมพันธ์ ทักษะการสื่อสาร และการทำงานเป็นทีม

การปฏิบัติงานของพยาบาลนั้นเป็นลักษณะของการทำงานเป็นทีมที่ชัดเจนมีทั้งทีมพยาบาลและทีมสุขภาพ ในทีมพยาบาลนั้นประกอบด้วยพยาบาลที่ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าทีม สมาชิกภายในทีมที่มีหน้าที่ต่างกันตามความรู้ความสามารถ ต้องมีการสื่อสารข้อมูลทั้งในทีมพยาบาลและทีมสุขภาพเพื่อให้ผู้ป่วยได้รับการดูแลอย่างต่อเนื่องและมีคุณภาพ การสื่อสารเพื่อปฏิบัติงานตามแผนการพยาบาลนั้น พยาบาลต้องมีการยอมรับแนวคิดของสมาชิกในทีม โดยตั้งใจฟังความคิดของสมาชิกในทีมงานอื่น ๆ โดยไม่ขัดแย้ง แบ่งปันข้อมูลซึ่งกันและกัน มีความซื่อสัตย์ และตรงไปตรงมา ขณะที่การสื่อสาร (Potter and Perry, 2009: 309) การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีมีความสำคัญอย่างมาก วิชาชีพพยาบาลเนื่องจากการปฏิบัติงานของพยาบาลนั้นต้องเกี่ยวข้องกับบุคคลต่างๆมากมาย ได้แก่ ผู้ป่วยที่มีลักษณะหลากหลาย เช่น ภูมิหลัง การศึกษา และลักษณะ ของโรค และบุคลากรด้านต่างๆ การที่พยาบาลมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีจะให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากขึ้นและมีความสุขในการทำงาน

ภาวะผู้นำ(Leadership) ภาวะผู้นำในด้านการพยาบาลรวมถึงความรับผิดชอบต่อสังคมในการใช้ความรู้ ความชำนาญในการดูแลสุขภาพของประชาชนและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งยอมรับผลที่เกิดการปฏิบัติการพยาบาล การโน้มน้าวให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลมีการเปลี่ยนแปลงไปในเชิงบวก

(Sigma Theta Tau International, 2007 cited in McClelland-Luckey, 2010: 538) การโน้มน้าวเป็นทักษะที่สำคัญของผู้นำในการสร้างความมีชีวิตชีวา แรงแบนดาลใจให้แก่บุคคล รวมทั้งส่งเสริมให้บุคคลเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ นอกจากนี้รวมถึงการโน้มน้าวเพียงให้ผู้ป่วยปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพไปในทางที่ดี (McClelland-Luckey, 2010: 538)

คุณลักษณะของผู้ที่มีภาวะผู้นำในการปฏิบัติการพยาบาลผู้นำที่ดีมีคุณลักษณะหลายประการ ได้มีการรวบรวมคุณลักษณะที่สำคัญของผู้นำที่มีประสิทธิภาพ 5 ด้าน ดังนี้ (McClelland-Luckey, 2010: 538)

1) สื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Effective Communication) คือ ผู้นำที่รับฟังผู้อื่นอย่างตั้งใจ คิดตามอย่างใช้ปัญญา กิริยาที่สุภาพ และยอมรับในพฤติกรรมที่แตกต่างของบุคคล เพื่อที่จะสามารถสื่อสารได้เหมาะสมกับสถานการณ์

2) ความน่าเชื่อถือ (Credibility) คือ ความเชื่อ และแรงบันดาลใจที่มีพลัง ผู้นำที่มีคุณลักษณะนี้จะสามารถทำให้ผู้อื่นเกิดความศรัทธาและให้ความทุ่มเทในการทำงาน (Batcheller, 2007 cited in McClelland-Luckey, 2010: 545)

3) ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น (Collaboration) เนื่องจากพยาบาลต้องทำงานร่วมกับทีมสุขภาพหลากหลายสาขาวิชาชีพ การทำงานเป็นทีมที่จะทำให้เกิดความร่วมมือจนบรรลุวัตถุประสงค์ คือ ทีมจะต้องตั้งเป้าหมายร่วมกัน และสมาชิกในทีมทุกคนได้ประโยชน์ร่วมกัน

4) การมอบหมายงาน (Delegate) คือ กระบวนการมอบหมายงานในสถานการณ์ต่างๆ ให้ตรงกับความรู้ความสามารถของสมาชิกในทีม นอกจากนี้ยังรวมถึงการสื่อสาร การให้ข้อมูล ป้อนกลับและการประเมิน การจัดการความขัดแย้ง และการคำนึงถึงความรู้ของผู้ที่ได้รับมอบหมายงาน (Hansten, Jackson & Washburn, 2004 cited in McClelland-Luckey, 2010: 546)

5) การคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking) ความสำเร็จของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ คือ ใช้เวลาเพื่อที่จะคิดหาทางเลือก เปิดใจรับฟังผู้อื่นอย่างตั้งใจ นำไปสู่คำตอบที่มีเหตุผล

2.4 การใฝ่รู้ และพัฒนาตนเอง วิชาชีพ และสังคม

การพัฒนาตนเอง เป็นการที่บุคคลรู้จักการเรียนรู้ด้วยตนเองและปรับปรุงตนเองให้พัฒนาไปในทางที่ดีขึ้นทั้งในด้านการงานและการดำเนินชีวิต (วิเชียร ทวีลาภ, 2534: 152) วิชาชีพ การพยาบาลเป็นการให้บริการต่อสังคมและถูกคาดหวังในด้านคุณภาพของบริการอยู่ในระดับสูง พยาบาลต้องมีความรู้ความสามารถ มีคุณธรรมและจรรยาบรรณ และมีความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมและความก้าวหน้าทาง

วิทยาการ เพื่อนำมาประยุกต์กับการปฏิบัติการพยาบาลให้มีคุณภาพ (สิระยา สัมมาวาจ, 2543: 162)

การพัฒนาตนเองของพยาบาลมีแนวทางในการปฏิบัติดังนี้ คือ 1) การเรียนรู้จาก การปฏิบัติงาน โดยถือว่าการทำงานเป็นกระบวนการเรียนรู้ทำให้เกิดการพัฒนาทักษะและความคิด ในการปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดีขึ้น 2) การนำความรู้ทางการพยาบาลและสาขาที่เกี่ยวข้องมา พัฒนาการปฏิบัติการพยาบาล 3) การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งในด้านการปฏิบัติการพยาบาล มรรยาท และคุณธรรมทางวิชาชีพ 4) พัฒนาทักษะในการติดต่อสื่อสาร เพื่อประสิทธิภาพในการ ปฏิบัติการพยาบาล ส่วนแนวทางในการพัฒนาทางด้านวิชาชีพสามารถทำได้โดยการเพิ่มพูนความรู้ ทางวิชาการ เช่น การศึกษาต่อ การอบรมระยะสั้น ศึกษาจากการอ่านหนังสือวารสารทางการ พยาบาลหรือสาขาที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการติดตามการเปลี่ยนแปลงทางสังคม การเมือง เศรษฐกิจ และสภาพแวดล้อม สุดท้ายคือ การฝึกวิเคราะห์และประเมินตนเอง (วิเชียร ทวีลาภ, 2534: 152-155) สอดคล้องกับข้อบังคับของสภาการพยาบาลที่ได้กำหนดเงื่อนไขในการต่อใบอนุญาตประกอบ วิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์สำหรับผู้ที่เป็นพยาบาลทุกคนต้องต่ออายุใบอนุญาตฯ ทุก 5 ปี เพื่อให้มีการพัฒนาตนเองและวิชาชีพจึงกำหนดให้การเก็บหน่วยการศึกษาต่อเนืองอย่างน้อย 50 หน่วยคะแนนต่อการต่ออายุใบอนุญาตในแต่ละครั้ง การเก็บหน่วยการศึกษาต่อเนืองทางการพยาบาลนั้น สามารถทำได้หลายวิธี เช่น การศึกษาต่อ การอบรมระยะสั้น การศึกษาด้วยตนเอง (สภาการพยาบาล, 2546)

การพัฒนาตนเองของพยาบาลมีความสำคัญต่อการประกอบวิชาชีพการพยาบาลทำ ให้เกิดการพัฒนาศักยภาพหรือคุณลักษณะในด้านต่างๆ เช่น การศึกษาความสัมพันธ์ของการ พัฒนาการตนเองกับประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงานตามการรับรู้ของพยาบาลเอกชนใน กรุงเทพมหานคร พบว่า การพัฒนาตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิภาพของงาน($r = 0.632$) และประสิทธิผลของงาน ($r = 0.581$) ตามการรับรู้ของพยาบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าหากพยาบาลมีการพัฒนาตนเอง พัฒนาความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน ทำให้สามารถ ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลต่อความก้าวหน้าของตนเองและวิชาชีพ (มยุรา สำเร็จกิจ, 2551: 75,77)

2.5 วุฒิภาวะทางอารมณ์

สภาการพยาบาล (2553:10) ระบุเกี่ยวกับวุฒิภาวะทางอารมณ์เป็นส่วนหนึ่งของ สมรรถนะด้านคุณลักษณะเชิงวิชาชีพ ความฉลาดทางอารมณ์มีความสำคัญในการปฏิบัติการพยาบาลที่จะ ช่วยพัฒนาคุณลักษณะด้านอื่นๆ โดยงานวิจัยของโกลแมนระบุว่า ผู้นำที่มีประสิทธิภาพจะมีระดับความ ฉลาดทางอารมณ์สูงนอกจากนี้มีการศึกษาพบว่า ความฉลาดทางอารมณ์มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จ ในทักษะการปฏิบัติการพยาบาล มีความสัมพันธ์ทางบวกกับทักษะทางสังคมของบุคคล ความพึงพอใจ

ในการสร้างสัมพันธภาพ และการทำงานร่วมกับผู้อื่น (Fernandez, 2007; Stratton, Elam, Murphy-Spencer, and Quinlivan, 2005; Fernandez, 2007; Triola, 2007 cited in McClelland-Luckey, 2010: 541) นอกจากนี้จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลในศูนย์สุขภาพชุมชน พบว่าความฉลาดทางอารมณ์มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = 0.367$) (นลินี เกิดประสงค์, 2547: 84)

การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์เป็นประเด็นที่ผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษาทางการพยาบาลต้องให้ความสำคัญ เนื่องจากผู้ใช้บัณฑิตส่วนมากได้ระบุว่าความฉลาดทางอารมณ์จำเป็นสำหรับการก้าวเข้าสู่โลกการทำงานของพยาบาล (Goleman, 1998 cited in Bellack, 1999: 3) มีข้อเสนอเกี่ยวกับการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาพยาบาล โดยสถาบันการศึกษาพยาบาลควรมีการระบุนิยามความฉลาดทางอารมณ์เป็นผลลัพธ์ที่คาดหวังของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์เข้าอยู่ในหลักสูตรฯ หรือจัดกิจกรรมสร้างประสบการณ์ให้กับนักศึกษาพยาบาล เช่น ความสามารถในการทำงานเป็นทีม และการรับผิดชอบต่อตนเอง ซึ่งการเรียนรู้จากประสบการณ์เป็นสิ่งจำเป็นต่อการสร้างความฉลาดทางอารมณ์ (Bellack, 1999: 3-4)

2.6 สุขภาพกายและจิตที่สมบูรณ์

สุขภาพ ในทางการพยาบาลนั้นเป็นนิยามหลักหนึ่งในจำนวน 4 มิโนทัศน์หลัก คือ คน สิ่งแวดล้อม สุขภาพ และการพยาบาล นอกจากนี้สุขภาพเป็นเป้าหมายของวิชาชีพทางด้านสุขภาพ เช่น วิชาชีพการพยาบาล (สมจิต หนูเจริญกุล, 2544 ข: 85) ส่วนความผาสุก (Wellness) เป็นความสมดุลทางด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และจิตวิญญาณในชีวิตคน แต่ละบุคคลให้ความหมายของความผาสุกตามความคาดหวังของแต่ละบุคคล พฤติกรรมอันเนื่องมาจากความผาสุกเป็นการส่งเสริมสุขภาพที่ดีและป้องกันความเจ็บป่วย เช่น การจัดการกับความเครียด การตระหนักถึงภาวะโภชนาการที่ดี และการออกกำลังกาย (Craven and Hirnle, 2007: 259) การศึกษาในหลักสูตรทางการพยาบาลนั้นนักศึกษาพยาบาลต้องศึกษาทั้งวิชาทางสาขาวิชาชีพการพยาบาล และวิชาสาขาที่เกี่ยวข้อง เช่น สรีรวิทยา ชีววิทยา ต้องมีการเรียนภาคปฏิบัติที่ต้องเปลี่ยนการฝึกปฏิบัติไปตามแหล่งฝึกต่างๆ เหมาะสมกับลักษณะวิชาเพื่อให้ได้ความรู้และประสบการณ์ที่ครบถ้วน ซึ่งจากงานวิจัยต่างๆ พบว่านักศึกษาพยาบาลส่วนใหญ่มีความเครียดอยู่ในระดับเล็กน้อยถึงปานกลาง แต่สาเหตุหลักที่เหมือนกัน คือ การเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ (กระทรวงสาธารณสุข, กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ, 2546: 39; ศิริวัลท์ วัฒนสินธุ์, 2553:52)

การพัฒนาสุขภาพร่างกายและจิตใจ เนื่องจากการปฏิบัติงานของพยาบาลเป็นงานที่ต้องทำงานท่ามกลางภาวะความเจ็บป่วยของผู้รับบริการก่อให้เกิดความเครียดได้ง่าย นอกจากนี้

เป็นงานที่หนักและรับผิดชอบสูงต้องดูแลผู้รับบริการตลอดเวลา ดังนั้นการที่มีสุขภาพที่ดีทั้งร่างกายและจิตใจจะช่วยให้พยาบาลปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพและมีความสุข การพัฒนาสุขภาพร่างกายและจิตใจเป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับพยาบาลรวมทั้งนักศึกษาพยาบาลและมีแนวทางการปฏิบัติดังนี้(สายสวาทเผ่าพงษ์ และคณะ, 2542: 101)

- 1) มีพฤติกรรมการรับประทานอาหารที่ถูกต้อง เพื่อให้มีสุขภาพกายที่สมบูรณ์
- 2) มีพฤติกรรมการอยู่อาศัยถูกต้องเป็นแบบอย่างที่ดีได้ เช่น การทำความสะอาดที่อยู่อาศัยสม่ำเสมอถูกต้องตามวิธีการ ต้องเปลี่ยนเสื้อผ้าอาบน้ำให้สะอาดก่อนจะนั่งหรือนอนที่เตียง เพื่อเป็นการป้องกันตนเองไม่ให้นำเชื้อโรคจากสถานที่ปฏิบัติงานมาปนเปื้อนในที่อยู่อาศัย
- 3) การออกกำลังกายอย่างถูกต้องสม่ำเสมอ เพื่อการมีสุขภาพกายที่สมบูรณ์แข็งแรง
- 4) การรักษาความสะอาดของเสื้อผ้า ร่างกายอย่างถูกต้อง เพื่อการมีบุคลิกภาพที่ดีทำให้เป็นที่น่าเชื่อถือของผู้ป่วยหรือผู้มารับบริการ
- 5) มีการพักผ่อน และมีสันทนาการที่เหมาะสมเพื่อผ่อนคลายความเครียด

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะและการพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษาพยาบาล

นิรดา อุดลยพิเชษฐ (2542) ได้ศึกษาผลของโปรแกรมพัฒนาชาวปัญญาที่มีผลต่อระดับชาวปัญญาของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพยาบาลกองทัพอากาศ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 จำนวน 39 คน ปีการศึกษา 2542 เป็นงานวิจัยที่เป็นการทดลองกลุ่มเดียว (one group pretest posttest design) เครื่องมือเป็นมาตรวัดชาวอารมณ์และโปรแกรมพัฒนาชาวปัญญาเป็นการจัดกิจกรรมกลุ่มจำนวน 11 กิจกรรม จัดกิจกรรมสัปดาห์ละ 3 ครั้งๆ ละ 50 นาที เป็นจำนวน 4 สัปดาห์ ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีระดับชาวปัญญาต่ำมีคะแนนชาวอารมณ์สูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่นักศึกษาพยาบาลที่มีระดับชาวปัญญาปานกลางและสูงมีคะแนนชาวอารมณ์ก่อนทดลองและหลังทดลองแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญสถิติ

มณี อาภานันท์กุล, รุจิเรศ ธนุรักษ์ และประพิศ จันทร์พุกษา (2548) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการรู้สึกรับคุณค่าในตนเองของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 ที่เรียนแบบใช้ปัญหาเป็นหลัก กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2546 เลือกแบบเจาะจงเป็นนักศึกษาทุกคนที่เรียนวิชาบทนำสู่วิชาชีพพยาบาล เครื่องมือเป็นแบบสอบถามความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง แบบสอบถามความรู้สึกรับคุณค่าในตนเองและแบบสอบถามทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ผลการศึกษาพบว่าคะแนนความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนคะแนนความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง และความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนักศึกษาส่วนใหญ่อยู่

ในระดับสูง ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองมีความสัมพันธ์กับการรู้สึกรู้สึกมีคุณค่าในตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ($r = .328$) ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณมีความสัมพันธ์กับการรู้สึกรู้สึกมีคุณค่าในตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = .222$) แต่ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองไม่มีความสัมพันธ์กับทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

ยุคลธร แจ่มฤทธิ์ และอังสิณี กันสุขเจริญ (2549) ศึกษาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของผู้สำเร็จการศึกษา ประจำปีการศึกษา 2548 วิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรี กลุ่มตัวอย่าง เป็นผู้สำเร็จการศึกษาจำนวน 143 คน เครื่องมือประกอบด้วยแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และแบบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ผลการวิจัยพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษามีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณอยู่ในระดับปานกลาง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการจัดการเรียนการสอนมีความสัมพันธ์ในระดับค่อนข้างต่ำและต่ำตามลำดับกับความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ($r = .267$ และ $r = .184$ ตามลำดับ)

ดวงใจ เปลี้นบำรุง, เขมพัทธ์ ขจรกิตติยา และพัชรินทร์ คมขำ (2552) ได้สำรวจความคาดหวังของประชาชนต่อคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์บัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ยะลา พบว่า ประชาชนมีความคาดหวังว่านักศึกษาพยาบาลควรมีคุณลักษณะด้านจิตอาสาและพฤติกรรมบริการที่ดีในระดับสูงมากที่สุด รองลงมาเป็นด้านความเป็นพลเมืองที่ดีของสังคม น้อยที่สุดคือด้านความสามารถในการทำวิจัย

แสงทอง ธีระทองคำ และทัศนาศ ทวีคุณ (2552) ได้ศึกษาผลของการอบรมพัฒนาจิตต่อความเครียดและประสิทธิผลของสมาธิของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี จำนวน 127 คน ที่เข้าอบรมโครงการพัฒนาจิตให้เกิดปัญญาและสันติสุขที่ยุวพุทธิกสมาคมแห่งประเทศไทย เป็นเวลา 8 วัน 7 คืน โดยใช้แบบวัดการรับรู้ความเครียด พบว่า คะแนนการรับรู้ความเครียดหลังอบรม 1 สัปดาห์น้อยกว่าก่อนอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.001 แสดงให้เห็นว่าการฝึกสมาธิทำให้ผ่อนคลายมีสติ แต่เมื่อติดตามหลังอบรม 4 เดือน คะแนนรับรู้ความเครียดเพิ่มขึ้นแต่ไม่แตกต่างกับก่อนการเข้าอบรมเนื่องจากนักศึกษาไม่ได้ฝึกสมาธิอย่างต่อเนื่อง

ศิริวัลห์ วัฒนสินธุ์ (2553) ศึกษาการรับรู้ระดับความเครียดและต้นเหตุความเครียดของนิสิตพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา กรอบแนวคิดในการวิจัยเป็นต้นเหตุความเครียด 8 ด้าน คือ ความมุ่งมั่นทางการศึกษา การเรียนการสอนภาคทฤษฎี การเรียนการสอนภาคปฏิบัติ สัมพันธภาพกับอาจารย์ สัมพันธภาพกับเพื่อน การเงิน ภาวะสุขภาพ และหอพัก กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1-4 ชั้นปีละ 60 คน จำนวน 240 คน ปีการศึกษา 2551

เป็นงานวิจัยเชิงบรรยาย เครื่องมือเป็นแบบสอบถามการรับรู้ความเครียดและแบบสอบถามต้นเหตุความเครียดผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีการรับรู้ความเครียดอยู่ในระดับปานกลางร้อยละ 85.42 ต้นเหตุความเครียดส่วนใหญ่คือการเรียนการสอนภาคทฤษฎีร้อยละ 77 เช่น เนื้อหาวิชามากเกินไป การปรับตัวอย่างมากกับรูปแบบการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัย และไม่เข้าใจเนื้อหาที่เรียน

มุลแลน และโคท (Mullan and Kothe, 2010) ศึกษาทักษะการสื่อสารทางการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลที่ได้รับเข้ากิจกรรมจากโมดูลอบรมทักษะการสื่อสาร เพื่อสำรวจความสัมพันธ์ระหว่างการจัดลำดับความสามารถในการสื่อสารด้วยตนเอง ความพึงพอใจต่อการเข้าอบรม และความสามารถในการปฏิบัติการสื่อสารกับผู้ป่วยจำลอง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 จำนวน 209 คน ที่เข้าร่วมกิจกรรมเป็นเวลา 2 สัปดาห์ ลักษณะของกิจกรรมเป็นการจัดประสบการณ์แบบที่ผู้เข้าอบรมได้มีปฏิสัมพันธ์ประกอบการบรรยายอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ บทบาทสมมติ การทำงานกลุ่ม การฝึกปฏิบัติกับผู้ป่วยจำลอง และการสะท้อนคิด นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทำแบบสอบถามเป็นการจัดลำดับความสามารถในการสื่อสารของตนเองก่อนและหลังเข้าอบรม มีนักศึกษาพยาบาล 74 คน ที่ทำแบบสอบถามทั้งก่อนและหลังอบรม ซึ่งนักศึกษาพยาบาลประเมินตนเองว่ามีการพัฒนาทักษะการสื่อสารในระดับดีเยี่ยมหรือมากกว่าค่าเฉลี่ย โดยหลังอบรมมีคะแนนการประเมินมากกว่าก่อนอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 นอกจากนี้ นักศึกษาพยาบาลมีความมั่นใจในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าก่อนอบรม นักศึกษาพยาบาลมีความพึงพอใจต่อการเข้าอบรมอยู่ในระดับมาก แต่ความสามารถในการสื่อสารจากการประเมินตนเองและความพึงพอใจมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการปฏิบัติการสื่อสารอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ไบรยท และคณะ (Bryant et.al., 2012) ได้จัดโครงการเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำสำหรับนักศึกษาพยาบาลอยู่ในรายวิชาการบริหารและภาวะผู้นำ โดยจำลองการสำรวจของโครงการ The Joint Commission (TJC) ซึ่งเป็นองค์การทางด้านสุขภาพที่เน้นดูแลผู้ป่วยที่มีคุณภาพ โครงการนี้มีวัตถุประสงค์คือ เป็นแนวทางปฏิบัติสำหรับบทบาทพยาบาลและพัฒนาทักษะการบริหารวิชาชีพในฐานะพยาบาลในการทำงานร่วมกับองค์กรนี้ และพัฒนาภาวะผู้นำและการทำงานเป็นทีมให้กับนักศึกษาพยาบาล การดำเนินการมีขั้นตอนดังนี้ 1) ให้ความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานในการดูแลคุณภาพการบริการของผู้ป่วยขององค์กร TJC 7 มาตรฐาน 2) แบ่งนักศึกษาพยาบาลเป็นกลุ่มๆ ละ 9 คน ขึ้นปฏิบัติงานตามหอผู้ป่วย โดยปฏิบัติตามแนวทางการปฏิบัติของ TJC เมื่อครบ 2 สัปดาห์จัดให้นักศึกษาได้นำเสนอประสบการณ์ต่างๆ จากการปฏิบัติงาน ปัญหาที่พบ และแนวทางแก้ไข โครงการนี้ใช้เวลา 20 ชั่วโมงปฏิบัติการ ผลการประเมินพบว่า นักศึกษาพยาบาลร้อยละ 90 รู้สึกว่า

เป็นการช่วยเตรียมบทบาทในด้านการบริหารและภาวะผู้นำ นักศึกษาพยาบาลร้อยละ 95-96 ระบุว่าโครงการนี้ให้ประสบการณ์การเรียนรู้ที่เป็นประโยชน์ และช่วยให้เข้าใจเกี่ยวกับองค์การ TJC มากขึ้น

อรอนสัน, กลิน และสควเคว (Aronson, Glynn, and Squires, 2013) ได้ศึกษาประสิทธิภาพเบื้องต้นของการใช้แบบอย่างต่อสมรรถนะของนักศึกษาพยาบาลในสถานการณ์จำลอง การช่วยชีวิต และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนสมรรถนะของนักศึกษาพยาบาล และจำนวนวันภายหลังกิจกรรม การวิจัยครั้งนี้เป็นเชิงทดลองแบบ one group pretest posttest กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาลระดับปริญญาตรีปีที่ 4 จำนวน 24 คน จับคู่ 12 คู่ เครื่องมือที่ใช้วัดเป็นแบบประเมินสมรรถนะในสถานการณ์จำลองภาวะหัวใจล้มเหลว (The Heart Failure Simulation Competency Evaluation Tool: HFSCET) ในด้านต่างๆ ได้แก่ ความปลอดภัยของผู้ป่วย การประเมิน การสื่อสาร การให้การพยาบาล และการบันทึกเอกสาร การดำเนินการวิจัยขั้นแรกนักศึกษาพยาบาลจะต้องแสดงสมรรถนะทางการพยาบาลในสถานการณ์จำลองเป็นผู้ป่วยอายุ 85 ปี เข้ารับการรักษาอาการหัวใจล้มเหลอรุนแรง ซึ่งบันทึกเป็นวิดีโอและถูกประเมินจากผู้ประเมินภายนอกทั้งด้านพุทธิพิสัยและทักษะพิสัย เช่น การประเมินเสียงปอดอย่างถูกต้อง ขึ้นต่อมา กลุ่มตัวอย่างจะได้ดูวิดีโอต้นแบบการปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลผู้เชี่ยวชาญในสถานการณ์ผู้ป่วยที่อาการทรุดหนักอย่างรวดเร็ว ขั้นสุดท้าย นักศึกษาพยาบาลอยู่ในสถานการณ์เช่นเดียวกับขั้นแรกและได้รับการประเมินอีกครั้ง (post-test) ผลการวิจัยพบว่าคะแนนเฉลี่ยของ HFSCET ก่อนทดลองเท่ากับ 59.08 หลังทดลองเท่ากับ 87.08 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($p = .000$) แสดงว่านักศึกษาพยาบาลมีสมรรถนะสูงขึ้นหลังจากได้ดูวิดีโอการปฏิบัติการพยาบาล

เฮนดริกส์, โคป และแฮร์ริส (Hendricks, Cope, and Harris, 2010) ได้วิจัยเกี่ยวกับโปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำ เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 ที่มหาวิทยาลัยอิดิธคาวแวน ประเทศออสเตรเลีย โดยโปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำนี้เน้นในด้านความรู้ของผู้นำหน้าที่ วิสัยทัศน์ และการสื่อสารที่ดี ซึ่งมีความสำคัญมากสำหรับพยาบาลที่ปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วยที่มีสถานการณ์ที่ซับซ้อน โปรแกรมนี้ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ 1) ความรู้เกี่ยวกับภาวะผู้นำใช้เวลาอบรม 1 วัน 2) ทักษะเกี่ยวกับภาวะผู้นำ ใช้เวลาอบรมครึ่งวันและต่อมาใช้เวลาอีก 6 ครั้งๆ ละ 2 ชั่วโมง 3) การปฏิบัติหน้าที่ในภาวะผู้นำ โดยนักศึกษาพยาบาลที่เข้าร่วมโปรแกรมจะได้ฝึกงานร่วมกับพี่เลี้ยงที่เป็นผู้นำทางด้านสุขภาพเป็นเวลาอย่างน้อย 30 ชั่วโมง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 จำนวน 10 คน โดยเท่ากับจำนวนพี่เลี้ยงหรือ Mentors ซึ่งเป็นผู้บริหารอาวุโสหรือมีบทบาทเป็นผู้นำทางด้านสุขภาพในออสเตรเลียตะวันตก เช่น พยาบาล อาจารย์ เกือบรวบรวมข้อมูลโดยการตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้นำและความสามารถในการเป็นผู้นำก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรม ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาพยาบาลมีคะแนนคุณลักษณะของผู้นำ

ความสามารถในการเป็นผู้นำ และความสามารถในการสื่อสารกับบุคคลทุกระดับหลังเข้าโปรแกรมสูงกว่าก่อนเข้าโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เบนเซอร์, มาร์ติน, พลอก และเวสเซล (Benson, Martin, Ploeg, and Wessel, 2012) ได้ทำการวิจัยเพื่อประเมินการเปลี่ยนแปลงและความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ภาวะผู้นำ และความสามารถในการดูแลผู้อื่น ของนักศึกษาพยาบาลตั้งแต่เริ่มเข้าศึกษาในหลักสูตรจนกระทั่งจบการศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาลจากมหาวิทยาลัย 1 แห่ง และวิทยาลัย 2 แห่ง ที่ศึกษาในหลักสูตรพยาบาลที่เน้นการเรียนรู้ด้วยตนเองและการใช้ปัญหาเป็นหลัก มีนักศึกษาทั้งหมด 385 คน สัมภาษณ์เข้าร่วมงานวิจัย 76 คน เข้าร่วมวิจัยจนครบ 52 คน ในการวิจัยครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างต้องตอบแบบสอบถามและแบบประเมิน 3 ครั้ง คือ ครั้งแรกเมื่อเข้าศึกษา ครั้งที่สองเมื่อจบการศึกษาในชั้นปีที่ 2 ครั้งสุดท้ายเมื่อจบการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบวัดความฉลาดทางอารมณ์แบบประเมินคุณลักษณะภาวะผู้นำ และแบบสอบถามความสามารถในการดูแลผู้อื่น 2 ชุด คือ ชุดที่ 1 แบบสอบถามด้านความรู้ ความกล้า และความอดทน และชุดที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการรับรู้ การแสดงออกของความสามารถในการดูแลผู้อื่น ผลการวิจัยพบว่า เมื่อเปรียบเทียบคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ในการวัด 3 ครั้ง แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ การเปลี่ยนแปลงของความฉลาดทางอารมณ์มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับภาวะผู้นำ และความรู้ในการดูแลผู้อื่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r > .50, p < .001$)

โดยสรุปคุณลักษณะทางวิชาชีพของพยาบาลจากงานวิจัยข้างต้น ได้แก่ ภาวะผู้นำ การสื่อสาร ความฉลาดทางอารมณ์ การเรียนรู้ด้วยตนเอง ความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาล ส่วนความมีจิตอาสาและพฤติกรรมบริการที่ดีเป็นส่วนส่งเสริมทางคุณลักษณะทางด้านความสามารถในการพยาบาลและมนุษยสัมพันธ์ ส่วนใหญ่มีความสอดคล้องคุณลักษณะที่ได้จากการวิเคราะห์ในงานวิจัยครั้งนี้ แบบแผนของการวิจัยส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยเชิงทดลอง รองลงมาเป็นงานวิจัยเชิงบรรยาย และงานวิจัยเชิงสำรวจตามลำดับ

ตอนที่ 3 ทฤษฎี แนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ

ความหมายของคุณธรรม (Virtue) หมายถึง สภาพคุณงามความดีทางความประพฤติจิตใจ หรือการนำจริยธรรมมาปฏิบัติเป็นประจำ (สิวลี ศิริไล, 2555: 22) หรือความประพฤติดีจนเป็นนิสัย (กิริติ บุญเจือ, 2551: 11) ซึ่งสอดคล้องกับราชบัณฑิตยสถาน (2556: 263) ได้ระบุว่าคือสภาพคุณงามความดี

ความหมายของจริยธรรม (Ethics) ในการประชุมทางวิชาการเกี่ยวกับจริยธรรมไทย ในวันที่ 22-27 มกราคม 2523 จัดโดยกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้สรุปความหมายของจริยธรรม คือ การกระทำทั้งทางกาย วาจา และใจที่ดีงาม เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ผู้อื่นและสังคม เช่น ความละเอียดรอบคอบ นอกจากนี้ยังเห็นว่าการมีจริยธรรมต้องมีปัญญาด้วยเสมอ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2523: 8) กิริติ บุญเจือ (2551: 9) ให้ความหมายจริยธรรมว่าเป็น คุณธรรมชุดหนึ่งๆ ที่ทำให้คนเป็นคนดีหรือประมวลหลักเกณฑ์ความประพฤติ ในขณะที่ สิวลี ศิริไล (2555: 21) ให้ความหมายของจริยธรรมว่าเป็น หลักความประพฤติที่ดีงามเพื่อประโยชน์สุขแก่ตนและสังคม ซึ่งมีพื้นฐานจากหลักศีลธรรมทางศาสนา หรือเป็นการรู้จักไตร่ตรองว่าอะไรควรทำอะไรไม่ควรทำเมื่อเผชิญสถานการณ์ที่ต้องตัดสินใจเลือกซึ่งสอดคล้องกับความหมายของราชบัณฑิตยสถาน (2556: 303) ได้ระบุความหมายจริยธรรมคือ ธรรมที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติ ศีลธรรม กฎศีลธรรม สำหรับความหมายของจริยธรรมโดยนักวิชาการสาขาต่างๆ ได้แก่ นักจิตวิทยาวิเคราะห์เชื่อว่า จริยธรรมเป็นสิ่งที่ได้รับการปลูกฝังขัดเกลาเพื่อปรับตัวตามมาตรฐานพฤติกรรมที่กำหนดในสังคม พัฒนาขึ้นจากแรงขับ ในขณะที่นักจิตวิทยาปัญญานิยมเชื่อว่าจริยธรรมคือ กระบวนการเรียนรู้ที่เกิดควบคู่กับสติปัญญาของมนุษย์ เพื่อสังคมอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข สุดทำยนักจิตวิทยาทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม เชื่อว่า จริยธรรมคือ การควบคุมพฤติกรรมมนุษย์ให้เข้ากับกฎเกณฑ์หรือมาตรฐานความประพฤติที่สังคมกำหนด (พรณทิพย์ ศิริวรรณบุษย์, 2553: 165-166)

จรรยาบรรณ (code of conduct) หมายถึง ระบบจริยธรรมของกลุ่มอาชีพเพื่อควบคุมการประกอบอาชีพภายในกลุ่ม (กิริติ บุญเจือ, 2551: 9) จรรยาบรรณวิชาชีพ (Professional code of ethics) หมายถึง ประมวลความประพฤติที่ผู้ประกอบวิชาชีพแต่ละประเภทกำหนดขึ้นเพื่อรักษาและส่งเสริมชื่อเสียงของสมาชิก ความเกี่ยวข้องอีกนัยหนึ่งของคุณธรรมกับจริยธรรมคือ คุณธรรมเป็นส่วนย่อยของจริยธรรม เช่น หลักจริยธรรม แยกเป็นคุณธรรมย่อยๆ เช่น เมตตากรุณา อุดม เสียสละ และซื่อสัตย์ เป็นต้น (สิวลี ศิริไล, 2555: 22-23)

โดยสรุปส่วนใหญ่ระบุว่า จริยธรรมเป็นความประพฤติที่ดีของบุคคลที่กำหนดโดยบรรทัดฐานของสังคมที่ก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งตนเองและส่วนรวม นอกจากนี้การที่เป็นผู้มีจริยธรรมต้องคู่กับการมีสติปัญญาด้วย จริยธรรม คุณธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพมีความเชื่อมโยงกัน จริยธรรมและ

คุณธรรมเป็นความประพฤติที่ดีทั้งการแสดงออกและภายในจิตใจ ส่วนจรรยาบรรณวิชาชีพเป็นการประพฤติที่ดีตามการยอมรับในวิชาชีพหรือเป็นคุณธรรมจริยธรรมของผู้ประกอบวิชาชีพนั้น

1. คุณธรรม จริยธรรมสำหรับบุคคล

บุคคลทั่วไปต้องมีคุณลักษณะทางคุณธรรม จริยธรรมหลายประการที่ทำให้สามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และสร้างประโยชน์ให้แก่ส่วนรวม เช่น ความขยันหมั่นเพียร ความเสียสละ ตัวอย่างของแนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมที่เหมาะสมกับบุคคลทั่วไปคือ

1.1 คุณธรรมระดับบุคคลเพื่อความสำเร็จของส่วนรวม

คุณลักษณะที่ดีของคนไทยซึ่งกำหนดในมาตรฐานการศึกษาชาติคือคุณธรรมและจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก ดังนั้นคนไทยต้องมีการดำเนินชีวิตโดยกายสุจริต วาจสุจริต และมโนสุจริต (สุวิมล ว่องวาณิช และคณะ, 2550: 12) สอดคล้องกับคุณธรรมระดับบุคคลเพื่อมุ่งความสำเร็จของส่วนรวมตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีรายละเอียดดังนี้ (ไกรยุทธ ธีรตยาคีนันท์, 2531: 80-81)

1) คุณธรรมระดับบุคคลเพื่อความสำเร็จของส่วนรวม หมายถึง คุณธรรมจะช่วยสร้างสรรค์ประโยชน์แก่ตนเองและส่วนรวมบนพื้นฐานของความเชื่อมั่นประกอบด้วย

1.1) คุณธรรมที่เป็นปัจจัยแรงผลักดัน หมายถึง สภาพดีงามที่ช่วยเร่งรัดให้ฝ่าฟันอุปสรรคและกระทำการใดๆให้บรรลุจุดหมายที่ตั้งไว้ประกอบด้วย ความขยันหมั่นเพียร เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดความพยายามและความชำนาญในการปฏิบัติงาน ความอดทนเป็นส่วนที่ทำให้พฤติกรรม การดำเนินงานกระทำต่อไปได้ความสามารถพึ่งตนเองเป็นการใช้ร่างกายและแรงใจของตนเองเพื่อไปยังเป้าหมาย การมีวินัยเป็นการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ข้อบังคับต่างๆ รวมทั้งปฏิบัติตามข้อกำหนดที่ตนเองกำหนด

1.2) คุณธรรมที่เป็นปัจจัยหล่อเลี้ยง หมายถึง สภาพดีงามที่ช่วยเร่งรัดให้กระทำการใดๆให้บรรลุจุดหมายที่ตั้งไว้อย่างต่อเนื่อง ประกอบด้วย ฉันทะเป็นความศรัทธาในตัวบุคคลหรือองค์การที่จะรับผลจากการกระทำของตนเอง สัจจะเป็นความตั้งใจจริงและจริงใจที่ต้องการเห็นผลในความพยายามของตนเอง ความสำนึกในหน้าที่เป็นแรงผลักดันให้บุคคลปฏิบัติภารกิจที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จและความกตัญญูเป็นการกระทำเพื่อทดแทนบุญคุณต่อผู้มีพระคุณและประเทศ

1.3) คุณธรรมที่เป็นปัจจัยเหนี่ยวรั้ง หมายถึง สภาพดีงามที่ช่วยประวิงหรือตักเตือนให้กระทำการใดๆให้บรรลุจุดหมายที่ตั้งไว้ ประกอบด้วย ความมีสติเป็นการใช้สติปัญญาในการกระทำการและแก้ไข ความรอบคอบเป็นการกระทำด้วยการไตร่ตรองอย่างมีเหตุผลและดำเนินการตามขั้นตอนที่วางไว้ และความตั้งใจดีให้ดีคือ การคิดเป็นกลางอย่างไม่มีอคติ

1.4) คุณธรรมที่เป็นปัจจัยสนับสนุน หมายถึง สภาพดีงามที่ช่วยส่งเสริมและเปิดโอกาสบุคคลอื่นมีส่วนร่วมในการกระทำการใดๆที่ก่อประโยชน์ให้เกิดต่อตนเอง และส่วนรวม ประกอบด้วย ความเมตตา ความปรารถนาดีต่อกัน ความเอื้อเฟื้อ ความไม่เห็นแก่ตัวไม่เอารอดเอาเปรียบและความอะลุ่มอล่วยถ้อยทีถ้อยอาศัยกัน คุณธรรมชุดนี้คอยเตือนบุคคลให้ตระหนักในผลประโยชน์ของส่วนรวมเท่ากับผลประโยชน์ส่วนตน โดยเกื้อกูลกันและกันในลักษณะต่างๆ รวมทั้งการไม่เอารอดเอาเปรียบผู้อื่น

1.2 คุณลักษณะจริยธรรมในสังคมไทย

เมื่อวันที่ 22-27 มกราคม 2523 ได้มีการจัดประชุมแนวทางการพัฒนาจริยธรรมไทย โดยกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ประเด็นหนึ่งที่ได้มีการอภิปรายกัน คือ โครงสร้างของคุณลักษณะจริยธรรมในสังคมไทย สรุปแล้วมีทั้งหมด 11 ประการ ซึ่งผ่านการปรับปรุงจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้วมีรายละเอียดดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ, 2523: 146-157)

- 1) ความรับผิดชอบ หมายถึง ความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะทำงานตามหน้าที่ด้วยความผูกพัน หมั่นเพียร และรอบคอบ เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมายตลอดจนพัฒนาและยอมรับผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติหน้าที่
- 2) ความซื่อสัตย์ หมายถึง การประพฤติปฏิบัติอย่างเหมาะสมอย่างตรงไปตรงมาทั้งกาย วาจา ใจ ต่อตนเองและผู้อื่น
- 3) ความมีเหตุผล หมายถึง ความสามารถในการใช้ปัญญาเพื่อการประพฤติปฏิบัติ โดยรู้จักไตร่ตรอง ไม่มุงมาย มีความยับยั้งชั่งใจ ไม่ยึดติดกับอารมณ์ของตนเอง
- 4) ความกตัญญูกตเวทิตา หมายถึง ความรู้สำนึกในบุญคุณที่ผู้อื่นและสิ่งอื่นมีต่อเรา และแสดงออกถึงการตอบแทนบุญคุณ
- 5) ความมีระเบียบวินัย หมายถึง การควบคุมความประพฤติปฏิบัติให้ถูกต้องตามบรรทัดฐานของสังคม ข้อบังคับต่างๆ รวมทั้งศีลธรรม และกฎหมาย
- 6) ความเสียสละ หมายถึง การไม่เห็นแก่ตัว แบ่งปันแก่คนที่ควรให้ตามกำลังกาย กำลังทรัพย์ กำลังสติปัญญา รวมทั้งรู้จักกำจัดอารมณ์ที่ไม่ดีในตนเอง
- 7) ความสามัคคี หมายถึง ความพร้อมเพียงในการกระทำการให้สำเร็จ โดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน
- 8) ความประหยัด หมายถึง การใช้สิ่งต่างๆ อย่างเหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุด และรู้จักระงับความต้องการของตนเองให้อยู่ในขอบเขตที่เหมาะสม
- 9) ความยุติธรรม หมายถึง การปฏิบัติอย่างเที่ยงตรงตามเหตุผลและความเป็นจริง ปราศจากความลำเอียง

10) ความอดุทน หมายถึง ความพยายามอย่างเต็มที่ในการปฏิบัติงานให้บรรลุความสำเร็จ

11) ความเมตตา กรุณา หมายถึง ความรักใคร่ปรารถนาให้ผู้อื่นเป็นสุข รวมทั้งความสงสารคิดจะช่วยให้ผู้อื่นพ้นทุกข์

2. ทฤษฎีจริยศาสตร์

ทฤษฎีจริยศาสตร์ที่นำมาใช้ในการตัดสินใจเชิงจริยธรรมที่สำคัญสำหรับวิชาชีพพยาบาลคือ ทฤษฎีประโยชน์นิยม และทฤษฎีหน้าที่นิยม (อรรถญา เชาวลิต และวันดี สุทธิรงค์, 2544: 158-159) มีรายละเอียดดังนี้

2.1 ทฤษฎีประโยชน์นิยม (Utilitarianism)

เป็นทฤษฎีที่เน้นผลของการกระทำ โดยถือว่าการกระทำที่ถูกต้องคือ การกระทำที่ก่อให้เกิดผลดีต่อคนจำนวนมาก ขณะที่การกระทำที่ไม่ถูกต้องคือ การกระทำที่ก่อให้เกิดผลเสียต่อคนจำนวนมาก (อรรถญา เชาวลิต และวันดี สุทธิรงค์, 2544: 158-159) นักจริยศาสตร์ที่เห็นด้วยกับหลักการของทฤษฎีนี้ คือ จอห์น สจิวตมิลล์ (John Stuart Mill) ในกรณีที่การกระทำบางอย่างอาจก่อให้เกิดผลทั้งด้านประโยชน์และโทษ ต้องนำมาพิจารณาหักลบผลที่ได้ ถ้าเป็นผลที่ก่อให้เกิดประโยชน์มากกว่าโทษก็ถือว่าถูกต้อง แต่ถ้าเป็นโทษมากกว่าประโยชน์ถือว่าเป็นสิ่งผิด นอกจากนี้ยังมีประเด็นอื่นๆ อีกที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจการกระทำของบุคคล คือ ศีลธรรม วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียม ค่านิยมในสังคม เจตนาและแรงจูงใจ อดีตและอนาคต ซึ่งเป็นประเด็นที่สามารถนำมาเป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจการกระทำได้ สรุปหลักการทางจริยศาสตร์ และเกณฑ์การตัดสินใจจริยธรรมของมิลล์ได้ดังนี้คือ ค่าทางจริยธรรมเป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นแปรเปลี่ยนได้ตามสิ่งแวดล้อมและเวลา เกณฑ์การตัดสินใจจริยธรรมมีได้หลายเกณฑ์ มาตรการตัดสินใจการกระทำคือผลของการกระทำที่ก่อประโยชน์สุขต่อคนจำนวนมาก และผลประโยชน์ย่อมอยู่เหนือหลักการ (สิวลี ศิริโล, 2555: 78-84)

2.2 ทฤษฎีหน้าที่นิยม (Deontological theory)

ทฤษฎีนี้เชื่อว่าการกระทำตามหน้าที่ที่พึงกระทำถือว่าการกระทำที่ถูกต้อง ดังนั้นจึงให้คุณค่าเกี่ยวกับการบอกความจริง การปกปิดความลับ การเคารพความเป็นอิสระ ความยุติธรรม และการรักษาสัญญา (อรรถญา เชาวลิต และวันดี สุทธิรงค์, 2544:159) นักจริยศาสตร์ที่เป็นผู้นำแนวคิดนี้คือ อิมมานูเอล ค้านท์ (Immanuel Kant) เป็นแนวคิดแบบสัมบูรณ์นิยม (Absolutism) คุณค่าของการกระทำเป็นสิ่งที่ไม่เปลี่ยนแปลงและเกณฑ์ตัดสินใจจริยธรรมย่อมมีได้เกณฑ์เดียว สิ่งที่เป็นมาตรการในการตัดสินใจการกระทำคือ เจตนาดี (good will) ดังนั้นแนวคิดของค้านท์จึงตรงกันข้ามกับมิลล์โดยเชื่อว่าคุณค่าทางจริยธรรมคือ ดี ชั่ว ถูก ผิดเป็นสิ่งที่มิได้อยู่จริงคงที่ไม่

เปลี่ยนแปลง ถ้าบุคคลมีการพัฒนาจิตใจให้รู้จักคิดและตัดสินใจในสิ่งที่ถูกต้องแล้วจะสามารถกระทำในสิ่งที่ถูกต้อง นอกจากนี้เกณฑ์ตัดสินจริยธรรมย่อมมีได้เกณฑ์เดียว เมื่อการกระทำถือว่าผิดแล้ว ย่อมผิดเสมอ เช่น การพูดไม่จริงหรือพูดเท็จเป็นสิ่งผิดย่อมเป็นสิ่งผิดเสมอไม่ว่าจะกระทำเนื่องจากเหตุผลใด สรุปหลักการทางจริยศาสตร์ และเกณฑ์การตัดสินจริยธรรมของค่าน้ำที่ได้ตั้งนี้ คือ ค่าทางจริยธรรมมีจริงเป็นอิสระและไม่เปลี่ยนแปลง เกณฑ์ตัดสินจริยธรรมมีเพียงเกณฑ์เดียว เจตนาเป็นเครื่องตัดสินการกระทำ หลักการอยู่เหนือผลประโยชน์ และมนุษย์มีค่าเหนือสิ่งใดในจักรวาล (สิวลีศิริไล, 2555: 84-85, 90)

3. แนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพการพยาบาล

3.1 ข้อบังคับสภาการพยาบาลว่าด้วยการรักษาจริยธรรมแห่งวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ. 2550 (สภาการพยาบาล, 2550)

1) บททั่วไป ผู้ประกอบวิชาชีพ ย่อมดำรงตนให้สมควรในสังคมโดยธรรมประกอบวิชาชีพด้วยเจตนาดี และไม่ประพฤติหรือกระทำการใดๆ อันอาจเป็นเหตุให้เสื่อมเสียต่อวิชาชีพ

2) การปฏิบัติต่อผู้ป่วยหรือผู้ใช้บริการผู้ประกอบวิชาชีพ ต้องรักษามาตรฐานของวิชาชีพตามที่สภาการพยาบาลประกาศกำหนด ไม่จงใจหรือชักชวนหรือหลอกลวงผู้ใดให้มาใช้บริการการพยาบาล หรือการผดุงครรภ์เพื่อประโยชน์ของตนไม่เรียกร้องหรือรับผลประโยชน์เป็นค่าตอบแทน ปฏิบัติต่อผู้ใช้บริการโดยสุภาพประกอบวิชาชีพโดยคำนึงถึงความปลอดภัยและความสิ้นเปลืองของผู้ป่วยหรือผู้ใช้บริการไม่สั่งใช้หรือสนับสนุนการใช้ยาตำรับลับรวมทั้งใช้อุปกรณ์ทางการแพทย์อันไม่เปิดเผยส่วนประกอบ ไม่ออกใบรับรองอันเป็นเท็จโดยเจตนา ไม่เปิดเผยความลับของผู้ป่วยหรือผู้ใช้บริการนอกจากได้รับความยินยอมของผู้ป่วยหรือผู้ใช้บริการหรือเป็นปฏิบัติตามกฎหมายหรือหน้าที่ไม่ปฏิเสธการช่วยเหลือผู้ที่อยู่ในระยะอันตรายจากการเจ็บป่วย ไม่ประกอบกรณในที่สาธารณะนอกจากเหตุฉุกเฉินหรือในการปฏิบัติหน้าที่ในราชการ สุดท้ายคือไม่ใช้หรือสนับสนุนให้มีการประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์โดยผิดกฎหมาย

3) การปฏิบัติต่อผู้ร่วมวิชาชีพ ผู้ประกอบวิชาชีพพึงยกย่องให้เกียรติและเคารพในศักดิ์ศรีซึ่งกันและกันไม่ทับถมให้ร้ายหรือกลั่นแกล้งกันและไม่ชักจูงใจผู้ป่วยหรือผู้ใช้บริการผู้อื่นมาเป็นของตน

4) การปฏิบัติต่อผู้ร่วมงาน ผู้ประกอบวิชาชีพพึงยกย่องให้เกียรติและเคารพในศักดิ์ศรีของผู้ร่วมงาน ต้องไม่ทับถมให้ร้ายหรือกลั่นแกล้งผู้ร่วมงาน และพึงส่งเสริมและสนับสนุนการประกอบวิชาชีพของผู้ร่วมงาน

5) การศึกษาวิจัยและการทดลองต่อมนุษย์ ผู้ประกอบวิชาชีพที่ทำการทดลองต่อมนุษย์ต้องได้รับความยินยอมจากผู้ถูกทดลองพร้อมที่จะป้องกันผู้ถูกทดลองจากอันตรายที่อาจเกิดขึ้น

ปฏิบัติต่อผู้ถูกทดลองเช่นเดียวกับการปฏิบัติต่อผู้ป่วยหรือผู้ใช้บริการรับผิดชอบต่ออันตรายเนื่องจากการทดลองโครงการศึกษาวิจัยต้องได้รับการเห็นชอบจากคณะกรรมการด้านจริยธรรมและปฏิบัติตามแนวทางจริยธรรมของการศึกษาวิจัย และการทดลองในมนุษย์และจรรยาบรรณของนักวิจัย

6) การโฆษณาการประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ผู้ประกอบวิชาชีพต้องไม่โฆษณาหรือยินยอมให้ผู้อื่นโฆษณาการประกอบวิชาชีพ แต่สามารถทำได้กระทำได้ในกรณีดังต่อไปนี้ คือ การแสดงผลงานในวารสารทางวิชาการ หรือเป็นการบำเพ็ญประโยชน์สาธารณะ หรือความก้าวหน้าทางวิชาการเพื่อการศึกษาของมวลชน หรือการประกาศเกียรติคุณอย่างเป็นทางการทั้งนี้ ต้องไม่เป็นการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนบุคคล ส่วนในการแสดงข้อความหน้าสถานประกอบวิชาชีพฯ จะแสดงได้เฉพาะที่กำหนดไว้เท่านั้น เช่น ชื่อ ชื่อสกุล ชื่อปริญญา สาขาของวิชาชีพ นอกจากนี้ต้องระวังไม่เผยแพร่สถานประกอบการและการประกอบวิชาชีพฯ ไปในทางโฆษณา

3.2 จรรยาบรรณพยาบาล สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย

สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทยได้กำหนดจรรยาบรรณพยาบาลเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติของพยาบาลในปี พ.ศ. 2528 ต่อมาเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงในเรื่องของระบบสุขภาพและกระแสในเรื่องสิทธิด้านความเสมอภาคในการได้รับบริการสุขภาพของประชาชน จึงได้ดำเนินการจัดทำร่างจรรยาบรรณ และผ่านขั้นตอนต่างๆ จนประกาศใช้ในปี พ.ศ. 2546 (สภาการพยาบาล, 2551: 134-136) จรรยาบรรณพยาบาลฉบับปีพุทธศักราช 2546 มีทั้งหมด 9 ข้อ ดังนี้ (สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย, 2546: 5-13)

1) พยาบาลรับผิดชอบต่อประชาชนผู้ต้องการการพยาบาลและบริการสุขภาพแก่ประชาชนทุกระดับตั้งแต่บุคคล โดยครอบคลุมทั้งในด้านการสร้างเสริมสุขภาพ การป้องกันความเจ็บป่วย การฟื้นฟูสุขภาพ และการบรรเทาความทุกข์ทรมาน

2) พยาบาลประกอบวิชาชีพด้วยความเมตตากรุณา เคารพในคุณค่าของชีวิต ความมีสุขภาพดี และความผาสุกของเพื่อนมนุษย์ช่วยประชาชนดำรงสุขภาพในระดับดีที่สุดและทุกช่วงชีวิต ตั้งแต่เกิดจนถึงระยะสุดท้ายของชีวิต

3) พยาบาลมีปฏิสัมพันธ์ทางวิชาชีพกับผู้ใช้บริการ ผู้ร่วมงาน และประชาชนด้วยความเคารพในศักดิ์ศรี และสิทธิมนุษยชนของบุคคลในด้านต่างๆ เช่น ความเป็นมนุษย์

4) พยาบาลยึดหลักความยุติธรรมและความเสมอภาคในสังคมมนุษย์โดยดูแลผู้รับบริการอย่างเหมาะสมและดีที่สุดเท่าที่เป็นไปได้ และเคารพในคุณค่าของชีวิต ศักดิ์ศรี และสิทธิของบุคคลอย่างเท่าเทียมกัน

- 5) พยาบาลประกอบวิชาชีพโดยมุ่งความเป็นเลิศ ใช้ความรู้ในการปฏิบัติการพยาบาล พัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่อง ดำรงไว้ซึ่งการประกอบวิชาชีพอย่างมีมาตรฐานสูงสุด
- 6) พยาบาลพึงป้องกันอันตรายต่อสุขภาพ และชีวิตของผู้ใช้บริการ
- 7) พยาบาลรับผิดชอบในการปฏิบัติให้สังคม เกิดความเชื่อถือไว้วางใจต่อพยาบาล และต่อวิชาชีพการพยาบาล
- 8) พยาบาลพึงร่วมในการทำความเจริญก้าวหน้าให้แก่วิชาชีพการพยาบาลทั้งในด้านการปฏิบัติการพยาบาล การศึกษา การวิจัย และการบริหาร
- 9) พยาบาลพึงรับผิดชอบต่อตนเอง เช่นเดียวกับรับผิดชอบต่อผู้อื่น พยาบาลมีความเคารพในตนเอง เคารพในคุณค่าของงาน และทำงานอย่างมีมาตรฐานในระดับสูงทั้งในชีวิตส่วนตัว และการประกอบอาชีพ

3.3 สมรรถนะผู้ประกอบการวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ด้านจริยธรรม จรรยาบรรณ และกฎหมาย และคุณลักษณะเชิงวิชาชีพ

สภาการพยาบาลได้ดำเนินการกำหนดสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพทั่วไปที่สำเร็จการศึกษาในหลักสูตรระดับปริญญาตรี 8 ด้าน

สมรรถนะด้านที่ 1 จริยธรรม จรรยาบรรณ และกฎหมายเน้นการมีความรู้ ความเข้าใจ ทฤษฎีและหลักคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ ศาสนา วัฒนธรรม ตลอดจนกฎหมาย และข้อบังคับต่างๆที่เกี่ยวข้อง มีรายละเอียดดังนี้ (สภาการพยาบาล, 2553: 3-4)

- 1) ตระหนักและให้การพยาบาลโดยแสดงออกในคุณค่า ความเชื่อของตนเองและผู้อื่น เคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และไม่ใช้คุณค่าความเชื่อของตนเองในการตัดสินใจผู้อื่น
- 2) ตระหนักในข้อจำกัดของสมรรถนะตนเอง ไม่เสี่ยงในการปฏิบัติงานที่อาจเกิดผลเสียต่อผู้ใช้บริการและปรึกษาผู้รู้อย่างเหมาะสมเพื่อความปลอดภัยของผู้ใช้บริการ
- 3) แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติการพยาบาลของตน
- 4) ส่งเสริมให้ผู้ใช้บริการได้รับรู้และเข้าใจในสิทธิของตน
- 5) ปกป้องผู้ที่อยู่ในภาวะเสี่ยงต่อการถูกละเมิดสิทธิ หรือได้รับการปฏิบัติที่ผิดหลักคุณธรรม จริยธรรม อย่างเหมาะสม
- 6) วิเคราะห์ประเด็นจริยธรรมและกฎหมายที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติการพยาบาล ตัดสินใจเชิงจริยธรรมและดำเนินการได้อย่างเหมาะสม ในสถานการณ์ที่มีความขัดแย้งทางจริยธรรม และกฎหมายที่ไม่ซับซ้อน
- 7) ปฏิบัติการพยาบาลโดยแสดงออกซึ่งความเมตตา กรุณา คำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของผู้ใช้บริการ จรรยาบรรณวิชาชีพ กฎหมาย และข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง

สมรรถนะด้านที่ 3 คุณลักษณะเชิงวิชาชีพ มีบุคลิกภาพน่าเชื่อถือ แสดงออกอย่างเหมาะสมมีกาลเทศะ มีการพัฒนาตนเอง และมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ มีรายละเอียดดังนี้ (สภาการพยาบาล, 2553:10-11)

1) บุคลิกภาพเชิงวิชาชีพ มีบุคลิกภาพน่าเชื่อถือ มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ มีวินัยในตนเอง มีความสามารถในการคิดเชิงวิเคราะห์และการใช้วิจารณญาณทางคลินิก มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ พฤติกรรมสุภาพดี เต็มใจและกระตือรือร้นในการให้บริการ มีความไวทางวัฒนธรรม แสดงออกเหมาะสม และรับผิดชอบต่อหน้าที่ตามขอบเขตวิชาชีพ

2) พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ใฝ่หาความรู้ในการปฏิบัติการพยาบาล และความรู้ที่เกี่ยวข้องนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนางานที่รับผิดชอบ

3) มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพการพยาบาล ภูมิใจและศรัทธาในวิชาชีพ เป็นสมาชิกให้ความร่วมมือและร่วมกิจกรรมขององค์กรวิชาชีพ และรักษาประโยชน์ของส่วนรวม องค์กร และวิชาชีพ

3.4 หลักจริยธรรมในการประกอบวิชาชีพ

จรรยาบรรณวิชาชีพหรือคุณธรรมจริยธรรมของผู้ประกอบวิชาชีพเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องปลูกฝังให้เกิดในผู้ประกอบวิชาชีพนั้นๆ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติหน้าที่ของแต่ละวิชาชีพที่เกิดประโยชน์และยั่งยืน (กุหลาบ รัตนสังธรรม, พิสมัย เสรีขจรกิจเจริญ และวิไล สติยศเสถียร, 2547: 2) ในที่นี้ได้นำเสนอหลักจริยธรรมในการประกอบวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการพยาบาล มีรายละเอียดดังนี้

1) หลักจริยธรรมในฐานะผู้ประกอบวิชาชีพด้านสุขภาพ

ที่มสุขภาพประกอบด้วยบุคลากรที่หลากหลายสาขาวิชาชีพ เช่น แพทย์ พยาบาล เภสัชกร นักกายภาพบำบัด ที่ร่วมปฏิบัติงานเพื่อดูแลสุขภาพให้กับผู้รับบริการ ดังนั้นจริยธรรมเป็นสิ่งสำคัญที่จะเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีรายละเอียดดังนี้ (Potter and Perry, 2009: 314)

1.1) การเคารพในความเป็นเอกสิทธิ์ (Autonomy) หมายถึง การให้ผู้ป่วยมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการได้รับบริการด้านสุขภาพ เช่น การได้รับความยินยอมจากผู้ป่วยก่อนผ่าตัด (Potter and Perry, 2009: 314) โดยผู้ป่วยจะต้องได้รับข้อมูลเป็นจริงเกี่ยวกับการวินิจฉัยโรคและการรักษาพยาบาลที่ได้รับ อย่างไรก็ตามยังมีข้อจำกัดที่ไม่สามารถให้ผู้ป่วยใช้เอกสิทธิ์ของตนเองอย่างเต็มที่ มักเกิดในกรณีผู้ป่วยเป็นโรคที่อาจเป็นอันตรายกับบุคคลอื่น เช่น ผู้ป่วยเป็นโรคติดต่อที่อาจจะแพร่เชื้อไปยังผู้อื่น (Rich, 2008: 42-43)

1.2) การทำประโยชน์ให้กับผู้อื่น (Beneficence) หมายถึง การปฏิบัติที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้อื่น การดูแลผู้ป่วยให้มีสุขภาพดี เช่น การแนะนำในเรื่องการออกกำลังกายเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ (มณี อภานันท์กุล, 2550: 6) บางครั้งบุคลากรด้านสุขภาพต้องเผชิญกับประเด็นที่ขัดแย้งกันระหว่างการเคารพในความเป็นเอกสิทธิ์กับการทำประโยชน์ เช่น เมื่อพยาบาลวัดความดันโลหิต และพบว่ามีความสูงชันจึงเสี่ยงที่จะบอกผู้ป่วยเมื่อถูกถาม เนื่องจากเชื่อว่าจะทำให้ผู้ป่วยกังวล และทำให้ความดันโลหิตสูงชันอีก การกระทำของพยาบาลเป็นไปตามหลักการทำประโยชน์แต่ขัดกับหลักการเคารพในความเป็นเอกสิทธิ์ของผู้ป่วย (Rich, 2008: 48)

1.3) การไม่ทำอันตรายให้เกิดแก่ผู้อื่น (Nonmaleficence) หมายถึง การหลีกเลี่ยงที่จะทำให้ผู้ป่วยเกิดอันตรายหรือบาดเจ็บ เช่น การป้องกันภาวะแทรกซ้อนที่อาจเกิดขึ้นกับผู้ป่วย (Potter and Perry, 2009: 314) บุคลากรด้านสุขภาพต้องมีสมรรถนะและความสามารถในการดูแลผู้ป่วยอย่างเหมาะสม ในประเด็นนี้รวมถึงการไม่ละเลยหรือทอดทิ้งผู้ป่วย และการหลีกเลี่ยงการรักษาที่ทำอันตรายโดยพิจารณาการรักษาแนวทางอื่นที่ปลอดภัยกว่า (Rich, 2008: 45)

1.4) ความยุติธรรม (Justice) หมายถึง การเข้าถึงแหล่งบริการสุขภาพอย่างเท่าเทียมโดยเฉพะอย่างยิ่งสถานพยาบาลของรัฐ และได้รับบริการทางสุขภาพตามสิทธิพื้นฐานตามความจำเป็นและความเหมาะสม (มณี อภานันท์กุล, 2550: 7) รวมทั้งการให้บริการแก่ผู้ป่วยอย่างเท่าเทียมกัน โดยยึดหลักความยุติธรรมว่าทุกคนในสังคมควรมีสิทธิ ได้รับประโยชน์ และได้รับโอกาสอย่างเท่าเทียมกัน (Rich, 2008: 49)

1.5) ความซื่อสัตย์ (Fidelity) หมายถึง การรักษาสัญญา มุ่งมั่นในการดูแลผู้ป่วย และไม่ละทิ้งผู้ป่วย เช่น เมื่อประเมินว่าผู้ป่วยมีอาการปวด และเสนอที่จะช่วยลดอาการปวด ภายใต้อหุทธิจริยธรรมข้อนี้จะต้องติดตามว่าอาการปวดลดลงหรือไม่ ถ้าอาการปวดไม่ดีขึ้นปรับแผนการรักษาเพื่อที่ลดอาการปวดตามที่เสนอหรือสัญญาไว้กับผู้ป่วย

1.6) การบอกความจริง (Veracity) หมายถึง การบอกความจริงแก่ผู้ป่วยในเรื่องเกี่ยวกับโรคและการรักษาที่ได้รับ ทำให้ผู้ป่วยสามารถปรับร่างกายและจิตใจให้อยู่กับสภาพความเจ็บป่วย อย่างไรก็ตามการบอกความจริงกับผู้ป่วยควรต้องพิจารณาข้อดีข้อเสียอย่างรอบคอบด้วย (มณี อภานันท์กุล, 2550: 7)

1.7) การปกปิดความลับ (Confidentially) หมายถึง การเก็บรักษาข้อมูลเกี่ยวกับโรค อาการ และข้อมูลต่างๆ ของผู้ป่วย ไม่นำไปเปิดเผยกับบุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องกับการรักษาพยาบาล เพราะการเปิดเผยความลับของผู้ป่วยอาจทำให้ผู้ป่วยเสื่อมเสีย และที่สำคัญที่สุดถือว่าเป็นการไม่เคารพความเป็นมนุษย์และสิทธิของผู้ป่วย (สิวลี ศิริไล, 2555: 222)

2) หลักจริยธรรมในฐานะผู้ประกอบการพยาบาล

หลักจริยธรรมในฐานะผู้ประกอบการพยาบาล ใช้เป็นแนวทางสำหรับพยาบาลในการตัดสินใจเชิงจริยธรรมและการกระทำเชิงจริยธรรม (มัณฑุภา ว่องวีระ, 2541: 25) มีดังนี้

2.1) การพิทักษ์ประโยชน์ (Advocacy) เป็นการที่พยาบาลทำหน้าที่เป็นผู้พิทักษ์สิทธิของผู้ป่วย ช่วยผู้ป่วยค้นหาความต้องการของตนเองและช่วยได้รับการตอบสนองตามความต้องการ และปกป้องการถูกละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ความเป็นส่วนตัว และทางเลือกของผู้ป่วย (Fry, 1994 อ้างถึงใน อรรถญา เชาวลิต และวันดี สุทธิรงค์, 2544: 160) เช่น การประชุมปรึกษาของทีมสุขภาพเกี่ยวกับการเจ็บป่วย ควรกระทำในห้องปิด เพื่อป้องกันการเปิดเผยข้อมูลของผู้ป่วย ซึ่งถือว่าการพิทักษ์สิทธิผู้ป่วย (Potter and Perry, 2009: 314)

2.2) ความรับผิดชอบ (Accountability) สำหรับหน้าที่รับผิดชอบของพยาบาล คือ การช่วยเหลือผู้ป่วยแต่ละคนให้ได้รับการดูแลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกายและจิตใจซึ่งเป็นการปฏิบัติตามขอบเขตทางกฎหมายและความรับผิดชอบทางจริยธรรมนอกจากนี้พยาบาลมีหน้าที่รับผิดชอบต่อตนเอง ต่อวิชาชีพ ต่อสังคม และต่อสถาบัน เช่น การปฏิบัติการพยาบาลอย่างมีมาตรฐานและเป็นตามหลักจริยธรรมถือว่าเป็นความรับผิดชอบต่อวิชาชีพและสังคม (มัณฑุภา ว่องวีระ, 2541: 36-37; Fry, 1994 อ้างถึงใน อรรถญา เชาวลิต และวันดี สุทธิรงค์, 2544: 160)

2.3) ความร่วมมือ (Cooperation) เน้นความร่วมมือระหว่างพยาบาลกับบุคลากรในทีมสุขภาพและบุคลากรสาขาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดูแลผู้ป่วย ทำให้สามารถร่วมกันปฏิบัติหน้าที่เป็นอย่างดี โดยมีเป้าหมายคือ การดูแลที่มีคุณภาพ (Fry, 1994 อ้างถึงใน อรรถญา เชาวลิต และวันดี สุทธิรงค์, 2544: 160) เช่น พยาบาลประสานงานกับแผนกเวชศาสตร์ฟื้นฟูเพื่อส่งผู้ป่วยลงไปทำกายภาพบำบัดเพื่อเพิ่มความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ

2.4) ความเอื้ออาทร (Caring) เป็นสิ่งสำคัญของสัมพันธภาพระหว่างพยาบาลกับผู้ป่วย เกิดขึ้นจากการตระหนักในคุณค่าของบุคคล ความเข้าใจในชีวิตมนุษย์ และก่อให้เกิดความรู้สึกปรารถนาดีต่อกัน การดูแลผู้ป่วยต้องให้ความเอาใจใส่ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ โดยเฉพาะการดูแลด้านจิตใจต้องอาศัยการปฏิบัติของพยาบาลมีความเอื้ออาทร เช่น ความอ่อนโยน ความห่วงใยเอาใจใส่ต่อความรู้สึกของผู้ป่วย (สิวลี ศิริไล, 2555: 198)

โดยสรุปการปฏิบัติงานของพยาบาลในการดูแลผู้ป่วยต้องยึดหลักจริยธรรมทั้งในฐานะบุคลากรด้านสุขภาพและในฐานะพยาบาลรวมทั้งหมด 11 ประการ คือ การเคารพในความเป็นเอกสิทธิ์ การทำประโยชน์ให้กับผู้อื่น การไม่ทำอันตรายให้เกิดแก่ผู้อื่น ความยุติธรรม ความซื่อสัตย์

การบอกความจริง การปกปิดความลับ การพิทักษ์ประโยชน์ ความรับผิดชอบ ความร่วมมือ และความเอื้ออาทร

3.5 มาตรฐานผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม สาขาพยาบาลศาสตร์

มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตร์ ได้กำหนดมาตรฐานผลการเรียนรู้ 6 ด้านที่สอดคล้องกับมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติและลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของสาขาพยาบาลศาสตร์ โดยด้านคุณธรรม จริยธรรม มีรายละเอียดดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552: 2)

- 1) มีความรู้ความเข้าใจในหลักศาสนาหลักจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ ตลอดจนสิทธิมนุษยชนสิทธิเด็กสิทธิผู้บริโภคสิทธิผู้ป่วยตลอดจนสิทธิของผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลที่มีความสำคัญต่อการปฏิบัติการพยาบาล
- 2) สามารถแยกแยะความถูกต้องความดีและความชั่วได้
- 3) เคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์
- 4) มีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง
- 5) มีระเบียบวินัยและซื่อสัตย์
- 6) ปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพและมีความสามารถจัดการกับปัญหาจริยธรรมในการดำรงชีพและในการปฏิบัติงานในวิชาชีพการพยาบาล
- 7) เป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้อื่นทั้งในการดำรงตนและการปฏิบัติงาน
- 8) ส่งเสริมให้ผู้ป่วย/ผู้ใช้บริการได้รับรู้และเข้าใจสิทธิของตนเองเพื่อปกป้องสิทธิของตนเองที่จะถูกละเมิด

4. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม

การพัฒนาเป็นการสร้าง การทำให้ดีขึ้น หรือการนำไปสู่เป้าหมายที่กำหนด การพัฒนาสามารถทำได้หลายวิธีเช่นเดียวกับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมมีวิธีการพัฒนาหลายวิธี (ทิศนา แคมมณี, 2546: 5) ซึ่งสามารถสอดแทรกเป็นกิจกรรมในการจัดการเรียนการสอนหรือจัดเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตร นอกจากนี้สถาบันการศึกษามีส่วนสำคัญที่จะกำหนดแนวทางสำหรับการพัฒนานิสิตนักศึกษาเป็นบัณฑิตที่มีคุณธรรม จริยธรรม

4.1 วิธีการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม

ตัวอย่างของวิธีการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ที่ได้มีการศึกษาหรือนำมาจัดกิจกรรม สำหรับพัฒนานิสิตนักศึกษา ได้แก่ วิธีการกระจายค่านิยม การใช้เหตุผลทางจริยธรรม และการเรียนรู้ทางสังคม

วิธีการกระจ่ายค่านิยม เป็นวิธีการทำค่านิยมให้กระจ่ายและสื่อความคิด ความเชื่อ ความเชื่อ ความรู้สึก และค่านิยมของตนเองให้บุคคลอื่นทราบ ทำให้เกิดการเข้าใจตนเองและผู้อื่น ยอมรับในความคิดเห็นที่แตกต่าง ยอมรับข้อมูลใหม่ๆ นำไปสู่การเกิดทักษะในการคิดเพื่อการแก้ปัญหา (สุดา ตันวุฒิมงคล, 2550: 47) ทฤษฎีการกระจ่ายค่านิยมถือว่า ค่านิยม คือ สิ่งที่บุคคลยึดถือเป็นหลักประพฤติปฏิบัติในการดำเนินชีวิต แต่ละบุคคลมีค่านิยมที่แตกต่างกันตามประสบการณ์ และการเรียนรู้ ซึ่งค่านิยมอาจแปรเปลี่ยนได้ตามประสบการณ์ที่เปลี่ยนไปค่านิยมอาจแสดงออกมาในลักษณะต่างๆ เช่น เจตคติ ความเชื่อ ความสนใจ ความรู้สึก (Raths, Harmin, and Simon, 1966: 28-32) โดยกระบวนการกระจ่ายค่านิยมเป็นการทำให้บุคคลค้นหาและเลือกค่านิยมตนเองผ่าน ความรู้สึกและการวิเคราะห์พฤติกรรมว่าเหตุผลใดหรือเงื่อนไขในการแสดงพฤติกรรมเช่นนั้น (Steele and Harmon, 1983 cited in Taylor, Lillis, LeMone, & Lynn, 2011) เกณฑ์ 7 ประการ สำหรับการตัดสินใจตัดสินพฤติกรรมที่สะท้อนค่านิยมของบุคคล มีรายละเอียดดังนี้ (ชัยพร วิชชาวุธ, ชีระพร อุวรรณ โณ, และพรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์, 2531: 14-15; Raths, Harmin and Simon, 1966: 30)

- 1) การเลือกกระทำอย่างอิสระ ไม่มีการบังคับ
- 2) การเลือกจากทางเลือกหลายๆ ทาง
- 3) การเลือกเกิดจากการพิจารณาผลของทางเลือกแต่ละทาง
- 4) มีความรู้สึกภาคภูมิใจและยินดีที่ได้เลือกกระทำสิ่งนั้น
- 5) ยืนยันการตัดสินใจเลือกของตนเองอย่างเปิดเผย
- 6) กระทำตามที่ตนเองได้ตัดสินใจเลือก
- 7) กระทำพฤติกรรมนั้นซ้ำอีก

ค่านิยมในกระบวนการกระจ่ายค่านิยมตรงกับความหมายของจริยธรรม เมื่อเป็นกระบวนการทำให้เกิดความกระจ่ายในค่านิยมของตนเอง ย่อมทำให้กระจ่ายจริยธรรมของตนเองด้วย ถือว่าเป็นกระบวนการปลูกฝังจริยธรรม วิธีการที่ใช้ปลูกฝังจริยธรรมตามทฤษฎีนี้คือ การชี้แนะโดยการตั้งคำถามเพื่อค้นหาความกระจ่ายในค่านิยมแล้วยังใช้การจัดกิจกรรมที่กระตุ้นให้ผู้เรียนได้แสดงทรรศนะของตนเองเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ เช่น การใช้เวลาว่าง อดิษฐ์ การทำงาน เป็นต้น (ชัยพร วิชชาวุธ, ชีระพร อุวรรณ โณ และพรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์, 2531: 15-16) วิธีการสร้างเสริมการกระจ่ายค่านิยมมีอยู่หลายวิธีดังนี้ เช่น การให้นักศึกษาได้ อดิษฐ์ เขียน จัดอันดับ หรือลงคะแนนเสียงเกี่ยวกับค่านิยมที่กำหนดเป็นข้อความหรือคำถามหรือกรณีศึกษามีลักษณะเป็นการกำหนดสถานการณ์ ตัวอย่างมีดังนี้ (Simon, Home, and Kirschenbaum, 1972)

- 1) 20 สิ่งที่คุณรักที่จะทำ (Twenty Thing I Love to do) ให้นักศึกษาเขียนรายการสิ่งต่างๆที่รักจะทำในชีวิตมา 20 รายการ โดยเขียนรายการเรียงในแนวตั้งและอยู่ตรงกลาง

ต่อมาให้นักศึกษาใส่สัญลักษณ์หน้ารายการที่เขียนด้านซ้ายมือ เช่น ใส่อักษร A หน้ารายการที่คิดว่า จะทำตามลำพัง ใส่อักษร P หน้ารายการที่คิดว่าจะทำกับบุคคลอื่น ใส่อักษร PL หน้ารายการที่คิดว่าเป็นการวางแผน ใส่เลข 1-5 หน้ารายการที่คิดว่าสำคัญรักที่จะทำ 5 อันดับ เป็นกิจกรรมช่วย นักศึกษาได้ทราบว่าคุณค่าของตนเองและสิ่งที่ต้องการ

2) การลงคะแนนเสียงเกี่ยวกับค่านิยม (Values Voting) การอ่านคำถามให้นักศึกษาฟังทีละข้อ แต่ละคำถามจะขึ้นต้นด้วยคำว่า “มีใครบ้างที่” เช่น “มีใครบ้างที่ชอบเดินทางไกลด้วยเท้า” จากนั้นให้นักศึกษาตอบด้วยการยกมือถ้ายืนยันว่าไป นักศึกษาที่ไม่ได้ไปให้ ชูนิ้วหัวแม่มือ และพวกที่ยังตัดสินใจไม่ถูกให้โบกมือ เมื่อถามคำถามหมดทุกข้อแล้ว ให้นักศึกษาร่วมกันอภิปรายคำถามแต่ละข้อกิจกรรมนี้ให้นักศึกษาได้เห็นความหลากหลายของค่านิยมและตระหนักในความแตกต่างของค่านิยมของแต่ละบุคคล

3) การจัดลำดับที่ (Rank - Order) การถามนักศึกษาเกี่ยวกับทางเลือกต่างๆที่นักศึกษาต้องตัดสินใจเลือกในชีวิตประจำวันโดยให้จัดอันดับสิ่งที่เลือก 3 อันดับ เช่น วิธีที่ทำให้ นักศึกษาเรียนรู้ได้ดีที่สุด ให้จัดอันดับจาก 3 ตัวเลือก คือ การบรรยาย การศึกษาอย่างอิสระ การสัมมนา เมื่อสิ้นสุดคำถามแล้วให้นักศึกษาได้อภิปรายเหตุผลกับสิ่งที่นักศึกษาได้เลือก

4. มาตรการส่วนค่านิยม (Value Continuum) การถามเพื่อชี้ให้นักศึกษาได้ตระหนักว่าหลายประเด็นหลายปัญหา ทางเลือกไม่ได้มีเฉพาะสีขาวและดำเท่านั้น อาจมีสีเทาได้ เช่น คำถามคือ คุณเลือกดูที่รายการโทรทัศน์อย่างไร ทำเครื่องหมายเพื่อเลือกคำตอบซึ่งเรียงลำดับจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด เช่น ทูกรายการ เฉพาะรายการที่ให้ความรู้ จากนั้นให้อภิปรายเหตุผลที่เลือก กิจกรรมนี้ส่งเสริมให้นักศึกษายืนยันและเปิดเผยความคิดและความเชื่อของตนเอง

5. การเลือกอย่างใดอย่างหนึ่ง (Either or forced Choice) ถามคำถามนักศึกษา โดยมีตัวเลือกหรือทางเลือก 2 อย่าง และให้เลือกเพียงอย่างใดอย่างหนึ่ง กิจกรรมนี้อาจจะจัดห้องให้มีว่าง แบ่งเป็น 2 มุม เมื่อถามคำถามจบให้นักศึกษาที่เลือกเหมือนกันไปรวมอยู่มุมใดหนึ่งและ นักศึกษาแต่ละกลุ่มอภิปรายถึงเหตุผลที่เลือกโดยใช้เวลานั้นๆ และให้นักศึกษามารวมที่กลางห้องแล้วถามคำถามต่อไปซึ่งดำเนินกิจกรรมเหมือนเดิม เช่น ชอบฤดูหนาวหรือฤดูร้อน กิจกรรมนี้ใช้คำถาม 5 – 6 คำถาม ช่วยให้นักศึกษาตรวจสอบความรู้สึก ความคิดเห็น และค่านิยมของตนเอง

การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม การใช้เหตุผลเป็นการใช้กระบวนการคิดที่เป็นนามธรรมเพื่อการคิดอย่างสร้างสรรค์ เป็นการตอบคำถาม การแก้ปัญหา และสร้างกลวิธีต่างๆ การใช้เหตุผลรวมถึงการคิดของบุคคลเพื่อตัดสินใจที่ขึ้นอยู่กับความถูกต้อง และความเป็นเหตุเป็นผล ส่วนการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมเป็นการใช้เหตุผลในประเด็นทางคุณธรรมหรือจริยธรรม (Rich, 2008: 9) การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของบุคคลจะสัมพันธ์กับหลักจริยธรรมในสังคม เช่น ศาสนา กฎหมาย

ประเพณี ค่านิยม(สิวลี ศิริไล, 2555: 91-92) ทฤษฎีพัฒนาทางจริยธรรมของโคลเบอร์กได้ถูกนำมาใช้ อย่างแพร่หลายในประเด็นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม และนำไปสู่วิธีการพัฒนานักเรียน นักศึกษา หลายวิธีดังนี้ (ทศนา แคมมณี, 2546: 13-15)

1) วิเคราะห์ระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนนักศึกษา ก่อน เนื่องจาก แต่ละคนมีความแตกต่างกัน เพื่อการพัฒนาไปยังขั้นที่สูงกว่าอีก 1 ขั้น ตามความเหมาะสมของแต่ละบุคคล

2) ฝึกการเข้าสังคม ทำให้สร้างโอกาสในการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและสภาพแวดล้อม เข้าใจความคิดเห็นของผู้อื่นมากขึ้น นำมาช่วยในการตัดสินใจสำหรับปัญหาต่างๆ

3) ฝึกให้นักเรียน นักศึกษาได้คิดวิเคราะห์ อภิปรายโต้แย้ง และตัดสินใจในประเด็น ปัญหาทางจริยธรรม สื่อที่ใช้ เช่น สถานการณ์ วิดิทัศน์ ภาพ การแสดงบทบาทสมมติ อาจใช้ กระบวนการกลุ่ม และเทคนิคการอภิปรายเข้ามาช่วย เพื่อให้กิจกรรมมีประสิทธิภาพมากขึ้น

4) สร้างบรรยากาศในห้องเรียน และในโรงเรียนเอื้อต่อการแสดงความคิดเห็น อภิปรายโต้แย้ง เกี่ยวกับปัญหาทางจริยธรรมในกลุ่มเพื่อนได้อย่างเปิดเผย

การเรียนรู้ทางสังคม นักจิตวิทยาพฤติกรรมนิยมและนักจิตวิทยาการเรียนรู้ทาง สังคมระบุว่า การพัฒนาทางจริยธรรมเกิดขึ้นจากการประพฤติตามกฎเกณฑ์ของสังคม โดยมี แรงจูงใจมาจากความต้องการทางชีววิทยา การแสวงหารางวัลและการหลีกเลี่ยงการถูกลงโทษ นักจิตวิทยาการเรียนรู้ทางสังคม เช่น เซียร์ส (Sears) เชื่อว่าการอบรมเลี้ยงดูมีอิทธิพลต่อการปลูกฝัง จริยธรรมในเด็ก ส่วนแบนดูรา (Bandura) เชื่อว่าการพัฒนาจริยธรรมเกิดจากการเรียนรู้ในลักษณะ ของการเลียนแบบ โดยการสังเกตพฤติกรรมจริยธรรมของคนใกล้ชิดและเก็บบันทึกเป็นความทรงจำ และแสดงพฤติกรรมนั้นในลักษณะที่คล้ายกัน (พรหมทิพย์ ศิริวรรณบุศย์, 2553: 175) แนวคิดพื้นฐาน ของทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม คือ การเกิดขึ้นและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลนั้นเกิดจาก ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมและปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ชีวภาพ ปัญญา และสิ่งภายในอื่นๆ ทฤษฎีนี้ เน้นแนวคิด 3 ประการ คือ การเรียนรู้โดยการสังเกต การกำกับตนเอง และการรับรู้ความสามารถของ ตนเอง (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, 2553: 48) มีรายละเอียดดังนี้

1) การเรียนรู้โดยการสังเกต (Observational Learning) เป็นการเรียนรู้ของคน ส่วนใหญ่โดยการสังเกตตัวแบบ ซึ่งตัวแบบแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ ตัวแบบที่เป็นบุคคลจริงที่บุคคลได้ มีโอกาสสังเกตและปฏิสัมพันธ์โดยตรง และตัวแบบที่เป็นสัญลักษณ์ ซึ่งเป็นตัวแบบที่เสนอผ่านสื่อ เช่น โทรทัศน์ หนังสือ วิทยู ตัวแบบสามารถถ่ายทอดทั้งความคิดและการแสดงออกได้พร้อมๆกัน ในขณะที่การเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงเป็นลักษณะที่ต้องอาศัยการลองผิดลองถูก อาจทำให้เกิด

ความไม่ปลอดภัยในบางพฤติกรรม โดยปกติคนส่วนใหญ่จะรับรู้เรื่องราวจากสื่อต่างๆเป็นส่วนมาก (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, 2553: 50-51)

2) การกำกับตนเอง (Self-Regulation) แบบดูว่า เชื่อว่าพฤติกรรมของมนุษย์ที่เกิดจากการเสริมแรงและการลงโทษจากภายนอก รวมทั้งตัวของมนุษย์เองที่สามารถควบคุมการกระทำบางสิ่งบางอย่าง ความคิด และความรู้สึกของตนเองได้ รวมเรียกว่าการกำกับตนเอง ซึ่งเป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยการฝึกฝนและการพัฒนา (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, 2553: 54)

3) การรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self-Efficacy) เป็นการที่บุคคลตัดสินใจเกี่ยวกับความสามารถของตนเองที่จะดำเนินการกระทำพฤติกรรมให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด การรับรู้ความสามารถของแต่ละบุคคลที่เหมือนอาจมีการแสดงออกที่แตกต่างกันได้ ซึ่งบุคคลเดียวกันมีการรับรู้ความสามารถของตนเองในสภาพการณ์ที่ต่างกันก็อาจแสดงพฤติกรรมที่ต่างกันได้ ดังนั้นการรับรู้ความสามารถของตนเองมีลักษณะที่ยืดหยุ่นตามสถานการณ์ (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, 2553: 57)

4.2 แนวทางการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม

ในการศึกษา วิเคราะห์ รูปแบบที่เหมาะสมในการพัฒนาบัณฑิตอุดมคติไทย โดยสุภาพ งดงาม และคณะ สนับสนุนโดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ได้นำเสนอองค์ประกอบที่เหมาะสมสำหรับจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม มีรายละเอียดดังนี้ (สุภาพ งดงาม และคณะ, 2547: 42-43)

1) กำหนดเป้าหมายคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของสถาบันให้ชัดเจน โดยเฉพาะคุณลักษณะทางจริยธรรมและตัวชี้วัด

2) มีการแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนานักศึกษาที่มาจากฝ่ายต่างๆ ได้แก่ ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายกิจการนักศึกษา ฝ่ายวางแผนและพัฒนา ฝ่ายอาคารและสถานที่ และผู้แทนนิสิตนักศึกษา เพื่อการพัฒนานักศึกษาแบบองค์รวมสู่การเป็นบัณฑิตที่พึงประสงค์

3) ในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ควรมีการวิเคราะห์ประเด็นทางจริยธรรมที่ต้องการปลูกฝัง เพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินที่ชัดเจน เช่น

3.1) กิจกรรมสำหรับนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มุ่งเน้นการพัฒนาความสามารถในการปรับตัวและการบริหารตนเอง เน้นปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมที่จำเป็นต่อการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย เช่น การมีสัมมาคารวะ การมีวินัยในตนเอง

3.2) กิจกรรมสำหรับนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 2 มุ่งเน้นการพัฒนาบุคลิกภาพและการแสดงออกที่เหมาะสม เน้นปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมที่จำเป็นต่อการทำงานร่วมกับผู้อื่น เช่น การเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ความเกรงใจ .

3.3) กิจกรรมสำหรับนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 3 มุ่งเน้นการพัฒนาด้านภาวะผู้นำ เน้นปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมที่จำเป็นต่อการสร้างภาวะผู้นำ เช่น ความเสียสละ ความรับผิดชอบ .

3.4) กิจกรรมสำหรับนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มุ่งเน้นการเตรียมความพร้อมในการประกอบอาชีพ สร้างสำนึกความเป็นบัณฑิต เน้นปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมที่นำไปใช้ในการประกอบอาชีพและการดำเนินชีวิต เช่น การยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพ ความรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ

ปริญญ ชัยกองเกียรติ และธัญญลักษณ์ ศิริชนะ (2543) ศึกษาคุณลักษณะ จริยธรรมและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาลที่ผ่านระบบการคัดเลือกแตกต่างกัน ได้แก่ นักศึกษาทุนทั่วไป ทุนโครงการคัดเลือก 5 จังหวัดชายแดนใต้ และทุนลูกจ้าง และศึกษาปัจจัยที่ทำนายคุณลักษณะทางจริยธรรมนักศึกษาพยาบาลได้แก่ อายุ ระบบการคัดเลือก เหตุที่เลือกเรียน ความพึงพอใจในวิชาชีพพยาบาล ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชา หมวดวิชาต่างๆ และผลการเรียนชั้นปีที่ 1 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตรระดับต้น ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2540 จำนวน 115 คน ผลการศึกษาพบว่า คุณลักษณะทางจริยธรรมของนักศึกษา 11 ด้าน คือ ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความมีเหตุผล ความกตัญญูทเวที การรักษาระเบียบวินัย ความเสียสละ ความสามัคคี ความประหยัด ความยุติธรรม ความอดุสาหะ และความเมตตากรุณา ในแต่ละด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นความกตัญญูทเวที อยู่ในระดับสูง นักศึกษาประเภททุนทั่วไปมีค่าเฉลี่ยคะแนนคุณลักษณะจริยธรรมโดยรวมแตกต่างจากนักศึกษาทุนลูกจ้างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ปัจจัยที่มีผลต่อคุณลักษณะจริยธรรมมากที่สุดคือ อายุ รองลงมาเป็นเหตุผลที่เลือกเรียนในหลักสูตรนี้

ศรัณยา ไชยสิทธิ์มงคล, วาริรัตน์ ถาน้อย และนพพร ว่องสิริมาศ (2546) ศึกษาบุคลิกภาพความเป็นพยาบาลและพฤติกรรมจริยธรรมของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล เป็นงานวิจัยเชิงบรรยาย กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้สำเร็จการศึกษาปีการศึกษา 2542 จำนวน 252 คน เครื่องมือประกอบด้วยแบบวัดบุคลิกภาพความเป็นพยาบาล และแบบสอบถามพฤติกรรมจริยธรรมตามจรรยาบรรณวิชาชีพ ผลการศึกษาพบว่า บุคลิกภาพความเป็นพยาบาลส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูง เช่น การควบคุมอารมณ์ตนเอง ความมีระเบียบวินัย ความสุภาพอ่อนโยน ส่วนการพึ่งตนเองและการผ่อนคลายอยู่ในระดับต่ำ พฤติกรรมจริยธรรม 5 ด้าน อยู่ในระดับสูง ได้แก่ พฤติกรรมจริยธรรมต่อประชาชนและผู้รับบริการ ต่อสังคมและประเทศชาติ ต่อวิชาชีพ ต่อผู้ร่วมวิชาชีพ และต่อตนเอง

พิศสมัย อรทัย และเพชรรัตน์ เกิดดอนแฝก (2553) ได้พัฒนาตัวบ่งชี้คุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักศึกษาพยาบาล โดยใช้กรอบแนวคิด 3 ส่วน คือ ทฤษฎีหน้าที่นิยม หลักการและแนวคิดทาง

จริยธรรมสำหรับการปฏิบัติการพยาบาล และผลการสังเคราะห์ตัวบ่งชี้คุณธรรมจริยธรรมจากงานวิจัย เรื่อง การสำรวจและสังเคราะห์ตัวบ่งชี้คุณธรรมจริยธรรมของนางลักษณ์ วิรัชชัย, ศจีมาศ ณ วิเชียร และพิศสมัย อรทัย ผลการสังเคราะห์ได้ตัวบ่งชี้คุณธรรมจริยธรรมหลัก 10 ตัวบ่งชี้ คือ ความมีวินัย ความตรงต่อเวลา ความเมตตากรุณา ความอดทน ความซื่อสัตย์สุจริต ความมีกาลเทศะ ความยุติธรรม ความรับผิดชอบเชิงวิชาชีพ ความเอื้ออาทร และความร่วมมือ ได้ตรวจสอบคุณภาพของตัวบ่งชี้ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาลรามธิบดีชั้นปีที่ 1-4 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 767 คน โดยใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมตามตัวบ่งชี้หลัก 10 ตัวบ่งชี้ ผลการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างพบว่า มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดีมาก ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานทั้งหมดมีค่าเป็นบวก มีค่าน้ำหนักอยู่ระหว่าง .46 ถึง .82 และทุกตัวบ่งชี้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ความรับผิดชอบเชิงวิชาชีพมีค่าน้ำหนักมากที่สุด รองลงมาคือความเอื้ออาทร ส่วนความตรงต่อเวลามีค่าน้ำหนักน้อยที่สุด

ชลวิทย์ เจียรจิตต์ (2554) ศึกษาเรื่องการตระหนักรู้ด้านจริยธรรมของนิสิตระดับอุดมศึกษา กรณีศึกษานิสิตคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒกลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตระดับปริญญาตรี คณะสังคมศาสตร์ ปีการศึกษา 2552 จำนวน 330 คน เครื่องมือเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความตระหนักรู้ทางด้านจริยธรรมของนิสิต 5 ด้าน คือ ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ด้านจิตมุ่งบริการ ด้านงานสัมฤทธิ์ผล ด้านพัฒนาตน และด้านทุกคนตรวจสอบได้ ผลการศึกษาพบว่า นิสิตมีความตระหนักรู้ทางจริยธรรมอยู่ในระดับค่อนข้างมากทุกด้าน ด้านความซื่อสัตย์สุจริตมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด เพศหญิงกับเพศชาย มีความตระหนักรู้ทางจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนิสิตหญิงมีความตระหนักรู้ในด้านนี้มากกว่านิสิตชาย รายได้เฉลี่ยต่อเดือนมีความสัมพันธ์ทางลบกับความตระหนักรู้ทางจริยธรรมด้านการมีจิตมุ่งบริการกับด้านทุกคนตรวจสอบได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ตามลำดับ

สุชาภา คล้ายมณี, ทศนีย์ ทิพย์สูงเนิน และคณิงนิตย์ พงษ์สุวรรณ (2556) ศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษา ปีการศึกษา 2552 จำนวน 167 คน เครื่องมือเป็นแบบสอบถามวัดพฤติกรรมเชิงจริยธรรมตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของจรรยาบรรณวิชาชีพการพยาบาล 9 ด้าน ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความเมตตากรุณา ความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความสุภาพอ่อนโยน ความเคารพในความเป็นบุคคลของคนอื่น ความอดทน ความรู้รักสามัคคี และความเสียสละ โดยอ้างอิงตามระดับพัฒนาการจริยธรรมของโคลเบอร์ก พบว่า พฤติกรรมเชิงจริยธรรมโดยรวมอยู่ในขั้นที่ 5 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าส่วนใหญ่อยู่ในขั้นที่ 5 ยกเว้นด้านความเคารพในความเป็นบุคคลของคนอื่นอยู่ในขั้นที่ 6

เบกเลย์ (Begley, 2010) ศึกษาคุณลักษณะที่ดีของพยาบาลในปัจจุบันที่จำเป็นสำหรับการดูแลผู้ป่วยและเป็นการควบคุมผู้ประกอบการวิชาชีพการพยาบาลควรมี 4 คุณลักษณะหลักดังนี้

1) การพิทักษ์ประโยชน์ (Advocacy) เพื่อไม่ให้ผู้ป่วยอยู่ในภาวะเสี่ยง พยาบาลต้องดูแลเอาใจใส่ผู้ป่วยและระวังเกี่ยวกับการที่ผู้ป่วยได้รับการปฏิบัติที่ไม่ถูกต้องจากทีมสุขภาพในด้านมาตรฐานการปฏิบัติงาน จริยธรรม กฎหมาย รวมทั้งระบบสุขภาพ ซึ่งพยาบาลประกอบด้วยคุณลักษณะด้านอื่น เช่น ความกรุณา ความกล้าหาญ ความมุ่งมั่นในการดูแลผู้ป่วย ซึ่งสอดคล้องกับสัมพันธภาพระหว่างพยาบาลกับผู้ป่วยและพยาบาลกับทีมสุขภาพ (Australian Nursing and Midwifery Council, 2008 cited in Begley, 2010)

2) ความรับผิดชอบ (Accountability) ในฐานะความเป็นวิชาชีพของพยาบาลจึงต้องมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่และผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำ นอกจากนี้ยังต้องมีทักษะและสมรรถนะทางคลินิก คุณธรรม สติปัญญา ความรู้ ความซื่อสัตย์ การบอกความจริง และบุคลิกภาพที่น่าเชื่อถือ

3) การแสดงออกอย่างเหมาะสม (Assertiveness) คุณลักษณะนี้ขึ้นอยู่กับความกล้าหาญที่จะแสดงออกในสิ่งที่ถูกต้อง และทักษะทางสังคมที่ดีของพยาบาล เช่น ความอดทน มรรยาทที่สุภาพ การเอื้อเฟื้อ

4) การเคารพในความเป็นบุคคล (Autonomy) เน้นในการปฏิบัติของพยาบาลที่เคารพความเป็นบุคคลอย่างถูกต้องตามหลักคุณธรรม พยาบาลเป็นผู้ที่มีความสามารถในการเข้าใจสถานการณ์ต่างๆ ได้ดี การตัดสินใจที่ดี รวมทั้งมีความรู้ทั้งด้านทฤษฎีและปฏิบัติที่จะนำไปสู่ทางเลือกปฏิบัติ ซึ่งเน้นการทำงานร่วมมือกันเป็นทีม โดยสมาคมพยาบาลอเมริกาได้ระบุว่าการที่จะเกิดความร่วมมือกันนั้นจะต้องเกิดจากความไว้วางใจ ความตระหนัก และให้การยอมรับซึ่งกันและกันภายในทีมสุขภาพ

วิลค์ และโบวแลน (Wilk and Bowllan, 2011) ศึกษาพฤติกรรมของนักศึกษาพยาบาลเป็นแนวทางการปฏิบัติทางจริยธรรม โดยจัดการศึกษาในลักษณะการสนทนากลุ่ม (focus group) 4 กลุ่ม เป็นนักศึกษาพยาบาลปีสุดท้าย 2 กลุ่ม และนักศึกษาพยาบาลปีแรก 2 กลุ่ม แต่ละกลุ่มมีสมาชิก 5 คน ใช้เวลา 45 นาที ถึง 1 ชั่วโมง ประเด็นที่อภิปรายคือ ความเข้าใจเกี่ยวกับจรรยาบรรณ จริยธรรมพยาบาล ประสบการณ์เกี่ยวกับพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้องทางจริยธรรม พฤติกรรมที่ถูกต้องทางจริยธรรมและความยั่งยืน ผลสรุปมี 3 ประเด็นคือ 1) พฤติกรรมที่เหมาะสมในห้องเรียน เช่น ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ การตั้งใจฟังอย่างมีส่วนร่วม และพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในห้องเรียน เช่น การแอบเปิดหนังสือในการสอบ ไม่มีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม 2) พฤติกรรมที่เหมาะสมในปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วย เช่น ใช้เวลาในการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสมและมี

ประสิทธิภาพ เขียนรายงานอย่างถูกต้องตามความเป็นจริง ไม่เปิดเผยความลับของผู้ป่วย ให้การยอมรับในสิทธิของผู้ป่วย ส่วนพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เช่น ไม่มีการเตรียมตัวในการขึ้นฝึกปฏิบัติ ขาดความรับผิดชอบในการทำงาน แสดงความไม่สุภาพกับผู้ป่วย 3) คุณลักษณะที่นักศึกษาผู้รู้สึกรู้ว่ามี ความจำเป็นในการเป็นนักศึกษาพยาบาลที่มีจริยธรรม เช่น ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ความเอื้อ ออาทรและเมตตา ความตั้งใจในการกระทำสิ่งที่ถูก การยอมรับในความแตกต่าง

โดยสรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพข้างต้น ส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยที่ศึกษาในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาพยาบาล พบว่ามีคุณลักษณะทาง จริยธรรมหลายลักษณะที่สอดคล้องกัน เช่น ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ความเมตตา กรุณา ความมีระเบียบวินัย

ตอนที่ 4 ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนานิสิตนักศึกษา

ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการพัฒนานิสิตนักศึกษาแบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทฤษฎีที่เกี่ยวกับ ปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม และกลุ่มทฤษฎีที่พัฒนาความเป็นบุคคลของนิสิตนักศึกษา ตัวอย่างของ ทฤษฎีทั้ง 2 กลุ่มที่จะนำเสนอต่อไปเป็นทฤษฎีหลักที่นำมาใช้ในการพัฒนานิสิตนักศึกษา ได้แก่ ทฤษฎี การมีส่วนร่วมของนักศึกษาของแอสติน ทฤษฎีตัวอ่อน-สภาพแวดล้อม-ผลลัพธ์ (I-E-O Model) ของ แอสติน และทฤษฎีการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ของคอล์ป

1. ทฤษฎีการมีส่วนร่วมของนักศึกษาของแอสติน

อเล็กซานเดอร์ ดับบลิว แอสติน (Alexander W. Astin) เป็นอาจารย์มหาวิทยาลัย แคลิฟอร์เนีย มีความสนใจในด้านการพัฒนานักศึกษา โดยทำวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยทางด้าน สภาพแวดล้อมที่ทำให้นักศึกษาสามารถสำเร็จการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของนักศึกษาทั้งในด้าน การศึกษาและการทำกิจกรรมเป็นปัจจัยที่ทำให้นักศึกษาสามารถศึกษาอยู่ในสถาบัน แต่ในทาง กลับกันการที่นักศึกษาออกจากการศึกษากลางคันนั้นปัจจัยที่สำคัญคือ การไม่มีส่วนร่วมของนักศึกษา แอสตินได้เผยแพร่ทฤษฎีการมีส่วนร่วมของนักศึกษานี้ในปี ค.ศ.1984 (สำเนา ขจรศิลป์, 2542: 125)

จุดเด่นของทฤษฎีการมีส่วนร่วมของนักศึกษามี 4 ประการคือ 1) เป็นทฤษฎีที่ง่าย 2) สามารถอธิบายเกี่ยวกับอิทธิพลของสภาพแวดล้อมต่อการพัฒนานักศึกษาโดยใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ 3) มีความสอดคล้องกับทฤษฎีจิตวิเคราะห์และทฤษฎีการเรียนรู้พื้นฐาน 4) สามารถนำทฤษฎีนี้มาเป็น แนวทางในการทำวิจัยในด้านกิจการนักศึกษาและจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ (Astin, 1997: 199)

สาระสำคัญของทฤษฎีการมีส่วนร่วมของนักศึกษามี 5 ประการคือ 1) การมีส่วนร่วมของนักศึกษา หมายถึง จำนวนพลังงานทางด้านร่างกายและจิตใจที่นักศึกษาใช้ในการสั่งสมประสบการณ์ในสถาบันการศึกษา เช่น การมีส่วนร่วมในองค์กรนักศึกษาหรือการเข้าร่วมกิจกรรม 2) ระดับการมีส่วนร่วมของนักศึกษามีความแตกต่างกันทั้งด้านจุดมุ่งหมายและเวลาที่ใช้ 3) การมีส่วนร่วมของนักศึกษามีทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ เช่น การมีส่วนร่วมของนักศึกษาในด้านวิชาการ ปริมาณคือจำนวนชั่วโมงที่นักศึกษาใช้ในการค้นคว้า คุณภาพ คือ ความตั้งใจในการศึกษาค้นคว้า 4) การพัฒนาบุคลิกภาพและผลการเรียนรู้ของนักศึกษาเป็นสัดส่วนโดยตรงกับปริมาณและคุณภาพของการมีส่วนร่วมของนักศึกษา 5) ประสิทธิภาพของนโยบายหรือการปฏิบัติทางการศึกษามีความสัมพันธ์กับการเพิ่มการมีส่วนร่วมของนักศึกษา (สำเนา ขจรศิลป์, 2542: 125-127; Astin, 1997: 199-201)

2. ทฤษฎีตัวป้อน-สภาพแวดล้อม-ผลลัพธ์ (I-E-O Model)

แอสติน (Astin, 1993: 3) ได้ศึกษาผลกระทบของระบบสภาพแวดล้อมที่หลากหลายภายในสถาบันอุดมศึกษาและความแตกต่างในด้านประสบการณ์เรียนรู้ต่อการพัฒนานักศึกษาเป็นเวลานานกว่า 30 ปี และสร้างทฤษฎีตัวป้อน-สภาพแวดล้อม-ผลลัพธ์ (I-E-O Model) มีรายละเอียดดังนี้ (Astin, 1993: 7)

ตัวป้อน (I = Input) หมายถึง ลักษณะของนิสิตนักศึกษาเมื่อแรกเข้าสู่สถาบันการศึกษา สภาพแวดล้อม (E = Environment) หมายถึง สภาพแวดล้อมภายในสถาบันที่นิสิตนักศึกษาได้ประสบ ได้แก่ โปรแกรมการเรียนที่หลากหลาย นโยบายของสถาบัน คณาจารย์ กลุ่มเพื่อน และประสบการณ์ทางการศึกษา

ผลลัพธ์ (O = Outcome) หมายถึง คุณลักษณะของนิสิตนักศึกษาภายหลังจากประสบกับสภาพแวดล้อมต่างๆ ในสถาบัน ซึ่งพัฒนาการด้านคุณลักษณะของนิสิตนักศึกษาประเมินโดยการเปรียบเทียบคุณลักษณะเมื่อแรกเข้ากับคุณลักษณะภายหลังได้รับประสบการณ์สภาพแวดล้อมต่างๆ

ตัวแปรด้านสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อประสบการณ์ของนิสิตนักศึกษามีรายละเอียดดังนี้ (Astin, 1993: 15)

- 1) ลักษณะของสถาบัน (Institutional Characteristics) เช่น ประเภทของสถาบัน สังกัดของสถาบัน ขนาดของสถาบันนโยบายเกี่ยวกับการช่วยเหลือนักศึกษา และหอพักในสถาบัน
- 2) หลักสูตร (Curricula) เช่น หลักสูตรแกนกลาง การจัดการเรียนการสอน
- 3) สภาพแวดล้อมด้านคณาจารย์ (The Faculty Environment) เช่น วิธีการสอน การสอน เทคนิคการสอบ ความพึงพอใจในการบริหาร สัมพันธภาพระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา ขวัญ

และกำลังใจในการทำงาน ทักษะคิดต่อการเป็นอาจารย์ การทำวิจัย และบรรยากาศการทำงาน (Astin, 1993: 35-36)

4) กลุ่มเพื่อน (Peer Group) ได้แก่ ลักษณะของกลุ่มเพื่อน เช่น สถานะทางเศรษฐกิจสังคม การใส่ใจทางด้านวิชาการ คุณค่า เจตคติ

5) การมีส่วนร่วมของนักศึกษา (Student Involvement) คือ การที่นิสิตนักศึกษาใช้เวลาเข้าไปมีส่วนร่วมในเรื่องต่างๆ เช่น การใช้เวลาในการเรียน การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ การเข้าไปมีส่วนร่วมในโปรแกรมการเรียนต่างๆ

ผลลัพธ์หรือคุณลักษณะของนิสิตนักศึกษาที่เปลี่ยนแปลงเมื่อเข้ามาศึกษาในสถาบันการศึกษา แอสติน แบ่งเป็น 2 ประเภท ดังนี้ (Astin, 1993: 9; Astin, Panos, and Creager, 1967: 16 cited in Astin, 1993: 10)

1) ด้านสติปัญญา (Cognitive/Intellective) รวมถึงการใช้กระบวนการทางจิตวิทยาในระดับสูง ได้แก่ ความรู้ การใช้เหตุผลและตรรกวิทยา ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทักษะพื้นฐาน ความถนัดเฉพาะ ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ การพัฒนาและการประสบความสำเร็จทางด้านอาชีพ

2) ด้านเจตคติ (Affective) ได้แก่ อึดทนอดทน ค่านิยม ทักษะคิด ความเชื่อ แรงผลักดันสู่ความสำเร็จ ความพึงพอใจในสถาบัน บุคลิกภาพ งานอดิเรก สุขภาพจิต สัมพันธภาพระหว่างบุคคล และพฤติกรรมด้านความเป็นพลเมือง

ผลการศึกษาของแอสตินเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของสถาบันการศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนานักศึกษาสรุปได้ดังนี้ (Astin, 1993: 363-364)

1) กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อการพัฒนานิสิตนักศึกษาในทุกด้าน ได้แก่ ความรู้และเจตคติ จิตใจ และพฤติกรรม ซึ่งโดยทั่วไปนิสิตนักศึกษามักมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลง ค่านิยม พฤติกรรม และแผนการเรียนตามกลุ่มเพื่อน

2) ค่านิยม เจตคติอึดทนอดทน และสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมของกลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อการพัฒนานิสิตนักศึกษามากกว่าความสามารถ ศาสนา และเชื้อชาติ

3) คุณลักษณะและพฤติกรรมของอาจารย์มีอิทธิพลต่อการพัฒนานิสิตนักศึกษา โดยการเป็นนักวิจัยของอาจารย์มีอิทธิพลทางลบต่อนิสิตนักศึกษา ยกเว้นด้านคะแนนมาตรฐานของนิสิตนักศึกษา ในขณะที่การเอาใจใส่ของอาจารย์ต่อนิสิตนักศึกษามีอิทธิพลทางบวก

4) ประเภทและสังกัดของสถาบันการศึกษามีอิทธิพลต่อคุณลักษณะของนิสิตนักศึกษา แต่มีอิทธิพลลดลงเมื่อเทียบกับกลุ่มเพื่อนและคุณลักษณะของคณาจารย์

5) หลักสูตรศึกษาทั่วไปมีอิทธิพลค่อนข้างน้อยต่อการพัฒนานิสิตนักศึกษา ซึ่งอาจเนื่องมาจากการขาดความหลากหลายในหลักสูตรดังกล่าว ในขณะที่หลักสูตรแกนกลางที่นิสิตนักศึกษาทุกคนต้องเรียนมีอิทธิพลในด้านการพัฒนาภาวะผู้นำ และทำให้นักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

3. ทฤษฎีการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ของคอล์ป

คอล์ป ได้พัฒนาทฤษฎีการเรียนรู้เชิงประสบการณ์จากความสนใจในเรื่องวัฒนธรรมทางด้านวิชาการที่ดีที่สุดและเหมาะสมกับนักศึกษาขณะที่เป็นอาจารย์ที่สถาบันเทคโนโลยีแมสซาชูเซต (Kolb, 1981, 1985 cited in Evans et.al, 2010: 137-138) ทฤษฎีนี้มีพื้นฐานมาจากงานวิจัยของดีวอี้ (Dewey) เลวิน (Lewin) และ เพียเจต์ (Piaget) ประกอบด้วยมิติสำคัญของการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ 2 มิติ คือ แนวคิดของการปรับตัวซึ่งให้ประสบการณ์ทางด้านเจตคติ และการบำบัดทางด้านจิตวิทยาจะนำมาใช้เป็นแนวคิดสำหรับการพัฒนาทางด้านอารมณ์และสังคม (Kolb, 1984: 15) เขาได้ให้ความหมายของการเรียนรู้ว่า เป็นกระบวนการที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงประสบการณ์ โดยมีลักษณะสำคัญดังนี้ (Kolb, 1984: 38)

1) การเรียนรู้เน้นที่กระบวนการปรับตัวและการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นไม่ใช่เนื้อหาหรือผลลัพธ์

2) การเรียนรู้เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงที่สร้างใหม่อย่างต่อเนื่อง

3) ประสบการณ์ที่เปลี่ยนแปลงทำให้เกิดการเรียนรู้ทั้งในเชิงรูปธรรมและอวัตรีย

คอล์ป (Kolb, 1981, 1985 cited in Evans et.al, 2010: 138; Kolb, 1984: 40-42) ระบุว่า การเรียนรู้เป็นวงจรประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ ประสบการณ์เชิงรูปธรรม (Concrete Experience: CE) เป็นมิติของความรู้สึก การสังเกตอย่างไตร่ตรอง (Reflective Observation: RE) เป็นมิติของการคิด ฝ่าสังเกต ความคิดรวบยอดแบบนามธรรม (Abstract Conceptualization: AC) เป็นมิติของการคิด และการทดลองปฏิบัติจริง (Active Experimentation: AE) เป็นมิติของการทำการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ของคอล์ป มีลักษณะเป็นวงจรที่ต่อเนื่องครอบคลุมขั้นตอนการเรียนรู้ดังนี้

ขั้นที่ 1 ประสบการณ์เชิงรูปธรรม (Concrete Experience) เป็นการที่ผู้เรียนเข้าไปมีส่วนร่วมในประสบการณ์อย่างเปิดกว้าง

ขั้นที่ 2 การสังเกตอย่างไตร่ตรอง (Reflective Observation) เป็นที่ผู้เรียนคิดทบทวนกับประสบการณ์ที่ได้รับอย่างตั้งใจ ทำให้เกิดความรู้ที่หลากหลาย

ขั้นที่ 3 การคิดรวบยอดเชิงนามธรรม (Abstract Conceptualization) เป็นการที่ผู้เรียน สรุปลักษณะจากการบูรณาการสิ่งที่สังเกตได้นำไปสู่ทฤษฎี

ขั้นที่ 4 การทดลองปฏิบัติ (Active Experimentation) เป็นการที่ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้ เช่น ทฤษฎี นำไปใช้ในการตัดสินใจ และแก้ปัญหา

ในรูปแบบการเรียนรู้เชิงประสบการณ์นี้ ประสบการณ์เชิงรูปธรรมหรือความคิดรวบยอดแบบนามธรรม และการทดลองปฏิบัติจริงหรือการสังเกตอย่างไตร่ตรอง เป็นสองมิติที่แตกต่างกัน แต่ละมิตินำเสนอแนวทางการปรับตัวที่ตรงกันข้ามกันอย่างมีเหตุผล กระบวนการเรียนรู้ดำเนินผ่าน 4 ขั้นตอน เริ่มต้นด้วยการพิจารณาประสบการณ์ทั้งเชิงรูปธรรมหรือนามธรรมอย่างมีเหตุผล ผ่านกระบวนการความเข้าใจซึ่งเป็นการตีความและแทนด้วยสัญลักษณ์หรือกระบวนการหยั่งรู้ ซึ่งเป็นความรู้สึกถึงคุณภาพของประสบการณ์ การพิจารณาการทดลองปฏิบัติจริงหรือการสังเกตอย่างไตร่ตรองอย่างมีเหตุผลอีกด้านหนึ่งคือ การเปลี่ยนแปลงประสบการณ์ให้เป็นรูปร่างซึ่งผ่านการสะท้อนคิดภายในที่เรียกว่าความตั้งใจหรือการจัดการภายนอกที่เรียกว่าการแผ่ขยาย ทั้งการเรียนรู้และการเปลี่ยนแปลงมีความสอดคล้องกับรูปแบบและการคิดตามทฤษฎีของเพียเจต์ถึงแม้ว่าการเรียนรู้ต้องการทั้งประสบการณ์และการเปลี่ยนแปลงประสบการณ์ การรับรู้กับประสบการณ์ที่ผิวเผินยังไม่เพียงพอสำหรับการเรียนรู้ การเปลี่ยนแปลงเพียงอย่างเดียวไม่ได้เป็นสิ่งที่แสดงว่าเกิดการเรียนรู้ ต้องมีกระบวนการเปลี่ยนแปลงร่วมกับกระบวนการทำความเข้าใจ (Kolb, 1984: 40-42)

ตอนที่ 5 กิจกรรมและการจัดกิจกรรมพัฒนานิสิตนักศึกษา

ในตอนนี้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับกิจกรรมเสริมหลักสูตร แนวปฏิบัติในการพัฒนากิจกรรมนิสิตนักศึกษา รูปแบบการพัฒนานักศึกษา และการจัดกิจกรรมพัฒนานิสิตนักศึกษา

1. กิจกรรมเสริมหลักสูตร

กิจกรรมเสริมหลักสูตรหรือกิจกรรมนิสิตนักศึกษามีการเรียกหลายชื่อ เช่น กิจกรรมนอกหลักสูตรเน้นเป็นกิจกรรมที่ไม่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร กิจกรรมร่วมหลักสูตรเป็นกิจกรรมวิชาการที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร ทั้งนี้ สำเนา ขจรศิลป์ (2542: 117) ให้ความหมายของกิจกรรมนักศึกษาว่าเป็นกิจกรรมที่ต้องแยกจากกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน โดยนักศึกษาร่วมกันจัดเพื่อสนองความต้องการของนักศึกษา อีกทั้ง ฐิตารัตน์ บุญนุช (2543: 3) ได้ให้ความหมายของกิจกรรมนิสิตนักศึกษา คือ งานทุกประเภทที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน ซึ่งนิสิตนักศึกษาจัดขึ้นนอกเวลาเรียนทั้งในและนอกสถาบัน ไม่มีการให้คะแนนไม่มีการบังคับให้เข้าร่วมกิจกรรม นิสิตนักศึกษาจะเข้าร่วมกิจกรรมหรือเป็นเพียงผู้สังเกตการณ์ก็ได้ วัตถุประสงค์ที่หลากหลาย เช่น ด้านวิชาการ ด้านนันทนาการ เป็นการเปิดโอกาสให้นิสิตนักศึกษาแสดงความรู้ความสามารถให้เกิดประโยชน์ โดยสรุปกิจกรรมนักศึกษาหรือกิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นกิจกรรมนอกชั้นเรียนที่จัดขึ้น ให้นักศึกษาเข้าร่วมด้วยความสมัครใจเพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ชีวิต และส่งเสริมพัฒนาการในด้านต่างๆ ของนักศึกษา โดยไม่มีการให้คะแนนใดๆ ในปัจจุบันเป็นทั้งกิจกรรมที่จัดขึ้นโดยนักศึกษาโดยมีอาจารย์

เป็นที่ปรึกษาหรือการสนับสนุนจากสถาบันหรือเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นโดยสถาบันหรือเป็นความร่วมมือระหว่างสถาบัน

วัตถุประสงค์ของกิจกรรมนักศึกษาหรือกิจกรรมเสริมหลักสูตรนั้น เพื่อให้นักศึกษาได้รับการพัฒนาร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ตลอดจนคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ ได้แก่ คุณธรรม จริยธรรม ความรู้ ทักษะทางปัญญา ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบ รวมทั้งทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2553: 62) สถาบันการศึกษาควรสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรอย่างน้อย 5 ประเภท ได้แก่ กิจกรรมที่ส่งเสริมคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ กิจกรรมกีฬาหรือสร้างเสริมสุขภาพ กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรม จริยธรรม และกิจกรรมทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2553: 65) หลักสูตรและกิจกรรมเสริมหลักสูตรมีความสำคัญในการสร้างคุณลักษณะและความสามารถทางวิชาการ เพื่อให้นักศึกษากระทำในสิ่งที่ถูกต้องและพัฒนาอย่างสมบูรณ์ (Schactor, 2002 cited in Karem, Osman, and Meeran, 2011: 1757) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมเสริมหลักสูตรพบว่ามีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการทำงาน การพัฒนาทักษะ และความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษา (Blasko, 2002; Chia, 2005 cited in Clegg, Stevenson, and Willott, 2010: 616)

2. แนวปฏิบัติในการพัฒนากิจกรรมนิสิตนักศึกษา

ผู้บริหารสถาบันการศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ คณาจารย์ บุคลากรฝ่ายกิจการนิสิตนักศึกษา และนิสิตนักศึกษา ควรยึดแนวปฏิบัติดังนี้ (ธิดารัตน์ บุญนุช, 2543: 39-47)

1) กำหนดเป้าหมายในการพัฒนากิจกรรมนิสิตนักศึกษา โดยสถาบันต้องทำให้บุคลากรทุกระดับเห็นคุณค่าและให้ความสำคัญต่อกิจกรรมนิสิตนักศึกษา และส่งเสริมนิสิตนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรม

2) กำหนดนโยบายในการพัฒนากิจกรรมนิสิตนักศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ สิ่งที่ต้องคำนึงถึงคือ การจัดการเรียนการสอนของสถาบัน การให้ความสำคัญกับกิจกรรมนิสิตนักศึกษาของผู้บริหาร ความต้องการของนิสิตนักศึกษา การมีส่วนร่วมกับกิจกรรมนิสิตนักศึกษาของคณาจารย์และนิสิตนักศึกษา และการสนับสนุนของบุคลากร

3) กำหนดวัตถุประสงค์ของการพัฒนากิจกรรมนิสิตนักศึกษา สถาบันการศึกษาควรกำหนดวัตถุประสงค์ดังนี้ คือ ส่งเสริมนิสิตนักศึกษาให้เข้าร่วมกิจกรรม พัฒนานิสิตนักศึกษาให้เป็นไปตามคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของสถาบัน และส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

4) การดำเนินการตามนโยบายและวัตถุประสงค์ โดยปรับโครงสร้างขององค์กรให้สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมนิสิตนักศึกษา ส่งเสริมการประสานงานที่ีระหว่างฝ่ายวิชาการและฝ่ายกิจการนิสิตนักศึกษา และพัฒนาหลักสูตรจัดการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมนิสิตนักศึกษาที่ส่งเสริมซึ่งกันและกัน

3.รูปแบบการพัฒนานักศึกษาของมิลเลอร์และพริન્ซ์

โครงการ the Association's Tomorrow's Higher Education (T.H.E.) ของสมาคมบุคลากรอุดมศึกษาประเทศสหรัฐอเมริกา (The American College Personnel Association: ACPA) ได้เริ่มศึกษารูปแบบแนวคิดใหม่ๆ สำหรับการพัฒนานักศึกษาในอนาคตตั้งแต่ปี ค.ศ. 1972 ซึ่งรูปแบบการพัฒนานักศึกษาของมิลเลอร์และพริન્ซ์เป็นส่วนหนึ่งของโครงการนี้ ตามหลักการของสมาคมการศึกษาของสหรัฐอเมริกา (The American Council on Education: ACE) ระบุว่าหลักพื้นฐานของการพัฒนานักศึกษาต้องมีการเชื่อมโยงประเด็นต่างๆ ดังนี้ (Miller and Prince, 1976: 5-6)

- 1) การพัฒนามนุษย์เป็นกระบวนการที่สะสมและต่อเนื่องของการพัฒนาทางด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม
- 2) การพัฒนาส่วนใหญ่มักเกิดในสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลง เนื่องจากการที่บุคคลและกลุ่มทำงานร่วมกันทำงาน
- 3) การบูรณาการอย่างเป็นระบบของประสบการณ์ด้านความรู้ เจตคติ ทักษะ เพื่อให้การพัฒนามีประสิทธิภาพ
- 4) คณาจารย์และบุคลากรฝ่ายกิจการนักศึกษาควรนำความสามารถและทักษะทั้งหลายของนักศึกษามาส่งเสริมให้เกิดการพัฒนา
- 5) การพัฒนานักศึกษาเป็นรายบุคคลสามารถทำให้เกิดการพัฒนาแบบก้าวหน้าและเพิ่มความสำเร็จ โดยใช้กระบวนการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ
- 6) การทำงานร่วมกันของนักศึกษา คณาจารย์ และบุคลากรฝ่ายกิจการนักศึกษาจะส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

รูปแบบการพัฒนานักศึกษาของมิลเลอร์ และพริન્ซ์ ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบคือ การตั้งเป้าหมายในการพัฒนานักศึกษา การประเมินการพัฒนานักศึกษา การสอน การให้คำปรึกษา การจัดการสภาพแวดล้อม และการประเมิน ซึ่งการสอน การให้คำปรึกษา และการจัดการสภาพแวดล้อมรวมเรียกว่ากลยุทธ์หรือวิธีการในการพัฒนานักศึกษา มีรายละเอียดดังนี้ (Miller and Prince, 1976: 21)

1) การตั้งเป้าหมายในการพัฒนานักศึกษา (Setting Goal)

การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์เป็นสิ่งสำคัญที่นำไปสู่ความสำเร็จและเป็นจุดเริ่มต้นสำหรับการพัฒนานักศึกษา คณาจารย์และบุคลากรฝ่ายกิจการนักศึกษาร่วมกับนักศึกษาในการตั้งเป้าหมายว่าสิ่งใดคือสิ่งที่นักศึกษาต้องการและต้องการที่จะทำให้ประสบความสำเร็จ (Miller and Prince, 1976: 21) เป้าหมายที่มีความชัดเจนและสอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษา ทำให้มีความเป็นไปได้ในการประสบความสำเร็จมากขึ้น นอกจากนี้เป้าหมายมีความสำคัญต่อการประเมินประสิทธิภาพของวิธีการที่นำมาใช้ในการพัฒนานักศึกษา (สำเนา ขจรศิลป์, 2542: 23)

2) การประเมินการพัฒนาของนักศึกษา (Assessing Individual Growth)

การประเมินเป็นการให้ข้อมูลที่ต้องการแก่นักศึกษาว่าขณะนี้สิ่งใดที่สามารถทำได้และสิ่งใดที่ยังไม่ประสบความสำเร็จ จะช่วยให้นักศึกษาได้รู้สภาพจริงของตนเองและประเด็นที่ต้องพัฒนาเพิ่มเติม การประเมินนี้เป็นกิจกรรมที่ต่อเนื่องสำหรับนักศึกษาทุกคน ช่วยให้นักศึกษาพัฒนาทักษะในการประเมินตนเองซึ่งนำมาใช้ทั้งในปัจจุบันและอนาคต (Miller and Prince, 1976: 21) เทคนิคในการประเมินตนเองของนักศึกษามีหลายวิธี เช่น การสังเกตตนเอง (Self-Observation) เทคนิคการทำความเข้าใจในค่านิยม (Value Clarification Technique) และการใช้แบบประเมินพฤติกรรม (A Behavior-Assessment Scale) เป็นต้น (Miller and Prince, 1976: 57-58)

3) กลยุทธ์ในการพัฒนานักศึกษา (Strategies)

การที่จะทำให้ไปสู่เป้าหมายของการพัฒนาได้นั้น กลยุทธ์หรือวิธีการในการพัฒนานักศึกษานั้นว่าเป็นขั้นตอนหรือกิจกรรมหนึ่งที่มีความสำคัญ ซึ่งในรูปแบบการพัฒนานักศึกษาของมิลเลอร์และพริ้นซ์ได้ระบุวิธีการต่างๆ 3 วิธีดังนี้ (Miller and Prince, 1976: 21-22)

3.1) การสอน (Instruction) เป็นวิธีการที่คุ้นเคยและใช้กันมากเมื่อเทียบกับวิธีการอื่นๆซึ่งรวมทั้งกิจกรรมการสอนในห้องเรียนและกิจกรรมอื่นๆ นอกห้องเรียนที่มุ่งให้เกิดการพัฒนาต่อนักศึกษา

3.2) การให้คำปรึกษา (Consultation) เป็นวิธีการที่จะพัฒนานักศึกษาในการกำกับตนเองที่จะนำไปสู่การพัฒนาในด้านความรับผิดชอบของนักศึกษา นอกจากนี้การให้คำปรึกษามีความสำคัญในการพัฒนาทักษะทางด้านการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น บทบาทของผู้ให้คำปรึกษาคือการให้คำแนะนำในการดำเนินโครงการและเป็นผู้อำนวยความสะดวก ในขณะที่นักศึกษาหรือกลุ่มนักศึกษาเป็นผู้ตัดสินใจและดำเนินการตามที่วางแผนไว้

3.3) การจัดการสภาพแวดล้อม (Milieu Management) เป็นการจัดการสภาพแวดล้อมทั้งในด้านกายภาพ ชุมชน หลักสูตร และสภาพแวดล้อมอื่นๆ ที่อยู่รอบตัวนักศึกษา

การจัดการสภาพแวดล้อมไม่ใช่การควบคุมแต่เป็นการจัดสรรทรัพยากรต่างๆ และออกแบบกิจกรรมที่จะสร้างบรรยากาศที่ดีในการพัฒนานักศึกษา

4) การประเมินโครงการพัฒนานักศึกษา

เป็นองค์ประกอบหรือกิจกรรมสุดท้ายที่ปฏิบัติเป็นประจำในการประเมินโครงการต่างๆ โดย ตรวจสอบว่าเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของโครงการสัมพันธ์กับการพัฒนานักศึกษาและสามารถบรรลุตามเป้าหมาย การประเมินเป็นสิ่งที่จำเป็นไม่เพียงแต่แสดงถึงผลที่เกิดขึ้นแต่สามารถนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงโครงการและวางแผนในอนาคต (Miller and Prince, 1976: 22)

มิลเลอร์และพริ้นซ์ได้นำเสนอรูปแบบการพัฒนาในรูปแบบของลูกบาศก์ประกอบด้วยมิติต่างๆ 4 มิติที่มีความสัมพันธ์กันคือ มิติที่ 1 การพัฒนานักศึกษานั้นควรมีการพัฒนาให้ครบทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ (cognitive) ด้านเจตคติ (affective) และด้านทักษะ (psychomotor) มิติที่ 2 กลุ่มเป้าหมายในการพัฒนา ได้แก่ นักศึกษาเป็นรายบุคคล กลุ่มนักศึกษา องค์กรนักศึกษา มิติที่ 3 การพัฒนานักศึกษา ประกอบด้วย การตั้งเป้าหมาย การประเมินการพัฒนานักศึกษาและกลยุทธ์หรือวิธีการพัฒนานักศึกษา มิติที่ 4 การประเมิน ซึ่งครอบคลุมมิติอื่นๆ ทุกมิติและเป็นส่วนสำคัญในการประเมินผลของโครงการและรูปแบบการพัฒนานักศึกษา (Miller and Prince, 1976:23)

4. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนานิสิตนักศึกษา

กิจกรรม (Activity) หมายถึง ภารกิจที่ผู้สอนหรือผู้เรียนปฏิบัติเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาทั้งในและนอกชั้นเรียน อีกความหมายหนึ่งคือกระบวนการเรียนรู้หรือสร้างนิสัยที่มีลำดับขั้นตอนเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2555: 11) การเรียนรู้เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้ ซึ่งการประเมินจะทำให้ทราบว่าผู้เรียนได้เรียนรู้มากเพียงใด (ธารง บัวศรี, 2542: 240) การสำหรับการฝึกอบรมเป็นกระบวนการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของบุคคล โดยการพัฒนาความรู้ ทักษะ และทัศนคติ เพื่อให้บุคคลมีการปฏิบัติงานดีขึ้น ทำให้บุคคลและองค์กรมีความก้าวหน้าตามเป้าหมายประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ ความจำเป็นในการอบรม การสร้างหลักสูตรฝึกอบรม การออกแบบโครงการฝึกอบรม การดำเนินการฝึกอบรม และการประเมินผล (สมคิด บางโม, 2551: 13,19) ส่วนกิจกรรมเป็นเทคนิคการฝึกอบรมที่เน้นผู้เข้าร่วมกิจกรรมหรือผู้เข้าอบรมเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ โดยการจัดให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้รับประสบการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นการเรียนรู้ทางอ้อม สำหรับประเภทของกิจกรรมที่นำมาใช้ในการฝึกอบรมนั้นขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ (สมคิด บางโม, 2551: 98)

สรุปกิจกรรมเป็นเทคนิคหรือวิธีการจัดประสบการณ์ให้กับผู้เรียนหรือผู้เข้าอบรมเกิดการเรียนรู้เพื่อนำไปสู่การพัฒนาในด้านต่างๆ ให้เกิดขึ้นในตัวบุคคลเป็นกิจกรรมทั้งในและนอกชั้นเรียน

4.1 การกำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

พฤติกรรม หมายถึง การกระทำหรืออาการที่แสดงออกทางกล้ามเนื้อ ความคิด และความรู้สึก เพื่อตอบสนองต่อสิ่งเร้า (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 816) นักพฤติกรรมศาสตร์ได้อธิบาย คำว่าพฤติกรรมเป็นกิจกรรมของบุคคลที่สามารถสังเกตได้ เช่น การเคลื่อนไหวร่างกาย เหนือออก น้ำตาไหล เป็นต้น (Hebb, 1972: 15 cited in Bigge and Shermis, 2004: 86) นักปฏิสัมพันธ์ทางสติปัญญา (cognitive interactionist) ได้ให้ความหมายที่ต่างกัน คือ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในตัวบุคคล การรับรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของบุคคลหรือความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงของบุคคลกับสภาพแวดล้อม ส่วนนักจิตวิทยาได้ให้ความหมายรวมถึงเป้าหมายและสติปัญญา ดังนั้น พฤติกรรมทางด้านจิตวิทยาไม่ใช่พฤติกรรมที่สังเกตได้โดยตรง แต่ต้องสรุปจากการแสดงออกด้านอื่น ๆ ร่วมด้วย เช่น สีหน้า ท่าทาง ทศนคติ สำหรับการเรียนรู้นั้นนักพฤติกรรมศาสตร์ระบุว่า การเรียนรู้และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เกิดขึ้นมักมีความเชื่อมโยงกัน นักการศึกษาได้ให้ความหมายว่าการเรียนรู้คือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม แต่นักปฏิสัมพันธ์ทางสติปัญญาได้ให้ความหมายที่กว้างขึ้นคือ อาจมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมแต่ไม่เกิดการเรียนรู้ หรือเกิดการเรียนรู้โดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ซึ่งประเด็นนี้เป็นจริงในหลายสถานการณ์ เช่น บุคคลเรียนรู้อาการบุญเป็นสิ่งที่ดี แต่ไม่ได้มีเงินให้ทำบุญ (Bigge and Shermis, 2004: 86-87)

ในการจัดกิจกรรมหรือการฝึกอบรมจะต้องกำหนดวัตถุประสงค์ในรูปแบบของวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมซึ่งสามารถสังเกตได้ วัดได้ เพื่อจะได้ประเมินการเข้าร่วมกิจกรรมว่ามีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เข้าร่วมกิจกรรมอย่างไร (จงกลณี ชูติมาเทวินทร์, 2542: 79) วัตถุประสงค์ที่ดีต้องเป็น SMART Objective โดยคำว่า SMART ย่อมาจาก S=Specific, M=Measurable, A=Attainable & Achievable, R=Relevant & Realistic และ T=Timebound มีรายละเอียดดังนี้ (Boak and Thomson, 1998 อ้างถึงใน จงกลณี ชูติมาเทวินทร์, 2542: 79-81)

1) เจาะจง (Specific) วัตถุประสงค์ต้องระบุพฤติกรรมที่สามารถสังเกตได้ชัดเจน การเลือกใช้คำกริยาจึงควรเป็นคำกริยาที่แสดงการกระทำ เช่น สามารถบอกวิธีออกกำลังกายได้ ถูกต้อง สามารถอธิบายการแต่งกายที่เหมาะสมกับกาลเทศะได้

2) เป็นจริง (Realistic) วัตถุประสงค์ต้องสามารถเป็นจริงได้ โดยพิจารณาตามข้อมูลของผู้เข้าร่วมกิจกรรม ได้แก่ ระดับการเรียนรู้ทั้งก่อนและหลังอบรมตามสภาพการณ์ที่ควรจะเป็น

3) วัดได้ (Measurable) พฤติกรรมที่เป็นผลจากการเข้าร่วมกิจกรรมต้องวัดจากการสังเกต และผลในรูปแบบต่างๆ เช่น ทำแบบทดสอบได้มากกว่าร้อยละ 80

4) บรรลุได้ (Attainable) พฤติกรรมที่พึงประสงค์ภายหลังเข้าร่วมกิจกรรมต้องเป็นสิ่งที่สามารถปฏิบัติได้ตามศักยภาพของผู้เข้าร่วมกิจกรรม

5) ระยะเวลา (Timebound) วัตถุประสงค์ต้องกำหนดเวลาในการบรรลุการเรียนรู้ในแต่ละวัตถุประสงค์

บลูม และคณะ (Bloom et al., 1956 : 7-8) ได้แบ่งประเภทของวัตถุประสงค์ การศึกษาที่แสดงถึงการเรียนรู้เป็น 3 ด้าน คือ 1) วัตถุประสงค์ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive domain) เป็นวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวกับความรู้ ความจำ และการพัฒนาทักษะและความสามารถทางด้านสติปัญญา 2) วัตถุประสงค์ด้านจิตพิสัย (Affective domain) เป็นวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงความสนใจ เจตคติ และคุณค่า รวมทั้งการพัฒนาในการเห็นคุณค่าและการปรับตัว 3) วัตถุประสงค์ด้านทักษะพิสัย (Psychomotor domain) เป็นวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวกับการทักษะการปฏิบัติ

1) วัตถุประสงค์ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive domain) บลูมและคณะ (Bloom et al., 1956) ได้แบ่งเป็น 6 ระดับคือ

ระดับที่ 1 ความรู้ (Knowledge) เป็นความสามารถจำหรือระลึกได้ในสิ่งที่ได้เรียนรู้

ระดับที่ 2 ความเข้าใจ (Comprehension) ความสามารถที่จะการขยายความรู้ที่ได้รับไปสู่สิ่งใหม่ เช่น การแปลความ การตีความ

ระดับที่ 3 การนำไปใช้ (Application) เป็นความสามารถที่จะนำความรู้ที่เป็นนามธรรม อาจเป็นวิธีการต่าง ๆ แนวคิด ทฤษฎี หลักการ มาไปใช้แก้ปัญหา

ระดับที่ 4 การวิเคราะห์ (Analysis) เป็นความสามารถที่ในการแยกความรู้ออกเป็นส่วนๆ และหาความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลแต่ละส่วน นำสู่ข้อสรุปที่ชัดเจน

ระดับที่ 5 การสังเคราะห์ (Synthesis) เป็นความสามารถในการนำความรู้ด้านต่างๆ มาผสมผสานเป็นผลงานใหม่

ระดับที่ 6 การประเมินค่า (Evaluation) เป็นความสามารถในการตัดสินคุณค่าโดยอาศัยเกณฑ์หรือมาตรฐานในการตัดสิน

2) วัตถุประสงค์ด้านจิตพิสัย (Affective Domain) แครทวอท บลูม และมาเซีย (Krathwohl, Bloom, and Masia, 1964: 176-185) ได้แบ่งเป็น 5 ระดับคือ

ระดับที่ 1 การรับรู้ (Receiving) เป็นความตั้งใจหรือสนใจของบุคคลในการรับสิ่งต่างๆ

ระดับที่ 2 การตอบสนอง (Responding) เป็นความตั้งใจหรือสนใจอย่างกระตือรือร้นของบุคคลในประสบการณ์หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

ระดับที่ 3 การเห็นคุณค่า (Value) เป็นการแสดงออกของบุคคลในการเห็นคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

ระดับที่ 4 การจัดระบบ (Organization) เป็นการจัดสิ่งที่เห็นคุณค่าเข้าในระบบของตนเอง

ระดับที่ 5 การสร้างลักษณะนิสัย (Characterization) เป็นการพัฒนาสิ่งที่เห็นคุณค่าและยึดถือปฏิบัติอย่างต่อเนื่องจนเป็นลักษณะนิสัยของบุคคลนั้น

3) วัตถุประสงค์ด้านทักษะพิสัย (Psychomotor domain) กิลเบิร์ต (Guilbert, 1987: 1.51) แบ่งออกเป็น 3 ระดับคือ

ระดับที่ 1 การเลียนแบบ (Imitation) เป็นความสามารถด้านปฏิบัติของผู้เรียนจากการสังเกตพฤติกรรมของผู้สอน และปฏิบัติตามได้ที่ละขั้นตอน

ระดับที่ 2 การฝึกด้วยตนเอง (Control) เป็นความสามารถด้านปฏิบัติของผู้เรียนในขั้นนี้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้ไม่ต้องอาศัยการสังเกตจากแบบอย่าง

ระดับที่ 3 การกระทำอย่างอัตโนมัติ (Automatism) เป็นขั้นสูงสุดที่ผู้เรียนมีความสามารถที่จะปฏิบัติได้อย่างคล่องแคล่วและใช้พลังงานน้อยที่สุด

4.2 แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

หลักการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participation learning) เป็นการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ประกอบด้วยหลักการเรียนรู้พื้นฐาน 2 ประการ คือ การเรียนรู้เชิงประสบการณ์ และกระบวนการกลุ่ม มีรายละเอียดดังนี้ (กระทรวงสาธารณสุข, กรมสุขภาพจิต, 2543: 13-40)

การเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (Experiential learning) เป็นการเรียนรู้ที่เน้นการสร้างความรู้จากประสบการณ์ เป็นการเรียนรู้เชิงรุก มีปฏิสัมพันธ์ทั้งระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนและผู้เรียนกับผู้สอน และใช้การสื่อสารทุกรูปแบบ องค์ประกอบในการจัดกิจกรรมมีพื้นฐานจากทฤษฎีการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ของคอลป์มี 4 องค์ประกอบ ดังนี้

1) ประสบการณ์ (Experience) ในการจัดกิจกรรมวิทยากรหรือผู้สอนต้องพยายามให้ผู้เรียนได้ตั้งประสบการณ์เดิมมาใช้ในการเรียนรู้พร้อมทั้งแลกเปลี่ยนประสบการณ์ให้กับเพื่อนๆ วิธีการนี้ทำให้ผู้เรียนรู้สึกมีส่วนร่วมและมีความสำคัญในกลุ่ม มีความรู้เพิ่มขึ้น และพัฒนาสัมพันธภาพภายในกลุ่ม

2) การสะท้อนคิดและอภิปราย (Reflection and Discussion) เป็นการที่ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น และความรู้สึกของตนเองกับสมาชิกภายในกลุ่ม วิธีการนี้จะทำให้เกิดการเรียนรู้ที่เพิ่มขึ้น และได้ข้อสรุปที่หลากหลายหรือน่าเชื่อถือมากขึ้น โดยผู้สอนหรือวิทยากรเป็นผู้กำหนดประเด็นการวิเคราะห์ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ นอกจากนี้ทำให้เกิดการเรียนรู้ในการทำงานเป็นทีม และการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

3) ความคิดรวบยอด (Concept) ทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาด้านพุทธิพิสัย เกิดได้จากการบรรยายของผู้สอนหรือวิทยากร การศึกษาจากเอกสารต่างๆ และการสรุปจากการสะท้อนคิด

และการอภิปรายของผู้เรียน ความคิดรวบยอดมีผลต่อการปรับเปลี่ยนเจตคติ ความเข้าใจในเนื้อหา
ขั้นตอนต่างๆของผู้เรียน ทำให้ง่ายต่อการนำไปปฏิบัติ

4) การทดลอง/การประยุกต์แนวคิด (Experimentation/Application) เป็นการ
ทดลองใช้ความคิดรวบยอดในรูปแบบต่างๆ ที่แสดงถึงความสำเร็จของการเรียนรู้ เช่น การทำ
แผนภาพ การสร้างคำขวัญ การเล่นเกมบทบาทสมมติ

การเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่ม (Group process) ประกอบด้วย 2 ลักษณะ คือ
การมีส่วนร่วมสูงสุดของผู้เรียน และการบรรลุงานสูงสุด มีรายละเอียดดังนี้

1) การออกแบบกลุ่มเพื่อการมีส่วนร่วมสูงสุดของผู้เรียน ผู้สอนหรือวิทยากรควร
ออกแบบกลุ่มให้เหมาะสมกับผู้เรียนและกิจกรรมแต่ละองค์ประกอบ เช่น กลุ่มขนาด 2 คน มีส่วนร่วม
ได้มากกว่าแต่จะขาดความหลากหลายทางความคิดและประสบการณ์ ในขณะที่กลุ่มที่มีขนาดใหญ่ขึ้น
สมาชิก 5-6 คน ผู้เรียนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นมากขึ้นและจะเกิดประโยชน์มาก ถ้า
สมาชิกทุกคนในกลุ่มมีส่วนร่วมและแสดงบทบาทอย่างเหมาะสม แต่อาจใช้เวลามากสำหรับการ
ออกแบบกลุ่มย่อยระดมสมอง (Buzz group) สมาชิก 3-4 คนเป็นการออกแบบที่สะดวกต่อการจัด
เหมาะสมในการร่วมกิจกรรมระยะสั้นๆ แต่การได้ข้อสรุปจากกลุ่มขาดความลึกซึ้ง ดังนั้นการ
ออกแบบกลุ่มที่มีประสิทธิภาพนั้นควรพิจารณาจากความลึกซึ้งของประเด็นที่ใช้การอภิปราย และ
ความยากง่ายของการมีส่วนร่วม การทำกิจกรรมกลุ่มช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการมีส่วนร่วม
การแสดงความคิดเห็น และการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ซึ่งเป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่น่าสนใจและ
ผู้เรียนมีการตื่นตัวอย่างต่อเนื่อง

2) การออกแบบงานเพื่อบรรลุงานสูงสุด องค์ประกอบสำคัญของการกำหนดงานมี
3 ประการ คือ การกำหนดกิจกรรมให้ชัดเจนว่าแบ่งกลุ่มอย่างไร เพื่อทำอะไร ใช้เวลาเท่าไร
การดำเนินการอย่างไรกับผลงาน ต่อมาคือการกำหนดบทบาทของสมาชิกในกลุ่มให้ชัดเจน เช่น
ประธาน เลขา สมาชิก ผู้สังเกตการณ์ นอกจากนี้ต้องกำหนดบทบาทกลุ่มย่อยให้แตกต่างกัน และเมื่อ
รวมเข้ากลุ่มใหญ่จะเกิดการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น สุดท้ายคือ การกำหนดโครงสร้างของงานที่ชัดเจน
เป็นการบอกรายละเอียดของกิจกรรมและบทบาท อาจจะมีการอธิบายหรือทำเป็นใบงานซึ่งเป็น
ข้อความกำหนดงานที่มีรายละเอียด มีกรอบการทำงานที่ชัดเจนหรือสร้างเป็นตารางวิเคราะห์
ซึ่งส่วนใหญ่ใช้ในกิจกรรมสะท้อนคิด/อภิปราย และการประยุกต์แนวคิดไปทดลองใช้ ใบงานทำให้
ผู้เรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมได้ในเวลาที่กำหนดและบรรลุวัตถุประสงค์ ในกรณีที่มีรายละเอียดไม่
มากอาจทำใบชี้แจงก็ได้

4.3 วิธีการจัดกิจกรรมแบบมีส่วนร่วม

การจัดกิจกรรมแบบมีส่วนร่วมเป็นการอบรมที่ยึดเอาผู้เข้าร่วมกิจกรรมหรือผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง วิทยากรหรือผู้สอนมีหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวก กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองตามความสามารถและศักยภาพ ในการจัดกิจกรรมลักษณะนี้ให้บรรลุวัตถุประสงค์นั้นขึ้นอยู่กับปัจจัย 3 ประการ คือ 1) ผู้เข้าร่วมกิจกรรมต้องมีแรงจูงใจในการปฏิบัติและมีส่วนร่วมในกิจกรรม 2) วิธีการของวิทยากรหรือผู้สอนเป็นสิ่งที่สำคัญ รวมทั้งการสร้างบรรยากาศที่เหมาะสม 3) การดำเนินการจัดกิจกรรมควรเป็นความร่วมมือระหว่างผู้เข้าร่วมกิจกรรม วิทยากรหรือทีมวิทยากร (จงกลณี ชุตินาเทวินทร์, 2542; 128)

วิธีการจัดกิจกรรมมีหลากหลายวิธี เช่น การบรรยาย การระดมสมอง เกมการศึกษา ซึ่งแต่ละวิธีการมีความแตกต่างกันในด้านผลการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมของผู้เข้าร่วมกิจกรรม เทคนิคหรือวิธีการในการจัดกิจกรรมแต่ละวิธีมีรายละเอียดดังนี้ (จงกลณี ชุตินาเทวินทร์, 2542; 141-150)

1) การบรรยาย (Lecturing) เป็นวิธีที่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีส่วนร่วมน้อยที่สุด ใช้ช่วงเวลาที่ต้องการเนื้อหาทางวิชาการ เพื่อให้แนวคิด ทฤษฎี และข้อมูลต่างๆ การบรรยายในการจัดกิจกรรมแบบมีส่วนร่วมส่วนใหญ่จะใช้เวลา 30-60 นาที สามารถให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีส่วนร่วมได้ เช่น การเปิดโอกาสให้ซักถาม อภิปรายแสดงความคิดเห็น วิธีการบรรยายเป็นวิธีที่สะดวก ครอบคลุมเนื้อหา ใช้ได้ทั้งกลุ่มเล็กและกลุ่มใหญ่ และผู้ฟังทุกคนได้ข้อมูลที่เหมือนกัน แต่ถ้าใช้เวลามากเกินไป ผู้เข้าร่วมกิจกรรมจะเบื่อ ผู้ที่บรรยายควรเตรียมตัวมาอย่างดี ทักษะการสื่อสารที่ดี และใช้สื่อที่น่าสนใจ

2) การระดมสมอง (brainstorming) การระดมความคิดในประเด็นใดประเด็นหนึ่งจากผู้เข้าร่วมกิจกรรม วิทยากรเป็นผู้รวบรวมความคิดและจัดเป็นหมวดหมู่ แต่ไม่มีการตัดสินว่าความคิดของใครเป็นอย่างไร เป็นวิธีที่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีส่วนร่วมได้ดี และสามารถนำประสบการณ์ของผู้เข้าร่วมกิจกรรมมาใช้ วิธีนี้เป็นการกระตุ้นให้มีการแสดงความคิดเห็น ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ บทบาทของวิทยากรคือ การกระตุ้นให้สมาชิกแสดงความคิดเห็น ในบรรยากาศเป็นมิตร

3) การสนทนาแบบวงกลม (Talking Circle) คล้ายกับการอภิปรายโต๊ะกลม โดยจัดให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมนั่งเป็นวงกลมบนพื้น เพื่อแสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึกต่อเรื่องหนึ่งเรื่องใด วิทยากรเป็นผู้เปิดประเด็นแล้วกระตุ้นให้สมาชิกพูดแสดงความคิดเห็น ซึ่งจะใช้วิธีจัดระเบียบการพูดโดยอุปกรณ์ที่มีขนาดเหมาะสมมือทรงกลมหรือรูปไข่ เช่น ลูกบิงปอง วิทยากรส่งอุปกรณ์ให้กับสมาชิกคนที่นั่งถัดไป ผู้ที่มีอุปกรณ์ในมือเท่านั้นจึงจะพูดได้ วิทยากรเป็นผู้ที่ตั้งคำถามเพิ่มเติมเพื่อนำไปในแนวทางที่ถูกต้อง วิธีนี้เป็นวิธีที่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีส่วนร่วมได้ดี มีโอกาสพูดเท่าเทียมกัน และมีความ

มั่นใจในการพูด รวมทั้งฝึกบรรยายในการฟัง แต่เป็นวิธีที่ใช้เวลามาก จำนวนสมาชิกในกลุ่มต้องไม่มากเกินไป และวิทยากรต้องมีทักษะในการกระตุ้นสมาชิก และดึงเรื่องทีพูดให้อยู่ในประเด็น

4) การวิเคราะห์กรณีศึกษา (Case Study Analysis) เป็นการให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมวิเคราะห์ประเด็นปัญหา เรื่องราว สถานการณ์ที่เป็นจริงหรือเสมือนจริง ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ช่วยกันวิเคราะห์ วิจัย หรือหาข้อสรุปเพื่อแสวงหาแนวทางแก้ปัญหา สิ่งที่น่าสนใจให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมศึกษา อาจจะเป็นบทความ วิดีทัศน์ บทสนทนา หรือรูปแบบอื่นๆ วิธีนี้เหมาะในกรณีที่จะพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ความคิดเชิงวิพากษ์ รวมทั้งการตัดสินใจ และแก้ปัญหา การใช้กรณีศึกษานี้เป็นวิธีที่น่าสนใจ ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีส่วนร่วมได้ดี ส่วนวิทยากรต้องมีการเตรียมข้อมูลที่นำมาใช้ศึกษาให้ทันสมัยและถูกต้อง และเตรียมพร้อมในการตอบปัญหาที่อาจเกิดขึ้น

5) เทคนิคการตั้งคำถาม (Question Technique) เป็นเทคนิคในการเรียนการสอนอย่างหนึ่ง วิทยากรสามารถตั้งคำถามเพื่อประเมินการเรียนรู้ และกระตุ้นผู้เข้าร่วมกิจกรรมให้มีส่วนร่วมในการอภิปราย และแสดงความคิดเห็น วิธีนี้ช่วยพัฒนาการคิดวิเคราะห์ และการแก้ปัญหา วิทยากรควรมีทักษะในการตั้งคำถามที่เป็นการเปิดประเด็น อาจเตรียมมาล่วงหน้าให้ครอบคลุมกับวัตถุประสงค์ ประเด็นที่สำคัญคือ วิทยากรไม่ควรกดดันในกรณีที่ผู้เข้าอบรมเกิดความไม่แน่ใจในการตอบคำถาม ควรผ่านเลยไป

6) เกมการศึกษา (Educational Games) เป็นลักษณะการทำกิจกรรมเป็นกลุ่ม บางครั้งอาจมีการแข่งขัน แต่ละเกมมีลักษณะและวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่ต่างกัน เกมทำให้ผู้อบรมตื่นตัว ไม่เบื่อ สามารถพัฒนาทักษะต่างๆ เช่น การทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำ การตัดสินใจ เป็นต้น การใช้เกมต้องเลือกให้เหมาะกับลักษณะของหลักสูตร สถานภาพและลักษณะของผู้เข้าร่วมกิจกรรม บางเกมอาจจะเหมาะเฉพาะบางกลุ่ม รวมทั้งต้องคำนึงวัฒนธรรมและประเพณีที่แตกต่างกันด้วย วิธีนี้มีข้อดีหลายประการ ได้แก่ ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีส่วนร่วมได้มาก บรรยากาศผ่อนคลาย สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามวัตถุประสงค์ ปรับเวลาได้ตามความเหมาะสมได้ง่ายสำหรับข้อควรระวังคือ การเลือกเกมต้องเหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อผู้เข้าร่วมกิจกรรมเป็นผู้บริหาร ผู้อาวุโส

7) การแสดงบทบาทสมมติ (Role Playing) เป็นการแสดงบทบาทในสถานการณ์ที่สมมติขึ้นบนพื้นฐานของเรื่องจริงหรือเป็นเรื่องที่สามารถเกิดขึ้นจริง ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแต่ละกลุ่มแสดงบทบาทสมมติเพื่อสะท้อนปัญหาหรือเหตุการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง เน้นการประยุกต์อุปกรณ์ที่อยู่รอบตัว สมาชิกในกลุ่มต้องแบ่งหน้าที่และซักซ้อม วิทยากรและผู้เข้าร่วมกิจกรรมจะเป็นผู้สังเกตและวิเคราะห์ว่าเกิดอะไรขึ้น สื่อความหมายอะไร วิธีนี้เป็นการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ความกล้าแสดงออก และการทำงานเป็นทีม แต่เป็นวิธีที่ใช้เวลาค่อนข้างมาก และต้องระวังไม่ให้การแสดงตีความหมายผิดไป

8) กลุ่มทำงาน (Working Group) เป็นเทคนิคของการฝึกทำงานร่วมกัน วิทยากรแบ่งผู้เข้าร่วมกิจกรรมเป็นกลุ่มประมาณ 3-8 คน มอบหมายให้ทำงานร่วมกัน เพื่อเรียนรู้ในการทำงาน การแก้ปัญหา วิธีนี้เป็นการพัฒนาภาวะผู้นำ สมาชิก การร่วมกันวางแผนการทำงาน และตัดสินใจร่วมกัน นอกจากนี้เป็นการเสริมสร้างความสามัคคีและความสัมพันธ์ภายในกลุ่ม แต่เป็นวิธีการใช้พื้นที่ในการทำงาน และอาจมีบางกลุ่มทำงานไม่ทันเวลาที่กำหนดต้องเผื่อเวลาไว้ด้วย

9) ละครคน (Drama Theatre) เป็นเทคนิคทางการศึกษาที่มักใช้ในการอบรมหลักสูตร “Training of Trainers” มีวัตถุประสงค์นำเทคนิคนี้ไปใช้ในการพัฒนาชาวบ้านในชุมชน โดยให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการแสดงที่เป็นรูปแบบละครเงียบ วิทยากรมอบหมายให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแต่ละกลุ่มสะท้อนภาพปัญหา โดยการแสดงละครที่มีแต่ท่าทาง มีผู้ดำเนินการ 1 คน ที่จะหยุดการแสดงเป็นระยะในฉากที่ต้องการนำเสนอความคิด วิธีนี้เป็นวิธีการที่น่าสนใจ สมาชิกมีส่วนร่วมได้มาก แต่ใช้เวลามาก และบางประเด็นไม่สามารถสื่อด้วยท่าทางได้ชัดเจน ควรมีการเขียนข้อความสั้นๆติดที่ผู้แสดงเพื่อช่วยสื่อความ

10) การดูงานภาคสนาม (Field Visit) เป็นกิจกรรมนำผู้เข้าร่วมกิจกรรมไปศึกษาประสบการณ์จริงนอกสถานที่หากมีผู้เข้าอบรมจำนวนมากหรือสถานที่จำกัด วิทยากรอาจแบ่งผู้เข้าร่วมกิจกรรมเป็นกลุ่มย่อย เพื่อให้สามารถสังเกตการณ์ได้อย่างใกล้ชิด และมีโอกาสซักถามประเด็นที่สงสัยได้ทั่วถึง วิธีนี้เป็นวิธีที่ดึงดูดความสนใจ และการได้ศึกษาในสถานการณ์จริงทำให้การเรียนรู้ได้ดี ซึ่งวิทยากรต้องมีการสรุปเพื่อให้เกิดความคิดรวบยอด และข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ อย่างไรก็ตามยังข้อจำกัดในเรื่องของเวลา และค่าใช้จ่าย ในกรณีที่เดินทางไกล

11) เทคนิค เอ ไอ ซี (AIC Technique) เป็นวิธีการที่มีต้นกำเนิดมาจากประเทศแคนาดา A = Appreciate หมายถึง การทำให้ทุกคนพอใจตามความต้องการ I = Influent หมายถึง ข้อจำกัดต่างๆ หรือองค์ประกอบต่างๆ ที่มีอิทธิพล C = Control หมายถึงควบคุมอย่างไรจึงจะไปสู่เป้าหมายแห่งความสำเร็จ ตัวอย่างในการพัฒนาชาวบ้านและชุมชน คือ วิทยากรแบ่งชาวบ้านเป็นกลุ่มประมาณ 20-30 คน ที่มีทั้งเพศหญิงและชาย อายุที่หลากหลายในกลุ่มเดียวกัน ชั้นแรก ให้วาดรูปหมู่บ้านที่ปรารถนา แต่ละคนร่วมกันแสดงความต้องการ ชั้นที่ 2 ให้แสดงความคิดเห็นว่าหมู่บ้านที่ปรารถนานั้น มีข้อจำกัดหรือปัญหาอุปสรรคอะไรบ้าง ชั้นสุดท้าย คือ วิธีการแก้ปัญหาเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย วิธีการนี้ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม และการพัฒนาหมู่บ้านของตนที่นำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน นอกจากนี้ชาวบ้านได้พัฒนาทักษะการคิด และการทำงานอย่างเป็นระบบ ส่วนวิทยากรต้องมีทักษะในการดำเนินกิจกรรม และมีความรู้เกี่ยวกับการสร้างโครงการที่จะช่วยแนะแนวทางให้ชาวบ้าน (วัลลภา คชภักดี และวรพจน์ หล่อภัทรพงศ์ อ้างถึงใน จงกลณี ชูติมาเทรินทร์, 2542; 148-149)

ลักษณะของกิจกรรมที่มีประสิทธิภาพควรมีลักษณะดังนี้ คือ ผู้ที่เข้ากิจกรรมส่วนใหญ่หรือทุกคนมีโอกาสเข้าร่วมอย่างทั่วถึง มีสาระประโยชน์ควบคู่กับความสนุกสนาน ในกรณีที่เป็นกิจกรรมที่มีการแข่งขันควรเป็นการแข่งขันที่สร้างสรรค์ มีรูปแบบกิจกรรมที่มีความหลากหลาย และบรรยากาศในทำกิจกรรมควรมีความเป็นกันเอง อบอุ่น เป็นมิตร (สมคิด บางโม, 2551:99)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมพัฒนานิสิตนักศึกษา

ลักษณะ มิเนะนันท์ และคณะ (2542) ได้ศึกษาเรื่องการรับรู้คุณลักษณะทางจริยธรรมจากกิจกรรมเสริมหลักสูตรและแหล่งประสบการณ์ของนักศึกษาพยาบาลรามาริบัติ โดยใช้ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม ทฤษฎีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของโคลเบอร์ก และจริยธรรมของพยาบาลเป็นกรอบแนวคิด กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1-4 หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาริบัติ มหาวิทยาลัยมหิดล เครื่องมือเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการรับรู้คุณลักษณะทางจริยธรรมจากการเข้าร่วมกิจกรรม ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาพยาบาลรามาริบัติรับรู้ว่าการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรมีส่วนในการเสริมสร้างคุณลักษณะทางจริยธรรม ซึ่งแตกต่างกันในแต่ละกิจกรรม โดยในงานวิจัยนี้ศึกษา 5 กิจกรรม คือ กิจกรรมไหว้ครูเสริมสร้างคุณลักษณะทางจริยธรรมด้านความกตัญญูมากที่สุด กิจกรรมกีฬาและรับน้องใหม่เสริมสร้างคุณลักษณะทางจริยธรรมด้านความสามัคคีมากที่สุด การอบรมพัฒนาจิตเสริมสร้างคุณลักษณะทางจริยธรรมด้านความมีหิริโอตตปรมมากที่สุด และกิจกรรมอ่าลาอาลัยพีปี 4 เสริมสร้างคุณลักษณะทางจริยธรรมด้านความสามัคคีมากที่สุด นอกจากนี้ศึกษารับรู้ว่าการอบรมสั่งสอนจากครอบครัวมีส่วนในการเสริมสร้างคุณลักษณะทางจริยธรรมมากที่สุด

วิบูลย์ลักษณ์ ปริยาวงศากุล (2547) ศึกษาการพัฒนารูปแบบการพัฒนานิสิตนักศึกษาพยาบาลด้วยกิจกรรมที่ส่งเสริมความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยมีการศึกษาความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยการสำรวจจากวิทยาลัยพยาบาลทั่วประเทศ ใช้ทฤษฎีการพัฒนานิสิตนักศึกษาของซิคเคอร์ริงและไรเซอร์ ทฤษฎีการมีส่วนร่วมของนิสิตนักศึกษาของแอสติน ร่วมกับทฤษฎีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง และทฤษฎีจิตวิทยาสังคมมาเป็นแนวคิดในการสร้างกิจกรรม กลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองมีจำนวน 45 คน เป็นนักศึกษาพยาบาล 2 วิทยาลัย ที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน ผลการเข้าร่วมกิจกรรมจำนวน 60 ชั่วโมง พบว่าคะแนนเฉลี่ยระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาทั้ง 2 กลุ่ม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคะแนนของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม

เพ็ญพรรณ ขจรศิลป์ (2549) ศึกษาการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจของคณะกรรมการกิจการนักศึกษา เป็นงานวิจัยเชิงบรรยายและวิจัยกึ่งทดลองกลุ่มเดียวสอบก่อน-หลังจำนวน 43 คน โดยใช้ศึกษาและวิเคราะห์สภาพการดำเนินงานกิจกรรมนักศึกษาและการมีพลังอำนาจในตนเองของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข นำมาพัฒนารูปแบบการ

เสริมสร้างพลังอำนาจร่วมกับแนวคิดในเรื่องกิจกรรมนักศึกษา ทฤษฎีการสร้างพลังอำนาจของคินลอร์ ทฤษฎีการพัฒนาการศึกษาของซิคเคอร์ริง และไรเซอร์ ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาและจริยธรรมของเพอร์รี่ และทฤษฎีรูปแบบบุคลิกภาวะของฮีท ผลภายหลังการฝึกอบรม 64 ชั่วโมง ฐานนิยมของคะแนนพลังอำนาจของนักศึกษาพยาบาลเพิ่มขึ้นจาก 53 เป็น 68 คะแนน คะแนนเต็มเท่ากับ 100 คะแนน สรุปว่าการฝึกอบรมส่งผลให้นักศึกษามีคะแนนพลังอำนาจเพิ่มขึ้นกิจกรรมการเรียนรู้ที่นำมาใช้ได้แก่ การระดมสมอง การวิเคราะห์กรณีศึกษา การแสดงบทบาทสมมติ กลุ่มทำงาน เกม การศึกษา หรือเกมกลุ่ม

จรงค์ ศุภกิจเจริญ, วิชียา ยลพันธ์ และปริญญา แร่ทอง (2554) ศึกษาผลของโครงการพัฒนาจริยธรรมสู่จรรยาบรรณ จริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 จำนวน 75 คน เข้าร่วมกิจกรรมของโครงการ เป็นระยะเวลา 3 วัน 2 คืน ที่ค่ายพักแรมเยาวชนเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง จังหวัดอุทัยธานี ประกอบด้วยกิจกรรมต่างๆ เช่น กิจกรรมนันทนาการ ประกอบอาหาร เดินป่าศึกษาธรรมชาติ เปิดใจ และพิชิตเทียนรับขวัญ เครื่องมือในการวิจัย คือ แบบประเมินเกี่ยวกับพฤติกรรมด้านจริยธรรมทั่วไป แบบประเมินพฤติกรรมเชิงวิชาชีพ และแนวทางการสนทนากลุ่ม ผลการวิจัยพบว่า คะแนนเฉลี่ยด้านพฤติกรรมด้านจริยธรรมทั่วไปและพฤติกรรมเชิงวิชาชีพหลังเข้าร่วมกิจกรรมสูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลจากการสนทนากลุ่ม พบว่า นักศึกษาได้รับประโยชน์ด้านอื่นๆเช่น การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น การเรียนรู้การปรับตัว การทำงานเป็นทีม

กาเร็ม, ออสแมน และมีแรน (Karem, Osman, and Meeran, 2011) ศึกษาผลของโมดูลที่สร้างขึ้นเพื่อพัฒนาทักษะเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมบรรจุอยู่ในหลักสูตรและกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยวัดการพัฒนา 3 ด้าน คือ การค้นหาปัญหาสิ่งแวดล้อม การจัดระบบของการวิเคราะห์ข้อมูลสิ่งแวดล้อม และการเสนอแนวทางแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม เป็นการวิจัยเชิงทดลอง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนมัธยมในประเทศซาอุดีอาระเบียแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 50 คน เป็นนักเรียนชาย 25 คน และหญิง 25 คน กลุ่มทดลองได้รับสอนตามโมดูลที่ผู้วิจัยปรับจากโมดูลที่เน้นการศึกษาสิ่งแวดล้อมการพัฒนาแนวคิด และทักษะเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม รวมทั้งให้ความสำคัญกับผู้เรียนในเรื่องความเต็มใจหรือเห็นความสำคัญในการเรียนครั้งนี้ ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับการสอนตามปกติ ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มทดลองมีการพัฒนาทักษะด้านสิ่งแวดล้อมมากกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

โดยสรุปจากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่ากิจกรรมเสริมหลักสูตรสามารถช่วยพัฒนาคุณลักษณะด้านต่างๆของผู้เข้าร่วมกิจกรรม เช่น คุณธรรมจริยธรรม การเสริมสร้างพลังอำนาจ ความพร้อมใน

การเรียนรู้ด้วยตนเอง ทั้งในรูปแบบเฉพาะกิจกรรมเสริมหลักสูตรหรือร่วมกับหลักสูตร แบบแผนการวิจัยที่ใช้นั้นมีทั้งงานวิจัยเชิงบรรยายและงานวิจัยเชิงทดลอง ส่วนเครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลมีทั้งแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และการวิเคราะห์เอกสาร

ตอนที่ 6 การสังเคราะห์งานวิจัย

การสังเคราะห์งานวิจัยเริ่มใช้ตั้งแต่ต้นปี ค.ศ. 1930 ใช้วิธีแบบบรรยายหรือพรรณนาโดยใช้การสรุปรายงานการวิจัยแต่ละเรื่องแล้วนำผลงานวิจัยมาเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่าง วิเคราะห์ความแตกต่างของผลการวิจัยระหว่างงานวิจัยแต่ละเรื่องว่ามาจากคุณลักษณะใดของงานวิจัย (Kulik and Kulik, 1989 อ้างถึงใน นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542: 34) จุดอ่อนของการสังเคราะห์งานวิจัยแบบพรรณนาคือ เป็นวิธีการที่ไม่มีระบบและมีความเป็นอัตนัยสูง ผลการสังเคราะห์ขึ้นอยู่กับความสามารถและประสบการณ์ของผู้วิจัยประกอบกับงานวิจัยมีจำนวนมากขึ้น ทำให้ไม่สามารถวิเคราะห์ด้วยวิธีการเดิมได้ จึงได้พัฒนาการสังเคราะห์งานวิจัยโดยนำสถิติวิเคราะห์เข้ามาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542: 34)

ช่วงแรกของการพัฒนาการสังเคราะห์งานวิจัยในปี ค.ศ. 1971 เฟลตแมน (Feldman, 1971: 86 cited in Cooper and Hedges, 2009: 7) ระบุถึงการสังเคราะห์งานวิจัยว่า เป็นการทบทวนและบูรณาการเอกสารและงานวิจัยในสาขาใดสาขาหนึ่ง มีกระบวนการสังเคราะห์ 4 ขั้นตอน คือ การกำหนดหัวข้อและเอกสารที่ต้องการศึกษา พัฒนาแผนงานสำหรับรายการและการลงรหัสข้อมูล บูรณาการผลการศึกษา และเขียนรายงานการวิจัย ต่อมาแทฟเวกเกีย (Taveggia, 1974 cited in Cooper and Hedges, 2009: 7) อธิบายประเด็นต่างๆ ในการสังเคราะห์งานวิจัย 6 ข้อ คือ การเลือกงานวิจัย การสืบค้นและทำรายชื่องานวิจัย การลงรหัสและบันทึกข้อมูลงานวิจัย วิเคราะห์และเปรียบเทียบข้อค้นพบ รวบรวมและวิเคราะห์ข้อค้นพบที่ได้จากการเปรียบเทียบ และรายงานผลการวิจัย การสังเคราะห์งานวิจัยได้รับการพัฒนามาตลอดในเวลา 20 ปีที่ผ่านมา มีการใช้การสังเคราะห์งานวิจัยอย่างแพร่หลายในสาขาจิตวิทยาและการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการวิเคราะห์ทางวิทยาศาสตร์การแพทย์และนโยบายทางด้านสังคม เริ่มมีการพัฒนาและสร้างเครือข่ายระหว่างประเทศสำหรับการปฏิบัติอย่างมีระบบ สำหรับด้านสุขภาพนั้นได้นำผลจากการสังเคราะห์งานวิจัยไปเป็นมาตรฐานในการพัฒนาประสิทธิภาพของวิธีการต่างๆ ที่ถูกนำมาใช้ในการดูแลสุขภาพ นอกจากนี้มีความพยายามของนักวิชาการในการประยุกต์ทักษะต่างๆ เข้ามาในการสังเคราะห์งานวิจัย และได้พัฒนาเป็นมาตรฐาน ซึ่งเป็นกระบวนการสังเคราะห์ที่มีความเคร่งครัดเพื่อนำมาใช้ในการศตวรรษที่ 21 (Cooper and Hedges, 2009: 10)

นงลักษณ์ วิรัชชัย และคณะ(2552: 17) ได้สรุปความหมายของการสังเคราะห์งานวิจัยว่าเป็นระเบียบวิธีที่ใช้ในการศึกษาหาข้อเท็จจริงเพื่อตอบปัญหาที่นักวิจัยสนใจศึกษาโดยรวบรวมงานวิจัยหลายเรื่องที่ศึกษาปัญหานั้นๆ แต่มีความแตกต่างกันในบริบท เช่น ขอบเขตการวิจัย ประชากร วิธีดำเนินการวิจัย ทำให้ผลการวิจัยอาจจะสอดคล้องหรือขัดแย้งกัน ดังนั้นการสังเคราะห์งานวิจัยจึงเป็นวิธีการที่จะช่วยในการวิเคราะห์และหาข้อสรุปที่ถูกต้องได้

ประเภทของการวิจัยแบ่งได้เป็น 2 แบบแบบแรกคือการสังเคราะห์งานวิจัยที่เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัย ซึ่งจะอยู่ในขั้นตอนการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยแบบที่สอง คือเป็นการสังเคราะห์งานวิจัยที่เป็นงานวิจัยที่เสร็จสิ้นสมบูรณ์ในตัว (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542:34) มีการแบ่งประเภทของการสังเคราะห์งานวิจัยอีกแบบหนึ่งดังนี้ แบบแรกคือการสังเคราะห์เชิงคุณลักษณะ (qualitative synthesis) หรือเชิงบรรยาย (narration) หรือการปริทัศน์งานวิจัย (research review) เป็นการรวบรวมงานวิจัยที่ศึกษาปัญหาเดียวกันมาศึกษาด้วยวิธีการบันทึกข้อสรุป และเปรียบเทียบผลการวิจัยที่เหมือนกันหรือแตกต่างกันด้วยวิธีการเชิงคุณภาพ ข้อสรุปที่ได้ขึ้นอยู่กับความสนใจของผู้ทำการสังเคราะห์ผลการวิจัย มีความเป็นอัตนัยสูง แบบที่สอง คือการสังเคราะห์เชิงปริมาณ (quantitative synthesis) เป็นการวิเคราะห์ค่าสถิติที่ปรากฏในงานวิจัยแต่ละเรื่องนำมาสังเคราะห์วัดออกมาในรูปดัชนีมาตรฐาน (อุทุมพร จามรมาน, 2531 อ้างถึงใน นงลักษณ์ วิรัชชัยและคณะ, 2552: 18) ในการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับงานวิจัยเชิงปริมาณจะใช้การวิเคราะห์อภิมาน ส่วนกรณีที่เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพหรือเชิงปริมาณที่มีข้อมูลไม่เพียงพอจะใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ซึ่งการสังเคราะห์งานวิจัยทั้ง 2 วิธี มีรายละเอียดดังนี้

1. การวิเคราะห์อภิมาน

การวิเคราะห์อภิมานเริ่มใช้ครั้งแรกตั้งแต่ต้นคริสต์ศตวรรษที่ 19 ต่อมาในปี ค.ศ. 1933 ธอร์นไคต (Thordike) ได้สังเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของมาตรวัดชาวปัญญาจากงานวิจัย 36 เรื่อง และได้ปรับแก้ความคลาดเคลื่อนจากการสุ่มตัวอย่าง วิธีนี้เป็นรากฐานของการวิเคราะห์อภิมานในปัจจุบัน (Hunter and Schmidt, 1990 อ้างถึงใน นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542: 63) ในช่วงปี ค.ศ. 1970 ถึง 1980 การวิเคราะห์อภิมานได้รับการพัฒนาอย่างมากโดยกลาส (Glass) ซึ่งเป็นนักวิจัยที่มีบทบาทเกี่ยวกับการพัฒนาการวิจัยวิเคราะห์ รายงานวิจัยที่ถือว่าเป็นต้นแบบคือ การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับจิตบำบัดของกลาสและสมิท (Glass and Smith) และการสังเคราะห์อิทธิพลจากผู้ทดลองในงานวิจัยเชิงทดลองพฤติกรรมศาสตร์ของโรเซนเทลในปี ค.ศ.1976 (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542: 63)

1.1 ความหมายและหลักการวิเคราะห์ห่อภิมาน

การวิเคราะห์ห่อภิมาน เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลจากจากผลการวิจัยที่เป็นข้อมูลเชิงปริมาณและคุณลักษณะของงานวิจัยแต่ละเรื่อง เป็นการบูรณาการข้อมูลที่มีจำนวนมากและมีความหลากหลายโดยใช้วิธีการและการวิเคราะห์ทางสถิติหลายวิธีร่วมกัน (Glass, McGaw and Smith, 1981: 21) การวิเคราะห์ห่อภิมานเป็นวิธีการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณที่ได้รับการพัฒนาและมีความก้าวหน้ามากที่สุดในปัจจุบันเมื่อเปรียบเทียบกับวิธีการสังเคราะห์งานวิจัยแบบอื่น มีหลักการคือการสรุปข้อค้นพบที่ได้จากงานวิจัยแต่ละเรื่องในรูปความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร และการวิเคราะห์อธิบายว่าข้อค้นพบที่ได้จากงานวิจัยแต่ละเรื่องแตกต่างกัน เนื่องจากคุณลักษณะงานวิจัยส่วนใด โดยมีการนำสถิติวิเคราะห์เข้ามาใช้ประโยชน์ในการวิจัย ทำให้วิธีการวิเคราะห์ห่อภิมานเป็นวิธีการสังเคราะห์งานวิจัยที่มีความเป็นปรนัย ทันสมัย และมีความถูกต้องสูง (นงลักษณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ร่วงวานิช, 2541: 9-10) ประเด็นสำคัญที่ต้องพิจารณาเมื่อทำการวิเคราะห์ห่อภิมานมีดังนี้ (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542:44-55)

1) งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ต้องเป็นงานวิจัยที่ศึกษาปัญหาเดียวกัน แต่อาจใช้วิธีการดำเนินการวิจัย เครื่องมือ กลุ่มตัวอย่าง วิธีการวิเคราะห์ ที่แตกต่างกัน ที่สำคัญคือ การกำหนดนิยามของตัวแปรที่เหมาะสม ถ้ากำหนดนิยามที่เจาะจงมากเกินไปจะทำให้งานวิจัยที่จะสามารถนำมาสังเคราะห์มีจำนวนไม่มาก และถ้ากำหนดนิยามที่กว้างเกินไป จะทำให้งานวิจัยที่จะสามารถนำมาสังเคราะห์มีจำนวนมากและผลการวิจัยหลากหลาย การวิเคราะห์และแปลผลจะค่อนข้างยุ่งยาก

2) ข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์ห่อภิมาน ที่นิยมใช้ในปัจจุบันคือ ค่าสถิติความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร เป็นทั้งดัชนีที่ถูกพัฒนาขึ้นใหม่และดัชนีที่เป็นค่าสถิติที่ใช้กันอยู่แล้วมี 6 ชนิด คือ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ คะแนนผลต่างระหว่างค่าเฉลี่ย ขนาดอิทธิพล อัตราส่วนระหว่างค่าสถิติกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม ผลต่างของสัดส่วนในกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม ผลต่างระหว่างความถี่ที่คาดหวังกับความถี่ที่สังเกตได้ นอกจากนี้ยังต้องเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะของงานวิจัยแบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม คือ ตัวแปรเกี่ยวกับลักษณะการพิมพ์และผู้วิจัย ตัวแปรเกี่ยวกับเนื้อหาสาระ ตัวแปรเกี่ยวกับวิธีวิทยาการวิจัย

3) หน่วยการวิเคราะห์ ในการวิเคราะห์ห่อภิมานจะใช้ข้อมูลจากผลการวิจัยมาวิเคราะห์ เช่น งานวิจัยเชิงทดลองใช้ค่าขนาดอิทธิพลซึ่งเป็นการเปรียบเทียบอิทธิพลของตัวแปรจัดกระทำระหว่างกลุ่มควบคุมกับกลุ่มทดลอง สำหรับกรณีงานวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ผลการวิจัยที่ได้จากงานวิจัยแต่ละเรื่อง มีหน่วยการวัดเป็นงานวิจัย

1.2 ขั้นตอนของการวิเคราะห์อภิमान

มีขั้นตอนการดำเนินงานเหมือนกับการวิจัยทั่วไป ประกอบด้วยขั้นตอนต่างๆ 5 ขั้นตอน โดยสรุปมีดังนี้ (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542:65-98)

ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดปัญหาและวัตถุประสงค์การวิจัย ในการวิเคราะห์อภิमानมีการกำหนดปัญหาวิจัยหลัก 3 ข้อ คือ 1) ปัญหาเกี่ยวกับค่าแนวโน้มส่วนกลางของค่าดัชนีมาตรฐาน 2) ปัญหาเกี่ยวกับความแปรปรวนของดัชนีมาตรฐาน 3) ปัญหาเกี่ยวกับคุณลักษณะของงานวิจัยและความสัมพันธ์กับผลการวิจัย ส่วนวัตถุประสงค์หลักคือ การสังเคราะห์งานวิจัยที่มีข้อขัดแย้งหรือมีจำนวนมากให้ได้ข้อสรุป ได้องค์ความรู้ใหม่ที่เป็นประโยชน์เชิงวิชาการ และได้ข้อค้นพบที่สามารถนำไปใช้ในการกำหนดนโยบายและการปฏิบัติจริง (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542:65)

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย นักวิจัยศึกษาทฤษฎีและรายงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย และสร้างกรอบแนวคิดสำหรับการวิเคราะห์อภิमान เน้นการสังเคราะห์งานวิจัยที่ศึกษาปัญหาวิจัยเดียวกัน (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542:65)

ขั้นตอนที่ 3 การรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย 4 ขั้น คือ 1) การเสาะค้นงานวิจัย เช่น การสืบค้นจากระบบออนไลน์บนคอมพิวเตอร์ สืบค้นจากดัชนี สืบค้นย้อนหลังจากบรรณานุกรมของรายงาน 2) การกำหนดกลุ่มตัวอย่างงานวิจัยที่จะนำมาสังเคราะห์ มีแนวทาง 4 ทางเลือก คือ ศึกษาทุกงานวิจัยที่สืบค้นได้ เลือกงานวิจัยตามการแบ่งชั้นตามลักษณะงานวิจัย เลือกเฉพาะงานวิจัยที่เผยแพร่ และเลือกเฉพาะงานวิจัยที่มีคุณภาพ 3) การสร้างเครื่องมือ ได้แก่ แบบประเมินงานวิจัยและแบบบันทึกข้อมูล 4) การบันทึกข้อมูล เป็นการบันทึกและการลงรหัสสำหรับตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัย และผลการวิจัยเพื่อนำไปประมาณค่าดัชนีมาตรฐาน (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542:66-69)

ขั้นตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย 3 ขั้น คือ 1) การเตรียมข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์ เป็นสร้างไฟล์ข้อมูลและตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูล 2) การตรวจสอบลักษณะการแจกแจงของตัวแปร ได้แก่ การทำตารางแจกแจงความถี่ของตัวแปรไม่ต่อเนื่อง และหาค่าสถิติบรรยายสำหรับตัวแปรต่อเนื่อง ตรวจสอบข้อมูลกับข้อตกลงเบื้องต้นของสถิติวิเคราะห์ 3) การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น เพื่อเสนอค่าสถิติเบื้องต้นของตัวแปร และการวิเคราะห์เพื่อตอบคำถามวิจัย เพื่อวิเคราะห์ผลการวิจัยในรูปดัชนีมาตรฐานว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่ ถ้ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต้องวิเคราะห์ว่าเกิดจากคุณลักษณะงานวิจัยใด (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542:74-75)

ขั้นตอนที่ 5 การสรุปและนำเสนอรายงาน ได้แก่ การสรุปผล การอภิปรายเชื่อมโยงผลการวิจัยกับความรู้ในอดีตและความรู้ทางทฤษฎี การให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย และการให้ข้อเสนอแนะทางวิชาการ (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542: 98)

1.3 การวิเคราะห์ค่าดัชนีมาตรฐาน

เป็นการวิเคราะห์เพื่อตอบคำถามการวิจัย ข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์หาค่าดัชนีมาตรฐาน ประกอบด้วยข้อมูลผลการวิจัยของงานวิจัยแต่ละเรื่องซึ่งนำมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีมาตรฐาน และข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะของงานวิจัย เนื่องจากงานวิจัยแต่ละเรื่องมีความแตกต่างกัน ถึงแม้ว่าศึกษาตัวแปรเหมือนกันแต่อาจใช้เครื่องมือที่ต่างกัน จึงต้องปรับผลการวิจัยให้อยู่ในรูปดัชนีมาตรฐาน ได้แก่ ดัชนีขนาดอิทธิพล (effect size) และดัชนีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (correlation coefficient) (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542: 3, 46) งานวิจัยที่นำมาวิเคราะห์ในการวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงทดลอง และงานวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ การประมาณค่าดัชนีมาตรฐานใช้สูตรที่นำเสนอโดยวิธีของกลาส (Glass) มีรายละเอียดดังนี้ (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542:70-71; Glass, McGaw, and Smith, 1981:105)

1) งานวิจัยเชิงทดลอง มีแบบแผนการวิจัยแบบสองกลุ่ม คือ กลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ค่าขนาดอิทธิพลคือ ผลต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของทั้งสองกลุ่มหารด้วยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้สูตรดังนี้

$$d = (\bar{y}_E - \bar{y}_C) / S_C$$

$$d = \text{ค่าขนาดอิทธิพล}$$

$$\bar{y}_E = \text{ค่าเฉลี่ยของกลุ่มทดลอง}$$

$$\bar{y}_C = \text{ค่าเฉลี่ยของกลุ่มควบคุม}$$

$$S_C = \text{ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มควบคุม}$$

2) งานวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ ค่าขนาดอิทธิพลเป็นการประมาณจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์โดยใช้สูตรดังนี้

$$d = \sqrt{\frac{n-2}{n}} \left(\frac{2r}{\sqrt{1-r^2}} \right)$$

$$d = \text{ค่าขนาดอิทธิพล}$$

$$n = \text{ขนาดกลุ่มตัวอย่าง}$$

$$r = \text{ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน}$$

2. การวิเคราะห์เนื้อหา

การวิเคราะห์เนื้อหา มีพื้นฐานจากทฤษฎีการสื่อสารตั้งแต่ปี ค.ศ. 1900 โดยเริ่มจากการศึกษาเนื้อหาในหนังสือพิมพ์ และมีการจำแนกโครงสร้างภายในของหนังสือพิมพ์ ในปี ค.ศ. 1948 มีการเขียนหนังสือวิธีการวิเคราะห์เนื้อหาในการวิจัยด้านสื่อสารมวลชน ต่อมาได้ใช้วิธีการดังกล่าวอย่างแพร่หลายในหลายแง่มุม และหลายสาขาทางสังคมศาสตร์ เช่น วรรณกรรม นิยาย ประวัติศาสตร์ ในปี ค.ศ. 1960 เริ่มมีการใช้คอมพิวเตอร์ในการวิเคราะห์เนื้อหาทางด้านจิตวิทยา และ

ภาษาศาสตร์มากขึ้น โดยสรุปการวิเคราะห์เนื้อหาได้มีพัฒนาการในด้านต่างๆ มาเป็นลำดับ ตลอดจนถูกนำไปใช้ในการวิจัยในหลายสาขา (นิศา ชูโต, 2551: 195-196)

2.1 ความหมายของการวิเคราะห์เนื้อหา

การวิเคราะห์เนื้อหาเป็นเทคนิคการวิจัยสำหรับการทำข้อสรุปจากข้อความหรือสาระอื่นตามบริบทอย่างถูกต้องและมีความครบถ้วน ในความหมายที่เป็นเทคนิคการวิจัยยังรวมถึงวิธีการพิเศษ ซึ่งการวิเคราะห์เนื้อหาทำให้เกิดความเข้าใจใหม่ๆ ที่ลึกซึ้ง และเพิ่มความเข้าใจในปรากฏการณ์เฉพาะหรือพฤติกรรมที่แสดงออก ดังนั้นการวิเคราะห์เนื้อหาเป็นเครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ นักวิชาการได้ให้ความหมายสำหรับการวิเคราะห์เนื้อหา 3 ประการ คือ ความหมายของเนื้อหาตามที่ปรากฏอยู่ในข้อความ ความหมายของเนื้อหาตามแหล่งที่มาของข้อความ และความหมายของเนื้อหาที่เกิดขึ้นตามกระบวนการวิเคราะห์ของนักวิจัย โดยข้อความจะสัมพันธ์กับบริบทแวดล้อมนั้น ๆ (Krippendorff, 2013: 24-25)

2.2 การออกแบบการวิเคราะห์เนื้อหา

คริปเพินดอร์ฟ(Krippendorff, 2013: 84-86) ระบุว่าเป็นการตรวจสอบและจัดการกระทำกับเนื้อหาแต่ละส่วนที่ต้องการวิเคราะห์เพื่อหาคำตอบประกอบด้วย 6 วิธี คือ การจัดทำหน่วยการวิเคราะห์ (Unitizing) การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง (Sampling) การบันทึกหรือการลงรหัสข้อมูล (Recording/coding) การลดข้อมูล (Reducing) การสร้างข้อสรุป (Inferring) และการบรรยายข้อสรุปหรือผลการวิเคราะห์ (Narrating) โดยวิธีที่ 1-4 รวมเรียกว่า การจัดการกระทำข้อมูล (Data making) แต่ละวิธีมีรายละเอียดดังนี้

1) การจัดการกระทำข้อมูล (Data making) เป็นการดำเนินการกับข้อมูลที่เป็นข้อมูลดิบหรือข้อมูลที่ไม่ผ่านการตัดต่อ

1.1) การจัดหน่วยวิเคราะห์ เป็นการตีความหมายของสิ่งที่เกี่ยวข้องและใช้ความแตกต่างของข้อมูลประเภทต่างๆ เช่น ข้อความในเอกสาร ภาพ เสียง ซึ่งเป็นข้อมูลที่สนใจในการนำมาวิเคราะห์ รวมทั้งตัดข้อมูลที่ไม่เกี่ยวข้องออกโดยความหมายไม่เปลี่ยน

1.2) การกำหนดตัวอย่าง สำหรับการวิเคราะห์เนื้อหาไม่มีข้อกำหนดที่ตายตัว และมีความซับซ้อนมากกว่าการกำหนดตัวอย่างในงานวิจัยแบบอื่น ในงานวิจัยเชิงคุณภาพกำหนดตัวอย่างมักจะไม่เป็นตามหลักการทางสถิติ แต่การอ้างอิงและการยกตัวอย่างของผู้วิจัยที่นำเสนอถือว่าการกำหนดตัวอย่าง

1.3) การบันทึกหรือการลงรหัสข้อมูลเป็นการบันทึกสิ่งที่ต้องการวิเคราะห์ เช่น คำพูด เหตุการณ์ ถ้าผู้วิจัยทำการบันทึกทำได้อย่างเหมาะสมจะสามารถนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบ

กันในเวลาต่างกัน สามารถใช้วิธีการอื่น และวิเคราะห์ซ้ำโดยนักวิจัยคนอื่น การบันทึกข้อมูลทำได้ โดยการอ่านซ้ำไปมา การบันทึกเสียงและฟังซ้ำ และเป็นการบันทึกเฉพาะข้อมูลเท่านั้นโดยไม่มีการ สอดแทรกการวิเคราะห์ใดๆ

1.4) การลดทอนข้อมูล เป็นวิธีที่ดีที่สุดสำหรับข้อมูลที่มีจำนวนมากซึ่งทำให้การ วิเคราะห์มีประสิทธิภาพมากกว่าการใช้ข้อมูลทั้งหมด โดยการลดความหลากหลายและความซ้ำซ้อน ของข้อมูลให้ปรากฏเฉพาะเนื้อหาที่สำคัญ

2) การสร้างข้อสรุป (Inferring) เป็นการนำปรากฏการณ์ที่เกี่ยวกับบริบทต่างๆ จาก ข้อความไปสู่การวิเคราะห์ เชื่อมโยงเนื้อหาภายในข้อความว่ามีความหมายอย่างไร อ้างอิงหรือมี ความเชื่อมโยงเกี่ยวกับอะไร และมีสาเหตุจากอะไร ในการสร้างข้อสรุปต้องมีหลักฐานหรือ เหตุการณ์เข้ามาสนับสนุน มีการกำหนดโครงสร้างการวิเคราะห์ที่ระบุทุกสิ่งที่เกี่ยวข้องกับบริบทที่ ต้องการศึกษา การวิเคราะห์เนื้อหาจึงมีความแตกต่างจากการวิเคราะห์ด้วยวิธีอุปมานและการสืบค้น

3) การบรรยาย (Narrative) เป็นการแสดงผลการวิเคราะห์ในรูปแบบบรรยายเพื่อ ตอบคำถามของการวิเคราะห์เนื้อหาและเผยแพร่ผลงานวิจัยให้กับบุคคลทั่วไปหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการ วิจัยในครั้งนี้ สำหรับการตีพิมพ์ในวารสารนั้นบางวารสารมีการกำหนดแนวทางในการรายงาน ผลการวิจัยด้วย

โดยทั่วไปการวิเคราะห์ข้อมูลเอกสารด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา มีขั้นตอนดังนี้(รัตนะ บัวสนธ์, 2552: 219)

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดเกณฑ์คัดเลือกเอกสาร เป็นเอกสารอะไร ประเภทไหน แหล่ง และลักษณะการเผยแพร่

ขั้นตอนที่ 2 วางเค้าโครงการวิเคราะห์ เป็นการกำหนดระบบการจำแนกเนื้อหา สารของเอกสาร

ขั้นตอนที่ 3 พิจารณาเงื่อนไขแวดล้อม เป็นการพิจารณาลักษณะต่างๆ ของข้อมูลที่ นำมาวิเคราะห์ ได้แก่ แหล่งที่มาของข้อมูล ผู้บันทึกข้อมูล ช่วงเวลาการบันทึกข้อมูล แหล่ง เผยแพร่ข้อมูล ซึ่งจะช่วยให้ผู้วิเคราะห์สามารถวิเคราะห์เชื่อมโยงอธิบายข้อมูลในเอกสารได้ดีขึ้น

ขั้นตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการจัดระบบตีความจากประเด็นย่อยไปสู่ ข้อสรุปที่เป็นประเด็นหลัก

2.3 การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการสร้างข้อสรุป

ในขั้นตอนของการสร้างข้อสรุปจะใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานในการวิเคราะห์มี 3 ขั้นตอน มีรายละเอียดดังนี้

1) การจำแนกประเภทข้อมูล (Typological analysis) คือการจัดข้อมูลเป็นหมวดหมู่หรือประเภทโดยใช้เกณฑ์บางอย่างตามคุณลักษณะที่ข้อมูลนั้นมีอยู่ร่วมกันเป็นตัวจำแนกแบ่งได้เป็น 2 ระดับ คือ ระดับที่ 1 การจำแนกประเภทข้อมูลระดับจุลภาค ได้แก่ การวิเคราะห์กลุ่มคำ และการทำระบบจำแนกประเภท เป็นการเน้นความเชื่อมโยงกันของสิ่งต่างๆ ตามระบบการจำแนกของผู้วิเคราะห์ ระดับที่ 2 การจำแนกข้อมูลระดับมหภาค ได้แก่ การวิเคราะห์เหตุการณ์ อาจจำแนกโดยใช้ทฤษฎีและไม่ใช้ทฤษฎี (สุภางค์ จันทวานิช, 2554: 69, 73-74, 82)

2) การเปรียบเทียบข้อมูล (Comparison) คือการแสวงหาความเหมือนและความแตกต่างที่มีอยู่ในคุณลักษณะหรือคุณสมบัติของข้อมูลตั้งแต่สองชุดขึ้นไปอย่างมีระบบ เพื่อสร้างข้อสรุปที่มีความเป็นนามธรรมมากกว่าเดิมซึ่งก่อนที่จะวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการเปรียบเทียบนั้นข้อมูลต่างๆ มักจะผ่านการจำแนกประเภทที่ได้คุณลักษณะของข้อมูลแล้วจึงนำมาเปรียบเทียบ การวิเคราะห์ด้วยวิธีนี้ ซึ่งจะกระทำได้เมื่อข้อมูลมีความละเอียดและครอบคลุมตามกรอบการวิเคราะห์ (สุภางค์ จันทวานิช, 2554: 91)

3) การสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Analytic induction) คือ วิธีการสร้างข้อสรุปทั่วไปที่แสดงความเชื่อมโยงระหว่างตัวแปรตั้งแต่สองตัวขึ้นไป กล่าวคือเป็นการหาลักษณะร่วมของข้อมูลหรือสิ่งต่างๆ เพื่อสรุปว่าข้อมูลหรือสิ่งนั้นมีลักษณะอย่างไร การสร้างข้อสรุปแบบอุปนัยมีข้อมูลที่น่ามาใช้ 3 ระดับ คือ ระดับที่ 1 การสร้างข้อสรุปจากข้อมูลบันทึกหรือบรรยาย ได้แก่ บันทึกจากการสัมภาษณ์หรือการสังเกต ข้อมูลเอกสารที่มีผู้บันทึกไว้ ซึ่งถ้าข้อมูลมีความละเอียดและลึกซึ้ง จะสามารถสร้างข้อสรุปได้ถึงคุณลักษณะ และความเชื่อมโยงของข้อมูล ระดับที่ 2 การสร้างข้อสรุปจากข้อมูลที่จำแนกประเภทแล้ว เป็นการเขียนประโยคแสดงลักษณะหรือความสัมพันธ์ระหว่างค่าที่มีความหมายร่วมกัน ระดับที่ 3 การสร้างข้อสรุปจากข้อมูลที่ได้เปรียบเทียบหรือวิเคราะห์ส่วนประกอบแล้วเป็นการสรุปผลของการเปรียบเทียบเพื่อให้เกิดความเข้าใจเป็นความคิดรวบยอด (สุภางค์จันทวานิช, 2554: 106, 111-114)

งานวิจัยที่เกี่ยวกับการสังเคราะห์งานวิจัย

นางลักษณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวานิช (2541) ได้วิจัยเรื่องการสังเคราะห์งานวิจัยทางการศึกษาด้วยการวิเคราะห์อภิมานและการวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อสังเคราะห์รายงานการวิจัยทางการศึกษาจำนวน 323 เรื่องที่เสนอในการประชุมวิชาการครั้งที่ 9 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ โดยใช้การวิเคราะห์อภิมานและการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า มีความไม่สมดุลของงานวิจัยตามแนวนโยบายในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 7 ด้านนโยบายการศึกษาเพื่อพัฒนาบุคคลและนโยบายด้านครู/อาจารย์มีจำนวนงานวิจัยมากที่สุดร้อยละ 60 ส่วนด้านนโยบายการศึกษาเอกชนน้อยมาก คุณภาพงานวิจัยโดยเฉลี่ยค่อนข้างต่ำ ซึ่งงานวิจัยที่มีคุณภาพสูงเป็นงานวิจัยใช้แบบการวิจัยและพัฒนาหรือเชิงทดลอง งานวิจัยที่มีค่าขนาดอิทธิพลโดยเฉลี่ยสูง เช่น

งานวิจัยด้านการสอน ภูมิหลังของครู การส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ การวิเคราะห์ถดถอย พบว่าตัวแปรกำกับอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 30 โดยประเภทตัวแปรอิสระมีอิทธิพลของการ ทำนายมากที่สุด ผลการวิเคราะห์เนื้อหาของงานวิจัยพบว่า ด้านการบริหารและนิเทศการศึกษามีการ วางแผนและการบริหารจัดการโดยทั่วไป และคุณภาพการนิเทศเหมาะสม ประเมินผลได้ว่าหลักสูตร แม่บทมีคุณภาพ การเรียนการสอนมีคุณภาพโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง

วัยญา ยิ้มยวน (2547) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการคิดวิจารณ์ญาณ โดยใช้การวิเคราะห์ห่อภิมาณ เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการคิดวิจารณ์ญาณและอธิบายความ แปรปรวนของค่าขนาดอิทธิพล กลุ่มตัวอย่างเป็นวิทยานิพนธ์หรืองานวิจัยเกี่ยวกับการคิด วิจารณ์ญาณที่เผยแพร่ระหว่างปีพ.ศ. 2525 ถึง 2547 จำนวน 57 เล่ม เป็นงานวิจัยเชิงทดลอง 45 เล่ม และงานวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ 12 เล่ม ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยหลัก 3 ด้าน คือ การเรียนการสอน ผู้เรียน และการอบรมเลี้ยงดู มีความสัมพันธ์กับการคิดวิจารณ์ญาณในทิศทางบวกและขนาดค่อนข้าง ต่ำ ($r = 0.366, 0.334, 0.237$ ตามลำดับ) สำหรับปัจจัยด้านการเรียนการสอนพบว่า สื่อการสอนมี ความสัมพันธ์กับการคิดวิจารณ์ญาณในทิศทางบวกและขนาดปานกลาง ($r = 0.429$) ส่วนวิธีการสอน กับสิ่งแวดล้อมในการเรียนการสอนในทิศทางบวกและขนาดค่อนข้างต่ำ ($r = 0.391$ และ 0.287) ค่า ขนาดอิทธิพลจำนวน 90 ค่า ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.788 มีความแตกต่างของค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลของ ความสามารถในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับทักษะทางปัญญาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนก ตามตัวแปรคุณลักษณะมี 1 ตัวแปรคือ ค่าความเที่ยงของเครื่องมือวัดตัวแปรตามที่ทำให้ค่าเฉลี่ย ขนาดอิทธิพลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัย ได้แก่ สาขาที่ผลิตงานวิจัย เนื้อหาวิชาที่ศึกษาวิจัย ปัจจัยด้านผู้เรียน ประเภทสถิติที่ใช้ทดสอบ ส่งผลต่อ ความแปรปรวนของค่าขนาดอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสามารถอธิบายความ แปรปรวนของค่าขนาดอิทธิพลได้ร้อยละ 51.5

ศุภิสสา ทดลา (2550) ศึกษาเรื่องการสังเคราะห์งานวิจัยทางการอุดมศึกษาเพื่อ นำเสนอแนวทางเชิงนโยบายการวิจัยทางการอุดมศึกษา วิเคราะห์สถานภาพของงานวิจัยทางการ อุดมศึกษาและสังเคราะห์งานวิจัยที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของแผนพัฒนาการศึกษา ระดับอุดมศึกษาฉบับที่ 1-9 ตลอดจนนำเสนอแนวทางเชิงนโยบายในการวิจัยทางการอุดมศึกษา สำหรับแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาและมีจำนวนงานวิจัย ทั้งหมด 1,184 เรื่อง ผลการศึกษาพบว่า เนื้อหาสาระของงานวิจัยครอบคลุมทุกประเด็นของหลัก อุดมศึกษา งานวิจัยที่มีเนื้อหาสาระในสัดส่วนมากที่สุด คือ การพัฒนานิสิตนักศึกษา รองลงมาคือ บุคลากรและการบริหารอุดมศึกษา ส่วนงานวิจัยที่มีเนื้อหาสาระในสัดส่วนน้อยคือ ความเป็นเลิศทาง วิชาการ งบประมาณ และความเป็นอิสระในการบริหาร งานวิจัยมีความสอดคล้องกับแผนพัฒนา

การศึกษาระดับอุดมศึกษาเกือบทุกด้าน ยกเว้นสาระด้านการระดมทรัพยากรเพื่อขยายงานบริการวิชาการ สำหรับแนวทางเชิงนโยบายการวิจัยสำหรับแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาในอนาคตมี 5 ยุทธศาสตร์ 14 กลยุทธ์ 51 แผนงานวิจัย

คุณเดือน พันธุนาวิน (2551) ได้สังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมในประเทศไทยและต่างประเทศโดยมีวัตถุประสงค์หลักในการสรุปองค์ความรู้นำมาสู่ข้อเสนอแนะและแนวทางต่างๆ ในการทำวิจัยทางด้านคุณธรรมจริยธรรมในคนไทย มีการสืบค้นงานวิจัยรูปแบบต่างๆ เช่น รายงานวิจัย บทความวิจัย และวิทยานิพนธ์ ที่เกี่ยวข้องกับความคุณธรรมจริยธรรมของบุคคล กลุ่ม และสังคมในแง่มุมต่างๆ สำหรับงานวิจัยในประเทศไทยเป็นงานวิจัยที่เผยแพร่ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2520 จนถึงปัจจุบัน ส่วนบทความวิจัยที่เผยแพร่ในวารสารต่างประเทศตั้งแต่ปี ค.ศ. 1975 จนถึงปัจจุบัน มีหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกงานวิจัย คือ เป็นงานวิจัยที่ศึกษาสาเหตุและผลทางคุณธรรมจริยธรรมของมนุษย์รวมทั้งการสร้างเครื่องมือวัดทางคุณธรรมจริยธรรม ศึกษาความสัมพันธ์เปรียบเทียบ สார்วจกิจเปรียบเทียบ และเชิงทดลอง รวมทั้งมีคุณภาพ มีงานวิจัยที่ผ่านการคัดเลือกเป็นงานวิจัยไทย 230 เรื่อง งานวิจัยต่างประเทศ 120 เรื่อง ใช้วิธีการสรุปและตีความผลงานวิจัยมี 2 ส่วน ส่วนแรกเป็นการสรุปเกี่ยวกับปัจจัยเชิงสาเหตุด้านจิตใจและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรม ส่วนที่สอง เป็นการสรุปองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับผลของการมีพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมจริยธรรมในปริมาณต่างกัน การสรุปผลการวิจัยพฤติกรรมตามช่วงอายุของบุคคลมีรายละเอียดดังนี้

1) เด็กก่อนวัยเรียน และระดับประถมศึกษา พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม คือ การมีวินัยในตนเอง และความก้าวร้าว สาเหตุ ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองและครู ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง และจิตลักษณะในด้านลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนเองและแรงจูงใจไม่สัมฤทธิ์ ส่วนการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมดังกล่าวส่วนใหญ่ใช้การเสริมแรง และกลุ่มสัมพันธ์

2) นักเรียนระดับมัธยมศึกษา พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม เช่น การอยู่ในระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ การเป็นพลเมืองดี สาเหตุที่เด่นชัด ได้แก่ ทักษะคิดต่อพฤติกรรมเหล่านั้น และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนเอง ส่วนสาเหตุด้านสถานการณ์ คือ การได้รับการช่วยเหลือจากครูอย่างเหมาะสม และการให้รางวัลและการลงโทษอย่างมีเหตุผล กิจกรรมที่จะพัฒนาพฤติกรรมจริยธรรม เช่น กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ และกิจกรรมทางศาสนา

3) นิสิตนักศึกษา พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม เช่น ความเอื้ออาทร การเป็นพลเมืองดี สาเหตุที่เด่นชัด ได้แก่ ทักษะคิดต่อพฤติกรรมเหล่านั้น ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนเอง ความเชื่ออำนาจในตน และเหตุผลเชิงจริยธรรม ส่วนสาเหตุด้านสถานการณ์ คือ การสนับสนุนจากคน

รอบข้าง การเลือกคบเพื่อนที่ดี การพัฒนาพฤติกรรมจริยธรรม เช่น สร้างบรรยากาศความเป็นประชาธิปไตย การรับสื่อที่เป็นประโยชน์ และการอบรมเลี้ยงดูแบบสนับสนุนและใช้เหตุผล

4) วัยผู้ใหญ่ พฤติกรรมที่เกี่ยวกับจริยธรรม เช่น การทำงาน การปลูกฝังจริยธรรมแก่คนรุ่นหลัง สาเหตุที่เด่นชัด ได้แก่ ทศนคติต่อพฤติกรรมเหล่านั้น ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนเอง แรงจูงใจสัมฤทธิ์ สุขภาพจิตที่ดี และเหตุผลเชิงจริยธรรม ส่วนสาเหตุด้านสถานการณ์ คือ การสนับสนุนจากคนรอบข้างโดยเฉพาะครอบครัว และเพื่อนร่วมงาน การเลือกคบเพื่อนที่ดี การพัฒนาพฤติกรรมจริยธรรม ได้แก่ การแบบอย่างที่ดีจากบุคคลรอบข้าง

นิสิตา อยู่อำไพ (2554) ได้สังเคราะห์งานวิจัยเพื่อนำมาพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กอนุบาล เกณฑ์ในการคัดเลือกงานวิจัยคือ เป็นงานวิจัยเชิงทดลองเกี่ยวกับการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กอนุบาลที่ทำเสร็จตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543-2553 และมีข้อมูลทางสถิติเพียงพอในการคำนวณค่าขนาดอิทธิพล กลุ่มตัวอย่าง คือ งานวิจัยที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์จำนวน 25 เรื่อง ที่ได้จากฐานข้อมูล Thailis หอสมุดกลางจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ใช้งานวิจัยที่มีค่าขนาดอิทธิพลสูงสุดตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทม์ที่ 75 ขึ้นไปมาพิจารณาเลือกกิจกรรมสำหรับการสอนในแต่ละชั้นของรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นร่วมกับองค์ความรู้เกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์เพื่อกำหนดองค์ประกอบอื่นๆ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ได้แก่เด็กอนุบาล 2 ห้องละ 36 คน แบ่งเป็นกลุ่มควบคุม 1 ห้อง และกลุ่มทดลอง 1 ห้อง ผลการศึกษาพบว่า เด็กอนุบาลกลุ่มทดลองมีพัฒนาการของความคิดสร้างสรรค์สูงกว่ากลุ่มทดลองอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ.05 ผลการทดสอบประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ E_1/E_2 เท่ากับ 84.16/76.04 และมีค่าขนาดอิทธิพลของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นเท่ากับ 2.963

โทมัส, แจค และจิงค์ (Thomas, Jack, and Jinks, 2012) ศึกษาเกี่ยวกับประสบการณ์ของนักศึกษาพยาบาลในการฝึกปฏิบัติงานในโรงพยาบาลที่อังกฤษ โดยการทบทวนอย่างมีระบบและการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในประสบการณ์และการหมุนเวียนในการขึ้นฝึกปฏิบัติบนคลินิกของนักศึกษาพยาบาล เกณฑ์ในการคัดเลือกงานวิจัยคือ เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการศึกษาทางการพยาบาล กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาลในหลักสูตรประกาศนียบัตรหรือปริญญาบัณฑิต มีแหล่งฝึกปฏิบัติเฉพาะในประเทศอังกฤษ และเป็นงานวิจัยที่ตีพิมพ์เป็นภาษาอังกฤษตั้งแต่ปี.ศ. 1990 สืบค้นโดยใช้ฐานข้อมูลคือ Cinahl, Proquest, Medline และ the BNI ที่เผยแพร่ระหว่างปี.ศ. 1990 ถึง 2010 และค้นหาด้วยระบบเอกสารแบบดั้งเดิมได้งานวิจัยที่เข้าเกณฑ์ 10 เรื่อง การสังเคราะห์ดำเนินการตามงานวิจัยของ โนบลิต และแฮร์ (Noblit and Hare, 1988) ผลการวิจัยพบว่า งานวิจัย 7 เรื่อง ศึกษาที่มหาวิทยาลัยอังกฤษ งานวิจัย

2 เรื่อง ศึกษาที่มหาวิทยาลัยนอร์ทเธิร์นไอซ์แลนด์ และอีก 1 เรื่องศึกษาที่มหาวิทยาลัยสก็อตติช ขนาดของกลุ่มตัวอย่างตั้งแต่ 10 - 99 คน จุดเน้นของงานวิจัย เช่น ผลของการปฏิบัติงานบนคลินิก ต่อสังคมของนักศึกษา ความเครียดของนักศึกษา สัมพันธภาพระหว่างเพื่อนในการฝึกปฏิบัติ สิ่งที่น่าสนใจในการฝึกปฏิบัติ เป็นต้น จากงานวิจัยทั้งหมดวิเคราะห์เป็นประเด็นที่แตกต่างได้ 39 ประเด็น นำมาสังเคราะห์ได้ประเด็นใหญ่ที่เกี่ยวกับการฝึกปฏิบัติบนคลินิกของนักศึกษาพยาบาล 5 ข้อ คือ ความคาดหวังในการมอบหมายหน้าที่ก่อนฝึกปฏิบัติ สภาพแวดล้อมบนคลินิก การเรียนบนคลินิก การฝึกปฏิบัติในฐานะพยาบาล และความเครียดและการเผชิญความเครียด

การสังเคราะห์งานวิจัยข้างต้นสอดคล้องกับคุณลักษณะทางวิชาชีพพยาบาล 4 ด้าน คือ การคิดอย่างวิจารณ์ญาณ ความคิดสร้างสรรค์ คุณธรรมจริยธรรมและความสามารถทางการพยาบาลทำให้ได้ข้อสรุปที่เป็นประเด็นสำคัญในการพัฒนาคุณลักษณะดังกล่าว เช่น ปัจจัยด้านผู้เรียนส่งผลต่อการคิดอย่างวิจารณ์ญาณ และในการฝึกปฏิบัติบนคลินิกของนักศึกษาปัจจัยสำคัญที่ต้องคำนึง เช่น การมอบหมายงาน การจัดการเรียนการสอน และความเครียดของนักศึกษาพยาบาล อีกประเด็นที่สำคัญคือการสังเคราะห์งานวิจัยสามารถนำไปสู่การกำหนดนโยบายทางการศึกษา และพัฒนาต่อยอดได้แก่ การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องการพัฒนากิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) ที่ประกอบด้วยขั้นตอนการสังเคราะห์งานวิจัยเพื่อศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนำไปสู่กิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพนักศึกษาพยาบาล และการวิจัยเชิงทดลองแบบศึกษากลุ่มเดียววัดสองครั้ง (The One Group Pretest-Posttest Design) เพื่อตรวจสอบประสิทธิผลของกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพนักศึกษาพยาบาล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. เอกสารสำหรับการสังเคราะห์งานวิจัย

เอกสารสำหรับการสังเคราะห์งานวิจัยในครั้งนี้คือ วิทยานิพนธ์และรายงานวิจัยทั้งจากสถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่ศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะทางด้านคุณธรรมจริยธรรมหรือกิจกรรมที่พัฒนาคุณลักษณะทางด้านคุณธรรมจริยธรรมของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี ที่เผยแพร่ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2530-2555 จากฐานข้อมูล Thailis ฐานข้อมูลหอสมุดกลางจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และฐานข้อมูลหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีจำนวนวิทยานิพนธ์และงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ทั้งหมด 80 เล่ม เลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกงานวิจัยดังนี้

1.1 งานวิจัยเชิงปริมาณสำหรับการวิเคราะห์อภิมาน

- 1) งานวิจัยเชิงทดลองและงานวิจัยเชิงสหสัมพันธ์
- 2) งานวิจัยเชิงทดลองที่ศึกษาตัวแปรต้นคือ กิจกรรมที่พัฒนานิสิตนักศึกษา และตัวแปรตามคือ คุณลักษณะทางด้านคุณธรรมจริยธรรม หรือคุณธรรมจริยธรรมด้านต่างๆ
- 3) งานวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ที่ศึกษาปัจจัยต่างๆที่ส่งผลต่อคุณธรรมจริยธรรมของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี
- 4) งานวิจัยที่มีประชากรเป็นนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี
- 5) งานวิจัยที่มีคะแนนตามเกณฑ์ประเมินการคัดเลือกงานวิจัยร้อยละ 75 ขึ้นไปจากการประเมินโดยใช้แบบประเมินเพื่อคัดเลือกงานวิจัย
- 6) เป็นงานวิจัยที่รายงานค่าสถิติที่เพียงพอต่อการคำนวณค่าขนาดอิทธิพล

1.2 งานวิจัยเชิงคุณภาพสำหรับการวิเคราะห์เนื้อหา

- 1) งานวิจัยเชิงคุณภาพที่ศึกษาเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมหรือกิจกรรมที่พัฒนาคุณลักษณะทางด้านคุณธรรมจริยธรรมของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี
- 2) งานวิจัยเชิงปริมาณที่มีค่าสถิติไม่เพียงพอสำหรับการวิเคราะห์ห่อภิมาณและศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะทางด้านคุณธรรมจริยธรรมหรือกิจกรรมที่พัฒนาคุณลักษณะทางด้านคุณธรรมจริยธรรมของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี
- 3) งานวิจัยที่มีประชากรเป็นนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี
- 4) งานวิจัยที่มีคะแนนตามเกณฑ์ประเมินการคัดเลือกงานวิจัยร้อยละ 75 ขึ้นไปจากการประเมินโดยใช้แบบประเมินเพื่อคัดเลือกงานวิจัย

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างสำหรับการพัฒนากิจกรรมในการพัฒนาคุณลักษณะนักศึกษาพยาบาล

ประชากร คือ นักศึกษาพยาบาลปีที่ 2 ที่ศึกษาในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต 4 ปี กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาพยาบาลปีที่ 2 ปีการศึกษา 2557 สังกัดโรงเรียนพยาบาลรามาธิบดี คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 30 คน โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตามความสมัครใจในการเข้าร่วมกิจกรรม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้สำหรับการสังเคราะห์งานวิจัย

- 1.1 แบบประเมินเพื่อคัดเลือกงานวิจัยสำหรับผู้วิจัยประเมินงานวิจัยที่มีลักษณะตามเกณฑ์ที่คัดเลือกที่กำหนดไว้
- 1.2 แบบบันทึกข้อมูลคุณลักษณะงานวิจัยใช้สำหรับลงข้อมูลคุณลักษณะของงานวิจัยทุกเล่ม
- 1.3 แบบบันทึกข้อมูลคุณลักษณะงานวิจัยเชิงปริมาณใช้สำหรับลงข้อมูลคุณลักษณะด้านวิธีวิทยาการวิจัยและด้านวิธีการจัดกิจกรรมสำหรับงานวิจัยเชิงทดลอง และด้านวิธีวิทยาการวิจัยสำหรับงานวิจัยเชิงสหสัมพันธ์
- 1.4 แบบบันทึกการวิเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพใช้สำหรับบันทึกข้อมูลงานวิจัยเชิงคุณภาพหรืองานวิจัยเชิงปริมาณที่มีค่าสถิติไม่เพียงพอในการวิเคราะห์ห่อภิมาณ

2. เครื่องมือที่ใช้สำหรับการทดลองใช้และประเมินประสิทธิผลกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล

2.1 แบบประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเหมาะสม และความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ของกิจกรรม

2.2 แบบประเมินคุณลักษณะทางวิชาชีพด้านคุณธรรม จริยธรรม ของนักศึกษาพยาบาลระดับปริญญาตรี สำหรับให้นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทดสอบก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรม

2.3. แบบประเมินการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของกิจกรรมภายหลังการนำไปใช้ ประเมินโดยนักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมทุกคน

2.4 แบบสัมภาษณ์นักศึกษาพยาบาลเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของกิจกรรมโดยสัมภาษณ์นักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมจำนวน 10 คน

3. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แบบประเมินเพื่อคัดเลือกงานวิจัย ศึกษาตำราและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับวิธีวิทยาการวิจัย (ณรงค์ โพธิ์พุกพานันท์, 2551; นางลักษณ์ วิรัชชัย, 2552; รัตนะ บัวสนธิ์, 2552; วรณีย์ แกมเกตุ, 2551) เป็นแนวทางในการปรับแบบประเมินเพื่อคัดเลือกงานวิจัยโดยปรับแบบประเมินคุณภาพงานวิจัยของสุนิสา ทดลา (2550)ซึ่งพัฒนามาจากเครื่องมือในการวิจัยของอุทุมพร จามรมาน (2531) วรณีย์ อริยะสินสมบุรณ์ (2544) ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม (2544) ภริตี วัชรสินธ์ (2544) มีการกำหนดหัวข้อในการประเมินจำนวน 20 ข้อ คือ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาวิจัยจำนวน 8 ข้อ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจำนวน 2 ข้อ วิธีการดำเนินการวิจัยจำนวน 4 ข้อ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจำนวน 2 ข้อ การสรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะจำนวน 2 ข้อ การนำเสนอรายงาน 1 ข้อ และคุณภาพงานวิจัยโดยรวม 1 ข้อ คะแนนประเมินตั้งแต่ 0 ถึง 4 ใช้เกณฑ์การให้คะแนนแบบ Rubric scoring ตามเกณฑ์การประเมินเพื่อคัดเลือกงานวิจัย

3.2 แบบบันทึกข้อมูลคุณลักษณะงานวิจัย และแบบบันทึกข้อมูลคุณลักษณะงานวิจัยแบบเชิงปริมาณโดยปรับจากแบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัยของนางลักษณ์ วิรัชชัยและคณะ (2552) ซึ่งพัฒนามาจากงานวิจัยของวรณีย์ อริยะสินสมบุรณ์ (2544) และภริตี วัชรสินธ์ (2544) ให้สอดคล้องกับการพัฒนา กิจกรรมเสริมหลักสูตรข้อมูลคุณลักษณะงานวิจัย ได้แก่ ด้านการพิมพ์และผู้วิจัย ด้านเนื้อหาสาระงานวิจัย และด้านวิธีวิทยาการวิจัย (ตารางที่ 1)และข้อมูลคุณลักษณะงานวิจัยเชิงปริมาณได้แก่ด้านวิธีวิทยาการวิจัย และด้านวิธีการจัดกิจกรรม (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 1 ข้อมูลคุณลักษณะงานวิจัย

คุณลักษณะงานวิจัย	ตัวแปรจัดประเภท	ตัวแปรต่อเนื่อง
ด้านการพิมพ์และผู้วิจัย	ปีที่พิมพ์เผยแพร่ สถาบันที่ผลิตงานวิจัย สาขาที่ผลิตงานวิจัย ประเภทงานวิจัย วุฒิสูงสุดของผู้วิจัย หน่วยงานต้นสังกัดของผู้วิจัย ตำแหน่งงานของผู้วิจัย	
ด้านเนื้อหาสาระงานวิจัย	วัตถุประสงค์ของงานวิจัย ทฤษฎีหรือแนวคิดหลักที่ใช้ในงานวิจัย ทฤษฎีหรือแนวคิดร่วมใช้ในงานวิจัย แหล่งที่มาของกลุ่มตัวอย่าง	
ด้านวิธีวิทยาการวิจัย	แบบแผนงานวิจัย วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ประเภทของสมมติฐาน ประเภทเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประเภทการวิเคราะห์ข้อมูล	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ทั้งหมด จำนวนตัวแปรต้น จำนวนตัวแปรตาม จำนวนเครื่องมือ
รวม	17 ตัวแปร	4 ตัวแปร

ตารางที่ 2 ข้อมูลคุณลักษณะงานวิจัยเชิงปริมาณ

คุณลักษณะงานวิจัย	ตัวแปรจัดประเภท	ตัวแปรต่อเนื่อง
ด้านวิธีวิทยาการวิจัย	วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่าง การออกแบบการทดลอง ระดับชั้นปีของกลุ่มตัวอย่าง สาขาวิชาของกลุ่มตัวอย่าง ตัวแปรต้น ตัวแปรตาม ประเภทเครื่องมือวัดตัวแปรต้น ประเภทเครื่องมือวัดตัวแปรตาม ประเภทการเปรียบเทียบ ประเภทสถิติที่ใช้ทดสอบ การควบคุมตัวแปรแทรกซ้อน	ค่าความเที่ยงของเครื่องมือวัด ตัวแปรตาม ค่าเฉลี่ยของกลุ่มทดลอง ค่าเฉลี่ยของกลุ่มควบคุม ค่าสหสัมพันธ์
ด้านวิธีการจัดกิจกรรม	ทฤษฎี/แนวคิดหลักในการจัดกิจกรรม ทฤษฎี/แนวคิดร่วมในการจัดกิจกรรม เทคนิคการจัดกิจกรรม จำนวนตัวอย่างในกลุ่มทดลอง จำนวนเวลาในการจัดกิจกรรม	
รวม	16 ตัวแปร	4 ตัวแปร

3.3 แบบบันทึกการวิเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพ สำหรับการวิเคราะห์เนื้อหาโดยปรับจากแบบบันทึกการวิเคราะห์เอกสารของคุนิสา ทดลา (2550) ซึ่งพัฒนาจากแนวการวิเคราะห์สาระของคริปเพินดรอฟ (Krippendorff, 1980) และพรชูลี อาชวอำรุง (2539) ประกอบด้วยชื่อผู้วิจัย ชื่อรายงานการวิจัย แบบแผนการวิจัย วัตถุประสงค์การวิจัย ประเด็นที่ศึกษาด้านคุณธรรม จริยธรรม สาขาวิชาของกลุ่มตัวอย่าง สรุปผลการวิจัย สรุปการอภิปรายและข้อเสนอแนะที่เชื่อมโยงกับการพัฒนานิสิตนักศึกษา

3.4 แบบประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล แบบประเมินการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล และแบบสัมภาษณ์นักศึกษายาบาลเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร

เกี่ยวกับเทคนิคการจัดกิจกรรม (สมคิด บางโม, 2551) และการตีค่าความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน (อุทุมพร จามรมาน, 2540) เป็นแนวทางในปรับแบบประเมินหรือสร้างแบบสัมภาษณ์

1) แบบประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาลปรับจากแบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาศักยภาพการคิดตามแนวคิดทั้ง 5 ของการ์ดเนอร์สำหรับนักศึกษาพยาบาลของสุมิตรา สว่างทุกข์ (2553) โดยกำหนดหัวข้อในการประเมินตามกรอบการจัดกิจกรรม ได้แก่ สารการเรียนรู้วัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรม วิธีการดำเนินกิจกรรม การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เข้าร่วมกิจกรรมและพัฒนากิจกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรม ระยะเวลาในการจัดกิจกรรม สื่อและอุปกรณ์ การวัดและประเมินผล และความเป็นไปได้ในการนำกิจกรรมไปใช้จริง โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิระบุผลการประเมินแต่ละหัวข้อ 3 ระดับ คือ 1) เหมาะสมไม่ต้องแก้ไข 2) เหมาะสมแต่ควรปรับปรุงดังนี้ 3) ไม่เหมาะสมควรปรับปรุงดังนี้

2) แบบประเมินการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาลปรับจากแบบประเมินโครงการกิจการนักศึกษา โรงเรียนพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล ประกอบด้วย การบรรลุตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรม กิจกรรมน่าสนใจและส่งเสริมการเรียนรู้ความเหมาะสมของการดำเนินกิจกรรม และความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมกิจกรรม เป็นแบบประเมินค่า (rating scale) 5 อันดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของท่านในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของท่านในระดับมาก
- 3 ปานกลาง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของท่านในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของท่านในระดับน้อย
- 1 น้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของท่านในระดับน้อยที่สุด

3) แบบสัมภาษณ์นักศึกษาพยาบาลเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของกิจกรรมภายหลังการนำไปใช้ในเชิงลึกจากกลุ่มตัวอย่างที่ผ่านการเข้าร่วมกิจกรรมจำนวน 6 ข้อ ในประเด็นเกี่ยวกับความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมและการนำไปใช้ ความรู้สึกและความประทับใจในการเข้าร่วมกิจกรรม รูปแบบของกิจกรรม สิ่งที่ต้องปรับปรุงในการจัดกิจกรรม และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

3.5 แบบประเมินคุณลักษณะทางวิชาชีพด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลระดับปริญญาตรี ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยศึกษาเอกสาร และตำราที่เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมด้านความเมตตากรุณา ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ และความเสียสละ ทั้งในชีวิตประจำวันและวิชาชีพการพยาบาล (กระทรวงศึกษาธิการ, 2523; ทศนีย์ ทองประทีป และบุญทิวา สุวิทย์, 2544; มัญญา ว่อง

วีระ, 2541; ราชบัณฑิตยสถาน, 2556; วัฒนา สุนทรชัย, 2556; สภาการพยาบาล, 2551; ลิวลี ศิริไล, 2555; อภิวัฒน์ แก้ววรรณรัตน์, 2547; อาภา โลจายะ, 2535) แบ่งเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง 4 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจคุณธรรมจริยธรรมทางการพยาบาล จำนวน 23 ข้อ กำหนดพฤติกรรมการเรียนรู้ระดับนำไปใช้ประกอบด้วยด้านความเมตตา กรุณา 6 ข้อ ความรับผิดชอบ 6 ข้อ ความซื่อสัตย์ 6 ข้อ และความเสียสละ 5 ข้อ ข้อคำถามเป็นสถานการณ์ 4 ตัวเลือก ตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน

ตอนที่ 3 แบบประเมินเจตคติทางวิชาชีพการพยาบาล จำนวน 30 ข้อ ประกอบด้วยด้านความเมตตา กรุณา 7 ข้อ ความรับผิดชอบ 8 ข้อ ความซื่อสัตย์ 8 ข้อ และความเสียสละ 7 ข้อกำหนดเกณฑ์ในการประเมิน 7 ระดับดังนี้

- 6 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นหรือความรู้สึกของท่านในระดับมากที่สุด
- 5 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นหรือความรู้สึกของท่านในระดับมาก
- 4 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นหรือความรู้สึกของท่านในระดับค่อนข้างมาก
- 3 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นหรือความรู้สึกของท่านในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นหรือความรู้สึกของท่านในระดับค่อนข้างน้อย
- 1 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นหรือความรู้สึกของท่านในระดับน้อย
- 0 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นหรือความรู้สึกของท่านในระดับน้อยที่สุด

นิยามเชิงปฏิบัติการ

ความเมตตา กรุณา หมายถึง ความรัก ความปรารถนาจะให้ผู้อื่นมีความสุข และความสงสาร ความปรารถนาจะช่วยให้ผู้อื่นพ้นจากความทุกข์ชั่วคราวจากพฤติกรรมดังนี้

1. ใช้วาจาที่สุภาพ พูดแต่สิ่งที่ดีหรือสิ่งที่เป็นประโยชน์
2. แสดงกิริยาหรือปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความสุภาพอ่อนโยน
3. กระตือรือร้นและเต็มใจในการช่วยเหลือผู้อื่นให้พ้นจากความทุกข์ ความเจ็บป่วย
4. สีนัยยิ้มแย้ม แจ่มใส เมื่อเห็นผู้อื่นมีความสุข บรรเทาหรือพ้นจากความเจ็บป่วย
5. แสดงออกถึงความเอาใจใส่ในความรู้สึกและความต้องการของผู้อื่น
6. ให้อภัยกับผู้ที่ทำให้ขุ่นเคืองหรือไม่พอใจ โดยไม่แสดงอาการโกรธเคืองต่อผู้นั้น
7. ไม่ปฏิบัติกรใดๆ ให้ผู้อื่นเกิดความทุกข์หรือความไม่สุขสบายทั้งด้านร่างกายและ

จิตใจ

ความรับผิดชอบ หมายถึง การที่บุคคลมีความใส่ใจในการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ และยอมรับผลทั้งดีและไม่ดีจากการกระทำข้างต้น รวมทั้งการพัฒนาการทําหน้าที่ให้ดีขึ้นวัดจากพฤติกรรมดังนี้

1. ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความรู้ความสามารถ
2. ปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
3. ตรงต่อเวลาในการปฏิบัติหน้าที่
4. พัฒนาตนเองทั้งในด้านความรู้และความสามารถที่สอดคล้องกับหน้าที่การงาน
5. ยอมรับผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ของตนเองทั้งผลดีและผลเสีย
6. ขยันหมั่นเพียรในการปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จ
7. ปฏิบัติงานด้วยความระมัดระวังความเสี่ยงหรือผลเสียที่อาจเกิดขึ้น

ความซื่อสัตย์ หมายถึง การที่บุคคลประพฤติอย่างเหมาะสมด้วยความจริงใจ และตรงตามความเป็นจริง ไม่หลอกลวง ทั้งด้านกาย วาจา ใจ ต่อตนเองและผู้อื่นวัดจากพฤติกรรมดังนี้

1. ไม่เขียนหรือรายงานในเรื่องที่ไม่ตรงกับความเป็นจริง
2. ทำงานตามที่ได้รับมอบหมายด้วยตนเอง
3. ปฏิบัติตามคำสัญญาที่ถูกต้อง เหมาะสม
4. ปฏิบัติและพูดตามหลักการที่ถูกต้อง เหมาะสมและสอดคล้องกัน
5. ปฏิบัติอย่างตรงไปตรงมา ไม่คดโกงหรือหลอกลวงผู้อื่น
6. ไม่เปิดเผยความลับหรือข้อมูลของผู้อื่นที่จะทำให้เกิดความเสียหายต่อผู้อื่น
7. ไม่นำเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ไปทำงานส่วนตัวหรือหาประโยชน์ให้ตนเอง

ความเสียสละ หมายถึง การที่บุคคลได้ให้หรือแบ่งปันกำลังกาย กำลังทรัพย์ และกำลังสติปัญญาด้วยความเต็มใจ วัดจากพฤติกรรมดังนี้

1. ใช้กำลังกายช่วยเหลือผู้อื่นหรือส่วนรวมในด้านที่เป็นประโยชน์
2. ช่วยให้คำแนะนำในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นหรือส่วนรวม
3. ใช้สติปัญญาในการแสวงหาแนวทางที่ถูกต้องให้กับผู้อื่นหรือส่วนรวม
4. บริจาคทรัพย์สินของตนเองตามกำลังที่เหมาะสมในการช่วยเหลือผู้อื่นหรือส่วนรวม
5. ช่วยพัฒนาผู้อื่นตามความรู้ความสามารถของตนเอง
6. ไม่นำของที่เป็นของผู้อื่นหรือของส่วนรวมมาเป็นของตนหรือมาใช้ส่วนตัว
7. จัดสรรเวลาในการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่โดยคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก

4. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.1 แบบประเมินเพื่อคัดเลือกงานวิจัย

1) ตรวจสอบความชัดเจนและความครอบคลุม โดยอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิจัยหรือวัดและประเมินผล 3 ท่าน (รายชื่อของผู้ทรงคุณวุฒิตามภาคผนวก ข) ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถามกับเนื้อหา (Item Objective Congruence: IOC) และปรับแก้ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

2) คำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องโดยใช้สูตรและเกณฑ์การตัดสินความสอดคล้อง ดังนี้(วรรรณี แกมเกตุ, 2551: 220-221)

เกณฑ์การพิจารณาคะแนน

+1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามเนื้อหา/นิยาม/วัตถุประสงค์

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามเนื้อหา/นิยาม/วัตถุประสงค์

-1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามวัดไม่ตรงตามเนื้อหา/นิยาม/วัตถุประสงค์

สูตรในการคำนวณ

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC คือ ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา/วัตถุประสงค์

$\sum R$ คือ ผลรวมของคะแนนผลการตัดสินข้อคำถามของผู้ทรงคุณวุฒิ

N คือ จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ

เกณฑ์การตัดสินค่าความสอดคล้องมีดังนี้(โชติกา ภาชีผล, 2554: 63)

ถ้า $IOC \geq 0.50$ ถือว่าข้อคำถามนั้นมีความตรงตามเนื้อหา

ถ้า $IOC < 0.50$ ถือว่าข้อคำถามนั้นไม่มีความตรงตามเนื้อหา

3) ค่า IOC ของแบบประเมินเพื่อคัดเลือกงานวิจัยจำนวน 20 ข้อ แต่ละข้อมีค่าอยู่ระหว่าง 0.66-1.00 ค่า IOC ทั้งฉบับเท่ากับ 0.91

4) ทดลองประเมินและบันทึกงานวิจัยร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาจำนวน 5 เล่มที่มีลักษณะแตกต่างกัน เพื่อตรวจสอบค่าความสอดคล้องของแบบประเมินโดยถือเกณฑ์ความสอดคล้องมากกว่าหรือเท่ากับ .80 สูตรการหาค่าความสอดคล้องคือ (Orwin and Vevea, 2009: 187)

$$\text{ค่าความสอดคล้อง} = \frac{\text{จำนวนข้อในการประเมินงานวิจัยที่สอดคล้องกัน}}{\text{จำนวนข้อของการประเมินงานวิจัยทั้งหมด}}$$

(Agreement rate: AR)

5) ค่าความสอดคล้องของแบบประเมินเพื่อคัดเลือกงานวิจัยมีค่าอยู่ระหว่าง 0.80-0.90 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.84

4.2 แบบบันทึกข้อมูลคุณลักษณะงานวิจัยและแบบบันทึกข้อมูลคุณลักษณะงานวิจัยแบบเชิงปริมาณ

1) นำแบบบันทึกทั้งหมดไปทดลองบันทึกข้อมูลงานวิจัย 2 เล่ม แล้วปรับปรุงให้ชัดเจนและตรงกับประเด็นที่ศึกษา

2) นำแบบบันทึกที่ปรับปรุงแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความครอบคลุมตัวแปรลักษณะงานวิจัยและนำมาปรับปรุงอีกครั้ง

3) ทดลองบันทึกงานวิจัยร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาจำนวน 2 เล่ม ที่มีลักษณะแตกต่างกัน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของแบบบันทึกและคำนวณค่าความสอดคล้อง โดยถือเกณฑ์ความสอดคล้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.80

4) ค่าความสอดคล้องของแบบบันทึกข้อมูลคุณลักษณะงานวิจัยมีค่าเท่ากับ 0.90 ทั้ง 2 เล่ม

5) ค่าความสอดคล้องของแบบบันทึกข้อมูลคุณลักษณะงานวิจัยแบบเชิงปริมาณ (งานวิจัยเชิงทดลอง) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.92-0.96 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.94

6) ค่าความสอดคล้องของแบบบันทึกข้อมูลคุณลักษณะงานวิจัยแบบเชิงปริมาณ (งานวิจัยเชิงสหสัมพันธ์) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.92-1.00 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.96

4.3 แบบบันทึกการวิเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพ

1) นำแบบบันทึกที่ปรับปรุงแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความครอบคลุมกับตัวแปรที่ต้องการศึกษาและแบบแผนของงานวิจัย และนำมาปรับปรุงอีกครั้ง

2) ทดลองบันทึกงานวิจัยร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์จำนวน 2 เล่ม เพื่อประเมินความสอดคล้องในประเด็นที่ต้องการศึกษา

4.4 แบบประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาลแบบประเมินการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพ และแบบสัมภาษณ์นักศึกษาพยาบาลเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล

1) ตรวจสอบคุณภาพขั้นต้นโดยอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

2) นำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน (รายชื่อของผู้ทรงคุณวุฒิตามภาคผนวก ข) ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา และความชัดเจนของภาษาประกอบด้วย

2.1) อาจารย์พยาบาลฝ่ายกิจการนักศึกษา 3 ท่าน

2.2) ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านกิจการนักศึกษา 1 ท่าน

2.3) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการประเมิน 1 ท่าน

3) ค่า IOC ของแบบประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาลแต่ละข้อมีค่าอยู่ระหว่าง 0.80-1.00 ค่า IOC ทั้งฉบับเท่ากับ 0.98

4) ค่า IOC ของแบบประเมินการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาลแต่ละข้อมีค่าอยู่ระหว่าง 0.80-1.00 ค่า IOC ทั้งฉบับเท่ากับ 0.95

5) ค่า IOC ของแบบสัมภาษณ์นักศึกษาพยาบาลเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพแต่ละข้อมีค่าอยู่ระหว่าง 0.60-1.00 ค่า IOC ทั้งฉบับเท่ากับ 0.93

6) นำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงก่อนนำไปเก็บข้อมูล

4.5. แบบประเมินคุณลักษณะทางวิชาชีพด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลระดับปริญญาตรี ซึ่งประกอบด้วย 3 ส่วน คือ ข้อมูลทั่วไปแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจคุณธรรมจริยธรรมทางการพยาบาล และแบบประเมินเจตคติทางวิชาชีพการพยาบาล

1) ตรวจสอบความถูกต้อง ความครอบคลุม และความชัดเจนของภาษาโดยอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วนำมาปรับปรุง

2) ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาเป็นรายข้อ (Item Content Validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 6 ท่าน (รายชื่อตามภาคผนวก ข) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถามกับเนื้อหา/นิยาม/วัตถุประสงค์ (Item Objective Congruence: IOC) ผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วย

ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญด้านคุณธรรม จริยธรรม 1 ท่าน

อาจารย์พยาบาลที่มีความเชี่ยวชาญด้านคุณธรรม จริยธรรม 3 ท่าน

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านวัดและประเมินผล 1 ท่าน

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านอุดมศึกษา 1 ท่าน

3) ค่า IOC ของแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจคุณธรรมจริยธรรมทางการพยาบาลแต่ละข้อมีค่าอยู่ระหว่าง 0.5-1.00 ค่า IOC ทั้งฉบับเท่ากับ 0.874

4) ค่า IOC ของแบบประเมินเจตคติทางวิชาชีพการพยาบาล แต่ละข้อมีค่าอยู่ระหว่าง 0.5-1.00 ค่า IOC ทั้งฉบับเท่ากับ 0.887

5) นำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงและทดลองใช้กับนักศึกษาพยาบาลปีที่ 2 โรงเรียนพยาบาลรามาริบัติ จำนวน 3 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง อ่านเพื่อตรวจสอบความเข้าใจของภาษาแล้วนำมาปรับปรุง

6) นำแบบประเมินเจตคติทางวิชาชีพการพยาบาลทดลองใช้กับนักศึกษาพยาบาลปีที่ 2 โรงเรียนพยาบาลรามาริบัติ จำนวน 37 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ตรวจสอบค่าความเที่ยง โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient: α) ได้ค่า 0.724 อยู่ในเกณฑ์ดี

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง การเก็บรวบรวมข้อมูลในงานวิจัยมีดังนี้

1. การสังเคราะห์งานวิจัย

1.1 สืบค้นรายชื่อวิทยานิพนธ์และรายงานวิจัยที่เกี่ยวกับกิจกรรมที่พัฒนาคุณลักษณะทางด้านคุณธรรมจริยธรรมหรือคุณธรรมจริยธรรมของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี ของสถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องผ่านฐานข้อมูล Thailis ฐานข้อมูลหอสมุดกลางจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และฐานข้อมูลหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

1.2 บันทึกวิทยานิพนธ์ และรายงานวิจัยในรูปแบบของไฟล์อิเล็กทรอนิกส์หรือขอพิมพ์หรืออัดสำเนา อ่านคร่าวๆ เพื่อตรวจสอบเนื้อหาสาระตามเกณฑ์การคัดเลือกงานวิจัย

1.3 ประเมินงานวิจัยโดยใช้แบบประเมินเพื่อคัดเลือกงานวิจัย

1.4 บันทึกรายละเอียดของงานวิจัยลงแบบบันทึกข้อมูลคุณลักษณะงานวิจัยสำหรับงานวิจัยทุกประเภท แบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัยเชิงปริมาณ และแบบบันทึกการวิเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพ

2. การสร้างกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล

2.1 นำผลที่ได้จากการสังเคราะห์งานวิจัย และการศึกษาจากเอกสารทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาสร้างกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล

2.2 นำกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาลให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 8 ท่าน (รายชื่อตามภาคผนวก ข) ประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ โดยใช้แบบประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล ผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วย

อาจารย์พยาบาลผู้เชี่ยวชาญทางด้านคุณธรรม จริยธรรม 2 ท่าน

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านคุณธรรม จริยธรรม 2 ท่าน

อาจารย์พยาบาลที่มีประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมนักศึกษา 2 ท่าน
 ผู้บริหารฝ่ายกิจการนักศึกษาสถาบันการศึกษาพยาบาล 1 ท่าน
 ผู้ทรงคุณวุฒิด้านอุดมศึกษา 1 ท่าน

2.3 นำผลการประเมินและข้อเสนอแนะต่างๆ ไปปรับปรุงกิจกรรมเพื่อพร้อมต่อการนำไปทดลองใช้

3. การทดลองใช้กิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล

3.1 ทดลองใช้กิจกรรมกับนักศึกษาพยาบาลปีที่ 2 โรงเรียนพยาบาลรามาธิบดี คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 30 คน ให้นักศึกษาพยาบาลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบประเมินคุณลักษณะทางวิชาชีพด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลระดับปริญญาตรีก่อนเข้าร่วมกิจกรรม

3.2 เมื่อแต่ละกิจกรรมเสร็จสิ้นให้นักศึกษาพยาบาลเขียนบันทึกการเรียนรู้และหรือเทคนิคการตีค่าความสามารถในชั้นเรียน และประเมินการมีส่วนร่วมในกิจกรรม

3.3 หลังการเข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมดให้นักศึกษาพยาบาลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบประเมินคุณลักษณะทางวิชาชีพด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลระดับปริญญาตรีอีกครั้ง และตอบแบบประเมินความคิดเห็นและความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรม

3.4 ดำเนินการสัมภาษณ์นักศึกษาพยาบาลกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมกิจกรรมจำนวน 10 คน โดยผู้ช่วยวิจัยใช้แบบสัมภาษณ์นักศึกษาพยาบาลเกี่ยวกับกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่จัดต่อการพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพด้านคุณธรรมจริยธรรม

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์คุณลักษณะงานวิจัยด้วยสถิติบรรยาย ประกอบด้วย ความถี่ ร้อยละ
2. วิเคราะห์อภิมานโดยวิเคราะห์ค่าขนาดอิทธิพลตามแนวทางของ Glass (นงลักษณ์ วิรัชชัย ,2542: 70-72; นิสิตา อยู่อำไพ, 2554: 140; Glass, McGaw, and Smith, 1981:105, 126)

2.1 งานวิจัยเชิงทดลองเป็นแบบ one group pretest-posttest design

$$d = (\bar{y}_{\text{post}} - \bar{y}_{\text{pre}}) / SD_{\text{pre}}$$

$$d = \text{ค่าขนาดอิทธิพล}$$

$$\bar{y}_{\text{post}} = \text{ค่าเฉลี่ยของกลุ่มทดลองวัดหลังทดลอง}$$

$$\bar{y}_{\text{pre}} = \text{ค่าเฉลี่ยของกลุ่มทดลองวัดก่อนทดลอง}$$

$$SD_{\text{pre}} = \text{ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มทดลองวัดก่อนทดลอง}$$

2.2 งานวิจัยเชิงทดลองเป็นแบบ control group posttest only design และ control group pretest-posttest design

$$d = (\bar{y}_{\text{postE}} - \bar{y}_{\text{postC}}) / SD_{\text{postC}}$$

$$d = \text{ค่าขนาดอิทธิพล}$$

$$\bar{y}_{\text{postE}} = \text{ค่าเฉลี่ยของกลุ่มทดลองวัดหลังทดลอง}$$

$$\bar{y}_{\text{postC}} = \text{ค่าเฉลี่ยของกลุ่มควบคุมวัดหลังทดลอง}$$

$$SD_{\text{postC}} = \text{ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มควบคุมวัดหลังทดลอง}$$

2.3 งานวิจัยเชิงทดลองที่รายงานผลเฉพาะค่าสถิติ t-test

$$d = \frac{t \sqrt{1/n_E + 1/n_C}}{\sqrt{2}}$$

$$d = \text{ค่าขนาดอิทธิพล}$$

$$n_E = \text{ขนาดตัวอย่างของกลุ่มทดลอง}$$

$$n_C = \text{ขนาดตัวอย่างของกลุ่มควบคุม}$$

2.4 งานวิจัยเชิงทดลองที่รายงานผลเฉพาะค่าสถิติ F-test

$$d = 2 f \sqrt{\frac{3(k-1)}{k+1}}$$

$$f = \frac{\eta^2}{1 - \eta^2}$$

$$\eta^2 = \frac{F(k-1)}{F(k-1) + (n-k)}$$

$$d = \text{ค่าขนาดอิทธิพล}$$

$$k = \text{จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง}$$

2.5 งานวิจัยเชิงสหสัมพันธ์

$$d = \sqrt{\frac{n-2}{n} \left(\frac{2r}{\sqrt{1-r^2}} \right)}$$

$$d = \text{ค่าขนาดอิทธิพล}$$

$$n = \text{ขนาดกลุ่มตัวอย่าง}$$

$$r = \text{ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน}$$

3. วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของค่าขนาดอิทธิพลด้วยสถิติบรรยายได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด และค่ามัธยฐาน

4. วิเคราะห์ความแตกต่างของค่าขนาดอิทธิพลจำแนกตามตัวแปรกำกับคุณลักษณะงานวิจัย ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA)

5. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบบันทึกข้อมูลคุณลักษณะงานวิจัย แบบบันทึกข้อมูลคุณลักษณะงานวิจัยเชิงปริมาณ และแบบบันทึกการวิเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้สถิติบรรยาย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ และการวิเคราะห์เนื้อหา

6. วิเคราะห์ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำกิจกรรมไปใช้จริงจากแบบประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาลโดยใช้ความถี่

7. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินคุณลักษณะทางวิชาชีพด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลระดับปริญญาตรี โดยใช้สถิติบรรยาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

8. เปรียบเทียบคุณลักษณะทางวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมด้วยสถิติทดสอบ pair-t-test จากแบบประเมินคุณลักษณะทางวิชาชีพด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลระดับปริญญาตรี

9. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินการจัดกิจกรรมโดยนักศึกษาพยาบาลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติบรรยาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกณฑ์การแปลผลการประเมินการจัดกิจกรรมมีดังนี้

- คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่า/เท่ากับ 1.80 หมายถึง มีความเหมาะสม/พึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด
- คะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.81-2.60 หมายถึง มีความเหมาะสม/พึงพอใจอยู่ในระดับน้อย
- คะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.61-3.40 หมายถึง มีความเหมาะสม/พึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง
- คะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.41-4.20 หมายถึง มีความเหมาะสม/พึงพอใจอยู่ในระดับมาก
- คะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.21-5.00 หมายถึง มีความเหมาะสม/พึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

10. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบบันทึกการเรียนรู้ เทคนิคการตีค่าความสามารถในชั้นเรียน และบันทึกการสะสมความดี โดยใช้ความถี่และการวิเคราะห์เนื้อหา

11. ข้อมูลจากการสัมภาษณ์นักศึกษาพยาบาลเกี่ยวกับกิจกรรมที่จัดต่อการพัฒนาคุณลักษณะโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

12. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติบรรยาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ยการประเมินการจัดกิจกรรมมีดังนี้ คือ คะแนน 1.00-1.50 หมายถึง การมีส่วนร่วมในกิจกรรมอยู่ในระดับปรับปรุง คะแนน 1.51-2.50 หมายถึง การมีส่วนร่วมในกิจกรรมอยู่ในระดับพอใช้ คะแนน 2.51-3.00 หมายถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมอยู่ในระดับดี

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์สถานภาพของงานวิจัยเกี่ยวกับกิจกรรมที่พัฒนาคุณลักษณะทางด้านคุณธรรม จริยธรรมของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี

1.1 สํารวจรายชื่อวิทยานิพนธ์และรายงานวิจัยที่เกี่ยวกับคุณลักษณะทางด้านคุณธรรม จริยธรรมหรือกิจกรรมที่พัฒนาคุณลักษณะทางด้านคุณธรรมจริยธรรมของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี ของสถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องผ่านฐานข้อมูล Thailis ฐานข้อมูลหอสมุดกลางจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และฐานข้อมูลหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

1.2 อ่านวิทยานิพนธ์หรือรายงานวิจัยครั้งที่ 1 เพื่อตรวจสอบเนื้อหาสาระในกรณีที่มีคุณสมบัติครบตามเกณฑ์ จะดำเนินการบันทึกข้อมูลหรืออัดสำเนา

1.3 อ่านวิทยานิพนธ์หรือรายงานวิจัยครั้งที่ 2 อย่างละเอียดเพื่อประเมินงานวิจัยตามเกณฑ์เพื่อคัดเลือกงานวิจัย โดยจะคัดเลือกงานวิจัยที่มีคะแนนการประเมินร้อยละ 75 ขึ้นไปเพื่อนำสังเคราะห์

1.4 บันทึกรายละเอียดของงานวิจัยที่คัดเลือกในข้อที่ 1.3 ลงแบบบันทึกข้อมูลคุณลักษณะงานวิจัย แบบบันทึกข้อมูลคุณลักษณะงานวิจัยเชิงปริมาณ และแบบบันทึกการวิเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพขึ้นกับประเภทของงานวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 สังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับกิจกรรมที่พัฒนาคุณลักษณะทางด้านคุณธรรม จริยธรรมของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรีด้วยการวิเคราะห์ทอภิมานสำหรับงานวิจัยเชิงปริมาณ

2.1 นำข้อมูลของงานวิจัยเชิงปริมาณจากแบบบันทึกข้อมูลคุณลักษณะงานวิจัย และแบบบันทึกข้อมูลคุณลักษณะงานวิจัยเชิงปริมาณ สังเคราะห์ด้วยวิธีวิเคราะห์ทอภิมานเพื่อหาค่าขนาดอิทธิพล ได้แก่ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ผลต่างระหว่างค่าเฉลี่ยกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ผลต่างระหว่างค่าเฉลี่ยการวัดก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองตามวิธีการวิเคราะห์ทอภิมาน ในกรณีที่งานวิจัยไม่ระบุค่าเฉลี่ยใช้ค่าสถิติ t หรือ ค่าสถิติ F

2.2 นำข้อมูลคุณลักษณะของงานวิจัยมาวิเคราะห์ตัวแปรกำกับด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA)

2.3 สรุปผลที่ได้จากการสังเคราะห์งานวิจัยด้วยวิธีวิเคราะห์ทอภิมาน

ขั้นตอนที่ 3 สังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับกิจกรรมที่พัฒนาคุณลักษณะทางด้านคุณธรรม จริยธรรมของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรีด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาสำหรับงานวิจัยเชิงคุณภาพ

3.1 นำข้อมูลของงานวิจัยเชิงคุณภาพจากแบบบันทึกการวิเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพ มาทำการสังเคราะห์ด้วยวิธีวิเคราะห์เนื้อหาโดยการจัดทำหน่วยการวิเคราะห์ การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง การบันทึกข้อมูล การลดข้อมูล การสร้างข้อสรุป และการบรรยายข้อสรุปหรือผลการวิเคราะห์

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลในการสร้างข้อสรุปใช้ 3 ขั้นตอน คือ การจำแนกประเภทข้อมูล การเปรียบเทียบข้อมูล และการสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย

3.2 สรุปผลที่ได้จากการสังเคราะห์งานวิจัยด้วยวิธีวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นตอนที่ 4สังเคราะห์คุณลักษณะทางวิชาชีพด้านคุณธรรม จริยธรรม ของนักศึกษาพยาบาลระดับปริญญาตรี

4.1 ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณของนักศึกษาพยาบาล บัณฑิตพยาบาล และพยาบาลวิชาชีพ นำข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหาในประเด็นคุณลักษณะทางด้านคุณธรรมจริยธรรม

4.2 จัดทำตารางเปรียบเทียบและวิเคราะห์หาความสอดคล้องของคุณลักษณะทางวิชาชีพด้านคุณธรรม จริยธรรม

4.3 นำผลสรุปจากการสังเคราะห์งานวิจัยในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลหรือพยาบาลร่วมกับผลสรุปที่ได้จากข้อ 4.2 กำหนดเป็นคุณลักษณะทางวิชาชีพด้านคุณธรรมจริยธรรม เพื่อนำไปสร้างกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล

ขั้นตอนที่ 5 พัฒนากิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล

5.1 นำผลที่ได้จากการสังเคราะห์งานวิจัยในขั้นตอนที่ 2 และ 3 ร่วมกับงานวิจัยที่มีค่าขนาดอิทธิพลสูงสุดตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ที่ 75 และมีค่าขนาดอิทธิพล (effect size) ตั้งแต่ 0.8 ขึ้นไป ซึ่งถือว่ามีความอิทธิพลอยู่ในระดับมาก (Cohen, 1969 อ้างถึงใน ศิระ ศิริจันทร์, 2549: 58) กำหนดการจัดกิจกรรมประกอบด้วย การดำเนินกิจกรรม เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรม เทคนิคการจัดกิจกรรม และการประเมินผล รวมทั้งศึกษาทฤษฎี แนวคิด เกี่ยวกับการพัฒนานิสิตนักศึกษา การจัดกิจกรรม คุณธรรมจริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพการพยาบาล และคุณลักษณะทางวิชาชีพของพยาบาล

ขั้นที่ 1 กำหนดสาระการเรียนรู้ โดยศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมในวิชาชีพการพยาบาลเป็นหลัก

ขั้นที่ 2 กำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมตามหลักการกำหนดวัตถุประสงค์ด้านการศึกษาของบลูม (Bloom et.al., 1956)

ขั้นที่ 3 กำหนดกิจกรรม ประกอบด้วย 1) ทฤษฎี/แนวคิดในการจัดกิจกรรม และแนวคิดเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนานิสิตนักศึกษา 2) การจัดกิจกรรม โดยสรุปจากการสังเคราะห์งานวิจัยตามที่กำหนดไว้ในข้อ 5.1 3) กำหนดเวลาในการดำเนินกิจกรรม

ขั้นที่ 4 การประเมินผล ประเมินตามวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรม และ วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมของแต่ละกิจกรรม

5.2 นำกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาลให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความเหมาะสม และความเป็นไปได้ในการนำไปจัดกิจกรรม ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

5.3 ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาลในด้านความเหมาะสม และความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ โดยใช้แบบประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล

5.4 นำผลการประเมินและข้อเสนอแนะต่างๆ ไปปรับปรุงกิจกรรม เพื่อความพร้อมสำหรับการนำไปทดลองใช้

ขั้นตอนที่ 6 การทดลองใช้และประเมินกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล

6.1 ออกแบบการทดลอง โดยใช้การวิจัยเชิงทดลองแบบศึกษากลุ่มเดียววัดสองครั้ง (The One Group Pretest-Posttest Design) แสดงตามแผนภาพดังนี้ (วรณีย์ แกมเกตุ, 2551: 141)

E หมายถึง กลุ่มทดลอง (นักศึกษาพยาบาลที่สมัครใจเข้าร่วมกิจกรรม)

X หมายถึง ตัวแปรต้นหรือตัวแปรจัดกระทำ (กิจกรรมพัฒนานักศึกษาพยาบาลที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น)

O₁ หมายถึง การวัดตัวแปรตามครั้งที่ 1 (การวัดคุณลักษณะทางวิชาชีพด้านคุณธรรมจริยธรรมของกลุ่มตัวอย่างก่อนเข้าร่วมกิจกรรม)

O₂ หมายถึง การวัดตัวแปรตามครั้งที่ 2 (การวัดคุณลักษณะทางวิชาชีพด้านคุณธรรมจริยธรรมของกลุ่มตัวอย่างหลังเข้าร่วมกิจกรรม)

ในการทดลองครั้งนี้ผู้วิจัยได้คำนึงถึงหลัก Max Min Con (Maximization of the systematic variance, Minimization of error variance, Control of extraneous systematic variance) โดยดำเนินการดังนี้

1) การวิจัยเชิงทดลองแบบศึกษากลุ่มเดียววัดสองครั้ง ตัวแปรต้นหรือตัวแปรจัดกระทำคือ กิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพ ตัวแปรตามคือ คุณลักษณะทางวิชาชีพด้านคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมเพิ่มเติมให้กลุ่มทดลองเพื่อได้รับประสบการณ์แตกต่างจากปกติ

2) มีการประเมินระดับคุณลักษณะทางวิชาชีพด้านคุณธรรมจริยธรรมทั้ง 4 ด้านของกลุ่มตัวอย่างก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรม เพื่อเปรียบเทียบความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นภายหลังเข้าร่วมกิจกรรม

3) การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง เป็นการเลือกนักศึกษาพยาบาลตามความสมัครใจ ไม่มีความลำเอียงในการคัดเลือก

4) เครื่องมือที่ใช้ประเมินคุณลักษณะทางวิชาชีพนักศึกษาพยาบาลที่เข้าร่วมกิจกรรม ได้มีการพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพ

5) การประเมินคุณลักษณะทางวิชาชีพของกลุ่มตัวอย่าง ใช้การประเมินแบบก้าวหน้า (Formative Evaluation) ร่วมด้วยเพื่อดูแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงคุณลักษณะทางวิชาชีพ

6) การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการหลัก ทำให้ความคลาดเคลื่อนลดลง

6.2 เสนอโครงการวิจัยผ่านคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคนของคณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล

6.3 ขออนุญาตทดลองใช้เครื่องมือและเก็บข้อมูลต่อคณะกรรมการบริหารโรงเรียนพยาบาลรามาธิบดี คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล โดยแนบโครงการวิจัยที่ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล

6.4 ผู้วิจัยประชาสัมพันธ์รายละเอียดโครงการการจัดกิจกรรมกับนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 โรงเรียนพยาบาลรามาธิบดี คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี เกี่ยวกับรายละเอียดทั้งหมดของกิจกรรม รายละเอียดที่จะปฏิบัติต่อนักศึกษาและการพิทักษ์สิทธิของนักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรม ตามเอกสารชี้แจงข้อมูล/คำแนะนำแก่ผู้ร่วมวิจัย พร้อมตอบข้อซักถามต่างๆ

6.5 ผู้วิจัยชี้แจงเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้ซึ่งเป็นลักษณะของกิจกรรมเสริมหลักสูตรจัดนอกเหนือจากเวลาเรียนตามปกติจะไม่มีผลต่อคะแนนของนักศึกษาทั้งที่เข้าร่วมกิจกรรม และนักศึกษาที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรม

6.6 ขออนุญาตใช้สถานที่จัดกิจกรรมต่อผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนพยาบาลรามาธิบดี ฝ่ายบริหาร วิทยาเขตศาลายา และประสานผู้สนับสนุนฝ่ายต่างๆ ได้แก่ ผู้ช่วยวิทยากร เจ้าหน้าที่โสตทัศนอุปกรณ์ และเจ้าหน้าที่ดูแลห้อง

6.7 ดำเนินการจัดกิจกรรมตามที่กำหนดตามแผนการจัดกิจกรรมและเอกสารประกอบการจัดกิจกรรม จำนวน 6 ครั้ง 14 กิจกรรมโดยจัดกิจกรรมครั้งแรกในวันอาทิตย์เวลา 10.00-17.00 น. และครั้งต่อไปจัดทุกวันจันทร์หรืออังคารโดยประมาณเวลา 16.00-18.00 น. เวลาอาจปรับได้ขึ้นกับความ

สะดวกของนักศึกษา จัดกิจกรรมสัปดาห์ละ 1 ครั้งๆละ 2 ชั่วโมง ถึง 2 ชั่วโมง 30 นาที เวลาที่ใช้ทั้งหมด 16 ชั่วโมง มีขั้นตอนดังนี้

1) วันแรกของการจัดกิจกรรมชี้แจงรายละเอียดของกิจกรรมอีกครั้งและให้นักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมทุกคนเซ็นหนังสือยินยอมโดยได้รับการบอกกล่าวและเต็มใจ (Informed Consent Form) และตอบแบบประเมินคุณลักษณะทางวิชาชีพด้านคุณธรรมจริยธรรมก่อนเข้าร่วมกิจกรรม

2) สถานที่จัดกิจกรรมคือ โรงเรียนพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขต ศาลายา ห้อง M 102 ห้อง 512 และห้องปฏิบัติการทางการพยาบาล ขึ้นอยู่กับลักษณะของกิจกรรม รายละเอียดตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล

ครั้งที่	กิจกรรม	จำนวนชั่วโมง
1	กิจกรรมที่ 1 แรกพบ	1 ชั่วโมง 15 นาที
	กิจกรรมที่ 2 ฉันทกับเธอ	1 ชั่วโมง
	กิจกรรมที่ 3 ฝันที่เป็นจริง	1 ชั่วโมง 15 นาที
	กิจกรรมที่ 4 พยาบาลที่ดี ตอน 1	1 ชั่วโมง
	กิจกรรมที่ 5 พยาบาลที่ดี ตอน 2	1 ชั่วโมง 15 นาที
	กิจกรรมที่ 6 อะไรเอ่ย	1 ชั่วโมง 15 นาที
2	กิจกรรมที่ 7 นางฟ้าสีขาว	1 ชั่วโมง 15 นาที
	กิจกรรมที่ 8 สิ่งที่คุณเลือก	1 ชั่วโมง
	กิจกรรมที่ 9 สะสมความดี	15 นาที
3	กิจกรรมที่ 10 เพื่อนรัก	1 ชั่วโมง
	กิจกรรมที่ 11 ไครผิด	1 ชั่วโมง
4	กิจกรรมที่ 12 เอาใจเขามาใส่ใจเรา	1 ชั่วโมง 15 นาที
5	กิจกรรมที่ 13 แสนดี	1 ชั่วโมง 15 นาที
6	กิจกรรมที่ 14 ความแตกต่าง	2 ชั่วโมง

3) เมื่อแต่ละกิจกรรมดำเนินการเสร็จสิ้น ให้นักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมทุกคนประเมินตนเองและประเมินเพื่อนสำหรับการมีส่วนร่วมในกิจกรรม ประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมและการดำเนินกิจกรรม รวมทั้งทำบันทึกสิ่งที่ได้เรียนรู้และหรือการนำความรู้ไปใช้ตามเทคนิคการตีค่าความสามารถในชั้นเรียนที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ในแผนการจัดกิจกรรม

4) ภายหลังจากเสร็จสิ้นการเข้าร่วมกิจกรรมไม่เกิน 1 สัปดาห์ ให้นักศึกษาพยาบาลที่เข้าร่วมกิจกรรมตอบแบบประเมินคุณลักษณะทางวิชาชีพด้านคุณธรรมจริยธรรมอีกครั้ง และตอบแบบประเมินการจัดกิจกรรมในประเด็นการบรรลุวัตถุประสงค์ และความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมกิจกรรม

6.8 สัมภาษณ์นักศึกษาพยาบาลกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมกิจกรรมโดยผู้ช่วยวิจัยใช้แบบสัมภาษณ์ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นโดยใช้ค่าเฉลี่ยของคะแนนการประเมินคุณลักษณะทางวิชาชีพหลังทดลองแบ่งนักศึกษาพยาบาลเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 มีคะแนนมากกว่าหรือเท่ากับค่าเฉลี่ย และกลุ่มที่ 2 มีคะแนนน้อยกว่าค่าเฉลี่ย แล้วสุ่มอย่างง่ายกลุ่มละ 5 คน รวม 10 คน

6.9 นำผลการประเมินการจัดกิจกรรม นำมาปรับปรุงกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาลให้สมบูรณ์มากขึ้น

สรุปขั้นตอนการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ประกอบวิธีการดำเนินการวิจัย 6 ขั้นตอน และประชากร/กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ และการวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละขั้นตอน รายละเอียดตามตารางที่ 4

ตารางที่ 4 สรุปขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย

วัตถุประสงค์	วิธีการดำเนินงานวิจัย	ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	การวิเคราะห์ข้อมูล	ผลที่ได้รับ
1. เพื่อวิเคราะห์สถานภาพของงานวิจัยเกี่ยวกับกิจกรรมที่พัฒนาคุณลักษณะทางด้านคุณธรรม จริยธรรมของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี	ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์สถานภาพของงานวิจัย 1.1 สํารวจรายชื่อวิทยานิพนธ์และรายงานวิจัยเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมหรือกิจกรรมที่พัฒนาคุณลักษณะทางด้านคุณธรรม จริยธรรมของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี 1.2 ตรวจสอบเนื้อหาสาระ 1.3 ประเมินเพื่อคัดเลือกงานวิจัย 1.4 บันทึกรายละเอียดของงานวิจัย	วิทยานิพนธ์และรายงานวิจัยที่ส่งกลับภาควิชาการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่พิมพ์เผยแพร่ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2530-2555	- แบบประเมินเพื่อคัดเลือกงานวิจัย - แบบบันทึกข้อมูลคุณลักษณะงานวิจัย - แบบบันทึกข้อมูลคุณลักษณะงานวิจัยเชิงปริมาณ - แบบบันทึกการวิเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพ	- ร้อยละและเกณฑ์เพื่อคัดเลือกงานวิจัย - ความถี่ร้อยละ	- ทราบถึงสถานภาพของงานวิจัยเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมหรือกิจกรรมที่พัฒนาคุณลักษณะทางด้านคุณธรรม จริยธรรมของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี - เลือกลงวิจัยเข้ากลุ่มตัวอย่าง
2. เพื่อสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับกิจกรรมที่พัฒนาคุณลักษณะทางด้านคุณธรรม จริยธรรมของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรีด้วยการวิเคราะห์อภิปราย	ขั้นตอนที่ 2 การสังเคราะห์งานวิจัยด้วยการวิเคราะห์อภิปราย โดยนำงานวิจัยจากขั้นตอนที่ 1 มาสังเคราะห์	วิทยานิพนธ์และรายงานวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะทางด้านคุณธรรม จริยธรรมหรือกิจกรรมที่พัฒนาคุณลักษณะทางด้านคุณธรรม จริยธรรม	แบบบันทึกข้อมูลคุณลักษณะงานวิจัยเชิงปริมาณ	วิเคราะห์อภิปรายดังนี้ - คำนวณค่าขนาดอิทธิพลของงานวิจัยแต่ละเรื่อง - วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของค่าขนาดอิทธิพลสถิติบรรยาย	- ค่าขนาดอิทธิพลของงานวิจัยแต่ละเรื่อง - ตัวแปรกำกับหรือตัวแปรคุณลักษณะที่ส่งผลต่อค่าขนาดอิทธิพล

ตารางที่ 4 สรุปขั้นตอนการดำเนินการวิจัย (ต่อ)

วัตถุประสงค์	วิธีการดำเนินการวิจัย	ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	การวิเคราะห์ข้อมูล	ผลที่ได้รับ
งานวิจัยเชิงปริมาณ และการวิเคราะห์เนื้อหาสำหรับงานวิจัยเชิงคุณภาพ		หรือปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณธรรมจริยธรรม ของนิสิตนักศึกษา ระดับปริญญาตรี เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณตามเกณฑ์ที่กำหนด และมีคะแนนประเมินเพื่อคัดเลือกงานวิจัยร้อยละ 75 ขึ้นไป		- วิเคราะห์ที่แปรกำกับด้วยสถิติ ANOVA.	
ขั้นตอนที่ 3 การส่งเคราะห์งานวิจัยด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา โดยนำงานวิจัยจากขั้นตอนที่ 1 มาส่งเคราะห์		วิทยานิพนธ์และรายงานวิจัยเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมหรือกิจกรรมที่พัฒนาคุณลักษณะทางด้านคุณธรรม จริยธรรมของนิสิตนักศึกษาในระดับปริญญาตรีที่เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพหรืองานวิจัยเชิงปริมาณตามเกณฑ์ที่กำหนด และมีคะแนนการประเมินเพื่อคัดเลือกงานวิจัยร้อยละ 75 ขึ้นไป	- แบบบันทึกการวิเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพ	วิเคราะห์เนื้อหา	- ผลการส่งเคราะห์งานวิจัย

ตารางที่ 4 สรุปขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย (ต่อ)

วัตถุประสงค์	วิธีการดำเนินการวิจัย	ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	การวิเคราะห์ข้อมูล	ผลที่ได้รับ
3. เพื่อสังเคราะห์คุณลักษณะทางวิชาชีพด้านคุณธรรม จริยธรรม ของนักศึกษาศาสนาพยาบาลระดับปริญญาตรี	ขั้นตอนที่ 4 คุณลักษณะทางวิชาชีพด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลและพยาบาลวิชาชีพ 4.1 ศึกษาเอกสาร และงานวิจัย วิเคราะห์ประเด็นคุณลักษณะทางคุณธรรมจริยธรรม 4.2 วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของคุณลักษณะทางวิชาชีพด้านคุณธรรม จริยธรรมร่วมกับผลสรุปจากการสังเคราะห์งานวิจัย กำหนดเป็นคุณลักษณะทางวิชาชีพ	- เอกสาร งานวิจัยเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม ของนักศึกษาศาสนาพยาบาล และพยาบาลวิชาชีพ - ผลสรุปจากการสังเคราะห์งานวิจัย	- ตารางวิเคราะห์ความสอดคล้อง	- วิเคราะห์เนื้อหา	คุณลักษณะทางวิชาชีพด้านคุณธรรม จริยธรรม ของนักศึกษาศาสนาพยาบาลระดับปริญญาตรี เพื่อนำไปสู่ทางกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล

ตารางที่ 4 สรุปขั้นตอนการดำเนินงานการวิจัย (ต่อ)

วัตถุประสงค์	วิธีการดำเนินงานการวิจัย	ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	การวิเคราะห์ข้อมูล	ผลที่ได้รับ
<p>4. เพื่อพัฒนาและประเมินกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล</p> <p>5.1 นำผลที่ได้จากขั้นตอนที่ 2 - ขั้นตอนที่ 4 ร่วมกับการศึกษาทฤษฎี แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนานิสิตนักศึกษา การจัดการกิจกรรมพัฒนานิสิตนักศึกษา กิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ และคุณลักษณะทางวิชาชีพของพยาบาล นำมาสร้างกิจกรรม</p> <p>5.2 ประเมินความเหมาะสมของกิจกรรม โดยอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วปรับปรุงก่อนนำไปทดลองใช้</p>	<p>ขั้นตอนที่ 5 พัฒนากิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล</p> <p>5.1 นำผลที่ได้จากขั้นตอนที่ 2 - ขั้นตอนที่ 4 ร่วมกับการศึกษาทฤษฎี แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนานิสิตนักศึกษา การจัดการกิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ และคุณลักษณะทางวิชาชีพของพยาบาล นำมาสร้างกิจกรรม</p> <p>5.2 ประเมินความเหมาะสมของกิจกรรม โดยอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วปรับปรุงก่อนนำไปทดลองใช้</p>	<p>-</p> <p>-งานวิจัยที่เกณฑคัดเลือกคือมีค่าขนาดอิทธิพลสูงสุดตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ที่ 75 และมีค่าขนาดอิทธิพลตั้งแต่ 0.8 ขึ้นไป</p> <p>- ตัวแปรกำกับหรือตัวแปรคุณลักษณะที่ส่งผลต่อค่าขนาดอิทธิพล</p> <p>- ผลการสังเคราะห์การวิจัย</p>	<p>แบบประเมินเหมาะสมของกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล</p>	<p>- สยามลี</p>	<p>ร่างกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล</p> <p>กิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพที่นักศึกษาพยาบาลสำหรับทดลองใช้</p>

ตารางที่ 4 สรุปขั้นตอนการดำเนินงานการวิจัย (ต่อ)

วัตถุประสงค์	วิธีการดำเนินการวิจัย	ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	การวิเคราะห์ข้อมูล	ผลที่ได้รับ
	<p>ขั้นตอนที่ 6 การทดลองใช้และประเมินกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล</p> <p>6.1 ออกแบบการทดลอง โดยใช้การวิจัยเชิงทดลองแบบศึกษากลุ่มตัวอย่างสองครั้ง</p>	<p>- นักศึกษาพยาบาลปีที่ 2 โรงเรียนพยาบาลรามาธิบดี คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 30 คน</p>	<p>- แบบประเมินคุณลักษณะทางวิชาชีพด้านคุณธรรม จริยธรรม ของนักศึกษาพยาบาลระดับปริญญาตรี</p> <p>- แผนการจัดกิจกรรม</p> <p>- เอกสารประกอบการจัดกิจกรรม</p>	<p>- ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน</p> <p>- เปรียบเทียบคุณลักษณะทางวิชาชีพของนักศึกษาก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมด้วยสถิติทดสอบ paired-t-test</p>	
	<p>6.2 ดำเนินการจัดกิจกรรมและให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบประเมินคุณลักษณะทางวิชาชีพด้านคุณธรรม จริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรม</p>				

ตารางที่ 4 สรุปขั้นตอนการดำเนินการวิจัย (ต่อ)

วัตถุประสงค์	วิธีการดำเนินการวิจัย	ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	การวิเคราะห์ข้อมูล	ผลที่ได้รับ
6.3	ภายหลังเสร็จสิ้นแต่ละกิจกรรม ให้นักศึกษาประเมินการมีส่วนร่วมในกิจกรรม และประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมและการดำเนินกิจกรรม		- แบบประเมินการมีส่วนร่วมในกิจกรรม - แบบประเมินการจัดกิจกรรม พัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพ สำหรับนักศึกษาพยาบาล	- ค่าเฉลี่ย - ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	
6.4	ประเมินผลการจัดกิจกรรม โดยกลุ่มตัวอย่างประเมินการจัดกิจกรรมและสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง		- แบบสัมภาษณ์นักศึกษาพยาบาลเกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพ - แบบประเมินการจัดกิจกรรม พัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพ สำหรับนักศึกษาพยาบาล	- วิเคราะห์เนื้อหา และ ความถี่ - ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	กิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทาง วิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล ที่สมบูรณ์
6.5	ปรับปรุงกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพ				

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องการพัฒนากิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาลในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลนั้นได้แบ่งเป็น 4 ตอน ตามวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้

1. เพื่อวิเคราะห์สถานภาพของงานวิจัยเกี่ยวกับกิจกรรมที่พัฒนาคุณลักษณะทางด้านคุณธรรม จริยธรรมของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี
2. เพื่อสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับกิจกรรมที่พัฒนาคุณลักษณะทางด้านคุณธรรม จริยธรรมของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรีด้วยการวิเคราะห์ห่อภิมานสำหรับงานวิจัยเชิงปริมาณ และการวิเคราะห์เนื้อหาสำหรับงานวิจัยเชิงคุณภาพ
3. เพื่อสังเคราะห์คุณลักษณะทางวิชาชีพด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลระดับปริญญาตรี
4. เพื่อพัฒนาและประเมินกิจกรรมเสริมหลักสูตรในการพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพนักศึกษาพยาบาล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์สถานภาพของงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมที่พัฒนาคุณลักษณะทางด้านคุณธรรม จริยธรรมของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี

ในตอนนี้เป็นกรนำเสนอผลการวิเคราะห์ 4 ส่วนประกอบด้วย ส่วนแรก ข้อมูลพื้นฐานคุณลักษณะงานวิจัยที่เป็นตัวแปรจัดประเภทระดับเล่ม ส่วนที่สอง ข้อมูลพื้นฐานคุณลักษณะงานวิจัยเชิงปริมาณที่เป็นตัวแปรจัดประเภทระดับเล่ม ส่วนที่สาม ข้อมูลพื้นฐานคุณลักษณะงานวิจัยเชิงปริมาณที่เป็นตัวแปรจัดประเภทระดับสมมติฐานและส่วนสุดท้าย ข้อมูลพื้นฐานคุณลักษณะงานวิจัยเชิงปริมาณที่เป็นตัวแปรต่อเนื่อง

1.1 ข้อมูลพื้นฐานคุณลักษณะงานวิจัยที่เป็นตัวแปรจัดประเภทระดับเล่ม

ข้อมูลพื้นฐานคุณลักษณะงานวิจัยที่นำเสนอในตอนนี้เป็นผลการวิเคราะห์จากงานวิจัยและวิทยานิพนธ์ทั้งหมดที่นำมาสังเคราะห์งานวิจัยจำนวน 80 เล่ม เป็นงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมที่พัฒนาคุณลักษณะทางด้านคุณธรรมจริยธรรมหรือคุณธรรมจริยธรรมของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี แบ่งเป็นงานวิจัยเชิงปริมาณที่สังเคราะห์ด้วยวิธีวิเคราะห์ห่อภิมานจำนวน 44 เล่ม และงานวิจัยที่สังเคราะห์ด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหาจำนวน 36 เล่ม ประกอบด้วยตัวแปรจัดประเภท 17 ตัวแปร ผลการวิเคราะห์มีรายละเอียดตามตารางที่ 5 ดังนี้

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของงานวิจัยจำแนกตามตัวแปรจัดประเภทระดับเล่ม

ชื่อตัวแปร	ค่าของตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
ปีที่พิมพ์เผยแพร่	2531-2535	6	7.50
	2536-2540	17	21.25
	2541-2545	17	21.25
	2546-2550	25	31.25
	2551-2555	15	18.75
	รวม	80	100.00
สถาบันที่ผลิตงานวิจัย	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	15	18.75
	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	19	23.75
	มหาวิทยาลัยมหิดล	2	2.50
	มหาวิทยาลัยขอนแก่น	5	6.25
	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	3	3.75
	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	3	3.75
	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	6	7.50
	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	3	3.75
	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	4	5.00
	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ	2	2.50
	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี	1	1.25
	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร	1	1.25
	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	1	1.25
	มหาวิทยาลัยนเรศวร	3	3.75
	มหาวิทยาลัยบูรพา	2	2.50
	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	1	1.25
	มหาวิทยาลัยทักษิณ	2	2.50
	มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา	1	1.25
	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี	1	1.25
	มหาวิทยาลัยสยาม	1	1.25
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสุราษฎร์ธานี	1	1.25	

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของงานวิจัยจำแนกตามตัวแปรจัดประเภทระดับเล่ม (ต่อ)

ชื่อตัวแปร	ค่าของตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
	วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสรีรัษฎา	1	1.25
	กระทรวงสาธารณสุข	1	1.25
	สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ	1	1.25
	รวม	80	100.00
สาขาวิชาที่ผลิตงานวิจัย	อุดมศึกษา	9	11.25
	จิตวิทยา/จิตวิทยาการศึกษา	22	27.50
	พยาบาลศาสตร์	6	7.50
	วิจัยการศึกษา/วิจัยพฤติกรรมศาสตร์	10	12.50
	เทคโนโลยีการศึกษา/เทคโนโลยีสารสนเทศ	2	2.50
	ศิลปศาสตร์	1	1.25
	บริหาร/บริหารการศึกษา	9	11.25
	หลักสูตรและการสอน	4	5.00
	สื่อสารมวลชน	2	2.50
	พื้นฐานการศึกษา	1	1.25
	พัฒนาสังคม/พัฒนาศึกษากรรมนุษย์	2	2.50
	การศึกษาผู้ใหญ่	1	1.25
	ธุรกิจศึกษา	1	1.25
	พลศึกษา	1	1.25
	ไทยศึกษา	1	1.25
	วิทยาศาสตร์ศึกษา	1	1.25
	วัดและประเมินผลการศึกษา	2	2.50
	อิสลามศึกษา	1	1.25
	ไม่ระบุ	4	5.00
	รวม	80	100.00
หน่วยงานต้นสังกัด ของผู้วิจัย	มหาวิทยาลัยรัฐ	11	13.75
	มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ	7	8.75
	มหาวิทยาลัยเอกชน	5	6.25

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของงานวิจัยจำแนกตามตัวแปรจัดประเภทระดับเล่ม (ต่อ)

ชื่อตัวแปร	ค่าของตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
	มหาวิทยาลัยราชภัฏ	9	11.25
	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี	6	7.50
	วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี	7	8.75
	สถาบันพลศึกษา	6	7.50
	สถาบันอาชีวศึกษา	2	2.50
	สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	5	6.25
	หน่วยงานราชการอื่น	4	5.00
	หน่วยงานเอกชน	3	3.75
	ไม่ระบุ	15	18.75
	รวม	80	100.00
วุฒิการศึกษาสูงสุด ของผู้วิจัย	ปริญญาโท	63	78.75
	ปริญญาเอก	14	17.50
	ไม่ระบุ	3	3.75
	รวม	80	100.00
ตำแหน่งงานของผู้วิจัย	อาจารย์	45	56.25
	พยาบาลวิชาชีพ	4	5.00
	นักวิชาการ	8	10.00
	บุคลากรในสถานศึกษา	5	6.25
	พนักงานบริษัทเอกชน	2	2.50
	ไม่ระบุ	16	20.00
	รวม	80	100.00
ประเภทของงานวิจัย	วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท	56	70.00
	วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอก	14	17.50
	งานวิจัย	10	12.50
	รวม	80	100.00

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของงานวิจัยจำแนกตามตัวแปรจัดประเภทระดับเล่ม (ต่อ)

ชื่อตัวแปร	ค่าของตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
วัตถุประสงค์ของงานวิจัย (งานวิจัย 1 เล่ม มี วัตถุประสงค์มากกว่า 1 ข้อ)	สำรวจ	2	2.50
	ศึกษา	64	80.00
	เปรียบเทียบ	43	53.75
	หาความสัมพันธ์	30	37.50
	ประเมิน	6	7.50
	พัฒนา	9	11.25
	สร้าง/เสนอ	11	13.75
	วิเคราะห์	3	3.75
แบบแผนการวิจัย	ทดลอง	9	11.25
	สหสัมพันธ์	28	35.00
	วิจัยและพัฒนา	11	13.75
	บรรยาย	31	38.75
	เชิงปฏิบัติการ	1	1.25
	รวม	80	100.00
ทฤษฎีหรือแนวคิดหลักที่ ใช้ในงานวิจัย	จริยธรรมทางวิชาชีพการพยาบาล	10	12.50
	จริยธรรมวิชาชีพครู	6	7.50
	การพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมของโคลเบิร์ต	15	18.75
	ต้นไม้จริยธรรม	3	3.75
	จริยธรรมในการทำงาน	1	1.25
	คุณธรรม จริยธรรมของนักศึกษา	8	10.00
	การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม	5	6.25
	พฤติกรรมจริยธรรมในการใช้อินเทอร์เน็ต	2	2.50
	หลักพุทธธรรม	13	16.25
	คุณธรรมระดับบุคคลเพื่อมุ่งความสำเร็จของส่วนรวม	3	3.75
	พฤติกรรมตามแผนของอินเซ็น	1	1.25
	จริยธรรมทางการแพทย์	4	5.00
	จริยธรรมในสังคมไทย	4	5.00

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของงานวิจัยจำแนกตามตัวแปรจัดประเภทระดับเล่ม (ต่อ)

ชื่อตัวแปร	ค่าของตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
	การตัดสินใจเชิงจริยธรรมของพราย	1	1.25
	จริยธรรมของตำรวจ	1	1.25
	จริยธรรมตามหลักศาสนาอิสลาม	1	1.25
	จริยธรรมทางธุรกิจ	2	2.50
	รวม	80	100.00
ทฤษฎีหรือแนวคิดร่วมที่ใช้ในงานวิจัย	จริยธรรมทางวิชาชีพการพยาบาล	4	5.00
	จริยธรรมวิชาชีพครู	3	3.75
	การพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมของโคลเบอร์ก	5	6.25
	ต้นไม้จริยธรรม	2	2.50
	การกระทำด้วยเหตุผลของพีชไบน์และไอบนเซ็น	2	2.50
	จริยธรรมวิชาชีพ	1	1.25
	การพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมของเรสต์	2	2.50
	คุณธรรม จริยธรรมของนักศึกษา	8	10.00
	การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม	7	8.75
	หลักพุทธธรรม	1	1.25
	ความคิดสร้างสรรค์ของทอร์แรนซ์	1	1.25
	คุณธรรมระดับบุคคลเพื่อมุ่งความสำเร็จของส่วนรวม	1	1.25
	จริยธรรมในสังคมไทย	2	2.50
	การขัดเกลาทางสังคม	1	1.25
	จิตวิเคราะห์ของจุง	1	1.25
	จริยธรรมระดับบุคคล	1	1.25
	การพัฒนายุทธศาสตร์	1	1.25
	ภาวะผู้นำของแบสและเบอร์นาค	1	1.25
	ความฉลาดทางอารมณ์ของโกลแมน	5	6.25
	พฤติกรรมปฏิสัมพันธ์นิยม	1	1.25
	เจตคติเชิงวิทยาศาสตร์ของฮานีย์	1	1.25
	การเรียนรู้ทางสังคมของแบนดูล่า	1	1.25

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของงานวิจัยจำแนกตามตัวแปรจัดประเภทระดับเล่ม (ต่อ)

ชื่อตัวแปร	ค่าของตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
	โครงสร้างทางสมองของกิลฟอร์ด	1	1.25
	การอบรมเลี้ยงดู	3	3.75
	ไม่ระบุ	24	30.00
	รวม	80	100.00
แหล่งที่มาของ กลุ่มตัวอย่าง (งานวิจัย 1 เล่ม มีมากกว่า 1 แห่ง)	มหาวิทยาลัยรัฐ	26	32.50
	มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ	21	26.25
	มหาวิทยาลัยเอกชน	10	12.50
	มหาวิทยาลัยราชภัฏ	18	22.50
	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี	13	16.25
	วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี	11	13.75
	วิทยาลัยพลศึกษา	6	7.50
	สถาบันอาชีวะ	3	3.75
	อื่นๆ	4	5.00
วิธีการเลือกกลุ่ม ตัวอย่างทั้งหมด (งานวิจัย 1 เล่ม มีมากกว่า 1 วิธี)	ประชากร	9	11.25
	เลือกแบบเจาะจง	28	35.00
	สุ่มอย่างง่าย	9	11.25
	สุ่มแบบเป็นระบบ	2	2.50
	สุ่มแบบแบ่งกลุ่ม	1	1.25
	สุ่มแบบแบ่งชั้น	21	26.25
	สุ่มแบบหลายขั้นตอน	22	27.50
	เลือกโดยบังเอิญ	4	5.00
	เลือกแบบโควต้า	3	3.75
	เลือกแบบก๊อปปี้หิมะ	1	1.25
ประเภทสมมติฐาน	ไม่มีสมมติฐาน	20	25.00
	มีทิศทาง	16	20.00
	ไม่มีทิศทาง	32	40.00
	มีและไม่มีทิศทาง	12	15.00
	รวม	80	100.00

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของงานวิจัยจำแนกตามตัวแปรจัดประเภทระดับเล่ม (ต่อ)

ชื่อตัวแปร	ค่าของตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
คุณภาพเครื่องมือ ที่ใช้ในการวิจัย	ไม่ระบุคุณภาพ	7	8.75
	คุณภาพต่ำมาก	2	2.50
	คุณภาพต่ำ	1	1.25
	คุณภาพปานกลาง	5	6.25
	คุณภาพดี	8	10.00
	คุณภาพดีมาก	57	71.25
	รวม	80	100.00
ประเภทเครื่องมือ ที่ใช้ในการวิจัย (งานวิจัย 1 เล่มใช้ เครื่องมือมากกว่า 1 ประเภท)	แบบสอบถาม	60	75.00
	แบบทดสอบ/แบบวัด	40	50.00
	แบบสังเกต	8	10.00
	แบบประเมิน	9	11.25
	แบบสัมภาษณ์	17	21.25
	แบบสำรวจ	5	6.25
	แบบรายงานตนเอง	1	1.25
	แบบศึกษาเอกสาร	4	5.00
	แบบบันทึก	4	5.00
	อื่นๆ	2	2.50
ประเภทการวิเคราะห์ ข้อมูล (งานวิจัย 1 เล่ม วิเคราะห์ข้อมูลมากกว่า 1 วิธี)	content analysis	16	20.00
	descriptive stat	75	93.75
	t-test	48	60.00
	ANOVA (one-way)	37	46.25
	ANOVA (two-way)	7	8.75
	ANOVA (three-way)	3	3.75
	correlation	28	35.00
	factor analysis	4	5.00
	regression	12	15.00
	chi-square	3	3.75
อื่นๆ	5	6.25	

จากตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์จำแนกตัวแปรจัดประเภทระดับเล่มตามคุณลักษณะงานวิจัยคือ คุณลักษณะด้านการพิมพ์และผู้วิจัย คุณลักษณะด้านเนื้อหาสาระงานวิจัย และคุณลักษณะด้านวิธีวิทยาการวิจัย มีรายละเอียดดังนี้

คุณลักษณะด้านการพิมพ์และผู้วิจัยพบว่างานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์พิมพ์เผยแพร่อยู่ในระหว่างปี 2531-2555 งานวิจัยส่วนใหญ่พิมพ์เผยแพร่อยู่ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2546-2550 ร้อยละ 31.25 รองลงมาคือ ช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2536-2540 และระหว่างปี พ.ศ. 2541-2545 จำนวน ร้อยละ 21.25 เท่ากัน และน้อยที่สุดคือระหว่างปี พ.ศ. 2531-2535 ร้อยละ 7.50 ส่วนใหญ่เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท ร้อยละ 70.00 จำแนกตามสถาบันที่ผลิตงานวิจัยพบว่าส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ร้อยละ 23.75 รองลงมาคือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ร้อยละ 18.75 งานวิจัยส่วนใหญ่ผลิตมาจากสาขาวิชาจิตวิทยา/จิตวิทยาการศึกษา ร้อยละ 27.50 รองลงมาคือ สาขาวิชาวิจัยการศึกษา/วิจัยพฤติกรรมศาสตร์ ร้อยละ 12.50 สาขาวิชาอุดมศึกษาและสาขาวิชาบริหาร/บริหารการศึกษา ร้อยละ 11.25 เท่ากัน หน่วยงานต้นสังกัดของผู้วิจัยส่วนใหญ่มาจากมหาวิทยาลัยของรัฐ ร้อยละ 13.75 รองลงมา คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ร้อยละ 11.25 ผู้วิจัยส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาโท และปริญญาเอก ร้อยละ 78.75 และ 17.50 ตามลำดับ นอกจากนี้ผู้วิจัยส่วนใหญ่ปฏิบัติงานเป็นอาจารย์ ร้อยละ 56.25

คุณลักษณะด้านเนื้อหาสาระงานวิจัย พบว่างานวิจัยส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษา ร้อยละ 80.00 รองลงมาคือ เพื่อเปรียบเทียบและเพื่อหาความสัมพันธ์ ร้อยละ 53.75 และ 37.50 ตามลำดับ งานวิจัยส่วนใหญ่ใช้ทฤษฎีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของโคลเบิร์กเป็นทฤษฎีหลัก ร้อยละ 18.75 รองลงมาคือ หลักพุทธธรรม ร้อยละ 16.25 สำหรับทฤษฎีหรือแนวคิดร่วมที่ใช้ในงานวิจัยส่วนใหญ่เป็นแนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมของนิสิตนักศึกษา และแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ร้อยละ 10.00 และ 8.75 ตามลำดับ แหล่งที่มาของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่สังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ ร้อยละ 32.50 รองลงมาคือ มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ และมหาวิทยาลัยราชภัฏ ร้อยละ 26.25 และ 22.50 ตามลำดับ

คุณลักษณะด้านวิธีวิทยาการวิจัย พบว่างานวิจัยส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยเชิงบรรยาย ร้อยละ 38.75 รองลงมาคือ งานวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ ร้อยละ 35.00 น้อยที่สุดเป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ ร้อยละ 1.25 งานวิจัยบางเล่มมีหลายขั้นตอนและกลุ่มตัวอย่างหลายกลุ่มดังนั้นทำให้มีวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 1 วิธี พบว่าส่วนใหญ่ใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง ร้อยละ 35.00 รองลงมาใกล้เคียงกันคือ วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอนและแบ่งชั้น ร้อยละ 27.50 และ 26.25 ตามลำดับ งานวิจัยส่วนใหญ่ระบุสมมติฐานแบบไม่มีทิศทาง ร้อยละ 40.00 เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยส่วนใหญ่มีมากกว่า 1 ประเภท เครื่องมือที่ใช้มากที่สุดคือ แบบสอบถาม ร้อยละ 75.00 รองลงมาคือ

แบบทดสอบ/แบบวัด ร้อยละ 50.00 เครื่องมือส่วนใหญ่มีคุณภาพในระดับดีมาก ร้อยละ 71.25 ในการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุวิธีวิเคราะห์มากกว่า 1 วิธี พบว่าส่วนใหญ่ใช้วิธี descriptive statistic ร้อยละ 93.75 รองลงมาคือ t-test ร้อยละ 60.00

1.2 ข้อมูลพื้นฐานคุณลักษณะงานวิจัยเชิงปริมาณที่เป็นตัวแปรจัดประเภทระดับเล่ม

ข้อมูลพื้นฐานคุณลักษณะงานวิจัยที่น่าเสนอตอนนี้เป็นผลการวิเคราะห์จากงานวิจัยและวิทยานิพนธ์เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณทั้งหมดที่นำมาสังเคราะห์งานวิจัยด้วยวิธีการวิเคราะห์อภิमान 44 เล่ม โดยนำเสนอตัวแปรจัดประเภทระดับเล่มตามคุณลักษณะงานวิจัย แบ่งเชิงทดลองจำนวน 9 เล่ม และเชิงวิจัยและพัฒนา 7 เล่ม ซึ่งเป็นขั้นตอนการทดลอง รวมเป็นงานวิจัย 16 เล่ม ประกอบด้วยตัวแปรจัดประเภท 10 ตัวแปร มีรายละเอียดตามตารางที่ 6 และงานวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ 28 เล่ม ประกอบด้วยตัวแปรจัดประเภท 3 ตัวแปร มีรายละเอียดตามตารางที่ 7 ดังนี้

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของงานวิจัยเชิงทดลองจำแนกตามตัวแปรจัดประเภทระดับเล่ม

ชื่อตัวแปร	ค่าของตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลอง	ประชากร	3	18.75
	เจาะจง	7	43.75
	อย่างง่าย	2	12.50
	เป็นระบบ	1	6.25
	หลายขั้นตอน	3	18.75
	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รวม	16	100.00
สาขาวิชาของกลุ่มตัวอย่าง	ศึกษาศาสตร์	10	62.50
	สังคมศาสตร์	1	6.25
	แพทยศาสตร์และที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ	3	18.75
	วิศวกรรมศาสตร์	1	6.25
	ไม่เจาะจงสาขา	1	6.25
	รวม	16	100.00

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของงานวิจัยเชิงทดลองจำแนกตามตัวแปรจัดประเภทระดับเล่ม (ต่อ)

ชื่อตัวแปร	ค่าของตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
ระดับชั้นปีของ กลุ่มอย่าง	ชั้นปีที่ 1	5	31.25
	ชั้นปีที่ 2	1	6.25
	ชั้นปีที่ 3	3	18.75
	ชั้นปีที่ 4	2	12.50
	ชั้นปีที่ 1-4	3	18.75
	ชั้นปีที่ 1-5	1	6.25
	ชั้นปีที่ 1 และ 3	1	6.25
		รวม	16
การออกแบบการ ทดลอง	true control group pretest-posttest	7	43.75
	true control group pretest-posttest time series	3	18.75
	the one group pretest-posttest	5	31.25
	the one group pretest-posttest time series	1	6.25
		รวม	16
การควบคุมตัวแปร แทรกซ้อน	Randomization	6	37.50
	Matching	1	6.25
	Randomization & Matching	3	18.75
	ไม่ระบุงการควบคุม	6	37.50
	รวม	16	100.00
ทฤษฎีหรือแนวคิดหลัก ในการจัดกิจกรรม	การกระจ่างค่านิยม	2	12.50
	แนวพุทธศาสนา/โยนิโสมนสิการ	5	31.25
	การพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมของโคลเบอร์ก	1	6.25
	การพัฒนาจริยธรรมของเพียเจตต์	1	6.25
	การทำงานระหว่างเรียน	1	6.25
	การเรียนรู้เชิงประสบการณ์ของคอล์ป	1	6.25
	รูปแบบกิจกรรมของจอยซ์และวิลล์	1	6.25
	กิจกรรมกลุ่ม	1	6.25

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของงานวิจัยเชิงทดลองจำแนกตามตัวแปรจัดประเภทระดับเล่ม (ต่อ)

ชื่อตัวแปร	ค่าของตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
	การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม	2	12.50
	การเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงของเมซีโรว์	1	6.25
	รวม	16	100.00
ทฤษฎีหรือแนวคิดร่วม ในการจัดกิจกรรม	แนวพุทธศาสนา/โยนิโสมนสิการ	1	6.25
	การพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมของโคลเบิร์ก	1	6.25
	การเรียนรู้ด้วยตนเอง	1	6.25
	การสอนโดยใช้วรรณกรรม	1	6.25
	รูปแบบการพัฒนานักศึกษาของมิลเลอร์และพรีนซ์	1	6.25
	การให้แรงเสริม	1	6.25
	รูปแบบการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของแมคไควรี	1	6.25
	กิจกรรมกลุ่ม	1	6.25
	การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม	1	6.25
	การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3	18.75
	ไม่ระบุแนวคิด/ทฤษฎีร่วม	4	25.00
	รวม	16	100.00
เทคนิคการจัดกิจกรรม (งานวิจัย 1 เล่ม มีมากกว่า 1 วิธี)	เกม	7	43.75
	อภิปราย	16	100.00
	บรรยาย	8	50.00
	กรณีศึกษา	11	68.75
	บทบาทสมมติ	5	31.25
	การสะท้อนคิด	6	37.50
	ปฏิบัติแนวพุทธศาสนา	4	25.00
	ฝึกปฏิบัติ	4	25.00
	การวิเคราะห์ตนเอง	3	18.75

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของงานวิจัยเชิงทดลองจำแนกตามตัวแปรจัดประเภทระดับเล่ม (ต่อ)

ชื่อตัวแปร	ค่าของตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
จำนวนตัวอย่างในกลุ่มทดลอง	น้อยกว่า 30 คน	9	56.25
	30 – 60 คน	5	31.25
	61 – 120 คน	2	12.50
	รวม	16	100.00
จำนวนเวลาที่ใช้จัดกิจกรรม	5 - 20 ชั่วโมง	5	31.25
	21 – 30 ชั่วโมง	4	25.00
	31 - 90 ชั่วโมง	4	25.00
	5 - 10 วัน	3	18.75
	รวม	16	100.00

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของงานวิจัยเชิงสหสัมพันธ์จำแนกตามตัวแปรจัดประเภทระดับเล่ม

ชื่อตัวแปร	ค่าของตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลอง	เจาะจง	3	10.71
	อย่างง่าย	2	7.14
	แบ่งกลุ่ม	1	3.57
	แบ่งชั้น	10	35.71
	หลายขั้นตอน	11	39.29
	เลือกโดยบังเอิญ	1	3.57
	รวม	28	100.00
สาขาวิชาของกลุ่มตัวอย่าง	ศึกษาศาสตร์	5	17.86
	วิจิตรศิลป์	1	3.57
	แพทยศาสตร์และที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ	9	32.14
	สาขาวิชาอื่นๆ	2	7.14
	หลายสาขาวิชา	11	39.29
	รวม	28	100.00

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของงานวิจัยเชิงสหสัมพันธ์จำแนกตามตัวแปรจัดประเภทระดับเล่ม (ต่อ)

ชื่อตัวแปร	ค่าของตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
ระดับชั้นปีของ กลุ่มอย่าง	ชั้นปีที่ 1	1	3.57
	ชั้นปีที่ 2	1	3.57
	ชั้นปีที่ 3	1	3.57
	ชั้นปีที่ 4	4	14.29
	ชั้นปีที่ 1-4	14	50.00
	ชั้นปีที่ 1 และ 2	2	7.14
	ชั้นปีที่ 1 และ 4	1	3.57
	ชั้นปีที่ 4 และ 5	1	3.57
	ชั้นปีที่ 2, 3, 4	2	7.14
	ไม่ระบุชั้นปี	1	3.57
	รวม	28	100.00

จากตารางที่ 6 และ 7 คุณลักษณะงานวิจัยเชิงปริมาณตัวแปรจัดประเภทระดับเล่ม พบว่างานวิจัยเชิงทดลองส่วนใหญ่ใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง ร้อยละ 43.75 งานวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ส่วนใหญ่ใช้วิธีเลือกตัวอย่างโดยสุ่มแบบหลายขั้นตอนและแบ่งชั้น ร้อยละ 39.29 และ 35.71 ตามลำดับ ส่วนสาขาวิชาของกลุ่มตัวอย่างสำหรับงานวิจัยเชิงทดลองพบว่าส่วนใหญ่เป็นนิสิต นักศึกษาสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ ร้อยละ 62.50 และศึกษาในชั้นปีที่ 1 มากที่สุดร้อยละ 31.25 ขณะที่งานวิจัยเชิงสหสัมพันธ์พบว่า ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตนักศึกษาที่ครอบคลุมหลายสาขา ร้อยละ 39.29 และศึกษาในชั้นปีที่ 1-4 มากที่สุดร้อยละ 50.00

จากตารางที่ 6 คุณลักษณะงานวิจัยเชิงปริมาณตัวแปรจัดประเภทระดับเล่มงานวิจัยเชิงทดลอง ส่วนใหญ่ออกแบบการทดลองแบบ true control group pretest-posttest ร้อยละ 43.75 รองลงมาเป็น the one group pretest-posttest ร้อยละ 31.25 และส่วนใหญ่ระบุการควบคุมตัวแปรแทรกซ้อนแบบ randomization ร้อยละ 37.50 แต่มีงานวิจัยเชิงทดลองอีกร้อยละ 37.50 ที่ไม่ได้ระบุการควบคุมตัวแปรแทรกซ้อน ด้านวิธีการจัดกิจกรรมพบว่าส่วนใหญ่ใช้แนวคิดตามแนวพุทธศาสนา/โยนิโสมนสิการในการจัดกิจกรรม จำนวน 5 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 31.25 นอกนั้นทฤษฎีหรือแนวคิดอื่นจำนวน 1-2 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 6.25-12.50 เช่น ทฤษฎีการกระจ่ายค่านิยม การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม และการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของโคลเบิร์ต ส่วนทฤษฎีหรือแนวคิดร่วมที่ใช้ในการจัด

กิจกรรมพบว่า ส่วนใหญ่ใช้แนวคิดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 3 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 18.75 นอกนั้นใช้ทฤษฎีหรือแนวคิดร่วมที่หลากหลายจำนวน 1 เล่มเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 6.3 เช่น กิจกรรมกลุ่ม การเรียนรู้ด้วยตนเอง และการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของโคลเบอร์ก งานวิจัยทุกเล่มจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษาโดยมีประเภทของกิจกรรมมากกว่า 1 กิจกรรม โดยกิจกรรมที่ทุกงานวิจัยนำมาใช้ คือ การอภิปราย ร้อยละ 100.00 รองลงมาคือ กรณีศึกษา ร้อยละ 68.75 ส่วนการบรรยายและเกมใกล้เคียงกัน ร้อยละ 50.00 และ 43.75 ตามลำดับจำนวนตัวอย่างในกลุ่มทดลองส่วนใหญ่อยู่ในช่วงน้อยกว่า 30 คน ร้อยละ 56.25 เวลาที่ใช้จัดกิจกรรมส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 5 – 20 ชั่วโมง ร้อยละ 31.25

1.3 ข้อมูลพื้นฐานคุณลักษณะงานวิจัยเชิงปริมาณที่เป็นตัวแปรจัดประเภทระดับสมมติฐาน

ตอนนี้นำเสนอคุณลักษณะงานวิจัยเชิงปริมาณที่มีหน่วยการวัดเป็นระดับสมมติฐานแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ 1) ประเภทเปรียบเทียบจากงานวิจัยเชิงทดลองและงานวิจัยเชิงวิจัยและพัฒนา รวม 16 เล่ม ประกอบด้วยตัวแปรจัดประเภท 8 ตัวแปร มีจำนวนหน่วยการทดสอบ 47 หน่วย 2) ประเภทความสัมพันธ์จากงานวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ 28 เล่ม ประกอบด้วยตัวแปรจัดประเภท 7 ตัวแปร มีจำนวนหน่วยการทดสอบ 256 หน่วย มีรายละเอียดตามตารางที่ 8 ดังนี้

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของงานวิจัยเชิงปริมาณจำแนกตามตัวแปรจัดประเภทระดับสมมติฐาน

ชื่อตัวแปร	ค่าของตัวแปร	ชุดเปรียบเทียบ		ชุดความสัมพันธ์	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
กลุ่ม ตัวแปรตาม	คุณธรรม จริยธรรมที่เกี่ยวกับวิชาชีพ	7	14.89	39	15.23
	องค์ประกอบจริยธรรม	26	55.32	127	49.61
	คุณธรรมจริยธรรมตามหลักพุทธศาสนา	14	29.79	27	10.55
	พฤติกรรมจริยธรรมในการใช้อินเทอร์เน็ต	-	-	63	24.61
	รวม	47	100.00	256	100.00
ตัวแปรตาม	คุณธรรม จริยธรรมวิชาชีพครู	5	10.64	-	-
	คุณธรรม จริยธรรมในการทำงาน	1	2.13	-	-
	คุณธรรม จริยธรรมวิชาชีพการพยาบาล	-	-	4	1.56
	คุณธรรม จริยธรรมวิชาชีพแพทย์	-	-	6	2.34
	คุณธรรม จริยธรรมวิชาชีพ	1	2.13	-	-

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของงานวิจัยเชิงปริมาณจำแนกตามตัวแปรจัดประเภทระดับสมมติฐาน (ต่อ)

ชื่อตัวแปร	ค่าของตัวแปร	ชุดเปรียบเทียบ		ชุดความสัมพันธ์	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ตัวแปรตาม	คุณธรรม จริยธรรมนิสิตนักศึกษา	-	-	10	3.91
	คุณธรรม จริยธรรมระดับบุคคล	-	-	19	7.42
	ความรู้เชิงจริยธรรม	1	2.13	-	-
	เหตุผลเชิงจริยธรรม	12	25.53	69	26.95
	ทัศนคติเชิงจริยธรรม	9	19.15	3	1.17
	พฤติกรรมเชิงจริยธรรม	3	6.38	23	8.98
	การตัดสินใจเชิงจริยธรรม	-	-	32	12.50
	การคิดเชิงจริยธรรม	1	2.13	-	-
	สัปปุริสธรรม 7	-	-	3	1.17
	สัทธา 4	2	4.26	-	-
	บุญกิริยาวัตถุ 3	2	4.26	-	-
	กัลยาณมิตร	2	4.26	-	-
	พรหมวิหาร 4 /เมตตากรุณา	5	10.64	-	-
	ขันติ	2	4.26	-	-
	ปัญญาขั้นสูง / ไตรสิกขา	1	2.13	24	9.38
	การเอื้อประโยชน์ต่อบุคคลอื่นๆ	-	-	9	3.52
	การละเมิดความเป็นส่วนตัวของผู้ใช้	-	-	9	3.52
	การรบกวนความปลอดภัยของเครือข่าย	-	-	9	3.52
	การใช้อินเทอร์เน็ตในทางที่ผิด	-	-	9	3.52
	กฎหมายและศีลธรรม				
การก่ออาชญากรรม	-	-	9	3.52	
การเล่นการพนัน	-	-	9	3.52	
ภาพอนาจารบนเครือข่าย	-	-	9	3.52	
	รวม	47	100.00	256	100.00

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของงานวิจัยเชิงปริมาณจำแนกตามตัวแปรจัดประเภทระดับสมมติฐาน (ต่อ)

ชื่อตัวแปร	ค่าของตัวแปร	ชุดเปรียบเทียบ		ชุดความสัมพันธ์	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ประเภท	แบบสอบถาม	3	6.38	88	34.38
เครื่องมือที่ใช้	แบบทดสอบ/แบบวัด	41	87.23	155	60.55
วัดตัวแปรตาม	แบบประเมิน	3	6.38	3	1.17
	แบบสำรวจ	-	-	10	3.91
	รวม	47	100.00	256	100.00
กลุ่ม ตัวแปรต้น	การจัดกิจกรรม/การฝึกอบรม	47	100.00	-	-
	จิตลักษณะ	-	-	20	7.81
	คุณลักษณะส่วนบุคคล	-	-	57	22.27
	ปัจจัยส่วนบุคคล/ภูมิหลัง	-	-	71	27.73
	ครอบครัว	-	-	35	13.67
	พฤติกรรม	-	-	6	2.34
	สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา	-	-	32	12.50
	การใช้อินเทอร์เน็ต	-	-	35	13.67
	รวม	47	100.00	256	100.00
ตัวแปรต้น	การฝึกทำกระจำง่าค่านิยม	2	4.26	-	-
	การฝึกใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม	10	21.28	-	-
	แนววิถีพุทธศาสนา	13	27.66	3	1.17
	ค่านิยมวิชาชีพ	2	4.26	1	0.39
	การฝึกู้คิดและใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม	4	8.51	-	-
	การฝึกู้คิด	7	14.89	-	-
	โปรแกรมการทำงานระหว่างเรียน	2	4.26	-	-
	กิจกรรมกลุ่ม	5	10.64	-	-
	การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม	2	4.26	-	-
	ความวิตกกังวล	-	-	1	0.39
	ความคิดสร้างสรรค์	-	-	4	1.56
	ทัศนคติ/เจตคติ	-	-	11	4.30

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของงานวิจัยเชิงปริมาณจำแนกตามตัวแปรจัดประเภทระดับสมมติฐาน(ต่อ)

ชื่อตัวแปร	ค่าของตัวแปร	ชุดเปรียบเทียบ		ชุดความสัมพันธ์	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	ค่านิยม	-	-	1	0.39
	ลักษณะมุ่งอนาคต	-	-	1	0.39
	ความสามารถในการเผชิญอุปสรรค/ ความเชื่อมั่นในตนเอง	-	-	2	0.78
	ความฉลาดทางอารมณ์	-	-	28	10.94
	สมรรถภาพทางสมอง	-	-	6	2.34
	ความถนัดทางวิชาชีพ	-	-	1	0.39
	บุคลิกภาพ	-	-	17	6.64
	ภาวะผู้นำ	-	-	5	1.95
	เพศ	-	-	12	4.69
	อายุ	-	-	11	4.30
	ชั้นปีที่กำลังศึกษา	-	-	7	2.73
	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน/เกรดเฉลี่ย	-	-	17	6.64
	สะสม				
	ลักษณะการเข้าศึกษา	-	-	2	0.78
	สาขาวิชา	-	-	9	3.52
	คณะที่ศึกษา	-	-	7	2.73
	สังกัดมหาวิทยาลัย	-	-	1	0.39
	ภูมิลำเนา	-	-	2	0.78
	ระดับการศึกษาบิดา/มารดา	-	-	4	1.56
	อาชีพบิดา/มารดา	-	-	5	1.95
	รายได้บิดา/มารดา/ครอบครัว	-	-	6	2.34
	สถานภาพครอบครัว/ลักษณะครอบครัว	-	-	2	0.78
	จำนวนพี่น้อง	-	-	1	0.39
	การปลูกฝังของพ่อแม่/การอบรมเลี้ยงดู	-	-	19	7.42

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของงานวิจัยเชิงปริมาณจำแนกตามตัวแปรจัดประเภทระดับสมมติฐาน(ต่อ)

ชื่อตัวแปร	ค่าของตัวแปร	ชุดเปรียบเทียบ		ชุดความสัมพันธ์	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	แบบอย่างด้านจริยธรรมจากบิตามารดา	-	-	1	0.39
	พฤติกรรมตามวิถีทางพุทธศาสนา	-	-	3	1.17
	การบำเพ็ญประโยชน์	-	-	1	0.39
	การมีวินัยในตนเอง	-	-	1	0.39
	การตั้งใจปรับปรุงตนเอง	-	-	1	0.39
	กิจกรรมเสริมหลักสูตร	-	-	2	0.78
	การเรียนการสอน	-	-	3	1.17
	ครู (การเป็นแบบอย่าง/เอาใจใส่/ให้แรงเสริม/ลงโทษ)	-	-	12	4.69
	บรรยากาศในสถานศึกษา	-	-	2	0.78
	การสื่อสารข้อมูลข่าวสาร	-	-	1	0.39
	เพื่อน	-	-	10	3.91
	ประสบการณ์ในสถานศึกษาด้าน	-	-	1	0.39
	ปฏิสัมพันธ์เชิงถ่ายทอดวิชาชีพ	-	-	-	-
	ปรัชญาสถาบันการศึกษาที่เน้นการ	-	-	1	0.39
	พัฒนาคุณธรรม	-	-	-	-
	การเป็นสมาชิกอินเทอร์เน็ตของสถาบัน	-	-	7	2.73
	มีประสบการณ์ในการใช้อินเทอร์เน็ต	-	-	7	2.73
	ระยะเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ต	-	-	7	2.73
	ลักษณะการให้บริการอินเทอร์เน็ต	-	-	7	2.73
	การมีโฮมเพจเป็นของตนเอง	-	-	7	2.73
	รวม	47	100.00	256	100.00
ประเภท	แบบสอบถาม	1	2.13	145	56.64
เครื่องมือที่ใช้วัด	แบบทดสอบ/วัด	-	-	105	41.02
ตัวแปรต้น	แบบสัมภาษณ์	2	4.26	-	-
	แบบประเมิน	11	23.40	-	-

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของงานวิจัยเชิงปริมาณจำแนกตามตัวแปรจัดประเภทระดับสมมติฐาน(ต่อ)

ชื่อตัวแปร	ค่าของตัวแปร	ชุดเปรียบเทียบ		ชุดความสัมพันธ์	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	แบบสำรวจ	-	-	5	1.95
	ไม่ระบุ/ตรวจโดยผู้ทรงคุณวุฒิ	33	70.21	1	0.39
	รวม	47	100.00	256	100.00
ประเภทสถิติที่ใช้ทดสอบ	t-test	29	61.70	-	-
	ANOVA	17	36.17	-	-
	MANOVA	1	2.13	-	-
	Pearson	-	-	244	95.31
	Spearman	-	-	12	4.69
	รวม	47	100.00	256	100.00
ประเภทการเปรียบเทียบ	กลุ่มทดลอง-ควบคุม posttest	28	59.57	-	
	กลุ่มทดลอง pretest-posttest	19	40.43		
	รวม	47	100.00		

จากตารางที่ 8 คุณลักษณะงานวิจัยที่เกี่ยวกับกลุ่มตัวแปรตามพบว่าองค์ประกอบของคุณธรรม จริยธรรมเป็นกลุ่มตัวแปรตามที่ศึกษามากที่สุด โดยชุดเปรียบเทียบ คิดเป็นร้อยละ 55.32 ส่วนชุดความสัมพันธ์ คิดเป็นร้อยละ 49.61 และเมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมเป็นตัวแปรตามที่ศึกษามากที่สุด โดยชุดเปรียบเทียบ คิดเป็นร้อยละ 25.53 ส่วนชุดความสัมพันธ์ คิดเป็นร้อยละ 26.95 ส่วนตัวแปรตามที่ศึกษาน้อยที่สุดสำหรับชุดเปรียบเทียบ คือ คุณธรรมจริยธรรมในการทำงาน คุณธรรมจริยธรรมทางวิชาชีพ การคิดเชิงจริยธรรม ความรู้เชิงจริยธรรม และปัญญาขั้นสูง/ไตรสิกขา แต่ละตัวแปรคิดเป็นร้อยละ 2.13 ส่วนชุดความสัมพันธ์คือ สัมปยุตธรรม 7 คิดเป็นร้อยละ 1.17 เครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรตามมากที่สุดทั้งชุดเปรียบเทียบและชุดความสัมพันธ์คือ แบบทดสอบ/แบบวัด คิดเป็นร้อยละ 87.23 และ 60.55 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาสถิติที่ใช้ทดสอบพบว่าชุดเปรียบเทียบใช้ t-test มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 61.70 ในขณะที่ชุดความสัมพันธ์ใช้สถิติ Pearson correlation มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 95.31 สุดท้ายคือ ประเภทของการเปรียบเทียบ พบว่า เปรียบเทียบคะแนน posttest ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมเป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 59.57

คุณลักษณะงานวิจัยที่เกี่ยวกับกลุ่มตัวแปรต้น ในชุดเปรียบเทียบกลุ่มตัวแปรต้นทั้งหมดเป็นกิจกรรม/โครงการ/โปรแกรมการอบรมพัฒนานิสิตนักศึกษา เมื่อพิจารณารายละเอียดตัวแปรต้นพบว่าส่วนใหญ่ใช้แนววิธีพุทธศาสนา คิดเป็นร้อยละ 27.66 รองลงมาเป็นการฝึกการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม คิดเป็นร้อยละ 21.28 ส่วนชุดความสัมพันธ์มีการศึกษาตัวแปรต้นในกลุ่มปัจจัยส่วนบุคคล/ภูมิหลังมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 27.73 รองลงมา คือ กลุ่มตัวแปรต้นเกี่ยวกับคุณลักษณะส่วนบุคคล 22.27 แต่เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์เป็นตัวแปรต้นที่ศึกษามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 10.94 ชุดเปรียบเทียบใช้เครื่องมือวัดตัวแปรต้นตรวจโดยผู้ทรงคุณวุฒิไม่ระบุเครื่องมือ/ไม่ระบุมากที่สุด รองลงมาคือ แบบประเมิน คิดเป็นร้อยละ 70.21 และ 23.40 ตามลำดับ ชุดความสัมพันธ์ใช้เครื่องมือประเภทแบบสอบถามวัดตัวแปรต้นมากที่สุดรองลงมา คือ แบบทดสอบ/แบบวัด คิดเป็นร้อยละ 56.64 และ 41.02 ตามลำดับ

1.4 ข้อมูลพื้นฐานคุณลักษณะงานวิจัยประเภทตัวแปรต่อเนื่อง

ข้อมูลพื้นฐานคุณลักษณะงานวิจัยที่น่าเสนอในตอนนี้เป็นผลการวิเคราะห์จากงานวิจัยและวิทยานิพนธ์ที่เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณที่นำมาสังเคราะห์งานวิจัยด้วยวิธีวิเคราะห์ห่อภิมาณที่เป็นตัวแปรต่อเนื่องระดับเล่ม จำนวน 80 เล่ม ประกอบด้วยตัวแปรต่อเนื่อง 4 ตัวแปร ประกอบด้วยจำนวนตัวแปรตามมากที่สุด 4 ตัวแปร น้อยที่สุด 1 ตัวแปร จำนวนตัวแปรต้นมากที่สุด 10 ตัวแปร น้อยที่สุดคือ ไม่มีตัวแปรต้น ขนาดตัวอย่างมีจำนวนมากที่สุดเท่ากับ 3944 คน น้อยที่สุดเท่ากับ 12 คน จำนวนเครื่องมือมากที่สุด 12 ชุด น้อยที่สุด 1 ชุด การทดสอบสมมติฐานจำนวน 303 ชุด มีจำนวน 9 ตัวแปร มีรายละเอียดตามตารางที่ 9 ดังนี้

ตารางที่ 9 สถิติบรรยายของคุณลักษณะงานวิจัยเชิงปริมาณประเภทตัวแปรต่อเนื่อง

ตัวแปรต่อเนื่อง	N	mean	min	max
ความเที่ยงของเครื่องมือวัดตัวแปรตาม	291	0.817	0.384	0.960
ค่าเฉลี่ยกลุ่มทดลอง	27	88.428	3.674	358.330
ค่าเฉลี่ยกลุ่มควบคุม	27	77.689	2.761	315.830
ค่าสหสัมพันธ์	256	0.173	0.000	0.744

จากตารางที่ 9 นำเสนอสถิติบรรยายของคุณลักษณะงานวิจัยเชิงปริมาณประเภทตัวแปรต่อเนื่องจำนวน 4 ตัวแปร พบว่า ความเที่ยงของเครื่องมือวัดตัวแปรตามมีค่ามากที่สุดเท่ากับ 0.960 ค่าน้อยที่สุดเท่ากับ 0.384 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.817 ค่าเฉลี่ยกลุ่มทดลองมีค่ามากที่สุดเท่ากับ 358.330 น้อยที่สุดเท่ากับ 3.674 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 88.428 ค่าเฉลี่ยกลุ่มควบคุมมีค่ามากที่สุดเท่ากับ

315.830 น้อยที่สุดเท่ากับ 2.761 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 77.689 ค่าสหสัมพันธ์มีค่ามากที่สุดเท่ากับ 0.744 ค่าน้อยที่สุดเท่ากับ 0.000 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.173 ส่วนตัวแปรอื่นได้แก่ ขนาดตัวอย่างในขั้นตอน วิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์มากที่สุดเท่ากับ 3011 คน น้อยที่สุดเท่ากับ 12 คนขนาดตัวอย่างกลุ่มทดลอง มากที่สุดเท่ากับ 120 คน น้อยที่สุดเท่ากับ 9 คน ขนาดตัวอย่างกลุ่มควบคุมมากที่สุดเท่ากับ 79 คน น้อยที่สุดเท่ากับ 9 คน

ตอนที่ 2 การสังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณด้วยการวิเคราะห์อภิมาน

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ในตอนนี้อีกเป็น 2 ตอน คือ 2.1) ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พื้นฐานของค่าขนาดอิทธิพลด้วยสถิติบรรยาย 2.2) ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าขนาด อิทธิพลจำแนกตามตัวแปรกำกับคุณลักษณะงานวิจัยด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

2.1 สถิติบรรยายของค่าขนาดอิทธิพล

งานวิจัยจำนวน 44 เล่ม วิเคราะห์ค่าขนาดอิทธิพลได้จำนวน 303 ค่า เป็นค่าอิทธิพลที่มาจากชุดเปรียบเทียบในงานวิจัยเชิงทดลอง 47 ค่า และชุดความสัมพันธ์ในงานวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ 256 ค่า สำหรับค่าอิทธิพลจากชุดเปรียบเทียบในงานวิจัยที่ไม่ได้รายงานค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผู้วิจัยวิเคราะห์ค่าขนาดอิทธิพลจากค่าสถิติ t หรือ F รายละเอียดตามตารางที่ 10 ดังนี้

ตารางที่ 10 สถิติบรรยายและผลการทดสอบลักษณะการแจกแจงของค่าขนาดอิทธิพล

สถิติบรรยาย	ค่าขนาดอิทธิพล
mean	0.473
median	0.290
Std.Deviation	0.593
minimum	0.000
maximum	5.450

จากตารางที่ 10 ค่าขนาดอิทธิพลมีจำนวนทั้งหมด 303 ค่า ค่าขนาดอิทธิพลมีค่าสูงสุดเท่ากับ 5.450 ต่ำสุดเท่ากับ 0.000 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.473 ค่ามัธยฐานเท่ากับ 0.290 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.593 แสดงว่าค่าขนาดอิทธิพลมีความแตกต่างกันเล็กน้อย ค่าความเบ้เท่ากับ 3.754 มีลักษณะเบ้ขวา แสดงว่าค่าขนาดอิทธิพลส่วนใหญ่มีค่าน้อยกว่าค่าเฉลี่ย ค่าความโด่งเท่ากับ 23.111 แสดงว่าลักษณะการแจกแจงของค่าอิทธิพลมีความโด่งมากกว่าปกติ

2.2 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าขนาดอิทธิพลจำแนกตามตัวแปรกำกับ คุณลักษณะงานวิจัยด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ส่วนนี้เป็นการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลจำแนกตามตัวแปรกำกับคุณลักษณะงานวิจัยโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA) ทดสอบความเป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวน (Homogeneity of variance) ในกรณีที่ไม่มี ความแตกต่างของความแปรปรวน และมีความแตกต่างของค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพล จะใช้การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วย Bonferroni ถ้ามีความแตกต่างของความแปรปรวน และมีความแตกต่างของค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลจะใช้การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วย Dunnett T3 ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกวิเคราะห์ตัวแปรกำกับ 22 ตัวแปร นำมาใช้ในการวิจัยและจัดกิจกรรมครั้งนี้ 9 ตัวแปร ผลการวิเคราะห์อภิमानสำหรับตัวแปรกำกับอื่น 13 ตัวแปร ผู้วิจัยนำเสนอในภาคผนวก ผลการวิเคราะห์ตัวแปรกำกับ 9 ตัวแปร รายละเอียดตามตารางที่ 11-13

ตารางที่ 11 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลจำแนกตามตัวแปรกำกับ
คุณลักษณะงานวิจัยด้านเนื้อหาสาระ

ตัวแปรกำกับ	ค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพล			Test of equality of variance		ANOVA	
	n	\bar{d}	SD	F	p	F	p
ทฤษฎี/แนวคิดหลักที่ใช้ในงานวิจัย							
จริยธรรมทางวิชาชีพการพยาบาล	20	0.868	1.175	4.962	0.000	4.643	0.000**
จริยธรรมวิชาชีพครู	9	0.996	0.780				
การพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมของโคลเบิร์ก	71	0.545	0.460	คู่ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 1) การพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมของโคลเบิร์ก, หลักพุทธธรรมมีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลมากกว่าพฤติกรรมจริยธรรมในการใช้อินเตอร์เน็ต 2) การพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมของโคลเบิร์กมีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลมากกว่าคุณธรรมระดับบุคคลเพื่อมุ่งความสำเร็จของส่วนรวม			
ต้นไม้จริยธรรม	23	0.515	0.526				
จริยธรรมในการทำงาน	2	1.045	0.205				
คุณธรรมจริยธรรมนิสิตนักศึกษา	13	0.481	0.321				
พฤติกรรมจริยธรรมในการใช้อินเตอร์เน็ต	63	0.133	0.110				
หลักพุทธธรรม	68	0.528	0.683				
คุณธรรมระดับบุคคลเพื่อมุ่งความสำเร็จของส่วนรวม	19	0.254	0.156				

ตารางที่ 11 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลจำแนกตามตัวแปรกำกับ
คุณลักษณะงานวิจัยด้านเนื้อหาสาระ (ต่อ)

ตัวแปรกำกับ	ค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพล			Test of equality of variance		ANOVA	
	n	\bar{d}	SD	F	p	F	p
จริยธรรมทางการแพทย์	6	0.843	0.407				
จริยธรรมในสังคมไทย	7	0.424	0.797				
การตัดสินใจเชิงจริยธรรมของพราย	2	0.461	0.076				
กลุ่มตัวแปรต้น							
การจัดกิจกรรม/การฝึกอบรม	47	0.999	1.053	13.526	0.000	13.574	0.000*
จิตลักษณะ	26	0.953	0.532	คู่ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 1) การจัดกิจกรรม/การฝึกอบรม มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลมากกว่าปัจจัยส่วนบุคคล/ภูมิหลัง, ปัจจัยด้านครอบครัว, สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา, พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ต			
คุณลักษณะส่วนบุคคล	51	0.496	0.518				
ปัจจัยส่วนบุคคล/ภูมิหลัง	71	0.261	0.266				
ปัจจัยด้านครอบครัว	35	0.207	0.206				
พฤติกรรมของนิสิตนักศึกษา	6	0.550	0.309				
สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา	32	0.390	0.239	2) จิตลักษณะ มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลมากกว่า คุณลักษณะส่วนบุคคล, ปัจจัยส่วนบุคคล/ภูมิหลัง, ปัจจัยด้านครอบครัว, สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา, พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ต			
พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ต	35	0.133	0.088				
				3) คุณลักษณะส่วนบุคคล มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลมากกว่าปัจจัยส่วนบุคคล/ภูมิหลัง, ปัจจัยด้านครอบครัว, พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ต			
				4) ปัจจัยส่วนบุคคล/ภูมิหลัง มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลมากกว่าพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ต			
				5) สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลมากกว่าปัจจัยด้านครอบครัว, พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ต			

ตารางที่ 11 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลจำแนกตามตัวแปรกำกับ
คุณลักษณะงานวิจัยด้านเนื้อหาสาระ (ต่อ)

ตัวแปรกำกับ	ค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพล			Test of equality of variance		ANOVA	
	n	\bar{d}	SD	F	p	F	p
กลุ่มตัวแปรตาม							
คุณธรรมจริยธรรมที่เกี่ยวกับวิชาชีพ	46	0.594	0.532	11.451	0.000	11.279	0.000*
องค์ประกอบจริยธรรม	153	0.507	0.614	คู่ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คุณธรรมจริยธรรมที่เกี่ยวกับวิชาชีพ, องค์ประกอบจริยธรรม, คุณธรรม จริยธรรมตามหลักพุทธศาสนา มีค่าเฉลี่ย ขนาดอิทธิพลมากกว่าพฤติกรรมจริยธรรม การใช้อินเทอร์เน็ต			
คุณธรรมจริยธรรมตามหลักพุทธศาสนา	41	0.729	0.784				
พฤติกรรมจริยธรรมการใช้ อินเทอร์เน็ต	63	0.133	0.110				
ระดับชั้นปีของกลุ่มตัวอย่าง							
ชั้นปีที่ 1	38	0.847	0.463	17.418	0.000	27.992	0.000*
ชั้นปีที่ 2	5	1.998	1.954	คู่ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 1) ชั้นปีที่ 1 มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพล มากกว่าชั้นปีที่ 4, ชั้นปีที่ 1-4, 1-5, 2-4 และชั้นปีอื่นๆ 2) ชั้นปีอื่นๆ มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพล มากกว่า ชั้นปีที่ 1-4, 1-5, 2-4			
ชั้นปีที่ 3	9	1.456	1.278				
ชั้นปีที่ 4	36	0.496	0.471				
ชั้นปีที่ 1-4, 1-5, 2-4	157	0.246	0.312				
ชั้นปีอื่นๆ	58	0.543	0.477				

*p < .01

จากตารางที่ 11 ค่าขนาดอิทธิพลจำแนกตามตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยด้านเนื้อหา
สาระตัวแปรทฤษฎี/แนวคิดหลักที่ใช้ในงานวิจัย พบว่า จริยธรรมในการทำงาน มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพล
มากที่สุด (\bar{d} = 1.045) รองลงมาคือ จริยธรรมวิชาชีพครู (\bar{d} = 0.996) น้อยที่สุดคือ พฤติกรรม
จริยธรรมในการใช้อินเทอร์เน็ต (\bar{d} = 0.133) กลุ่มตัวแปรต้น พบว่า การจัดกิจกรรม/การฝึกอบรมมี
ค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลมากที่สุด (\bar{d} = 0.999) รองลงมาคือ จิตลักษณะ (\bar{d} = 0.953) น้อยที่สุดคือ
พฤติกรรมใช้อินเทอร์เน็ต (\bar{d} = 0.133) กลุ่มตัวแปรตาม พบว่าคุณธรรมจริยธรรมตามหลักพุทธ
ศาสนามีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลมากที่สุด (\bar{d} = 0.729) รองลงมาคือ คุณธรรมจริยธรรมที่เกี่ยวกับ

วิชาชีพ ($\bar{d} = 0.594$) น้อยที่สุดคือ พฤติกรรมจริยธรรมในการใช้อินเทอร์เน็ต ($\bar{d} = 0.133$) ตัวแปรระดับชั้นปีของกลุ่มตัวอย่างพบว่า งานวิจัยที่ศึกษากลุ่มตัวอย่างระดับชั้นปีที่ 2 มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลมากที่สุด ($\bar{d} = 1.998$) รองลงมาคือ ระดับชั้นปีที่ 3 ($\bar{d} = 1.456$) น้อยที่สุดคือ งานวิจัยที่ศึกษากลุ่มตัวอย่างหลายระดับชั้นปีคือ ชั้นปีที่ 1-4, 1-5 และ 2-4 ($\bar{d} = 0.246$)

เมื่อพิจารณาผลการทดสอบความแตกต่างของค่าขนาดอิทธิพล ในการทดสอบความเป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวนพบว่า แต่ละกลุ่มของตัวแปรกำกับคุณลักษณะงานวิจัยด้านเนื้อหาสาระทั้งหมดมีความแปรปรวนไม่เท่ากันส่วน ตัวแปรกำกับด้านนี้ทั้งหมดส่งผลให้ค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ได้แก่ 1) ทฤษฎี/แนวคิดหลักที่ใช้ในงานวิจัย พบว่า การพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมของโคลเบอร์ก หลักพุทธธรรมมีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลมากกว่า พฤติกรรมจริยธรรมในการใช้อินเทอร์เน็ต การพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมของโคลเบอร์กมีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลมากกว่าคุณธรรมระดับบุคคลเพื่อมุ่งความสำเร็จของส่วนรวม 2) กลุ่มตัวแปรต้น พบว่า การจัดกิจกรรม/การฝึกอบรม มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลมากกว่าปัจจัยส่วนบุคคล/ภูมิหลังปัจจัยด้านครอบครัว สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา และพฤติกรรมใช้อินเทอร์เน็ต จิตลักษณะมีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลมากกว่าคุณลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยส่วนบุคคล/ภูมิหลัง ปัจจัยด้านครอบครัว สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา และพฤติกรรมใช้อินเทอร์เน็ต คุณลักษณะส่วนบุคคลมีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลมากกว่า ปัจจัยส่วนบุคคล/ภูมิหลัง ปัจจัยด้านครอบครัว และพฤติกรรมใช้อินเทอร์เน็ต ปัจจัยส่วนบุคคลมีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลมากกว่าพฤติกรรมใช้อินเทอร์เน็ต สภาพแวดล้อมในสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลมากกว่า ปัจจัยด้านครอบครัว และพฤติกรรมใช้อินเทอร์เน็ต 3) กลุ่มตัวแปรตาม พบว่า คุณธรรมจริยธรรมที่เกี่ยวกับวิชาชีพ องค์ประกอบจริยธรรมคุณธรรม จริยธรรมตามหลักพุทธศาสนามีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลมากกว่าพฤติกรรมจริยธรรมการใช้อินเทอร์เน็ต 4) ระดับชั้นปีของกลุ่มตัวอย่างพบว่า ระดับชั้นปีที่ 1 มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลมากกว่าชั้นปีที่ 4, ชั้นปีที่ 1-4, 1-5, 2-4 และชั้นปีอื่นๆ ส่วนชั้นปีอื่นๆ มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลมากกว่าชั้นปีที่ 1-4, 1-5, 2-4

ตารางที่ 12 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลจำแนกตามตัวแปรกำกับ
คุณลักษณะงานวิจัยด้านวิธีวิทยาการวิจัย

ตัวแปรกำกับ	ค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพล			Test of equality of variance		ANOVA	
	n	\bar{d}	SD	F	p	F	p
ประเภทเครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรต้น							
แบบสอบถาม	146	0.181	0.175	21.122	0.000	23.534	0.000*
แบบทดสอบ/วัด	105	0.626	0.435	คู่ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แบบทดสอบ/วัดมีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพล มากกว่า แบบสอบถาม			
แบบสัมภาษณ์	2	1.133	0.131				
แบบประเมิน	11	1.317	1.471				
แบบสำรวจ	5	0.811	0.814				
ไม่ระบุประเภทเครื่องมือ	34	0.891	0.916				
ประเภทเครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรตาม							
แบบสอบถาม	91	0.194	0.274	8.842	0.000	11.147	0.000*
แบบทดสอบ/วัด	196	0.600	0.654	คู่ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แบบทดสอบ/วัด มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพล มากกว่า แบบสอบถาม			
แบบประเมิน	6	0.704	0.552				
แบบสำรวจ	10	0.368	0.660				

* $p < .01$

จากตารางที่ 12 ค่าขนาดอิทธิพลจำแนกตามตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยด้านวิธีวิทยาการวิจัย ตัวแปรประเภทเครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรต้น พบว่า แบบประเมินมีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลมากที่สุด ($\bar{d} = 1.317$) รองลงมาคือ แบบสัมภาษณ์ ($\bar{d} = 1.133$) น้อยที่สุดคือ แบบสอบถาม ($\bar{d} = 0.181$) ตัวแปรประเภทเครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรตาม พบว่า แบบประเมินมีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลมากที่สุด ($\bar{d} = 0.704$) รองลงมาคือ แบบทดสอบ/วัด ($\bar{d} = 0.600$) น้อยที่สุดคือ แบบสอบถาม ($\bar{d} = 0.194$)

เมื่อพิจารณาผลการทดสอบความแตกต่างของค่าขนาดอิทธิพล ในการทดสอบความเป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวนพบว่า แต่ละกลุ่มของตัวแปรกำกับคุณลักษณะงานวิจัยด้านวิธีวิทยาการวิจัยมีความแปรปรวนไม่เท่ากัน ส่วนตัวแปรกำกับด้านนี้ทั้งหมดส่งผลให้ค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 1) ประเภทเครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรต้น พบว่าแบบทดสอบ/วัดมีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลมากกว่าแบบสอบถาม 2) ประเภทเครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรตาม พบว่า แบบทดสอบ/วัดมีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลมากกว่าแบบสอบถาม

ตารางที่ 13 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลจำแนกตามตัวแปรกำกับคุณลักษณะงานวิจัยด้านวิธีการจัดกิจกรรม

ตัวแปรกำกับ	ค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพล			Test of equality of variance		ANOVA	
	n	\bar{d}	SD	F	p	F	p
ทฤษฎี/แนวคิดหลักในการจัดกิจกรรม							
การกระจ่ายค่านิยม	4	1.474	0.933	19.157	0.000	4.997	0.000*
แนวพุทธศาสนา	13	0.981	0.469	ไม่สามารถทดสอบความแตกต่างรายคู่			
การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของโคลเบอร์ก	5	0.655	0.399				
การพัฒนาจริยธรรมของเพียเจตต์	15	0.391	0.509				
การจัดประสบการณ์	2	1.045	0.205				
กิจกรรมกลุ่ม	2	0.844	0.091				
การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม	2	3.368	1.634				
การเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงของเมซีโรว์	2	1.394	0.126				
การเรียนรู้เชิงประสบการณ์ของคอล์ป	1	5.450	-				
รูปแบบกิจกรรมของจอยซ์และวิลล์	1	0.429	-				

ตารางที่ 13 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลจำแนกตามตัวแปรกำกับ
คุณลักษณะงานวิจัยด้านวิธีการจัดกิจกรรม(ต่อ)

ตัวแปรกำกับ	ค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพล			Test of equality of variance		ANOVA	
	n	\bar{d}	SD	F	p	F	p
จำนวนตัวอย่างในการทดลอง							
น้อยกว่า 30 คน	30	1.013	0.854	2.581	0.087	0.022	0.978
30 – 60 คน	10	1.014	0.779	ไม่มีความแตกต่างของค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพล			
61 – 120 คน	7	0.921	2.005				
จำนวนเวลาที่ใช้จัดกิจกรรม							
5 – 20 ชั่วโมง	11	1.187	1.227	2.269	0.094	2.361	0.085
21 – 30 ชั่วโมง	25	0.661	0.587	ไม่มีความแตกต่างของค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพล			
31 – 90 ชั่วโมง	5	1.411	0.830				
5 – 10 วัน	6	1.721	1.882				

*p < .01

จากตารางที่ 13 ค่าขนาดอิทธิพลจำแนกตามตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยด้านวิธีการจัดกิจกรรม ตัวแปรทฤษฎี/แนวคิดหลักในการจัดกิจกรรม พบว่า การเรียนรู้เชิงประสบการณ์ของคอล์ปมีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลมากที่สุด (\bar{d} = 5.450) รองลงมาคือ การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม (\bar{d} = 3.368) น้อยที่สุดคือ การพัฒนาจริยธรรมของเพียเจตต์ (\bar{d} = 0.391) ตัวแปรจำนวนตัวอย่างในการทดลองมีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลที่ใกล้เคียงกัน จำนวนตัวอย่างในการทดลอง 30 -60 คน มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลมากที่สุด (\bar{d} = 1.014) รองลงมาคือ น้อยกว่า 30 คน (\bar{d} = 1.013) น้อยที่สุดคือ 61-120 คน (\bar{d} = 0.921) ตัวแปรจำนวนเวลาที่ใช้จัดกิจกรรม พบว่าจำนวนเวลา 5-10 วัน มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลมากที่สุด (\bar{d} = 1.721) รองลงมาคือ จำนวนเวลา 31-90 ชั่วโมง (\bar{d} = 1.411) น้อยที่สุดคือ จำนวนเวลา 21-30 ชั่วโมง (\bar{d} = 0.661)

เมื่อพิจารณาผลการทดสอบความแตกต่างของค่าขนาดอิทธิพล ในการทดสอบความเป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวนพบว่า แต่ละกลุ่มของตัวแปรกำกับคุณลักษณะงานวิจัยด้านวิธีการจัดกิจกรรมส่วนใหญ่มีความแปรปรวนเท่ากัน ส่วนตัวแปรกำกับด้านนี้ส่งผลให้ค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ได้แก่ ทฤษฎี/แนวคิดหลักในการจัดกิจกรรม ส่วนตัวแปรจำนวนเวลาที่ใช้จัดกิจกรรมและจำนวนตัวอย่างในการทดลองไม่ส่งผลต่อค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพล

โดยสรุปผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลจำแนกตามตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยทั้ง 3 ด้าน คือ 1) ด้านเนื้อหาสาระ 4 ตัวแปร มีตัวแปรกำกับที่ส่งผลต่อค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลของงานวิจัยมีจำนวน 4 ตัวแปร คือทฤษฎี/แนวคิดหลักที่ใช้ในงานวิจัย กลุ่มตัวแปรต้น กลุ่มตัวแปรตาม ระดับชั้นปีของกลุ่มตัวอย่าง 2) ด้านวิธีวิทยาการวิจัย 2 ตัวแปร มีตัวแปรกำกับที่ส่งผลต่อค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลของงานวิจัยมีจำนวน 2 ตัวแปรคือ ประเภทเครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรต้นและตัวแปรตาม 3) ด้านวิธีการจัดกิจกรรม 3 ตัวแปร มีตัวแปรกำกับที่ส่งผลต่อค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลของงานวิจัยมีจำนวน 1ตัวแปรคือ ทฤษฎี/แนวคิดหลักในการจัดกิจกรรม

ผลการสังเคราะห์งานวิจัยด้วยการวิเคราะห์ห่อภิมาณที่ใช้ในการวิจัยและออกแบบการจัดกิจกรรมครั้งนี้ คือ

1. ทฤษฎี/แนวคิดหลักที่ใช้ในการวิจัยนี้คือ จริยธรรมทางวิชาชีพการพยาบาลมีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลอยู่ในระดับมาก แสดงว่าส่งผลต่อคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลอยู่ในระดับมากสอดคล้องกับการจัดกิจกรรมในการทดลองที่ใช้แนวคิดทางคุณธรรมจริยธรรมในวิชาชีพการพยาบาลเป็นหลัก

2. ทฤษฎี/แนวคิดหลักในการจัดกิจกรรม ทฤษฎีการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ของคอลลีมีค่าขนาดอิทธิพลมากที่สุด ผู้วิจัยจึงเลือกเป็นทฤษฎีหลักในการออกแบบกิจกรรม และใช้ทฤษฎีกระจายค่านิยมมีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลอยู่ในระดับมากเป็นทฤษฎีร่วมเนื่องจากกิจกรรมนี้มุ่งพัฒนาด้านเจตคติร่วมด้วย

3. กลุ่มตัวแปรต้น การจัดกิจกรรม/ การฝึกอบรมเป็นตัวแปรต้นที่มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลมากที่สุดแสดงว่าเป็นตัวแปรต้นที่ส่งผลต่อคุณธรรมจริยธรรมของนิสิตศึกษามากที่สุด ส่วนตัวแปรต้นที่เป็นปัจจัยต่างๆ พบว่า จิตลักษณะมีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลมากกว่าปัจจัยด้านอื่นๆ เช่น ปัจจัยส่วนบุคคล ครอบครัว ดังนั้นการออกแบบกิจกรรมในการทดลองจึงมุ่งเน้นการพัฒนาจิตลักษณะได้แก่ สติปัญญาหรือความรู้ความเข้าใจ และเจตคติทางคุณธรรมจริยธรรม

4. กลุ่มตัวแปรตาม คุณธรรมจริยธรรมตามหลักพุทธศาสนามีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลมากที่สุด แต่เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่พบว่า ไม่มีความแตกต่างกับคุณธรรมจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพมีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลรองลงมา ซึ่งนำมาเป็นตัวแปรตามในการทดลองนี้

5. ประเภทเครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรตาม แบบประเมินและแบบทดสอบมีค่าขนาดอิทธิพลมากกว่าเครื่องมือประเภทอื่น เครื่องมือวัดคุณลักษณะทางวิชาชีพด้านคุณธรรมจริยธรรมในการทดลองนี้ จึงใช้แบบประเมินสำหรับด้านเจตคติและแบบทดสอบสำหรับด้านความรู้ความเข้าใจ

6. ประเภทเครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรต้น แบบประเมินมีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลมากกว่า เครื่องมือประเภทอื่นสอดคล้องกับเครื่องวัดตัวแปรต้นในการทดลองนี้ คือ แบบประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้สำหรับการจัดกิจกรรม

7. ขนาดตัวอย่างในกลุ่มทดลอง พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันของค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพล สอดคล้องกับการกำหนดขนาดตัวอย่างในช่วง 30 - 40 คน เนื่องจากเหมาะสมในขั้นทดลองการจัด กิจกรรมและทรัพยากรต่างๆ

8. จำนวนเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรม พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันของค่าเฉลี่ยขนาด อิทธิพลแต่เวลาที่ใช้จัดกิจกรรม 5-20 ชั่วโมง มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลมากกว่าเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรม 21 - 30 ชั่วโมง ผู้วิจัยจึงใช้เวลาที่จัดกิจกรรมอยู่ในระหว่าง 5 - 20 ชั่วโมง ซึ่งพิจารณาให้เหมาะสมกับ สาระการเรียนรู้

9. ระดับชั้นปีของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีค่าเฉลี่ย ขนาดอิทธิพลมากที่สุด ซึ่งนำมาพิจารณาในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

อย่างไรก็ตามรายละเอียดของการจัดกิจกรรมครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกงานวิจัยที่มีค่าขนาด อิทธิพลในงานวิจัยเชิงทดลอง/วิจัยและพัฒนาตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ที่ 75 และอยู่ในระดับมาก นำมาวิเคราะห์กรอบการจัดกิจกรรมซึ่งนำเสนอในขั้นตอนการพัฒนากิจกรรม

ตอนที่ 3 การสังเคราะห์งานวิจัยด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

การนำเสนอในตอนนี้นำประกอบด้วย ส่วนแรกข้อมูลพื้นฐานงานวิจัยที่สังเคราะห์ด้วยวิธีการ วิเคราะห์เนื้อหา ส่วนที่สอง ผลการสังเคราะห์งานวิจัยที่ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรม จริยธรรม ของนิสิตนักศึกษา ส่วนที่สาม ผลการสังเคราะห์แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานักศึกษาด้าน คุณธรรม จริยธรรม และส่วนสุดท้ายคือ ผลการสังเคราะห์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา

3.1 ข้อมูลพื้นฐานงานวิจัยที่สังเคราะห์ด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา

ข้อมูลพื้นฐานของวิทยานิพนธ์/งานวิจัยที่นำเสนอในตอนนี้เป็นผลการวิเคราะห์เนื้อหา วิทยานิพนธ์และงานวิจัยจำนวน 36 เล่ม แบ่งเป็นงานวิจัยเชิงบรรยาย 31 เล่มวิจัยและพัฒนา 4 เล่ม และเชิงปฏิบัติการ 1 เล่มจำแนกตามวัตถุประสงค์การวิจัย ประเด็นที่ศึกษาด้านคุณธรรม จริยธรรม และผลการวิจัย มีรายละเอียดตามตารางที่ 14 ดังนี้

ตารางที่ 14 ผลการสังเคราะห์งานวิจัยจำแนกตามวัตถุประสงค์การวิจัยด้วยสถิติบรรยาย

วัตถุประสงค์	วิทยานิพนธ์/งานวิจัย	
	จำนวน	ร้อยละ
1. ศึกษาเปรียบเทียบการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม	7	19.44
2. ศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรม	9	25.00
3. ศึกษาความรู้เจตคติและการรับรู้จริยธรรมทางการแพทย์	2	5.56
4. ศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นด้านจริยธรรมทางธุรกิจ	2	5.56
5. ศึกษาเปรียบเทียบระดับคุณธรรมจริยธรรม	4	11.11
6. ศึกษาเปรียบเทียบค่านิยมด้านจริยธรรม	1	2.78
7. วิเคราะห์กิจกรรมเสริมหลักสูตรและคุณธรรมจริยธรรมที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม	2	5.56
8. ศึกษาพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมหรือการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม	3	8.33
9. พัฒนากิจกรรม รูปแบบ กลยุทธ์ ยุทธศาสตร์เพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา	6	16.66
รวม	36	100.00

จากตารางที่ 14 ผลการสังเคราะห์งานวิจัยจำแนกตามวัตถุประสงค์งานวิจัย พบว่างานวิจัยส่วนใหญ่ที่ระบุวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 25.00 รองลงมาคือการศึกษาเปรียบเทียบการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมและการพัฒนากิจกรรม รูปแบบ กลยุทธ์ ยุทธศาสตร์ เพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักศึกษามีจำนวนใกล้เคียงกันคิดเป็นร้อยละ 19.44 และ 16.66 ตามลำดับ น้อยที่สุดคือการศึกษาเปรียบเทียบ ค่านิยมด้านจริยธรรมคิดเป็นร้อยละ 2.78

3.2 การสังเคราะห์งานวิจัยที่ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมจริยธรรมของนิสิตนักศึกษา

งานวิจัยที่นำมาวิเคราะห์เนื้อหา มีงานวิจัยจำนวนทั้งหมด 25 เล่มที่ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรม จริยธรรมในประเด็นต่างๆ ดังนี้ ประเด็นคุณธรรม จริยธรรมที่ศึกษามากที่สุดคือ พฤติกรรมเชิงจริยธรรมคิดเป็นร้อยละ 36.00 ของงานวิจัยทั้งหมด รองลงมาคือ การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมคิดเป็นร้อยละ 28.00 ของงานวิจัยทั้งหมด น้อยที่สุดคือ ค่านิยมด้านจริยธรรม มีจำนวนเพียง 1 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 4.00 ของงานวิจัยทั้งหมด ส่วนปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรม จริยธรรมของนิสิตนักศึกษาที่ศึกษามากที่สุดคือ เพศ คิดเป็นร้อยละ 64.00 ของงานวิจัยทั้งหมด รองลงมาคือ ชั้นปีที่ศึกษา คิดเป็นร้อยละ 56.00 ของงานวิจัยทั้งหมด รายละเอียดตามตารางที่ 15

ตารางที่ 15 ผลการสังเคราะห์งานวิจัยที่ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมจริยธรรมของนิสิตนักศึกษา

ประเด็นที่วิจัย	งานวิจัย (เล่ม)		สรุปผลการวิจัย
	จำนวน	ร้อยละ	
1. การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม			
1.1 ระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม	7	28.00	นักศึกษาส่วนใหญ่มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในขั้นที่ 4-5*
1.2 ปัจจัยส่วนบุคคล			
เพศ	3	12.00	นักศึกษาเพศหญิงและชาย ส่วนใหญ่มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกัน
ชั้นปีที่ศึกษา	4	16.00	นักศึกษาแต่ละชั้นปีมีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกัน
ลักษณะหลักสูตร	2	8.00	นักศึกษาแต่ละหลักสูตรมีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกัน
สาขาวิชา	1	4.00	นักศึกษาที่สังกัดสาขาวิชาแตกต่างกันมีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกัน

* การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมขั้นที่ 4 หมายถึง จริยธรรมตามระบบสังคม การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมขั้นที่ 5 หมายถึง จริยธรรมขั้นสิทธิมนุษยชนและสวัสดิภาพสังคมตามทฤษฎีของโคลเบอร์ก

ตารางที่ 15 ผลการสังเคราะห์งานวิจัยที่ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมจริยธรรมของนิสิต
นักศึกษา (ต่อ)

ประเด็นที่วิจัย	งานวิจัย (เล่ม)		สรุปผลการวิจัย
	จำนวน	ร้อยละ	
ภูมิลำเนา	1	4.00	นักศึกษาที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกันมีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 โดยนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาทางภาคใต้มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าภาคอื่น
1.3 กิจกรรมนักศึกษา/เสริมหลักสูตร			
จำนวนครั้งในการเข้าร่วมกิจกรรม	1	4.00	จำนวนครั้งในการเข้าร่วมกิจกรรมที่ต่างกันของนักศึกษามีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกัน
สถานภาพในองค์กรนักศึกษา	1	4.00	สถานภาพในองค์กรนักศึกษาที่ต่างกันมีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกัน
2. พฤติกรรมเชิงจริยธรรม			
2.1 ระดับพฤติกรรมเชิงจริยธรรม	9	36.00	นักศึกษาส่วนใหญ่มีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับปานกลาง-มาก ยกเว้นพฤติกรรมเชิงจริยธรรมที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย-ปานกลาง

ตารางที่ 15 ผลการสังเคราะห์งานวิจัยที่ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมจริยธรรมของนิสิต

นักศึกษา (ต่อ)

ประเด็นที่วิจัย	งานวิจัย (เล่ม)		สรุปผลการวิจัย
	จำนวน	ร้อยละ	
2.2 ปัจจัยส่วนบุคคล			
เพศ	5	20.00	นักศึกษาเพศหญิงและชายส่วนใหญ่มีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกัน
อายุ	2	8.00	นักศึกษาที่อายุแตกต่างกันมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05โดยนักศึกษาที่อายุมากมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมสูงกว่านักศึกษาที่อายุน้อย
ชั้นปีที่ศึกษา	5	20.00	นักศึกษาแต่ละชั้นปีมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกัน
สาขาวิชา/คณะที่สังกัด	4	16.00	นักศึกษาที่สังกัดสาขาวิชาหรือคณะแตกต่างกันส่วนใหญ่มีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกัน
ภูมิลำเนา	2	8.00	นักศึกษาที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกันมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกัน
การพักอาศัยของนักศึกษา	2	8.00	ลักษณะการพักอาศัยที่แตกต่างกัน นักศึกษามีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ.05และไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 15 ผลการสังเคราะห์งานวิจัยที่ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมจริยธรรมของนิสิต

นักศึกษา (ต่อ)

ประเด็นที่วิจัย	งานวิจัย (เล่ม)		สรุปผลการวิจัย
	จำนวน	ร้อยละ	
2.3 ปัจจัยครอบครัว			
อาชีพผู้ปกครอง	2	8.00	อาชีพผู้ปกครองที่แตกต่างกัน นักศึกษามีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมทั้งไม่แตกต่างกันและแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ.001 โดยนักศึกษาที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพรับจ้าง มีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมสูงกว่านักศึกษาที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพอิสระ
ฐานะทางครอบครัว/รายได้	2	8.00	ฐานะทางครอบครัว/รายได้ที่แตกต่างกัน นักศึกษามีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกัน
3. จริยธรรมทางการแพทย์			
3.1 ระดับจริยธรรมทางการแพทย์			
	2	8.00	นักศึกษาส่วนใหญ่มีจริยธรรมทางการแพทย์ อยู่ในระดับสูง
3.2 ปัจจัยส่วนบุคคล			
เพศ	2	8.00	นักศึกษาชายและหญิงมีจริยธรรมทางการแพทย์ทั้งไม่แตกต่างกันและแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ.01โดยนักศึกษาหญิงมีจริยธรรมทางการแพทย์สูงกว่านักศึกษาชาย
อายุ	1	4.00	นักศึกษาที่อายุต่างกันมีจริยธรรมทางการแพทย์ไม่แตกต่าง
ชั้นปีที่ศึกษา	2	8.00	นักศึกษาแต่ละชั้นปีมีจริยธรรมทางการแพทย์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05ส่วนใหญ่ของนักศึกษาชั้นปี 4 และ 5 มีจริยธรรมด้านนี้สูงกว่านักศึกษาชั้นปีอื่น

ตารางที่ 15 ผลการสังเคราะห์งานวิจัยที่ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมจริยธรรมของนิสิต

นักศึกษา (ต่อ)

ประเด็นที่วิจัย	งานวิจัย (เล่ม)		สรุปผลการวิจัย
	จำนวน	ร้อยละ	
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	1	4.00	นักศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยต่างกันมีจริยธรรมทางการแพทย์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ย 3.50-4.00 มีจริยธรรมทางการแพทย์สูงสุด
ภูมิปัญญา	1	4.00	นักศึกษาที่มีภูมิปัญญาแตกต่างกันมีจริยธรรมทางการแพทย์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักศึกษาที่มีภูมิปัญญาต่างจังหวัดมีจริยธรรมทางการแพทย์สูงกว่ากรุงเทพฯ
3.3 ปัจจัยครอบครัว			
ฐานะทางครอบครัว	1	4.00	นักศึกษาที่มีฐานะทางครอบครัวแตกต่างกันมีจริยธรรมทางการแพทย์ไม่แตกต่างกัน
4. ความคิดเห็นด้านจริยธรรมทางธุรกิจ			
4.1 ระดับความคิดเห็นด้านจริยธรรมทางธุรกิจ	2	8.00	นักศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นด้านจริยธรรมทางธุรกิจในระดับสูง
4.2 ปัจจัยส่วนบุคคล			
เพศ	1	4.00	นักศึกษาหญิงและชายมีความคิดเห็นด้านจริยธรรมทางธุรกิจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาหญิงมีความคิดเห็นด้านจริยธรรมทางธุรกิจสูงกว่านักศึกษาชาย
ชั้นปีที่ศึกษา	1	4.00	ความคิดเห็นจริยธรรมทางธุรกิจไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 15 ผลการสังเคราะห์งานวิจัยที่ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมจริยธรรมของนิสิต
นักศึกษา (ต่อ)

ประเด็นที่วิจัย	งานวิจัย (เล่ม)		สรุปผลการวิจัย
	จำนวน	ร้อยละ	
สาขาวิชา	1	4.00	นักศึกษาแต่ละสาขาวิชา มีความคิดเห็นด้านจริยธรรมทางธุรกิจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ.05 โดยนักศึกษาสาขาภาษาธุรกิจมีความคิดเห็นด้านจริยธรรมทางธุรกิจสูงกว่านักศึกษาสาขาวิชาคอมพิวเตอร์
4.3 ปัจจัยครอบครัว			
อาชีพ ระดับการศึกษาของ ผู้ปกครอง และฐานะทางครอบครัว	1	4.00	นักศึกษาที่อาชีพและระดับการศึกษาของผู้ปกครองฐานะทางครอบครัวแตกต่างกันมีความคิดเห็นด้านจริยธรรมทางธุรกิจไม่แตกต่าง
5. คุณธรรม จริยธรรม			
5.1 ระดับคุณธรรม จริยธรรม	4	16.00	นักศึกษาส่วนใหญ่มีคุณธรรมจริยธรรมอยู่ในระดับปานกลางถึงระดับมาก
5.2 ปัจจัยส่วนบุคคล			
เพศ	4	16.00	นักศึกษาชายและหญิงส่วนใหญ่มีระดับคุณธรรม จริยธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ.01โดยนักศึกษาหญิงมีระดับคุณธรรมจริยธรรมสูงกว่านักศึกษาชาย

ตารางที่ 15 ผลการสังเคราะห์งานวิจัยที่ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมจริยธรรมของนิสิต

นักศึกษา (ต่อ)

ประเด็นที่วิจัย	งานวิจัย (เล่ม)		สรุปผลการวิจัย
	จำนวน	ร้อยละ	
ชั้นปีที่ศึกษา	2	8.00	นักศึกษาแต่ละชั้นปีที่ศึกษาส่วนใหญ่มีระดับคุณธรรมจริยธรรมไม่แตกต่างกัน
สาขาวิชา/คณะที่สังกัด	2	8.00	นักศึกษาแต่ละสาขาวิชา มีระดับคุณธรรมจริยธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาสาขาศึกษา ศาสตร์และวิทยาศาสตร์สุขภาพมีระดับคุณธรรม จริยธรรมสูงกว่าสาขาวิชาอื่น
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	1	4.00	นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน มีระดับคุณธรรมจริยธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 โดยนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีระดับคุณธรรม จริยธรรมสูงว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางและต่ำ
5.3 ปัจจัยครอบครัว			
ฐานะทางครอบครัว	2	8.00	นักศึกษาที่มีฐานะครอบครัวที่ต่างกัน นักศึกษามีระดับคุณธรรมจริยธรรมไม่แตกต่างและแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาที่มีฐานะทางครอบครัวปานกลางและต่ำมีระดับคุณธรรมจริยธรรมสูงว่านักศึกษาที่มีฐานะทางครอบครัวสูง
6. ค่านิยมด้านจริยธรรม			
6.1 ระดับค่านิยมด้านจริยธรรม	1	4.00	นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่มีค่านิยมจริยธรรมอยู่ในระดับสูง

ตารางที่ 15 ผลการสังเคราะห์งานวิจัยที่ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมจริยธรรมของนิสิตนักศึกษา
(ต่อ)

ประเด็นที่วิจัย	งานวิจัย (เล่ม)		สรุปผลการวิจัย
	จำนวน	ร้อยละ	
6.2 ปัจจัยส่วนบุคคล			
เพศ	1	4.00	นิสิตนักศึกษาชายและหญิงมีค่านิยมด้านจริยธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .001 โดยนักศึกษาหญิงมีระดับคุณธรรม จริยธรรม สูงกว่านักศึกษาชาย
ชั้นปีที่ศึกษา	1	4.00	นิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และ 4 มีค่านิยมด้านจริยธรรมไม่แตกต่างกัน
สาขาวิชา/คณะที่สังกัด	1	4.00	นิสิตนักศึกษาแต่สาขาวิชา มีค่านิยมด้านจริยธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 โดยคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มีค่านิยมจริยธรรมสูงที่สุด
6.3 ปัจจัยครอบครัว			
อาชีพผู้ปกครอง	1	4.00	นิสิตนักศึกษาที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพแตกต่างกัน มีค่านิยมด้านจริยธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นิสิตนักศึกษาที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพเกษตรกรรมมีค่านิยมด้านจริยธรรมสูงที่สุด

จากตารางที่ 15 สรุปผลการวิจัยจากงานวิจัยทั้ง 25 เล่ม พบว่า นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่มีคุณธรรม จริยธรรมอยู่ในระดับปานกลาง-มาก ยกเว้นพฤติกรรมเชิงจริยธรรมที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย-ปานกลาง ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณธรรมจริยธรรมในประเด็นต่างๆ ที่สอดคล้องกันคือนิสิตนักศึกษาหญิงและชาย ระดับชั้นปีที่ศึกษา สาขาวิชา/คณะที่แตกต่าง พบว่า นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่มีคุณธรรมจริยธรรมไม่แตกต่างกัน เช่นเดียวกับปัจจัยทางด้านครอบครัว ได้แก่ ฐานะทางครอบครัว ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง พบว่า นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่มีคุณธรรมจริยธรรมไม่แตกต่างกัน ในขณะที่อายุ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่มีคุณธรรมจริยธรรมที่แตกต่างกัน ส่วนปัจจัยอื่นๆ เช่น กิจกรรมเสริมหลักสูตร ความฉลาดทางอารมณ์ ไม่สามารถสรุปได้ชัดเนื่องจากงานวิจัยมีจำนวนน้อย

3.3 การสังเคราะห์แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษาด้านคุณธรรม จริยธรรม

งานวิจัยที่นำมาวิเคราะห์เนื้อหา มีงานวิจัยจำนวนทั้งหมด 11 เล่ม ที่ศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่พัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และพัฒนากิจกรรม รูปแบบ กลยุทธ์ ยุทธศาสตร์ เพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนิสิตนักศึกษาผลการวิจัยสามารถนำมาสรุปเป็นแนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานักศึกษาด้านคุณธรรม จริยธรรม ตามตารางที่ 16

ตารางที่ 16 ผลการสังเคราะห์แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษาด้านคุณธรรมจริยธรรม

แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษาด้านคุณธรรม จริยธรรม	จำนวน งานวิจัย (เล่ม)	คิดเป็น ร้อยละ
1. กิจกรรมเสริมหลักสูตรมีประโยชน์สามารถช่วยให้นักศึกษามีการพัฒนา คุณธรรม จริยธรรม	4	36.36
2. การจัดกิจกรรมควรมีการประสานความร่วมมือกับฝ่ายต่างๆ เช่น ฝ่ายวิชาการ เครือข่ายภายนอก	4	36.36
3. จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม เพิ่มมากขึ้นและต่อเนื่องทุก ชั้นปี เช่น ฝึกปฏิบัติธรรม กิจกรรมจิตอาสา บำเพ็ญประโยชน์	7	63.63
4.การจัดสภาพแวดล้อมภายในสถาบันการศึกษาที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม	4	36.36
5. เปิดโอกาสหรือสร้างกลยุทธ์ให้นักศึกษาได้เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อพัฒนา คุณธรรม จริยธรรมให้มากที่สุด	2	18.18
6. การพัฒนาคณาจารย์ให้มีความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมและการพัฒนา คุณธรรม จริยธรรม	4	36.36
7. คณาจารย์และบุคลากรควรเป็นแบบอย่างที่ดีทางด้านคุณธรรม จริยธรรม	3	27.27
8. จัดกิจกรรมยกย่องนักศึกษาที่มีความประพฤติดีทางด้านคุณธรรม จริยธรรม	2	18.18
9. คุณธรรม จริยธรรมที่ควรเร่งพัฒนา ได้แก่ ความมีวินัย ความรับผิดชอบ ความขยันหมั่นเพียร ความสุจริต ความเมตตากรุณา ความกตัญญู	3	27.27
10. จัดงบประมาณสนับสนุนการจัดกิจกรรม	2	18.18

จากตารางที่ 16 การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษาด้านคุณธรรม จริยธรรม พบว่างานวิจัยส่วนใหญ่ระบุว่าควรจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม เพิ่มมากขึ้นและต่อเนื่องทุกชั้นปี คิดเป็นร้อยละ 63.63 รองลงมาเป็นการจัดกิจกรรมโดยการประสานความร่วมมือกับฝ่ายต่างๆ การจัดสภาพแวดล้อมภายในสถาบันการศึกษาที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้มีความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมและการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมคิดเป็นร้อยละ 36.36 ส่วนแนวทางการจัดกิจกรรมในด้านยกย่องนิสิตนักศึกษาที่มีความประพฤติดีทางด้านคุณธรรม จริยธรรม จัดงบประมาณสนับสนุนการจัดกิจกรรม และการเปิดโอกาสหรือสร้างกลยุทธ์ให้นิสิตนักศึกษาได้เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม เป็นแนวทางที่งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ระบุน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 18.18

3.4 การสังเคราะห์แนวทางการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนิสิตนักศึกษา

การสังเคราะห์แนวทางการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนิสิตนักศึกษาจากการอภิปรายผลและข้อเสนอแนะจากงานวิจัยทั้งหมด 36 เล่ม สามารถจำแนกแนวทางการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนิสิตนักศึกษาได้ 7 ด้าน คือ การบริหารของสถาบันการศึกษา การเรียนการสอน กิจกรรมเสริมหลักสูตร บทบาทของครู-อาจารย์ บทบาทของนิสิตนักศึกษา บทบาทของผู้ปกครอง และ บทบาทของผู้ปกครอง ส่วนประเด็นที่ศึกษาที่เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม จำแนก 11 ด้าน คือ คุณธรรม จริยธรรมวิชาชีพครู คุณธรรมจริยธรรมวิชาชีพการพยาบาล คุณธรรมจริยธรรมวิชาชีพแพทย์ คุณธรรมจริยธรรมวิชาชีพตำรวจ คุณธรรมจริยธรรมทางด้านธุรกิจ คุณธรรมจริยธรรมของนิสิตนักศึกษาหลักธรรมในศาสนาพุทธ การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม พฤติกรรมเชิงจริยธรรม ค่านิยมด้านจริยธรรม และกระบวนการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม รายละเอียดตามตารางที่ 17

ตารางที่ 17 ผลการสังเคราะห์งานวิจัยประเด็นการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนิสิตนักศึกษา
จำแนกตามประเภทคุณธรรม จริยธรรมที่ศึกษา(ต่อ)

ประเภทคุณธรรมจริยธรรม สรุปแนวทางการพัฒนา คุณธรรมจริยธรรมนิสิตนักศึกษา	คุณธรรม จริยธรรมวิชาชีพครู	คุณธรรม จริยธรรมวิชาชีพการ	คุณธรรม จริยธรรมวิชาชีพแพทย์	คุณธรรม จริยธรรมวิชาชีพตำรวจ	คุณธรรม จริยธรรมทางด้านธุรกิจ	คุณธรรม จริยธรรมของนักศึกษา	หลักสูตรในสาขานิติศาสตร์	การใช้เทคโนโลยีเชิงจริยธรรม	พฤติกรรมเชิงจริยธรรม	ค่านิยมด้านจริยธรรม	กระบวนการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม	รวม
<u>ด้านการบริหาร (ต่อ)</u> 5. เปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการดำเนินการทุกขั้นตอน						✓					✓	2
6. พัฒนาอาจารย์ด้านการจัดการเรียนการสอน แนวทาง/ การจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม		✓				✓					✓	3
7. นิสิตนักศึกษาควรได้รับการพัฒนาทั้ง 3 ด้านคือ ร่างกาย อารมณ์ และสังคม											✓	1
8. จัดสรรงบประมาณในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร		✓				✓						2
9. การดำเนินการเน้นการตรวจสอบ กำกับและติดตาม						✓					✓	2
10. กำหนดเกณฑ์ให้คะแนนความประพฤติและการมีส่วนร่วมในกิจกรรม	✓											1
11. การวัดและประเมินผลควรใช้หลายวิธี เช่น การสังเกตพฤติกรรมร่วมกับแบบวัดและประเมินอย่างต่อเนื่อง			✓									1
12. ดูแลสภาพแวดล้อมภายนอกสถาบันการศึกษาที่ปราศแหล่งบันเทิงและแหล่งมั่วสุ่ม							✓		✓			2

ตารางที่ 17 ผลการสังเคราะห์งานวิจัยประเด็นการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนิสิตนักศึกษา
จำแนกตามประเภทคุณธรรม จริยธรรมที่ศึกษา(ต่อ)

ประเภทคุณธรรมจริยธรรม	คุณธรรม จริยธรรมวิชาชีพครู	คุณธรรม จริยธรรมวิชาชีพการ	คุณธรรม จริยธรรมวิชาชีพแพทย์	คุณธรรม จริยธรรมวิชาชีพตำรวจ	คุณธรรม จริยธรรมทางด้านธุรกิจ	คุณธรรม จริยธรรมของนักศึกษา	หลักสูตรในศตวรรษที่ 21	การใช้เทคโนโลยีจริยธรรม	พฤติกรรมเชิงจริยธรรม	ค่านิยมด้านจริยธรรม	กระบวนการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม	รวม
สรุปแนวทางการพัฒนา คุณธรรมจริยธรรมนิสิตนักศึกษา												
<u>ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร</u>												
1. การพัฒนาวุฒิภาวะทางอารมณ์ ความคิด				✓	✓				✓			3
2. เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง เช่นการ ปฏิบัติจริง					✓			✓	✓			3
3. ส่งเสริมการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร พัฒนาคุณธรรมจริยธรรมให้มากขึ้น และ ต่อเนื่อง	✓			✓				✓	✓		✓	5
4. ช่วงเวลาที่จัดกิจกรรมเหมาะสม และ เปิดโอกาสให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรม ให้มากที่สุด								✓		✓	✓	3
5. ส่งเสริมการทำกิจกรรมร่วมกันระหว่าง คณะ			✓									1
6. พัฒนาผู้นำนักศึกษาเกี่ยวกับแนวทาง พัฒนาคุณธรรมจริยธรรม											✓	1
7. ควรให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการจัด กิจกรรม ทำให้พัฒนามากกว่าการเข้าร่วม เพียงอย่างเดียว		✓									✓	2
8. ส่งเสริมให้นักศึกษาได้ฝึกทำงาน ร่วมกับผู้อื่น						✓		✓				2

ตารางที่ 17 ผลการสังเคราะห์งานวิจัยประเด็นการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนิสิตนักศึกษา
จำแนกตามประเภทคุณธรรม จริยธรรมที่ศึกษา(ต่อ)

ประเภทคุณธรรมจริยธรรม	คุณธรรม จริยธรรมวิชาชีพครู	คุณธรรม จริยธรรมวิชาชีพการ	คุณธรรม จริยธรรมวิชาชีพแพทย์	คุณธรรม จริยธรรมวิชาชีพตำรวจ	คุณธรรม จริยธรรมทางด้านธุรกิจ	คุณธรรม จริยธรรมของนักศึกษา	หลักสูตรในศาสนาพุทธ	การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม	พฤติกรรมเชิงจริยธรรม	ค่านิยมด้านจริยธรรม	กระบวนการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม	รวม
สรุปแนวทางการพัฒนา คุณธรรมจริยธรรมนิสิตนักศึกษา												
9. จัดกิจกรรมเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ อภิปรายแสดงความคิดเห็น เช่น การ สร้างกิจกรรมใช้การวิเคราะห์กรณีศึกษา				✓	✓		✓	✓			✓	5
10. กิจกรรมและบรรยากาศไม่ควร เคร่งเครียดเกินไป											✓	1
11. จัดสัปดาห์ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม	✓						✓	✓			✓	4
12. จัดกิจกรรมตามแนวพุทธศาสนา เช่น กิจกรรมชมรมพุทธศาสตร์ ฟังเทศน์ บำเพ็ญประโยชน์ให้วัด	✓						✓		✓			3
13. จัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ เช่น ค่ายอาสา				✓		✓	✓		✓	✓		5
14. จัดกิจกรรมพัฒนาทักษะทางสังคม			✓			✓						2
15. พัฒนาคุณธรรม จริยธรรม โดยใช้เกม บทบาทสมมติ และกระบวนการกลุ่ม									✓		✓	2
16. จัดกิจกรรมในชีวิตประจำวันที่พัฒนา ความรับผิดชอบ				✓								1
17. จัดกิจกรรมฝึกอบรมพัฒนาทางจิตใจ ความอดทน						✓						1
18. สนับสนุนการตั้งชมรมนักศึกษาดูแล ด้านสารสนเทศ									✓			1

ตารางที่ 17 ผลการสังเคราะห์งานวิจัยประเด็นการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนิสิตนักศึกษา
จำแนกตามประเภทคุณธรรม จริยธรรมที่ศึกษา(ต่อ)

ประเภทคุณธรรมจริยธรรม	คุณธรรม จริยธรรมวิชาชีพครู	คุณธรรม จริยธรรมวิชาชีพการ	คุณธรรม จริยธรรมวิชาชีพแพทย์	คุณธรรม จริยธรรมวิชาชีพตำรวจ	คุณธรรม จริยธรรมทางด้านธุรกิจ	คุณธรรม จริยธรรมของนักศึกษา	หลักสูตรในสาขานิติศาสตร์	การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม	พฤติกรรมเชิงจริยธรรม	ค่านิยมด้านจริยธรรม	กระบวนการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม	รวม
สรุปแนวทางการพัฒนา คุณธรรมจริยธรรมนิสิตนักศึกษา												
<u>ด้านบทบาทของครู-อาจารย์</u>												
1. ให้ความรู้ ความตระหนักแก่นิสิตนักศึกษา เกี่ยวกับการกระทำที่ถูกต้องด้านคุณธรรม จริยธรรม กฎเกณฑ์ของสังคม					✓	✓		✓	✓	✓		5
2. พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักศึกษาให้สูงขึ้น								✓				1
3. พัฒนานักศึกษาให้มีสุขภาพจิตที่ดี								✓				1
4. จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมจริยธรรมให้ นักศึกษา								✓	✓			2
5. การเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านคุณธรรม จริยธรรม		✓	✓	✓		✓	✓	✓			✓	7
6. ให้คำปรึกษาทั้งด้านวิชาการและ จริยธรรมวิชาชีพ			✓									1
<u>ด้านบทบาทของนิสิตนักศึกษา</u>								✓				1
1. การทำจิตใจที่ผ่อนคลายไม่วิตกกังวล ของนักศึกษา								✓				1
2. ตั้งใจจริงต่อการเรียนและหน้าที่ที่ต้อง รับผิดชอบ								✓				1
3. การฝึกฝนและพัฒนาตนเอง								✓				1

ตารางที่ 17 ผลการสังเคราะห์งานวิจัยประเด็นการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนิสิตนักศึกษา
จำแนกตามประเภทคุณธรรม จริยธรรมที่ศึกษา(ต่อ)

ประเภทคุณธรรมจริยธรรม	คุณธรรม จริยธรรมวิชาชีพครู	คุณธรรม จริยธรรมวิชาชีพการ	คุณธรรม จริยธรรมวิชาชีพแพทย์	คุณธรรม จริยธรรมวิชาชีพตำรวจ	คุณธรรม จริยธรรมทางด้านธุรกิจ	คุณธรรม จริยธรรมของนักศึกษา	หลักสูตรในสาขานิติศาสตร์	การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม	พฤติกรรมเชิงจริยธรรม	ค่านิยมด้านจริยธรรม	กระบวนการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม	รวม
สรุปแนวทางการพัฒนา คุณธรรมจริยธรรมนิสิตนักศึกษา						✓			✓			2
4. ช่วยเหลือเพื่อนและส่งเสริมในทางที่ ถูกต้อง						✓						
<u>ด้านบทบาทของบุคลากร</u> การเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านคุณธรรม จริยธรรม		✓		✓		✓						3
<u>ด้านบทบาทของผู้ปกครอง</u> 1. การอบรมเลี้ยงดูที่เคร่งครัดด้านความ ประพฤติ จะทำให้พัฒนาจริยธรรมขึ้น หลักเกณฑ์ของสังคมได้			✓			✓			✓			3
2. การเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านคุณธรรม จริยธรรม				✓		✓						2

จากตารางที่ 17 ผลการสังเคราะห์โดยรวม พบว่าแนวทางการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนิสิตนักศึกษาที่ระบุมากที่สุด ได้แก่ การเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านคุณธรรมจริยธรรมของครู อาจารย์ รองลงมา มี 5 แนวทาง คือ การจัดให้มีการสอดแทรกประเด็นคุณธรรมจริยธรรมในรายวิชา ต่างๆมากขึ้น ส่งเสริมการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมให้มากขึ้นและต่อเนื่อง จัด กิจกรรมเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้อภิปรายแสดงความคิดเห็น การจัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ และการให้ความรู้ ความตระหนักแก่นักศึกษาเกี่ยวกับการกระทำที่ถูกต้องด้านคุณธรรม จริยธรรม และ กฎเกณฑ์ของสังคม

แนวทางการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนิสิตนักศึกษาในรายด้านหลัก 4 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารของสถาบันการศึกษา พบว่า แนวทางการพัฒนาที่ถูกระบุมากที่สุด 2 แนวทาง คือ กำหนดนโยบาย และแนวปฏิบัติการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมให้ชัดเจนและจัดสภาพแวดล้อมของสถาบันที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม 2) ด้านการเรียนการสอนพบว่า แนวทางการพัฒนาที่ถูกระบุมากที่สุด 1 แนวทาง คือ การสอดแทรกประเด็นคุณธรรมจริยธรรมในรายวิชาต่างๆเพิ่มมากขึ้น 3) ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร พบว่า แนวทางการพัฒนาที่ถูกระบุมากที่สุด 3 แนวทาง คือ ส่งเสริมการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมให้มากขึ้นและต่อเนื่อง จัดกิจกรรมเปิดโอกาสให้นิสิตนักศึกษาได้อภิปรายแสดงความคิดเห็น และการจัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ 4) ด้านบทบาทของครูอาจารย์ พบว่า แนวทางการพัฒนาที่ถูกระบุมากที่สุด 1 ข้อ คือ การเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านคุณธรรม จริยธรรม

ผลจากการสังเคราะห์งานวิจัยด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา 1) ข้อสรุปจากปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมจริยธรรมของนิสิตนักศึกษา พบว่า อายุ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนส่วนใหญ่ส่งผลคุณธรรมจริยธรรม นิสิตนักศึกษาที่มีอายุน้อยมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมน้อยกว่านิสิตนักศึกษาที่อายุมาก มีความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมช่วยพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม การจัดกิจกรรมครั้งนี้ควรพิจารณาเลือกกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในระดับชั้นปีที่ 1 และ 2 คาดว่ามีอายุน้อยกว่านักศึกษาระดับชั้นปีที่ 3 และ 4 ส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้นไม่สามารถนำไปเป็นเกณฑ์ในการเลือกกลุ่มตัวอย่างเนื่องจากการจัดกิจกรรมเป็นลักษณะกิจกรรมเสริมหลักสูตรใช้เวลาออกเหนือจากการเรียนการสอนตามปกตินักศึกษาจะต้องสมัครใจเข้าร่วมกิจกรรม 2) แนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมที่นำมาจัดกิจกรรมครั้งนี้ คือ 2.1) ควรให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมทำให้พัฒนาคุณธรรมจริยธรรมได้มากกว่าเข้าร่วมกิจกรรมเพียงอย่างเดียว 2.2) เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง เช่น การปฏิบัติจริง 2.3) จัดกิจกรรมให้นักศึกษาได้อภิปรายแสดงความคิดเห็น เช่น การวิเคราะห์กรณีศึกษา 2.4) จัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ 2.5) ช่วงเวลาที่จัดกิจกรรมเหมาะสม นักศึกษาสามารถเข้าร่วมกิจกรรมมากที่สุด 2.6) บรรยากาศในการทำกิจกรรมไม่ควรเคร่งเครียดเกินไป 2.7) ใช้เกม บทบาทสมมติ และกระบวนการกลุ่มในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม 2.8) ส่งเสริมให้นักศึกษาได้ฝึกทำงานร่วมกับผู้อื่น 2.9) ให้ความรู้ ความตระหนักแก่นิสิตนักศึกษาเกี่ยวกับการกระทำที่ถูกต้องด้านคุณธรรม จริยธรรม กฎเกณฑ์ของสังคม

ตอนที่ 4 การสังเคราะห์คุณลักษณะทางวิชาชีพด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลระดับปริญญาตรี

ตอนนี้ได้คัดเลือกงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล/พยาบาลจากงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ทั้งหมด 80 เล่ม และเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลหรือพยาบาลเพื่อสังเคราะห์คุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักศึกษาพยาบาลและนำมาพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรต่อไป สำหรับงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล/พยาบาลจากงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ทั้งหมด 80 เล่ม มีจำนวน 7 เล่ม ประเด็นที่ศึกษาคือ พฤติกรรมเชิงจริยธรรม 6 เล่ม และการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม 1 เล่ม ประกอบด้วยคุณธรรมจริยธรรม 10 ด้าน คือ ความสุภาพอ่อนโยน ความรับผิดชอบ ความอดทน ความเมตตากรุณา ความมีระเบียบวินัย ความร่วมมือสามัคคี ความเคารพในความเป็นมนุษย์หรือสิทธิผู้อื่น ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ และความยุติธรรม เมื่อพิจารณาระดับคุณธรรมจริยธรรมทั้ง 10 ด้านข้างต้น คุณธรรมจริยธรรมที่อยู่ในระดับพึงประสงค์ปานกลางหรือค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยหรือเป็นพฤติกรรมที่เป็นปัญหามาก 5 ด้าน คือ ความรับผิดชอบ ความอดทน ความเมตตากรุณา ความเสียสละ และความซื่อสัตย์ รายละเอียดตามตารางที่ 18

ตารางที่ 18 ผลการสังเคราะห์งานวิจัยประเด็นคุณธรรมจริยธรรมนักศึกษาพยาบาล/พยาบาล

ลำดับที่	ผู้วิจัย	ผลการวิจัยที่เกี่ยวกับคุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรมนักศึกษาพยาบาล
1	สุพร พวงวราพันธ์ (2533)	ระดับพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลทั้งหมด 9 ด้าน พบว่า ความสุภาพอ่อนโยน ความรับผิดชอบ ความอดทน ความเมตตากรุณา ความเสียสละ และความมีระเบียบวินัย ความร่วมมือสามัคคี อยู่ในระดับพึงประสงค์ ส่วนความเคารพในความเป็นมนุษย์ และความซื่อสัตย์อยู่ในระดับพึงประสงค์ปานกลาง
2	สุวลักษณ์ ตั้งประดิษฐ์ และคณะ (2536)	ระดับพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลทั้งหมด 9 ด้าน พบว่า ความสุภาพอ่อนโยน ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ความร่วมมือสามัคคี ความมีระเบียบวินัย และความเคารพในความเป็นมนุษย์อยู่ในระดับพึงประสงค์ ส่วนด้านความอดทน ความเมตตากรุณา และความเสียสละ อยู่ในระดับพึงประสงค์ปานกลาง

ตารางที่ 18 ผลการสังเคราะห์งานวิจัยประเด็นคุณธรรมจริยธรรมนักศึกษาพยาบาล/พยาบาล (ต่อ)

ลำดับ ที่	ผู้วิจัย	ผลการวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะ ด้านคุณธรรมจริยธรรมนักศึกษาพยาบาล
3	ศิริพร พูลประสาท (2537)	ระดับพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลทั้งหมด 9 ด้าน พบว่า ความเคารพในความเป็นมนุษย์ ความเสียสละ ความมีระเบียบวินัย และ ความสามัคคี อยู่ในระดับพึงประสงค์ ส่วนความอดทน ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความยุติธรรม และความเมตตากรุณา ในระดับพึงประสงค์ ปานกลาง
4	เรณูวรรณ หาญวาทย์ (2538)	ระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมส่วนใหญ่อยู่ในขั้นที่ 5 ได้แก่ ความ เสียสละ ความรับผิดชอบ และความมีระเบียบวินัย ส่วนความสามัคคีและ ความซื่อสัตย์อยู่ในขั้นที่ 4
5	ฉวีวรรณ สัตยธรรม และนำพร ไวว่อง (2539)	ระดับพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลทั้งหมด 9 ด้าน พบว่า ความสุภาพอ่อนโยน ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ความเมตตากรุณา ความร่วมมือสามัคคี ความมีระเบียบวินัย และความเคารพในความเป็น มนุษย์อยู่ในระดับพึงประสงค์ ส่วนด้านความอดทน และความเสียสละ อยู่ในระดับพึงประสงค์ปานกลาง
6	ผุสนีย์ แก้วมณี (2542)	พฤติกรรมจริยธรรมทั้งหมด 9 ด้าน เรียงลำดับตามพฤติกรรมที่เป็น ปัญหาด้านจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลที่พบจากมากไปน้อย ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ความเมตตากรุณา ความมีระเบียบวินัย ความเสียสละ การเคารพสิทธิผู้อื่น ความสามัคคี ความอดุสาหะ และ ความยุติธรรม
7	อุบลรัตน์ โพธิ์พัฒนชัย และคณะ (2550)	พฤติกรรมจริยธรรม 9 ด้าน คือ ความสุภาพอ่อนโยน ความเคารพใน ความเป็นมนุษย์ ความร่วมมือ และความสามัคคี ความเมตตากรุณา ความรับผิดชอบ ความเสียสละ ความระเบียบวินัย ความอดทน และ ความซื่อสัตย์ พฤติกรรมจริยธรรม 4 อันดับแรกที่พยาบาลมีอยู่ในระดับ น้อย ได้แก่ ความสุภาพอ่อนโยน ความเคารพในความเป็นมนุษย์ ความ ร่วมมือและความสามัคคี และความรับผิดชอบต่อความสุภาพอ่อนโยน และความรับผิดชอบต่อมีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์เอกสาร ตำรา งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมที่พึงประสงค์ของนักศึกษาพยาบาลหรือพยาบาล เพื่อนำมาเป็นส่วนหนึ่งของแนวทางในคัดเลือกคุณธรรมจริยธรรมซึ่งมีความสอดคล้องกันเป็นส่วนใหญ่ที่นำไปพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรสำหรับพัฒนานักศึกษาพยาบาลต่อไป ผู้วิจัยจึงได้คัดเลือกเอกสาร ตำรา งานวิจัย 11 เรื่อง นำมาวิเคราะห์คุณธรรม จริยธรรมด้านต่างๆที่ระบุไว้แล้วพิจารณาความสอดคล้องกันของเอกสารทั้งหมด พบว่ามีคุณลักษณะหรือพฤติกรรมทางคุณธรรม จริยธรรมที่ถูกระบุไว้และสอดคล้องกันเป็นส่วนใหญ่ตั้งแต่ 6 เรื่องมีทั้งหมด 8 ด้าน เรียงตามลำดับความสอดคล้องจากมากไปน้อย ได้แก่ ความรับผิดชอบ (11 เรื่อง) ความซื่อสัตย์ (10 เรื่อง) ความเมตตากรุณา (10 เรื่อง) ความร่วมมือสามัคคี/ มีมนุษยสัมพันธ์ (9 เรื่อง) ความมีระเบียบวินัย (9 เรื่อง) ความเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ (7 เรื่อง) ความยุติธรรม (7 เรื่อง) และความเสียสละ (6 เรื่อง) รายละเอียดตามตารางที่ 19

สรุปคุณลักษณะทางด้านคุณธรรม จริยธรรมที่นำไปพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรสำหรับพัฒนานักศึกษาพยาบาลพิจารณาเลือกจากคุณธรรม จริยธรรมซึ่งมีงานวิจัยข้างต้นระบุว่ามียู่ในน้อยกว่าด้านอื่นหรือเป็นพฤติกรรมที่มีปัญหาจำนวน 5 ด้าน ร่วมกับคุณธรรมจริยธรรมที่ถูกระบุไว้เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหรือพยาบาลที่มีความสอดคล้องกันเป็นส่วนใหญ่ 8 ด้าน เมื่อพิจารณา 2 ส่วนประกอบกันได้คุณธรรม จริยธรรมที่ตรงกัน 4 ด้าน คือ ความรับผิดชอบ ความเมตตากรุณา ความซื่อสัตย์ และความเสียสละ ซึ่งนำไปพัฒนากิจกรรมพัฒนานักศึกษาพยาบาลในขั้นตอนต่อไป

ตารางที่ 19 ผลการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล/พยาบาล

เอกสารและงานวิจัย คุณลักษณะ/พฤติกรรมทาง คุณธรรมจริยธรรม	กระทรวงศึกษาธิการ (2552)	สภาการพยาบาล (2553)	สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย (2546)	สภาการพยาบาล (2550)	วพ.บรมราชชนนีสุพรรณบุรี (2554)	กรณีการ สุวรรณโคต และคณะ (2542)	ละออง หงต่างกูร (2536)	อภิวัฒน์ แก้ววรรณรัตน์ (2547)	สุรางค์ เลิศล้ำ (2550)	พิศสมัย อรทัยและเพชรรัตน์ เกิดดอนแฝก (2553)	มณี อภาภรณ์ทิกุล และคณะ (2556)	รวม
ความรู้ คุณธรรม จริยธรรม ทางวิชาชีพ	✓	✓										2
วิเคราะห์ความถูกต้อง/ประเด็นจริยธรรม	✓	✓					✓					3
เคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์	✓	✓	✓	✓	✓		✓		✓			7
ความรับผิดชอบ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	11
ความมีระเบียบวินัย	✓	✓		✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	9
ความซื่อสัตย์	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	10
ปฏิบัติตามจรรยาบรรณ/มาตรฐานวิชาชีพ	✓	✓	✓	✓								4
แบบอย่างที่ดีในการดำรงตนและปฏิบัติงาน	✓		✓	✓	✓							4
ส่งเสริมสิทธิผู้ป่วย	✓	✓	✓	✓			✓					5
ความเมตตากรุณา	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	10
ความเสียสละ			✓		✓	✓		✓	✓		✓	6
ความอดทน						✓			✓	✓		3
ความอดสาหัส/ ตั้งใจเล่าเรียน					✓	✓					✓	3
ความร่วมมือสามัคคี / มีมนุษยสัมพันธ์		✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	9
ความประหยัด				✓		✓					✓	3
ความกตัญญู						✓	✓				✓	3
ความยุติธรรม			✓	✓		✓	✓	✓		✓	✓	7

ตารางที่ 19 ผลการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล/พยาบาล
(ต่อ)

เอกสารและงานวิจัย	กระทรวงศึกษาธิการ (2552)	สภาการพยาบาล (2553)	สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย (2546)	สภาการพยาบาล (2550)	วพ.บรมราชชนนีสมุทรปราการ (2554)	กรรณิการ์ สุวรรณโคต และคณะ (2542)	ละออ หงตุงกูร (2536)	อภิวันท์ แก้ววรรณรัตน์ (2547)	สุรางค์ เลิศล้ำ (2550)	พิศสมัย อรทัยและเพชรรัตน์ เกิดดอนแฝก (2553)	มณี อากานันท์เกิด และคณะ (2556)	รวม
คุณลักษณะ/พฤติกรรมทาง คุณธรรมจริยธรรม												
ความมีหิริ-โอตตัปปะ						✓	✓					2
ความตรงต่อเวลา					✓					✓		2
ความมีเหตุผล											✓	1
ความมีกาลเทศะ/ การควบคุมอารมณ์		✓								✓		2
ความเอื้ออาทร/ สุภาพ อ่อนโยน				✓					✓	✓		3
การพัฒนาตนเองและวิชาชีพ		✓	✓									2

ตอนที่ 5 การพัฒนาและประเมินกิจกรรมเสริมหลักสูตรในการพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพ นักศึกษาพยาบาล

ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพ สำหรับนักศึกษาพยาบาล

การกำหนดการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพ สำหรับนักศึกษาพยาบาล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม สำหรับนักศึกษาพยาบาล 4 ด้าน คือ ความเมตตา กรุณา ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ และความเสียสละ ซึ่งเป็นคุณลักษณะทางวิชาชีพ ด้านคุณธรรม จริยธรรมที่ได้จากการสังเคราะห์ในตอนที่ 4 นำผลการวิเคราะห์การวิเคราะห์อภิธานจากงานวิจัยเชิงทดลอง/วิจัยและพัฒนา มากำหนดการจัดกิจกรรม จำนวน 16 เล่ม ได้เลือกค่าขนาดอิทธิพลที่มาจากการวัดตัวแปรตามภายหลังการทดลองเสร็จ เนื่องจากงานวิจัยทุกงานวิจัยวัดตัวแปรตามหลังการอบรม แต่มีบางงานวิจัยเท่านั้นที่วัดตัวแปรตามต่ออีกในระยะติดตาม นอกจากนี้ในงานวิจัยที่มีการวัดตัวแปรตามเปรียบเทียบทั้งในกลุ่มทดลอง-กลุ่มควบคุม และเปรียบเทียบกลุ่ม

ทดลองก่อน-หลังทดลอง ผู้วิจัยเลือกการวัดตัวแปรตามเปรียบเทียบกลุ่มทดลอง-กลุ่มควบคุม เนื่องจากแสดงถึงผลของกิจกรรมต่อตัวแปรตามดีกว่าการเปรียบเทียบเฉพาะภายในกลุ่มทดลอง ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ได้ค่าขนาดอิทธิพล 25 ค่า จากงานวิจัย 16 เล่ม เนื่องจากบางงานวิจัยมีการจัดกิจกรรมหรือการฝึกอบรมมากกว่า 1 รูปแบบ และวัดตัวแปรตามมากกว่า 1 ตัวแปร ประกอบด้วยตัวแปรต้น ตัวแปรตาม ขนาดกลุ่มทดลอง-กลุ่มควบคุม และค่าขนาดอิทธิพล ค่าขนาดอิทธิพลมีค่าอยู่ระหว่าง 0.036-5.450 ส่วนใหญ่เป็นค่าที่ได้จากการคำนวณค่าเฉลี่ยของตัวแปรตามที่วัดได้ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม รายละเอียดตามตารางที่ 20

ตารางที่ 20 ค่าขนาดอิทธิพลงานวิจัยเชิงทดลอง 16 เล่ม

ลำดับ	ตัวแปรต้น (การจัดกิจกรรม/ อบรม)	ตัวแปรตาม	ประเภทการ เปรียบเทียบ	ขนาดกลุ่ม ทดลอง/ ควบคุม	ค่าขนาด อิทธิพล
1	การเรียนรู้เชิง ประสบการณ์และ แนววิถีพุทธ	พฤติกรรมเชิง จริยธรรม	ก่อนทดลอง - หลังทดลอง	103/0	5.450*
2	การให้คำปรึกษา	ปัญญาขั้น/	ก่อนทดลอง - หลังทดลอง	12/0	4.523*
3	การให้คำปรึกษา	ไตรสิกขา	กลุ่มทดลอง- ควบคุม	9/9	2.212*
4	การทำค่านิยมให้ กระจ่าง	พรหมวิหาร 4 จริยธรรม วิชาชีพครู	กลุ่มทดลอง- ควบคุม	40/40	2.209*
5	ฝึกการรู้คิดและการ ใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม	การใช้เหตุผลเชิง จริยธรรม	กลุ่มทดลอง- ควบคุม	16/19	1.932*
6	แนววิถีพุทธ	ความรู้เชิง จริยธรรม	ก่อนทดลอง - หลังทดลอง	29/0	1.587*
7	แนววิถีพุทธ	กัลยาณมิตร	กลุ่มทดลอง- ควบคุม	24/24	1.379
8	แนววิถีพุทธ	สัทธา 4	กลุ่มทดลอง- ควบคุม	16/15	1.319

ตารางที่ 20 ค่าขนาดอิทธิพลงานวิจัยเชิงทดลอง 16 เล่ม(ต่อ)

ลำดับ	ตัวแปรต้น (การจัดกิจกรรม/ อบรม)	ตัวแปรตาม	ประเภทการ เปรียบเทียบ	ขนาดกลุ่ม ทดลอง/ ควบคุม	ค่าขนาด อิทธิพล
9	กิจกรรมกลุ่ม	พรหมวิหาร 4	กลุ่มทดลอง- ควบคุม	30/30	1.304
10	ฝึกการใช้เหตุผลเชิง จริยธรรม	การใช้เหตุผลเชิง จริยธรรม	ก่อนทดลอง - หลังทดลอง	21/0	1.262
11	แนววิถีพุทธ	พรหมวิหาร 4	กลุ่มทดลอง- ควบคุม	34/34	1.262
12	โปรแกรมการทำงาน ระหว่างเรียน	คุณธรรม จริยธรรมวิชาชีพ	ก่อนทดลอง - หลังทดลอง	46/0	1.190
13	แนววิถีพุทธ	บุญกิริยา วัตถุ 3	กลุ่มทดลอง- ควบคุม	16/15	1.111
14	โปรแกรมการทำงาน ระหว่างเรียน	คุณธรรม จริยธรรมในการ ทำงาน	ก่อนทดลอง - หลังทดลอง	46/0	0.899
15	กิจกรรมกลุ่ม	จริยธรรม วิชาชีพครู	กลุ่มทดลอง- ควบคุม	20/20	0.780
16	แนววิถีพุทธ	ขันติ	กลุ่มทดลอง- ควบคุม	20/18	0.776
17	ฝึกการรู้คิด	การใช้เหตุผลเชิง จริยธรรม	กลุ่มทดลอง- ควบคุม	26/39	0.684
18	ค่านิยมวิชาชีพ	พฤติกรรมเชิง จริยธรรม	กลุ่มทดลอง- ควบคุม	20/20	0.488
19	ฝึกการใช้เหตุผลเชิง จริยธรรม	การใช้เหตุผลเชิง จริยธรรม	กลุ่มทดลอง- ควบคุม	52/55	0.475
20	แนววิถีพุทธ	การใช้เหตุผล เชิงจริยธรรม	กลุ่มทดลอง- ควบคุม	16/15	0.467

ตารางที่ 20 ค่าขนาดอิทธิพลงานวิจัยเชิงทดลอง 16 เล่ม (ต่อ)

ลำดับ	ตัวแปรต้น (การจัดกิจกรรม/ อบรม)	ตัวแปรตาม	ประเภทการ เปรียบเทียบ	ขนาดกลุ่ม ทดลอง/ ควบคุม	ค่าขนาด อิทธิพล
21	ฝึกการรู้จักคิด	การคิดเชิง จริยธรรม	ก่อนทดลอง - หลังทดลอง	120/0	0.429
22	ฝึกการใช้เหตุผลเชิง จริยธรรม	ทัศนคติเชิง จริยธรรม	ก่อนทดลอง - หลังทดลอง	21/0	0.400
23	ฝึกการใช้เหตุผลเชิง จริยธรรม	ทัศนคติต่อ พฤติกรรมเชิง จริยธรรม	กลุ่มทดลอง- ควบคุม	28/24	0.269
24	ฝึกการรู้จักคิดและการ ใช้เหตุผลเชิง จริยธรรม	ทัศนคติต่อ พฤติกรรมเชิง จริยธรรม	กลุ่มทดลอง- ควบคุม	12/27	0.155
25	ฝึกการรู้จักคิด	ทัศนคติต่อ พฤติกรรมเชิง จริยธรรม	กลุ่มทดลอง- ควบคุม	70/70	0.036

* หมายถึง งานวิจัยที่มีค่าขนาดอิทธิพลตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ที่ 75

ผู้วิจัยได้คัดเลือกงานวิจัยที่มีค่าขนาดอิทธิพลอยู่ในระดับมาก จึงได้เลือกงานวิจัยที่มีค่าขนาดอิทธิพลตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ที่ 75 คือมีค่าขนาดอิทธิพลตั้งแต่ 1.483 ขึ้นไป มีงานวิจัยที่เข้าเกณฑ์ 6 เล่ม และวิเคราะห์วิธีการจัดกิจกรรมหรือโปรแกรมฝึกอบรม ประกอบด้วย แนวคิด/ทฤษฎีที่ใช้ในการจัดกิจกรรม สารการเรียนรู้ วัตถุประสงค์ของกิจกรรม วิธี/เทคนิคการจัดกิจกรรม ขั้นตอนกิจกรรม เวลาที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรม และการประเมินผล รายละเอียดตามตารางที่ 21

ตารางที่ 21 ผลการวิเคราะห์งานวิจัยเพื่อกำหนดกรอบการจัดกิจกรรม

งานวิจัยเรื่องที่ 1 รูปแบบการพัฒนานิสิตนักศึกษาเพื่อส่งเสริมจริยธรรมวิชาชีพของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ (พรพิพัฒน์ เพิ่มผล, 2545)	
ทฤษฎี/แนวคิดที่ใช้	ทฤษฎีการทำค่านิยมให้กระจ่างของแรทซ์ (Raths, 1966)
ในการจัดกิจกรรม	จริยธรรมวิชาชีพครู 9 ด้าน
สาระการเรียนรู้	จริยธรรมวิชาชีพครู 9 ด้าน คือ มีวินัย อดทน รับผิดชอบ เมตตา ศรัทธาในวิชาชีพครู ขยันหมั่นเพียร ประหยัด ซื่อสัตย์ และยุติธรรม
วัตถุประสงค์ของกิจกรรม	1. มองตนเองเข้าใจคุณค่าแห่งตน ยอมรับตนเอง ยอมรับผู้อื่น พัฒนาตนเอง และสร้างสรรค์สังคม ให้ความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น 2. คิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น โดยมีกฎ กติกา เป็นแนวทางปฏิบัติ
วิธี/เทคนิคการจัดกิจกรรม	เกม บรรยาย การใช้คำถาม อภิปรายแสดงความคิดเห็น กรณีศึกษา
ขั้นตอนกิจกรรม	1. กิจกรรมสร้างความรู้จักและคุ้นเคยใช้เวลา 90 นาที 2. กิจกรรมพัฒนาการกระจ่างค่านิยม เน้นกระบวนการคิด การพูด การอภิปราย (18 กิจกรรมย่อย ใช้เวลากิจกรรมละ 60-120 นาที) 3. กิจกรรมการฝึกปฏิบัติลักษณะจริยธรรมวิชาชีพครู เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ การคิด อภิปรายแสดงความคิดเห็นและเหตุผล (9 กิจกรรมย่อย ใช้เวลากิจกรรมละ 120-180 นาที)
การประเมินผล	1. ประเมินก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรม -แบบวัดจริยธรรมวิชาชีพครู 2. ประเมินระหว่างกิจกรรม -- สังเกตการเข้าร่วมกิจกรรม 3. ประเมินหลังเข้าร่วมกิจกรรม -แบบประเมินความพึงพอใจโครงการ

ตารางที่ 21 ผลการวิเคราะห์งานวิจัยเพื่อกำหนดกรอบการจัดกิจกรรม(ต่อ)

งานวิจัยเรื่องที่ 2 การพัฒนาพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสู่ราษฎร์ธานี (อุบลรัตน์ โพธิ์พัฒนชัย และคณะ, 2550)

ทฤษฎี/แนวคิดที่ใช้	ทฤษฎีการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ของคอล์บ แนวคิดการเรียนรู้เชิง
ในการจัดกิจกรรม	ประสบการณ์ของชัยพร วิชาวุธ และพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของพยาบาล
สาระการเรียนรู้	1. พฤติกรรมจริยธรรมด้านความรับผิดชอบ และคุณภาพอ่อนโยน 2. หลักธรรมทางศาสนาที่จำเป็นในการดำเนินชีวิต
วัตถุประสงค์ของกิจกรรม	1. การรับรู้ตนเองเกี่ยวกับคุณลักษณะเชิงจริยธรรมและแนวทางปฏิบัติในการพัฒนาตนเองด้านความรับผิดชอบและคุณภาพอ่อนโยน 2. มีความรู้หลักธรรมทางศาสนาและพัฒนาความรับผิดชอบ สุภาพอ่อนโยน 3. แสดงพฤติกรรมด้านคุณภาพอ่อนโยนและปลูกฝังความรับผิดชอบ
วิธี/เทคนิคการจัดกิจกรรม	บรรยาย อภิปราย ฝึกปฏิบัติ สะท้อนคิด
ขั้นตอนกิจกรรม	1. กิจกรรมสร้างความเข้าใจในตนเองและผู้อื่น จริยธรรมที่จำเป็นในวิชาชีพ (5 กิจกรรมย่อย ใช้เวลารวม 1 วัน) 2. กิจกรรมการปฏิบัติตามหลักพุทธศาสนาปลูกฝังจริยธรรมด้านความรับผิดชอบ(3 กิจกรรมย่อย ใช้เวลารวม 5 วัน) 3. กิจกรรมการแสดงพฤติกรรมคุณภาพอ่อนโยน (การไหว้ครู และการแสดงความเคารพ) 4. กิจกรรมพัฒนาความรับผิดชอบผ่านการดำเนินโครงการ
การประเมินผล	1. ประเมินก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรม –แบบวัดพฤติกรรมจริยธรรม 2. ประเมินระหว่างทำกิจกรรม – สังเกตการเข้าร่วมกิจกรรม การเขียนบันทึกการเรียนรู้ 3. ประเมินหลังเข้าร่วมกิจกรรม – แบบประเมินความพึงพอใจโครงการ

ตารางที่ 21 ผลการวิเคราะห์งานวิจัยเพื่อกำหนดกรอบการจัดกิจกรรม(ต่อ)

งานวิจัยเรื่องที่ 3 ผลของการศึกษาแบบกลุ่มต่อบุคลิกภาพด้านคุณธรรมพรหมวิหาร 4 ของนิสิตปริญญาตรี ภาควิชาแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก(ปีพหมาสัณอมตยกุล, 2533)

ทฤษฎี/แนวคิดที่ใช้ในการจัดกิจกรรม	การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มร่วมกับหลักการ เทคนิคของคอเรย์ (Corey, 1985)
สาระการเรียนรู้	ความแตกต่างในด้านการรับรู้ ประสบการณ์ และค่านิยมของแต่ละบุคคล จุดเด่น จุดด้อย และข้อบกพร่องรวมทั้งการพัฒนาบุคลิกภาพด้านคุณธรรมพรหมวิหารสี่
วัตถุประสงค์ของกิจกรรม	<ol style="list-style-type: none"> 1. สสำรวจจุดเด่น จุดด้อย และข้อบกพร่องของตนเอง 2. การฝึกช่วยเหลือผู้อื่นอย่างจริงจังในการเสนอแนวทางแก้ปัญหาให้สมาชิก 3. นำประสบการณ์จากการเข้าร่วมกิจกรรมไปพัฒนาบุคลิกภาพ
วิธี/เทคนิคการจัดกิจกรรม	อภิปรายแสดงความคิดเห็น การสะท้อนคิด
ขั้นตอนกิจกรรม	<ol style="list-style-type: none"> 1. กิจกรรมสร้างความรู้จักและคุ้นเคย เปิดเผยตนเองกับกลุ่ม และยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล (2 ครั้งๆละ 60-90 นาที) 2. กิจกรรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม โดยการสำรวจจุดเด่น จุดด้อย และข้อบกพร่องของตนเองร่วมกันให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ และให้กำลังใจในการหาแนวทางแก้ปัญหา(9 ครั้งๆละ 60-90 นาที) 3. กิจกรรมเสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น (ใช้เวลา 60-90 นาที)
การประเมินผล	ประเมินก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรม –แบบสอบถามบุคลิกภาพด้านคุณธรรมพรหมวิหาร 4

ตารางที่ 21 ผลการวิเคราะห์งานวิจัยเพื่อกำหนดกรอบการจัดกิจกรรม(ต่อ)

งานวิจัยเรื่องที่ 4 ผลของการให้คำปรึกษากลุ่มต่อการพัฒนาจริยธรรมเชิงพุทธของนักศึกษา

วิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศ (นิตยา ศรีจำนง, 2538)

ทฤษฎี/แนวคิดที่ใช้	ทฤษฎีและเทคนิคการปรึกษาแบบพุทธศาสตร์ และการให้การปรึกษาตามแนวคิดของ Ivey และ Simek-Downing (1980)
ในการจัดกิจกรรม	
สาระการเรียนรู้	เป้าหมายของชีวิต ทักษะคติในการดำเนินชีวิต ประสบการณ์ในทางลบและทางบวก และปัญหาในการดำเนินชีวิต
วัตถุประสงค์ของกิจกรรม	<ol style="list-style-type: none"> 1. เรียนรู้ที่จะรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และสังเกตความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมผู้อื่น 2. สำรวจและทำความเข้าใจปัญหา และระบุปัญหาได้ตามความเป็นจริง 3. สามารถพิจารณาทางเลือกแนวทางแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับตนเอง
วิธี/เทคนิคการจัดกิจกรรม	อภิปรายแสดงความคิดเห็นเทคนิคการให้คำปรึกษา เช่น การสะท้อนความรู้สึก การใช้คำถาม
ขั้นตอนกิจกรรม	<ol style="list-style-type: none"> 1. กิจกรรมสร้างความรู้จักและคุ้นเคย เปิดเผยตนเองกับกลุ่ม และรับฟังความคิดเห็น(2 ชั่วโมง) 2. กิจกรรมการสำรวจปัญหา สาเหตุ ทางเลือกและการพิจารณาทางเลือกในการแก้ปัญหา(8 ครั้งๆละ 2 ชั่วโมง) 3. กิจกรรมปิดกลุ่ม ประโยชน์ที่ได้รับ (2 ชั่วโมง)
การประเมินผล	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประเมินก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรม –แบบวัดจริยธรรมเชิงพุทธ 2. ประเมินหลังเข้าร่วมกิจกรรม – แบบสอบถามความคิดเห็นต่อโปรแกรมการปรึกษากลุ่ม และแบบสัมภาษณ์ประสบการณ์ที่ได้รับจากการปรึกษากลุ่ม

ตารางที่ 21 ผลการวิเคราะห์งานวิจัยเพื่อกำหนดกรอบการจัดกิจกรรม(ต่อ)

งานวิจัยเรื่องที่ 5 การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการเจริญสติเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมสำหรับ
นักศึกษาศาสตรบัณฑิตหลักสูตร5 ปี มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จังหวัดลพบุรี(พระใส
สีปัญหา, 2550)

ทฤษฎี/แนวคิดที่ใช้ ในการจัดกิจกรรม	หลักการปฏิบัติเกี่ยวกับการเจริญสติ
สาระการเรียนรู้	การปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐานแบบการเจริญสติหลักธรรมและพฤติกรรม เกี่ยวกับการเจริญสติ สติปัญญา 4 การควบคุมอารมณ์คุณธรรมจริยธรรมสำหรับครู
วัตถุประสงค์ของ กิจกรรม	1.เรียนรู้เกี่ยวกับหลักการปฏิบัติเกี่ยวกับการเจริญสติที่ใช้ในการพัฒนา คุณธรรมจริยธรรมและการประยุกต์ใช้ 2. การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม และการนำไปปฏิบัติ
วิธี/เทคนิคการจัด กิจกรรม	บรรยาย อภิปรายแสดงความคิดเห็น เกม กรณีศึกษา บทบาทสมมติ ฝึกปฏิบัติ ตามหลักพุทธศาสนา
ขั้นตอนกิจกรรม	1. กิจกรรมสร้างความรู้จักและคุ้นเคยและกิจกรรมพัฒนาหลักการเจริญสติ เน้นการให้ความรู้และการปฏิบัติ (13กิจกรรมย่อย ใช้เวลากิจกรรมละ30- 120นาที) 2. กิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมวิชาชีพรู (3 กิจกรรมย่อย ใช้เวลา กิจกรรมละ 60-120 นาที)
การประเมินผล	1. ประเมินก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรม –แบบวัดความรู้เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม แบบวัดการควบคุมอารมณ์ 2. ประเมินระหว่างทำกิจกรรม – แบบวัดพฤติกรรมการเจริญสติ 3. ประเมินหลังเข้าร่วมกิจกรรม – แบบสอบถามเจตคติต่อการฝึกอบรม และแบบประเมินโครงการ

ตารางที่ 21 ผลการวิเคราะห์งานวิจัยเพื่อกำหนดกรอบการจัดกิจกรรม(ต่อ)

งานวิจัยเรื่องที่ 6 ผลการฝึกความสามารถด้านการรู้คิดและความสามารถในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมที่มีต่อพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษา (สุดใจ บุญอารีย์, 2546)	
ทฤษฎี/แนวคิดที่ใช้	ทฤษฎีพัฒนาจริยธรรมของเพียเจต์
ในการจัดกิจกรรม	ทฤษฎีพัฒนาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของโคลเบอร์ก
วัตถุประสงค์หลักของงานวิจัย	เพื่อศึกษาผลของการฝึกการรู้คิดและการฝึกเหตุผลเชิงจริยธรรมต่อจิตลักษณะ (เหตุผลเชิงจริยธรรมและทัศนคติต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรม)
สาระการเรียนรู้	1. การตัดสินใจกระทำ รับฟังความคิดเห็น การยืดหยุ่นในการปฏิบัติตามกติกามีวิจารณญาณ 2. การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมประกอบการตัดสินใจ อันดับแรกคือทำตามกติกาของสังคม ต่อมาคือทำเพื่อประโยชน์ของคนส่วนมาก และสุดท้ายคือหลักมโนธรรม
วัตถุประสงค์ของกิจกรรม	พัฒนาทักษะด้านการคิดและพัฒนาทักษะการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมตามทฤษฎีโคลเบอร์ก
ขั้นตอนกิจกรรม	- กิจกรรมสร้างความคุ้นเคยและทำความรู้จัก กิจกรรมเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการรู้คิด(12 ครั้ง ใช้เวลาครั้งละ 50 นาที) - กิจกรรมสร้างความคุ้นเคยและทำความรู้จัก กิจกรรมเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการรู้คิด(12 ครั้ง ใช้เวลาครั้งละ 50 นาที)
การประเมินผล	- ประเมินก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรม –แบบวัดจิตลักษณะทั้ง 5 ด้าน - ประเมินระหว่างกิจกรรม – สังเกตการเข้าร่วมกิจกรรมการบันทึกการตัดสินใจเหตุผลเชิงจริยธรรม ผลงานการค้นคว้า การบันทึกการตัดสินใจ

จากตารางที่ 21 ผลการวิเคราะห์งานวิจัย พบว่า ทฤษฎีหรือแนวคิดหลักในการจัดกิจกรรมมีความหลากหลาย เช่น ทฤษฎีการกระจายค่านิยมของแรทท์ทฤษฎีการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ของคอล์บ แนวคิดตามหลักพุทธศาสนา กรอบการจัดกิจกรรมจากงานวิจัยทั้ง 6 เล่ม ได้ข้อสรุปดังนี้

1) การดำเนินกิจกรรม พบว่า ส่วนใหญ่ในช่วงแรกเริ่มด้วยกิจกรรมสร้างความคุ้นเคย การเข้าใจตนเองและผู้อื่น ตามด้วยกิจกรรมหลักที่สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้และวัตถุประสงค์ ซึ่งแบ่งกิจกรรมหลักได้อีก 2-3 กิจกรรม

2) เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรม แต่ละกิจกรรมใช้เวลาเฉลี่ย 30-180 นาที ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 81 นาที ค่ามัธยฐานเท่ากับ 75 นาที แต่ละกิจกรรมส่วนใหญ่ใช้เวลา 60 นาที

3) เทคนิคการจัดกิจกรรม คือ การอภิปรายแสดงความคิดเห็น เกม กรณีศึกษาการฝึกปฏิบัติ สะท้อนคิด บรรยาย

4) การประเมินผล แบ่งเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การประเมินก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรม ทุกงานวิจัยมีการวัดระดับคุณธรรมจริยธรรมตามที่กำหนดเป็นตัวแปรตามก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรม ระยะที่ 2 การประเมินระหว่างทำกิจกรรม งานวิจัยส่วนใหญ่ประเมินวิธีนี้โดยสังเกตความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรม และผลงานของนักศึกษา ระยะที่ 3 การประเมินหลังเข้าร่วมกิจกรรมงานวิจัยส่วนใหญ่ประเมินเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม เช่น ความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมกิจกรรม สรุปการประเมินผล พบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่ประเมินผลทั้ง 3 ระยะ

ขั้นตอนที่ 2 ร่างกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพ สำหรับนักศึกษาพยาบาล

การพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพด้านคุณธรรม จริยธรรม 4 ด้าน คือ ความเมตตากรุณา ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ และความเสียสละ ผู้วิจัยกำหนดกรอบการจัดกิจกรรมจากผลการสังเคราะห์งานวิจัย 6 เล่ม ร่วมกับผลการวิเคราะห์ทอภิมาน และผลการวิเคราะห์เนื้อหา นำมาออกแบบการจัดกิจกรรมตามภาพที่ 2

ภาพที่ 2 การออกแบบกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล

การออกแบบกิจกรรมในครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ของคอล์ป (Experiential learning) มี 4 ขั้น คือ 1) ประสบการณ์ 2) การสะท้อนคิดและอภิปราย 3) ความคิดรวบยอด 4) การประยุกต์แนวคิด (กระทรวงสาธารณสุข, กรมสุขภาพจิต, 2543) ดังนั้นการดำเนินกิจกรรมมีขั้นตอนคือ ขั้นที่ 1 ประสบการณ์ ผู้วิจัยเริ่มกิจกรรมให้นักศึกษานำประสบการณ์เดิมของตนเองมาใช้ บางกิจกรรมจัดประสบการณ์ให้นักศึกษาในรูปแบบต่างๆ เช่น เกม กรณีศึกษา การแสดงบทบาทสมมติ ที่สอดคล้องกับคุณลักษณะทางคุณธรรม จริยธรรม ขั้นที่ 2 การสะท้อนคิดและอภิปรายแสดงความคิดเห็น นักศึกษาได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นภายในกลุ่มตามประเด็นที่ผู้วิจัยกำหนด ซึ่งจะทำให้เกิดการเรียนรู้ที่กว้างมากขึ้นรวมทั้งการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ขั้นที่ 3 ความคิดรวบยอด นักศึกษาภายในกลุ่มช่วยการสรุปผลจากการอภิปรายภายในกลุ่มตามที่กำหนดในใบงานและนำเสนอภายในกลุ่มใหญ่ ซึ่งผู้วิจัยช่วยสรุปเพิ่มเติมและสอดแทรกความรู้ในเรื่องนั้น ขั้นที่ 4 การประยุกต์แนวคิด นักศึกษาสะท้อนสิ่งที่ได้เรียนรู้ในแบบบันทึกการเรียนรู้หรือเทคนิคการตีค่าความสามารถในชั้นเรียน เช่น การทำแผนผังมโนทัศน์ การตั้งกระทู้ถามตอบ ร่วมกับทฤษฎีการกระจำค่านิยมของแรทท์ฮาร์มิน และไซมอน (Raths, Harmin and Simon, 1966) ซึ่งวิธีสร้างเสริมการกระจำค่านิยมมีหลายวิธี (ทวีป อภิสสิทธิ์, 2527 อ้างถึงใน พรพิพัฒน์ เพิ่มผล, 2545: 39-40; Simonet al., 1972) เช่น การจัดลำดับที่เป็นวิธีการให้นักศึกษาพิจารณาตัวเลือกต่างๆ และจัดลำดับจากสิ่งที่ย่างยากการลงคะแนนเสียงเกี่ยวกับค่านิยมเป็นวิธีการให้นักศึกษาตัดสินใจเลือกปฏิบัติในสถานการณ์ต่างๆ ในบางกิจกรรมได้สอดแทรกวิธีการเหล่านี้โดยให้นักศึกษาได้วิเคราะห์พฤติกรรมทางคุณธรรม จริยธรรมของพยาบาล และจัดลำดับพฤติกรรมที่สำคัญที่ต้องการพัฒนา รวมทั้งการให้นักศึกษาได้ตัดสินใจในสถานการณ์ที่กำหนดให้อย่างอิสระและมีเหตุผล ทฤษฎีข้างต้นและการออกแบบกิจกรรมครั้งนี้พัฒนานักศึกษาทั้งด้านสติปัญญาคือ ความรู้ความเข้าใจและด้านเจตคติทางคุณธรรมจริยธรรม

การจัดกิจกรรมในครั้งนี้ทุกกิจกรรมเน้นการมีส่วนร่วมของนักศึกษา โดยแบ่งนักศึกษาเป็นกลุ่มย่อยเพื่อให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างทั่วถึง ใช้เทคนิคการจัดกิจกรรมส่งเสริมการมีส่วนร่วม เช่น การทำงานเป็นทีม อภิปรายแสดงความคิดเห็น เกม สอดคล้องกับทฤษฎีการมีส่วนร่วมของแอสติน (Astin, 1997: 199-201) ซึ่งระบุว่าการมีส่วนร่วมของนักศึกษา หมายถึง จำนวนพลังงานทางด้านร่างกายและจิตใจที่นักศึกษาใช้ในการเข้าร่วมกิจกรรม การพัฒนาและการเรียนรู้ของนักศึกษาเป็นสัดส่วนโดยตรงกับปริมาณและคุณภาพของการมีส่วนร่วมของนักศึกษา การจัดกิจกรรมแบบมีส่วนร่วมย่อมส่งผลต่อการพัฒนาและการเรียนรู้ของนักศึกษาได้มากประกอบความตั้งใจของนักศึกษาในการเข้าร่วมกิจกรรมส่งผลต่อการพัฒนาและการเรียนรู้ของนักศึกษาได้มากขึ้น ส่วนเกมก็นำมาใช้ในกิจกรรมเพื่อสร้างบรรยากาศที่ผ่อนคลายและฝึกการทำงานร่วมกันบางส่วนปรับจาก

งานวิจัยข้างต้นและการฝึกมนุษยสัมพันธ์ของพนมวรรณ อยู่ดี (2547) นอกจากนี้เน้นการปฏิบัติผ่านการแสดงบทบาทสมมติและจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักศึกษาได้แสดงพฤติกรรมที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น แทนการจัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์

กรอบการจัดกิจกรรม แบ่งเป็น 3 ช่วง คือ ช่วงที่ 1 กิจกรรมสร้างความคุ้นเคย การเข้าใจตนเองและผู้อื่น ช่วงที่ 2 กิจกรรมส่งเสริมความรู้และเจตคติด้านคุณธรรมจริยธรรมและช่วงที่ 3 กิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพด้านคุณธรรมจริยธรรม การประเมินผลการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1) การประเมินก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมโดยใช้แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจคุณธรรมจริยธรรมทางการพยาบาลแบบประเมินเจตคติทางวิชาชีพการพยาบาล 2) การประเมินระหว่างเข้าร่วมกิจกรรม โดยใช้แบบประเมินการมีส่วนร่วมในกิจกรรม การเขียนบันทึกการเรียนรู้ และการประเมินตามสภาพจริงหรือการตีค่าความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียนโดยใช้เทคนิคการตีค่าความสามารถในชั้นเรียนของแอนเจโลและครอส (Angelo and Cross, 1993 อ้างถึงใน อุทุมพร จามรمان, 2540: 14-27) 3) การประเมินหลังเข้าร่วมกิจกรรม โดยใช้แบบประเมินการจัดกิจกรรมและการสัมภาษณ์นักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรม เมื่อพิจารณาตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ 2 ด้าน คือ 1) ด้านความรู้ความเข้าใจ ประเมินจากแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจคุณธรรมจริยธรรมทางการพยาบาล บันทึกการเรียนรู้ และเทคนิคการตีค่าความสามารถในชั้นเรียน 2) ด้านเจตคติ ประเมินจากแบบประเมินเจตคติทางวิชาชีพการพยาบาล

สาระการเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมครั้งนี้ใช้แนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมทางวิชาชีพการพยาบาลเป็นหลัก ผู้วิจัยศึกษาจากแนวทางการปฏิบัติจากองค์กรวิชาชีพการพยาบาล คือ สภาการพยาบาล และสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย ได้แก่ ข้อบังคับสภาการพยาบาลว่าด้วยการรักษาจริยธรรมแห่งวิชาชีพการพยาบาลและการมดุงครรภ์ พ.ศ. 2550 สมรรถนะผู้ประกอบการวิชาชีพการพยาบาลและการมดุงครรภ์ พ.ศ. 2553 ด้านจริยธรรม จรรยาบรรณ และกฎหมาย และด้านคุณลักษณะทางวิชาชีพ และแนวทางการส่งเสริมการปฏิบัติการพยาบาลตามจรรยาบรรณวิชาชีพของสภาการพยาบาล ตลอดจนจรรยาบรรณพยาบาล พ.ศ. 2546 ซึ่งได้ระบุถึงแนวปฏิบัติทางคุณธรรม จริยธรรมทางวิชาชีพพยาบาลแล้วยังเน้นการปฏิบัติตนเป็นคนดีของสังคม และเคารพกฎหมาย รวมทั้งศึกษาเอกสารและตำราที่เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมอื่นๆที่เกี่ยวข้อง เช่น หลักจริยธรรมสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลร่วมกับแนวทางการพัฒนาจริยธรรมไทยของกระทรวงศึกษาธิการ(2523) เพื่อให้ นักศึกษาพยาบาลได้รับสาระการเรียนรู้ ทางคุณธรรม จริยธรรม 4 ด้าน ทั้งในการดำเนินชีวิตประจำวัน และวิชาชีพการพยาบาล จำนวน 14 กิจกรรม แต่ละกิจกรรมใช้เวลา 60 – 90 นาที ตามลำดับดังนี้

ช่วงที่ 1 กิจกรรมสร้างความคุ้นเคย การเข้าใจตนเองและผู้อื่น

กิจกรรมที่ 1 แรกพบ เป็นกิจกรรมที่ให้นักศึกษาได้ทำทราบบัณฑิตประสงค์ของการเข้าร่วมโครงการ บทบาทหน้าที่ในขณะเข้าร่วมกิจกรรม การสะท้อนคิดสิ่งที่ได้เรียนรู้ ตลอดจนสร้างความคุ้นเคยกันระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม ซึ่งนำไปใช้ในทุกกิจกรรม โดยแบ่งกลุ่มย่อย 7-8 คน จำนวน 4 กลุ่ม ให้นักศึกษาแต่ละคนเขียนข้อมูลตนเองในบัตรพร้อมทั้งแนะนำตนเองกับเพื่อนภายในกลุ่มและผู้แทนกลุ่มมาแนะนำสมาชิกของกลุ่มภายในกลุ่มใหญ่ตามกติกาที่กำหนด ผู้วิจัยเชื่อมโยงบทบาทหน้าที่ภายในกลุ่มกับความรับผิดชอบ และการปฏิบัติตามกติกากับความซื่อสัตย์

กิจกรรมที่ 2 ฉันทับเรือ เป็นกิจกรรมที่ให้นักศึกษาเรียนรู้ในการวิเคราะห์คุณลักษณะของตนเองและยอมรับในความแตกต่างของบุคคล เนื่องจากทุกกิจกรรมเน้นกระบวนการกลุ่มและการมีส่วนร่วมของสมาชิก ดังนั้นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ สมาชิกควรเปิดใจรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ผู้วิจัยให้นักศึกษาได้วิเคราะห์ตนเองในประเด็นสิ่งที่ชอบ สิ่งที่ไม่ชอบ และคุณลักษณะที่ดี แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับสมาชิกภายในกลุ่มและร่วมกันหาข้อสรุปเป็นภาพรวมของกลุ่มและนำเสนอในกลุ่มใหญ่ ผู้วิจัยร่วมสรุปเพิ่มเติมในการยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล

ช่วงที่ 2 กิจกรรมส่งเสริมความรู้และเจตคติด้านคุณธรรมจริยธรรม

กิจกรรมที่ 3 คนดี เป็นกิจกรรมที่นักศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะและพฤติกรรมทางคุณธรรม จริยธรรม โดยยึดตามแนวคิดทางคุณธรรม จริยธรรมทางวิชาชีพการพยาบาลผู้วิจัยได้ให้ตัวอย่างคุณลักษณะและพฤติกรรมที่สอดคล้องกันโดยใช้เกมจับคู่และให้นักศึกษาทบทวนพฤติกรรมของตนเองที่สอดคล้องกับคุณลักษณะทางคุณธรรม จริยธรรมข้างต้น แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับสมาชิกภายในกลุ่มและร่วมกันหาข้อสรุปเป็นภาพรวมของกลุ่มและนำเสนอในกลุ่มใหญ่ ผู้วิจัยร่วมสรุปเพิ่มเติมพฤติกรรมทางคุณธรรม จริยธรรม

กิจกรรมที่ 4 ฝันที่เป็นจริง เป็นกิจกรรมที่นักศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมทางคุณธรรม จริยธรรม และแนวทางการพัฒนาตนเอง ผู้วิจัยให้นักศึกษาทบทวนพฤติกรรมที่ดีของตนเอง 10 รายการ และจัดลำดับพฤติกรรม 3 อันดับแรกที่ต้องการพัฒนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับสมาชิกภายในกลุ่มและร่วมกันหาข้อสรุปเป็นภาพรวมของกลุ่มและนำเสนอในกลุ่มใหญ่ ผู้วิจัยร่วมสรุปเพิ่มเติมแนวทางในการพัฒนาพฤติกรรมทางคุณธรรมจริยธรรม

กิจกรรมที่ 5 พยาบาลที่ดี ตอนที่ 1 เป็นกิจกรรมที่นักศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะทางคุณธรรม จริยธรรมของพยาบาล ผู้วิจัยให้นักศึกษาทบทวนความรู้และประสบการณ์เพื่อนำมาวาดภาพสัญลักษณ์แทนคุณลักษณะดังกล่าว นักศึกษาแต่ละกลุ่มต้องช่วยกันวางแผนสร้างผลงานแล้วนำมาอธิบายเชื่อมโยงกับคุณลักษณะนั้นๆ ผู้วิจัยร่วมสรุปคุณลักษณะและพฤติกรรมทาง

คุณธรรม จริยธรรม ของพยาบาลโดยอ้างอิงตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาล ศาสตร์ จรรยาบรรณพยาบาล และสมรรถนะผู้ประกอบการพยาบาลของสภาการพยาบาล

กิจกรรมที่ 6 พยาบาลที่ดี ตอนที่ 2 เป็นกิจกรรมที่นักศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมทางคุณธรรม จริยธรรม และแนวทางการพัฒนาตนเอง ผู้วิจัยให้นักศึกษาทบทวนพฤติกรรมทางคุณธรรม จริยธรรมของพยาบาล 10 รายการ วิเคราะห์ความสอดคล้องพฤติกรรมตนเองกับพฤติกรรมข้างต้น แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับสมาชิกภายในกลุ่มและร่วมกันสรุปพฤติกรรมพฤติกรรมทางคุณธรรม จริยธรรมของพยาบาลที่มีความสำคัญ 5 รายการพร้อมแนวทางการพัฒนา นำเสนอในกลุ่มใหญ่ ผู้วิจัยร่วมสรุปเพิ่มเติมพฤติกรรมทางคุณธรรมจริยธรรมของพยาบาล ที่กำหนดโดยองค์กรวิชาชีพ คือ สภาการพยาบาล และสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย

ช่วงที่ 3 กิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพด้านคุณธรรมจริยธรรม

กิจกรรมที่ 7 อะไรเอ่ย เป็นกิจกรรมที่นักศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมทางคุณธรรม จริยธรรม ด้านความเมตตา กรุณา ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ และความเสียสละ ผู้วิจัยให้นักศึกษาทบทวนความรู้เกี่ยวกับสุภาษิตที่กำหนดซึ่งมีความหมายสอดคล้องกับคุณลักษณะทางคุณธรรม จริยธรรม 4 ด้าน นักศึกษาแต่ละกลุ่มต้องช่วยกันวาดรูปแล้วอธิบายความหมายของสุภาษิตที่วาดเชื่อมโยงกับคุณลักษณะนั้นๆ ร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมที่สอดคล้องคุณลักษณะทางคุณธรรม จริยธรรม 4 ด้าน ผู้วิจัยร่วมสรุปเพิ่มเติมความหมายคุณธรรม จริยธรรม 4 ด้าน ที่กำหนดโดยราชบัณฑิตยสถาน และแนวทางการพัฒนาจริยธรรมไทยของกระทรวงศึกษาธิการ

กิจกรรมที่ 8 สิ่งที่ฉันเลือก เป็นกิจกรรมที่นักศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับค่านิยมด้านความเมตตา กรุณา ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ และความเสียสละ ผู้วิจัยอ่านสถานการณ์ในวิชาชีพการพยาบาลที่สอดคล้องกับค่านิยม 4 ด้าน ให้นักศึกษาแต่ละคนตัดสินใจที่จะยืนยันปฏิบัติตามหรือไม่แน่ใจหรือไม่ปฏิบัติ เช่น ถ้าอาจารย์ขอให้นักศึกษาเป็นตัวแทนร่วมงานรณรงค์การเลิกสูบบุหรี่ในวันเสาร์นี้ ใครแน่ใจว่าจะไปบ้าง ใครไม่แน่ใจ หรือใครไม่ไป ผู้วิจัยสุ่มถามเหตุผลในการเลือก และนักศึกษาร่วมกันอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมทางคุณธรรมจริยธรรมของพยาบาลทั้ง 4 ด้าน และผู้วิจัยช่วยสรุปเพิ่มเติม

กิจกรรมที่ 9 สะสมความดี เป็นกิจกรรมที่ให้นักศึกษาแสดงพฤติกรรมทางคุณธรรม จริยธรรมด้านความเมตตา กรุณา ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ และความเสียสละ โดยให้นักศึกษำบันทึกความดีที่ได้ปฏิบัติทุกวันและส่งทุกสัปดาห์ ผู้วิจัยให้ข้อเสนอแนะและแนวทางในการทำความดี เพื่อให้นักศึกษาได้พัฒนาตนเองเพื่อนรัก

กิจกรรมที่ 10 เพื่อนรักเป็นกิจกรรมที่นักศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมทางคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรับผิดชอบ และความซื่อสัตย์ในบทบาทของนักศึกษา ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน รับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายและไม่เซ็นชื่อแทนกัน ผู้วิจัยเริ่มต้นโดยใช้เพลงกระตุ้นให้นักศึกษาทบทวนประสบการณ์เกี่ยวกับเพื่อนและใช้กรณีศึกษาเพื่อนรักให้นักศึกษาแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายและแสดงความคิดเห็นตามแนวทางที่กำหนดไว้ เช่น สาเหตุของปัญหา ประสบการณ์เกี่ยวกับเหตุการณ์ตามกรณีศึกษา แนวทางปฏิบัติ ความสำคัญของคุณธรรม จริยธรรมตามกรณีศึกษาต่อวิชาชีพการพยาบาล ผู้วิจัยสรุปผลการอภิปรายของแต่ละกลุ่มและเพิ่มในประเด็นที่ไม่ครบถ้วน

กิจกรรมที่ 11 เอาใจเขามาใส่ใจเรา เป็นกิจกรรมที่นักศึกษาแสดงพฤติกรรมทางคุณธรรม จริยธรรม ด้านความเมตตา กรุณา และให้เข้าใจความรู้สึกของผู้ป่วยที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ผู้วิจัยให้นักศึกษาจับคู่กันแสดงบทบาทสมมติเป็นผู้ป่วยที่เป็นไข้และแขน 2 ข้างอ่อนแรง ขยับไม่ได้ และพยาบาลที่ต้องป้อนอาหารและน้ำให้ผู้ป่วย โดยให้นักศึกษาได้สลับบทบาทกันรวมทั้งแลกเปลี่ยนความรู้สึกในแต่ละบทบาท ผู้วิจัยร่วมสรุปพฤติกรรมทางคุณธรรม จริยธรรม ด้านความเมตตา กรุณา

กิจกรรมที่ 12 ใครผิด เป็นกิจกรรมที่นักศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมทางคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรับผิดชอบในหน้าที่อาจารย์มอบหมาย และความเสียสละในการช่วยเหลืองานส่วนรวม ผู้วิจัยเริ่มต้นโดยใช้เพลงกระตุ้นให้นักศึกษาแสดงความรู้สึกเกี่ยวกับความเสียสละตามเพลงนี้และใช้กรณีศึกษาใครผิด ให้นักศึกษาแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายและแสดงความคิดเห็นตามแนวทางที่กำหนดไว้ เช่น สาเหตุของปัญหา ประสบการณ์เกี่ยวกับเหตุการณ์ตามกรณีศึกษา แนวทางปฏิบัติ ความสำคัญของคุณธรรม จริยธรรมตามกรณีศึกษาต่อวิชาชีพการพยาบาล ผู้วิจัยสรุปผลการอภิปรายของแต่ละกลุ่มและเพิ่มในประเด็นที่ไม่ครบถ้วน

กิจกรรมที่ 13 แสนดี เป็นกิจกรรมที่นักศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมทางคุณธรรม จริยธรรม ด้านความเมตตา กรุณา โดยให้การพยาบาลอย่างสุภาพอ่อนโยน แสดงความกระตือรือร้นในการช่วยเหลือผู้ป่วยทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ตลอดจนการทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ป่วย และความซื่อสัตย์ โดยการรักษาสัญญาที่ให้ไว้กับผู้ป่วย ผู้วิจัยเริ่มต้นโดยใช้เพลงกระตุ้นให้นักศึกษาแสดงความรู้สึกเกี่ยวกับความเมตตา กรุณาและคุณลักษณะของพยาบาลตามเนื้อเพลง กรณีศึกษาแสนดีเป็นการปฏิบัติของพยาบาล 2 คนที่มีพฤติกรรมทางคุณธรรมจริยธรรมที่ตรงกันข้ามกันเพื่อให้นักศึกษาได้เปรียบเทียบพฤติกรรมที่ควรปฏิบัติและไม่ควรปฏิบัติ ให้นักศึกษาแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายและแสดงความคิดเห็นตามแนวทางที่กำหนดไว้ เช่น สาเหตุของปัญหา ประสบการณ์เกี่ยวกับเหตุการณ์

ตามกรณีศึกษา ความรู้สึกต่อพฤติกรรมของพยาบาล ผู้วิจัยสรุปผลการอภิปรายของแต่ละกลุ่มและเพิ่มในประเด็นที่ไม่ครบถ้วน

กิจกรรมที่ 14 ความแตกต่าง เป็นกิจกรรมสุดท้ายที่นักศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมทางคุณธรรม จริยธรรม 4 ด้าน ผู้วิจัยให้นักศึกษาคูวิตทัศน์เรื่องความแตกต่าง 4 ตอน ซึ่งเป็นการปฏิบัติของพยาบาล 2 คนที่มีพฤติกรรมทางคุณธรรมจริยธรรมที่ตรงกันข้ามกันเพื่อให้นักศึกษาได้เปรียบเทียบพฤติกรรมที่ควรปฏิบัติและไม่ควรปฏิบัติ ให้นักศึกษาแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายและแสดงความคิดเห็นตามแนวทางที่กำหนดไว้ เช่น วิเคราะห์ประเด็นคุณธรรม จริยธรรม ความรู้สึกต่อพฤติกรรมของพยาบาล แนวทางปฏิบัติที่เหมาะสม ผู้วิจัยสรุปผลการอภิปรายของแต่ละกลุ่มและเพิ่มในประเด็นที่ไม่ครบถ้วน

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล

คุณลักษณะและพฤติกรรมทางคุณธรรม จริยธรรมที่ผู้วิจัยได้นำใช้ในการวิเคราะห์กรณีศึกษา และสรุปประเด็นในระหว่างการทำกิจกรรมนั้นได้อ้างอิงจากเอกสาร และตำราต่างๆ ทั้งของกระทรวงศึกษาธิการ องค์กรวิชาชีพการพยาบาล และผู้ทรงคุณวุฒิ รายละเอียดระบุในเอกสารประกอบกิจกรรมหลังจากนั้นได้นำกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล ประกอบด้วย แผนการจัดกิจกรรม เอกสารประกอบกิจกรรม และเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผลให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 8 ท่าน (ดูรายชื่อในภาคผนวก ข) ตรวจสอบความเหมาะสมของกิจกรรมและความเป็นไปได้ของการจัดกิจกรรม สรุปผลการประเมินตามตารางที่ 22

ตารางที่ 22 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาลโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

กิจกรรมที่ รายการประเมิน	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
	จำนวนผู้ประเมิน (n= 8)													
1. สารระการเรียนรู้ของ กิจกรรมสอดคล้อง วัตถุประสงค์ของกิจกรรม														
เหมาะสมไม่ต้องแก้ไข	4	6	6	6	5	5	6	5	5	5	7	6	6	6
เหมาะสมแต่ควรปรับปรุง	3	1	1	1	2	2	1	2	2	2	1	2	2	2
ไม่เหมาะสมควรปรับปรุง	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	-	-	-	-
2. วัตถุประสงค์ของแต่ละ กิจกรรมเหมาะสมและ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ของการจัดกิจกรรม														
เหมาะสมไม่ต้องแก้ไข	7	7	7	7	6	5	6	6	6	7	8	6	7	7
เหมาะสมแต่ควรปรับปรุง	-	-	-	-	1	2	1	1	1	-	-	2	1	1
ไม่เหมาะสมควรปรับปรุง	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	-	-	-	-

ตารางที่ 22 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาลโดยผู้ทรงคุณวุฒิ(ต่อ)

กิจกรรมที่ รายการประเมิน	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
	จำนวนผู้ประเมิน(n= 8)													
3. วัตถุประสงค์ของ กิจกรรมเหมาะสมในการ ส่งเสริมการเรียนรู้														
เหมาะสมไม่ต้องแก้ไข	6	6	6	6	5	5	5	5	5	6	8	5	7	7
เหมาะสมแต่ควรปรับปรุง	1	1	1	1	2	2	2	2	1	2	-	3	1	1
ไม่เหมาะสมควรปรับปรุง	1	1	1	1	1	1	1	1	2	-	-	-	-	-
4. ระยะเวลาในการจัด กิจกรรมมีความเหมาะสม														
เหมาะสมไม่ต้องแก้ไข	5	7	6	7	6	6	5	6	5	5	7	6	6	6
เหมาะสมแต่ควรปรับปรุง	2	-	1	-	1	1	2	1	1	2	-	1	1	1
ไม่เหมาะสมควรปรับปรุง	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1
5. การดำเนินกิจกรรมมี ความเหมาะสมตาม ขั้นตอน														
เหมาะสมไม่ต้องแก้ไข	5	6	6	6	6	6	6	6	5	6	7	6	5	5
เหมาะสมแต่ควรปรับปรุง	2	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	2	2
ไม่เหมาะสมควรปรับปรุง	1	1	1	1	-	1	1	1	2	1	-	1	1	1

ตารางที่ 22 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาลโดยผู้ทรงคุณวุฒิ(ต่อ)

กิจกรรมที่ รายการประเมิน	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
	จำนวนผู้ประเมิน (n= 8)													
6. กิจกรรมมีความเหมาะสม โดยส่งเสริมให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมทุกคนมีส่วนร่วม														
เหมาะสมไม่ต้องแก้ไข	7	7	7	7	7	7	7	7	5	7	8	7	7	7
เหมาะสมแต่ควรปรับปรุง	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	-	1	1	1
ไม่เหมาะสมควรปรับปรุง	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-
7. สื่อและอุปกรณ์มีความเหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ ผู้เข้าร่วมกิจกรรมและเวลา รวมทั้งมีความชัดเจนและค่าใช้จ่ายไม่มาก														
เหมาะสมไม่ต้องแก้ไข	6	6	6	6	7	7	6	6	5	7	8	6	7	7
เหมาะสมแต่ควรปรับปรุง	1	1	1	1	1	1	2	2	2	1	-	2	1	1
ไม่เหมาะสมควรปรับปรุง	1	1	1	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-

ตารางที่ 22 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาลโดยผู้ทรงคุณวุฒิ(ต่อ)

กิจกรรมที่ รายการประเมิน	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
	จำนวนผู้ประเมิน(n= 8)													
8. การวัดและประเมินผลของกิจกรรมมีความเหมาะสมโดยประเมินจากสิ่งที่ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง														
เหมาะสมไม่ต้องแก้ไข	4	6	6	5	5	6	6	6	6	5	6	5	5	6
เหมาะสมแต่ควรปรับปรุง	3	1	1	2	2	1	1	1	-	2	1	2	2	1
ไม่เหมาะสมควรปรับปรุง	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1
9. กิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีพัฒนาการด้านคุณธรรมจริยธรรม														
เหมาะสมไม่ต้องแก้ไข	5	4	5	6	6	5	5	5	6	7	7	6	6	6
เหมาะสมแต่ควรปรับปรุง	2	3	2	1	1	2	2	2	1	1	1	2	2	2
ไม่เหมาะสมควรปรับปรุง	1	1	1	1	1	1	1	1	1	-	-	-	-	-
10. ความเป็นไปได้ในการนำกิจกรรมไปใช้จริง														
สามารถนำไปใช้ได้	6	7	7	7	7	7	7	7	5	7	8	6	6	6
สามารถนำไปใช้ได้แต่ควรปรับปรุง	2	1	1	1	1	1	1	1	3	1	-	2	2	2

จากตารางที่ 22 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาลโดยผู้ทรงคุณวุฒิพบว่าทุกกิจกรรมส่วนใหญ่มีความเหมาะสม สามารถนำกิจกรรมไปใช้จริงได้ ทั้งนี้ได้สรุปข้อเสนอแนะในการปรับปรุงกิจกรรมของผู้ทรงคุณวุฒิแต่ละท่านดังนี้

1. ปรับข้อความคำถามที่เกี่ยวกับค่านิยมทางวิชาชีพการพยาบาลเป็นเหตุการณ์ที่ไม่รุนแรงและพบได้บ่อย ส่วนกิจกรรมที่มีการวาดภาพควรมีการสำรองภาพไว้ในกรณีที่นักศึกษาไม่มี

ทักษะในการวาดจะได้ไม่ใช้เวลามากเกินไปในกรณีศึกษาควรปรับชื่อตัวละครเพื่อหลีกเลี่ยงการกระทบกับชื่อของบุคคลจริง

2. จัดกิจกรรมให้นักศึกษาเรียนรู้เพิ่มเติมนอกเหนือจากกิจกรรมที่จัด เช่น หนังสือนิยายเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม ให้ไปอ่านแล้วเขียนสะท้อนคิดสิ่งที่ได้เรียนรู้มาส่ง

3. การให้นักศึกษาตรวจสอบตนเองนั้นควรมีระดับการประเมินมากกว่าใช่หรือไม่ใช่ ปรับบทสนทนาในกรณีศึกษาให้เหมาะสมสอดคล้องหลักภาษาไทย เพลงที่ใช้ในบางกรณีศึกษาไม่ตรงกับประเด็นคุณธรรม จริยธรรมที่ต้องการพัฒนาโดยตรง

4. ปรับคำชี้แจงในใบงานเกี่ยวกับการเทคนิคค่าความสามารถในชั้นเรียนซึ่งให้นักศึกษาทำภายหลังเข้าร่วมกิจกรรมให้ชัดเจนและสอดคล้องกันเกณฑ์ประเมินของแบบตรวจการเรียนรู้

5. การประเมินการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ให้นักศึกษาประเมินตนเอง ควรให้เพื่อนหรือครูประเมินจะน่าเชื่อถือมากกว่า ส่วนกิจกรรมเกี่ยวกับการค่านิยม วิเคราะห์สถานการณ์ต่างๆ ทางกายภาพแล้วตัดสินใจเลือกปฏิบัตินั้นอาจไม่ได้ค่านิยมแท้จริงเนื่องจากเป็นการตัดสินใจโดยเปิดเผยอาจเลือกตามกระแสของสังคม

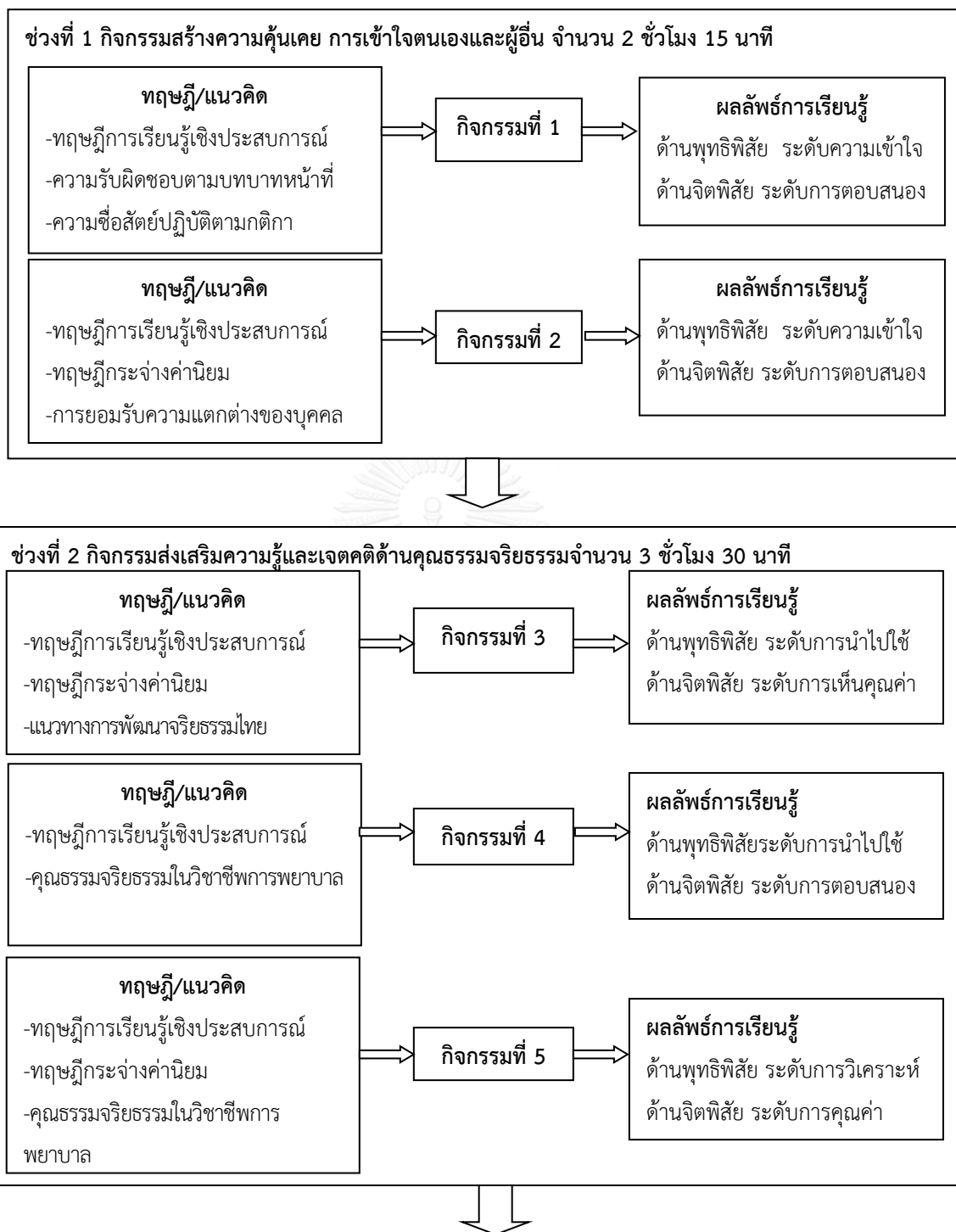
6. ในกิจกรรมควรเน้นการสร้างคุณค่าโดยไม่ต้องเข้าถึงเรื่องคุณธรรม จริยธรรม กิจกรรมเกี่ยวกับการเลือกค่านิยมควรมุ่งเน้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม ความเข้มแข็งทางจริยธรรม ส่วนการทำบันทึกสะสมความดีไม่แน่ใจในความเหมาะสมกับนักศึกษาระดับปริญญาตรี

7. ปรับแผนการจัดกิจกรรมโดยการเขียนวัตถุประสงค์สาระการเรียนรู้ และการดำเนินกิจกรรมให้ชัดเจนมากขึ้นและสอดคล้องกัน กิจกรรมที่ 2 ควรเน้นการเรียนรู้ตนเองและความแตกต่างระหว่างบุคคล กิจกรรมเกี่ยวกับการเลือกค่านิยมตามสถานการณ์ที่กำหนดอธิบายเหตุผลในการเลือก สาระการเรียนรู้เรียนควรมีแนวทางการพัฒนาพฤติกรรมตนเองด้านคุณธรรมจริยธรรมด้วย

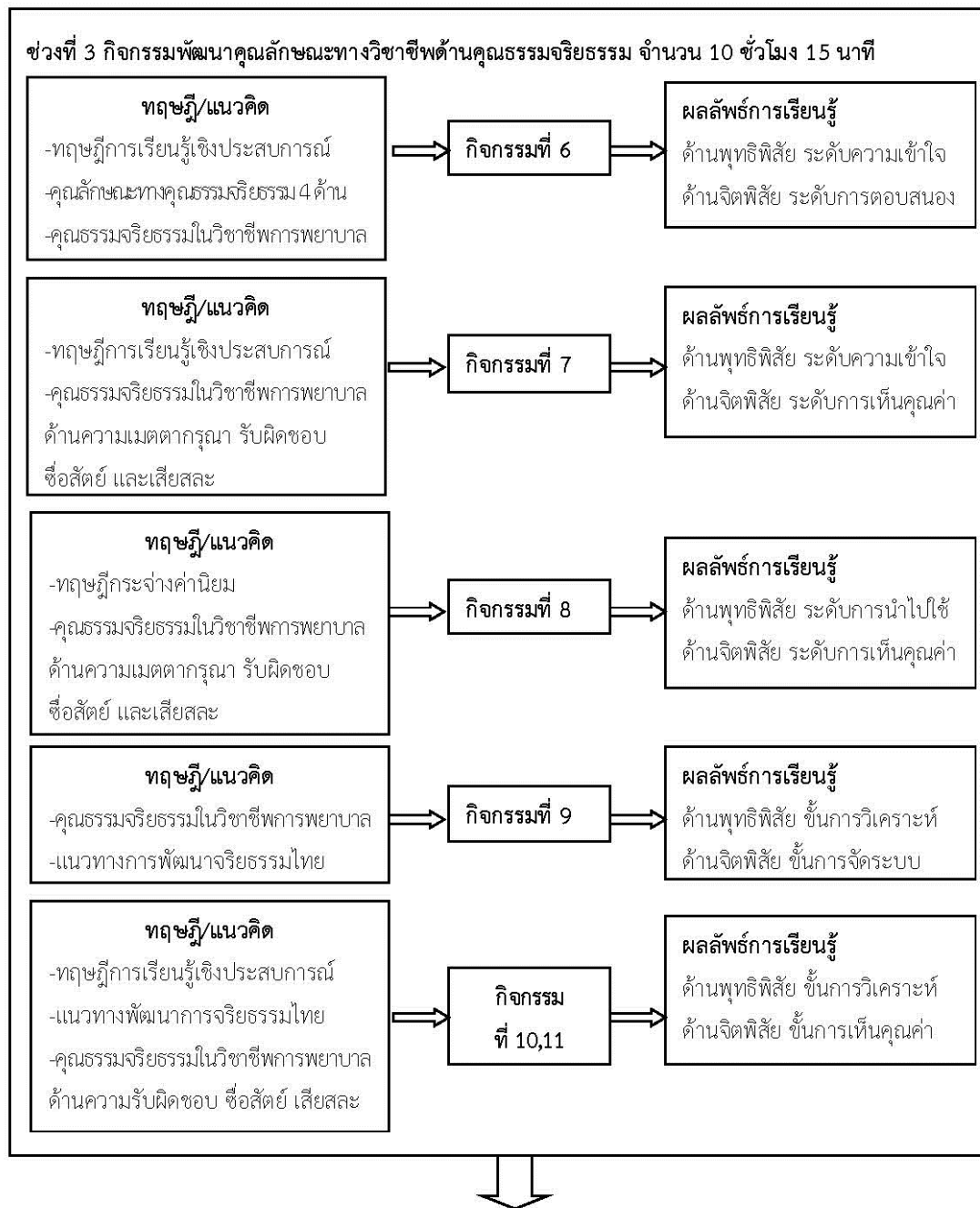
8. เทคนิคการจัดกิจกรรมควรเน้นให้นักศึกษาได้สะท้อนคิดถึงประสบการณ์ของตนเองก่อนและควรให้นักศึกษาได้มีการฝึกปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมในสถานการณ์สมมติซึ่งเป็นประเด็นจริยธรรมทางวิชาชีพการพยาบาล ในการวิเคราะห์กรณีศึกษาสามารถปรับให้นักศึกษาแสดงบทบาทสมมติเพื่อประเมินการปฏิบัติของนักศึกษาแล้วจึงแจกกรณีศึกษาภายหลังโดยให้เพื่อนประเมินกันเอง นอกจากนี้ควรเน้นพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมในวิชาชีพการพยาบาลให้มากขึ้น และควรต้องมีการให้ความรู้กับนักศึกษาด้วย

จากผลการประเมินข้างต้น ผู้วิจัยได้ปรับแผนการจัดกิจกรรม และเทคนิคการจัดกิจกรรม ดังนี้ ปรับกิจกรรมที่ 3 เป็นกิจกรรมที่ 7 โดยให้นักศึกษาแสดงบทบาทสมมติเกี่ยวกับพฤติกรรมของพยาบาลในสถานการณ์ต่างๆที่เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม 4 ด้านที่กำหนดให้ นอกจากนี้ให้นักศึกษา

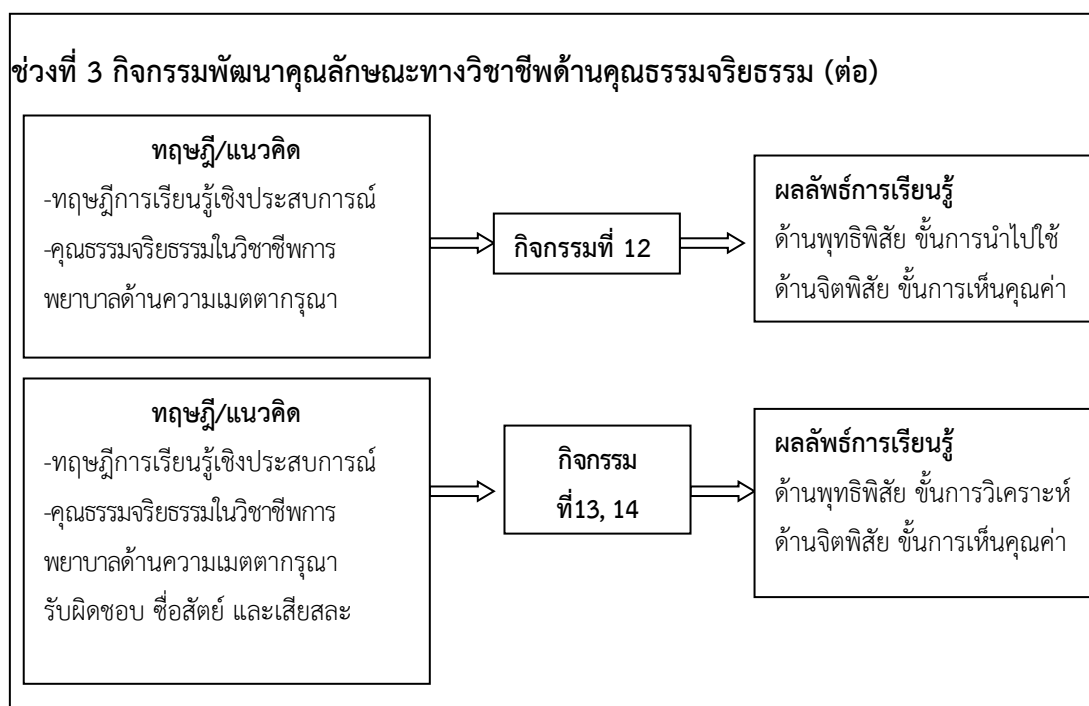
แสดงบทบาทสมมติในกิจกรรมที่ 9 และ 14 ก่อนที่จะแจกกรณีศึกษาให้วิเคราะห์ เพื่อประเมินความเหมาะสมในการแสดงพฤติกรรมของนักศึกษา กิจกรรมที่ 8 สิ่งที่น่าสนใจ ปรับการดำเนินกิจกรรมจากการให้นักศึกษาตัดสินใจตอบอย่างเปิดเผยเป็นการตอบในใบงานพร้อมทั้งระบุเหตุผลในการเลือก เพื่อให้ให้นักศึกษาได้มีอิสระในการตัดสินใจจากนั้นให้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและสรุปการตัดสินใจของกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ตามลำดับ กิจกรรมที่ 12 ปรับจากการใช้เพลงเป็นการใช้ภาพข่าวการช่วยเหลือประชาชนที่ถูkn้ำท่วม กิจกรรมที่ 14 ซึ่งเป็นกิจกรรมสุดท้ายภายหลังจัดกิจกรรมเรียบร้อยแล้วผู้วิจัยได้แจกสำเนาหนังสือพยาบาลไร้หมวก ตอนบ้านสาว สาว สาว (เพ็ญลักษณ์ ขำเลิศ, 2550: 97-104) ซึ่งเป็นหนังสือแสดงแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติหน้าที่ของพยาบาลทางด้านคุณธรรมจริยธรรม ให้นักศึกษาอ่านและฝึกวิเคราะห์ทำบันทึกการเรียนรู้ สำหรับแผนการจัดกิจกรรมได้ปรับให้ชัดเจนมากขึ้นและปรับบทสนทนาในกรณีศึกษาให้เหมาะสมและจัดลำดับกิจกรรมใหม่เป็นบางกิจกรรม สุดท้ายปรับคำชี้แจงในใบงานท้ายกิจกรรมให้สอดคล้องกับเกณฑ์ประเมินกิจกรรมที่พัฒนาขึ้นในงานวิจัยครั้งนี้มีทั้งหมด 14 กิจกรรมที่มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อพัฒนาคุณลักษณะคุณธรรม จริยธรรม 4 ด้าน นอกจากนี้ให้ความรู้ ความเข้าใจกับนักศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมทางจริยธรรมด้านอื่นๆ เพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนาตนเอง สรุปทฤษฎี/แนวคิดในแต่ละกิจกรรม และผลลัพธ์การเรียนรู้จำแนกตามระดับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ตามภาพที่ 3

ภาพที่ 3 สรุปทฤษฎี/แนวคิดในแต่ละกิจกรรม และผลลัพธ์การเรียนรู้

ภาพที่ 3 สรุปทฤษฎี/แนวคิดในแต่ละกิจกรรม และผลลัพธ์การเรียนรู้ (ต่อ)

ภาพที่ 3 สรุปทฤษฎี/แนวคิดในแต่ละกิจกรรม และผลลัพธ์การเรียนรู้ (ต่อ)

จากภาพที่ 3 การจัดกิจกรรมครั้งนี้ผู้วิจัยสุ่มแบ่งนักศึกษาเป็นกลุ่มย่อย จำนวน 4 กลุ่มๆ 7-8 คน ร่วมทำกิจกรรมกันตลอด 14 กิจกรรม ตามลำดับตามแผนภาพที่ 3 แบ่งการจัดกิจกรรมเป็น 3 ช่วง แผนการจัดกิจกรรมมีรายละเอียดตามตารางที่ 23

ตารางที่ 23 แผนการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล

ช่วงที่ 1 กิจกรรมสร้างความคุ้นเคย การเข้าใจตนเองและผู้อื่น			
กิจกรรมที่ 1 แรกพบ (1 ชั่วโมง 15 นาที)			
สาระการเรียนรู้		<ul style="list-style-type: none"> - กระบวนการกลุ่มและการสร้างสัมพันธ์ภาพ - ความซื่อสัตย์ในการปฏิบัติตามกฎกติกา - ความรับผิดชอบตามบทบาทที่ได้รับมอบหมาย 	
วัตถุประสงค์		- สามารถบอกและแสดงบทบาทหน้าที่ของนักศึกษาในการเข้าร่วมกิจกรรมได้	
เชิงพฤติกรรม		<ul style="list-style-type: none"> - สามารถสร้างความคุ้นเคยระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม - สามารถแสดงพฤติกรรมทางคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรับผิดชอบและซื่อสัตย์ 	
การดำเนินกิจกรรม		สื่อและอุปกรณ์	การวัดและประเมินผล
วิทยากร/อาจารย์	นักศึกษาพยาบาล		
1. อธิบายบทบาทและหน้าที่ของนักศึกษาในกระบวนการกลุ่ม และการประเมินการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม	1. ฟังและซักถามข้อสงสัยต่างๆ	- คอมพิวเตอร์ และเครื่องฉายแผ่นทึบ	<u>สิ่งที่คาดหวัง</u> - กระบวนการกลุ่ม รู้จักกัน ทำงานร่วมกัน และสัมพันธ์ภาพที่ดีของนักศึกษาภายในกลุ่ม
2. แบ่งนักศึกษาเป็นกลุ่มๆ ละ 6-7 คน จำนวน 4 กลุ่ม โดยสุ่มอย่างง่าย อธิบายการเล่นเกมที่แรกพบตามเอกสารขั้นตอน และสังเกตพฤติกรรม	2. เข้ากลุ่ม และเลือกหัวหน้ากลุ่ม และเลขานุการ เล่นเกมแรกพบตามที่ระบุในเอกสารขั้นตอน เมื่อจบเกมแล้วให้นักศึกษาทำแบบตรวจสอบตนเอง	- เอกสารขั้นตอนเกมแรกพบ - ใบงานเกม แรกพบ - identity card	- พัฒนาความรับผิดชอบต่อและซื่อสัตย์
3. ให้นักศึกษาประเมินตนเอง และสรุปเชื่อมโยงความซื่อสัตย์ในการปฏิบัติตามกฎ กติกาและความรับผิดชอบต่อตามบทบาทที่ได้รับมอบหมาย	3. ประเมินตนเอง และร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความซื่อสัตย์และความรับผิดชอบต่อการเล่นเกม	- แบบตรวจสอบตนเอง	<u>วิธีการและเครื่องมือ</u> - สังเกตการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของนักศึกษา
4. ให้คำแนะนำในการสะท้อนคิด และร่วมสรุปสาระการเรียนรู้และแนวทางในการนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันและวิชาชีพการพยาบาล	4. สะท้อนคิดสาระการเรียนรู้จากกิจกรรมแนวทางในการนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันและวิชาชีพการพยาบาลลงในแบบบันทึกการเรียนรู้ นำเสนอภายในกลุ่มย่อย	-แบบบันทึกการเรียนรู้	- นักศึกษาประเมินการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของตนเอง โดยใช้แบบประเมิน - การเขียนบันทึกการเรียนรู้ โดยใช้แบบตรวจสอบบันทึกการเรียนรู้

ตารางที่ 23 แผนการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล(ต่อ)

ช่วงที่ 1 กิจกรรมสร้างความคุ้นเคย การเข้าใจตนเองและผู้อื่น			
กิจกรรมที่ 2ฉันและเธอ(1ชั่วโมง)			
สาระการเรียนรู้			
-คุณลักษณะของตนเอง - การยอมรับความแตกต่างของบุคคล			
วัตถุประสงค์			
- สามารถวิเคราะห์คุณลักษณะของตนเอง และยอมรับในความแตกต่างของบุคคล			
เชิงพฤติกรรม			
การดำเนินกิจกรรม		สื่อและอุปกรณ์	การวัดและประเมินผล
วิทยากร/อาจารย์	นักศึกษาพยาบาล		
1. อธิบายวัตถุประสงค์ของกิจกรรม และจัดนักศึกษาเป็นกลุ่มๆละ 6-7 คน (กลุ่มเดิม)	1. ฟังและซักถามข้อสงสัย และเข้ากลุ่มๆ ละ6-7 คน (กลุ่มเดิม)	- คอมพิวเตอร์ และเครื่องฉายแผ่นทึบ	<u>สิ่งที่คาดหวัง</u> - การยอมรับความแตกต่างของบุคคล และสัมพันธ์ภาพที่ดีของนักศึกษาภายในกลุ่ม
2. อธิบายแนวทางในการทำกิจกรรมตามใบงานคุณลักษณะ 1 ให้นักศึกษาฝึกวิเคราะห์ตนเอง และจัดลำดับเกี่ยวกับสิ่งที่ชอบและไม่ชอบ และคุณลักษณะที่ดี	2. นักศึกษาแต่ละคนเขียนสิ่งที่ชอบและไม่ชอบ คุณลักษณะที่ดีและพฤติกรรมที่สอดคล้องลงในบัตรแนะนำตนเอง จับคู่แลกเปลี่ยนข้อมูลและสรุปความเหมือนและความแตกต่าง	- ใบงานวิเคราะห์คุณลักษณะ 1 - บัตรแนะนำตนเอง	<u>วิธีการและเครื่องมือ</u> - สังเกตการณ์มีส่วนร่วมในกิจกรรมของนักศึกษา - นักศึกษาประเมินการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของตนเอง โดยใช้แบบประเมิน
3. ให้นักศึกษาแต่ละกลุ่มแลกเปลี่ยนความคิดเห็นสังเกตพฤติกรรมในการทำกิจกรรม และสร้างบรรยากาศที่ดีในการแสดงความคิดเห็น	3. นำข้อมูลของแต่ละคนข้างต้นมาอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นภายในกลุ่ม สรุปเป็นภาพรวมของกลุ่มลงในแบบสรุปข้อมูล	- ใบงานวิเคราะห์คุณลักษณะ 2 - แบบสรุปข้อมูล	- การเขียนบันทึกการเรียนรู้ โดยใช้แบบตรวจสอบบันทึกการเรียนรู้
4. ร่วมสรุปและเพิ่มเติมในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล คุณลักษณะและพฤติกรรมที่ดี	4.นำเสนอข้อสรุปเกี่ยวกับภาพรวมเกี่ยวกับสิ่งที่ชอบและไม่ชอบ คุณลักษณะและพฤติกรรมที่ดีของสมาชิก		
5. ให้คำแนะนำในการสะท้อนคิด และร่วมสรุปสาระการเรียนรู้และแนวทางในการนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันและวิชาชีพการพยาบาล	5. สะท้อนคิดสาระการเรียนรู้จากกิจกรรมแนวทางในการนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันและวิชาชีพการพยาบาลลงในแบบบันทึกการเรียนรู้ นำเสนอภายในกลุ่มย่อย	- แบบบันทึกการเรียนรู้	

ตารางที่ 23 แผนการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล(ต่อ)

ช่วงที่ 2 กิจกรรมส่งเสริมความรู้และเจตคติด้านคุณธรรมจริยธรรม			
กิจกรรมที่ 3 ฝึนที่เป็นจริง (1 ชั่วโมง 15 นาที)			
สาระการเรียนรู้ - พฤติกรรมทางคุณธรรมจริยธรรมในชีวิตประจำวันและแนวทางพัฒนา			
วัตถุประสงค์ - สามารถอธิบายพฤติกรรมทางคุณธรรมจริยธรรมในชีวิตประจำวันและแนวทางการพัฒนาได้			
เชิงพฤติกรรม			
การดำเนินกิจกรรม		สื่อและอุปกรณ์	การวัดและประเมินผล
วิทยากร/อาจารย์	นักศึกษาพยาบาล		
<p>1. อธิบายวัตถุประสงค์และแนวทางในการทำกิจกรรม</p> <p>2. แจกใบงานและอุปกรณ์ อธิบายการทำกิจกรรมตามใบงานฝึนที่เป็นจริง 1 ให้นักศึกษาตรวจสอบพฤติกรรมของตนเอง</p> <p>3. ชี้แจงประเด็นการอภิปรายเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและสร้างบรรยากาศที่ดีในการแสดงความคิดเห็น</p> <p>4. ร่วมสรุปและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ดีและแนวทางการพัฒนา</p> <p>5. ให้คำแนะนำในการสะท้อนคิด และร่วมสรุปสาระการเรียนรู้และแนวทางในการนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันและวิชาชีพการพยาบาล</p>	<p>1. ฟังและซักถามข้อสงสัย และเข้ากลุ่ม(กลุ่มเดิม)</p> <p>2. ทำกิจกรรมตามใบงานฝึนที่เป็นจริง 1 ให้เขียนพฤติกรรมทางคุณธรรมจริยธรรม 10 รายการตามความคิดเห็นของตนเอง ระบุพฤติกรรมข้างต้นและอยากทำในขณะนี้ 3 อันดับแรกพร้อมเหตุผล และมีแนวทางในการพัฒนาอย่างไร</p> <p>3. อภิปรายและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นภายในกลุ่ม และนำไปสู่ข้อสรุปของกลุ่ม</p> <p>4. นำเสนอข้อสรุปในกลุ่มใหญ่เกี่ยวกับพฤติกรรมทางคุณธรรมจริยธรรมที่สมาชิกอยากทำ 3 อันดับ ผลดีที่เกิดขึ้น และแนวทางในการพัฒนาพฤติกรรม</p> <p>5. สะท้อนคิดสาระการเรียนรู้จากกิจกรรมแนวทางในการนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันและวิชาชีพการพยาบาลลงในแบบบันทึกการเรียนรู้ นำเสนอภายในกลุ่มย่อย</p>	<p>- คอมพิวเตอร์ และเครื่องฉายแผ่นทึบ</p> <p>-ใบงานฝึนที่เป็นจริง 1</p> <p>-ใบงานฝึนที่เป็นจริง 2</p> <p>-แบบสรุปข้อมูล</p> <p>-แบบบันทึกการเรียนรู้</p>	<p><u>สิ่งที่คาดหวัง</u></p> <p>พฤติกรรมทางคุณธรรมจริยธรรมในชีวิตประจำวัน และแนวทางการพัฒนา</p> <p><u>วิธีการและเครื่องมือ</u></p> <p>-สังเกตการณ์มีส่วนร่วม</p> <p>ในกิจกรรมของนักศึกษา</p> <p>-นักศึกษาประเมินการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของตนเองโดยใช้แบบประเมิน</p> <p>-การเขียนบันทึกการเรียนรู้ โดยใช้แบบตรวจสอบบันทึกการเรียนรู้</p>

ตารางที่ 23 แผนการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล(ต่อ)

ช่วงที่ 2 กิจกรรมส่งเสริมความรู้และเจตคติด้านคุณธรรมจริยธรรม			
กิจกรรมที่ 4พยาบาลที่ดี ตอน 1 (1 ชั่วโมง)			
สาระการเรียนรู้		คุณธรรมจริยธรรมของพยาบาล	
วัตถุประสงค์		สามารถอธิบายคุณลักษณะทางคุณธรรมจริยธรรมของพยาบาลได้	
เชิงพฤติกรรม			
การดำเนินกิจกรรม		สื่อและอุปกรณ์	การวัดและประเมินผล
วิทยากร/อาจารย์	นักศึกษาพยาบาล		
1. อธิบายวัตถุประสงค์และแนวทางในการทำกิจกรรม	1. ฟังและซักถามข้อสงสัยเข้ากลุ่ม (กลุ่มเดิม)	- คอมพิวเตอร์ และเครื่องฉาย	<u>สิ่งที่คาดหวัง</u> คุณลักษณะและพฤติกรรมทางคุณธรรมจริยธรรมของพยาบาล
2. ให้สมาชิกในกลุ่มสร้างผลงานสัญลักษณ์แทนคุณลักษณะทางคุณธรรมจริยธรรมของพยาบาล และสังเกตพฤติกรรมในการทำกิจกรรม	2. ทำกิจกรรมตามใบงานสัญลักษณ์ร่วมกันวางแผนและวาดภาพสัญลักษณ์แทนคุณลักษณะทางคุณธรรมจริยธรรมของพยาบาล	- ใบงานสัญลักษณ์ - กระดาษวาดภาพขนาด 15x22 นิ้ว - ปากกาเขียนไวท์บอร์ด	<u>วิธีการและเครื่องมือ</u> - สังเกตการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของนักศึกษา - นักศึกษาประเมินการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของตนเองโดยใช้แบบประเมิน
3. อธิบายแนวทางในการนำเสนอในกลุ่มใหญ่ ให้แต่ละกลุ่มส่งผู้แทนนำเสนอผลงานกลุ่มมีความหมายเชื่อมโยงกับคุณลักษณะทางคุณธรรมจริยธรรมของพยาบาลอย่างไร	3. นำเสนอผลงานกลุ่มและอธิบายความหมายเชื่อมโยงกับคุณลักษณะทางคุณธรรมจริยธรรมของพยาบาลกับพฤติกรรมของพยาบาลที่สอดคล้อง	- สีเทียน/ดินสอสี	- การเขียนบันทึกการเรียนรู้ โดยใช้แบบตรวจสอบบันทึกการเรียนรู้
4. สรุปเพิ่มเติมคุณลักษณะและพฤติกรรมทางคุณธรรมจริยธรรมของพยาบาล	4. ร่วมสรุปคุณลักษณะและพฤติกรรมทางคุณธรรมจริยธรรมของพยาบาล		
5. ให้คำแนะนำในการสะท้อนคิด และร่วมสรุปสาระการเรียนรู้และแนวทางในการนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันและวิชาชีพการพยาบาล	5. ให้นักศึกษาแต่ละกลุ่มร่วมกันสะท้อนคิดสาระการเรียนรู้จากการทำกิจกรรม แนวทางในการนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันและวิชาชีพการพยาบาลลงในบันทึกการเรียนรู้ นำเสนอภายในกลุ่มใหญ่	- แบบบันทึกการเรียนรู้	

ตารางที่ 23 แผนการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล(ต่อ)

ช่วงที่ 2 กิจกรรมส่งเสริมความรู้และเจตคติด้านคุณธรรมจริยธรรม			
กิจกรรมที่ 5 พยาบาลที่ดี ตอนที่ 2 (1 ชั่วโมง 15 นาที)			
สาระการเรียนรู้		พฤติกรรมทางคุณธรรมจริยธรรมของพยาบาล และแนวทางพัฒนา	
วัตถุประสงค์		- สามารถวิเคราะห์พฤติกรรมทางคุณธรรมจริยธรรมของพยาบาลและตนเองได้	
เชิงพฤติกรรม		- สามารถบอกแนวทางพัฒนาพฤติกรรมทางคุณธรรมจริยธรรมได้	
การดำเนินกิจกรรม		สื่อและอุปกรณ์	การวัดและประเมินผล
วิทยากร/อาจารย์	นักศึกษาพยาบาล		
1. อธิบายวัตถุประสงค์และแนวทางในการทำกิจกรรม	1. ฟังและซักถามข้อสงสัย แบ่งกลุ่ม (กลุ่มเดิม)	- คอมพิวเตอร์ และ เครื่องฉายแผ่นทึบ	<u>สิ่งที่คาดหวัง</u> พฤติกรรมทางคุณธรรมจริยธรรมของพยาบาลและแนวทางการพัฒนา
2. แจกอุปกรณ์ แนะนำการเล่น เกมตามหาใจ สังเกตพฤติกรรม	2. เล่นเกม ตามหาใจ ตามขั้นตอนเกม ตามหาใจ	- เอกสารขั้นตอนเกม ตามหาใจ	<u>วิธีการและเครื่องมือ</u>
3. สังเกตพฤติกรรมในการทำกิจกรรมของนักศึกษาและสร้างบรรยากาศที่ดีในการแสดงความคิดเห็น	3. ทำกิจกรรมตามใบงานพยาบาลในฝัน 1 นักศึกษาแต่ละคน เขียนพฤติกรรมทางคุณธรรมจริยธรรมของพยาบาล 10 รายการ	- หัวใจครึ่งซีก	- สังเกตการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของนักศึกษา
4. อธิบายประเด็นการวิเคราะห์ความสอดคล้องพฤติกรรมของตนเองกับพฤติกรรมทางคุณธรรมจริยธรรมของพยาบาล	4. วิเคราะห์ตนเองมีพฤติกรรมใดที่สอดคล้องกับพฤติกรรมทางคุณธรรมจริยธรรมของพยาบาลอย่างไร พฤติกรรมที่ต้องการพัฒนา และมีแนวทางพัฒนาลงในใบงานพยาบาลในฝัน 1	- ใบงานพยาบาลในฝัน 1	- นักศึกษาประเมินการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของตนเองโดยใช้แบบประเมิน
5. ชี้แจงประเด็นการอภิปรายเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นให้สรุปพฤติกรรมที่มีความสำคัญสำหรับวิชาชีพการพยาบาล และแนวทางการพัฒนา	5. อภิปรายและแลกเปลี่ยนผลการวิเคราะห์ตามใบงานพยาบาลในฝัน 2 สรุปนำเสนอในกลุ่มใหญ่	- ใบงานพยาบาลในฝัน 2	- การเขียนบันทึกการเรียนรู้ โดยใช้แบบตรวจสอบบันทึกการเรียนรู้
6. ให้คำแนะนำในการสะท้อนคิด และร่วมสรุปสาระการเรียนรู้และแนวทางในการนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันและวิชาชีพการพยาบาล	6. ให้นักศึกษาแต่ละกลุ่มร่วมกันสะท้อนคิดสาระการเรียนรู้จากการทำกิจกรรม แนวทางการนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันและวิชาชีพการพยาบาลลงในบันทึกการเรียนรู้ นำเสนอภายในกลุ่มใหญ่	- แบบบันทึกการเรียนรู้	

ตารางที่ 23 แผนการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล(ต่อ)

ช่วงที่ 3 กิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพด้านคุณธรรมจริยธรรม			
กิจกรรมที่ 6 ละเอียด (1 ชั่วโมง 15 นาที)			
สาระการเรียนรู้		- คุณลักษณะและพฤติกรรมทางคุณธรรมจริยธรรมของพยาบาลด้านความเมตตา กรุณา ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์และความเสียสละ	
วัตถุประสงค์		- สามารถอธิบายความหมายของคุณลักษณะทางคุณธรรมจริยธรรมด้านความเมตตา กรุณา	
เชิงพฤติกรรม		- สามารถบอกพฤติกรรมทางคุณธรรมจริยธรรมของพยาบาลด้านความเมตตา กรุณา ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ และความเสียสละได้	
การดำเนินกิจกรรม		สื่อและอุปกรณ์	การวัดและประเมินผล
วิทยากร/อาจารย์	นักศึกษาพยาบาล		
1. อธิบายวัตถุประสงค์ แนวทางการทำกิจกรรม	1. ฟังและซักถามข้อสงสัย เข้ากลุ่มเดิม	- คอมพิวเตอร์ และ เครื่องฉายแผ่นทึบ	<u>สิ่งที่คาดหวัง</u> พฤติกรรมทาง คุณธรรมจริยธรรม ของพยาบาลด้าน ความเมตตา กรุณา รับผิดชอบ เสียสละ
2. ให้แต่ละกลุ่มจับสลากสุภาชิต สำนวน หรือคำพังเพย กลุ่มละ 2 สำนวน และวาดลงในกระดาษวาด ภาพ	2. ทำกิจกรรมตามใบงานเกม อะไรเอ่ย วาดภาพสุภาชิต สำนวน หรือคำพังเพย ใน กระดาษ และนำเสนอให้สมาชิก กลุ่มอื่นได้วิเคราะห์	- เอกสารขั้นตอนเกม อะไรเอ่ย - ใบงานเกมอะไรเอ่ย - กระดาษวาดภาพ ขนาด 15 x 22 นิ้ว	
3. ช่วยสรุป เชื่อมโยงกับ ความหมายของคุณลักษณะทาง คุณธรรมจริยธรรม 4 ด้าน คือ มี น้ำใจไม่เบียดเบียนผู้อื่น รับผิดชอบต่อในการกระทำของ ตนเอง ไม่หลอกลวง ไม่เปิดเผย ความลับของผู้อื่น และการทำ ประโยชน์เพื่อส่วนรวม	3. อธิบายความหมายเกี่ยวกับ สุภาชิต สำนวน หรือคำพังเพย	- สีเทียน ดินสอสี	<u>วิธีการและเครื่องมือ</u> - สังเกตการมีส่วนร่วม ในกิจกรรมของ นักศึกษา - นักศึกษาประเมิน การมีส่วนร่วมใน กิจกรรมของตนเอง โดยใช้แบบประเมิน
4. อธิบายประเด็นการวิเคราะห์ พฤติกรรมของพยาบาลที่ สอดคล้องกับคุณลักษณะทาง คุณธรรมจริยธรรม 4 ด้าน	4. อภิปรายและแลกเปลี่ยนความ คิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมของ พยาบาลที่สอดคล้องกับคุณลักษณะ ทางคุณธรรมจริยธรรม 4 ด้าน	- ใบงานจุดสำคัญ	- การเขียนจุดสำคัญ โดยใช้แบบตรวจสอบ การเรียนรู้
5. ให้คำแนะนำการสะท้อนคิดสิ่ง ที่ได้เรียนรู้โดยการระบุแนวคิด หรือประเด็นสำคัญ	5. สะท้อนคิดสิ่งที่ได้เรียนรู้จาก การทำกิจกรรมโดยการระบุ แนวคิดหรือประเด็นสำคัญลงใน ใบงานจุดสำคัญ		

ตารางที่ 23 แผนการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล(ต่อ)

ช่วงที่ 3 กิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพด้านคุณธรรมจริยธรรม			
กิจกรรมที่ 7นางฟ้าสีขาว(1 ชั่วโมง 15 นาที)			
สาระการเรียนรู้			
- พฤติกรรมทางคุณธรรมจริยธรรมของพยาบาลด้านความเมตตากรุณา ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ และความเสียสละ			
วัตถุประสงค์			
- สามารถอธิบายพฤติกรรมทางคุณธรรม จริยธรรมด้านความเมตตากรุณา ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ และความเสียสละของพยาบาลได้			
การดำเนินกิจกรรม		สื่อและอุปกรณ์	การวัดและประเมินผล
วิทยากร/อาจารย์	นักศึกษาพยาบาล		
<p>1. อธิบายวัตถุประสงค์และแนวทางในการทำกิจกรรม</p> <p>2. แจกสถานการณ์กลุ่มละ 1 สถานการณ์ คือ 1) ความเมตตา กรุณา กระตือรือร้นในการช่วยเหลือผู้ป่วย ถึงแม้ไม่ได้อยู่ในหน้าที่ที่รับผิดชอบและผู้ป่วยมิได้ร้องขอ 2)ความรับผิดชอบต่อในการปฏิบัติพยาบาล สถานการณ์ที่ 3)ความซื่อสัตย์ ไม่ปกปิดความผิดของตนเอง และ 4) ความเสียสละสละเวลานอกเหนือจากเวลางานปกติ ช่วยเหลือผู้ป่วยและเพื่อนร่วมงาน</p> <p>3. อำนาจความสะอาดในการแสดงบทบาทสมมติ</p> <p>4. ร่วมสรุปและเพิ่มเติมพฤติกรรมทางคุณธรรมจริยธรรมที่เหมาะสมในสถานการณ์ทางการพยาบาลที่กำหนด</p> <p>5. ให้คำแนะนำการทำสารบัญญการเรียนรู้ จากสิ่งที่ได้เรียนรู้ในการทำกิจกรรม</p>	<p>1. ฟังและซักถามข้อสงสัย นักศึกษาเข้ากลุ่มย่อยเหมือนเดิม</p> <p>2. ซักถามข้อสงสัยและร่วมกันเขียนบทสนทนาตามที่นักศึกษาพิจารณาว่าเหมาะสม</p> <p>3. ให้แต่ละกลุ่มแสดงบทบาทสมมติในสถานการณ์ทางการพยาบาล</p> <p>4. ร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เหมาะสมในสถานการณ์ทางการพยาบาลที่กำหนด</p> <p>5. เขียนสะท้อนคิดสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการทำกิจกรรมลงในใบงานสารบัญญการเรียนรู้</p>	<p>- ใบงานพฤติกรรมทางคุณธรรม จริยธรรม</p> <p>- อุปกรณ์ต่างๆ สำหรับให้การพยาบาลตามสถานการณ์ที่กำหนด</p> <p>- ใบงานสารบัญญการเรียนรู้</p>	<p><u>สิ่งที่คาดหวัง</u></p> <p>พฤติกรรมทางคุณธรรมจริยธรรมของพยาบาล ด้านความเมตตากรุณา รับผิดชอบ ซื่อสัตย์ และเสียสละ</p> <p><u>วิธีการและเครื่องมือ</u></p> <p>- สังเกตการณ์มีส่วนร่วมในกิจกรรมของนักศึกษา</p> <p>- นักศึกษาประเมินการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของตนเองโดยใช้แบบประเมิน</p> <p>- การเขียนสารบัญญการเรียนรู้ โดยใช้แบบตรวจสอบการเรียนรู้</p>

ตารางที่ 23 แผนการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล(ต่อ)

ช่วงที่ 3 กิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพด้านคุณธรรมจริยธรรม			
กิจกรรมที่ 8 สิ่งที่น่าสนใจ (1 ชั่วโมง)			
สาระการเรียนรู้		ค่านิยมในวิชาชีพการพยาบาลด้านความเมตตา กรุณา ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ และความเสียสละ	
วัตถุประสงค์		สามารถค้นหาค่านิยมในวิชาชีพการพยาบาลของตนเองและตัดสินใจได้สอดคล้องกับค่านิยมเชิงพฤติกรรม	
การดำเนินกิจกรรม		สื่อและอุปกรณ์	การวัดและประเมินผล
วิทยากร/อาจารย์	นักศึกษาพยาบาล		
1. อธิบายวัตถุประสงค์ และแนวทางในการทำกิจกรรม	1. ฟังและซักถามข้อสงสัย	-ข้อคำถามเกี่ยวกับสถานการณ์ทางวิชาชีพการพยาบาล 8 ข้อ -แบบบันทึกค่านิยม -แบบบันทึกค่านิยม (กลุ่ม) -แบบบันทึกการเรียนรู้	<u>สิ่งที่คาดหวัง</u> การค้นหาและพัฒนาค่านิยมของตนเองด้านความเมตตา กรุณา รับผิดชอบ ซื่อสัตย์และเสียสละ
2. ถามคำถามที่ละข้อเกี่ยวกับสถานการณ์ที่สอดคล้องในวิชาชีพการพยาบาลด้านความเมตตา กรุณา รับผิดชอบ ซื่อสัตย์ และเสียสละ ให้นักศึกษาตัดสินใจเลือกปฏิบัติอย่างอิสระ และมีเหตุผล	2. นักศึกษาแต่ละคนตัดสินใจเลือกปฏิบัติ พร้อมทั้งเหตุผลในการเลือกลงในแบบบันทึกค่านิยม และเมื่อตอบคำถามครบแล้วให้ส่ง		<u>วิธีการและเครื่องมือ</u> - สังเกตการณ์มีส่วนร่วมในกิจกรรมของนักศึกษา - นักศึกษาประเมินการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของตนเองโดยใช้แบบประเมิน - การเขียนบันทึกการเรียนรู้ โดยใช้แบบตรวจสอบบันทึกการเรียนรู้
3. ให้นักศึกษาเข้ากลุ่มเดิม และอธิบายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับทางเลือกปฏิบัติต่างๆ ในสถานการณ์ 8 ข้อ	3. เข้ากลุ่มเดิม อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและสรุปเกี่ยวกับทางเลือกปฏิบัติที่เหมาะสมในสถานการณ์ต่างๆ และเหตุผลของกลุ่มย่อย		
4. ให้นักศึกษารวมกันเป็นกลุ่มใหญ่ อธิบายการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและลงคะแนนเสียงเกี่ยวกับทางเลือกปฏิบัติในสถานการณ์ 8 ข้อเดิม	4. ลงคะแนนเสียงทางเลือกปฏิบัติในแต่ละสถานการณ์ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและสรุปเกี่ยวกับทางเลือกปฏิบัติที่เหมาะสมและเหตุผลของกลุ่ม		
5. ให้คำแนะนำการสะท้อนคิด	5. สะท้อนคิดสาระการเรียนรู้จากการทำกิจกรรม และแนวทางในการนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน และวิชาชีพการพยาบาล ลงในแบบบันทึกการเรียนรู้.		

ตารางที่ 23 แผนการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล(ต่อ)

ช่วงที่ 3 กิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพด้านคุณธรรมจริยธรรม			
กิจกรรมที่ 9 สะสมความดี (15 นาที)			
สาระการเรียนรู้			
พฤติกรรมทางคุณธรรมจริยธรรม ด้านเมตตา กรุณา ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ และความเสียสละ			
วัตถุประสงค์			
สามารถวิเคราะห์และแสดงพฤติกรรมทางคุณธรรมจริยธรรม ด้านเมตตา กรุณา			
เชิงพฤติกรรม			
ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ และความเสียสละได้			
การดำเนินกิจกรรม		สื่อและอุปกรณ์	การวัดและประเมินผล
วิทยากร/อาจารย์	นักศึกษาพยาบาล		
1. อธิบายวัตถุประสงค์ ของกิจกรรมและขั้นตอนการลงบันทึกการสะสมความดี พร้อมยกตัวอย่าง การลงข้อมูล ตามใบงาน	1. ฟังและซักถามข้อสงสัย	- คอมพิวเตอร์ และเครื่องฉายแผ่นทึบ	<u>สิ่งที่คาดหวัง</u> การแสดงพฤติกรรมทางคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา
2. อธิบายการส่งแบบบันทึกการสะสมความดีทุกสัปดาห์เป็นเวลา 4 สัปดาห์	2. ทำกิจกรรมตามใบงานสะสมความดี เขียนบันทึกการสะสมความดีทุกวัน และส่งทุกสัปดาห์	- ใบงานสะสมความดี - แบบบันทึกการสะสมความดี	<u>วิธีการและเครื่องมือ</u> - การเขียนบันทึกการสะสมความดีโดยใช้แบบประเมิน
3. ให้ข้อเสนอแนะและแนวทางพัฒนาการทำความดี	3. พัฒนาตนเองในการทำความดีและลงบันทึกในสัปดาห์ต่อไป		
4. ให้คำแนะนำการเขียนบันทึกเชิงวิเคราะห์เพื่อสะท้อนคิดสิ่งที่ได้เรียนรู้เมื่อครบ 4 สัปดาห์	4. สะท้อนคิดสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการทำกิจกรรมตามใบงานบันทึกเชิงวิเคราะห์	- ใบงานบันทึกเชิงวิเคราะห์	- การเขียนบันทึกเชิงวิเคราะห์ โดยใช้แบบตรวจสอบการเรียนรู้

ตารางที่ 23 แผนการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล(ต่อ)

ช่วงที่ 3 กิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพด้านคุณธรรมจริยธรรม			
กิจกรรมที่ 10 กรณีศึกษาเพื่อนรัก (1 ชั่วโมง)			
สาระการเรียนรู้		พฤติกรรมทางคุณธรรมจริยธรรม ด้านความซื่อสัตย์และความรับผิดชอบ	
วัตถุประสงค์		สามารถวิเคราะห์พฤติกรรมทางคุณธรรมจริยธรรม ด้านความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบใน	
เชิงพฤติกรรม		ชีวิตประจำวันและเลือกแนวทางปฏิบัติได้ถูกต้อง	
การดำเนินกิจกรรม		สื่อและอุปกรณ์	การวัดและประเมินผล
วิทยากร/อาจารย์	นักศึกษาพยาบาล		
<p>1. จัดนักศึกษาเป็นกลุ่มเหมือนเดิม</p> <p>2. นำเข้าสู่กิจกรรมโดยการเปิดเพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเพื่อน ให้แสดงความรู้สึกเกี่ยวกับเพื่อน</p> <p>3. แจกสถานการณ์ และอธิบายการแสดงบทบาทสมมติ เกี่ยวกับสถานการณ์ทางในชีวิตประจำวัน คือ พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักศึกษาในเรื่องความรับผิดชอบในหน้าที่ และความซื่อสัตย์ไม่ทุจริต</p> <p>4. อำนวยความสะดวกในการแสดงบทบาทสมมติ สรุปร่วมเติมพฤติกรรมที่เหมาะสม</p> <p>5. แจกกรณีศึกษาเรื่องเพื่อนรัก และแนวทางการอภิปราย สังเกตพฤติกรรม และช่วยเหลือการอภิปราย</p> <p>6. สรุปรประเด็นคุณธรรมจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ และรับผิดชอบต่อวิชาชีพพยาบาล และแนวทางปฏิบัติ</p> <p>7. ให้คำแนะนำการตั้งและตอบกระทู้เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์</p>	<p>1. เข้ากิจกรรมตามกลุ่มเดิม เลือกประธานและเลขานุการ</p> <p>2. ฟังเพลงแสดงความรู้สึกเกี่ยวกับเพื่อน</p> <p>3. ซักถามข้อสงสัยและร่วมกันเขียนบทสนทนาและแสดงบทบาทสมมติในสถานการณ์นั้นๆ</p> <p>4. ให้แต่ละกลุ่มแสดงบทบาทสมมติ และร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เหมาะสม</p> <p>5. อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นตามแนวทางการอภิปราย</p> <p>6. ฟังและซักถามข้อสงสัย</p> <p>7. ตั้งและตอบกระทู้ทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ภายใน 1 สัปดาห์ (กลุ่มย่อย)</p>	<p>- คอมพิวเตอร์</p> <p>- เพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเพื่อน</p> <p>- สถานการณ์เพื่อนรัก</p> <p>- กรณีศึกษาเรื่องเพื่อนรัก</p> <p>- ใบงานกิจกรรมที่ 10 แนวทางการอภิปราย</p> <p>- แนวคำตอบกรณีศึกษาเพื่อนรัก</p>	<p><u>สิ่งที่คาดหวัง</u></p> <p>พฤติกรรมทางคุณธรรม จริยธรรม ด้านความซื่อสัตย์และความรับผิดชอบ ในชีวิตประจำวัน</p> <p><u>วิธีการและเครื่องมือ</u></p> <p>- สังเกตการณ์มีส่วนร่วมในกิจกรรมของนักศึกษา</p> <p>- นักศึกษาประเมินการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของตนเองโดยใช้แบบประเมิน</p> <p>- การตั้งและตอบกระทู้ทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ โดยใช้แบบตรวจสอบการเรียนรู้</p>

ตารางที่ 23 แผนการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล(ต่อ)

ช่วงที่ 3 กิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพด้านคุณธรรมจริยธรรม			
กิจกรรมที่ 11 กรณีศึกษาใครผิด (1 ชั่วโมง)			
สาระการเรียนรู้		พฤติกรรมทางคุณธรรมจริยธรรมด้านความรับผิดชอบ ความเสียสละ	
วัตถุประสงค์		สามารถวิเคราะห์พฤติกรรมทางคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรับผิดชอบ ความเสียสละใน	
เชิงพฤติกรรม		ชีวิตประจำวัน และเลือกแนวทางปฏิบัติได้ถูกต้อง	
การดำเนินกิจกรรม		สื่อและอุปกรณ์	การวัดและประเมินผล
วิทยากร/อาจารย์	นักศึกษาพยาบาล		
1. จัดนักศึกษาเป็นกลุ่มเหมือนเดิม 2. นำเข้าสู่กิจกรรมโดยให้ดูภาพข่าว ทหารช่วยเหลือผู้ประสบภัยน้ำท่วม 3. แจกกรณีศึกษาเรื่อง ใครผิด เป็นสถานการณ์เกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อของนักศึกษาในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายและความเสียสละในการช่วยงานของส่วนรวม พร้อมแนวทางการอภิปราย 4. สังเกตพฤติกรรมและช่วยเหลือการอภิปราย 5. สรุปประเด็นคุณธรรมจริยธรรมด้านความเสียสละและรับผิดชอบต่อเชื่อมโยงถึงความสำคัญต่อผู้ประกอบการพยาบาลและแนวทางปฏิบัติ 6. ให้คำแนะนำการออกข้อสอบ	1. เข้ากิจกรรมตามกลุ่มเดิมเลือกประธานและเลขานุการ 2. แสดงความรู้สึกเมื่อดูภาพข่าวและยกตัวอย่างข่าวที่แสดงถึงความเสียสละ 3. อ่านกรณีศึกษาเรื่องใครผิด 4. อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นตามแนวทางการอภิปราย 5. ฟังและซักถามข้อสงสัย 6. ออกข้อสอบเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมที่ได้เรียนรู้จากการทำกิจกรรมครั้งนี้ตามใบงานคนละ 1 ข้อ พร้อมเฉลย	- ภาพข่าว การช่วยเหลือผู้ประสบภัยน้ำท่วม - กรณีศึกษาเรื่องใครผิด - แนวคำตอบกรณีศึกษาใครผิด - ใบงานการออกข้อสอบ	<u>สิ่งที่คาดหวัง</u> พฤติกรรมทางคุณธรรมจริยธรรมด้านความรับผิดชอบต่อและความเสียสละในชีวิตประจำวัน <u>วิธีการและเครื่องมือ</u> - สังเกตการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของนักศึกษา - นักศึกษาประเมินการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของตนเองโดยใช้แบบประเมิน - การออกข้อสอบโดยใช้แบบตรวจสอบการเรียนรู้

ตารางที่ 23 แผนการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล(ต่อ)

ช่วงที่ 3 กิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพด้านคุณธรรมจริยธรรม			
กิจกรรมที่ 12เอาใจเขามาใส่ใจเรา (1 ชั่วโมง 15 นาที)			
สาระการเรียนรู้		การเอาใจเขามาใส่ใจเรา และความเมตตากรุณา	
วัตถุประสงค์		สามารถรับรู้และแสดงพฤติกรรมทางคุณธรรมจริยธรรมด้านความเมตตากรุณาได้	
เชิงพฤติกรรม			
การดำเนินกิจกรรม		สื่อและอุปกรณ์	การวัดและประเมินผล
วิทยากร/อาจารย์	นักศึกษาพยาบาล		
<p>1. จัดนักศึกษาทั้งหมดเป็นกลุ่มๆละ 3 คน</p> <p>2. อธิบายวัตถุประสงค์ แนวทางในการทำกิจกรรม ให้นักศึกษาสลับกันแสดงบทบาทเป็นผู้สังเกตการณ์ พยาบาล ผู้ป่วย</p> <p>3. สังเกตพฤติกรรมและช่วยแนะนำในทำกิจกรรม</p> <p>4. ให้นักศึกษาสลับบทบาทกันเพื่อได้เข้าใจความรู้สึกและความต้องการของผู้ป่วย รวมทั้งการปฏิบัติของพยาบาลอย่างสุภาพอ่อนโยน</p> <p>5.ชี้แจงประเด็นการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และสรุปพฤติกรรมทางคุณธรรมจริยธรรมด้านความเมตตากรุณาได้</p> <p>6. ให้คำแนะนำการสะท้อนคิด</p>	<p>1. เข้ากิจกรรมเป็นกลุ่มย่อย</p> <p>2. ฟังและซักถามข้อสงสัย</p> <p>3. แสดงบทบาท โดยให้คนที่หนึ่งเป็นพยาบาลที่ดูแลผู้ป่วยโดยการช่วยป้อนอาหารและน้ำ คนที่สองเป็นผู้ป่วยที่มีปัญหาทางการสื่อสารและช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ คนที่สามเป็นผู้สังเกตการณ์</p> <p>4. ปฏิบัติกิจกรรมตามใบงานเอาใจเขามาใส่ใจเรา นักศึกษาสลับบทบาทกันจนครบทั้ง 3 บทบาท</p> <p>5. บันทึกและแลกเปลี่ยนความรู้สึก รวมทั้งความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทที่ได้รับทั้งพยาบาลและผู้ป่วย</p> <p>6. สะท้อนคิดสาระการเรียนรู้จากการทำกิจกรรมและแนวทางการนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน และวิชาชีพการพยาบาลลงในบันทึกการเรียนรู้</p>	<p>- ใบงานเอาใจเขามาใส่ใจเรา</p> <p>- ขนมเค้ก</p> <p>- งานใส่ขนม</p> <p>- ช้อน</p> <p>- น้ำเปล่า</p> <p>-แบบบ สังเกตพฤติกรรม</p> <p>-แบบประเมินตนเอง</p> <p>-แบบบันทึกการเรียนรู้</p>	<p><u>สิ่งที่คาดหวัง</u></p> <p>พฤติกรรมทางคุณธรรมจริยธรรมด้านความเมตตากรุณาของพยาบาล และการเข้าใจความรู้สึก และความต้องการของผู้ป่วย</p> <p><u>วิธีการและเครื่องมือ</u></p> <p>- สังเกตการณ์มีส่วนร่วมในกิจกรรมของนักศึกษา</p> <p>- นักศึกษาประเมินการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของตนเองโดยใช้แบบประเมิน</p> <p>- การเขียนบันทึกการเรียนรู้โดยใช้แบบตรวจสอบบันทึกการเรียนรู้</p>

ตารางที่ 23 แผนการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล(ต่อ)

ช่วงที่ 3 กิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพด้านคุณธรรมจริยธรรม			
กิจกรรมที่ 13 แสนดี (1 ชั่วโมง 15 นาที)			
สาระการเรียนรู้			
พฤติกรรมทางคุณธรรมจริยธรรมด้านความเมตตากรุณา และความซื่อสัตย์			
วัตถุประสงค์			
สามารถวิเคราะห์พฤติกรรมทางคุณธรรมจริยธรรม ด้านความเมตตากรุณา ซื่อสัตย์ และเลือก			
เชิงพฤติกรรม			
แนวทางปฏิบัติได้ถูกต้อง			
การดำเนินกิจกรรม		สื่อและอุปกรณ์	การวัดและประเมินผล
วิทยากร/อาจารย์	นักศึกษาพยาบาล		
<p>1. จัดนักศึกษาเป็นกลุ่มย่อย (กลุ่มเดิม).</p> <p>2. นำเข้าสู่กิจกรรมโดยการเปิดและแจกเนื้อเพลง “มาร์ชพยาบาล” ให้นักศึกษาแสดงความรู้สึกและตั้งคำถามเกี่ยวกับพยาบาลตามเนื้อเพลงนี้มีคุณลักษณะอย่างไร</p> <p>3. แจกกรณีศึกษาเรื่อง แสนดี เป็นสถานการณ์เกี่ยวกับความเมตตากรุณา การเต็มใจช่วยเหลือผู้ป่วย และความซื่อสัตย์ในการปฏิบัติหน้าที่ของพยาบาลที่รักษาและทำตามสัญญาที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ป่วย และแนวทางการอภิปราย</p> <p>4. สังเกตพฤติกรรมและช่วยเหลือในดำเนินการอภิปราย</p> <p>5. สรุปประเด็นคุณธรรมจริยธรรมด้านความเมตตากรุณา และความซื่อสัตย์</p> <p>6. ให้คำแนะนำในการเขียนจริยธรรมประจำวันส่งในสัปดาห์ต่อไป และแจกสถานการณ์กลุ่มละ 1 เรื่อง สำหรับกิจกรรมครั้งต่อไป</p>	<p>1. เข้ากลุ่มเดิม เลือกระชานและเลขานุการของกลุ่ม</p> <p>2. ฟังเพลงมาร์ชพยาบาล แสดงความรู้สึกเมื่อฟังเพลงนี้และระบุคุณลักษณะของพยาบาลตามเนื้อเพลง</p> <p>3. อ่านกรณีศึกษาเรื่อง แสนดี</p> <p>4. อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นตามแนวทางการอภิปราย</p> <p>5. ฟังและซักถามข้อสงสัย</p> <p>6. เขียนจริยธรรมประจำวันตามใบงาน และเขียนบทสนทนาในสถานการณ์ที่ได้รับมอบหมายสำหรับกิจกรรมครั้งต่อไป</p>	<p>- เพลง มาร์ชพยาบาล</p> <p>- กรณีศึกษาเรื่องแสนดี</p> <p>- แนวคำตอบกรณีศึกษาเพื่อนรัก</p> <p>- ใบงานจริยธรรมประจำวัน</p>	<p><u>สิ่งที่คาดหวัง</u></p> <p>พฤติกรรมทางคุณธรรมจริยธรรมด้านความเมตตากรุณา ซื่อสัตย์ และแนวทางการปฏิบัติในวิชาชีพการพยาบาล</p> <p><u>วิธีการและเครื่องมือ</u></p> <p>- สังเกตการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของนักศึกษา</p> <p>- นักศึกษาประเมินการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของตนเองโดยใช้แบบประเมิน</p> <p>- การเขียนจริยธรรมประจำวัน โดยใช้แบบตรวจสอบการเรียนรู้</p>

ตารางที่ 23 แผนการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล(ต่อ)

ช่วงที่ 3 กิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพด้านคุณธรรมจริยธรรม			
กิจกรรมที่ 14 ความแตกต่าง (2 ชั่วโมง)			
สาระการเรียนรู้ - พฤติกรรมทางคุณธรรมจริยธรรม ด้านความเมตตากรุณา ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ และความเสียสละ			
วัตถุประสงค์ สามารถวิเคราะห์พฤติกรรมทางคุณธรรมจริยธรรม ด้านความเมตตากรุณา ความรับผิดชอบ			
เชิงพฤติกรรม ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ และเลือกแนวทางปฏิบัติได้			
การดำเนินกิจกรรม		สื่อและอุปกรณ์	การวัดและประเมินผล
วิทยากร/อาจารย์	นักศึกษาพยาบาล		
1. จัดสมาชิกเป็นกลุ่มย่อยเหมือนเดิม อธิบายแนวทางในการทำกิจกรรม	1. ฟังและซักถามข้อสงสัยเลือกประธานและเลขานุการ		<u>สิ่งที่คาดหวัง</u> พฤติกรรมทางคุณธรรม จริยธรรม
2. อธิบายการแสดงบทบาทสมมติตามสถานการณ์ที่กำหนดให้และอำนวยความสะดวกในการแสดงบทบาทสมมติ	2. กลุ่มที่ได้รับมอบหมายแสดงบทบาทสมมติสถานการณ์ที่ 1 สิ่งที่ย้ายไป และสถานการณ์ที่ 2 ความดีที่มีอยู่	- สถานการณ์ที่ 1 และ 2 - เต็มผู้ป่วย - อุปกรณ์ทำแผล	ด้านความเมตตา กรุณา ซื่อสัตย์ รับผิดชอบ และเสียสละและแนว
3. แจกกรณีศึกษาเรื่อง สิ่งที่ย้ายไปอยู่ และความดีที่มีอยู่ เป็นสถานการณ์ที่แสดงการปฏิบัติงานของพยาบาล 2 คน ที่แตกต่างกัน ด้านความเมตตากรุณา และรับผิดชอบต่อ พร้อมแนวทางการอภิปราย	3. อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นตามแนวทางการอภิปราย	- กรณีศึกษาเรื่อง สิ่งที่ย้ายไป - กรณีศึกษาเรื่อง ความดีที่มีอยู่	ทางการปฏิบัติในวิชาชีพการพยาบาล <u>วิธีการและเครื่องมือ</u> - สังเกตการณ์มีส่วนร่วมในกิจกรรมของนักศึกษา
4. ร่วมสรุปเพิ่มเติมเกี่ยวกับคุณลักษณะและพฤติกรรมทางคุณธรรมจริยธรรมของพยาบาลจากกรณีศึกษา	4. สรุปเกี่ยวกับคุณลักษณะและพฤติกรรมทางคุณธรรมจริยธรรมของพยาบาลจากกรณีศึกษาสิ่งที่ย้ายไปและความดีที่มีอยู่	- แนว คำ ต อ บ กร ณี ศี ก ษา สิ่ง ที่ย้ายไปและความดีที่มีอยู่	- นักศึกษาประเมินการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของตนเองโดยใช้แบบประเมิน
5. อำนวยความสะดวกในการแสดงบทบาทสมมติ	5. กลุ่มที่ได้รับมอบหมายแสดงบทบาทสมมติสถานการณ์ที่ 3 รักษาสัญญา	- สถานการณ์ที่ 3 - แพ้ผู้ป่วย	- การเขียนแผนผัง
6. แจกกรณีศึกษารักษาสัญญา เป็นสถานการณ์การปฏิบัติของพยาบาลช่วยผู้ป่วยบรรเทาอาการเจ็บปวดตามที่เสนอไว้กับผู้ป่วย	6 อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นตามแนวทางการอภิปราย	- กรณีศึกษา เรื่อง รักษาสัญญา	เขียนบันทึกโดยใช้แบบตรวจสอบการเรียนรู้

ตารางที่ 23 แผนการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล(ต่อ)

ช่วงที่ 3 กิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพด้านคุณธรรมจริยธรรม			
กิจกรรมที่ 14 ความแตกต่าง (2 ชั่วโมง) ต่อ			
การดำเนินกิจกรรม		สื่อและอุปกรณ์	การวัดและประเมินผล
วิทยากร/อาจารย์	นักศึกษาพยาบาล		
7. ร่วมสรุปเพิ่มเติมเกี่ยวกับคุณลักษณะและพฤติกรรมทางคุณธรรมจริยธรรมของพยาบาลจากกรณีศึกษาเรื่อง รักษาสัญญา	7. สรุปเกี่ยวกับคุณลักษณะและพฤติกรรมทางคุณธรรมจริยธรรมของพยาบาลจากกรณีศึกษาเรื่อง รักษาสัญญา	- แนวนว คำตอบกรณีศึกษา รักษาสัญญา	
8. อำนวยความสะดวกในการแสดงบทบาทสมมติ	8. กลุ่มที่ได้รับมอบหมายแสดงบทบาทสมมติสถานการณ์ที่ 4 เวิร์บ่ายใครอยู่ได้	- สถานการณ์ที่ 4	
9. แจกกรณีศึกษา เวิร์บ่ายใครอยู่ได้ พร้อมแนวทางการอภิปราย เป็นสถานการณ์แสดงถึงการปฏิบัติของพยาบาล 2 คน พยาบาลคนหนึ่งอาสาช่วยเหลือผู้ป่วยและเพื่อนร่วมงานนอกเวลาปฏิบัติงานปกติ ส่วนพยาบาลอีกคนหนึ่งปฏิเสธการช่วยเหลือ คำนึงถึงตนเองเป็นหลัก	9. อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นตามแนวทางการอภิปราย	- กรณีศึกษาเรื่องเวิร์บ่ายใครอยู่ได้	
10. ร่วมสรุปเพิ่มเติมเกี่ยวกับคุณลักษณะและพฤติกรรมทางคุณธรรมจริยธรรมของพยาบาลจากกรณีศึกษา เวิร์บ่ายใครอยู่ได้	10. สรุปเกี่ยวกับคุณลักษณะและพฤติกรรมทางคุณธรรม จริยธรรมที่เหมาะสมของพยาบาลจากกรณีศึกษาเวิร์บ่ายใครอยู่ได้	- แนวนว คำตอบกรณีศึกษา เวิร์บ่ายใครอยู่ได้	
11. ให้คำแนะนำนักศึกษาในการเขียนแผนผังมโนทัศน์	11. เขียนแผนผังมโนทัศน์แสดงความรู้ที่ได้รับจากกิจกรรม		
12. แจกสำเนาหนังสือพยาบาลไร้หมวก ตอน บ้าน สาว สาว สาว ซึ่งเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติงานของพยาบาลและแนะนำการสะท้อนคิด ให้ส่งสัปดาห์ต่อไป	12. อ่านหนังสือพยาบาลไร้หมวก ตอน บ้าน สาว สาว สาว สะท้อนคิดสาระการเรียนรู้และแนวทางการนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันและวิชาชีพการพยาบาลลงในวันทำการเรียนรู้	- ใบงานการเขียนแผนผังมโนทัศน์ - แบบบันทึกการเรียนรู้	

ขั้นตอนที่ 4 การทดลองใช้และประเมินกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพสำหรับ นักศึกษาพยาบาล

การจัดกิจกรรมครั้งนี้ไปทดลองใช้กับนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 โรงเรียนพยาบาลรามาธิบดี คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งได้เลือกกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 ที่มีความสมัครใจเข้าร่วมโครงการ เนื่องจากนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 เริ่มเรียนวิชาทางการพยาบาลมากขึ้นและขึ้นฝึกปฏิบัติงานหอผู้ป่วยเป็นครั้งแรก กิจกรรมนี้ช่วยส่งเสริมให้นักศึกษาได้พัฒนาคุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรมเพื่อนำไปใช้ในการฝึกปฏิบัติและในชีวิตประจำวัน ดังนั้นสาระการเรียนรู้และลักษณะกิจกรรมนั้นผู้วิจัยจึงพัฒนาให้สอดคล้องกับระดับความรู้ เจตคติ และการฝึกปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วยของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 ใช้ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมประมาณ 1 เดือน จำนวน 6 ครั้ง เป็นจำนวน 16 ชั่วโมง รวมทั้งการประเมินคุณลักษณะทางวิชาชีพด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลทั้งก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรม การประเมินระหว่างเข้าร่วมกิจกรรมรวมทั้งการประเมินการจัดกิจกรรม ผู้วิจัยนำเสนอการวิเคราะห์เป็น 2 ส่วนคือ 1) การประเมินคุณลักษณะทางวิชาชีพด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล 2) การประเมินผลการจัดกิจกรรม

ส่วนที่ 1 การประเมินคุณลักษณะทางวิชาชีพด้านคุณธรรม จริยธรรมของ นักศึกษาพยาบาล

การประเมินคุณลักษณะทางวิชาชีพด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล ประเมินจากแบบประเมินคุณลักษณะทางวิชาชีพด้านคุณธรรม จริยธรรม ประกอบด้วย แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจคุณธรรมจริยธรรมทางการพยาบาล แบบประเมินเจตคติทางวิชาชีพพยาบาล และการประเมินความรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรมภายหลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมโดยใช้เทคนิคการตีค่าความสามารถในชั้นเรียนมีรายละเอียดการนำเสนอ ดังนี้

1.1 การวิเคราะห์ความรู้ความเข้าใจเชิงคุณธรรม จริยธรรมทางการพยาบาล และเจตคติทางวิชาชีพการพยาบาลก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล

1.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบบันทึกการเรียนรู้

1.3 การวิเคราะห์ข้อมูลการนำไปใช้ของนักศึกษา

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบบันทึกสะสมความดี

1.5 การประเมินการมีส่วนร่วมในกิจกรรม

1.1 การวิเคราะห์ความรู้ความเข้าใจคุณธรรมจริยธรรมทางการพยาบาล และ เจตคติทางวิชาชีพการพยาบาลก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพของ นักศึกษาพยาบาล

ตารางที่ 24 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาพยาบาล

ข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง (n = 30)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
หญิง	30	100.00
อายุ		
19 ปี	10	33.33
20 ปี	18	60.00
21 ปี	2	6.67
เกรดเฉลี่ยสะสม		
2.00-2.74	10	33.33
2.75-3.49	19	63.33
3.50-4.00	1	3.33
ชั้นปีที่ 2	30	100.00
ภูมิลำเนา		
กรุงเทพมหานคร	5	16.67
ภาคกลาง	9	30.00
ภาคเหนือ	8	26.67
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	7	23.33
ภาคใต้	1	3.33

จากตารางที่ 24 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 และเป็นเพศหญิงทั้งหมด อายุระหว่าง 19-21 ปี ส่วนใหญ่อายุ 20 ปี (ร้อยละ 60.00) เกรดเฉลี่ยสะสมอยู่ระหว่าง 2.75-3.49 (ร้อยละ 63.33) นักศึกษาส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคกลาง (ร้อยละ 30.00) รองลงมา คือ ภาคเหนือ (ร้อยละ 26.67) น้อยที่สุด คือ ภาคใต้ (ร้อยละ 3.33)

การประเมินความรู้ความเข้าใจคุณธรรมจริยธรรมทางการพยาบาล และเจตคติทางวิชาชีพการพยาบาล แบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ ความเมตตา กรุณา ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ และความเสียสละ หมวดความรู้ความเข้าใจคะแนนรวม 23 คะแนน แต่ละด้านคะแนนเต็มด้านละ 6 คะแนน ยกเว้นด้านความเสียสละคะแนนเต็ม 5 คะแนน หมวดเจตคติคะแนนรวม 180 คะแนน ด้านความเมตตา กรุณา และความเสียสละ แต่ละด้านคะแนนเต็ม 42 คะแนน ด้านความรับผิดชอบ และความซื่อสัตย์ แต่ละด้านคะแนนเต็ม 48 คะแนน ผลการวิเคราะห์ความรู้ความเข้าใจคุณธรรมทางการพยาบาล และเจตคติทางวิชาชีพการพยาบาลก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล รายละเอียดตามตารางที่ 25

ตารางที่ 25 ผลการเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจคุณธรรม จริยธรรมทางการพยาบาล และเจตคติทางวิชาชีพการพยาบาลก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล

คุณลักษณะทางวิชาชีพ ด้านคุณธรรมจริยธรรม	ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม		หลังเข้าร่วมกิจกรรม		t-test	df	p-value
	mean	SD	mean	SD			
ด้านความรู้ความเข้าใจ							
1. ความเมตตา กรุณา	4.07	1.08	4.13	.97	.328	29	.745
2. ความรับผิดชอบ	4.03	.96	4.60	1.10	2.429	29	.022*
3. ความซื่อสัตย์	4.63	1.16	5.40	.72	3.802	29	.001**
4. ความเสียสละ	3.07	1.11	3.20	.93	.611	29	.546
รวม	15.80	2.27	17.33	1.92	3.202	29	.003**
ด้านเจตคติ							
1. ความเมตตา กรุณา	33.57	2.50	35.90	2.77	3.956	29	.000**
2. ความรับผิดชอบ	34.27	4.73	36.70	4.29	3.119	29	.004**
3. ความซื่อสัตย์	40.97	4.14	41.03	3.10	.092	29	.927
4. ความเสียสละ	27.57	3.16	30.20	4.22	4.492	29	.000**
รวม	136.37	9.71	143.83	10.51	5.067	29	.000**

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 **ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

จากตารางที่ 25 คะแนนเฉลี่ยด้านความรู้ความเข้าใจคุณธรรมจริยธรรมทางการพยาบาลโดยรวมก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า คะแนนเฉลี่ยด้านความรับผิดชอบและความซื่อสัตย์ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 ตามลำดับ ส่วนคะแนนเฉลี่ยด้านอื่นก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมไม่แตกต่างกัน คะแนนเฉลี่ยด้านเจตคติทางวิชาชีพการพยาบาลโดยรวมก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณา รายด้านพบว่า คะแนนเฉลี่ยทุกด้านก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ยกเว้นคะแนนเฉลี่ยด้านความซื่อสัตย์ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมไม่แตกต่างกัน คะแนนเฉลี่ยทั้งด้านความรู้ความเข้าใจคุณธรรมจริยธรรมทางการพยาบาลและเจตคติทางวิชาชีพการพยาบาลโดยรวมและรายด้านหลังเข้าร่วมกิจกรรมมากกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรม

สำหรับการจัดกิจกรรมในแต่ละกิจกรรมมีการประเมินโดยให้นักศึกษาเขียนบันทึกการเรียนรู้ที่ได้รับภายหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมและประเมินการนำไปใช้หรืออย่างไรอย่างหนึ่ง ผู้วิจัยนำผลงานดังกล่าวมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ตลอดการจัดกิจกรรมทั้งหมด 14 กิจกรรม นักศึกษาแต่ละคนมีบันทึกการเรียนรู้ 7 ชิ้นงาน คะแนนรวม 56 คะแนน และผลงานการนำไปใช้ 7 ชิ้นงาน จากเทคนิคการตีค่าความสามารถในชั้นเรียน คะแนนรวม 21 คะแนน เมื่อนำคะแนนทั้ง 2 ส่วนรวมกับคะแนนจากแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจคุณธรรมจริยธรรมทางการพยาบาลที่นำเสนอ ก่อนหน้านี้แล้วจำนวน 23 คะแนน รวม 100 คะแนน รายละเอียดตามตารางที่ 26

ตารางที่ 26 ความรู้ความเข้าใจด้านคุณธรรมจริยธรรมหลังเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล

รายการประเมิน	คะแนน			
	max	min	mean	SD
แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจคุณธรรมจริยธรรมทางการพยาบาล	21	13	17.33	1.92
บันทึกการเรียนรู้ (7 ชิ้นงาน)	54	33	44.47	5.82
การนำไปใช้ (7 ชิ้นงาน)	21	15	17.60	1.67
รวม	90	66	79.40	6.57

จากตารางที่ 26 ความรู้ความเข้าใจด้านคุณธรรมจริยธรรมหลังเข้าร่วมกิจกรรมคะแนนรวมสูงสุดเท่ากับ 90คะแนน คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 79.40 คะแนน คะแนนต่ำสุดเท่ากับ 66 คะแนน เมื่อพิจารณาแต่ละส่วนของการประเมินมีดังนี้ 1) ความรู้ความเข้าใจคุณธรรมจริยธรรมทางการพยาบาลจากแบบทดสอบคะแนนสูงสุดเท่ากับ 21 คะแนน คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 17.33 คะแนน คะแนนต่ำสุดเท่ากับ 13 คะแนน 2) บันทึกการเรียนรู้คะแนนสูงสุดเท่ากับ 54คะแนน คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 44.47 คะแนน คะแนนต่ำสุดเท่ากับ 33.00 คะแนน 3) การนำไปใช้ คะแนนสูงสุดเท่ากับ 21 คะแนน คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 17.60คะแนน คะแนนต่ำสุดเท่ากับ 15 คะแนน

1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบบันทึกการเรียนรู้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาจากคำหรือข้อความที่นักศึกษาจำนวน 30 คน เขียนในแบบบันทึกการเรียนรู้ 4 ประเด็น คือ 1) สารการเรียนรู้ทางด้านคุณธรรมจริยธรรม 2) สารการเรียนรู้อื่นๆ 3) แนวทางการนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน 4) แนวทางการนำไปปฏิบัติในวิชาชีพการพยาบาล รายละเอียดตามตารางที่ 27

ตารางที่ 27 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบบันทึกการเรียนรู้

สิ่งที่ได้เรียนรู้จากการทำกิจกรรม	จำนวนน.ศ. ที่เขียน	ความถี่ (ครั้งที่เขียน)
คุณธรรม จริยธรรม		
1. ความรับผิดชอบ	30	130
2. ความเมตตา กรุณา	30	118
3. ความซื่อสัตย์	30	100
4. ความเสียสละ	30	82
5. ความขยัน อดทน	19	28
6. ความสามัคคี	12	16
7. ความกตัญญู	10	10
8. ความประหยัด	6	7
สาระการเรียนรู้ด้านอื่นๆ		
1. การรับฟังข้อมูลและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น	26	75
2. การทำงานเป็นทีม	25	74
3. แนวทางในการประพฤติดี พัฒนาตนเอง	22	25
4. การยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล	21	25
5. การสร้างมนุษยสัมพันธ์	20	31
6. ทักษะการสื่อสารที่เหมาะสม	20	22
7. การฝึกคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล	15	24
8. การเห็นคุณค่าของวิชาชีพการพยาบาล	10	18
9. กล้าแสดงออก กล้าแสดงความคิดเห็น	9	19
10. การมองโลกในแง่ดี คิดเชิงบวก	7	8
11. หลักประชาธิปไตยเคารพเสียงข้างมาก	5	5

ตารางที่ 27 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบบันทึกการเรียนรู้ (ต่อ)

สิ่งที่ได้เรียนรู้จากการทำกิจกรรม	จำนวนน.ศ. ที่เขียน	ความถี่ (ครั้งที่เขียน)
แนวทางการนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน		
1. ปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเป็นอย่างดี	28	100
2. เอื้อเฟื้อ ช่วยเหลือคนอื่นที่เดือดร้อน ขาดโอกาส	27	93
3. การเอาใจเขามาใส่ใจเราให้ความใส่ใจคนรอบข้างให้มากขึ้น	26	63
4. การดำเนินชีวิตอย่างซื่อสัตย์ รักษาคำพูด ไม่คดโกง ไม่หลอกลวง	26	61
5. ตั้งใจที่จะประพฤติในทางที่ดี	24	33
6. อุทิศร่างกาย แรงใจ และเวลาในการทำกิจกรรมเพื่อส่วนรวม	21	54
7. ประพฤติตนเป็นนักศึกษาที่ดี ตั้งใจเรียน ศึกษาหาความรู้	20	52
8. การรู้จักรับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่น	16	23
9. การเข้าใจและยอมรับความแตกต่างของบุคคล	16	17
10. ตรงต่อเวลา	13	21
11. เคารพกฎระเบียบของสถาบัน สังคม	13	20
12. การรู้จักแบ่งปันทรัพย์สินและสิ่งของให้ผู้อื่น	9	18
13. การยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง	8	9
14. การสื่อสารโดยใช้ภาษาเหมาะสม วาจาไพเราะ	7	8
15. การตัดสินใจในการกระทำอย่างมีเหตุผล	5	6
แนวทางในการนำไปปฏิบัติในวิชาชีพการพยาบาล		
1. รับผิดชอบต่อหน้าที่ในการดูแลผู้ป่วยที่ได้มอบหมาย	30	92
2. ปฏิบัติต่อผู้ป่วยด้วยกิริยา วาจาที่สุภาพอ่อนโยน	22	53
3. ให้ความสำคัญกับเวลาในการปฏิบัติการพยาบาล	22	37
4. ช่วยเหลือเพื่อนร่วมงานในการทำงานเพื่อผู้ป่วย ส่วนรวม	21	33
5. ยอมรับในความแตกต่างของผู้ป่วยแต่ละคน	20	22
6. เอาใจใส่ในความรู้สึกและความต้องการของผู้ป่วย	19	36
7. ยอมรับการกระทำที่ผิดพลาดและรีบแก้ไขป้องกันอันตรายต่อผู้ป่วย	17	26
8. การทำงานเป็นทีม รับฟังความคิดเห็นของเพื่อนร่วมงาน	17	25

ตารางที่ 27 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบบันทึกการเรียนรู้ (ต่อ)

สิ่งที่ได้เรียนรู้จากการทำกิจกรรม	จำนวนน.ศ. ที่เขียน	ความถี่ (ครั้งที่เขียน)
9. กระตือรือร้นและเต็มใจในการช่วยเหลือดูแลผู้ป่วย	16	47
10. รับฟังและยอมรับความคิดเห็นของผู้ป่วย	16	27
11. หมั่นศึกษาหาความรู้และพัฒนาตนเองเพื่อนำมาใช้ในการดูแลผู้ป่วย	14	24
12. เคารพในสิทธิและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้ป่วย	14	20
13. ให้การดูแลผู้ป่วยทั้งด้านร่างกายและจิตใจ	13	20
14. บอกความจริง/ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ป่วย	12	14
15. ไม่เปิดเผยข้อมูลของผู้ป่วย	9	10
16. รักษาสัญญาหรือคำพูดที่ให้ไว้กับผู้ป่วย	7	9
17. เขียนรายงานทางการพยาบาลตามความเป็นจริง	7	8

จากตารางที่ 27 ด้านคุณธรรมจริยธรรม พบว่านักศึกษาทุกคนระบุถึงคุณธรรมจริยธรรมทั้ง 4 ด้านเป็นสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้ รองลงมาคือ คุณธรรมจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ อุดหนุน ส่วนสาระการเรียนรู้อื่นๆที่ได้มากที่สุดคือ การรับฟังข้อมูลและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น รองลงมา คือ การทำงานเป็นทีม แนวทางในการนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันที่นักศึกษาระบุมากที่สุดคือ ปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเป็นอย่างดี รองลงมาคือ การเอื้อเฟื้อช่วยเหลือคนอื่นที่เดือดร้อนขาดโอกาส สุดท้ายคือ แนวทางในการนำไปปฏิบัติในวิชาชีพการพยาบาลที่นักศึกษาระบุมากที่สุด คือ รับผิดชอบต่อหน้าที่ในการดูแลผู้ป่วยที่ได้มอบหมาย รองลงมา คือ ปฏิบัติต่อผู้ป่วยด้วยกิริยา วาจาที่สุภาพอ่อนโยน

1.3 การวิเคราะห์ข้อมูลการนำไปใช้ของนักศึกษา

ผลวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาจากการประเมินผลการเรียนรู้ภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมแต่ละกิจกรรม โดยใช้เทคนิคการตีค่าความสามารถในชั้นเรียนจำนวน 7 ชั้นงาน โดยแบ่งการวิเคราะห์เป็น 2 ประเด็นหลักคือ ด้านทัศนคติ และด้านคุณธรรมจริยธรรม รายละเอียดตามตารางที่ 28

ตารางที่ 28 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการนำไปใช้ของนักศึกษา

สาระการนำไปใช้	จำนวนน.ศ. ที่เขียน	ความถี่ (ครั้งที่เขียน)
ด้านทัศนคติ		
1. การมีน้ำใจจะทำให้สังคมสงบสุข	8	10
2. วิชาชีพการพยาบาลเป็นวิชาชีพที่มีคุณค่า	7	8
3. ความกล้าที่จะทำความดี	7	7
4. การเห็นคุณค่าของความรักในครอบครัว	6	7
5. การมองเห็นคุณค่าของตนเอง	4	5
6. การกระทำโดยใช้เหตุผล	3	3
7. การมองโลกในแง่ดี	2	2
8. การทำงานเป็นทีม	2	2
9. การให้กำลังใจผู้อื่นเป็นสิ่งสำคัญ	2	2
10. การทำความดีโดยไม่หวังผลตอบแทน	2	2
ด้านคุณธรรมจริยธรรม		
1. ความรับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	30	106
2. ความซื่อสัตย์ในวิชาชีพการพยาบาล	30	84
3. ความเสียสละในการช่วยงานของส่วนรวม	30	83
4. ความเมตตากรุณาในวิชาชีพการพยาบาล	30	72
5. ความซื่อสัตย์ในการดำเนินชีวิต	18	25
6. ความเสียสละในการช่วยเหลือผู้อื่น	18	23
7. ความรับผิดชอบในการเรียน	11	11
8. ความเมตตากรุณาต่อผู้อื่น	10	12
9. ความกตัญญูต่อพ่อแม่	7	7
10. ความรับผิดชอบในการกระทำของตนเอง	6	6
11. ความสามัคคีในการทำงาน	6	6
12. ความอดทนในสภาวะการณ์ต่างๆ	3	4
13. ความกล้าหาญในการช่วยเหลือผู้ที่ตกอยู่ในอันตราย	3	3
14. การเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์	2	2

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูลจากบันทึกการสะสมความดี

การทำบันทึกการสะสมความดี นักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมทำงานนี้ส่งทุกสัปดาห์เป็นเวลา 4 สัปดาห์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้นำเสนอเป็น 2 ส่วน คือ พฤติกรรมการทำความดี และความรับผิดชอบในการทำบันทึกสะสมความดี สำหรับพฤติกรรมการทำความดีมีทั้งหมด 22 รายการ และจำนวนนักศึกษาที่บันทึกรายการข้างต้นในแต่ละสัปดาห์ รายละเอียดตามตารางที่ 29

ตารางที่ 29 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลบันทึกการสะสมความดีทั้งหมด 4 สัปดาห์

พฤติกรรมการทำความดี	สัปดาห์ที่ 1 สัปดาห์ที่ 2 สัปดาห์ที่ 3 สัปดาห์ที่ 4			
	จำนวนนักศึกษา			
1. การช่วยเหลือเพื่อนร่วมชั้นเรียน	19	17	17	20
2. การช่วยเหลือผู้อื่น	8	2	5	6
3. การดูแลให้อาหารสัตว์	7	1	1	1
4. ช่วยเหลือเพื่อนพยาบาลในการดูแลผู้ป่วย	-	2	2	10
5. ดูแลผู้ป่วยที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่	-	12	8	21
6. เข้าห้องเรียนก่อนเวลา/ตรงเวลา	26	23	20	23
7. ตั้งใจเรียน	9	7	6	7
8. รับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	17	12	20	16
9. ปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถาบัน	7	-	6	-
10. ไม่เอาเปรียบผู้อื่น	3	4	5	2
11. ดำเนินชีวิตอย่างสุจริต ไม่คดโกง	6	7	4	3
12. ยอมรับผิดชอบเมื่อกระทำผิดพลาด	4	1	-	-
13. อาสาช่วยงานเพื่อส่วนรวม	7	17	19	9
14. ช่วยดูแลรักษาของส่วนรวม	8	8	4	4
15. ให้คำปรึกษาผู้อื่น	1	1	2	-
16. แบ่งปันทรัพย์สินและสิ่งของให้ผู้อื่น	10	7	11	6
17. สละความสุขสบายส่วนตัวให้ผู้อื่น	9	7	4	5
18. ทำบุญ ใส่บาตร	1	1	-	6
19. บริจาคเลือด	-	1	-	-
20. ดูแลพ่อแม่ ผู้ใหญ่ในบ้าน	5	3	-	6
21. ช่วยเหลืองานพ่อแม่	5	4	2	4
22. ประหยัด อดออม	2	2	-	-

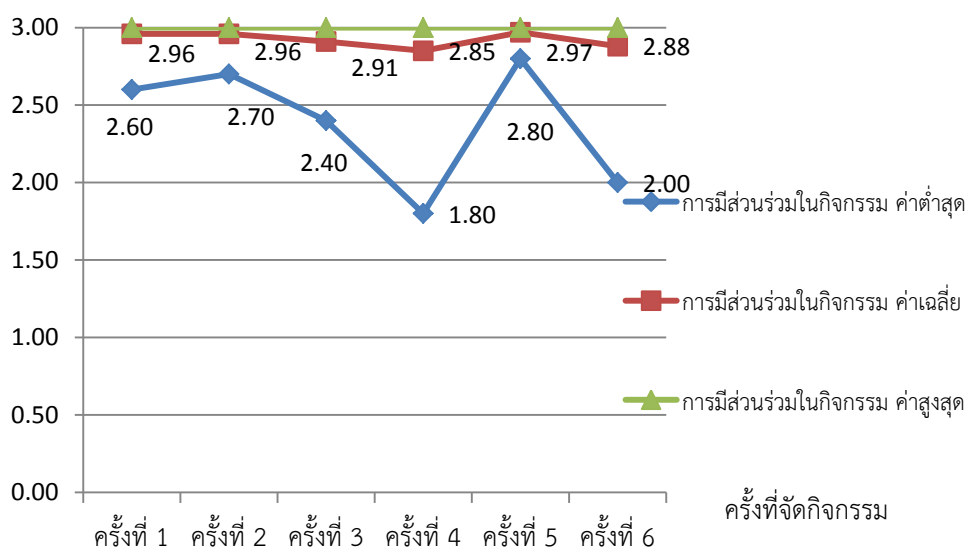
จากตารางที่ 29 การบันทึกการสะสมความดีใน 4 สัปดาห์จำนวน 22 รายการ พบว่า พฤติกรรมการทำความดีในชีวิตประจำวันที่นักศึกษาปฏิบัติมากที่สุดคือ การเข้าห้องเรียนตรงเวลาหรือก่อนเวลา รองลงมาคือ การช่วยเหลือเพื่อนร่วมชั้นเรียน และรับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายตามลำดับ พฤติกรรมการทำความดีในวิชาชีพการพยาบาลที่นักศึกษาปฏิบัติมากที่สุดคือ ดูแลผู้ป่วยที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่รองลงมาคือ ช่วยเหลือเพื่อนหรือพยาบาลในการดูแลผู้ป่วย

ความรับผิดชอบในการทำบันทึกการสะสมความดี พิจารณาจากการส่งบันทึกการสะสมความดีตรงตามเวลาที่กำหนดเป็นเวลา 4 สัปดาห์และความครบถ้วนของการทำบันทึกการสะสมความดี แบ่งระดับพฤติกรรม 4 ระดับ คือ ดี ปานกลาง น้อย และปรับปรุง ในภาพรวม พบว่า นักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรม ส่วนใหญ่ส่งบันทึกการสะสมความดีตรงตามเวลาที่กำหนดพฤติกรรมอยู่ในระดับดี โดยสัปดาห์ที่ 2 นักศึกษาทุกคนส่งบันทึกการสะสมความดีตรงตามเวลาที่กำหนดพฤติกรรมอยู่ในระดับดี ส่วนความครบถ้วนของบันทึกการสะสมความดี พบว่า ส่วนใหญ่นักศึกษาทำบันทึกการสะสมความดีได้ครบถ้วนในระดับดี ร้อยละ 96.67 มีเพียงส่วนน้อยที่ความครบถ้วนของบันทึกการสะสมความดีอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 3.33

1.5 การประเมินการมีส่วนร่วมในกิจกรรม

ในการทำกิจกรรมทุกครั้งได้มอบหมายให้นักศึกษาทุกคนประเมินตนเองภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมและประเมินโดยเพื่อนร่วมกิจกรรมอีก 2 คน ซึ่งเป็นแบบประเมินชุดเดียวกันมี 5 รายการประเมิน แบ่งระดับ 3 ระดับ คือ ระดับดี ระดับพอใช้ และระดับปรับปรุง เกณฑ์การให้คะแนนเฉลี่ยคือ คะแนน 1-1.50 หมายถึง การมีส่วนร่วมในกิจกรรมอยู่ในระดับปรับปรุง คะแนน 1.51-2.50 หมายถึง การมีส่วนร่วมในกิจกรรมอยู่ในระดับพอใช้ คะแนน 2.51-3.00 หมายถึง การมีส่วนร่วมในกิจกรรมอยู่ในระดับดี ภาพที่ 4 และ 5 นำเสนอคะแนนเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในกิจกรรม โดยนักศึกษาประเมินตนเองและประเมินโดยเพื่อนตามลำดับเป็นภาพรวมของการจัดกิจกรรมแต่ละครั้งทั้งหมด 6 ครั้ง

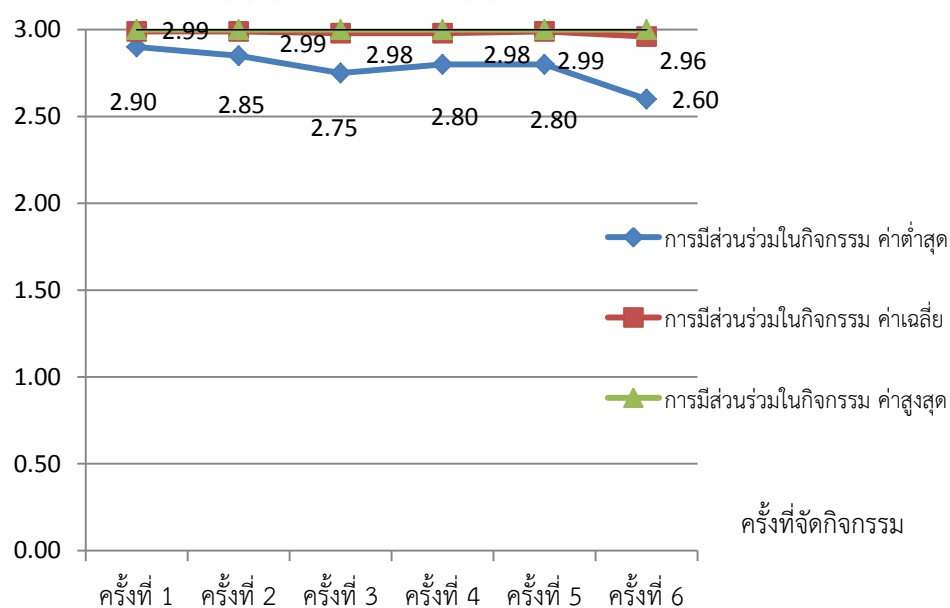
คะแนนการมีส่วนร่วมในกิจกรรม

ภาพที่ 4 คะแนนการมีส่วนร่วมในกิจกรรมโดยนักศึกษาประเมินตนเอง

จากภาพที่ 4 ค่าสูงสุดของการมีส่วนร่วมกิจกรรมเท่ากับ 3.00 ทุกครั้งส่วนค่าเฉลี่ยอยู่ในช่วง 2.85-2.97 แสดงว่านักศึกษาส่วนใหญ่การมีส่วนร่วมในกิจกรรมอยู่ในระดับดี ค่าต่ำสุดพบว่า การจัดกิจกรรม 3 ครั้งที่การมีส่วนร่วมในกิจกรรมอยู่ในระดับพอใช้ นอกนั้นอยู่ในระดับดี

คะแนนการมีส่วนในกิจกรรม

ภาพที่ 5 คะแนนการมีส่วนร่วมในกิจกรรมโดยเพื่อนเป็นผู้ประเมิน

จากภาพที่ 5 การประเมินการมีส่วนร่วมในกิจกรรมโดยเพื่อนเป็นผู้ประเมิน ค่าสูงสุดของการมีส่วนร่วมกิจกรรมเท่ากับ 3.00 ทุกครั้งส่วนค่าเฉลี่ยอยู่ในช่วง 2.96-2.99 แสดงว่า การมีส่วนร่วมในกิจกรรมอยู่ในระดับดี ค่าต่ำสุดอยู่ในช่วง 2.60-2.92 แสดงว่าการมีส่วนร่วมในกิจกรรมอยู่ในระดับดี โดยสรุปนักศึกษาทั้งหมดมีส่วนร่วมในกิจกรรมในระดับดีทุกครั้ง เมื่อเปรียบเทียบการประเมินการมีส่วนร่วมในกิจกรรมโดยตนเองและการประเมินโดยเพื่อนพบว่า การประเมินโดยเพื่อนส่วนใหญ่สูงกว่าที่นักศึกษาประเมินตนเอง

ส่วนที่ 2 การประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพสำหรับ นักศึกษาพยาบาล

ในการจัดกิจกรรมในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ให้นักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมประเมินการบรรลุ วัตถุประสงค์และความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมกิจกรรมเมื่อจัดกิจกรรมครบทุก 14 กิจกรรมส่วนความ เหมาะสมของกิจกรรมที่น่าสนใจ ส่งเสริมการเรียนรู้ และการดำเนินการจัดกิจกรรมของแต่ละ กิจกรรมประเมินภายหลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมทุกครั้ง รายละเอียดตามตารางที่ 30 และ 31

ตารางที่ 30 ผลการประเมินการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล

รายการประเมิน	mean	SD
1. การบรรลุวัตถุประสงค์ของท่านในการเข้าร่วมกิจกรรม	4.80	.41
1.1 ได้รับความรู้ และแนวทางการปฏิบัติด้านคุณธรรม จริยธรรมทั้งใน ชีวิตประจำวันและวิชาชีพการพยาบาล		
1.2 เข้าใจและเห็นความสำคัญของคุณธรรม จริยธรรมทั้งในชีวิตประจำวัน และวิชาชีพการพยาบาล	4.93	.25
1.3 พัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพด้านคุณธรรม จริยธรรม ได้แก่ ความ เมตตา กรุณา ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ และความเสียสละ	4.77	.43
2. ความพึงพอใจโดยรวมของท่านต่อการเข้าร่วมกิจกรรม	4.83	.46

จากตารางที่ 30 นักศึกษาประเมินการบรรลุวัตถุประสงค์ในการเข้าร่วมกิจกรรมทั้ง 3 ข้อ พบว่ามีคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 4.77-4.93 อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนความพึงพอใจต่อการเข้าร่วม กิจกรรมนักศึกษาประเมินอยู่ในระดับมากที่สุดมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.83

ตารางที่ 31 ผลการประเมินความเหมาะสมของกิจกรรม

กิจกรรมที่	ความน่าสนใจและส่งเสริมการเรียนรู้		การดำเนินการจัดกิจกรรม	
	mean	SD	mean	SD
1	4.48	.63	4.73	.30
2	4.76	.44	4.88	.17
3	4.72	.53	4.88	.24
4	4.97	.19	4.94	.17
5	4.86	.35	4.90	.23
6	4.97	.19	4.94	.23
7	4.65	.55	4.84	.25
8	4.83	.38	4.95	.16
9	4.33	.66	4.57	.57
10	4.76	.58	4.73	.44
11	4.59	.68	4.71	.42
12	4.80	.41	4.87	.27
13	4.93	.25	4.92	.18
14	4.87	.35	4.83	.35

จากตารางที่ 31 หัวข้อกิจกรรมที่น่าสนใจและส่งเสริมการเรียนรู้พบว่า กิจกรรมที่ 4 และ 6 มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 4.97 ในขณะที่กิจกรรมที่ 9 มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ 4.33 ทุกกิจกรรมได้รับการประเมินอยู่ในระดับที่มากที่สุด ยกเว้นกิจกรรมที่ 1 และ 9 อยู่ในระดับมาก หัวข้อความเหมาะสมของการดำเนินกิจกรรม พบว่า กิจกรรมที่ 8 มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 4.95 ในขณะที่กิจกรรมที่ 9 มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ 4.57 แต่ทุกกิจกรรมมีการดำเนินกิจกรรมที่เหมาะสมในระดับมากที่สุด นอกจากนี้ นักศึกษาได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในแต่ละกิจกรรมหัวข้อละ 1 คน ซึ่งบางกิจกรรมนักศึกษาไม่ได้ระบุข้อเสนอแนะ รายละเอียดมีดังนี้

1. เป็นกิจกรรมที่ดีและมีประโยชน์มากๆ ซึ่งจัดควบคู่ในระหว่างที่ขึ้นฝึกปฏิบัติงาน หอผู้ป่วยทำให้น่ามาปรับใช้และทำให้ทัศนะในบางเรื่องเปลี่ยนไป
2. เป็นกิจกรรมที่ดีมากช่วยให้นักศึกษาตระหนักถึงความสำคัญของคุณธรรม จริยธรรมในวิชาชีพการพยาบาลซึ่งบางคนอาจไม่ได้ใส่ใจในเรื่องนี้ หากพยาบาลขาดคุณธรรม จริยธรรมก็จะสร้างภาพพจน์ที่ไม่ดีให้กับพยาบาล

3. กิจกรรมมีเนื้อหาที่น่าสนใจและเป็นการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมรวมถึงช่วยให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีการคิดบวก และมองเห็นความดีของตนเองควรให้จัดกิจกรรมนี้อีกให้คนอื่น ๆ ได้ประสบการณ์นี้

4. เป็นกิจกรรมที่ดีมาก เป็นการทำให้เราได้ตระหนักถึงหลักจริยธรรมที่อยู่ใกล้ตัว และควรจะมีเมื่ออยู่ในวิชาชีพการพยาบาล เวลาจัดกิจกรรมพอเหมาะ อุปกรณ์พร้อม

5. กิจกรรมมีความสนุก นอกจากนั้นยังทำให้เห็นแง่มุมหลายๆแง่มุมของการเป็นพยาบาลและวิชาชีพการพยาบาล

ข้อควรปรับปรุง

1. อยากให้กิจกรรมจัดแบบต่อเนื่องใน 1-2 วันไปเลย เพราะจะได้ไม่รู้สึกขาดตอน และไม่เบื่อจากการต้องมาทำกิจกรรมหลายๆครั้ง

2. ควรปรับเรื่องเวลาในบางครั้งคือบางกิจกรรมรู้สึกว่าอาจารย์สามารถพูดให้กระชับกว่านี้หรือกระตุ้นให้นักศึกษาไปเร็วๆได้ เช่น ตอนท้ายกิจกรรมที่ต้องถามความคิดเห็นของแต่ละกลุ่มถามแบบกระชับเลยดีกว่าเพราะคำตอบคล้ายกันและยังสามารถดูจากในกระดาษที่ส่ง ถ้าไม่มีกลุ่มไหนตอบแตกต่างก็ควรก็จะข้ามไป

3. การจัดกิจกรรมถือว่ามีประโยชน์ต่อนักศึกษาโดยส่วนใหญ่ ทำให้เห็นภาพของวิชาชีพทางการพยาบาลมากขึ้น แต่ช่วงหลังมีงานกีฬาสถาบันและงานที่อาจมากในแต่ละวิชา จึงทำให้นักศึกษาบางคนเร่งรีบ ไม่มีเวลา ไม่สะดวกเท่าไรในการทำกิจกรรมในช่วงเย็นและทำได้ไม่เต็มความสามารถ หากเป็นไปได้อยากให้จัดกิจกรรมในช่วงปิดเทอมและแจ้งเวลาไว้ล่วงหน้านานๆ เพื่อให้นักศึกษาได้จัดสรรเวลาช่วงปิดเทอมให้มีระยะเวลาที่ตรงกันและร่วมกิจกรรมได้เต็มที่มากกว่านี้

เมื่อสิ้นสุดกิจกรรมแล้วผู้วิจัยได้สุ่มนักศึกษาจำนวน 10 คน เพื่อสัมภาษณ์เกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมทั้งในเรื่องการนำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ ตลอดจนรูปแบบการจัดกิจกรรม และสิ่งที่ควรปรับปรุงโดยผู้ช่วยวิจัยเป็นผู้สัมภาษณ์ รายละเอียดมีดังนี้

1. นักศึกษาคิดว่าได้ความรู้และประสบการณ์อะไรบ้างและจากกิจกรรมอะไรเพราะเหตุใด
 - กิจกรรมการสะสมความดี พบว่าการทำความดีไม่ใช่เรื่องยาก และส่งผลดีต่อตนเองด้วย (1 คน)
 - กิจกรรมส่วนใหญ่ทำให้ได้ทำงานร่วมกับเพื่อน (3 คน)
 - กิจกรรมหลายกิจกรรมทำให้ฝึกการวางแผนและการคิดวิเคราะห์ (2 คน)
 - ทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาลเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น (2 คน)
 - กิจกรรมที่แสดงบทบาทสมมติ ทำให้เห็นภาพได้ชัดเจนในแบบอย่างของพยาบาลที่ดีและไม่ดี (2 คน)

- ทำให้ตระหนักในเรื่องคุณธรรมจริยธรรมมากขึ้นจากหลายกิจกรรม (1 คน)
- ทำให้ตระหนักถึงความเสียสละ เติบโตเราเคยยึดตัวเองเป็นหลักเมื่อเข้าร่วมกิจกรรม ได้รู้ว่าความเสียสละเพื่อส่วนรวมเป็นสิ่งที่ดี (1 คน)
- กิจกรรมเอาใจเขามาใส่ใจเราทำให้เข้าใจความรู้สึกของผู้ป่วย ปฏิบัติกับผู้ป่วยอย่างเอื้ออาทร (1 คน)
- ทำให้รู้จักรับฟังผู้อื่นมากขึ้น เมื่อขึ้นฝึกปฏิบัติทำให้รู้จักรับฟังผู้ป่วยมากขึ้น ซึ่งเดิมเรามักมองในมุมของตนเองมากกว่า(1 คน)
- ได้ความรู้ที่นำไปใช้ในการดูแลผู้ป่วยจากกิจกรรมที่เป็นสถานการณ์ที่ให้แสดงบทบาทสมมติ (1 คน)

2. ในการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งนี้นักศึกษาจะนำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันและวิชาชีพการพยาบาลอย่างไร

- รับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้ดีที่สุด (5 คน)
- ตรงต่อเวลาทั้งในการปฏิบัติงานและในชีวิตประจำวัน (4 คน)
- ดูแลผู้ป่วยทั้งด้านร่างกาย จิตใจ ปฏิบัติต่อผู้ป่วยด้วยความนุ่มนวล สุภาพ (4 คน)
- รู้จักการมองเห็นคุณค่าและรับฟังเหตุผลของผู้อื่นไม่ยึดตนเองเป็นหลัก (3 คน)
- ซื่อสัตย์ในการปฏิบัติพยาบาล (3 คน)
- เสียสละเวลาทำงานเพื่อส่วนรวมมากขึ้น (2 คน)
- ช่วยเหลือผู้ที่เดือดร้อน (1 คน)
- ปฏิบัติการพยาบาลตามมาตรฐานระมัดระวังไม่ให้เกิดผลเสียต่อผู้ป่วย (1 คน)
- ปฏิบัติผู้ป่วยอย่างเท่าเทียมไม่เลือกปฏิบัติ (1 คน)
- มีความอดทนต่อสภาพแวดล้อมต่างๆที่กดดัน (1 คน)
- เมื่อกลับบ้านเป็นลูกที่ดี ดูแลพ่อแม่ (1 คน)
- ฟังผู้อื่นให้มากขึ้นทั้งคนรอบข้างและผู้ป่วยจะได้ทำให้เราไม่ข้ามประเด็นสำคัญ(1 คน)

3. นักศึกษารู้สึกอย่างไรกับการเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้

ความรู้สึกเชิงบวก

- ได้ความรู้ทางคุณธรรมจริยธรรมเพิ่มขึ้น (3 คน)
- ได้ความรู้ทางคุณธรรม จริยธรรมมาปรับใช้ในวิชาชีพการพยาบาลเพิ่มขึ้น (3 คน)
- รู้สึกดีที่ได้ทำงานร่วมกับเพื่อนๆ (2 คน)
- การจัดกิจกรรมสามารถจัดเวลาได้อย่างเหมาะสมตามเวลาว่างของนักศึกษา (1 คน)

- ตอนแรกที่เข้าร่วมกิจกรรมรู้สึกว่าการใช้เวลาไม่นาน แต่เมื่อเข้าร่วมกิจกรรมแล้ว
ได้รับความรู้และเห็นความสำคัญของคุณธรรม จริยธรรมต่อวิชาชีพการพยาบาล (1 คน)

- ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมรู้สึกว่าเป็นกิจกรรมที่ไม่น่าสนใจมากนัก แต่เมื่อเข้าร่วมกิจกรรมทำให้ได้ข้อคิดหลายอย่าง (1 คน)

- การสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมที่ละน้อยทำให้ซึมซับได้ดี (1 คน)

- ได้รับความรู้ทางคุณธรรม จริยธรรมมาปรับใช้ในวิชาจริยศาสตร์ (1 คน)

ความรู้สึกเชิงลบ

- ต้องใช้เวลาพอสมควรในการเข้าร่วมกิจกรรม (1 คน)

- บางกิจกรรมใช้เวลาจนเกินไปเล็กน้อยเวลาที่กำหนด ซึ่งบางครั้งมีการกิจอื่น (1 คน)

- รู้สึกเหนื่อยเพราะเมื่อทำกิจกรรมเสร็จต้องไปซ่อมกีฬาแอร์บิกต่อ (1 คน)

- การเขียนบันทึกการเรียนรู้หลังทำกิจกรรมเขียนหลายครั้งเกินไป (1 คน)

- ห้องจัดกิจกรรมมีการปรับเปลี่ยน การแจ้งข่าวบางครั้งไม่ทั่วถึง (1 คน)

4. นักศึกษาคิดว่ารูปแบบของกิจกรรมที่จัดให้ในครั้งนี้เป็นอย่างไร

- กิจกรรมหลากหลายดี ใช้ทักษะหลายอย่าง เช่น วาดรูป (2 คน)

- กิจกรรมที่สนุก น่าสนใจดี ได้ทำงานกับเพื่อนๆ และได้ความรู้ (2 คน)

- กิจกรรมให้เขียนบรรยายมากเกินไป(2 คน)

- การดำเนินกิจกรรมดีแล้วเริ่มจากการสร้างสัมพันธ์ในกลุ่ม ทำงานร่วมกัน และ
ค่อยๆสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม และเพิ่มมากขึ้นในกิจกรรมแสดงบทบาทสมมติในสถานการณ์
ทางการพยาบาล (1 คน)

- การแบ่งจัดกิจกรรมเหมาะสมแล้ว เพราะจัดทั้งวันทำให้นักศึกษาเบื่อและการ
เรียนรู้ลดลง (1 คน)

- กิจกรรมเหมาะสมดีแล้ว แต่อยากให้กิจกรรมที่แสดงบทบาทสมมติมากขึ้น (1 คน)

- บางกิจกรรมดูเหมือนไม่ค่อยน่าสนใจ (1 คน)

- กิจกรรมจัดรูปแบบดีแล้ว (1 คน)

5. สิ่งนี้นักศึกษาประทับใจที่สุดจากการเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้คืออะไร เพราะ
อะไร

- ได้ทำงานร่วมกับเพื่อนเพราะบางคนไม่เคยร่วมงานกันเลย (8 คน)

- การแสดงบทบาทสมมติ เพราะทำให้เข้าใจเห็นภาพชัดเจนจดจำได้ดี (5 คน)

- ตอนเล่นเกม ทุกคนสนุกและมีความสุข (1 คน)

- รู้จักตนเองมากขึ้น (1 คน)

- เข้าใจเพื่อนมากขึ้นในบางสถานการณ์ที่เรายังไม่เข้าใจ (1 คน)
- ขอบวาทรูปที่แสดงถึงคุณลักษณะที่ดีของพยาบาล (1 คน)

6. สิ่งที่นักศึกษาคิดว่าต้องปรับปรุงในการจัดกิจกรรมครั้งนี้คืออะไร และควรปรับปรุงอย่างไร

สิ่งที่ควรปรับปรุง

- การเขียนบันทึกการเรียนรู้มากเกินไป (3 คน)
- เวลาที่ให้แสดงบทบาทสมมติน้อยไป (1 คน)
- กรณีศึกษาที่จัดให้แสดงบทบาทสมมติควรหลากหลายกว่านี้ (1 คน)
- บางกิจกรรมใช้เวลานานเกินไป (2 คน)
- ลดเวลาการทำกิจกรรมให้สั้นลง (1 คน)
- กิจกรรมในวันแรก 6 กิจกรรมใช้เวลานานไป แต่เป็นกิจกรรมเบาๆ (1 คน)

แนวทางการปรับปรุง

- การบันทึกการเรียนรู้ปรับให้เขียนเป็นกลุ่มหรือใช้การนำเสนอเป็นกลุ่ม (2 คน)
- การบันทึกการเรียนรู้ปรับให้เขียนเป็น 1 ชิ้นงานต่อครั้ง ไม่ต้องเขียนทุกกิจกรรม (1 คน)
- ลดการประเมินลง การประเมินทุกกิจกรรมมากเกินไป (1 คน)
- บางกิจกรรมเจียบไปทำให้วังง ควรเพิ่มกิจกรรมบทบาทสมมติ (1 คน)
- กิจกรรมที่ 1 การจดจำข้อมูลของเพื่อนเพื่อทำให้ความรู้จัก ควรเพิ่มข้อมูลให้มากกว่านี้ (1 คน)

7. ข้อเสนอแนะอื่นๆเพิ่มเติม

- ปรับการเขียนบันทึกการเรียนรู้เป็นการประเมินที่เป็นแบบเลือกตอบบ้าง (2 คน)
- อยากให้จัดกิจกรรมอีก เป็นประโยชน์ต่อผู้เข้าร่วมกิจกรรม (2 คน)
- เป็นกิจกรรมที่ทำให้เรื่องคุณธรรมจริยธรรมที่เป็นนามธรรมเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนมากขึ้น (1 คน)
- อยากให้จัดให้รุ่นน้องต่อ ถึงแม้ว่าเราจะรู้อยู่แล้วในเรื่องของคุณธรรมจริยธรรม แต่การเข้าร่วมกิจกรรมทำให้ได้รับการกระตุ้นและแรงเสริมทำให้เห็นความสำคัญของเรื่องนี้มากขึ้น (1 คน)

โดยสรุปจากผลการประเมินการจัดกิจกรรมโดยนักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมด 30 คน ทั้งจากการตอบแบบประเมินและการสัมภาษณ์พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ระบุว่า เป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์ให้ความรู้และประสบการณ์ในด้านคุณธรรมจริยธรรม ที่สามารถนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันและวิชาชีพการพยาบาล รูปแบบการจัดกิจกรรมส่วนใหญ่เหมาะสมมีความหลากหลาย และให้ประสบการณ์ที่ดีในด้านอื่น เช่น การทำงานร่วมกับเพื่อน การเห็นคุณค่าของผู้อื่น ในส่วนข้อควรปรับปรุง คือ การประเมินกิจกรรมและการเขียนบันทึกการเรียนรู้ควรปรับลดลง เวลาที่จัดกิจกรรมมีนักศึกษาเสนอให้จัดในช่วงปิดภาคการศึกษาเพื่อจะได้ทำกิจกรรมได้เต็มที่และต่อเนื่อง นอกจากนี้บางกิจกรรมไม่น่าสนใจควรเพิ่มการแสดงบทบาทสมมติทำให้เห็นภาพได้ชัดเจนและมี สถานการณ์ที่หลากหลายนักศึกษามีส่วนร่วมได้มากขึ้น

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการพัฒนากิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลนั้นได้แบ่งเป็น 4 ตอน ตามวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้

1. เพื่อวิเคราะห์สถานภาพของงานวิจัยเกี่ยวกับกิจกรรมที่พัฒนาคุณลักษณะทางด้านคุณธรรม จริยธรรมของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี
2. เพื่อสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับกิจกรรมที่พัฒนาคุณลักษณะทางด้านคุณธรรม จริยธรรมของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรีด้วยการวิเคราะห์อภิมานสำหรับงานวิจัยเชิงปริมาณ และการวิเคราะห์เนื้อหาสำหรับงานวิจัยเชิงคุณภาพ
3. เพื่อสังเคราะห์คุณลักษณะทางวิชาชีพด้านคุณธรรม จริยธรรม ของนักศึกษาพยาบาลระดับปริญญาตรี
4. เพื่อพัฒนาและประเมินกิจกรรมเสริมหลักสูตรในการพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพนักศึกษาพยาบาล

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์สถานภาพของงานวิจัยเกี่ยวกับกิจกรรมที่พัฒนาคุณลักษณะทางด้านคุณธรรม จริยธรรมของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี กลุ่มตัวอย่างเป็นวิทยานิพนธ์และรายงานวิจัย ทั้งจากสถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่ศึกษาเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมหรือกิจกรรมที่พัฒนาคุณลักษณะทางด้านคุณธรรม จริยธรรมของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่เผยแพร่ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2530-2555 จากฐานข้อมูล Thailis ฐานข้อมูลหอสมุดกลางจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และฐานข้อมูลหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒผ่านเกณฑ์ตามแบบประเมินการคัดเลือกงานวิจัยร้อยละ 75 ขึ้นไป วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานคุณลักษณะงานวิจัยด้วยสถิติบรรยาย ประกอบด้วย ความถี่ ร้อยละ

ขั้นตอนที่ 2 สังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับกิจกรรมที่พัฒนาคุณลักษณะทางด้านคุณธรรม จริยธรรมของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรีหรือปัจจัยต่างๆที่ส่งผลต่อคุณธรรมจริยธรรมของนิสิตนักศึกษาด้วยการวิเคราะห์อภิมานสำหรับงานวิจัยเชิงปริมาณนำข้อมูลของงานวิจัยเชิงปริมาณจากแบบบันทึกข้อมูลคุณลักษณะงานวิจัยและแบบบันทึกข้อมูลคุณลักษณะงานวิจัยเชิงปริมาณสังเคราะห์ด้วยวิธีวิเคราะห์อภิมานเพื่อหาค่าขนาดอิทธิพลได้แก่ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ผลต่างระหว่างค่าเฉลี่ยกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมผลต่างระหว่างค่าเฉลี่ยการวัดก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองตามวิธีการวิเคราะห์อภิมาน ในกรณีที่งานวิจัยไม่ระบุค่าเฉลี่ยใช้ค่าสถิติ t หรือ

ค่าสถิติ F วิเคราะห์ความแตกต่างของค่าขนาดอิทธิพลจำแนกตามตัวแปรกำกับคุณลักษณะงานวิจัยด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว(one-way ANOVA)

ขั้นตอนที่ 3 สังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับกิจกรรมที่พัฒนาคุณลักษณะทางด้านคุณธรรมจริยธรรมของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรีด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาสำหรับงานวิจัยเชิงคุณภาพนำข้อมูลของงานวิจัยเชิงคุณภาพจากแบบบันทึกการวิเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพมาทำการสังเคราะห์ด้วยวิธีวิเคราะห์เนื้อหาโดยการจัดทำหน่วยการวิเคราะห์ การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง การบันทึกข้อมูล การลดข้อมูล การสร้างข้อสรุป และการบรรยายข้อสรุปหรือผลการวิเคราะห์ สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลในการสร้างข้อสรุปใช้ 3 ขั้นตอน คือ การจำแนกประเภทข้อมูล การเปรียบเทียบข้อมูล และการสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย

ขั้นตอนที่ 4 สังเคราะห์คุณลักษณะทางวิชาชีพด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลระดับปริญญาตรีศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพการพยาบาล คุณลักษณะของนักศึกษาพยาบาล บัณฑิตพยาบาล และพยาบาลวิชาชีพ นำข้อมูลมาวิเคราะห์ในประเด็นคุณลักษณะทางด้านคุณธรรมจริยธรรมตรวจสอบความสอดคล้องกับผลสรุปจากการสังเคราะห์งานวิจัยในประเด็นที่เกี่ยวกับระดับคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลหรือพยาบาลที่อยู่ในระดับน้อยถึงปานกลางหรือพฤติกรรมที่เป็นปัญหามาก กำหนดเป็นคุณลักษณะทางวิชาชีพด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล 4 ด้านคือ ความเมตตากรุณา ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ และความเสียสละ

ขั้นตอนที่ 5 พัฒนากิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล นำงานวิจัยที่มีค่าขนาดอิทธิพลสูงสุดตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ที่ 75 และมีค่าขนาดอิทธิพลตั้งแต่ 0.8 ขึ้นไป กำหนดเป็นกรอบการจัดกิจกรรม ร่วมกับผลการวิเคราะห์ทอริมาน และผลการวิเคราะห์เนื้อหา และศึกษาทฤษฎี แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนานิสิตนักศึกษา การจัดกิจกรรมพัฒนานิสิตนักศึกษาโดยกำหนดสาระการเรียนรู้จากแนวคิดทางคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพการพยาบาล ทฤษฎีในการจัดกิจกรรมคือทฤษฎีการกระจายค่านิยมของแรตส์ฮาร์มินและไซมอน (Raths, Harmin and Simon) และทฤษฎีการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ของคอล์ป (Kolb) ขั้นตอนการดำเนินจัดกิจกรรมโดยสรุปจากการสังเคราะห์งานวิจัยบูรณาการกับแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินร่างกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพนักศึกษาสำหรับพยาบาลในด้านความเหมาะสม และความเป็นไปได้ในการนำไปใช้จัดกิจกรรม โดยใช้แบบประเมินกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล นำผลการประเมินและข้อเสนอแนะไปปรับปรุงเพื่อทดลองใช้

ขั้นตอนที่ 6 การทดลองใช้และประเมินกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาลโดยใช้การวิจัยเชิงทดลองแบบศึกษากลุ่มเดียววัดสองครั้งตัวแปรต้นหรือตัวแปรจัดกระทำคือ กิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพ ตัวแปรตามคือ คุณลักษณะทางวิชาชีพด้านคุณธรรมจริยธรรม ประเมินคุณลักษณะทางวิชาชีพด้านคุณธรรมจริยธรรมทั้ง 4 ด้านของกลุ่มตัวอย่าง ดำเนินการจัดกิจกรรมตามที่กำหนดในแผนการจัดกิจกรรมจำนวน 6 ครั้ง 14 กิจกรรมประมาณ 16 ชั่วโมง ประเมินผลการเรียนรู้โดยใช้แบบประเมินคุณลักษณะทางวิชาชีพด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลระดับปริญญาตรีก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติบรรยายและทดสอบด้วยสถิติ pair-t-test ร่วมกับการเขียนบันทึกการเรียนรู้และการตีค่าความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียนหรือการประเมินตามสภาพจริงโดยใช้เทคนิคการตีค่าความสามารถในชั้นเรียน การเขียนบันทึกการสะสมความดี การมีส่วนร่วมในกิจกรรม ประเมินการจัดกิจกรรมใช้แบบประเมินการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล และสัมภาษณ์นักศึกษาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล

สรุปผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์สถานภาพของงานวิจัยเกี่ยวกับกิจกรรมที่พัฒนาคุณลักษณะทางด้านคุณธรรม จริยธรรมของนิสิตศึกษาระดับปริญญาตรี

1.1 การวิเคราะห์สถานภาพของงานวิจัยโดยภาพรวมของรายงานวิจัยและวิทยานิพนธ์ที่นำสังเคราะห์เป็นงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมที่พัฒนาคุณลักษณะทางด้านคุณธรรมจริยธรรมหรือคุณธรรมจริยธรรมของนิสิตศึกษาระดับปริญญาตรีทั้งหมด 80 เล่ม จำแนกตามสถานภาพงานวิจัยเบื้องต้น 3 ด้าน

1) ด้านการพิมพ์และผู้วิจัย พิมพ์เผยแพร่ระหว่างปี พ.ศ. 2546-2550 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 31.25 ส่วนใหญ่เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 70.00 งานวิจัยจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 23.75 สาขาวิชาจิตวิทยา/จิตวิทยาการศึกษามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 27.50 ผู้วิจัยส่วนใหญ่ไม่ระบุต้นสังกัด คิดเป็นร้อยละ 13.75 มีวุฒิการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาโทมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 78.75 ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานเป็นอาจารย์ คิดเป็นร้อยละ 56.25

2) ด้านเนื้อหาสาระงานวิจัย พบว่างานวิจัยส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อการศึกษาคิดเป็นร้อยละ 80.00 ใช้ทฤษฎีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของโคลเบิร์ตเป็นทฤษฎีหลักมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 18.75 สำหรับทฤษฎีหรือแนวคิดร่วมที่ใช้ในงานวิจัยส่วนใหญ่เป็นแนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมของนิสิตนักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 10.00 ใกล้เคียงกับแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนา

คุณธรรมจริยธรรม คิดเป็นร้อยละ 8.75 แหล่งที่มาของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่สังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ คิดเป็นร้อยละ 32.50

3) ด้านวิธีวิทยาการวิจัย พบว่างานวิจัยส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยเชิงบรรยาย คิดเป็นร้อยละ 38.75 ใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 35.00 ระบุสมมติฐานแบบไม่มีทิศทางมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40.00 เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยส่วนใหญ่มีมากกว่า 1 ประเภท เครื่องมือที่ใช้มากที่สุดคือ แบบสอบถาม คิดเป็นร้อยละ 75.00 เครื่องมือส่วนใหญ่มีคุณภาพในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ 71.25 การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุวิธีวิเคราะห์มากกว่า 1 วิธี สถิติบรรยาย (descriptive statistic) เป็นวิธีที่ใช้มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 93.75

1.2 การวิเคราะห์สถานการณ์ภาพของงานวิจัยเชิงปริมาณประกอบด้วยงานวิจัยเชิงทดลองและเชิงวิจัยและพัฒนา 16 เล่ม งานวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ 28 เล่ม จำแนกตามข้อมูลคุณลักษณะงานวิจัย 2 ด้าน

1) ด้านวิธีวิทยาการวิจัย งานวิจัยเชิงทดลองส่วนใหญ่เป็นการทดลองแท้จริงวัดสองครั้ง (true control group pretest-posttest) คิดเป็นร้อยละ 43.75 และใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง คิดเป็นร้อยละ 43.75 การควบคุมตัวแปรแทรกซ้อนส่วนใหญ่ใช้แบบสุ่ม (randomization) มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 37.50 เท่ากับไม่ระบุการควบคุม ส่วนสาขาวิชาของกลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตนักศึกษาสาขาวิชาศึกษาศาสตร์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 62.50 ระดับชั้นปีของกลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 31.25 งานวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ส่วนใหญ่ใช้วิธีเลือกตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน คิดเป็นร้อยละ 39.29 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นนิสิตนักศึกษาหลายสาขามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 39.29 ระดับชั้นปีของกลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 1-4 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50.00

2) ด้านวิธีการจัดกิจกรรม งานวิจัยเชิงทดลองส่วนใหญ่ใช้แนวคิดตามแนวพุทธศาสนาในการจัดกิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 31.25 แนวคิดและทฤษฎีร่วมที่ใช้ในการกิจกรรมพบว่าส่วนใหญ่ใช้แนวคิดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คิดเป็นร้อยละ 18.75 งานวิจัยทุกเล่มจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษาโดยมีประเภทของกิจกรรมมากกว่า 1 กิจกรรม โดยกิจกรรมที่ทุกงานวิจัยนำมาใช้คือ การอภิปราย ร้อยละ 100.00 จำนวนตัวอย่างในกลุ่มทดลองส่วนใหญ่ไม่น้อยกว่า 30 คน คิดเป็นร้อยละ 56.25 เวลาที่ใช้จัดกิจกรรมส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 5 – 20 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 31.25

1.3 ข้อมูลพื้นฐานของงานวิจัยเชิงปริมาณตัวแปรจัดประเภทระดับสมมติฐานชุดเปรียบเทียบจำนวน 47 หน่วยจากงานวิจัยเชิงทดลองและงานวิจัยเชิงวิจัยและพัฒนา 16 เล่ม กลุ่มตัวแปรตามที่ศึกษามากที่สุดคือ องค์กรประกอบจริยธรรม คิดเป็นร้อยละ 55.32 ตัวแปรตามที่ศึกษามากที่สุดคือ การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม คิดเป็นร้อยละ 25.53 ใช้แบบทดสอบ/แบบวัดเป็นเครื่องมือวัด

ตัวแปรตามมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 87.23 กลุ่มตัวแปรต้นที่ศึกษามากที่สุด คือ การจัดกิจกรรม/การฝึกอบรม คิดเป็นร้อยละ 100.00 ประเภทสถิติที่ใช้ทดสอบมากที่สุด คือ t-test คิดเป็นร้อยละ 61.70

1.4 ข้อมูลพื้นฐานของงานวิจัยเชิงปริมาณตัวแปรจัดประเภทระดับสมมติฐานชุดความสัมพันธ์ จำนวน 256 หน่วยจากงานวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ 28 เล่ม กลุ่มตัวแปรตามที่ศึกษามากที่สุด คือ องค์ประกอบจริยธรรม คิดเป็นร้อยละ 49.61 ตัวแปรตามที่ศึกษามากที่สุด คือ การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม คิดเป็นร้อยละ 26.95 ใช้แบบทดสอบ/แบบวัดเป็นเครื่องมือวัดตัวแปรตามมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 60.55 กลุ่มตัวแปรต้นที่ศึกษามากที่สุด คือ ปัจจัยส่วนบุคคล/ภูมิหลัง คิดเป็นร้อยละ 27.73 ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือวัดตัวแปรต้นมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 56.64 ประเภทสถิติที่ใช้ทดสอบมากที่สุด คือ สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson) คิดเป็นร้อยละ 95.31

2. การสังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณด้วยการวิเคราะห์ทอภิมาน

งานวิจัยจำนวน 44 เล่ม วิเคราะห์ค่าขนาดอิทธิพลได้จำนวน 303 ค่า เป็นค่าอิทธิพลที่มาจากชุดเปรียบเทียบ 47 ค่า และชุดความสัมพันธ์ในงานวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ 256 ค่า ค่าขนาดอิทธิพลมีจำนวนทั้งหมด 303 ค่า ค่าขนาดอิทธิพลมีค่าสูงสุดเท่ากับ 5.450 ต่ำสุดเท่ากับ 0.000 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.473 ค่ามัธยฐานเท่ากับ 0.290 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.593 และวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลและความแตกต่างของค่าขนาดอิทธิพลจำแนกตามตัวแปรกำกับคุณลักษณะงานวิจัยด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว นำเสนอในตอนนี้อย่างเฉพาะตัวแปรที่นำมาใช้ในการวิจัยและออกแบบกิจกรรมครั้งนี้ 9 ตัวแปร คือ

2.1 ด้านเนื้อหาสาระทฤษฎี/แนวคิดหลักที่ใช้ในงานวิจัย แนวคิดจริยธรรมในการทำงานมีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลมากที่สุด ($\bar{d} = 1.045$) กลุ่มตัวแปรต้น การจัดกิจกรรม/การฝึกอบรมมีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลมากที่สุด ($\bar{d} = 0.999$) คุณธรรมจริยธรรมตามหลักพุทธศาสนามีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลมากที่สุด ($\bar{d} = 0.729$) ระดับชั้นปีของกลุ่มตัวอย่าง งานวิจัยที่ศึกษากลุ่มตัวอย่างระดับชั้นปีที่ 2 มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลมากที่สุด ($\bar{d} = 1.998$) ตัวแปรกำกับด้านนี้ที่ส่งผลให้ค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 จำนวน 4 ตัวแปร ได้แก่ ทฤษฎี/แนวคิดหลักที่ใช้ในงานวิจัย กลุ่มตัวแปรต้น กลุ่มตัวแปรตาม และระดับชั้นปีของกลุ่มตัวอย่าง

2.2 ด้านวิธีวิทยาการวิจัย ประเภทเครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรต้น แบบประเมินมีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลมากที่สุด ($\bar{d} = 1.317$) ประเภทเครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรตาม แบบประเมินมีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลมากที่สุด ($\bar{d} = 0.704$) ตัวแปรกำกับด้านนี้ที่ส่งผลให้ค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 จำนวน 2 ตัวแปร ได้แก่ ประเภทเครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรต้นและตัวแปรตาม

2.3 ด้านวิธีการจัดกิจกรรมทฤษฎี/แนวคิดหลักในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้เชิงประสบการณ์ของคอล์ปมีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลมากที่สุด ($\bar{d} = 5.450$) จำนวนตัวอย่างในการทดลอง 30 -60 คน มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลมากที่สุด ($\bar{d} = 1.014$) จำนวนเวลา 5-10 วัน มีค่าเฉลี่ยขนาด

อิทธิพลมากที่สุด ($\bar{d} = 1.721$) ตัวแปรกำกับด้านนี้ส่งผลให้ค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ.01 ได้แก่ ทฤษฎี/แนวคิดหลักในการจัดกิจกรรม

3. การสังเคราะห์งานวิจัยด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิเคราะห์เนื้อหาในตอนนี้มาจากการวิจัยจำนวน 36 เล่ม แบ่งเป็นงานวิจัยเชิงบรรยาย 31เล่ม วิจัยและพัฒนา 4 เล่มและเชิงปฏิบัติการ 1 เล่ม ส่วนใหญ่ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 25.00 รองลงมาคือ การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมและการพัฒนา กิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 19.44 สรุปได้ 3 ประเด็นดังนี้

3.1 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรม จริยธรรม ของนิสิตนักศึกษา ส่วนใหญ่นิสิตนักศึกษามีคุณธรรม จริยธรรมอยู่ในระดับปานกลาง-มาก ปัจจัยส่วนบุคคลของนิสิตนักศึกษา ได้แก่ เพศ ระดับชั้นปีที่ศึกษา สาขาวิชา/คณะที่แตกต่างกัน พบว่า ส่วนใหญ่ไม่ส่งผลคุณธรรม จริยธรรมของนิสิตนักศึกษา เช่นเดียวกับปัจจัยทางด้านครอบครัว ได้แก่ ฐานะทางครอบครัว ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง ในขณะที่อายุ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ส่วนใหญ่ส่งผลต่อคุณธรรมจริยธรรมของนิสิตนักศึกษาส่วนปัจจัยอื่นๆ เช่น กิจกรรมเสริมหลักสูตร ความฉลาดทางอารมณ์ ไม่สามารถสรุปได้ชัดเจนเนื่องจากงานวิจัยมีจำนวนน้อย

3.2 แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษาด้านคุณธรรม จริยธรรมงานวิจัยส่วนใหญ่ระบุว่าควรจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม เพิ่มมากขึ้นและต่อเนื่องทุกชั้นปี คิดเป็นร้อยละ63.63 รองลงมาเป็นการจัดกิจกรรมโดยการประสานความร่วมมือกับฝ่ายต่างๆ การจัดสภาพแวดล้อมภายในสถาบันการศึกษาที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม และการพัฒนาคณาจารย์ให้มีความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมและการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม คิดเป็นร้อยละ 36.36

3.3 แนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนิสิตนักศึกษา การเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านคุณธรรมจริยธรรมของครูอาจารย์ เป็นแนวทางที่ระบุมากที่สุด รองลงมามี 5 แนวทาง คือ การจัดให้มีการสอดแทรกประเด็นคุณธรรมจริยธรรมในรายวิชาต่างๆมากขึ้น ส่งเสริมการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมให้มากขึ้นและต่อเนื่อง จัดกิจกรรมเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้อภิปรายแสดงความคิดเห็น การจัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ และการให้ความรู้ ความตระหนักแก่นักศึกษาเกี่ยวกับการกระทำที่ถูกต้องด้านคุณธรรมจริยธรรม และกฎเกณฑ์ของสังคมส่วนแนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนิสิตนักศึกษา 4 ด้านหลัก คือ 1) ด้านการบริหารของสถาบันการศึกษา 2) ด้านการเรียนการสอน 3) ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร 4) ด้านบทบาทของครูอาจารย์

4. การสังเคราะห์คุณลักษณะทางวิชาชีพด้านคุณธรรม จริยธรรม ของนักศึกษาพยาบาล ระดับปริญญาตรี

งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ทั้งหมด 80 เล่ม มีงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม ของนักศึกษาพยาบาลหรือพยาบาลจำนวน 7 เล่ม ประกอบด้วยคุณธรรม จริยธรรม 10 ด้าน คุณธรรม จริยธรรมที่อยู่ในระดับพึงประสงค์ปานกลางหรือค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยหรือเป็นพฤติกรรม ที่เป็นปัญหามาก 5 ด้าน คือ ความรับผิดชอบ ความอดทน ความเมตตากรุณา ความเสียสละ และ ความซื่อสัตย์ ส่วนผลการวิเคราะห์เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมของ นักศึกษาพยาบาลหรือพยาบาล เพื่อนำมาเป็นส่วนหนึ่งของแนวทางในคัดเลือกคุณธรรมจริยธรรม จำนวน 11 เรื่อง มีคุณลักษณะหรือพฤติกรรมทางคุณธรรมจริยธรรมที่ถูกระบุไว้และสอดคล้องกันเป็น ส่วนใหญ่ตั้งแต่ 6 เรื่อง มีทั้งหมด 8 ด้าน เรียงตามลำดับความสอดคล้องจากมากไปน้อย ได้แก่ ความ รับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความเมตตากรุณา ความร่วมมือสามัคคี/มีมนุษยสัมพันธ์ ความมีระเบียบ วินัย ความเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ความยุติธรรม และความเสียสละ

สรุปคุณลักษณะทางด้านคุณธรรม จริยธรรมที่นำไปพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรสำหรับ พัฒนานักศึกษาพยาบาล โดยพิจารณา 2 ส่วนที่นำเสนอข้างต้นประกอบกันได้คุณธรรมจริยธรรมที่ ตรงกัน 4 ด้าน คือ ความเมตตากรุณา ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ และความเสียสละ ซึ่งนำไป พัฒนากิจกรรมพัฒนานักศึกษาพยาบาลในขั้นตอนต่อไป

5. การพัฒนาและประเมินกิจกรรมเสริมหลักสูตรในการพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพ นักศึกษาพยาบาล

การกำหนดการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพ สำหรับนักศึกษา พยาบาลผู้วิจัยได้คัดเลือกงานวิจัยที่มีค่าขนาดอิทธิพลอยู่ในระดับมาก จึงได้เลือกงานวิจัยที่มีค่าขนาด อิทธิพลตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ที่ 75 คือ มีค่าขนาดอิทธิพลตั้งแต่ 1.483 ขึ้นไป งานวิจัยที่เข้าเกณฑ์ 6 เล่ม และวิเคราะห์วิธีการจัดกิจกรรมคือ 1) การดำเนินกิจกรรม 2) เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรม 3) เทคนิคการจัดกิจกรรม 4) การประเมินผล ร่วมกับผลการวิเคราะห์อภิमानผลการวิเคราะห์เนื้อหาและ ทฤษฎีการมีส่วนร่วมของนักศึกษาของแอสตินร่างกิจกรรมเสริมหลักสูตรพัฒนาคุณลักษณะทาง วิชาชีพ สำหรับนักศึกษาพยาบาลประกอบด้วย คุณธรรม จริยธรรม 4 ด้าน คือ ความเมตตากรุณา ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ และความเสียสละ จัดกิจกรรมแบบมีส่วนร่วมและเน้นกระบวนการ กลุ่ม ใช้ทฤษฎีการเรียนรู้เรียนรู้เชิงประสบการณ์ของคอลลีเป็นหลักร่วมกับทฤษฎีการกระจำค่านิยม สารการเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมครั้งนี้ใช้แนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมทางวิชาชีพการพยาบาล เป็นหลัก เช่น ข้อบังคับสภาการพยาบาลว่าด้วยการรักษาจริยธรรมแห่งวิชาชีพการพยาบาลและการ ผดุงครรภ์ พ.ศ. 2550 สมรรถนะผู้ประกอบการวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ. 2553 และ จรรยาบรรณพยาบาลฉบับปีพุทธศักราช 2546 รวมทั้งศึกษาเอกสารและตำราที่เกี่ยวกับคุณธรรม

จริยธรรมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น หลักจริยธรรมสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล แนวทางการพัฒนาจริยธรรมไทย เทคนิคที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นการอภิปรายแสดงความคิดเห็น เกม กรณีศึกษา บทบาทสมมติ บรรยายส่วนการประเมินผลการเรียนรู้ 3 ระยะ คือ ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรม ระหว่างเข้าร่วมกิจกรรม และหลังเข้าร่วมกิจกรรม ด้านความรู้ความเข้าใจใช้วิธีการประเมินตามสภาพจริงหรือการตีค่าความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียนผ่านเทคนิคการตีค่าความสามารถในชั้นเรียนหรือการเขียนบันทึกการเรียนรู้ร่วมกับแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจคุณธรรมจริยธรรมทางการพยาบาล ด้านเจตคติใช้แบบประเมินเจตคติทางวิชาชีพการพยาบาล รวม 14 กิจกรรม ผ่านการประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมและความเป็นไปได้ของการจัดกิจกรรมโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 8 ท่าน ทุกกิจกรรมส่วนใหญ่มีความเหมาะสมและสามารถนำกิจกรรมไปใช้ได้จริงพร้อมทั้งนำข้อเสนอแนะไปปรับปรุงกิจกรรมให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

6. ผลการทดลองใช้และประเมินกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2557 สังกัดโรงเรียนพยาบาลรามาธิบดี คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 30 คน ที่สมัครใจเข้าร่วมกิจกรรม โดยจัดกิจกรรมระหว่างวันที่ 11 มกราคม ถึง 9 กุมภาพันธ์ 2558 จำนวน 6 ครั้ง ประมาณ 16 ชั่วโมง ผลการจัดกิจกรรมสรุปได้ดังนี้

6.1 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยด้านความรู้ความเข้าใจคุณธรรมจริยธรรมทางการพยาบาล โดยรวมก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม $\bar{x} = 15.80$, $SD = 2.27$ หลังเข้าร่วมกิจกรรม $\bar{x} = 17.33$, $SD = 1.92$)

6.2 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยด้านเจตคติทางวิชาชีพการพยาบาลโดยรวมก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม $\bar{x} = 136.37$, $SD = 9.711$ หลังเข้าร่วมกิจกรรม $\bar{x} = 143.83$, $SD = 10.511$)

6.3 คะแนนความรู้ความเข้าใจด้านคุณธรรมจริยธรรมหลังเข้าร่วมกิจกรรม (คะแนนเต็ม 100 คะแนน) คะแนนรวมสูงสุดเท่ากับ 90 คะแนน คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 79.40 คะแนน คะแนนต่ำสุดเท่ากับ 66 คะแนน

6.4 ผลการวิเคราะห์สิ่งที่นักศึกษาได้เรียนรู้จากการเข้าร่วมกิจกรรมจากแบบบันทึกการเรียนรู้ 7 ชิ้นงาน

1) ด้านคุณธรรมจริยธรรม นักศึกษาระบุว่าได้เรียนรู้มากที่สุด คือ ความเมตตา กรุณา ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ และความเสียสละ

2) สารการเรียนรู้อื่นๆที่ได้นักศึกษาระบุว่าได้เรียนรู้มากที่สุด คือ การรับฟังข้อมูล และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและการทำงานเป็นทีม

3) แนวทางในการนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันนักศึกษาระบุมากที่สุดคือ ปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเป็นอย่างดี และการเอื้อเฟื้อ ช่วยเหลือคนอื่นที่เดือดร้อน

4) แนวทางในการนำไปปฏิบัติในวิชาชีพการพยาบาลนักศึกษาระบุมากที่สุดคือ รับผิดชอบต่อหน้าที่ในการดูแลผู้ป่วยที่ได้รับมอบหมาย และปฏิบัติต่อผู้ป่วยด้วยกิริยาวาจาที่สุภาพอ่อนโยน

6.5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการประเมินผลการเรียนรู้โดยการประเมินตามสภาพจริง และใช้เทคนิคการตีค่าความสามารถในชั้นเรียนภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมจำนวน 7 ชิ้นงาน

1) ด้านทัศนคตินักศึกษาระบุมากที่สุดคือ การมีน้ำใจจะทำให้สังคมสงบสุขและวิชาชีพการพยาบาลเป็นวิชาชีพที่มีคุณค่า

2) ด้านคุณธรรมจริยธรรมนักศึกษาทุกคนระบุ คือ คุณธรรม จริยธรรม 4 ด้าน คือ ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ และความเมตตากรุณา นักศึกษาระบุมากที่สุด คือ ความรับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และความซื่อสัตย์ในวิชาชีพการพยาบาล

6.6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการบันทึกการสะสมความดี จำนวนทั้งหมด 22 พฤติกรรมพบว่า พฤติกรรมการทำความดีในชีวิตประจำวันปฏิบัติมากที่สุดคือ การเข้าห้องเรียนตรงเวลาหรือก่อนเวลา และการช่วยเหลือเพื่อนร่วมชั้นเรียน พฤติกรรมการทำความดีในวิชาชีพการพยาบาลที่ปฏิบัติมากที่สุดคือ ดูแลผู้ป่วยที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่ และช่วยเหลือเพื่อนหรือพยาบาลในการดูแลผู้ป่วย

6.7 ผลการประเมินการมีส่วนร่วมในกิจกรรม โดยนักศึกษาเป็นผู้ประเมินตนเองภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมทุกครั้งร่วมกับการประเมินโดยเพื่อนแบ่งระดับ 3 ระดับคือ ระดับดี ระดับพอใช้ และระดับปรับปรุง คะแนนเฉลี่ยทั้งหมดอยู่ในระดับดี

6.8 ผลการประเมินผลความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล

1) ผลการวิเคราะห์จากแบบประเมินการจัดกิจกรรมการบรรลุวัตถุประสงค์ในการเข้าร่วมกิจกรรม กิจกรรมน่าสนใจและส่งเสริมการเรียนรู้ ความเหมาะสมของการดำเนินกิจกรรม และความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมกิจกรรม คะแนนประเมินทุกรายการอยู่ในระดับมากที่สุด มีข้อควรปรับปรุง เช่น เวลาการจัดกิจกรรมควรจัดช่วงปิดภาคเรียนและต่อเนื่อง ปรับการเขียนบันทึกการเรียนรู้ให้น้อยลง และปรับขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมในช่วงสรุปให้กระชับมากขึ้น

2) ผลการวิเคราะห์การสัมภาษณ์นักศึกษาจำนวน 10 คน เกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษา พบว่าการเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้ นักศึกษาได้รับความรู้และประสบการณ์

ต่างๆในด้านคุณธรรม จริยธรรมที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันและวิชาชีพการพยาบาลการจัดกิจกรรมส่วนใหญ่เหมาะสมหลากหลายและให้ประสบการณ์ที่ดีในด้านอื่น เช่น การทำงานร่วมกับเพื่อน การเห็นคุณค่าของผู้อื่น ในส่วนข้อควรปรับปรุง คือ การประเมินกิจกรรมและการเขียนบันทึก การเรียนรู้ควรปรับลดลง เพิ่มการแสดงบทบาทสมมติทำให้เห็นภาพได้ชัดเจน และมีสถานการณ์ที่หลากหลายนักศึกษามีส่วนร่วมได้มากขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

1. สถานภาพของงานวิจัยที่เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี

รายงานวิจัยและวิทยานิพนธ์จำนวน 80 เล่ม สังเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์ห่อภิมาณ จำนวน 44 เล่ม และสังเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา 36 เล่ม สถานภาพของงานวิจัยเบื้องต้นแบ่งเป็น 4 ด้าน

1.1 ด้านพิมพ์และผู้วิจัย พบว่า งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ครั้งนี้พิมพ์เผยแพร่ในช่วงปี พ.ศ. 2546-2550 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 31.25 รองลงมาคือ ในช่วงปี พ.ศ. 2536-2540 และ 2541-2545 จำนวนเท่ากันคิดเป็นร้อยละ 21.25 เมื่อพิจารณาแนวโน้มของจำนวนงานวิจัยที่เพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน พบว่า เริ่มตั้งแต่ในช่วงปี พ.ศ. 2536-2540 มีจำนวนงานวิจัย 17 เล่ม เป็นงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลมากที่สุดเท่ากับ 6 เล่ม อาจเนื่องจากการสัมมนาพยาบาลศาสตร์แห่งชาติครั้งที่ 2 ปี พ.ศ. 2536 ได้ระบุแนวทางในการพัฒนาคุณภาพของบัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์ด้านการปฏิบัติ การบริหาร การวิจัย และการพัฒนาจริยธรรม (มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, คณะพยาบาลศาสตร์ และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, คณะพยาบาลศาสตร์, 2544: 81) ทำให้ผู้วิจัยซึ่งส่วนใหญ่เป็นอาจารย์ในสถาบันการศึกษาทำการวิจัยในประเด็นนี้มากขึ้น ต่อมาเมื่อประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องพัฒนาคนไทยทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต ประเด็นคุณธรรมจริยธรรมได้รับความสนใจในหลากหลายสาขาวิชาจึงทำให้งานวิจัยมีจำนวนมากขึ้น ส่วนสถาบันที่ผลิตงานวิจัยมากที่สุด คือ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒรองลงมา คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คิดเป็นร้อยละ 23.75 และ 18.75 ตามลำดับ ซึ่งจำนวนงานวิจัยใกล้เคียงกันอาจเนื่องจากเป็นสถาบันการศึกษาขนาดใหญ่และมีชื่อเสียงทางด้านทางการศึกษามาเป็นเวลานาน รวมทั้งมีสาขาวิชาต่างๆที่เกี่ยวกับทางการศึกษาทั้งระดับปริญญาโทและเอก เช่น อุดมศึกษา จิตวิทยา การศึกษา วิจัยการศึกษา วิจัยพฤติกรรมศาสตร์ หลักสูตรและการสอน อีกประการหนึ่งอาจเป็นที่การสืบค้นข้อมูลที่ใช้ฐานข้อมูล 3 แห่งคือ thailis หอสมุดกลางจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ส่วนสาขาวิชาที่ผลิตงานวิจัยมากที่สุด คือ สาขา

จิตวิทยา/จิตวิทยาการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 27.50 เนื่องจากเป็นศาสตร์ที่เกี่ยวกับการเรียนรู้และการพัฒนาผู้เรียน ช่วยให้เข้าใจพฤติกรรมของผู้เรียนและกระบวนการเรียนรู้ (สุรงค์ไคว์ตระกูล, 2556: 1) สอดคล้องการนำไปใช้เพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษา จุดมุ่งหมายหลักเพื่อปรับพฤติกรรมให้เหมาะสมทางด้านคุณธรรมจริยธรรม สุดท้ายคือ ตำแหน่งงานของผู้วิจัย พบว่า ส่วนใหญ่เป็นอาจารย์ คิดเป็นร้อยละ 56.25 อาจเนื่องจากบทบาทหน้าที่ของอาจารย์นั้นนอกจากการสอนเพื่อให้ความรู้แก่นิสิตนักศึกษาแล้วยังมีหน้าที่สำคัญคือ การอบรมนิสิตนักศึกษาให้มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ เช่น รู้จักแยกแยะความถูกผิด การรู้จักเสียสละไม่เห็นแก่ตัว (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา, 2543: 6-7) สอดคล้องกับแนวปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพคณาจารย์มหาวิทยาลัยมหิดลส่วนหนึ่งระบุว่า อาจารย์พึงส่งเสริมให้นักศึกษาปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพของตนเองและเป็นผู้ที่มีความรู้คู่คุณธรรม (มหาวิทยาลัยมหิดล, 2551: ออนไลน์) ดังนั้นครุอาจารย์ย่อมเป็นผู้ที่ต้องการพัฒนานิสิตนักศึกษาให้เป็นคนดีมีคุณธรรม จริยธรรมจึงทำให้มีความสนใจศึกษาประเด็นด้านคุณธรรม จริยธรรม

1.2 ด้านเนื้อหาสาระของงานวิจัยพบว่างานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์มากกว่า 1 ข้อวัตถุประสงค์ส่วนใหญ่ศึกษาเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมด้านต่างๆในนิสิตนักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 80.00 เนื่องจากการสังเคราะห์งานวิจัยครั้งนี้มีงานวิจัยเชิงบรรยายมากที่สุด ซึ่งงานวิจัยประเภทนี้เน้นการรวบรวมข้อมูลเพื่อบรรยายสภาพ บริบท ปรากฏการณ์ และปัญหาต่างๆ เป็นต้น (วรรณิ แกมเกตุ, 2551: 30) นอกจากนี้งานวิจัยประเภทอื่นส่วนใหญ่มักจะต้องมีการศึกษาสภาพปัญหาหรือระดับคุณธรรม จริยธรรมของนิสิตนักศึกษาร่วมด้วยเพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในขั้นต่อไปส่วนทฤษฎีแนวคิดหลักที่ใช้ในงานวิจัยที่ถูกนำมาใช้มากที่สุด คือ ทฤษฎีการพัฒนาใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของโคลเบิร์ก คิดเป็นร้อยละ 18.75 อาจเนื่องจากการใช้เหตุผลในการตัดสินใจเลือกกระทำของบุคคลในสถานการณ์ต่างๆเป็นสิ่งสำคัญ ทฤษฎีนี้เชื่อว่าการพัฒนาจริยธรรมของบุคคลดำเนินเป็นขั้นตอนผ่านกระบวนการรับรู้ทางสังคม การพัฒนาทั้งการปฏิบัติและสติปัญญา และบุคคลที่มีวุฒิภาวะเชิงจริยธรรมจะแสดงออกถึงการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมได้ชัดเจน ทฤษฎีนี้ได้แบ่งระดับขั้นพัฒนาการของการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมเป็น 6 ขั้น ที่สอดคล้องกับระดับอายุโดยระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในขั้นสูง คือขั้นที่ 5 และ 6 ซึ่งเป็นการคิดไตร่ตรองด้วยเหตุผลที่จะเลือกกระทำเพราะจะเกิดประโยชน์ต่อคนส่วนมาก ซึ่งจะเกิดขึ้นเมื่อบุคคลนั้นมีการพัฒนาในด้านความคิด มีคุณธรรมจริยธรรม และสามารถแยกถูกผิดได้ อายุของบุคคลที่จะใช้เหตุผลในขั้นนี้จะอยู่ระหว่าง 16 ปีขึ้นไป (สิวลีศิริไล, 2555: 91-93) สอดคล้องกับบุคคลที่เป็นนิสิตนักศึกษาซึ่งถือว่าเป็นผู้ที่ผ่านกระบวนการพัฒนาในระบบการศึกษาตั้งแต่การศึกษาขั้นพื้นฐานจนถึงขั้นอุดมศึกษา เมื่อพิจารณาอายุของนิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่ไม่น้อยกว่า 17 ปี ตามทฤษฎีนี้แล้วนิสิตนักศึกษาควรจะมีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในขั้นที่ 5 และ 6 และทฤษฎีนี้ยังสามารถใช้ในการศึกษาและพัฒนาจริยธรรมในนิสิตนักศึกษาทุกระดับชั้นปีและทุกสาขาวิชา ดังนั้นงานวิจัยส่วนใหญ่ศึกษาระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมระดับชั้นปีของกลุ่ม

ตัวอย่างในงานวิจัยเชิงทดลอง พบว่า ระดับชั้นปีที่ 1 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 31.25 อาจเนื่องจากนิสิตนักศึกษาในระดับชั้นปีที่ 1 ถือเป็นน้องใหม่ระดับอุดมศึกษาได้รับความรู้และการพัฒนาในด้านต่างๆน้อยกว่าชั้นปีอื่น สำหรับงานวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ที่มีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆกับคุณธรรมจริยธรรมของนิสิตนักศึกษา ปัจจัยส่วนบุคคล/ภูมิหลังเป็นปัจจัยที่นำมาศึกษามากที่สุด และตัวแปรหนึ่งในปัจจัยส่วนบุคคล คือ ระดับชั้นปี ดังนั้นจึงต้องทำการศึกษาในนิสิตนักศึกษาทุกระดับชั้นปีเพื่อนำข้อมูลมาศึกษาความสัมพันธ์จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับชั้นปีที่ 1-4 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50.00

1.3 ด้านวิธีวิทยาการวิจัย พบว่างานวิจัยบางเล่มมีหลายขั้นตอนและการสุ่มหรือเลือกกลุ่มตัวอย่างแต่ละขั้นตอนแตกต่างกัน ในภาพรวมของงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ทั้งหมดพบว่า มีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 35.00 รองลงมาเป็นการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นและหลายขั้นตอนจำนวนใกล้เคียงกัน คิดเป็นร้อยละ 27.50 และ 26.25 ตามลำดับสำหรับงานวิจัยเชิงทดลองมีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 43.75 เนื่องจากเป็นแบบแผนการวิจัยเชิงทดลองทางสังคมศาสตร์ที่ศึกษาเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมในนิสิตนักศึกษา บางครั้งไม่สามารถจัดกระทำหรือการสุ่มตัวอย่างอย่างครบถ้วน นอกจากนี้เป็นงานวิจัยที่จัดกิจกรรมหรือโปรแกรมพัฒนานิสิตนักศึกษาซึ่งต้องใช้เวลาในการวิจัยพอสมควรและตามหลักจริยธรรมการวิจัยในคนนั้นกลุ่มตัวอย่างต้องได้รับการบอกกล่าวอย่างครบถ้วนชัดเจนพร้อมทั้งยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัยอย่างเต็มใจดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกกลุ่มตัวอย่างให้ตรงกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยและที่สำคัญต้องสมัครใจเข้าร่วมการวิจัยด้วย ส่วนงานวิจัยเชิงสหสัมพันธ์มีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอนและแบ่งชั้นใกล้เคียงกัน คิดเป็นร้อยละ 39.29 และ 35.71 ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะการวิจัยซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อทำนายความสัมพันธ์ของตัวแปร พฤติกรรม และปรากฏการณ์ต่างๆ ซึ่งต้องอาศัยการสุ่มตัวอย่างแบบอาศัยความน่าจะเป็น (วรณิ แกมเกตุ, 2551: 125-126) ประเภทเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยบางงานวิจัยใช้เครื่องมือมากกว่า 1 ประเภท พบว่า แบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่ถูกนำมาใช้มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 75.00รองลงมาคือ แบบทดสอบ/แบบวัด คิดเป็นร้อยละ 50.00 เนื่องจากแบบสอบถามใช้สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างมักประกอบด้วยข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง คำถามเกี่ยวกับตัวแปรต้นและตัวแปรตาม ซึ่งเป็นวิธีที่สะดวกสามารถรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนมาก ประหยัดเวลา และค่าใช้จ่าย นอกจากนี้สรุปผลได้ง่าย (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2553: 126, 155) เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยมีคุณภาพอยู่ในระดับดีมากเป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 71.25 เนื่องจากเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลส่งต่อผลความถูกต้องของการวัดค่าตัวแปรที่ต้องการศึกษาถ้าเครื่องมือวิจัยไม่มีคุณภาพย่อมทำให้ผลการวิจัยคลาดเคลื่อนและไม่น่าเชื่อถือ (วรณิ แกมเกตุ, 2551: 205) ผู้วิจัยส่วนใหญ่เห็นความสำคัญของการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ นอกจากนี้การประเมินเพื่อคัดเลือกงานวิจัยในครั้งนี้คุณภาพ

ของเครื่องมือเป็นประเด็นหนึ่งที่ได้ประเมิน ดังนั้นงานวิจัยส่วนใหญ่จึงมีคุณภาพของเครื่องมืออยู่ในระดับดี-ดีมากคิดเป็นร้อยละ 81.25 สุดท้ายคือ การวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งงานวิจัยส่วนใหญ่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลมากกว่า 1 วิธี พบว่า สถิติบรรยาย (descriptive statistic) ใช้มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 93.75 เนื่องจากเป็นสถิติที่ใช้บรรยายลักษณะของข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง เช่น การแจกแจงความถี่ซึ่งงานวิจัยส่วนใหญ่มักมีการนำเสนอข้อมูลต่างๆเป็นจำนวนและร้อยละ เช่นข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

1.4 ด้านวิธีวิทยาการวิจัยและวิธีการจัดกิจกรรมสำหรับงานวิจัยเชิงทดลองและเชิงวิจัยและพัฒนา 16 เล่ม การออกแบบการทดลองแท้จริงวัดสองครั้ง (true control group pretest-posttest) มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 43.75 เนื่องจากเป็นแบบแผนการวิจัยที่สามารถสรุปผลการวิจัยได้ชัดเจนว่าการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับกลุ่มทดลองเป็นผลมาจากการจัดกระทำ นอกจากนี้เป็นแบบแผนการทดลองที่สามารถควบคุมตัวแปรแทรกซ้อนได้ดี นอกจากนี้พบว่างานวิจัยส่วนใหญ่มีการควบคุมตัวแปรแทรกซ้อน คิดเป็นร้อยละ 62.50 ส่วนการจัดกิจกรรม/โปรแกรมเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมสำหรับนิสิตนักศึกษาใช้แนวคิดทางพุทธศาสนาจัดกิจกรรมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 31.25 เนื่องจากหลักศีลธรรมในพระพุทธศาสนาเป็นแม่แบบของจริยธรรมสามารถแบ่งได้เป็น 3 ระดับ คือ หลักศีลธรรมของจริยธรรมระดับต้นได้แก่ เบญจศีล และเบญจธรรม หลักศีลธรรมของจริยธรรมระดับกลางได้แก่ กุศลกรรมบถ 10 และหลักศีลธรรมของจริยธรรมระดับสูงได้แก่ มรรคมีองค์ 8 (สิวลีศิริไล, 2555: 117-119) สอดคล้องกับการวิจัยของฐิติวัธน์ สุขป้อม (2557) ได้พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตด้านคุณธรรมจริยธรรม โดยใช้หลักคำสอนทางพุทธศาสนา 6 ด้าน คือ ฉันทะ อริยสัจ 4 โยนิโสมนสิการ กัลยาณมิตร พรหมวิหาร 4 และวิมังสา สำหรับเทคนิคการจัดกิจกรรมนั้นงานวิจัยแต่ละเล่มมีมากกว่า 1 วิธี พบว่า งานวิจัยทุกเล่มใช้วิธีการอภิปราย เนื่องจากวิธีที่ทำให้นิสิตนักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างทั่วถึง เปิดโอกาสให้ได้แสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ทำให้ได้ข้อมูลที่หลากหลายมากขึ้น นอกจากนี้ยังช่วยให้พัฒนาทักษะด้านอื่นๆ เช่น การรับฟังความคิดเห็น การโต้แย้งอย่างมีเหตุผล การคิดวิเคราะห์

2. การสังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณด้วยวิธีการวิเคราะห์อภิมาน

งานวิจัยที่มาสังเคราะห์จำนวน 44 เล่ม วิเคราะห์ค่าขนาดอิทธิพลได้จำนวน 303 ค่า มาวิเคราะห์ตัวแปรกำกับซึ่งเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA) มีค่าขนาดอิทธิพลเป็นตัวแปรตาม และคุณลักษณะงานวิจัยเป็นตัวแปรต้น เพื่อค้นหาว่ามีตัวแปรคุณลักษณะใดที่เป็นตัวแปรกำกับที่ส่งให้เกิดความแตกต่างของค่าขนาดอิทธิพล (นงลักษณ์วิรัชชัย และคณะ, 2550: 41) ผลการวิจัยในครั้งนี้มีตัวแปรกำกับ 17 ตัวแปร พบว่า ด้านการพิมพ์และผู้วิจัย มีตัวแปรกำกับ 3 ตัวแปร ได้แก่ ปีที่พิมพ์เผยแพร่ สาขาวิชาที่ผลิตงานวิจัย และ

ประเภทงานวิจัย ด้านเนื้อหาสาระ มีตัวแปรกำกับ 5 ตัวแปร ได้แก่ ทฤษฎี/แนวคิดหลักที่ใช้ในงานวิจัย กลุ่มตัวแปรต้น กลุ่มตัวแปรตาม สาขาวิชาของกลุ่มตัวอย่าง และระดับชั้นปีของกลุ่มตัวอย่าง ด้านวิธีวิทยาการวิจัย มีตัวแปรกำกับ 8 ตัวแปร ได้แก่ แบบแผนการวิจัย การออกแบบการทดลอง วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ประเภทสมมติฐาน ประเภทเครื่องมือวัดตัวแปรต้นและตัวแปรตาม ประเภทสถิติที่ใช้ทดสอบ และประเภทการเปรียบเทียบ ด้านวิธีการจัดกิจกรรมมีตัวแปรกำกับ 1 ตัวแปร ได้แก่ แนวคิด/ทฤษฎีในการจัดกิจกรรมส่วนใหญ่สอดคล้องกับอภิชา อารุณโรจน์ (2553) ที่ศึกษาอิทธิพลของคุณลักษณะผู้เรียนและการจัดการเรียนการสอนที่มีต่อการคิดขั้นสูงที่ส่งผ่านต่อการคิดขั้นต้น จำนวนงานวิจัย 90 เล่ม เป็นงานวิจัยเชิงทดลอง 73 เล่ม และเชิงสหสัมพันธ์ 17 เล่ม พบว่า ตัวแปรกำกับ 14 ตัวแปร ส่วนใหญ่เป็นตัวแปรด้านวิธีวิทยาการวิจัย ได้แก่ สาขาที่ผลิตงานวิจัย วัตถุประสงค์ของการวิจัย แบบแผนการวิจัย เครื่องมือวัดตัวแปรต้น ความเที่ยงของเครื่องมือวัดตัวแปรต้น ความตรงของเครื่องมือวัดตัวแปรต้น ความเที่ยงของเครื่องมือวัดตัวแปรตาม วิธีการเลือกตัวอย่าง การควบคุมตัวแปรแทรกซ้อน ประเภทการวิเคราะห์ ประเภทการเปรียบเทียบ ประเภทสถิติทดสอบ และผลการทดสอบทางสถิติ ในขณะที่เกลเลกเฮอร์และโพลานิน (Gallagher and Polanin, 2015) ศึกษาอิทธิพลของการฝึกอบรมทางการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะทางวัฒนธรรมสำหรับพยาบาลวิชาชีพ และนักศึกษาพยาบาลโดยการวิเคราะห์ห่อภิมาณกลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาพยาบาลหรือพยาบาลวิชาชีพ จำนวนงานวิจัย 25 เล่ม เป็นงานวิจัยเชิงทดลองทั้งหมด มีตัวแปรกำกับ 4 ตัวแปร คือ ประเภทเครื่องมือ สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง การเผยแพร่ผลงาน และทุนวิจัย การวิเคราะห์ห่อภิมาณมีการตรวจสอบตัวแปรกำกับที่ส่งผลต่อค่าขนาดอิทธิพลที่นิยมใช้ 2 วิธี คือ การวิเคราะห์ความแปรปรวน และการวิเคราะห์การถดถอย (อภิชา อารุณโรจน์, 2553: 154) สำหรับการวิเคราะห์ห่อภิมาณครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาอิทธิพลของตัวแปรกำกับใช้เพียงวิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนเท่านั้น งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์นั้นยังขาดความเป็นตัวแทนที่ดีเนื่องจากงานวิจัยส่วนใหญ่เป็นวิทยานิพนธ์ในระดับปริญญาโทและเอก รวมทั้งขาดความหลากหลายของงานวิจัยจากแหล่งต่างๆ ดังนั้นผลการวิเคราะห์ตัวแปรกำกับนี้ใช้อ้างอิงเฉพาะงานวิจัยที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเท่านั้น แต่สามารถใช้เป็นแนวทางในการคัดเลือกตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยในครั้งต่อไป สำหรับข้อค้นพบจากการวิเคราะห์ห่อภิมาณในครั้งนี้ ได้แก่ ค่าขนาดอิทธิพลจากงานวิจัยเชิงทดลองผู้วิจัยได้นำไปเป็นเกณฑ์คัดเลือกงานวิจัยที่มีค่าขนาดอิทธิพลที่อยู่ในระดับมากกว่า 0.80 ขึ้นไป และอยู่ในระดับเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 75 เพื่อกำหนดการจัดกิจกรรมสำหรับพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม และผลการวิเคราะห์ตัวแปรกำกับคุณลักษณะงานวิจัยบางตัวแปรได้นำไปรวมออกแบบการจัดกิจกรรมครั้งนี้ด้วย

3. การสังเคราะห์งานวิจัยด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

งานวิจัยที่นำมาวิเคราะห์เนื้อหามีจำนวน 36 เล่ม ที่ศึกษาเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมของนิสิตนักศึกษาผลการสังเคราะห์ครั้งนี้พบว่า ปัจจัยส่วนใหญ่ที่ส่งผลต่อคุณธรรมจริยธรรมของ นิสิต

นักศึกษา ได้แก่ อายุ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่านิสิตนักศึกษาที่อายุมากมีพฤติกรรมทางจริยธรรมสูงกว่านิสิตนักศึกษาที่อายุน้อย นิสิตนักศึกษากลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหรือคะแนนเฉลี่ยสูงมีระดับคุณธรรมจริยธรรมสูงกว่ากลุ่มอื่น อาจเนื่องจากนิสิตนักศึกษาที่อายุมากมีการเรียนรู้ประสบการณ์ทางสังคมมากกว่านิสิตนักศึกษาที่อายุน้อย และนิสิตนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงแสดงว่ามีการพัฒนาทางด้านสติปัญญาอยู่ในระดับที่เหมาะสมจึงทำให้มีคุณธรรมจริยธรรมในระดับสูงซึ่งสอดคล้องทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมของดวงเดือน พันธุนาวิน แบ่งเป็น 3 ส่วนตามลักษณะของต้นไม้พฤติกรรมทางจริยธรรมหรือพฤติกรรมของคนดีเหมือนดอกผล จิตลักษณะพื้นฐาน 3 ประการที่เสมือนเป็นรากของต้นไม้คือ สติปัญญาเป็นความเฉลียวฉลาดมีความสามารถทางการคิด ประสบการณ์ทางสังคมเป็นความเข้าใจมนุษย์และสังคมตลอดจนสภาพแวดล้อมต่างๆ และสุขภาพจิต จิตลักษณะเหล่านี้ที่ส่งเสริมให้บุคคลแสดงพฤติกรรมที่ดี (เนืออน พิณประดิษฐ์, 2555: 116-117) นอกจากนี้สอดคล้องกับการวิจัยและพัฒนาตัวบ่งชี้คุณธรรม จริยธรรม (นงลักษณ์ วิรัชชัย, ชยุดมภิรมย์สมบัติ และศจีมาจ ณ วิเชียร, 2551) เปรียบเทียบคุณธรรม จริยธรรมตามการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ 6 กลุ่ม คือ น้อยกว่า 20 ปี 21-30 ปี 31-40 ปี 41-50 ปี 51-60 ปี และมากกว่า 60 ปี พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุมากกว่า 60 ปี มีคะแนนคุณธรรมจริยธรรมสูงที่สุด และกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุน้อยกว่า 20 ปี มีคะแนนคุณธรรมจริยธรรมต่ำที่สุด ส่วนแนวทางการพัฒนาและการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษาด้านคุณธรรมจริยธรรม พบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่เสนอให้จัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม เพิ่มมากขึ้นและต่อเนื่องทุกชั้นปี รองลงมาคือ การจัดกิจกรรมโดยการประสานความร่วมมือกับฝ่ายต่างๆ สอดคล้องกับทฤษฎีการมีส่วนร่วมของนักศึกษาของแอสตินที่ระบุประเด็นสำคัญคือ การพัฒนาบุคลิกภาพและผลการเรียนรู้เป็นสัดส่วนโดยตรงกับปริมาณและคุณภาพของการมีส่วนร่วมของนักศึกษา (สำเนาวิ ขจรศิลป์, 2542: 126-127) เมื่อฝ่ายกิจการนิสิตนักศึกษาจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมมากขึ้นย่อมทำให้นิสิตนักศึกษามีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมมากขึ้น และควรประสานงานกับฝ่ายต่างๆ เช่น ฝ่ายวิชาการเพื่อจัดเวลาว่างจากการเรียนการสอนตรงกับช่วงเวลาที่มีการจัดกิจกรรมหรือกำหนดเวลาให้ชัดเจนในปฏิทินการศึกษาที่เป็นช่วงสำหรับจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมเพิ่มมากขึ้น

4. สังเคราะห์คุณลักษณะทางวิชาชีพด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลระดับปริญญาตรี

สรุปคุณลักษณะทางด้านคุณธรรมจริยธรรมที่นำไปพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรสำหรับพัฒนานักศึกษาพยาบาล โดยพิจารณา 2 ส่วนคือ คุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลที่อยู่ในระดับปานกลางถึงน้อยหรือเป็นพฤติกรรมที่เป็นปัญหาระดับมากและผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมที่พึงประสงค์นักศึกษาพยาบาลหรือพยาบาลวิชาชีพคุณธรรมจริยธรรมที่ตรงกัน 4 ด้าน คือ ความรับผิดชอบ ความเมตตากรุณา ความซื่อสัตย์ และความเสียสละ ซึ่งนำไปพัฒนา

กิจกรรมพัฒนานักศึกษาพยาบาลมีความสอดคล้องกับการศึกษาจริยธรรมในวิชาชีพการพยาบาลเชิงบวก พบว่า จริยธรรมที่พยาบาลส่วนใหญ่ปฏิบัติ 10 เรื่อง คือ การพิทักษ์สิทธิผู้ป่วย ความซื่อสัตย์ ความเอื้ออาทร การช่วยเหลือโดยไม่รับสิ่งตอบแทน การมีระเบียบวินัย การเสียสละ การมีพฤติกรรมการบริการและมีใจให้บริการที่ดี การดูแลผู้ป่วยอย่างเท่าเทียมและไม่เลือกปฏิบัติ ความรับผิดชอบ และการรักษาความลับ (มณี อภานันท์กุล และคณะ, 2556) ถึงแม้ว่าการสังเคราะห์คุณลักษณะทางวิชาชีพด้านคุณธรรมจริยธรรมในครั้งนี้อาจสอดคล้องกับพฤติกรรมจริยธรรมของพยาบาล แต่เพื่อให้การกำหนดคุณลักษณะที่นำมาพัฒนา มีความสอดคล้องสภาพปัญหาที่มากขึ้นควรใช้การประเมินความต้องการจำเป็นร่วมด้วยเนื่องจากเป็นกระบวนการกำหนดความแตกต่างระหว่างสภาพที่เกิดขึ้นกับสภาพที่ควรจะเป็น (สุวิมล ว่องวานิช, 2558: 62)

5. ผลของการทดลองกิจกรรมเสริมหลักสูตรในการพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพนักศึกษาพยาบาล

การพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพด้านคุณธรรม จริยธรรม 4 ด้าน คือ ความเมตตากรุณา ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ และความเสียสละ ใช้การจัดกิจกรรมแบบมีส่วนร่วมและเน้นกระบวนการกลุ่ม ประกอบกับทฤษฎีการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ของคอลป์ ทฤษฎีการกระจายค่านิยม และคุณธรรม จริยธรรมในวิชาชีพการพยาบาล ผลการวิเคราะห์แบ่งเป็น 3 ด้าน คือ

5.1 ผลการวิเคราะห์ความรู้ความเข้าใจคุณธรรมจริยธรรมทางการพยาบาล

เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยจากแบบทดสอบก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรม โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คะแนนหลังเข้าร่วมกิจกรรมมากกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมเมื่อรวมคะแนนในส่วนนี้กับคะแนนจากการบันทึกการเรียนรู้ และคะแนนแนวทางการนำไปใช้ประเมินโดยใช้เทคนิคการตีความสามารในชั้นเรียน คะแนนเต็ม 100 คะแนน พบว่า คะแนนเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ดี โดยสรุปด้านความรู้ความเข้าใจภายหลังเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี เนื่องจากการจัดกิจกรรมครั้งนี้มีการสอดแทรกสาระทางด้านคุณธรรมจริยธรรมทุกกิจกรรมเริ่มจากคุณธรรมจริยธรรมในชีวิตประจำวันที่เป็นเรื่องใกล้ตัวของนักศึกษาแล้วค่อยๆเพิ่มความลึกซึ้งลงในประเด็นคุณธรรม จริยธรรมของวิชาชีพการพยาบาล เป็นไปตามหลักการจัดการเรียนการสอนทางตรง (Direct Instruction) การจัดเนื้อหาสาระต้องเป็นตามลำดับขั้นตอนหรือลำดับจากขั้นพื้นฐานไปขั้นซับซ้อน เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจสาระต่างๆได้ดี (ทิตนา แชมมณี, 2557: 113) นอกจากนี้ยังจัดกิจกรรมให้นิสิตนักศึกษาซึ่งเป็นวัยผู้ใหญ่ตอนต้นนั้นสอดคล้องหลักการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ (สุวัฒน์วัฒนวงศ์, 2555: 7-26) ได้แก่ 1) แรงจูงใจในการเรียน (Motivation to Learn) สาระการเรียนรู้ในกิจกรรมตรงกับระดับความรู้และประสบการณ์ของนักศึกษารวมทั้งสามารถนำความรู้ไปใช้ในการฝึกปฏิบัติบนหอผู้ป่วยซึ่งจะช่วยสร้างแรงจูงใจในการทำกิจกรรม 2) ความต้องการในการเรียนรู้และวิธีการเรียน

(Learning Need and Styles) เนื่องจากนักศึกษาแต่ละคนมีความถนัดความชอบต่างกันในการจัดกิจกรรมครั้งนี้จึงจัดกิจกรรมที่หลากหลายทั้งด้านตรรกวิทยาใช้เหตุผล การวิเคราะห์ และด้านศิลปะ การวาดภาพ การแสดงบทบาทสมมติ 3) ความรู้เดิมและประสบการณ์ (Previous Knowledge and Experience) นักศึกษาวัยนี้ย่อมมีประสบการณ์พอสมควร การจัดกิจกรรมนี้มีการให้นักศึกษาได้ทวนคิดถึงประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องนำมาวิเคราะห์และแลกเปลี่ยนกับสมาชิกในกลุ่ม ซึ่งการเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับประสบการณ์เดิมของนักศึกษาจะเกิดการเรียนรู้ดีขึ้น 4) การฝึกภาคปฏิบัติหรือการประยุกต์ (Practice or Apply Learning) การฝึกภาคปฏิบัติสำหรับการเรียนการสอนทางวิชาชีพการพยาบาลมีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาได้นำความรู้ไปปฏิบัติในสถานการณ์จริง จึงได้สอดแทรกกิจกรรมในสถานการณ์จำลองที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมจริยธรรมทั้ง 4 ด้าน ทั้งการแสดงบทบาทสมมติและกรณีศึกษา ดังนั้นจึงทำให้นักศึกษาเรียนรู้ได้อย่างดีมีคะแนนความรู้ความเข้าใจคุณธรรมจริยธรรมทางการพยาบาลหลังเข้าร่วมกิจกรรมมากกว่าก่อนเข้าร่วม กิจกรรม และคะแนนโดยภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ดีสอดคล้องกับการศึกษาการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างพฤติกรรม การเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยสำหรับนักศึกษาพยาบาลของพิชชาภรณ์ จันทนกุล (2554) ใช้วิธีการสอนต่างๆ คือ การกระจายค่านิยม การสาธิต การแสดงบทบาทสมมติ การอภิปรายกลุ่มย่อยกรณีศึกษาและการประชุมปรึกษาทางคลินิก บุรณาการในการสอนวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและการพยาบาลจิตเวช 1 ในภาคทฤษฎี พบว่า คะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยของกลุ่มทดลองก่อนและหลังสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยคะแนนหลังการสอนมากกว่าก่อนการสอน เปรียบระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนภาคปฏิบัติคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยของกลุ่มทดลองก่อนและหลังสอนพบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องการศึกษาของสายฝน เอกวารางกูร (2558) บุรณาการการจัดการเรียนรู้ 3 แนวคิด คือ การจัดการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ การโค้ชและการพัฒนาเยาวชนเชิงบวก ผ่านกิจกรรมและการปฏิบัติการพยาบาลกับผู้ป่วยจิตเวช นักศึกษาพยาบาลมีคะแนนเฉลี่ยด้านความรู้และทักษะการปฏิบัติการหลังเรียนรู้เท่ากับ 82.74 สูงกว่าก่อนเรียนรู้ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 48.97 กรณีที่คะแนนเฉลี่ยจากแบบทดสอบด้านความเมตตากรุณา และความเสียสละแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเนื่องจากความเมตตา กรุณา และความเสียสละ มีจำนวนกิจกรรมที่พัฒนาคุณลักษณะข้างต้นจำนวน 7 และ 6 กิจกรรมตามลำดับ ซึ่งน้อยกว่าด้านความรับผิดชอบและความซื่อสัตย์ซึ่งมีจำนวนกิจกรรมที่พัฒนา 8 กิจกรรมเท่ากัน นอกจากนี้แบบทดสอบมีจำนวนด้านละ 5-6 ข้อ ซึ่งอาจน้อยเกินไปทำให้ไม่ครอบคลุมพฤติกรรม 7 ข้อของคุณธรรม จริยธรรมแต่ละด้าน จึงเป็นแนวทางในการพัฒนาแบบทดสอบทั้งด้านจำนวนและคุณภาพ

5.2 ผลการวิเคราะห์เจตคติทางวิชาชีพการพยาบาล ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยจากแบบประเมินก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรม โดยภาพรวมทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อาจเนื่องจากการบูรณาการทฤษฎีการกระจำงค่านิยมในกิจกรรมต่างๆ นักศึกษามีบทบาทในการตัดสินใจสิ่งที่ตนเองพอใจหรือเห็นความสำคัญอย่างมีเหตุผลแล้วการเสนอความคิดเห็นในกลุ่มย่อมมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน นักศึกษาได้ฝึกการชี้แจงหรือให้เหตุผลกับข้อมูลหรือการตัดสินใจของตนเองทำให้ช่วยพัฒนาการรู้จักใช้เหตุผล นอกจากนี้ส่งเสริมการเข้าใจและยอมรับความแตกต่างของสมาชิกคนอื่นในด้านต่างๆ เช่น ความคิด ความรู้สึก การกระทำ ซึ่งเป็นกระบวนการช่วยพัฒนาด้านจิตใจ (นาตยาปิลันธนาพันธ์, 2526: 40-41) นอกจากนี้ นักศึกษาส่วนใหญ่ระบุประเด็นที่สอดคล้องกันในบันทึกการเรียนรู้ถึงแนวทางปฏิบัติในชีวิตประจำวันและวิชาชีพการพยาบาล เช่น การเอาใจเขามาใส่ใจเราให้ความใส่ใจคนรอบข้างให้มากขึ้น การยอมรับในความแตกต่างของผู้ป่วยแต่ละคน และเอาใจใส่ในความรู้สึกและความต้องการของผู้ป่วย สอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาจิตพิสัยของแครทท์วอลบลูม และมาเซีย (Krathwohl, Bloom, and Masia, 1964: 176-185) ระดับที่ 1 การรับรู้ค่านิยม เริ่มจากให้นักศึกษารับรู้ค่านิยมโดยใช้วิธีการต่างๆ เช่น เกม กรณีศึกษา ที่สอดคล้องกับคุณธรรม จริยธรรม 4 ด้าน ระดับที่ 2 การตอบสนองต่อค่านิยม ให้นักศึกษาได้อภิปรายร่วมกับสมาชิกในประเด็นเกี่ยวกับพฤติกรรมทางจริยธรรม 4 ด้าน ตามความคิดเห็นของนักศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดเป็นประเด็นไว้เป็นแนวทาง ระดับที่ 3 การเห็นคุณค่าของค่านิยม ให้นักศึกษาได้อภิปรายเกี่ยวกับความสำคัญของพฤติกรรมทางจริยธรรม พฤติกรรมใดที่ควรปฏิบัติ ระบุแนวทางปฏิบัติทั้งในชีวิตประจำวันและวิชาชีพการพยาบาลในบันทึกการเรียนรู้ ระดับที่ 4 การจัดระบบค่านิยม เมื่อนักศึกษาเห็นคุณค่าของค่านิยมนำไปสู่การปฏิบัติซึ่งตรวจสอบได้จากบันทึกการสะท้อนความดี พบว่า นักศึกษาแสดงพฤติกรรมทางจริยธรรมครบทั้ง 4 ด้าน เช่น การช่วยเหลือผู้อื่น ดูแลผู้ป่วยที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่ ยอมรับผิดเมื่อกระทำผิดพลาด อาสาช่วยงานของส่วนรวม ซึ่งผู้วิจัยได้ตรวจบันทึกการสะท้อนความดีทุกสัปดาห์ให้คำแนะนำเพื่อให้นักศึกษาได้พัฒนาการทำความดีมากขึ้นและนำไปปฏิบัติจนเป็นนิสัย โดยสรุปการจัดกิจกรรมทั้งหมดได้ส่งเสริมการพัฒนาจิตพิสัยจนถึงขั้นที่ 4 ดังนั้นคะแนนเฉลี่ยเจตคติทางวิชาชีพการพยาบาลหลังเข้าร่วมกิจกรรมจึงมากกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรม ในขณะที่การวิจัยของจาร์เรล, โอไซไม, แกลแลกเกอร์, แอ็กเกอร์, คอร์เรล และแอ็กเกอร์ (Jarrel, Ozymy, Gallagher, Hagler, Corral, and Hagler, 2014) ศึกษาการฝึกดูแลผู้ป่วยด้วยความเมตตากรุณาของนักศึกษาพยาบาลต่อเจตคติเกี่ยวกับความยากจนและคนยากไร้ โดยจัดให้นักศึกษาฝึกปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยไร้บ้านและรายได้น้อยได้ต่ำสัปดาห์ละ 1 วัน เป็นเวลา 15 สัปดาห์ พบว่า เจตคติก่อนฝึกปฏิบัติและหลังฝึกปฏิบัติแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่นักศึกษาพยาบาลระบุถึงเจตคติเชิงบวกที่ได้ผ่านบันทึกการสะท้อนคิดว่า การที่ผู้ป่วยไม่

สามารถปฏิบัติตามแผนการรักษาได้นั้นไม่ใช่เพราะขาดความรู้แต่ขาดแหล่งสนับสนุนทางการเงินที่ช่วยในการดำรงชีวิตให้มีสุขภาพที่ดี

5.3. ผลการวิเคราะห์เนื้อหาจากแบบบันทึกการเรียนรู้ พบว่า นักศึกษาทั้งหมดได้เรียนรู้คุณธรรมจริยธรรม ทั้ง 4 ด้านแนวทางการนำไปปฏิบัติในวิชาชีพการพยาบาลที่ระบุมากที่สุดคือ รับผิดชอบหน้าที่ในการดูแลผู้ป่วยที่ได้รับมอบหมาย รองลงมาคือ ปฏิบัติต่อผู้ป่วยด้วยกิริยาวาจาที่สุภาพอ่อนโยน ซึ่งสอดคล้องกับข้อบังคับสภาการพยาบาลฯ ข้อที่ 7 การรักษามาตรฐานของวิชาชีพการพยาบาล และข้อที่ 10 การปฏิบัติต่อผู้ป่วยอย่างสุภาพ (สภาการพยาบาล, 2550) และสอดคล้องกับจรรยาบรรณพยาบาล ข้อที่ 7 รับผิดชอบต่อในการปฏิบัติให้สังคมเกิดความเชื่อถือไว้วางใจต่อพยาบาลและต่อวิชาชีพการพยาบาล (สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย, 2546) ส่วนแนวทางการนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันที่ระบุมากที่สุดคือ ปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเป็นอย่างดี รองลงมาคือ การเอื้อเฟื้อ ช่วยเหลือคนอื่นที่เดือดร้อน ขาดโอกาส เนื่องจากพยาบาลที่มีคุณธรรมจริยธรรมในการประกอบวิชาชีพแล้วยังต้องดำรงตนให้เหมาะสมเป็นคนดี มีคุณธรรมของสังคม และปฏิบัติตามกฎหมาย (สภาการพยาบาล, 2550) และสมรรถนะผู้ประกอบการพยาบาลและผดุงครรภ์ ด้านที่ 3 ข้อ 1.2 มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ มีวินัยในตนเอง (สภาการพยาบาล, 2553) ส่วนแนวทางการนำไปปฏิบัติในวิชาชีพการพยาบาลอื่นๆที่นักศึกษาระบุมากกว่าร้อยละ 50 เช่น ช่วยเหลือเพื่อนร่วมงานในการทำงานเพื่อผู้ป่วยและส่วนรวม ยอมรับในความแตกต่างของผู้ป่วยแต่ละคน เอาใจใส่ในความรู้สึกและความต้องการของผู้ป่วย ยอมรับการกระทำที่ผิดพลาดจากการศึกษาปัญหาจริยธรรมของวิชาชีพการพยาบาลของมณี อภานันท์กุล และคณะ (2556) พบว่ามีบางประเด็นที่สอดคล้องกัน คือ ไม่ใส่ใจกับการปฏิบัติหน้าที่ ใช้คำพูดไม่เหมาะสม ขาดความเอื้ออาทรและน้ำใจในการปฏิบัติงาน ละเลยการรับฟังข้อมูลจากผู้ป่วย และการปกปิดเมื่อทำงานผิดพลาด สิ่งที่นักศึกษาได้เรียนรู้ในกิจกรรมครั้งนี้ช่วยพัฒนาพฤติกรรมทางจริยธรรมที่พบว่ายังคงเป็นปัญหาในวิชาชีพการพยาบาล ส่วนสาระการเรียนรู้อื่นที่นักศึกษาได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งนี้จากการเขียนบันทึกการเรียนรู้ซึ่งเป็นการที่ให้นักศึกษาได้คิดทบทวนถึงประสบการณ์ต่างๆที่อยู่ในรูปของกิจกรรมต่างๆ เช่น กรณีศึกษา บทบาทสมมติ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เกม รวมทั้งการใช้หนังสือที่มีสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมตรงตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรมการเรียนรู้ช่วยให้นักศึกษาสามารถพัฒนาและประเมินผลการเรียนรู้ของนักศึกษาได้ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของโลว์และลาสกาลา (Low and LaScala, 2015) ได้ศึกษาการใช้หนังสือบันทึกประสบการณ์เป็นเครื่องมือในการสอนประเด็นเกี่ยวกับความเอาใจเขามาใส่ใจเรา โดยมอบหมายให้นักศึกษาอ่านหนังสือเกี่ยวกับประสบการณ์ของมารดาที่มีบุตรคลอดก่อนกำหนดพร้อมกับแนวคำถามให้นักศึกษาเขียนตอบและระดมสมองในหัวข้อที่กำหนด เช่น ความผูกพันของแม่กับลูก พบว่าทำให้นักศึกษาเห็นภาพต่างๆทั้งที่

เกี่ยวกับผู้ป่วย มารดา และพยาบาล รวมทั้งเกิดความตระหนักในการดูแลสุขภาพในระยะยาว สภาพจิตใจ และความสัมพันธ์ในครอบครัวเมื่อบุตรเจ็บป่วย

5.4 ทักษะคิดและคุณธรรมจริยธรรม วิเคราะห์จากเทคนิคการตีค่าความสามารถในชั้นเรียน 7 ชิ้นงาน นักศึกษาระดับถึงทัศนคติ 10 ประเด็น พบว่า การมีน้ำใจจะทำให้สังคมสงบสุขถูกระบุมากที่สุด รองลงมาคือ วิชาซีพการพยาบาลเป็นวิชาซีพที่มีคุณค่า และความกล้าที่จะทำความดี ส่วนคุณธรรมจริยธรรม 14 ประเด็น พบว่า ความรับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ความซื่อสัตย์ ในวิชาซีพการพยาบาล ความเสียสละในการช่วยงานของส่วนรวม ความเมตตากรุณาในวิชาซีพการพยาบาล เป็น 4 ประเด็นหลัก ประเด็นสำคัญจากการวิเคราะห์ คือ มีการพัฒนาเจตคติเชิงบวกต่อสังคมทั่วไป และวิชาซีพของนักศึกษา ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่จะส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรมเชิงบวก เนื่องจากพฤติกรรมถูกหรือผิดในสถานการณ์ต่างๆของบุคคลส่วนหนึ่งมีอิทธิพลจากส่วนประกอบด้านความรู้คือ ความเข้าใจในเหตุผลที่สามารถคิดแยกแยะความถูกผิด และองค์ประกอบด้านอารมณ์ความรู้สึกหรือเจตคติ คือ ความพึงพอใจ ศรัทธา ความนิยมยินดีในการยึดถือเป็นแนวทางการประพฤติปฏิบัติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2523: 3) วิธีนี้เป็นการประเมินที่สอดคล้องกับลักษณะการจัดกิจกรรมที่มุ่งทั้งพัฒนาความรู้ ทักษะคิด และพฤติกรรม นอกจากการประเมินผลทั่วไปที่ใช้การจัดกิจกรรมครั้งนี้คือ แบบทดสอบและแบบประเมินซึ่งอาจไม่ครอบคลุมสาระทั้งหมด อย่างไรก็ตาม ปัญหาที่พบคือ คำสั่งในใบงานที่ควรต้องระบุให้ชัดเจนมากขึ้น ส่วนการตอบกระทู้ทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ พบว่า มีปัญหาติดขัดในส่งคำถามคำตอบ และนักศึกษาบางคนไม่สะดวกการถามตอบ จึงล่าช้ากว่าเวลาที่กำหนด ซึ่งอาจปรับไปใช้วิธีการอื่น

5.5 สาระการเรียนรู้ด้านอื่นจากการเข้าร่วมกิจกรรม พบว่า นักศึกษาระดับถึงสาระการเรียนรู้อื่นอีก 11 ประเด็น การรับฟังข้อมูลและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเป็นประเด็นที่นักศึกษาระบุว่าได้เรียนรู้มากที่สุดนอกเหนือจากด้านคุณธรรมจริยธรรม รองลงมาคือ การทำงานเป็นทีม ข้อมูลจากการสัมภาษณ์นักศึกษาประเด็นที่นักศึกษาระบุมากที่สุด คือ การได้ทำงานร่วมกับเพื่อนซึ่งบางคนอยู่คนละกลุ่มไม่เคยได้ร่วมงานกัน อาจเนื่องจากการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เน้นการมีส่วนร่วม จัดให้นักศึกษาภายในกลุ่มมีการทำกิจกรรมร่วมกัน เช่นเดียวกับการศึกษาของเจอร์ราร์ดและบิลลิงคัตตัน (Gerrard and Billington, 2014) เรื่องการรับรู้ประโยชน์ของการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรของนักศึกษาพยาบาลพบว่า นักศึกษาได้พัฒนาด้านการส่งเสริมบุคลิกภาพ มีความมั่นใจในการนำเสนอต่อหน้าที่ชุมชน เพิ่มประสบการณ์ชีวิต เนื่องจากได้พบปะผู้คนที่หลากหลาย ได้เรียนรู้พัฒนาการสื่อสาร และสร้างเครือข่ายที่ช่วยสนับสนุน นอกจากนี้ยังช่วยพัฒนาด้านทักษะการปฏิบัติงาน เช่น การบริหารเวลาให้มีประสิทธิภาพ การจัดระบบงาน การติดต่อประสานงาน การทำงานเป็นทีม รวมทั้งพัฒนาด้านการคงอยู่ เนื่องจากการมีสัมพันธ์ภาพที่ดีภายในกลุ่ม การสนับสนุนให้กำลังใจกัน และความเป็นเพื่อน

5.6 พฤติกรรมการทำความดี ในชีวิตประจำวันพฤติกรรมที่ปฏิบัติมากที่สุด คือ การเข้าห้องเรียนตรงเวลาหรือก่อนเวลาที่แสดงถึงความรับผิดชอบของนักศึกษา ถึงแม้ว่าพฤติกรรมนี้เป็นสิ่งที่นักศึกษาทุกคนต้องปฏิบัติ แต่ถ้านักศึกษาไม่เห็นความสำคัญจะละเลยการปฏิบัติไป อาจทำให้นักศึกษากลายเป็นคนที่ไม่ตรงเวลาส่งผลต่อไปในการขึ้นฝึกปฏิบัติและให้การดูแลผู้ป่วยได้ ทำให้นักศึกษาทำงานเดือดร้อนและการดูแลผู้ป่วยไม่มีประสิทธิภาพ ดังนั้นความตรงต่อเวลาเป็นพฤติกรรมหนึ่งที่ต้องปลูกฝังให้นักศึกษาปฏิบัติจนเป็นนิสัย ส่วนพฤติกรรมการทำความดีในวิชาชีพการพยาบาลที่ปฏิบัติมากที่สุด คือ การดูแลผู้ป่วยที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความรับผิดชอบต่อวิชาชีพของนักศึกษา เมื่อพิจารณาพฤติกรรมการทำความดีทั้ง 22 พฤติกรรม พบว่า ครอบคลุมคุณธรรม จริยธรรม 4 ด้าน คือ ความเมตตา กรุณา ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ และความเสียสละ นอกจากนี้ นักศึกษา ยังได้ทำความดีในด้านอื่นด้วย คือ ความกตัญญู และความประหยัด สำหรับการทำบันทึกสะสมความดีนี้ได้ประเมินความรับผิดชอบต่อวิชาชีพของนักศึกษา 2 ประเด็น คือ ความตรงต่อเวลา ประเมินจากการส่งบันทึกการสะสมความดี และคุณภาพของงานโดยประเมินจากความครบถ้วนของการบันทึก ด้านความตรงต่อเวลา พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีพฤติกรรมในระดับดีส่งบันทึกสะสมความดีตรงตามเวลาที่กำหนด ส่วนคุณภาพของบันทึกการสะสมความดีส่วนใหญ่ ร้อยละ 96.67 อยู่ในระดับดี มีความครบถ้วนทุกรายการ นักศึกษาระบุว่ากิจกรรมนี้ทำให้ตระหนักถึงการทำความดีที่ไม่ใช่เรื่องยาก และได้ทบทวนในแต่ละวันถึงความดีที่ได้ทำเป็นการกระตุ้นให้ทำความดีเพิ่มขึ้น

5.7 แนวทางการจัดกิจกรรม กิจกรรมครั้งนี้เป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่จัดนอกเหนือจากเวลาเรียนตามปกติและจัดในภายห้องเรียนและห้องปฏิบัติการพยาบาลโดยจัดสถานที่ให้สอดคล้องกับลักษณะของกิจกรรม ภายหลังเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษามีการพัฒนาด้านคุณธรรมจริยธรรมมากกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรม แต่คำนวณค่าขนาดอิทธิพลจากแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจและแบบประเมินเจตคติเท่ากับ 0.674 และ 0.768 ตามลำดับ แสดงว่ากิจกรรมมีอิทธิพลต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในระดับค่อนข้างมาก ควรจัดกิจกรรมจัดประสบการณ์ให้นักศึกษาได้ปฏิบัติจริง เช่น การดูแลผู้ป่วยหรือผู้ด้อยโอกาส ประสบการณ์จริงช่วยเหลือลอมคุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรม เนื่องจากประสบการณ์เป็นตัวแปรสภาพแวดล้อมอย่างหนึ่งตามทฤษฎีตัวแปรสภาพแวดล้อม-ผลลัพธ์ (I-E-0 Model) ของแอสติน (Astin, 1993: 15) ซึ่งระบุเกี่ยวกับตัวแปรสภาพแวดล้อมว่า ส่งผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษา นอกจากนี้การจัดกิจกรรมครั้งนี้เน้นการพัฒนาด้านพุทธิพิสัยและด้านจิตพิสัยประเมินผลการเรียนรู้โดยใช้แบบทดสอบและแบบประเมินตามลำดับ ร่วมกับการประเมินโดยใช้เทคนิคการตีค่าความสามารถในชั้นเรียน ส่วนด้านทักษะพิสัยนั้นต้องใช้เวลาค่อนข้างมากการพัฒนาระหว่างเข้าร่วมกิจกรรมจึงค่อนข้างน้อยและไม่มีเครื่องมือประเมินที่ชัดเจน แต่นักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมได้รับความรู้และแนวทางการปฏิบัติทั้งในชีวิตประจำวันและวิชาชีพการพยาบาลเพื่อนำไปปฏิบัติจริง ผู้วิจัยประเมินจากบันทึกการสะสมความดีนักศึกษาแสดง

พฤติกรรมการทำงานดีครบถ้วนทั้ง 4 ด้าน การพัฒนากิจกรรมในครั้งต่อไปควรเน้นการพัฒนาด้านทักษะพิสัยและจัดประสบการณ์ให้นักศึกษาได้ปฏิบัติจริง รวมทั้งพัฒนาเครื่องมือสำหรับการประเมินด้านทักษะพิสัยด้วย การทดลองเพื่อตรวจสอบประสิทธิผลของกิจกรรมในครั้งนี้เป็นแบบการศึกษา กลุ่มเดียววัดสองครั้ง ดังนั้นจึงเลือกเวลาจัดกิจกรรมในช่วงปิดภาคเรียนเนื่องจากเป็นเวลาที่นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมได้เต็มที่และยังไม่มีภาระการเรียนการสอนในรายวิชาต่างๆ แต่สามารถจัดกิจกรรมได้ไม่ครบเนื่องจากนักศึกษาติดภารกิจอื่น จึงต้องจัดกิจกรรมต่อในช่วง 1 เดือนแรกของการเปิดภาคเรียน ดังนั้นการจัดกิจกรรมครั้งต่อไปควรจัดในช่วงปิดภาคเรียนทั้งหมดหรือจัดระหว่างปิดภาคเรียนแต่ควรปรับการทดลองที่มีกลุ่มควบคุมแบบศึกษาสองกลุ่มวัดสองครั้งเพื่อเปรียบเทียบผลการพัฒนาคุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรมได้ชัดเจนมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่องการพัฒนากิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1.1 ข้อค้นพบจากการวิเคราะห์อภิธานครั้งนี้คือ การจัดกิจกรรมหรือโปรแกรมฝึกอบรมต่างๆส่งผลต่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนิสิตนักศึกษาโดยมีค่าขนาดอิทธิพลในระดับมากซึ่งงานวิจัยดังกล่าวมีจำนวนน้อยดังนั้นควรมุ่งเน้นแบบแผนการวิจัยเชิงทดลองหรือเชิงวิจัยและพัฒนาที่มีการจัดกิจกรรมหรือการฝึกอบรมให้มากขึ้น ส่วนคุณธรรม จริยธรรมที่เป็นเป้าหมายในการพัฒนาควรพิจารณาตามหลักพุทธศาสนา เช่น ขันติ พรหมวิหาร เนื่องจากมีค่าขนาดอิทธิพลมากกว่าคุณธรรมจริยธรรมด้านอื่นร่วมกับใช้แนวคิดจริยธรรมที่เกี่ยวกับวิชาชีพ เครื่องมือวัดตัวแปรตามควรใช้แบบทดสอบหรือแบบประเมิน เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้พบว่าส่งผลต่อค่าขนาดอิทธิพลในระดับมาก ส่วนจำนวนเวลาในการจัดกิจกรรมและจำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรมไม่ส่งผลต่อค่าขนาดอิทธิพล การจัดกิจกรรมสามารถกำหนดเวลาและจำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ ลักษณะกิจกรรม และทรัพยากรที่มีอยู่ ส่วนงานวิจัยที่ศึกษาความสัมพันธ์พบว่า จิตลักษณะเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณธรรม จริยธรรมของนิสิตนักศึกษามากที่สุด ควรส่งเสริมการพัฒนาจิตลักษณะต่างๆของนิสิตนักศึกษาให้มากขึ้น เช่น ทศนคติ ค่านิยม ความคิดสร้างสรรค์ สำหรับแนวทางการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมสำหรับนิสิตนักศึกษาควรเพิ่มกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมให้มากขึ้นและต่อเนื่องทุกปีโดยเป็นการทำงานประสานกันกับฝ่ายต่างๆที่เกี่ยวข้อง เช่น ฝ่ายกิจการนิสิตนักศึกษา และฝ่ายวิชาการ รวมทั้งการสอดแทรกประเด็นคุณธรรม จริยธรรมในรายวิชาต่างๆเพิ่มมากขึ้นและการเป็นแบบอย่างที่ดีของครู อาจารย์ กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ควรจัดเพิ่มคือ กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์

1.2 ผลการทดลองใช้กิจกรรมในการพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพทางด้านคุณธรรม จริยธรรม 4 ด้าน สารระการเรียนรู้ของกิจกรรมในครั้งนี้สอดคล้องกับระดับความรู้ความสามารถและ ประสบการณ์ของนักศึกษาพยาบาลปีที่ 2 สามารถประยุกต์ใช้สำหรับนักศึกษาพยาบาลระดับชั้นอื่น สามารถทำได้โดยการปรับสารระการเรียนรู้ให้เหมาะสม เช่น นักศึกษาพยาบาลชั้นปี 3 และ 4 ปรับ บทบาทสมมติหรือกรณีศึกษาที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพการพยาบาลให้มีความซับซ้อนและเป็นประเด็น ขัดแย้งทางจริยธรรม (ethical dilemma) เพราะนักศึกษามีทั้งความรู้และประสบการณ์ในฝึกปฏิบัติ ทางการพยาบาลมากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 2 และเป็นการพัฒนาทักษะการคิดและตัดสินใจด้วย ขณะเดียวกันการนำไปประยุกต์ใช้สำหรับนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 ปรับบทบาทสมมติหรือ กรณีศึกษาเป็นบทบาทพยาบาลที่สามารถพบเห็นได้ทั่วไป เช่น บทบาทพยาบาลประจำแผนกผู้ป่วย นอก เนื่องจากนักศึกษายังไม่ได้เรียนในภาคปฏิบัติทางการพยาบาล เพิ่มสารระการเรียนรู้ด้าน คุณธรรมจริยธรรมในชีวิตประจำวันเพื่อเป็นเตรียมนักศึกษาให้เป็นคนดีของสังคมและเป็นพยาบาลที่ดี ต่อไป

1.3 เวลาจัดกิจกรรมควรเลือกจัดในช่วงปิดภาคเรียนเนื่องจากนักศึกษาสามารถใช้เวลาและ ใส่ใจในการเข้าร่วมกิจกรรมอย่างเต็มที่ การจัดกิจกรรมควรจัดต่อเนื่องทุกวันประมาณ 4- 5 วัน แต่ ควรจัดเพียงครึ่งวันหรือ 2 กิจกรรม เพื่อไม่ให้นักศึกษารู้สึกเบื่อและมีเวลาในการทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้ ส่วนการประเมินผลจากบันทึกการเรียนรู้ที่ให้นักศึกษาได้ทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้และนำไปสู่แนว ทางการปฏิบัติควรมีการเตรียมนักศึกษาในการเขียนบันทึกการเรียนรู้ อาจไม่จำเป็นต้องเขียนทุก กิจกรรมแต่ควรมีการให้ข้อมูลป้อนกลับเพื่อให้นักศึกษาได้พัฒนาในครั้งต่อไป สำหรับเทคนิคการตีค่า ความสามารถในชั้นเรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน เช่น การเขียนจริยธรรม ประจำวันให้นักศึกษาเขียนบรรยายความรู้สึกเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่างๆหรือเหตุการณ์ที่ผู้สอนกำหนด เพื่อประเมินทัศนคติหรือค่านิยมทางจริยธรรมของนักศึกษาและพัฒนาทักษะการเขียน

1.4 กิจกรรมเสริมหลักสูตรนั้นสามารถช่วยพัฒนาทางด้านคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักศึกษา ได้ สถาบันการศึกษาควรเน้นการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมให้มากขึ้น และต่อเนื่องกันทุก ปี สามารถนำกิจกรรมนี้ไปใช้ควรปรับเป็นชุดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม อย่างต่อเนื่องสำหรับนักศึกษาพยาบาลทั้ง 4 ชั้นปี พร้อมประสานงานกับฝ่ายต่างๆที่เกี่ยวข้องเพื่อ ส่งเสริมให้นักศึกษาได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมให้มากที่สุด นอกจากนี้ควรพิจารณาเนื้อหาสาระของ กิจกรรมและเวลาของการเข้าร่วมกิจกรรมให้เหมาะสมกับนักศึกษาแต่ละชั้นปี ส่วนรูปแบบของ กิจกรรมนั้นควรจัดกิจกรรมให้นักศึกษามีส่วนร่วมมากที่สุดเนื่องจากจะส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดการ พัฒนาคุณลักษณะด้านต่างๆได้เป็นอย่างดี

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยต่อไป

2.1 ปรับฐานข้อมูลงานวิจัยให้หลากหลายมากขึ้น แต่เจาะจงเป็นงานวิจัยเชิงทดลองหรืองานวิจัยเชิงวิจัยและพัฒนาที่มีการจัดกระทำเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมให้กับนิสิตนักศึกษา ซึ่งทำให้ได้งานวิจัยดังกล่าวมากขึ้นที่จะทำให้ผลการวิเคราะห์ชัดเจนและนำไปสร้างกิจกรรมที่มีประสิทธิภาพได้มากขึ้น

2.2 ทำวิจัยวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างกิจกรรมเสริมหลักสูตรส่งเสริมคุณลักษณะทางคุณธรรม จริยธรรมด้านอื่น ๆ สำหรับนักศึกษาพยาบาล เช่น ความยุติธรรม ความเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ความเอื้ออาทร ความสามัคคี หรือส่งเสริมพฤติกรรมทางจริยธรรม ตามหลักจริยธรรมในการประกอบวิชาชีพการพยาบาล เช่น การเคารพเอกสิทธิ์ การบอกความจริง การทำประโยชน์ เพื่อให้นักศึกษาได้พัฒนาคุณลักษณะทางคุณธรรมจริยธรรมครบทุกด้านเน้นการพัฒนาด้านทักษะพิสัยเพิ่มขึ้นและการปฏิบัติจริง เช่น สถานการณ์ที่ให้การดูแลผู้ป่วย ซึ่งอาจนำไปบูรณาการในวิชาภาคปฏิบัติ

2.3 ทำวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลเพื่อให้ได้ข้อมูลรอบด้าน และเชิงลึกมากยิ่งขึ้น โดยรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์จากผู้ป่วยที่นักศึกษาดูแล อาจารย์ที่ดูแลการฝึกปฏิบัติ และพยาบาล เนื่องจากเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดขณะที่นักศึกษาปฏิบัติการพยาบาลจึงเป็นผู้ให้ข้อมูลหลักที่สามารถให้รายละเอียดเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักศึกษาพยาบาลได้ดี และรวบรวมข้อมูลทุกครั้งที่นักศึกษาขึ้นฝึกปฏิบัติเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เพียงพอและน่าเชื่อถือ

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กรรณิการ์ สุวรรณโคต, ประพิศ จันทร์พุกษา และแสงทอง ชีระทองคำ. 2542. คุณลักษณะทางจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลรามธิบดี. Ramathibodi Medical Journal 22 (supplement): 107.
- กอบกุล พันธุ์เจริญวรกุล และคณะ. 2544. การวิเคราะห์หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตในประเทศไทย. ใน คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, ที่ประชุมคณบดีและหัวหน้าสถาบันการศึกษาสาขาพยาบาลศาสตร์ของรัฐในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย และสภาการพยาบาล, เอกสารประกอบการสัมมนาพยาบาลศาสตร์ศึกษาแห่งชาติ ครั้งที่ 3, หน้า 49-76. กรุงเทพมหานคร: ศักดิ์โสสภาการพิมพ์.
- กิริติ บุญเจือ. 2551. คู่มือจริยศาสตร์ตามหลักวิชาการสากล. นนทบุรี: เซนปรินต์ติ้ง.
- กุหลาบ รัตนสังธรรม, พิสมัย เสรีขจรกิจเจริญ และวิไล สถิตย์เสถียร. 2547. การศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ ภาพรวมจรรยาบรรณวิชาชีพในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์.
- โกเมท เทือกสุบรรณ. 2538. การศึกษาการพัฒนาคุณธรรมนักศึกษาครูในวิทยาลัยครู. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต, ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไกรยุทธ ชีระตยาสินันท์. 2531. แนวพระราชดำริด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. สถาบันการศึกษาไทยและฝ่ายวิจัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, สำนักงาน. 2548. คู่มือสมรรถนะข้าราชการพลเรือนไทย. กรุงเทพมหานคร: พี.เอ.ลิฟวิ่ง.
- คณะกรรมการการอุดมศึกษา, สำนักงาน. 2550. กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551-2565). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คณะกรรมการการอุดมศึกษา, สำนักงาน. 2551. กิจกรรมนักศึกษากับการพัฒนาคุณภาพบัณฑิต. [ออนไลน์].แหล่งที่มา: [http://www.km.thaicyberu.go.th/linkfile/PMQA/File/KM51/scan/02/student.pdf\[2554,สิงหาคม11\]](http://www.km.thaicyberu.go.th/linkfile/PMQA/File/KM51/scan/02/student.pdf[2554,สิงหาคม11])
- คณะกรรมการการอุดมศึกษา, สำนักงาน. 2552. ประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษาเรื่องแนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552. ใน ไพฑูริย์ สีนลารัตน์, สมสุข ชีระพิจิตร และวัชณีย์ เชาว์ดำรง (บรรณาธิการ), กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศ: จากการวิจัยสู่การปฏิบัติ (เอกสารแนบท้าย), หน้า 206 –245. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- คณะกรรมการการอุดมศึกษา, สำนักงาน. 2553. คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2553.
คลังปัญญาไทย. 2555. สุขภาพ .[ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.panyathai.or.th/wiki/index.php/%E0%B8%AA%E0%B8%B8%E0%B8%82%E0%B8%A0%E0%B8%B2%E0%B8%9E> [2555, ธันวาคม 10]
- จงกลณี ชูติมาเทวินทร์. 2542. การฝึกอบรมเชิงพัฒนา. กรุงเทพมหานคร: พี. เอ. ลีฟิ่ง.
- จงรักษ์ ศุกกิจเจริญ, วิชยา ยลพันธ์ และปริญญา แร่ทอง. 2554. ผลของโครงการพัฒนาจริยธรรมสู่จรรยาต่อคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลปีที่ 2 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 19 (กรกฎาคม-กันยายน): 62-73.
- ชลวิทย์ เจียรจิตต์. 2554. การตระหนักด้านจริยธรรมของนิสิตระดับอุดมศึกษา กรณีศึกษานิสิตคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ใน การประชุมทางวิชาการของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครั้งที่ 49: สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, หน้า 158-166. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://tdc.thailis.or.th/tdc/> [2556, มกราคม 3]
- ชวนพิศ ยงยิ่งยืน. 2546. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาพยาบาลสังกัดกองงานวิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชัยพร วิชชาวุธ, ธีระพร อูวรรณโณ และพรรณนทิพย์ ศิริวรรณบุศย์. 2531. รายงานผลการวิจัยเรื่องพฤติกรรมจริยธรรมในสังคมไทยปัจจุบัน: ศึกษาตามแนวทางจิตวิทยาสังคม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โชติกา ภาชีผล. 2554. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือในการวัดและประเมินผลการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฉวีวรรณ สัตยธรรม และนำพร ไหว้อง. 2539. รายงานการวิจัยเรื่องผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาชีพพยาบาลและจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสรีธัญญา. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสรีธัญญา จังหวัดนนทบุรี.
- ฐิติวัสส์ สุขป้อม. 2557. การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวพุทธวิธีเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม. วารสารเกษมบัณฑิต 15 (มกราคม-มิถุนายน): 56-74.
- ณรงค์ โพธิ์พุกษานันท์. 2551. ระเบียบวิธีวิจัย. กรุงเทพมหานคร: เอ็กซ์เปอร์เน็ท.

- ณัฐพันธ์ เขจรนันท์, ฉัตรพร เสมอใจ, ชัยวัฒน์ เชี่ยวเชิงสันติ และธีรพร พัดภู. 2545. การสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพมหานคร: เอ็กเซอร์เน็ท.
- ดวงใจ เปลี่ยนบำรุง, เขมพัทธ์ ขจรกิตติยา และพัชรินทร์ คมขำ. 2552. รายงานการวิจัยสำรวจความคาดหวังของประชาชนต่อคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์บัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ยะลา. สถาบันพระบรมราชชนก สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข.
- ดวงเดือน พันธุนาวิณ. 2538. ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม: การวิจัยและการพัฒนาบุคคล. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดุจดเดือน พันธุนาวิณ. 2551. การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมในประเทศไทยและต่างประเทศ. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.
- ถนอมขวัญ ทวีบุรณ์, ปุศณาภวนันท์ และเกลิงศรี ศรีทรง. 2549. การประเมินคุณลักษณะของบัณฑิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล. วารสารพยาบาลศาสตร์ 24 (มกราคม-เมษายน): 66-75.
- ทัศนีย์ ทองประทีป และบุญทิวา สุวิทย์. 2544. พรหมวิหาร 4: ปัญญาสำหรับพยาบาล. วารสารพยาบาลศาสตร์ 19 (เมษายน-มิถุนายน): 23-29.
- ทิตนา เขมมณี. 2546. การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม: จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร: เมธีทีปส์.
- ทิตนา เขมมณี. 2557. ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 18. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธำรง บัวศรี. 2542. ทฤษฎีหลักสูตร: การออกแบบและพัฒนา. กรุงเทพมหานคร: ธนวิชันการพิมพ์.
- ธิดาพร โตสติ. 2546. การประยุกต์ใช้เทคนิคการวิเคราะห์ผลกระทบไขว้เพื่อกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรม นิสิตคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธิดารัตน์ บุญนุช. 2543. การพัฒนากิจกรรมนิสิตนักศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ทบวงมหาวิทยาลัย.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวานิช. 2541. การสังเคราะห์งานวิจัยทางการศึกษาด้วยการวิเคราะห์ห่อภิมาณและการวิเคราะห์เนื้อหา. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. 2542. การวิเคราะห์ห่อภิมาณ. กรุงเทพมหานคร: นิซินแอดเวอร์ไทซิงกรุ๊ป.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย, ชยุตม์ ภิรมย์สมบัติ และศศิมาจ ฦ วิเชียร. 2551. การวิจัยและพัฒนาตัวบ่งชี้คุณธรรมจริยธรรม. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.

- นงลักษณ์ วิรัชชัย และคณะ. 2552. รายงานการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษาไทย: การวิเคราะห์ทอิกิมาน (Meta-analysis). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นฤนาท ยืนยง. 2551. พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของพยาบาลวิชาชีพ. วารสารพยาบาล 57 (กรกฎาคม-ธันวาคม): 1-12.
- นลินี เกิดประสงค์. 2547. ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของงาน ความฉลาดทางอารมณ์ กับความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ ศูนย์สุขภาพชุมชน ภาคเหนือตอนล่าง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นัตยา ปิรันธนานนท์. 2526. บทบาทของทฤษฎีการกระจำงค่านิยมกับการศึกษา. วารสารครุศาสตร์ 11 (เมษายน-มิถุนายน): 34-42.
- นิตยา ศรีจำนง. 2538. ผลของการปรึกษากลุ่มต่อการพัฒนาจริยธรรมเชิงพุทธของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิรดา อุดลยพิเชษฐ. 2542. ผลของการใช้โปรแกรมพัฒนาเขาว์อารมณ์ที่มีผลต่อระดับเขาว์อารมณ์ของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพยาบาลกองทัพเรือ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิตา ชูโต. 2551. การวิจัยเชิงคุณภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: พรินต์โพร.
- นิติตา อยู่อำไพ. 2554. การพัฒนาารูปแบบการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ผลการสังเคราะห์งานวิจัยเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กอนุบาล. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นืออน พิณประดิษฐ์. 2555. จริยธรรม: ทฤษฎีและรูปแบบการพัฒนา. ขอนแก่น: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- บุญธรรม ปริดาบริสุทธิ. 2553. เทคนิคการสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร: ศรีอนันต์การพิมพ์.
- ปริญญ ชัยกองเกียรติ และธัญญลักษณ์ ศิริชนะ. 2543. คุณลักษณะจริยธรรมและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาลที่ผ่านระบบการคัดเลือกแตกต่างกัน. วารสารการศึกษาพยาบาล 10 (ธันวาคม-มีนาคม): 18-28.
- ปัทมาสน์ อมาตยกุล. 2533. ผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มต่อบุคลิกภาพด้านคุณธรรมพรหมวิหารสี่ของนิสิตปริญญาตรีภาควิชาแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒพิชญโลก. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาวิชา
จิตวิทยาการแนะแนว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ปาณิสรา ส่งวัฒนายุทธ. 2548. รายงานการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านนักศึกษา
กิจกรรมเสริมหลักสูตร และสภาพแวดล้อมจิตสังคมต่อการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของ
นักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรี. สถาบันพระบรมราชชนก
สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข.

ผุสนีย์ แก้วมณี. 2542. ผลของการปลูกฝังค่านิยมวิชาชีพต่อความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรม
ของนักศึกษาพยาบาล. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาวิชาการพยาบาลศึกษา
คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พนมวรรณ อยู่ดี. 2547. การฝึกมนุษยสัมพันธ์. พิมพ์ครั้งที่ 4.เชียงใหม่: กลางเวียงการพิมพ์.

พระใส สืบปัญหา. 2552. การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม การเจริญสติ เพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม
สำหรับนักศึกษาครุศาสตร์บัณฑิตหลักสูตร 5 ปี มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จังหวัดลพบุรี.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

พรพิพัฒน์ เพิ่มผล. 2545. รูปแบบการพัฒนานิสิตนักศึกษาเพื่อส่งเสริมจริยธรรมวิชาชีพของนักศึกษา
คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาวิชาอุดมศึกษา คณะ
ครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์. 2553. ทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการ. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พิชาภรณ์ จันทนกุล. 2554. การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างพฤติกรรมเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยสำหรับ
นักศึกษาพยาบาล. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาวิชาอุดมศึกษาคณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พิศสมัย อรทัย และเพชรรัตน์ เกิดดอนแฝก. 2553. การพัฒนาตัวบ่งชี้คุณธรรมจริยธรรมสำหรับ
นักศึกษาพยาบาล. ราชบัณฑิตยสถานสาร 16 (กันยายน-ธันวาคม): 350-362.

เพ็ญจมาศ คำชนะ, มาลินีจำเนียร และรจนารอด ชูใจ. 2554. รายงานการวิจัยคุณลักษณะบัณฑิต
พยาบาลที่พึงประสงค์ตามความต้องการของสังคมและตามความเป็นจริง วิทยาลัยพยาบาล
บรมราชชนนี ราชบุรี. สถาบันพระบรมราชชนก สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข.

เพ็ญพรรณ ขจรศิลป์. 2549. การพัฒนาแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจของคณะกรรมการ
กิจกรรมนักศึกษา วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร
ธุรกิจ, สาขาวิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เพ็ญลักษณ์ ขำเลิศ. 2550. พยาบาลไร้หมวก. นนทบุรี: มีติกราฟฟิค.

- มณี อากานันท์กุล, รุจิเรศ ธนุรักษ์ และประพิศ จันทรพุกษา. 2548. รายงานการวิจัยความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการรู้สึกรู้สีกมีคุณค่าในตนเองของนักศึกษาพยาบาลที่เรียนแบบใช้ปัญหาเป็นหลัก. ภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล.
- มณี อากานันท์กุล. 2550. หลักจริยธรรมในการให้บริการสุขภาพ. วารสารสภากาการพยาบาล 22 (ตุลาคม-ธันวาคม): 5-9.
- มณี อากานันท์กุล, สุภาณี เสนาดิสัย, พิศสมัย อรทัย และวรรณภา ประไพพานิช. 2556. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์เรื่องจริยธรรมในวิชาชีพพยาบาล. คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- มยุรา สำเร็จกิจ. 2551. ความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาตนเอง ลักษณะงาน ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้าหอผู้ป่วยกับประสิทธิผลและประสิทธิภาพของงานตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลเอกชน กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, คณะพยาบาลศาสตร์ และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, คณะพยาบาลศาสตร์. 2544. การติดตามผลการดำเนินงานตามมติและข้อเสนอแนะของการสัมมนาพยาบาลศาสตร์ศึกษาแห่งชาติ ครั้งที่ 2. ใน คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, ที่ประชุมคณบดีและหัวหน้าสถาบันการศึกษาสาขาพยาบาลศาสตร์ของรัฐในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย และสภากาการพยาบาล, เอกสารประกอบการสัมมนาพยาบาลศาสตร์ศึกษาแห่งชาติ ครั้งที่ 3, หน้า 80-107. กรุงเทพมหานคร: ศักดิโสภากาการพิมพ์.
- มหาวิทยาลัยมหิดล. 2551. คู่มือปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพคณาจารย์. [ออนไลน์].แหล่งที่มา: http://www.senate.mahidol.ac.th/th/backup/49_WebSenate/Data/janyabaan_c hart1.pdf [2558,ตุลาคม18]
- มหาวิทยาลัยมหิดล, โรงเรียนพยาบาลรามาธิบดี. 2555. หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2555. (อัดสำเนา)
- มหาวิทยาลัยรังสิต, คณะพยาบาลศาสตร์. 2555. หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2555. [ออนไลน์].แหล่งที่มา: <http://www.rsu.ac.th/nurse/files/PDF/หลักสูตร/bns%202555%20for%20web.pdf> [2555,กรกฎาคม23]
- มัณฑุภา ว่องวีระ. 2541. จริยธรรมกับการพยาบาล. สงขลา: ชานเมืองการพิมพ์
- ยุคลธร แจ่มฤทธิ์ และอังสนิ กันสุขเจริญ. 2549. รายงานการวิจัยเรื่องความสามารถในการคิดอย่างมี วิจารณญาณของผู้สำเร็จการศึกษา ประจำปีการศึกษา 2548 วิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า

- จังหวัดเพชรบุรี. สถาบันพระบรมราชชนก สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข
- รัตน์ บัวสนธ์. 2552. วิจัยเชิงคุณภาพทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: คำสมัย.
- ราชบัณฑิตยสถาน. 2555. พจนานุกรมศึกษาศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: อรุณการพิมพ์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. 2556. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554 เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ. กรุงเทพมหานคร: ศรีวัฒนาอินเตอร์พริ้นท์.
- เรณูวรรณ หาญวาทย์. 2538. การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล กรณีศึกษาวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พุทธชินราช พิษณุโลก.วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, สาขาวิชาพัฒนาสังคม คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ละเอียด แจ่มจันทร์. 2541. การจัดการศึกษาพยาบาลในศตวรรษที่ 21. วารสารวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ราชบุรี 10 (1): 41-47.
- ละออ หุตางกูร. 2536. จริยธรรมเพื่อคุณภาพการพยาบาล. วารสารพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 5 (เมษายน): 1-10.
- ลักษณี่ มีนะนันท์, ประไพพรรณ จิรันธร และสุภาพ อารีเอื้อ. 2542. การรับรู้คุณลักษณะทางจริยธรรมจากกิจกรรมเสริมหลักสูตรและแหล่งประสบการณ์ของนักศึกษาพยาบาลรามาริบัติ. รามาริบัติพยาบาลสาร 5 (กันยายน-ธันวาคม): 216-237.
- วรรณิ์ แกมเกตุ. 2551. วิธีวิทยาการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วารภรณ์ ตรีกุลสฤกษ์ดี. 2549. การทำงานเป็นทีม. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- วารภรณ์ บวรศิริ. 2541. เอกสารคำสอนรายวิชา การอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนา. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (อัดสำเนา)
- วัฒนา สุนทรชัย. 2556. ผลจากครุสอนศิษย์ด้วยจิตเมตตา. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี 24 (กันยายน-ธันวาคม): 1-12.
- วัยญา ยิ้มยวน. 2547. การวิเคราะห์อภิมานของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการคิดวิจารณ์ญาณ. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- วัลลภา เทพหัสติน ณ อยุธยา. 2543. การพัฒนานิสิตนักศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาอุดมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- วัลลา ตันตโยทัย. 2551. สัมมนาพยาบาลศาสตร์ศึกษา: พัฒนาการของการจัดการศึกษาพยาบาล.
[ออนไลน์]. แหล่งที่มา: [http://www.gotoknow.org/blog/adminwu/190977\[2554,](http://www.gotoknow.org/blog/adminwu/190977[2554, พฤษภาคม 30])
พฤษภาคม 30]
- วิจิตร ศรีสุพรรณ, วิลาวัลย์ เสนารัตน์, วิภาดา คุณาวิกติกุล, อวยพร ตันมุกขกุล, ชื่นชม เจริญยุทธ และ ณิชกร ศิริกนกวิไล. 2540. ความต้องการกำลังคนด้านการพยาบาลใน พ.ศ. 2558. สารสภาการพยาบาล 12 (ตุลาคม-ธันวาคม): 14-27.
- วิจิตรา กุสมภ์. 2553. บทนำวิชาชีพการพยาบาล. ใน วิจิตรา กุสมภ์ (บรรณาธิการ), ประเด็นและแนวโน้มวิชาชีพการพยาบาล, หน้า 1-13. กรุงเทพมหานคร: สหประชาพานิชย์.
- วิเชียร เกตุสิงห์ และคณะ. 2552. การศึกษาองค์ความรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์: ความฉลาดทางอารมณ์. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.
- วิเชียร ทวีลาภ. 2534. นิเทศการพยาบาล. พิมพ์ครั้งที่ 4: กรุงเทพมหานคร. รุ่งเรืองธรรม.
- วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พุทธชินราช พิษณุโลก. 2556. คุณลักษณะบัณฑิต. (ออนไลน์).
แหล่งที่มา: http://www.bnc.nu.ac.th/web_2556/aboutUs6.php. [2558, กันยายน 23]
- วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุพรรณบุรี. 2554. ประกาศวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสุพรรณบุรี เรื่องคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักศึกษาพยาบาล. (ออนไลน์). แหล่งที่มา: <http://61.19.86.230/active15/files/rule1.pdf> [2557, มีนาคม 4]
- วิบูลย์ลักษณ์ ปรียาวงศากุล. 2547. รูปแบบการพัฒนานักศึกษาพยาบาลด้วยกิจกรรมที่ส่งเสริมความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิภาดา คุณาวิกติกุล. 2552. ผลการดำเนินการตามมติสัมมนาพยาบาลศาสตร์ศึกษาแห่งชาติครั้งที่ 3. ใน ที่ประชุมคนบตี หัวหน้าสถาบันการศึกษาสาขาพยาบาลศาสตร์(ทคพย.) ร่วมกับสภาการพยาบาล, ประมวลการสัมมนาพยาบาลศาสตร์แห่งชาติครั้งที่ 4, หน้า 10-14. กรุงเทพมหานคร: สามเจริญพานิชย์.
- วิลาวรรณ เทียนทอง. 2553. การพัฒนาโครงการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลวิชาชีพ กองทัพอากาศ. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศรัณยา ไชยสีตะมงคล, วาริรัตน์ ถาน้อย และนพพร ว่องสิริมาศ. 2546. การศึกษาบุคลิกภาพความเป็นพยาบาลและพฤติกรรมจริยธรรมของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตร์บัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล. วารสารพยาบาลศาสตร์ 21 (มกราคม-เมษายน): 44-55.

- ศิริระ ศิริจันทร์. 2549. การวิเคราะห์อภิमानงานวิจัยด้านการเรียนการสอนบนเว็บระหว่างปีพ.ศ. 2542-2546.วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาโสตทัศนศึกษา คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริพร พูลประสาท .2537. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์การเรียนรู้ทางการพยาบาล กับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนิสิตพยาบาล มหาวิทยาลัยบูรพา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศิริวัลท์ วัฒนสินธุ์. 2553. การรับรู้ระดับความเครียดและต้นเหตุความเครียดของนิสิตพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. วารสารคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา18 (ฉบับเพิ่มเติม): 47-59.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. กรมวิชาการ. 2523.แนวทางการพัฒนาจริยธรรมไทย: การประชุมวิชาการเกี่ยวกับจริยธรรมไทย 22-27 มกราคม 2523. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์กรมการศาสนา.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. 2552. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตร์ พ.ศ.2552 (เอกสารแนบท้าย).ใน ราชกิจจานุเบกษา127 ตอนพิเศษ 3 ง (11 มกราคม 2553): 43.
- ศุภิสรา ทดลา. 2550. การสังเคราะห์งานวิจัยทางการอุดมศึกษาเพื่อนำเสนอแนวทางเชิงนโยบายการวิจัยทางการอุดมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สงวน สุทธิเลิศอรุณ. 2545. พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: อักษราพัฒนา.
- สภาการพยาบาล. 2540. พระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ. 2528 และที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2540. กรุงเทพมหานคร: เดอะเบสท์ กราฟิคแอนด์ปริ้นท์.
- สภาการพยาบาล. 2546. ประกาศสภาการพยาบาล เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการกำหนดคุณสมบัติของผู้ต่ออายุใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล การผดุงครรภ์ หรือการพยาบาลและการผดุงครรภ์.ใน พระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ.2528 และที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2540 และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง, หน้า 110-112. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: ศิริยอดการพิมพ์
- สภาการพยาบาล. 2550. ข้อบังคับสภาการพยาบาลว่าด้วยการรักษาจริยธรรมแห่งวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ.2550. ใน พระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ.2528 และที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและการผดุง

- กรรม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2540 และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง, หน้า 220-223. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: ศิริยอดการพิมพ์
- สภาการพยาบาล. 2551. แนวทางการส่งเสริมการปฏิบัติการพยาบาลตามจรรยาบรรณวิชาชีพ. กรุงเทพมหานคร: จุฑาทอง.
- สภาการพยาบาล. 2552. แผนพัฒนาการพยาบาลและการผดุงครรภ์แห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550-2559. กรุงเทพมหานคร: ศิริยอดการพิมพ์
- สภาการพยาบาล. 2553. สมรรถนะผู้ประกอบการวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์. กรุงเทพมหานคร: ศิริยอดการพิมพ์.
- สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย. 2546. จรรยาบรรณพยาบาล ฉบับปีพุทธศักราช 2546. นครปฐม: โรงพิมพ์สถาบันพัฒนาการสาธารณสุขอาเซียน มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สมคิด บางโม. 2551. เทคนิคการฝึกอบรมและการประชุม. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: วิทยพัฒน์.
- สมจิต หนูเจริญกุล. 2544 ก. การพยาบาล: ศาสตร์ของการปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: วี.เจ.พรินต์ติ้ง.
- สมจิต หนูเจริญกุล. 2544 ข. ความเครียดกับการดูแลตนเอง. ใน สมจิต หนูเจริญกุล (บรรณาธิการ), การดูแลตนเอง: ศาสตร์และศิลป์ทางการพยาบาล, หน้า 95-120. กรุงเทพมหานคร: วี เจ พรินต์ติ้ง.
- สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. 2553. ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สรชัย พิศาลบุตรและอภิชัย อภิชาติบุตร. 2553. คุณสมบัติบัณฑิตไทยยังห่างจากความคาดหวังมาก. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.dpu.ac.th/researchcenter/poll.php?act=view&id=190>[2554, กรกฎาคม 29]
- สาธารณสุข, กระทรวง. กรมสุขภาพจิต. 2543. คู่มือการฝึกอบรมแบบมีส่วนร่วม. กรุงเทพมหานคร: วงศ์กมล.
- สาธารณสุข, กระทรวง. กรมสุขภาพจิต. 2545. คู่มือความฉลาดทางอารมณ์. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สาธารณสุข, กระทรวง. กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ. 2546. แนวคิดกรอบการวิจัยการพัฒนาทิศทางพฤติกรรมสุขภาพ. นนทบุรี: โรงพิมพ์กองสุขศึกษา กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข.
- สายฝน เอกวารางกูร. 2558. เปลี่ยนการเรียนรู้อันรู้. ครู และศิษย์. ใน โครงการประชุมวิชาการ ทคพย. เรื่อง การแลกเปลี่ยนเรียนรู้สู่การปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนพยาบาลศาสตร์สู่สังคมใน

ศตวรรษที่ 21 โดยที่ประชุมคณบดี และหัวหน้าสถาบันการศึกษาสาขาพยาบาลศาสตร์ของ
รัฐ, หน้า 76-79. (อัสสัมชัญ)

สายสวาท เผ่าพงษ์, ทศนีย์ เขียวถาวร, สุรีย์ ธรรมิกบวร, สมศรี สัจจสกุลรัตน์, สุวิริยา สุวรรณโคตร และ
นุศรา วิจิตรแก้ว. 2542. พัฒนาการพยาบาล. กรุงเทพมหานคร: ประชุมช่าง.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน). 2547. พระราชบัญญัติ
การศึกษาแห่งชาติ แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545.[ออนไลน์].แหล่งที่มา:

[http://www.onesqa.or.th/th/whatsnew/index2.php?action=view&SystemModuleKey=112&id=84\[2554, สิงหาคม 11\]](http://www.onesqa.or.th/th/whatsnew/index2.php?action=view&SystemModuleKey=112&id=84[2554, สิงหาคม 11])

สำเนา ขจรศิลป์.2542. มิติใหม่ของกิจการนักศึกษา 2: การพัฒนานักศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต.

สิระยา สัมมาวาท. 2543. แนวคิดของการผสมผสานวิธีการจัดการเรียนการสอนหลายรูปแบบเพื่อ
ประยุกต์ใช้ในการศึกษาพยาบาล. รวมาธิปไตยพยาบาลสาร 6 (พฤษภาคม-สิงหาคม): 162-172.

สิวลี ศิริโล. 2555. จริยศาสตร์สำหรับพยาบาล. พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุชาภา คล้ายมณี, ทศนีย์ ทิพย์สูงเนิน, และคณินนิตย์ พงษ์สุวรรณ. 2556. พฤติกรรมเชิงจริยธรรม
ของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา. วารสารการพยาบาล
และการศึกษา 6 (พิเศษ): 89-103.

สุดใจ บุญอารีย์. 2546. รายงานการวิจัยเรื่องผลการฝึกความสามารถด้านการรู้คิดและความสามารถ
ด้านการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมที่มีต่อทัศนคติต่อพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษา.
สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

สุดา ตันวุฒิมงคล. 2550. การพัฒนาจริยธรรม. ใน อุบลรัตน์ โพธิ์พัฒนชัย (บรรณาธิการ),
จริยศาสตร์สำหรับพยาบาล, หน้า 39-67. พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี: ยุทธินทร์การพิมพ์.

สุพร พวงวราพันธ์. 2533. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์การเรียนรู้ทางการพยาบาล
กับพฤติกรรมของนักศึกษาพยาบาล. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพยาบาล
ศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

สุภางค์ จันทร์วานิช. 2554. การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 10.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุภาพ ฌ นคร และคณะ. 2547. รายงานการวิจัยเรื่อง การศึกษา วิเคราะห์รูปแบบที่เหมาะสมใน
การพัฒนาบัณฑิตอุดมคติไทย. กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์.

- สมิตตา สว่างทุกข์. 2553. รูปแบบการพัฒนาศักยภาพการคิดตามแนวคิดจิตทั้ง 5 ของการ์ดเนอร์ สำหรับนักศึกษาพยาบาล. วิทยานิพนธ์ปริญญาตรีบัณฑิต, สาขาวิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรางค์ โค้วตระกูล. 2556.จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรางค์ เลิศล้ำ. 2550. บทนำ. ใน อุบลรัตน์ โพธิ์พัฒนชัย (บรรณาธิการ), จริยศาสตร์สำหรับพยาบาล, หน้า1-10. พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี: ยุทธรินทร์การพิมพ์.
- สุวลักษณ์ ตั้งประดิษฐ์ และคณะ. 2536.รายงานการวิจัยเรื่องการศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของ นักศึกษาพยาบาลในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกองงานวิทยาลัยพยาบาล. สถาบันพัฒนา กำลังคนด้านสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข.
- สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. 2555. จิตวิทยาเพื่อการฝึกอบรมผู้ใหญ่. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิมล ว่องวานิช และคณะ. 2550. รายงานการวิจัยโครงการเร่งสร้างคุณลักษณะที่ดีของเด็กและ เยาวชนไทย. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.
- สุวิมล ว่องวานิช. 2558. การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- แสงทอง ธีระทองคำ และทัศนาศ วิวิคุณ.2552. รายงานวิจัยผลของการอบรมพัฒนาจิตต่อความเครียดและ ประสิทธิภาพของสมาธิของนักศึกษาพยาบาลรามธิบดี. ภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล.
- อภิชา อารุณโรจน์. 2553. อิทธิพลของคุณลักษณะผู้เรียน และการจัดการเรียนการสอนที่มีต่อการคิด ขั้นสูงที่ส่งผ่านการคิดขั้นต้น: การวิเคราะห์ห่อภิมาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต, สาขาวิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อภิวัฒน์ แก้ววรรณรัตน์. 2547. จริยธรรม: คุณภาพการพยาบาล. เชียงใหม่: ยูนิตีแอนด์โปรเกรส โซลูชั่น.
- อรพรรณ ลีบุญธวัชชัย. 2543. การคิดอย่างมีวิจารณญาณ: การเรียนการสอนทางพยาบาลศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: ธนาเพรส แอนด์ กราฟฟิค.
- อรัญญา เชาวลิต และวันดี สุทธิรงค์.2544. การพัฒนาหลักสูตรพยาบาลศาสตร์บัณฑิตด้าน จริยธรรม. ใน คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, ที่ประชุมคณบดีและหัวหน้า สถาบันการศึกษาสาขาพยาบาลศาสตร์ของรัฐในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย และสภาการ พยาบาล, เอกสารประกอบการสัมมนาพยาบาลศาสตร์ศึกษาแห่งชาติ ครั้งที่ 3, หน้า156-176. กรุงเทพมหานคร: ศักดิ์โสภการพิมพ์.

- อาภา โลจายะ. 2535. พฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลสภากาชาดไทยตามความคิดเห็นของผู้บริหารพยาบาลและอาจารย์พยาบาล. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อุทุมพร จามรมาน. 2540. การตีค่าความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียนเพื่อการปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ฟีนีქซ์บลิซซิ่ง.
- อุบลรัตน์ โพธิ์พัฒนชัย, เพ็ญศรี ทองเพชร และวีรวรรณ เกิดทอง. 2550. รายงานการวิจัยเรื่องการพัฒนาพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสุราษฎร์ธานี. วิทยาลัยพยาบาลราชชนนีสุราษฎร์ธานี.

ภาษาอังกฤษ

- Aronson, B., Glynn, B., and Squires T. 2013. Effectiveness of a role-modeling intervention on student nurse simulation competency. Clinical Simulation in Nursing 9 (April): 121-126.
- Astin, A. W. 1993. What matters in college?: Four critical years revisited. San Francisco: Jossey-Bass.
- Astin, A. W. 1997. Student Involvement: A Developmental theory for higher education. In E. T. Whitt (ed),. College Student Affairs Administration. Boston: Pearson Costom.
- Baxter, P. E., and Boblin, S. L. 2007. The moral development of baccalaureate nursing students: Understanding unethical behavior in classroom and clinical setting. Journal of Nursing Education 46 (January): 20-27.
- Begley, A. M. 2010. On being a good nurse: Reflections on the past and preparing for the future. International Journal of Nursing Practice 16 (December): 525-532.
- Bellack, J. P. 1999. Emotional intelligence: A missing ingredient?.Journal of Nursing Education 38 (January): 20-27.
- Benson, G., Martin, L., Ploeg, J., and Wessel, J. 2012. Longitudinal study of emotional intelligence, leadership, and caring in undergraduate nursing students. Journal of Nursing Education 51 (February): 95-101.
- Berman, A., Snyder, S.J., Kozier, B., and Erb, G. 2008. Fundamentals of nursing: concept, process and practice. 8th ed. New Jersey: Printice Hall.

- Bigge, M. L., and Shermis, S. S. 2004. Learning theories for teachers. 6th ed. Boston: Pearson.
- Bloom, B. S., Engelhart, M. D., Furst, E. J., Hill, W. H., and Krathwohl, D. R. 1956. Taxonomy of educational objectives: Handbook 1 Cognitive domain. New York: Davic McKay.
- Bryant, K., Hambuchen, J., Brown, L., Bell, A., Martin-Watson, A., and Rainey L. 2012. Nursing students as joint commission surveyors. Nurse Educator 37 (February): 8-9.
- Clegg, S., Stevenson, J., and Willott, J. 2010. Staff conceptions of curricular and extracurricular activities in higher education. High Educ 59 (May): 615-626.
- Cooper, H., Hedges, L., and Valentine, J. C. 2009. Research synthesis as a scientific process. In The Handbook of Research Synthesis and Meta-Analysis. 2nd ed. pp. 3-16. New York: Russel Sage Foundation.
- Craven, R. F., and Hirnle, C. J. 2007. Fundamental of nursing: Human health and function. 5th ed. Philadelphia: Lippincott Williams & Wilkins.
- Evans, N. J., Forney D. S., Guido, F. M., Patton, L. D., and Renn, K. A. 2010. Student development in college: theory, research, and practice. 2nd ed. San Francisco: Jossey-Bass.
- Gallagher, R. W., and Polanin, J. R. (2015). A meta-analysis of education interventions designed to enhance cultural competency in professional nurses and nursing students. Nurse Education Today 35 (February): 333-340.
- Gerrard, S., and Billington, J. 2014. The perceived benefits of belonging to an extra curricular group within a pre-registration nursing course. Nurse Education in Practice 14 (May): 253-258.
- Glass, G. V., McGaw, B., and Smith, M. L. 1981. Meta-analysis in social research. Beverly Hills: Sage Publication.
- Guilbert, J. J. 1987. Educational handbook for health personnel. 6th ed. Geneva: World Health Organization.
- Hendricks, J. M., Cope, V. C., and Harris, M. 2010. A leadership program in an undergraduate nursing course in Western Australia: Building leaders in our midst. Nurse Education Today 30 (April): 252-257.

- Jarrell, K., Ozymy, J., Gallagher, J., Hagler, D., and Corral, C. 2014. Constructing the foundations for compassionate: How service-learning affects nursing students' attitudes towards the poor. Nurse Education in Practice 14 (May): 299-303.
- Karem, A. F. H. A., Osman, K., and Meeran, S. M. 2011. The Impact of module based curriculum and extra-curriculum activities' in developing environmental skill among Saudi's secondary students. Procedia Social and Behavioral Sciences 15 (December): 1756-1760.
- Kolb, D. A. 1984. Experiential learning: Experience as the source of learning and development. New Jersey: Printice Hall.
- Krathwohl, D. R., Bloom, B. S., and Masia, B. B. 1964. Taxonomy of educational objectives: Handbook II Affective domain. New York: Davic McKay.
- Krippendorff, K. 2013. Content analysis: An introduction to its methodology. 3rd ed. Thousand Oaks: SAGE.
- Low, M., and LaScala, S. 2015. Medical memoir: A tool to teach empathy to nursing students. Nurse Education Today 35 (January): 1-3.
- McClelland-Luckey, B. 2010. Vibrant nursing leadership: empowering the future of professional nursing. In R. Daniel, R. G. Grendell, and F. R. Willkins (eds), Nursing fundamental: Caring & clinical decision making. 2nd ed. pp. 538-547. Clifton Park: Delmar.
- Megginson, D., and Pedler, M. 1992. Self-development: A facilitator's guide. London: WcGraw-Hill.
- Miller, T. K., and Prince, J.S. 1976. The future of student affairs. San Francisco: Jossey-Bass.
- Mullan, B. A., and Kothe, E.J. 2010. Evaluation a nursing communication skills training course: The relationships between self-rated ability, satisfaction, and actual performance. Nurse Education in Practice 10 (November): 374-378.
- Orwin, R. G., and Vevea, J. L. 2009. Evaluating coding decisions. In H. Cooper, L. Hedges, and J. C. Valentine (eds), The Handbook of research synthesis and meta-analysis. 2nd ed. pp. 177-203. New York: Russel Sage Foundation.
- Potter, P. A., and Perry, A. G. 2009. Fundamentals of Nursing. 7th ed. St.Louis: Mosby.

- Raths, L. E., Harmin, M., and Simon, S.B. 1966. Values and teaching: working with values in the classroom. Columbus: CE Merrill.
- Rich, K. L. 2008. Introduction to bioethics, nursing ethics, and ethical decision-making. In J. B. Butts and K.L. Rich (eds), Nursing ethics: Across the curriculum and into practice. 2nd ed. pp. 39-80. Boston: Jones and Bartlett.
- Simon, S.B., Howe, L.W., and Kirschenbaum, H. 1972. Values clarification: A handbook of practical strategies for teachers and students. New York: Hart.
- Taylor, C.R., Lillis, C., LeMone, P., and Lynn, P. 2011. Fundamentals of nursing: The art and science of nursing care. 7th ed. Philadelphia: Wolters Kluwer Health/Lippincott Williams & Wilkins.
- The psychometrics centre, University of Cambridge. 2001. UK Version of the Watson-Glaser critical thinking appraisal. (online). Available from: <http://www.psychometrics.cam.ac.uk/page/196/critical-thinking.htm> [2012, October 10].
- Thomas. J., Jack. B. A., and Jinks. A. M. 2012. Resilience to care: A systematic and meta-synthesis of the qualitative literature concerning the experience of student nurses in adult hospital settings in the UK. Nurse Education Today 32 (August): 657-664.
- Wilk, N. and Bowllan, N. 2011. Student-generated behavioral guidelines to inform ethical practice: A quality improvement project. Nurse Educator 36 (November-December): 271-275.

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาคผนวก ก
การวิเคราะห์เอกสาร งานวิจัย
เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตพยาบาล/พยาบาล

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตารางที่ 32 การวิเคราะห์เอกสาร งานวิจัย เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตพยาบาล/
พยาบาล

เอกสารและงานวิจัย รายการคุณลักษณะ	กระทรวงศึกษาธิการ (2552)	สภาการพยาบาล (2553)	โรงเรียนพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล (2555)	วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พุทธิศรินทร์ราช (2556)	คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต (2555)	วิภาดา คุณภาวิทีกุล (2552)	กอบกุล พันธุ์เจริญวรกุล และคณะ (2544)	ละเอียด แจ่มจันทร์ (2541)	วิจิตร ศรีสุพรรณ (2540)	สายสวาพเผ่าพงษ์ (2542)	วิลารรณ เทียนทอง (2553)	รวม
1. ความรู้ทางการพยาบาล และศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง	✓ ข้อ 1	✓ ข้อ 2	✓ ข้อ 1	✓ ข้อ 2	✓ ข้อ 1	✓ ข้อ 8	อยู่ในทักษะปฏิบัติการพยาบาล	-	✓ ข้อ 1	-	-	7
2. ความสามารถในการ ปฏิบัติการพยาบาล	✓ ข้อ 2	✓ ข้อ 2	✓ ข้อ 2	✓ ข้อ 3,4	✓ ข้อ 2	-		-	✓ ข้อ 2	-	-	6
3. ความสามารถในการคิด เช่น วิจารณ์ญาณ สร้างสรรค์ ตัดสินใจ แก้ปัญหา	✓ ข้อ 3	✓ ข้อ 3	✓ ข้อ 6	✓ ข้อ 1,3	✓ ข้อ 4	✓ ข้อ 9	✓ ข้อ 1,9	✓ ข้อ 2,3 4,5	✓ ข้อ 1	-	✓ ข้อ 2	10 4
4. การวิเคราะห์เชิงตัวเลขและ การใช้สถิติ	✓ ข้อ 4	✓ ข้อ 5	✓ ข้อ 8	✓ ข้อ 7	-	-	-	-	-	-	-	
5. คุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณ เช่น เมตตา กรุณา เอื้ออาทร เคารพในศักดิ์ศรีความเป็น มนุษย์	✓ ข้อ 5	✓ ข้อ 1,3	✓ ข้อ 3	✓ ข้อ 1.1, 1.2	✓ ข้อ 3	✓ ข้อ 1, 2 6	✓ ข้อ 3,4,5 8,10	✓ ข้อ 10,11 12,13	✓ ข้อ 3	✓ ข้อ 5	✓ ข้อ 5	11
6. ภาวะผู้นำ	✓ ข้อ 6	✓ ข้อ 4	✓ ข้อ 5	✓ ข้อ 1.4	-	-	-	-	✓ ข้อ 5	✓ ข้อ 2	✓ ข้อ 2	7

ตารางที่ 32 การวิเคราะห์เอกสาร งานวิจัย เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตพยาบาล/
พยาบาล(ต่อ)

เอกสารและงานวิจัย	กระทรวงศึกษาธิการ (2552)	สภาการพยาบาล (2553)	โรงเรียนพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล (2555)	วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พุทธชินราช (2556)	คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต (2555)	วิภาดา คุณากิติกุล (2552)	กอบกุล พันธุ์เจริญภักดิ์ และคณะ (2544)	ละเอียด แจ่มจันทร์ (2541)	วิจิตร ศรีสุพรรณ (2540)	สายสวาพเผ่าพงษ์ (2542)	วิลารรณ เทียนทอง(2553)	รวม
รายการคุณลักษณะ												
22. อนุรักษ์และร่วมพัฒนา สภาพแวดล้อม	-	-	-	✓ ข้อ 10	-	-	-	✓ ข้อ 8	-	-	✓ ข้อ 9	3
23. กิริยามรรยาท สัมมาคารวะ เคารพผู้อาวุโส	-	✓ ข้อ 3	-	-	-	✓ ข้อ 2,3	-	-	-	-	-	2
24. พึ่งตนเองให้มากที่สุด	-	-	-	-	-	-	-	✓ ข้อ 6	-	-	-	1
25. บุคลิกคุณลักษณะทาง ทหาร											✓ ข้อ 8	1

1.รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจคุณภาพของแบบประเมินเพื่อคัดเลือกงานวิจัย

- 1) รองศาสตราจารย์ ดร. อวยพร เรืองตระกูล
อาจารย์ประจำภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 2) รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริเดช สุขีวะ
รองคณบดีฝ่ายวิจัยและบริการวิชาการ และอาจารย์ประจำภาควิชาวิจัยและจิตวิทยา
ศึกษาคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 3) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิศสมัย อรทัย
อาจารย์ประจำสาขาวิชาการพยาบาลพื้นฐาน โรงเรียนพยาบาลรามาธิบดี
คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดีมหาวิทยาลัยมหิดล

2.รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจคุณภาพของแบบประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมพัฒนา คุณลักษณะทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล แบบประเมินการจัดกิจกรรมพัฒนา คุณลักษณะทางวิชาชีพ และแบบสัมภาษณ์นักศึกษาพยาบาลเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนา คุณลักษณะทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล

- 1) รองศาสตราจารย์ลักษณิ มีนะนันท์
อดีตรองหัวหน้าภาควิชาพยาบาลศาสตร์ฝ่ายกิจการนักศึกษา
คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล
- 2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พูลสุข เจนพานิชย์ วิสุทธิพันธ์
อดีตผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนพยาบาลรามาธิบดี ฝ่ายกิจการนักศึกษาและกิจการพิเศษ
คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล
รองคณบดีฝ่ายสื่อสารองค์กร คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล
- 3) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พันธ์ศักดิ์ พลสารมัย
ประธานสาขาวิชาอุดมศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการ และความเป็นผู้นำทางการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 4) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุธนะ ติงศภักดิ์
รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารศูนย์กีฬาแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
อาจารย์ประจำภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 5) ดร. สุขีวา วิชัยกุล
รองผู้อำนวยการกลุ่มงานกิจการนิสิต วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นพรัตน์วชิระ

3. รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจคุณภาพของแบบประเมินคุณลักษณะทางวิชาชีพด้านคุณธรรม จริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลระดับปริญญาตรี

1) รองศาสตราจารย์สิวลี ศิริไล

ภาควิชาบริหารบัณฑิตศึกษาระดับปริญญาตรี (สาขาอำนวยการ; จริยศาสตร์)

2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กรรณิการ์ สุวรรณโคต

อดีตรองอธิการบดีของภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล

อาจารย์พิเศษหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยคริสเตียน

3) รองศาสตราจารย์ ดร. อรุณญาเชาวลิต

คณบดี คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

4) รองศาสตราจารย์ ดร. โชติกา ภาชีผล

รองคณบดีฝ่ายประกันคุณภาพ และบริหารทรัพยากรมนุษย์ และอาจารย์ประจำภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

5) รองศาสตราจารย์ ดร. แสงทอง ธีระทองคำ

หัวหน้าสาขาวิชาอนามัยชุมชนและสุขภาพชุมชนโรงเรียนพยาบาลรามาธิบดี

คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล

6) นาวาเอกหญิง ดร. ธนพร แยมสุดา

อดีตหัวหน้ากองการศึกษา วิทยาลัยพยาบาลกองทัพเรือ

รองผู้อำนวยการกองวิทยาการ ศูนย์วิทยาการ กรมแพทย์ทหารเรือ

4. รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล

1) ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร. วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา

ที่ปรึกษาอธิการบดี มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

2) รองศาสตราจารย์สิวลี ศิริไล

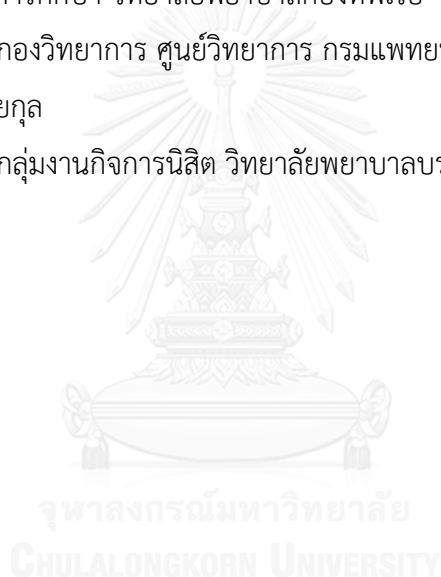
ภาควิชาบริหารบัณฑิตศึกษาระดับปริญญาตรี (สาขาอำนวยการ; จริยศาสตร์)

3) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กรรณิการ์ สุวรรณโคต

อดีตรองอธิการบดีของภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล

อาจารย์พิเศษหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยคริสเตียน

- 4) รองศาสตราจารย์ ดร. อรัญญาเซาวลิต
 คณบดี คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- 5) รองศาสตราจารย์ประอรนุช ตุลยาทร
 อธิการบดีฝ่ายพัฒนานักศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
 นายกสมาคมศิษย์เก่าพยาบาลศิริราชในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี
- 6) รองศาสตราจารย์ลักษณิ มีนะนันท์
 อธิการบดีหัวหน้าภาควิชาพยาบาลศาสตร์ ฝ่ายกิจการนักศึกษา
 คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล
- 7) นาวาเอกหญิง ดร. ชนพร แยมสุดา
 อธิการบดีหัวหน้ากองการศึกษา วิทยาลัยพยาบาลกองทัพเรือ
 รองผู้อำนวยการกองวิทยาการ ศูนย์วิทยาการ กรมแพทยทหารเรือ
- 8) ดร. สุชีวา วิชัยกุล
 รองผู้อำนวยการกลุ่มงานกิจการนิสิต วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นพรัตน์วชิระ

1. แบบประเมินเพื่อคัดเลือกงานวิจัย

ชื่อผู้วิจัย.....รหัสงานวิจัย.....

ชื่อเรื่องงานวิจัย.....

ที่	ลักษณะที่ประเมิน	ผลการประเมิน				
		0	1	2	3	4
1.	ชื่อเรื่องการวิจัยมีความชัดเจน					
2.	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาวิจัยมีความเหมาะสม					
3.	วัตถุประสงค์ถูกต้องตามหลักการวิจัย					
4.	สมมุติฐานการวิจัยมีความเหมาะสม					
5.	ข้อตกลงเบื้องต้นของการวิจัยเหมาะสมและมีเหตุผลสนับสนุน					
6.	ขอบเขตของการวิจัยมีความสมเหตุสมผล					
7.	ข้อจำกัดของการวิจัยมีความสมเหตุสมผล					
8.	การนิยามศัพท์เฉพาะมีความชัดเจน					
9.	เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสอดคล้องกับเรื่องที่ทำวิจัย และแสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงกับงานวิจัยในอดีต					
10.	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมีความทันสมัย					
11.	การออกแบบการวิจัยสอดคล้องกับปัญหาวิจัย					
12.	การเลือกตัวอย่างมีความเหมาะสม					
13.	เครื่องมือวิจัยที่ใช้ในภาพรวมมีคุณภาพ					
14.	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีความเหมาะสม					
15.	การแปลความผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีความถูกต้องและสอดคล้องกับผลการวิจัย					
16.	สรุปผลการวิจัยอย่างถูกต้อง					
17.	การอภิปรายผลสอดคล้องกับผลการวิจัยและครบทุกประเด็นปัญหา					
18.	ข้อเสนอแนะมีความเหมาะสม					
19.	โครงสร้างการนำเสนอมีความเหมาะสม					
20.	คุณภาพรายงานการวิจัยโดยสรุปในภาพรวม					

เกณฑ์การประเมินเพื่อคัดเลือกงานวิจัย

1	ชื่อเรื่องการวิจัยมีความชัดเจน		
	4	หมายถึง	ชื่อเรื่องบอกถึงปัญหาวิจัย ตัวแปรสำคัญที่ศึกษาทั้งตัวแปรตามและตัวแปรอิสระและกลุ่มประชากร
	3	หมายถึง	ชื่อเรื่องบอกถึงปัญหาวิจัย โดยประกอบด้วยตัวแปรสำคัญที่ศึกษาทั้งตัวแปรตามและตัวแปรอิสระแต่ไม่มีการระบุกลุ่มประชากรหรือระบุไม่ชัดเจน
	2	หมายถึง	ชื่อเรื่องบอกถึงปัญหาวิจัย แต่ระบุตัวแปรสำคัญที่ศึกษาทั้งตัวแปรตามและตัวแปรอิสระไม่ครบถ้วนหรือไม่ชัดเจน
	1	หมายถึง	ชื่อเรื่องบอกถึงปัญหาวิจัย แต่ไม่ได้ระบุตัวแปรสำคัญที่ศึกษาทั้งตัวแปรตามและตัวแปรอิสระ
	0	หมายถึง	ชื่อเรื่องไม่บอกถึงปัญหาวิจัย
2.	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาวิจัยมีความเหมาะสม		
	4	หมายถึง	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาแสดงให้เห็นถึงประเด็นปัญหาและความสำคัญในการทำวิจัยครอบคลุมประเด็นที่ศึกษาโดยมีข้อมูล ผลการวิจัยและเหตุผลสนับสนุนตรงประเด็น และมีความกระชับ
	3	หมายถึง	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาแสดงให้เห็นถึงประเด็นปัญหาและความสำคัญในการทำวิจัย ครอบคลุมประเด็นที่ศึกษาโดยมีเหตุผลสนับสนุนตรงประเด็น แต่เนื้อความไม่ต่อเนื่องสอดคล้อง
	2	หมายถึง	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาแสดงให้เห็นถึงประเด็นปัญหาและความสำคัญในการทำวิจัยแต่ไม่ครอบคลุมประเด็นที่ศึกษา
	1	หมายถึง	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาเกี่ยวข้องกับเรื่องที่ทำวิจัย แต่ไม่ระบุให้เห็นถึงประเด็นปัญหาและความสำคัญในการทำวิจัย
	0	หมายถึง	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ทำวิจัย
3	วัตถุประสงค์ถูกต้องตามหลักการวิจัย		
	4	หมายถึง	วัตถุประสงค์ชัดเจน สอดคล้องกับชื่อเรื่อง มีการระบุตัวแปรสำคัญที่ศึกษา วิธีการศึกษาและประชากร
	3	หมายถึง	วัตถุประสงค์ชัดเจน สอดคล้องกับชื่อเรื่องมีการระบุตัวแปรสำคัญที่ศึกษาและวิธีการที่ใช้ศึกษา
	2	หมายถึง	วัตถุประสงค์ชัดเจน สอดคล้องกับชื่อเรื่องมีการระบุตัวแปรสำคัญที่ศึกษา
	1	หมายถึง	วัตถุประสงค์ชัดเจน สอดคล้องกับชื่อเรื่อง
	0	หมายถึง	วัตถุประสงค์ไม่สอดคล้องกับชื่อเรื่อง

4	สมมุติฐานการวิจัยมีความเหมาะสม	
	4	หมายถึง สมมุติฐานการวิจัยสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย ชัดเจนเป็นสมมุติฐาน ที่มีทิศทาง และมีทฤษฎีหรืองานวิจัยที่ใช้อ้างอิงถูกต้อง
	3	หมายถึง สมมุติฐานการวิจัยสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยชัดเจน เป็นสมมุติฐาน ไม่มีทิศทาง มีทฤษฎีหรืองานวิจัยที่ใช้อ้างอิงถูกต้อง
	2	หมายถึง สมมุติฐานการวิจัยสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย แต่ขาดทฤษฎีรองรับ
	1	หมายถึง สมมุติฐานการวิจัยไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย
	0	หมายถึง ไม่ระบุสมมุติฐานการวิจัย (ซึ่งควรระบุ)
5.	ข้อตกลงเบื้องต้นของการวิจัยมีความเหมาะสมและมีเหตุผลสนับสนุน	
	4	หมายถึง ข้อตกลงเบื้องต้นเหมาะสมและมีเหตุผลสนับสนุนชัดเจน
	3	หมายถึง ข้อตกลงเบื้องต้นเหมาะสม และมีเหตุผลสนับสนุนแต่ไม่ชัดเจน
	2	หมายถึง ข้อตกลงเบื้องต้นเหมาะสม แต่ไม่มีเหตุผลสนับสนุน
	1	หมายถึง ไม่ระบุถึงข้อตกลงเบื้องต้นในการวิจัย (ซึ่งควรระบุ)
	0	หมายถึง ข้อตกลงเบื้องต้นไม่เกี่ยวข้องกับการวิจัย
6	ขอบเขตการวิจัยมีความสมเหตุสมผล	
	4	หมายถึง กำหนดขอบเขตของการวิจัยโดยระบุถึงตัวแปรครอบคลุมตามกรอบความคิดเชิงทฤษฎี ตัวแปรที่ผู้วิจัยเลือกมาศึกษา ประชากรที่ศึกษา พื้นที่ และระยะเวลา รวมทั้งมีการอธิบายเหตุผลในการกำหนดขอบเขตการวิจัยอย่างสมเหตุสมผล
	3	หมายถึง กำหนดขอบเขตของการวิจัยโดยระบุถึงตัวแปรครอบคลุมตามกรอบความคิดเชิงทฤษฎี ตัวแปรที่ผู้วิจัยเลือกมาศึกษา ประชากรที่ศึกษา รวมทั้งพื้นที่หรือระยะเวลา แต่ขาดการอธิบายเหตุผลในการกำหนดขอบเขตการวิจัย
	2	หมายถึง กำหนดขอบเขตของการวิจัยโดยระบุถึงตัวแปรครอบคลุมตามกรอบความคิดเชิงทฤษฎี และประชากรที่ศึกษา
	1	หมายถึง กำหนดขอบเขตของการวิจัยโดยระบุตัวแปรไม่ครอบคลุมตามกรอบความคิดเชิงทฤษฎี หรือระบุประชากรที่ศึกษาไม่ชัดเจน
	0	หมายถึง ไม่มีการระบุขอบเขตการวิจัย

7	ข้อจำกัดของการวิจัยมีความสมเหตุสมผล		
	4	หมายถึง	ระบุข้อจำกัดที่แสดงให้เห็นข้อบกพร่องในการวิจัย มีการอธิบายถึงสาเหตุและผลที่เกิดรวมทั้งข้อเสนอแนะของผู้วิจัย
	3	หมายถึง	ระบุข้อจำกัดที่แสดงให้เห็นข้อบกพร่องในการวิจัย และอธิบายถึงสาเหตุรวมทั้งผลที่เกิด
	2	หมายถึง	ระบุข้อจำกัดที่แสดงให้เห็นข้อบกพร่องในการวิจัย แต่ไม่มีการอธิบายถึงสาเหตุและผลที่เกิดขึ้น
	1	หมายถึง	ไม่มีข้อจำกัดของการวิจัยหรือไม่จำเป็นต้องมี
	0	หมายถึง	ข้อจำกัดในการวิจัยไม่เกี่ยวข้องกับการวิจัย
8	การนิยามศัพท์เฉพาะมีความชัดเจน		
	4	หมายถึง	มีการให้นิยามทั้งเชิงทฤษฎีและเชิงปฏิบัติการกับตัวแปรสำคัญถูกต้อง ครบถ้วน
	3	หมายถึง	มีการให้นิยามทั้งเชิงทฤษฎีและเชิงปฏิบัติการกับตัวแปรสำคัญถูกต้อง แต่ไม่ครบถ้วน
	2	หมายถึง	มีการให้นิยามเชิงทฤษฎีตัวแปรสำคัญครบถ้วน แต่ยังขาดนิยามเชิงปฏิบัติการ
	1	หมายถึง	มีการให้นิยามตัวแปรสำคัญเพียงบางตัว แต่ไม่ครบถ้วนหรือนิยามศัพท์ที่ไม่จำเป็นต้องให้นิยาม
	0	หมายถึง	ไม่มีการนิยามศัพท์เฉพาะหรือนิยามตัวแปรที่สำคัญ
9	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสอดคล้องกับเรื่องที่ทำวิจัยและแสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงกับงานวิจัยในอดีต		
	4	หมายถึง	เอกสารและงานวิจัยสอดคล้องกับปัญหาวิจัยมีการอธิบายความเชื่อมโยงกับปัญหาวิจัยหรือตัวแปร เอกสารและงานวิจัยครบถ้วนและมีการสังเคราะห์เนื้อหาจากเอกสารและงานวิจัยทุกหัวข้อ เช่นสรุปเป็นตาราง ,สรุปเป็นความเรียง
	3	หมายถึง	เอกสารและงานวิจัยสอดคล้องกับปัญหาวิจัยมีการอธิบายความเชื่อมโยงกับปัญหาวิจัยหรือตัวแปรและเอกสารและงานวิจัยครบถ้วน
	2	หมายถึง	เอกสารและงานวิจัยสอดคล้องกับปัญหาวิจัย มีการอธิบายความเชื่อมโยงกับปัญหาวิจัยหรือตัวแปรและเอกสารและงานวิจัยไม่ครบถ้วน
	1	หมายถึง	เอกสารและงานวิจัยสอดคล้องกับปัญหาวิจัย
	0	หมายถึง	เอกสารและงานวิจัยไม่สอดคล้องกับเรื่องที่ทำวิจัย

10	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมีความทันสมัย	
	4	หมายถึง เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ และมีอายุระหว่าง 1-5 ปีร้อยละ 70 ขึ้นไป
	3	หมายถึง เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศและมีอายุระหว่าง 1-5 ปีร้อยละ 50 ขึ้นไปแต่ไม่ถึงร้อยละ 70
	2	หมายถึง เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศและมีอายุระหว่าง 1-5 ปีร้อยละ 30 ขึ้นไปแต่ไม่ถึงร้อยละ 50
	1	หมายถึง เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศและมีอายุระหว่าง 1-5 ปี แต่ไม่ถึงร้อยละ 30 ของงานวิจัยทั้งหมด
0	หมายถึง เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งหมดเป็นภาษาไทยและมีอายุระหว่าง 1-5 ปี แต่ไม่ถึงร้อยละ 30	
11	การออกแบบการวิจัยสอดคล้องกับปัญหาวิจัย	
	4	หมายถึง การออกแบบการวัดตัวแปร วิธีการวิจัย การเลือกตัวอย่าง และการวิเคราะห์ข้อมูลสอดคล้องกับปัญหาการวิจัยและสามารถสรุปอ้างอิงไปกลุ่มประชากรได้
	3	หมายถึง การออกแบบการวัดตัวแปร วิธีการวิจัย และการเลือกตัวอย่างสอดคล้องกับปัญหาการวิจัย
	2	หมายถึง การออกแบบการวัดตัวแปร และวิธีการวิจัยสอดคล้องกับปัญหาการวิจัย
	1	หมายถึง การออกแบบการวัดตัวแปรสอดคล้องกับปัญหาการวิจัย
	0	หมายถึง การออกแบบการวิจัยไม่สอดคล้องกับปัญหาการวิจัย
12	การเลือกตัวอย่างมีความเหมาะสม	
	4	มีการเลือกตัวอย่างถูกต้องตามหลักวิธีวิทยาการวิจัย ระบุรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการหรือขั้นตอนการสุ่ม/เลือกตัวอย่างและขนาดตัวอย่างที่ชัดเจน
	3	มีการเลือกตัวอย่างที่ถูกต้อง ระบุรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการการสุ่ม/เลือกตัวอย่างหรือการกำหนดขนาดตัวอย่างที่ชัดเจน
	2	มีการสุ่ม/เลือกตัวอย่าง แต่ระบุวิธีการไม่ชัดเจน
	1	มีการสุ่ม/เลือกตัวอย่าง แต่ไม่ระบุวิธีการ
	0	ไม่มีการระบุการได้มาของตัวอย่าง

13	เครื่องมือวิจัยที่ใช้ในภาพรวมมีคุณภาพ		
	4	หมายถึง	คะแนน 4 หมายถึง ระบุวิธีการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือด้านความตรง และ ความเที่ยง ระบุคุณภาพของเครื่องมือ และมีการปรับปรุงเครื่องมือ
	3	หมายถึง	ระบุวิธีการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือด้านความตรง และ ความเที่ยงแต่ไม่บอกการปรับปรุงเครื่องมือ
	2	หมายถึง	ระบุวิธีการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือด้านความตรง หรือ ความเที่ยง และระบุคุณภาพของเครื่องมือ
	1	หมายถึง	ระบุวิธีการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ แต่ไม่ได้ระบุถึงคุณภาพของเครื่องมือ
	0	หมายถึง	ไม่มีระบุการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ / ใช้เครื่องมือที่ไม่มีคุณภาพ
14	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีความเหมาะสม		
	4	หมายถึง	สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์/ปัญหาวิจัย ระดับการวัดของข้อมูลมีการตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของสถิติ และมีการปรับแก้ข้อมูลให้สามารถนำมาใช้ในการทดสอบสมมติฐานได้
	3	หมายถึง	สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ / ปัญหาวิจัย ระดับการวัดของข้อมูล และมีการตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของสถิติ
	2	หมายถึง	สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ / ปัญหาวิจัย ระดับการวัดของข้อมูล แต่ไม่มีการตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้น
	1	หมายถึง	สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ / ปัญหาวิจัยบางส่วน
	0	หมายถึง	สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์/ปัญหาวิจัย
15	การแปลความผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีความถูกต้องและสอดคล้องกับผลการวิจัย		
	4	หมายถึง	การแปลหรือสรุปผลการวิเคราะห์ครบทุกประเด็น และถูกต้องสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์
	3	หมายถึง	การแปลหรือสรุปผลการวิเคราะห์ครบทุกประเด็น และบางส่วนไม่ถูกต้องสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์
	2	หมายถึง	การแปลหรือสรุปผลการวิเคราะห์เป็นบางส่วน และถูกต้องสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์
	1	หมายถึง	การแปลหรือสรุปผลการวิเคราะห์เป็นบางส่วน และไม่ถูกต้องสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์
	0	หมายถึง	การแปลหรือสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลไม่ถูกต้องสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์

16	สรุปผลการวิจัยอย่างถูกต้อง	
	4	หมายถึง ผลสรุปถูกต้องตามข้อมูลที่ได้จากการวิจัย สอดคล้องกับวัตถุประสงค์/ปัญหาวิจัยอย่างครบถ้วนผลสรุปชัดเจน กระชับ
	3	หมายถึง ผลสรุปถูกต้องตามข้อมูลที่ได้จากการวิจัย สอดคล้องกับวัตถุประสงค์/ปัญหาวิจัยอย่างครบถ้วนผลสรุปไม่ชัดเจน / ไม่กระชับ
	2	หมายถึง ผลสรุปถูกต้องตามข้อมูลที่ได้จากการวิจัย สอดคล้องกับวัตถุประสงค์/ปัญหาวิจัยแต่ไม่ครบถ้วน
	1	หมายถึง ผลสรุปไม่ถูกต้องตามข้อมูลที่ได้จากการวิจัยหรือไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์/ปัญหาวิจัย
0	หมายถึง ไม่มีการสรุปผลการวิจัย	
17	การอภิปรายผลสอดคล้องกับผลการวิจัย	
	4	หมายถึง การอภิปรายผลสอดคล้องกับผลการวิจัยที่ได้ ครอบคลุมประเด็นปัญหา และเชื่อมโยงกับทฤษฎีหรืองานวิจัยในอดีตอย่างเหมาะสมรวมทั้งมีการหาข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อแสดงความเป็นไปได้ของผลการวิจัย
	3	หมายถึง การอภิปรายผลสอดคล้องกับผลการวิจัยที่ได้ ครอบคลุมประเด็นปัญหา และเชื่อมโยงกับทฤษฎีหรืองานวิจัยในอดีตอย่างเหมาะสม
	2	หมายถึง การอภิปรายผลสอดคล้องกับผลการวิจัยที่ได้ครอบคลุมประเด็นปัญหา แต่ไม่มีการเชื่อมโยงกับทฤษฎีและไม่เชื่อมโยงานวิจัยในอดีต
	1	หมายถึง การอภิปรายผลสอดคล้องกับผลการวิจัยที่ได้ แต่อธิบายไม่ครอบคลุมทุกประเด็นปัญหา
0	หมายถึง การอภิปรายผลไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยที่ได้	
18	ข้อเสนอแนะมีความเหมาะสม	
	4	หมายถึง ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้และข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไปเป็นแนวคิดที่ได้จากกระบวนการหรือผลการวิจัย โดยมีเหตุผลรองรับอย่างเพียงพอ เป็นข้อเสนอแนะที่ใหม่ มีความสมเหตุสมผลที่จะนำไปใช้ในทางปฏิบัติ และทำวิจัยต่อยอด
	3	หมายถึง ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้และข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไปเป็นแนวคิดที่ได้จากกระบวนการหรือผลการวิจัยและมีเหตุผลรองรับอย่างเพียงพอ
	2	หมายถึง ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้และข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไปเป็นแนวคิดที่ได้จากกระบวนการหรือผลการวิจัย แต่ขาดเหตุผลรองรับอย่างเพียงพอ
	1	หมายถึง ข้อเสนอแนะเป็นข้อเสนอแนะทั่วไป ไม่ชัดเจน
0	หมายถึง ข้อเสนอแนะในการวิจัยไม่สอดคล้องกับผลการวิจัย	

19	โครงสร้างการนำเสนอมีความเหมาะสม		
4	หมายถึง	การนำเสนอรายงานการวิจัยมีองค์ประกอบของรายงานถูกต้องและจัดลำดับของเนื้อหาที่นำเสนอได้ดีทุกบท(ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง วิธีการดำเนินการวิจัยผลการวิเคราะห์ข้อมูล และสรุปอภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ)	
3	หมายถึง	การนำเสนอรายงานการวิจัยมีองค์ประกอบของรายงานถูกต้องและจัดลำดับของเนื้อหาที่นำเสนอได้ดี4 บท	
2	หมายถึง	การนำเสนอรายงานการวิจัยมีองค์ประกอบของรายงานถูกต้องและจัดลำดับของเนื้อหาที่นำเสนอได้ดี3 บท	
1	หมายถึง	การนำเสนอรายงานการวิจัยมีองค์ประกอบของรายงานถูกต้องและจัดลำดับของเนื้อหาที่นำเสนอได้ดี2 บท	
0	หมายถึง	การนำเสนอรายงานการวิจัยมีองค์ประกอบของรายงานถูกต้องและจัดลำดับของเนื้อหาที่นำเสนอได้ดีเพียง 1 บท	
20	คุณภาพรายงานการวิจัยโดยสรุปในภาพรวม		
4	หมายถึง	โดยภาพรวมทั้งปัญหาวิจัย การรายงานเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องวิธีดำเนินการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูลและการสรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ มีคุณภาพดีมาก	
3	หมายถึง	โดยภาพรวมทั้งปัญหาวิจัย การรายงานเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง วิธีดำเนินการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล และการสรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ มีคุณภาพดี	
2	หมายถึง	โดยภาพรวมทั้งปัญหาวิจัย การรายงานเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องวิธีดำเนินการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล และการสรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ มีคุณภาพปานกลาง	
1	หมายถึง	โดยภาพรวมทั้งปัญหาวิจัย การรายงานเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง วิธีดำเนินการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล และการสรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ มีคุณภาพค่อนข้างต่ำ	
0	หมายถึง	โดยภาพรวมทั้งปัญหาวิจัย การรายงานเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง วิธีดำเนินการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล และการสรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ มีคุณภาพต่ำ	

2. แบบบันทึกข้อมูลคุณลักษณะงานวิจัย

ชื่อผู้วิจัย.....

ชื่อเรื่อง.....

1. รหัสงานวิจัย	☐ ☐ ☐
2. ปีที่พิมพ์เผยแพร่	25 ☐ ☐
3. สถาบันที่ผลิตงานวิจัย	☐ ☐
4. สาขาที่ผลิตงานวิจัย	☐ ☐
5. หน่วยงานต้นสังกัดผู้วิจัย	☐ ☐
6. วุฒิการศึกษาสูงสุดของผู้วิจัย	☐
7. ตำแหน่งงานของผู้วิจัย	☐
8. ประเภทงานวิจัย	☐
9. วัตถุประสงค์ของการวิจัย	
9.1 สำรวจ 9.2 ศึกษา 9.3 เปรียบเทียบ	☐ (9.1) ☐ (9.2) ☐ (9.3)
9.4 หาความสัมพันธ์ 9.5 ประเมิน 9.6 พัฒนา	☐ (9.4) ☐ (9.5) ☐ (9.6)
9.7 วิเคราะห์ 9.8 สร้าง/เสนอ	☐ (9.7) ☐ (9.8)
10. แผนแบบการวิจัย	☐
11. ทฤษฎี/แนวคิดหลักที่ใช้ในงานวิจัย	☐ ☐
12. ทฤษฎี/แนวคิดร่วมที่ใช้ในงานวิจัย	☐ ☐
13. จำนวนตัวแปร	
13.1 ตัวแปรตาม 13.2 ตัวแปรต้น	☐ ☐ (13.1) ☐ ☐ (13.2)
14. แหล่งที่มาของกลุ่มตัวอย่าง	
14.1 = มหาวิทยาลัยรัฐ	☐
14.2 = มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ	☐
14.3 = มหาวิทยาลัยเอกชน	☐
14.4 = มหาวิทยาลัยราชภัฏ	☐
14.5 = มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี	☐
14.6 = วพ.บรมราชชนนี	☐
14.7 = วิทยาลัยพลศึกษา	☐
14.8 = สถาบันอาชีวศึกษา	☐
14.9 = อื่นๆ	☐
15. วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยทั้งหมด	

15.1 ประชากร 15.2 เจาะจง 15.3 สุ่มอย่างง่าย	☐ (15.1) ☐ (15.2) ☐ (15.3)
15.4 สุ่มอย่างมีระบบ 15.5 สุ่มแบ่งกลุ่ม 15.6 สุ่มแบ่งชั้น	☐ (15.4) ☐ (15.5) ☐ (15.6)
15.7 สุ่มหลายขั้นตอน 15.8 เลือกโดยบังเอิญ	☐ (15.7) ☐ (15.8)
15.9 เลือกแบบโควตา 15.10 เลือกแบบก้อนหิมะ	☐ (15.9) ☐ (15.10)
16. ขนาดตัวอย่าง (รวม)	☐ ☐ ☐
17. ประเภทสมมติฐานของการวิจัย	☐
18. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	
18.1. คุณภาพของเครื่องมือโดยรวม	☐ (18.1)
18.2 จำนวน	☐ ☐ (18.2)
19. ประเภทเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	
19.1 แบบสอบถาม 19.2 แบบทดสอบ/แบบวัด 19.3 แบบสังเกต	☐ (19.1) ☐ (19.2) ☐ (19.3)
19.4 แบบประเมิน 19.5 แบบสัมภาษณ์ 19.6 แบบสำรวจ	☐ (19.4) ☐ (19.5) ☐ (19.6)
19.7 แบบรายงานตนเอง 19.8 แบบฝึกทักษะ 19.9 แบบบันทึก	☐ (19.7) ☐ (19.8) ☐ (19.9)
19.10 แบบศึกษาเอกสาร 19.11 อื่นๆ	☐ (19.10) ☐ (19.11)
20. ประเภทการวิเคราะห์ข้อมูล	
20.1 content analysis 20.2 descriptive stat	☐ (20.1) ☐ (20.2)
20.3 t-test 20.4 ANOVA (one-way)	☐ (20.3) ☐ (20.4)
20.5 ANOVA (two-way) 20.6 ANOVA (three-way)	☐ (20.5) ☐ (20.6)
20.7 correlation 20.8 factor analysis	☐ (20.7) ☐ (20.8)
20.9 regress 20.10 Chi-square	☐ (20.9) ☐ (20.10)
20.11 อื่นๆ	☐ (20.11)

คู่มือลงทะเบียนข้อมูลแบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัย

ตัวแปร	ชื่อตัวแปร (ภาษาอังกฤษ)	ค่าของตัวแปร	
1.รหัสงานวิจัย	ID	100-399 เลขตัวแรก 1 สำหรับงานวิจัยเชิงทดลอง เลขตัวแรก 2 สำหรับงานวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ เลขตัวแรก 3 สำหรับงานวิจัยเชิงคุณภาพ/เชิงปริมาณ ที่ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา เลข 2 ตัวท้ายเป็นลำดับของงานวิจัยในแต่ละประเภท	
2.ปีที่พิมพ์เผยแพร่	YEAR	เลข 2 ตัวท้ายของปีที่พิมพ์เผยแพร่	
3.สถาบันที่ผลิตงานวิจัย	UNIVER	01 = จุฬาลงกรณ์ 02= ศรีนครินทรวิโรฒ 03= มหิดล 04= ขอนแก่น 05= เชียงใหม่ 06 = รามคำแหง 07 = มหาสารคาม 08 = เกษตรศาสตร์ 09 = ธรรมศาสตร์ 10 = เทคโนโลยี พระจอมเกล้า พระนคร เหนือ 11 =เทคโนโลยี ราชวมงคล พระนคร 12 = เทคโนโลยี พระจอมเกล้าธนบุรี 13 = เทคโนโลยีสุรนารี	14 = สถาบันบัณฑิตพัฒน บริหารศาสตร์ 15= นเรศวร 16= บุรพา 17= สงขลานครินทร์ 18= ทักษิณ 19 = ราชภัฏสงขลา 20 = ราชภัฏเทพสตรี 21 = สยาม 22 = วพ.บรมราชชนนี สุราษฎร์ธานี 23 = วพ.บรมราชชนนีศรี ธัญญา 24 =กระทรวงสาธารณสุข 25 = สำนักงาน คณะกรรมการวิจัย
4.สาขาวิชาที่ผลิต งานวิจัย	MAJOR	00 = ไม่ระบุ 01 = อุดมศึกษา 02 = จิตวิทยา/ จิตวิทยาการศึกษา	08 = หลักสูตรและการสอน 9 = สื่อสารมวลชน 10 = พื้นฐานการศึกษา 11 = พัฒนาสังคม/

ตัวแปร	ชื่อตัวแปร (ภาษาอังกฤษ)	ค่าของตัวแปร	
		03 = พยาบาลศาสตร์ 04 = วิจัยการศึกษา/ วิจัยพฤติกรรมศาสตร์ 05 = เทคโนโลยี การศึกษา/สารสนเทศ 06 = ศิลปศาสตร์ 07 = บริหาร/บริหาร การศึกษา	ทรัพยากรมนุษย์ 12 = การศึกษาผู้ใหญ่ 13 = ธุรกิจศึกษา 14 = พลศึกษา 15 = ไทยศึกษา 16 = วิทยาศาสตร์ศึกษา 17 = วัดและประเมินผล 18 = อิสลามศึกษา
5.หน่วยงานต้นสังกัด ของผู้วิจัย	OFFICE	00 = ไม่ระบุ 01 = มหาวิทยาลัยรัฐ 02 = มหาวิทยาลัยใน กำกับของรัฐ 03 = มหาวิทยาลัย เอกชน 04 = มหาวิทยาลัย ราชภัฏ	05 = มหาวิทยาลัย เทคโนโลยี 06 = วพ.บรมราชชนนี 07 = สถาบันพลศึกษา 08 = สถาบันอาชีวศึกษา 09 = กระทรวงสาธารณสุข 10 = โรงเรียนสังกัด สพฐ. 11 = หน่วยงานราชการอื่น 12 = หน่วยงานเอกชน
6. วุฒิการศึกษาสูงสุด ของผู้วิจัย	EDU	0 = ไม่ระบุ 1= ปริญญาตรี 2 = ปริญญาโท 3= ปริญญาเอก	
7. ตำแหน่งงานของ ผู้วิจัย	POSITION	0 = ไม่ระบุ 1 = อาจารย์ 2 = พยาบาลวิชาชีพ 3 = นักวิชาการ	4 = บุคลากร สถาบันการศึกษา 5 = พนักงานเอกชน
8. ประเภทงานวิจัย	TYPE_RES	1 = วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท 2 = วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอก 3 = งานวิจัย	

ตัวแปร	ชื่อตัวแปร (ภาษาอังกฤษ)	ค่าของตัวแปร
9.วัตถุประสงค์ของการวิจัย		
9.1 สํารวจ	EXPLORE	0 = ไม่ใช่,1= ใช่
9.2 ศึกษา	STUDY	0 = ไม่ใช่,1= ใช่
9.3 เปรียบเทียบ	COMPARE	0 = ไม่ใช่,1= ใช่
9.4 หาความสัมพันธ์	RELATION	0 = ไม่ใช่,1= ใช่
9.5 อธิบาย	EXPLAIN	0 = ไม่ใช่,1= ใช่
9.6 ประเมิน	EVALUATE	0 = ไม่ใช่,1= ใช่
9.7 พัฒนา	DEVELOP	0 = ไม่ใช่,1= ใช่
9.8 สังเคราะห์	SYNTHESI	0 = ไม่ใช่,1= ใช่
9.9 วิเคราะห์	ANALYZE	0 = ไม่ใช่,1= ใช่
9.10 สร้าง/เสนอ	BUILD	0 = ไม่ใช่,1= ใช่
9.11 อื่นๆ	OTHEROBJ	0 = ไม่ใช่,1= ใช่
10.แบบแผนการวิจัย	DSGN	1 = ทดลอง 4 = บรรยาย 2 = สหสัมพันธ์ 5 = เชิงปฏิบัติการ 3 = R&D
11. แนวคิดหรือทฤษฎีหลักที่ใช้ในงานวิจัย	M_THEORY	00 = ไม่ระบุ 01 = จริยธรรมทางการแพทย์ 02 = จริยธรรมวิชาชีพครู 03 = การพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมของโคลเบอร์ก 04 = ต้นไม้จริยธรรม 05 = การกระทำด้วยเหตุผลของฟิชไบน์และโอนเซ็น 06 = จริยธรรมในการทำงาน 07 = จริยธรรมวิชาชีพ 08 = การพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมของเรสต์ 09 = คุณธรรม จริยธรรมของนิสิตนักศึกษา 10 = การพัฒนาคุณธรรม 11 = พฤติกรรมจริยธรรมในการใช้อินเทอร์เน็ต 12 = หลักพุทธธรรม 13 = ความคิดสร้างสรรค์ของทอร์แรซ์

ตัวแปร	ชื่อตัวแปร (ภาษาอังกฤษ)	ค่าของตัวแปร
		14 = คุณธรรมระดับบุคคลเพื่อมุ่งความสำเร็จของส่วนรวม 15 = พฤติกรรมตามแผนของอินเซ็น 16 = จริยธรรมทางการแพทย์ 17 = จริยธรรมสังคมไทย 18 = การขัดเกลาทางสังคม 19 = จิตวิเคราะห์ของ Jung 20 = การตัดสินใจเชิงจริยธรรมของฟรอยด์ 21 = จริยธรรมบุคคล 22 = จริยธรรมของตำรวจ 23 = การพัฒนายุทธศาสตร์ (7S SWOT) 24 = การพัฒนาบุคลิกภาพของอีริคสัน 25 = ภาวะผู้นำของเบสและเบอร์นาต 26 = ความฉลาดทางอารมณ์ของโกลแมน 27 = จริยธรรมตามหลักศาสนาอิสลาม 28 = จริยธรรมทางธุรกิจ 29 = พฤติกรรมปฏิสัมพันธ์นิยม 30 = เจตคติเชิงวิทยาศาสตร์ของฮานีย์ 31 = การเรียนรู้ทางสังคมของแบนดูรา 32 = โครงสร้างทางสมองของกิลฟอร์ด 33 = การอบรมเลี้ยงดู
12. แนวคิดหรือทฤษฎี รวมที่ใช้ในงานวิจัย	C_THEORY	ค่าตัวแปรชุดเดียวกับแนวคิดหรือทฤษฎีหลักที่ใช้ในงานวิจัย
13.จำนวนตัวแปร		
13.1 ตัวแปรตาม	NUM_DV	1 – 99
13.2 ตัวแปรต้น	NUM_IV	1-99/0 = ไม่มีตัวแปรต้น/ไม่ระบุ
14. แหล่งที่มาของกลุ่ม ตัวอย่าง		
14.1= มหาวิทยาลัยรัฐ	INSTI_1	0 = ไม่ใช่, 1= ใช่

ตัวแปร	ชื่อตัวแปร (ภาษาอังกฤษ)	ค่าของตัวแปร
14.2 =มหาวิทยาลัยใน กำกับของรัฐ	INSTI_2	0 = ไม่ใช่,1= ใช่
14.3= มหาวิทยาลัย เอกชน	INSTI_3	0 = ไม่ใช่,1= ใช่
14.4= มหาวิทยาลัย ราชภัฏ	INSTI_4	0 = ไม่ใช่,1= ใช่
14.5= มหาวิทยาลัย เทคโนโลยี	INSTI_5	0 = ไม่ใช่,1= ใช่
14.6= วพ.บรมราชชนนี	INSTI_6	0 = ไม่ใช่,1= ใช่
14.7 = วิทยาลัยพล ศึกษา	INSTI_7	0 = ไม่ใช่,1= ใช่
14.8 = สถาบัน อาชีวศึกษา	INSTI_8	0 = ไม่ใช่,1= ใช่
14.9 = อื่นๆ	INSTI_9	0 = ไม่ใช่,1= ใช่
15.วิธีการเลือกกลุ่ม ตัวอย่าง(ทั้งหมด)		
15.1= ประชากร	SEL_SAM1	0 = ไม่ใช่,1= ใช่
15.2 = เลือกอย่างเจาะจง	SEL_SAM2	0 = ไม่ใช่,1= ใช่
15.3= สุ่มอย่างง่าย	SEL_SAM3	0 = ไม่ใช่,1= ใช่
15.4= สุ่มแบบเป็นระบบ	SEL_SAM4	0 = ไม่ใช่,1= ใช่
15.5= สุ่มแบบแบ่งกลุ่ม	SEL_SAM5	0 = ไม่ใช่,1= ใช่
15.6= สุ่มแบบแบ่งชั้น	SEL_SAM6	0 = ไม่ใช่,1= ใช่
15.7= สุ่มแบบหลาย ขั้นตอน	SEL_SAM7	0 = ไม่ใช่,1= ใช่
15.8 = เลือกโดยบังเอิญ	SEL_SAM8	0 = ไม่ใช่,1= ใช่
15.9= เลือกแบบโควต้า	SEL_SAM9	0 = ไม่ใช่,1= ใช่
15.10 = เลือกแบบก้อน หิมะ	SEL_SAM10	0 = ไม่ใช่,1= ใช่

ตัวแปร	ชื่อตัวแปร (ภาษาอังกฤษ)	ค่าของตัวแปร
16. ขนาดของกลุ่ม. ตัวอย่าง (รวม)	SUMSIZE	001-999
17. ประเภทสมมติฐาน การวิจัย	TY_HYPO	0 = ไม่มี/1-9 1 = มีทิศทาง 2 = ไม่มีทิศทาง 3.= มีและไม่มีทิศทาง
18. เครื่องมือที่ใช้ในการ วิจัย 18.1 คุณภาพของ เครื่องมือโดยรวม 18.2 จำนวน	QUA_INS NUM_INS	0 = ไม่ระบุคุณภาพ 1 = ต่ำมาก (น้อยกว่า 0.5) 2 = ต่ำ (0.5-0.6) 3 = ปานกลาง (มากกว่า 0.6 -0.7) 4 = ดี (มากกว่า 0.7 -0.8) 5 = ดีมาก (มากกว่า 0.8) 01-99
19. ประเภทเครื่องมือที่ใช้ ในการวิจัย 19.1 แบบสอบถาม 19.2 แบบทดสอบ/แบบวัด 19.3 แบบสังเกต 19.4 แบบประเมิน 19.5 แบบสัมภาษณ์ 19.6 แบบสำรวจ 19.7 แบบรายงาน ตนเอง 19.8 แบบบันทึก 19.9 แบบศึกษา เอกสาร 19.10 อื่นๆ	TYPE_INS QUESTION TEST OBSERVE ASSESS INTERVIE SURVEY SELF_RE RECORD DOCUMENT OTHER_IN	0 = ไม่ใช่, 1= ใช่ 0 = ไม่ใช่, 1= ใช่ 0 = ไม่ใช่, 1= ใช่ 0 = ไม่ใช่, 1= ใช่ 0 = ไม่ใช่, 1= ใช่ 0 = ไม่ใช่, 1= ใช่ 0 = ไม่ใช่, 1= ใช่ 0 = ไม่ใช่, 1= ใช่ 0 = ไม่ใช่, 1= ใช่
20. ประเภทการ วิเคราะห์ข้อมูล 20.1 content analysis	CON_ANA	0 = ไม่ใช่, 1= ใช่

ตัวแปร	ชื่อตัวแปร (ภาษาอังกฤษ)	ค่าของตัวแปร
20.2 descriptive stat	DES_ANA	0 = ไม่ใช่, 1 = ใช่
20.3 t-test	T_ANA	0 = ไม่ใช่, 1 = ใช่
20.4 ANOVA (one-way)	ONE_ANO	0 = ไม่ใช่, 1 = ใช่
20.5 ANOVA (two-way)	TWO_ANO	0 = ไม่ใช่, 1 = ใช่
20.6 ANOVA (three-way)	THR_ANO	0 = ไม่ใช่, 1 = ใช่
20.7 correlation	CORRE	0 = ไม่ใช่, 1 = ใช่
20.8 factor analysis	FAC_ANA	0 = ไม่ใช่, 1 = ใช่
20.9 regression	REGRESS	0 = ไม่ใช่, 1 = ใช่
20.10 chi-square	CHI	0 = ไม่ใช่, 1 = ใช่
20.11 อื่นๆ	OTHER_ST	0 = ไม่ใช่, 1 = ใช่

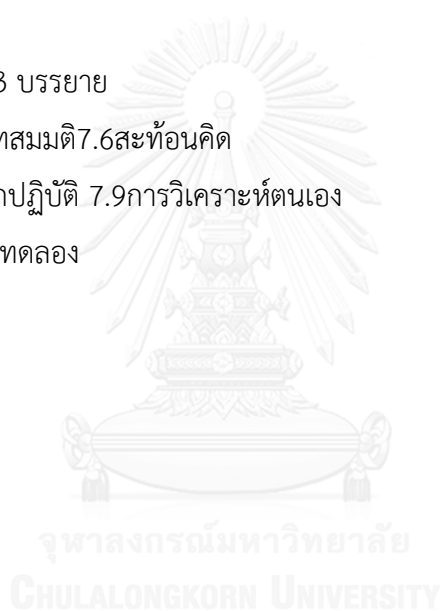

3. แบบบันทึกข้อมูลคุณลักษณะงานวิจัยเชิงปริมาณ

งานวิจัยเชิงการทดลอง

รหัสงานวิจัย □□□

1. วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่าง	☐
2. สาขาวิชาของกลุ่มตัวอย่าง	☐ ☐
3. ระดับชั้นปีของกลุ่มตัวอย่าง	☐
4. การออกแบบการทดลอง	☐
5. ทฤษฎี/แนวคิดหลักในการจัดกิจกรรม	☐ ☐
6. ทฤษฎี/แนวคิดร่วมในการจัดกิจกรรม	☐ ☐
7. ประเภทของกิจกรรม	
7.1 เกม 7.2 อภิปราย 7.3 บรรยาย	☐ (7.1) ☐ (7.2) ☐ 7.3
7.4 กรณีศึกษา 7.5 บทบาทสมมติ 7.6 สะท้อนคิด	☐ (7.4) ☐ (7.5) ☐ (7.6)
7.7 ปฏิบัติแนวพุทธ 7.8 ฝึกปฏิบัติ 7.9 การวิเคราะห์ตนเอง	☐ (7.7) ☐ (7.8) ☐ (7.9)
8. จำนวนเวลาที่ใช้ในการทดลอง	☐

งานวิจัยเชิงการทดลอง

การทดสอบชุดที่

1. ตัวแปรตาม
2. เครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรตาม
 - 2.1 ประเภทเครื่องมือ
 - 2.2 ค่าความเที่ยง
3. ตัวแปรต้น
4. ประเภทเครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรต้น
5. ขนาดตัวอย่าง
6. ประเภทการเปรียบเทียบ
7. ค่าสถิติกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
 - 7.1 Mean (ทดลอง/ post-test)
 - 7.2 Mean (ควบคุม / pre-test)
 - 7.3 SD (ทดลอง / post-test)
 - 7.4 SD (ควบคุม / pre-test)
 - 7.5 n (ทดลอง)
 - 7.6 n (ควบคุม)
8. ประเภทสถิติที่ใช้ทดสอบ
9. การควบคุมตัวแปรแทรกซ้อน

รหัสงานวิจัย □□□

 (2.1) (2.2)

งานวิจัยเชิงสหสัมพันธ์

1. วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. สาขาวิชาของกลุ่มตัวอย่าง
3. ระดับชั้นปีของกลุ่มตัวอย่าง

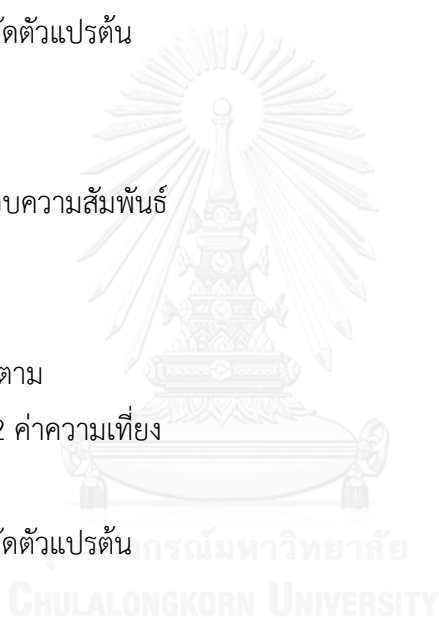
สหสัมพันธ์คู่ที่

1. ตัวแปรตาม
2. เครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรตาม
 - 2.1 ประเภทเครื่องมือ 2.2 ค่าความเที่ยง
3. ตัวแปรต้น
4. ประเภทเครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรต้น
5. ขนาดตัวอย่าง
6. ขนาดความสัมพันธ์
7. ประเภทสถิติที่ใช้ทดสอบความสัมพันธ์

สหสัมพันธ์คู่ที่

1. ตัวแปรตาม
2. เครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรตาม
 - 2.1 ประเภทเครื่องมือ 2.2 ค่าความเที่ยง
3. ตัวแปรต้น
4. ประเภทเครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรต้น
5. ขนาดตัวอย่าง
6. ขนาดความสัมพันธ์
7. ประเภทสถิติที่ใช้ทดสอบ

รหัสงานวิจัย □□□

 (2.1) (2.2) (2.1) (2.2)

คู่มือลงรหัสแบบบันทึกข้อมูลคุณลักษณะงานวิจัยเชิงปริมาณ

งานวิจัยเชิงทดลอง

ตัวแปร	ชื่อตัวแปร (ภาษาอังกฤษ)	ค่าของตัวแปร	
1. วิธีการเลือกกลุ่ม ตัวอย่าง	SEL_EX	1= ประชากร 2= เจาะจง 3= ง่าย 4= เป็นระบบ	5= แบ่งกลุ่ม 6= แบ่งชั้น 7= หลายขั้นตอน
2. สาขาวิชาของกลุ่ม ตัวอย่าง	MAJOR	1 = ศึกษาศาสตร์ 2 = วิศวกรรมศาสตร์ 3 = วิศวกรรมศิลป์ 4 = แพทยศาสตร์ และที่เกี่ยวกับสุขภาพ	5 = สังคมศาสตร์ 6 = วิชาอื่นๆ 7 = หลายสาขา 8 = ไม่เจาะจง/ไม่ระบุสาขา
3. ระดับชั้นปีของกลุ่ม ตัวอย่าง	LEVEL	1 = ชั้นปีที่ 1 2 = ชั้นปีที่ 2 3 = ชั้นปีที่ 3 4 = ชั้นปีที่ 4 5 = ชั้นปีที่ 1-4	6 = ชั้นปีที่ 1 และ 2 7 = ชั้นปีที่ 1 และ 3 8 = ชั้นปีที่ 4 และ 5 9 = ชั้นปีที่ 1 และ 4 10 = ชั้นปีที่ 2, 3, 4 11 = ชั้นปีที่ 1-5
4. การออกแบบการ ทดลอง	EXDESIGN	1 = True control group posttest – only design 2 = True control group pretest – posttest design 3 = True control group pretest– posttest time series	4 = Solomon 5 = The one group pretest–posttest design 6 = The one group pretest–posttest design time series

ตัวแปร	ชื่อตัวแปร (ภาษาอังกฤษ)	ค่าของตัวแปร
5. ทฤษฎี/แนวคิดหลัก ในการจัดกิจกรรม	A_THEORY	00 = ไม่ระบุแนวคิด/ทฤษฎี 01= การกระจำง่าค่านิยม 02 = แนวพุทธศาสนา/โยนิโสมนสิการ 03 = การใช้เหตุผลทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก 04 = พัฒนาจริยธรรมของเพียเจตต์ 05 = การเรียนรู้ด้วยตนเอง 06 = การสอนโดยใช้วรรณกรรม 07 = รูปแบบการพัฒนานักศึกษาของมิลเลอร์&พรีนซ์ 08 = การทำงานระหว่างเรียน 09 = การให้แรงเสริม 10 = การมีส่วนร่วมของแอสติน 11 = การเรียนรู้เชิงประสบการณ์ของคอล์ป 12 = I-E-O ของแอสติน 13 = การพัฒนานักศึกษาของซิคเคอร์ริงและไรเซอร์ 14 = รูปแบบการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของแมคไควรี่ 15 = รูปแบบกิจกรรมของจอยล์ และวิลส์ 16 = กิจกรรมกลุ่ม 17 = การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม 18 = การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 19 = การเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงของเมซีโรว์
6. ทฤษฎี/แนวคิดร่วมใน การจัดกิจกรรม	C_THEORY	ค่าตัวแปรชุดเดียวกับแนวคิด/ทฤษฎีหลักในการจัด กิจกรรม
7. ประเภทกิจกรรม	TYPE_ACT	
7.1 เกม	GAME	0 = ไม่ใช่,1= ใช่
7.2 อภิปราย	DISCUSS	0 = ไม่ใช่,1= ใช่
7.3 บรรยาย	LECTURE	0 = ไม่ใช่,1= ใช่
7.4 กรณีศึกษา	CASE	0 = ไม่ใช่,1= ใช่
7.5 บทบาทสมมติ	ROLEPLAY	0 = ไม่ใช่,1= ใช่
7.6 สะท้อนคิด	REFLECT	0 = ไม่ใช่,1= ใช่

ตัวแปร	ชื่อตัวแปร (ภาษาอังกฤษ)	ค่าของตัวแปร
7.7 ปฏิบัติแนวพุทธศาสนา	BUDDHIST	0 = ไม่ใช่, 1= ใช่
7.8 ฝึกปฏิบัติ	PRACTICE	0 = ไม่ใช่, 1= ใช่
7.9 การวิเคราะห์ตนเอง	SELF_ANA	0 = ไม่ใช่, 1= ใช่
8. จำนวนเวลาที่ใช้จัด กิจกรรม	TIME	1 = 5-20 ชั่วโมง 2 = 21-30 ชั่วโมง 3 = 31-90 ชั่วโมง 4 = 5-10 วัน
การทดสอบชุดที่ 1. ตัวแปรตาม	TEST TYPE_DV	0-9 กลุ่มที่ 1 คุณธรรม จริยธรรมที่เกี่ยวกับวิชาชีพ 11 = คุณธรรม จริยธรรมวิชาชีพครู 12 = คุณธรรม จริยธรรมในการทำงาน 13 = คุณธรรม จริยธรรมทางธุรกิจ 14 = คุณธรรม จริยธรรมวิชาชีพพยาบาล 15 = คุณธรรม จริยธรรมวิชาชีพ 16 = คุณธรรม จริยธรรมนิสิตนักศึกษา 17 = คุณธรรม จริยธรรมระดับบุคคล 18 = คุณธรรม จริยธรรมวิชาชีพแพทย์ กลุ่มที่ 2 องค์ประกอบจริยธรรม 21 = ความรู้เชิงจริยธรรม 22 = เหตุผลเชิงจริยธรรม 23 = ทักษะคิดเชิงจริยธรรม 24 = พฤติกรรมเชิงจริยธรรม 25 = การตัดสินใจเชิงจริยธรรม 26 = การคิดเชิงจริยธรรม กลุ่มที่ 3 คุณธรรม จริยธรรมตามหลักพุทธศาสนา 31 = สัมปยุตธรรม 7 32 = สัทธา 4 33 = บุญกิริยาวัตถุ 3 34 = กัลยาณมิตร 35 = พรหมวิหาร 4 /เมตตา กรุณา

ตัวแปร	ชื่อตัวแปร (ภาษาอังกฤษ)	ค่าของตัวแปร
		36 = ชั้นดี 37 = ปัญญาขั้น / ไตรสิกขา กลุ่มที่ 4 พฤติกรรมจริยธรรมในการใช้อินเทอร์เน็ต 41 = การเอื้อประโยชน์ต่อบุคคลอื่นๆ 42 = การละเมิดความเป็นส่วนตัวของผู้ใช้ 43 = การรบกวนความปลอดภัยของเครือข่าย 44 = การใช้อินเทอร์เน็ตในทางที่ผิดกฎหมายและศีลธรรม 45 = การก่ออาชญากรรม 46 = การเล่นเกมพนัน 47 = ภาพอนาจารบนเครือข่าย
2.เครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรตาม 2.1 ประเภทเครื่องมือ	TY_DVINS	1= แบบสอบถาม 2= แบบทดสอบ/วัด 3= แบบสัมภาษณ์ 4= แบบประเมิน 5= แบบสังเกต 6=แบบสำรวจ
2.2 ค่าความเที่ยง	R_DV	.000 - .999
3. ตัวแปรต้น	T YPE_IV	กลุ่มที่ 1 การจัดกิจกรรม/การฝึกอบรม/โปรแกรม 11 = การทำค่านิยมให้กระจ่าง 12 = การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม/การฝึกผู้คิด 13 = แนววิธีพุทธ 14 = ค่านิยมวิชาชีพ 15 = การฝึกผู้คิดและการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม 16 = การฝึกผู้คิด 17 = โปรแกรมการทำงานระหว่างเรียน 18 = กิจกรรมกลุ่ม

ตัวแปร	ชื่อตัวแปร (ภาษาอังกฤษ)	ค่าของตัวแปร
		19 = การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม กลุ่มที่ 2 จิตลักษณะ 21 = ความวิตกกังวล 22 = ความคิดสร้างสรรค์ 23 = ทักษะคติ/เจตคติ 24 = ค่านิยม 25 = ลักษณะมุ่งอนาคต 26 = ความสามารถในการเผชิญอุปสรรค/ความ เชื่อมั่นในตนเอง 27 = สมรรถภาพทางสมอง กลุ่มที่ 3 คุณลักษณะส่วนบุคคล 31 = ความฉลาดทางอารมณ์ 32 = ภาวะผู้นำ 33 = ความถนัดทางวิชาชีพ 34 = บุคลิกภาพ กลุ่มที่ 4 ปัจจัยส่วนบุคคล/ภูมิหลัง 41 = เพศ 42 = อายุ 43 = ชั้นปีที่กำลังศึกษา 44 = ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน/เกรดเฉลี่ยสะสม 45 = ลักษณะการเข้าศึกษา 46 = สาขาวิชา 47 = คณะที่ศึกษา 48 = สังกัดมหาวิทยาลัย 49 = ภูมิลำเนา กลุ่มที่ 5 ด้านครอบครัว 51 = ระดับการศึกษาบิดา/มารดา 52 = อาชีพบิดา/มารดา 53 = รายได้บิดา/มารดา/ครอบครัว

ตัวแปร	ชื่อตัวแปร (ภาษาอังกฤษ)	ค่าของตัวแปร
		54 = สถานภาพครอบครัว/ลักษณะครอบครัว 55 = จำนวนพี่น้อง 56 = การปลูกฝังของพ่อแม่/การอบรมเลี้ยงดู 57 = แบบอย่างด้านจริยธรรมจากบิดามารดา กลุ่มที่ 6 ด้านพฤติกรรม 61 = พฤติกรรมตามแนววิถีพุทธ 62 = การบำเพ็ญประโยชน์ 63 = การมีวินัยในตนเอง 64 = การตั้งใจปรับปรุงตนเอง กลุ่มที่ 7 ด้านสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา 71 = กิจกรรมเสริมหลักสูตร 72 = การเรียนการสอน 73 = ครู (การเป็นแบบอย่าง/เอาใจใส่/ให้แรงเสริม/ลงโทษ) 74 = บรรยากาศในสถาบันการศึกษา 75 = การสื่อสารข้อมูลข่าวสาร 76 = เพื่อน 77 = ประสบการณ์ในสถานศึกษาด้านปฏิสัมพันธ์เชิง ถ่ายทอดวิชาชีพ 78 = ปรัชญาสถาบันการศึกษาที่เน้นการพัฒนาคุณธรรม กลุ่มที่ 8 ปัจจัยที่เกี่ยวกับการใช้อินเทอร์เน็ต 81 = การเป็นสมาชิกอินเทอร์เน็ตของสถาบัน 82 = มีประสบการณ์ในการใช้อินเทอร์เน็ต 83 = ระยะเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ต 84 = ลักษณะการใช้บริการอินเทอร์เน็ต 85 = การมีโฮมเพจเป็นของตนเอง
4. ประเภทเครื่องมือที่ใช้ วัดตัวแปรต้น	TY_IVINS	0 = ไม่ระบุ/ตรวจโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 1= แบบสอบถาม 2= แบบทดสอบ/วัด

ตัวแปร	ชื่อตัวแปร (ภาษาอังกฤษ)	ค่าของตัวแปร
		3= แบบสัมภาษณ์ 4= แบบประเมิน 5 = แบบวิเคราะห์ 6 = แบบสำรวจ
5. ขนาดตัวอย่าง	SAM_SIZE	1-9999 (ขนาดตัวอย่างทั้งหมดในขั้นตอนการทดลองหรือขั้นตอนสหสัมพันธ์)
6. ประเภทการเปรียบเทียบ	COMPARE	0 = ไม่ใช่ทดลอง 1 = เปรียบเทียบกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม post-test 2= เปรียบเทียบ pre-test กับ post-test
7. ค่าสถิติกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	STAT_EX	
7.1 Mean(ทดลอง)	ME	0.000-999.999
7.2 Mean(ควบคุม)	MC	0.000-999.999
7.3 SD (ทดลอง)	SDE	0.000-9.999
7.4 SD (ควบคุม)	SDC	0.000-9.999
7.5 n (ทดลอง)	N_EXPERI	1-999
7.6 n (ควบคุม)	N_CONTRO	0-999
8. ประเภทสถิติที่ใช้ทดสอบ	STATTYPE	0 = ไม่ระบุ 1= t-test 2 = ANOVA 3 = MANOVA 4 = Pearson 5 = Spearman
9. การควบคุมตัวแปรแทรกซ้อน	CONTROL	0 = ไม่ระบุการควบคุม 1 = Randomization 2 = Matching 3 = Randomization & Matching

งานวิจัยเชิงสหสัมพันธ์

ตัวแปร	ชื่อตัวแปร (ภาษาอังกฤษ)	ค่าของตัวแปร
1. วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	SEL_EX	ชุดเดียวกับวิจัยเชิงทดลอง
2. สาขาวิชาของกลุ่มตัวอย่าง	MAJOR	ชุดเดียวกับวิจัยเชิงทดลอง
3. ระดับชั้นปีของกลุ่มตัวอย่าง	LEVEL	ชุดเดียวกับวิจัยเชิงทดลอง
สหสัมพันธ์คู่ที่	CORR	01-99
1. ตัวแปรตาม	TYPE_DV	ชุดเดียวกับวิจัยเชิงทดลอง
2. เครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรตาม		
2.1 ประเภทเครื่องมือ	TY_DVINS	ชุดเดียวกับวิจัยเชิงทดลอง
2.2 ค่าความเที่ยง	R_DV	.000 - .999
3. ตัวแปรต้น	TYPE_IV	ชุดเดียวกับวิจัยเชิงทดลอง
4. ประเภทเครื่องมือที่ใช้วัด ตัวแปรต้น	TY_IVINS	ชุดเดียวกับวิจัยเชิงทดลอง
5. ขนาดตัวอย่าง	SAM_SIZE	1-9999 (ขนาดตัวอย่างทั้งหมดในขั้นตอน การทดลองหรือขั้นตอนสหสัมพันธ์)
6. ความสัมพันธ์	V_CORR	.000 - .999
7. ประเภทสถิติที่ใช้ทดสอบ	STATTYPE	ชุดเดียวกับวิจัยเชิงทดลอง

4. แบบบันทึกการวิเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพ

ชื่อผู้วิจัย

ชื่อรายงานการวิจัย

รหัสงานวิจัย

แบบแผนการวิจัย

วัตถุประสงค์การวิจัย

ประเด็นที่ศึกษาด้านคุณธรรมจริยธรรม.....

สาขาวิชาของกลุ่มตัวอย่าง.....

สรุปผลการวิจัย

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สรุปการอภิปรายและข้อเสนอแนะที่เชื่อมโยงกับการพัฒนานิสิตนักศึกษา

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. แบบประเมินคุณลักษณะทางวิชาชีพด้านคุณธรรมจริยธรรม
ของนักศึกษาพยาบาลระดับปริญญาตรี

คำชี้แจง

1. แบบประเมินประกอบด้วยข้อคำถาม 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจคุณธรรมจริยธรรมทางการพยาบาล

ตอนที่ 3 เจตคติทางวิชาชีพการพยาบาล

2. โปรดตอบแบบประเมินตามความเป็นจริง โดยข้อมูลทั้งหมดจะนำเสนอโดยภาพรวมเท่านั้น และไม่ส่งผลกระทบต่อใดๆ ต่อนักศึกษา

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่อง หน้าข้อความหรือเติมข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ.....ปี
3. เกรดเฉลี่ยสะสม.....
4. ภูมิลำเนาอยู่จังหวัด.....

ตอนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจคุณธรรมจริยธรรมทางการพยาบาล

คำชี้แจง แบบทดสอบนี้ประกอบด้วยข้อคำถามที่เกี่ยวกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวันและการปฏิบัติการพยาบาล ขอให้นักศึกษาพิจารณาคำตอบที่กำหนดไว้ 4 ตัวเลือก โดยเลือกตอบเพียงตัวเลือกเดียวที่ถูกต้องที่สุดเพียง 1 ข้อ โดยทำเครื่องหมาย X ลงบนตัวอักษรหน้าตัวเลือก

ตัวอย่าง

ข้อคำถามที่ 1 เพื่อนของแก้วอยู่ชมรมจิตอาสาอาสาชวนแก้วไปเป็นพี่เลี้ยงเด็กพิการในวันอาทิตย์นี้ เนื่องจากวันนี้พี่เลี้ยงมีจำนวนน้อย แต่แก้วต้องช่วยคุณแม่ดูแลคุณยายที่อายุมากแล้ว แก้วควรจะปฏิบัติอย่างไรจึงเหมาะสมที่สุด

- ก. สมัครไปช่วยดูแลเด็กในครั้งต่อไป
- ข. ไปช่วยเพื่อนครึ่งวันแล้วกลับมาดูแลคุณยาย
- ค. บอกเพื่อนว่าไม่ว่างเนื่องจากต้องดูแลคุณยาย
- ง. ให้คุณแม่ดูแลคุณยายแทนแล้วไปดูแลเด็กกับเพื่อน

ข้อคำถามที่ 2 จริ่งใจเป็นพยาบาลที่หอผู้ป่วยแห่งหนึ่ง วันนี้ได้รับมอบหมายให้ทำแผลผู้ป่วยเตียง 10 ประเมินแผลพบว่าแผลไม่ดีขึ้น จริ่งใจควรจะปฏิบัติอย่างไร

- ก.ปรึกษากับทีมพยาบาล เพื่อหาวิธีการดูแลแผลที่ได้ผล
- ข. ตั้งใจทำแผลต่อไป เพื่อให้แผลสะอาดและอาจทำให้แผลดีขึ้น
- ค. แนะนำผู้ป่วยให้สังเกตลักษณะแผล เพื่อให้ผู้ป่วยมีส่วนร่วมในการดูแลตนเอง
- ง. ให้ข้อมูลเกี่ยวกับแผลในขณะนี้ เพื่อให้ผู้ป่วยบำรุงร่างกายส่งเสริมให้แผลหายเร็วขึ้น

ข้อคำถามที่ 3 บุ้มเป็นพยาบาลที่แผนกตรวจผู้ป่วยนอก นางสาวเอซึ่งเป็นเพื่อนได้โทรมาขอให้ช่วยดูผลการตรวจเลือดของนายเก่ง โดยบอกว่าเป็นญาติของนางสาวเอ บุ้มควรปฏิบัติอย่างไร

- ก. ช่วยดูผลการตรวจ เนื่องจากเป็นญาติของเพื่อน
- ข. ช่วยดูผลการตรวจ เนื่องจากเป็นการให้ข้อมูลกับผู้ป่วยอีกทางหนึ่ง
- ค. ไม่ช่วยดูผลการตรวจ เนื่องจากไม่แน่ใจว่าเป็นญาติของเพื่อนจริง
- ง. ไม่ช่วยดูผลการตรวจ เนื่องจากเป็นข้อมูลของผู้ป่วย

ข้อคำถามที่ 4 เวย์เช้าวันนี้มีพยาบาลอยู่ปฏิบัติงาน 4 คน พยาบาลเวรบ่ายขอลาหยุดเนื่องจากมารดาป่วย หัวหน้าหอผู้ป่วยได้ถามพยาบาลเวรเช้าทุกคนว่าใครอยู่ต่อเวรบ่ายได้บ้าง คำตอบของพยาบาลคนใดเหมาะสมที่สุด

- ก. แจ้งบอกว่า “ติดธุระแต่เลื่อนได้ อยู่ต่อเวรบ่ายให้ได้ค่ะ”
- ข. ส้มบอกว่า “ยินดีอยู่ต่อเวรบ่ายให้ได้ค่ะ ถ้าไม่มีใครอยู่ได้”
- ค. ฟ้าบอกว่า “วันนี้ยินดีขึ้นเวรให้เลยคะ ส่วนวันพรุ่งนี้ขอหยุดนะคะ”
- ง. ชมพูบอกว่า “ติดธุระสำคัญจริงๆ ค่ะ ส่วนพรุ่งนี้ว่างยินดีมาขึ้นเวรให้ค่ะ”

หมายเหตุ ข้อคำถามที่ 1 ความรู้ความเข้าใจด้านความเมตตากรุณา ข้อคำถามที่ 2 ความรู้ความเข้าใจด้านความรับผิดชอบ ข้อคำถามที่ 3 ความรู้ความเข้าใจด้านความซื่อสัตย์ ข้อคำถามที่ 4 ความรู้ความเข้าใจด้านความเสียสละ

ตอนที่ 3 เจตคติทางวิชาชีพการพยาบาล

คำชี้แจง

โปรดเครื่องหมายกากบาท X ลงบนตัวเลขที่ตรงกับระดับความคิดเห็นหรือความรู้สึกของท่าน

เกณฑ์ในการประเมิน

- 6 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นหรือความรู้สึกของท่านในระดับมากที่สุด
- 5 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นหรือความรู้สึกของท่านในระดับมาก
- 4 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นหรือความรู้สึกของท่านในระดับค่อนข้างมาก
- 3 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นหรือความรู้สึกของท่านในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นหรือความรู้สึกของท่านในระดับค่อนข้างน้อย
- 1 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นหรือความรู้สึกของท่านในระดับน้อย
- 0 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นหรือความรู้สึกของท่านในระดับน้อยที่สุด

ตัวอย่าง

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น/ความรู้สึก						
		6	5	4	3	2	1	0
1	ผู้ป่วยรายหนึ่งยังปวดแผลมากหลังได้ยาแก้ปวด ท่านคิดว่าผู้ป่วยมีความอดทนต่อความปวดค่อนข้างน้อย	6	5	4	3	2	1	0
2	การขึ้นปฏิบัติงานก่อนเวลาอย่างน้อย 15 นาที เพื่อใช้ เวลาในการตรวจเยี่ยมผู้ป่วยเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างมาก	6	5	4	3	2	1	0
3	ท่านคิดว่าการศึกษาปริญญาตรีทางการพยาบาลถือ ว่ามีความเพียงพอสำหรับพยาบาลทั่วไป อาจไม่ จำเป็นต้องศึกษาต่อแล้ว ควรใช้เวลาในการ ปฏิบัติงานอย่างเต็มที่	6	5	4	3	2	1	0
4	เมื่อมารดาของผู้ป่วยนำน้ำมนต์มาให้ผสมในน้ำอาบ เพราะเชื่อว่าจะช่วยให้หายป่วย ท่านจะรับไว้แต่ไม่ ปฏิบัติตาม เพราะรู้สึกว่าจะไม่ได้ช่วยให้ผู้ป่วยมีอาการ ดีขึ้น	6	5	4	3	2	1	0
5	การรักษาความลับของผู้ป่วยเป็นสิ่งสำคัญอย่างมากที่ ทำให้ผู้ป่วยไว้วางใจพยาบาล	6	5	4	3	2	1	0
6	ถ้าท่านเป็นพยาบาล ท่านยินดีที่ได้ช่วยสอนงาน ให้กับนักศึกษาพยาบาลอย่างสม่ำเสมอแม้ว่าจะมีงาน ที่รับผิดชอบมาก	6	5	4	3	2	1	0

หมายเหตุ ข้อคำถามที่ 1 เจตคติทางวิชาชีพการพยาบาลด้านความเมตตากรุณา (เชิงลบ)

ข้อคำถามที่ 2 และ 3 เจตคติทางวิชาชีพการพยาบาลด้านความรับผิดชอบ

ข้อคำถามที่ 4 และ 5 เจตคติทางวิชาชีพการพยาบาลด้านความซื่อสัตย์

ข้อคำถามที่ 6 เจตคติทางวิชาชีพการพยาบาลด้านความเสียสละ

สำหรับเครื่องมือฉบับสมบูรณ์ติดต่อที่ผู้วิจัย อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์ร่วม

6. แบบประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพ

สำหรับนักศึกษาพยาบาล

คำชี้แจง กรุณาแสดงความคิดเห็นของท่านตามรายการประเมินที่กำหนด

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หน้าข้อความหรือเติมข้อความที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านในแต่ละกิจกรรม เพื่อผู้วิจัยจะได้นำผลไปปรับปรุงแต่ละกิจกรรมให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นก่อนนำไปจัดกิจกรรมพัฒนานักศึกษาพยาบาลต่อไป

กิจกรรมที่.....ชื่อกิจกรรม.....

1. สารระการเรียนรู้ของกิจกรรมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของกิจกรรม

- เหมาะสม ไม่ต้องแก้ไข
เหมาะสม แต่ควรปรับปรุงดังนี้
ไม่เหมาะสม ควรปรับปรุงดังนี้

ข้อควรปรับปรุง

.....

2. วัตถุประสงค์ของแต่ละกิจกรรมเหมาะสมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรม

- เหมาะสม ไม่ต้องแก้ไข
เหมาะสม แต่ควรปรับปรุงดังนี้
ไม่เหมาะสม ควรปรับปรุงดังนี้

ข้อควรปรับปรุง

.....

3. วัตถุประสงค์ของกิจกรรมเหมาะสมในการส่งเสริมการเรียนรู้

- เหมาะสม ไม่ต้องแก้ไข
เหมาะสม แต่ควรปรับปรุงดังนี้
ไม่เหมาะสม ควรปรับปรุงดังนี้

ข้อควรปรับปรุง

.....

4. ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม

- เหมาะสม ไม่ต้องแก้ไข
- เหมาะสม แต่ควรปรับปรุงดังนี้
- ไม่เหมาะสม ควรปรับปรุงดังนี้

ข้อควรปรับปรุง

.....

.....

5. การดำเนินกิจกรรมมีความเหมาะสมตามขั้นตอน

- เหมาะสม ไม่ต้องแก้ไข
- เหมาะสม แต่ควรปรับปรุงดังนี้
- ไม่เหมาะสม ควรปรับปรุงดังนี้

ข้อควรปรับปรุง

.....

.....

6. กิจกรรมมีความเหมาะสม โดยส่งเสริมให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมทุกคนมีส่วนร่วม

- เหมาะสม ไม่ต้องแก้ไข
- เหมาะสม แต่ควรปรับปรุงดังนี้
- ไม่เหมาะสม ควรปรับปรุงดังนี้

ข้อควรปรับปรุง

.....

.....

7. สื่อและอุปกรณ์มีความเหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ ผู้เข้าร่วมกิจกรรม และเวลา รวมทั้งมีความชัดเจน และค่าใช้จ่ายไม่มาก

- เหมาะสม ไม่ต้องแก้ไข
- เหมาะสม แต่ควรปรับปรุงดังนี้
- ไม่เหมาะสม ควรปรับปรุงดังนี้

ข้อควรปรับปรุง

.....

.....

8. การวัดและประเมินผลของกิจกรรมมีความเหมาะสมโดยประเมินจากสิ่งที่คุณเข้าร่วมกิจกรรมได้ปฏิบัติจริง

- เหมาะสม ไม่ต้องแก้ไข
- เหมาะสม แต่ควรปรับปรุงดังนี้
- ไม่เหมาะสม ควรปรับปรุงดังนี้

ข้อควรปรับปรุง

.....

.....

9. กิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีพัฒนาการด้านคุณธรรม จริยธรรม

- เหมาะสม ไม่ต้องแก้ไข
- เหมาะสม แต่ควรปรับปรุงดังนี้
- ไม่เหมาะสม ควรปรับปรุงดังนี้

ข้อควรปรับปรุง

.....

.....

10. ความเป็นไปได้ในการนำกิจกรรมไปใช้จริง

- สามารถนำไปใช้ได้
- สามารถนำไปใช้ได้ แต่ควรปรับปรุงดังนี้

ข้อควรปรับปรุง

.....

.....

ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ทรงคุณวุฒิ
(.....)

7. แบบประเมินการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย (✓) ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล

เกณฑ์ในการประเมิน

มากที่สุด หมายถึง ข้อคำถามนั้นตรงกับความคิดเห็นของท่านในระดับมากที่สุด

มาก หมายถึง ข้อคำถามนั้นตรงกับความคิดเห็นของท่านในระดับมาก

ปานกลาง หมายถึง ข้อคำถามนั้นตรงกับความคิดเห็นของท่านในระดับปานกลาง

น้อย หมายถึง ข้อคำถามนั้นตรงกับความคิดเห็นของท่านในระดับน้อย

น้อยที่สุด หมายถึง ข้อคำถามนั้นตรงกับความคิดเห็นของท่านในระดับน้อยที่สุด

ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. การบรรลุวัตถุประสงค์ของท่านในการเข้าร่วมกิจกรรม 1.1 ได้รับความรู้ และแนวทางการปฏิบัติ ด้านคุณธรรม จริยธรรมทั้งในชีวิตประจำวัน และวิชาชีพการพยาบาล					
1.2 เข้าใจและเห็นความสำคัญของคุณธรรม จริยธรรมทั้งในชีวิตประจำวันและวิชาชีพการ พยาบาล					
1.3 พัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพด้าน คุณธรรม จริยธรรม ได้แก่ ความเมตตา กรุณา ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ และความ เสียสละ					
2. กิจกรรมที่จัดให้นักศึกษา น่าสนใจ และ ส่งเสริมการเรียนรู้ 2.1 กิจกรรมที่ 1 แรกพบ					
2.2 กิจกรรมที่ 2 ฉันทน์กับเธอ					
2.3 กิจกรรมที่ 3 ฝันที่เป็นจริง					

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
2.4 กิจกรรมที่ 4พยาบาลที่ดีตอน 1					
2.5 กิจกรรมที่ 5พยาบาลที่ดีตอน 2					
2.6 กิจกรรมที่ 6 อะไรเอ่ย					
2.7 กิจกรรมที่ 7นางฟ้าสีขาว					
2.8 กิจกรรมที่ 8 สิ่งที่คุณเลือก					
2.9 กิจกรรมที่ 9 สะสมความดี					
2.10 กิจกรรมที่10 กรณีศึกษาเพื่อนรัก					
2.11 กิจกรรมที่11 เอาใจเขามาใส่ใจเรา					
2.12 กิจกรรมที่12 กรณีศึกษาใครผิด					
2.13 กิจกรรมที่13 กรณีศึกษาแสนดี					
2.14กิจกรรมที่14 กรณีศึกษาความแตกต่าง					
3. ความเหมาะสมของการดำเนินการจัดกิจกรรม(ประเมินแต่ละกิจกรรม) วิทยาการ					
3.2 การดำเนินกิจกรรม					
3.3 สถานที่จัดกิจกรรม					
3.4 ระยะเวลาในการจัดกิจกรรม					
3.5 อุปกรณ์และสื่อ					
4. ความพึงพอใจโดยรวมของท่านต่อการเข้าร่วมกิจกรรม					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

8. แบบสัมภาษณ์นักศึกษาพยาบาลเกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพ

1. นักศึกษาคิดว่าได้รับความรู้และประสบการณ์อะไรบ้าง และจากกิจกรรมอะไร เพราะเหตุใด
2. ในการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งนี้ นักศึกษาจะนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันและวิชาชีพการพยาบาลอย่างไร
3. นักศึกษารู้สึกอย่างไรกับการเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้
4. นักศึกษาคิดว่ารูปแบบของกิจกรรมที่จัดให้ในครั้งนี้เป็นอย่างไร
5. สิ่งนี้นักศึกษาประทับใจที่สุดจากการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งนี้คืออะไร เพราะอะไร
6. สิ่งนี้นักศึกษาคิดว่าต้องปรับปรุงในการจัดกิจกรรมครั้งนี้คืออะไร และควรปรับปรุงอย่างไร
7. ข้อเสนอแนะอื่นๆ เพิ่มเติม

ภาคผนวก ง

ผลการสังเคราะห์งานวิจัยด้วยการวิเคราะห์อภิมานสำหรับตัวแปรกำกับ
คุณลักษณะงานวิจัย 13 ตัวแปร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าขนาดอิทธิพลจำแนกตามตัวแปรกำกับคุณลักษณะงานวิจัย ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

การวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลจำแนกตามตัวแปรกำกับคุณลักษณะงานวิจัยโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA) ทดสอบความเป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวน (Homogeneity of variance) ในกรณีที่ไม่มี ความแตกต่างของความแปรปรวน และมีความแตกต่างของค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพล จะใช้การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วย Bonferroni ถ้ามีความแตกต่างของความแปรปรวน และมีความแตกต่างของค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพล จะใช้การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วย Dunnett T3 ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกวิเคราะห์ตัวแปรกำกับคุณลักษณะงานวิจัยนำเสนอในบทที่ 4 จำนวน 9 ตัวแปรและภาคผนวก 13 ตัวแปร แบ่งเป็น 3 ด้านคือด้านการพิมพ์และผู้วิจัย ด้านเนื้อหาสาระ และด้านวิธีวิทยาการวิจัย รายละเอียดต่อไปนี้

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลจำแนกตามตัวแปรกำกับคุณลักษณะงานวิจัยด้านการพิมพ์และผู้วิจัย

ตัวแปรกำกับ	ค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพล			Test of equality of variance		ANOVA	
	n	\bar{d}	SD	F	p	F	p
ปีที่พิมพ์เผยแพร่							
2531-2535	9	0.574	0.640	9.128	0.000	17.308	0.000**
2536-2540	25	0.662	0.938	คู่ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ปี พ.ศ. 2546-2550, ปี พ.ศ. 2551-2555 มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลมากกว่า ปี พ.ศ. 2541-2545			
2541-2545	164	0.240	0.303				
2546-2550	56	0.769	0.803				
2551-2555	40	0.799	0.486				
สถาบันที่ผลิตงานวิจัย							
มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ	81	0.586	0.537	3.096	0.047	2.886	0.057
มหาวิทยาลัยของรัฐ	197	0.413	0.517				
มหาวิทยาลัยเอกชนพ. บรม ราชชนนี และหน่วยงานอื่น	25	0.578	1.093				

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลจำแนกตามตัวแปรกำกับคุณลักษณะงานวิจัย
ด้านการพิมพ์และผู้วิจัย (ต่อ)

ตัวแปรกำกับ	ค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพล			Test of equality of variance		ANOVA	
	n	\bar{d}	SD	F	p	F	p
สาขาวิชาที่ผลิตงานวิจัย							
อุดมศึกษา	19	0.497	0.695	8.545	0.000	8.601	0.000**
จิตวิทยา/จิตวิทยาการศึกษา	64	0.497	0.727	คู่ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 1) วัดและประเมินผลทางการศึกษา, จิตวิทยา/จิตวิทยาการศึกษา, วิจัยทางการศึกษา/วิจัยพฤติกรรมศาสตร์, หลักสูตรและการสอน มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลมากกว่า สาขาวิชาอื่นๆ 2) วัดและประเมินผลทางการศึกษามีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลมากกว่า ไม่ระบุสาขา			
พยาบาลศาสตร์	10	0.971	1.590				
วิจัยทางการศึกษา/วิจัยพฤติกรรมศาสตร์	90	0.523	0.371				
หลักสูตรและการสอน	14	0.883	0.447				
วัดและประเมินผลทางการศึกษา	10	1.226	0.577				
สาขาวิชาอื่นๆ	72	0.161	0.141				
ไม่ระบุสาขาวิชา	24	0.378	0.429				
ประเภทงานวิจัย							
วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท	143	0.556	0.599	1.898	0.152	3.043	0.049*
วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอก	110	0.372	0.452	คู่ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลมากกว่า วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอก			
งานวิจัย	50	0.458	0.796				

* $p < .05$, ** $p < .01$

ค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลจำแนกตามตัวแปรกำกับคุณลักษณะงานวิจัยด้านการพิมพ์ และผู้วิจัยตัวแปรปีที่พิมพ์เผยแพร่พบว่า ช่วงระหว่างปีพ.ศ. 2551-2555 มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลมากที่สุด ($\bar{d} = 0.799$) รองลงมาคือ ช่วงระหว่างปีพ.ศ. 2546-2550 ($\bar{d} = 0.769$) น้อยที่สุดคือ ช่วงระหว่างปีพ.ศ. 2541-2545 ($\bar{d} = 0.240$) ตัวแปรสถาบันที่ผลิตงานวิจัยพบว่า มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลมากที่สุด ($\bar{d} = 0.586$) รองลงมาคือ มหาวิทยาลัยเอกชน วพ.บรมราชชนนี และหน่วยงานอื่น ($\bar{d} = 0.578$) น้อยที่สุดคือ มหาวิทยาลัยของรัฐ ($\bar{d} = 0.413$) ตัวแปรสาขาวิชาที่ผลิตงานวิจัยพบว่า สาขาวิชาวัดและประเมินผลทางการศึกษามีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลมากที่สุด ($\bar{d} = 1.226$) รองลงมาคือ สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ ($\bar{d} = 0.971$) น้อยที่สุดคือ สาขาวิชาอื่นๆ ($\bar{d} = 0.161$) ตัวแปรประเภทงานวิจัยพบว่า วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลมากที่สุด ($\bar{d} = 0.556$) รองลงมาคือ งานวิจัย ($\bar{d} = 0.458$) น้อยที่สุดคือ วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอก ($\bar{d} = 0.372$) เมื่อพิจารณาผลการทดสอบความแตกต่างของค่าขนาดอิทธิพล ในการทดสอบความเป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวนพบว่า แต่ละกลุ่มของตัวแปรกำกับด้านการพิมพ์และผู้วิจัยส่วนใหญ่มีความแปรปรวนไม่เท่ากัน ส่วนตัวแปรกำกับด้านนี้ที่ส่งผลให้ค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ได้แก่ 1) ปีที่พิมพ์เผยแพร่ พบว่าช่วงระหว่างปีพ.ศ. 2546-2550 และปีพ.ศ. 2551-2555 มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลมากกว่าช่วงระหว่างปีพ.ศ. 2541-2545 2) สาขาวิชาที่ผลิตงานวิจัย พบว่า สาขาวิชาวัดและประเมินผลทางการศึกษาจิตวิทยา/จิตวิทยาการศึกษา วิจัยทางการศึกษา/วิจัยพฤติกรรมศาสตร์หลักสูตรและการสอนมีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลมากกว่าสาขาวิชาอื่นๆ ในขณะที่สาขาวิชาวัดและประเมินผลทางการศึกษามีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลมากกว่าไม่ระบุสาขาวิชา 3) ประเภทงานวิจัยที่ส่งผลให้ค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าขนาดอิทธิพลเป็นรายคู่พบว่า วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทมีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลมากกว่า วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอก

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลจำแนกตามตัวแปรกำกับคุณลักษณะงานวิจัยด้านเนื้อหาสาระ

ตัวแปรกำกับ	ค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพล			Test of equality of variance		ANOVA	
	n	\bar{d}	SD	F	p	F	p
สาขาวิชาของกลุ่มตัวอย่าง							
ศึกษาศาสตร์	65	0.522	0.624	4.382	0.000	3.908	0.000**
จิตรศิลป์	4	1.135	0.353	คู่ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ วิศวกรรมศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลมากกว่า ศึกษาศาสตร์, สังคมศาสตร์, สาขาวิชาอื่นๆ			
สังคมศาสตร์	15	0.391	0.509				
แพทยศาสตร์และที่เกี่ยวข้อง	41	0.731	1.073				
สุขภาพ							
วิศวกรรมศาสตร์	2	1.394	0.126				
สาขาวิชาอื่นๆ	7	0.402	0.181				
หลายสาขาวิชา	167	0.367	0.364				
ไม่ระบุสาขา	2	1.044	0.205				

** p < .01

ค่าขนาดอิทธิพลจำแนกตามตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยด้านเนื้อหาสาระสาขาวิชาของกลุ่มตัวอย่างพบว่า สาขาวิศวกรรมศาสตร์มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลมากที่สุด ($\bar{d} = 1.394$) รองลงมาคือ จิตรศิลป์ ($\bar{d} = 1.135$) น้อยที่สุดคือ หลายสาขาวิชา ($\bar{d} = 0.367$) เมื่อพิจารณาผลการทดสอบความแตกต่างของค่าขนาดอิทธิพล ในการทดสอบความเป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวนพบว่า แต่ละกลุ่มของตัวแปรกำกับด้านเนื้อหาสาระมีความแปรปรวนไม่เท่ากันพบว่า สาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลมากกว่าศึกษาศาสตร์ สังคมศาสตร์ และสาขาวิชาอื่นๆ

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลจำแนกตามตัวแปรกำกับคุณลักษณะงานวิจัย
ด้านวิธีวิทยาการวิจัย

ตัวแปรกำกับ	ค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพล			Test of equality of variance		ANOVA	
	n	\bar{d}	SD	F	p	F	p
แบบแผนการวิจัย							
ทดลอง	27	0.974	1.314	28.768	0.000	25.547	0.000**
สหสัมพันธ์	256	0.376	0.395	คู่ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ วิจัยและพัฒนา มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพล มากกว่า สหสัมพันธ์			
วิจัยและพัฒนา	20	1.034	0.566				
วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง(ทดลอง/สหสัมพันธ์)							
ประชากร	21	0.695	1.189	3.825	0.002	5.305	0.000**
เลือกแบบเจาะจง	86	0.326	0.559	คู่ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แบบอื่น มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลมากกว่า เลือกแบบเจาะจง, สุ่มแบบหลายขั้นตอน			
สุ่มแบบอย่างง่าย	14	0.824	0.732				
สุ่มแบบแบ่งชั้น	93	0.493	0.481				
สุ่มแบบหลายขั้นตอน	79	0.410	0.388				
เลือก/สุ่มแบบอื่น	10	1.085	0.563				
ประเภทสมมติฐาน							
มีทิศทาง	78	0.651	0.908	7.382	0.000	4.040	0.008**
ไม่มีทิศทาง	49	0.427	0.454	คู่ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มีทิศทาง มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพล มากกว่า ไม่ระบุสมมติฐาน			
มีทิศทางและไม่มีทิศทาง	58	0.501	0.483				
ไม่ระบุสมมติฐาน	118	0.360	0.363				

** p < .01

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลจำแนกตามตัวแปรกำกับคุณลักษณะงานวิจัย
ด้านวิธีวิทยาการวิจัย (ต่อ)

ตัวแปรกำกับ	ค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพล			Test of equality of variance		ANOVA	
	n	\bar{d}	SD	F	p	F	p
คุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย							
คุณภาพต่ำมาก	4	0.357	0.270	2.452	0.046	1.628	0.167
คุณภาพปานกลาง	22	0.676	0.989	ไม่มีความแตกต่างของค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพล			
คุณภาพดี	15	0.596	0.386				
คุณภาพดีมาก	250	0.464	0.570				
ไม่ระบุคุณภาพ	12	0.176	0.164				
การออกแบบการทดลอง							
True control group pretest – posttest	13	1.289	0.686	39.609	0.000	32.760	0.000**
True control group pretest – posttest time series	23	0.559	0.506	คู่ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ True control group pretest – posttest มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพล มากกว่า True control pretest - posttest time series, ไม่ใช่ทดลอง (สหสัมพันธ์)			
The one group pretest – posttest	6	2.346	2.100				
The one group pretest – posttest time series	5	0.655	0.399				
ไม่ใช่ทดลอง (สหสัมพันธ์)	256	0.376	0.395				
ประเภทสถิติที่ใช้ทดสอบ							
t-test	29	1.300	1.163	13.946	0.000	27.175	0.000**
ANOVA, MANOVA	18	0.515	0.607	คู่ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 1) t-test มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลมากกว่า Pearson, Spearman 2) Pearson มีค่าเฉลี่ย ขนาดอิทธิพลมากกว่า Spearman			
Pearson	244	0.386	0.401				
Spearman	12	0.176	0.164				

** p < .01

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลจำแนกตามตัวแปรกำกับคุณลักษณะงานวิจัย
ด้านวิธีวิทยาการวิจัย (ต่อ)

ตัวแปรกำกับ	ค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพล			Test of equality of variance		ANOVA	
	n	\bar{d}	SD	F	p	F	p
ประเภทการเปรียบเทียบ							
กลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม post-test	28	0.756	0.685	29.908	0.000	33.772	0.000**
one group เปรียบเทียบ pretest กับ posttest	19	1.358	1.379	คู่ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม post-test, one group เปรียบเทียบ pretest กับ posttest มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลมากกว่า ไม่ใช่การ ทดลอง			
ไม่ใช่การทดลอง	256	0.376	0.395				
การควบคุมตัวแปรแทรกซ้อน							
Randomization	28	0.698	0.590	4.201	0.011	2.533	0.069
Matching	2	0.678	0.268	ไม่มีความแตกต่างของค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพล			
Randomization & Matching	6	1.453	0.821				
ไม่ระบุการควบคุม	11	1.577	1.746				

** p < .01

ค่าขนาดอิทธิพลจำแนกตามตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยด้านวิธีวิทยาการวิจัย
ตัวแปรแบบแผนการวิจัย พบว่า แบบแผนวิจัยและพัฒนา มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลมากที่สุด (\bar{d} =
1.034) รองลงมาคือ แบบแผนทดลอง (\bar{d} = 0.974) น้อยที่สุดคือ แบบแผนสหสัมพันธ์ (\bar{d} = 0.376)
ตัวแปรวิธีการเลือกตัวอย่าง พบว่า วิธีการเลือก/สุ่มแบบอื่นๆ มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลมากที่สุด (\bar{d} =
1.085) รองลงมาคือ สุ่มอย่างง่าย (\bar{d} = 0.824) น้อยที่สุดคือ เลือกแบบเจาะจง (\bar{d} = 0.326)
ตัวแปรประเภทสมมติฐาน พบว่า สมมติฐานที่มีทิศทางมีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลมากที่สุด (\bar{d} = 0.651)
รองลงมาคือ สมมติฐานที่มีทิศทางและไม่มีทิศทาง (\bar{d} = 0.501) น้อยที่สุดคือ ไม่ระบุสมมติฐาน
(\bar{d} = 0.360) ตัวแปรคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย พบว่า เครื่องมือที่มีคุณภาพปานกลางมี
ค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลมากที่สุด (\bar{d} = 0.676) รองลงมาคือเครื่องมือที่มีคุณภาพดี (\bar{d} = 0.596)
น้อยที่สุดคือ ไม่ระบุคุณภาพ (\bar{d} = 0.176) ตัวแปรการออกแบบการทดลอง พบว่า The one group
pretest-posttest มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลมากที่สุด (\bar{d} = 2.346) รองลงมาคือ True control

group pretest-posttest ($\bar{d} = 1.289$) น้อยที่สุดคือ สหสัมพันธ์ ($\bar{d} = 0.376$) ตัวแปรประเภทสถิติ พบว่า t-test มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลมากที่สุด ($\bar{d} = 1.300$) รองลงมาคือ ANOVA, MANOVA ($\bar{d} = 0.515$) น้อยที่สุดคือ Spearman ($\bar{d} = 0.176$) ตัวแปรประเภทการเปรียบเทียบ one group เปรียบเทียบ pretest กับ posttest มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลมากที่สุด ($\bar{d} = 1.358$) รองลงมาคือกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม post-test ($\bar{d} = 0.756$) น้อยที่สุดคือ ไม่ใช่การทดลอง ($\bar{d} = 0.395$) ตัวแปรการควบคุมตัวแปรแทรกซ้อน พบว่า ไม่ระบุการควบคุมมีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลมากที่สุด ($\bar{d} = 1.577$) รองลงมาคือ Randomization & Matching ($\bar{d} = 1.453$) น้อยที่สุดคือ Matching ($\bar{d} = 0.678$) เมื่อพิจารณาผลการทดสอบความแตกต่างของค่าขนาดอิทธิพล ในการทดสอบความเป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวนพบว่า แต่ละกลุ่มของตัวแปรกำกับด้านวิธีวิทยาการวิจัยส่วนใหญ่มีความแปรปรวนไม่เท่ากัน ส่วนตัวแปรกำกับด้านนี้ทั้งหมดส่งผลให้ค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ได้แก่ 1) แบบแผนการวิจัย พบว่า แบบแผนวิจัยและพัฒนามีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลมากกว่าสหสัมพันธ์ 2) วิธีการเลือกตัวอย่าง พบว่า การเลือก/สุ่มแบบอื่น มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลมากกว่า เลือกแบบเจาะจง, สุ่มแบบหลายขั้นตอน 3) ประเภทสมมติฐาน พบว่า มีทิศทางมีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลมากกว่าไม่ระบุสมมติฐาน 4) การออกแบบการทดลอง พบว่า True control group pretest – posttest มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลมากกว่า The one group pretest – posttest time series และไม่ใช่ทดลอง(สหสัมพันธ์) 5) ประเภทสถิติที่ใช้ทดสอบ พบว่า t-test มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลมากกว่า Pearson และ Spearman ส่วนสถิติ Pearson มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลมากกว่า Spearman 6) ประเภทการเปรียบเทียบ พบว่า กลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม posttest และ one group เปรียบเทียบ pretest กับ posttest มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลมากกว่า ไม่ใช่การทดลอง

ภาคผนวก จ
เอกสารประกอบการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพ
สำหรับนักศึกษาพยาบาล

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

เอกสารประกอบการจัดกิจกรรม

กิจกรรมที่ 1 แรกพบ

เอกสารขั้นตอนเกมแรกพบ (สำหรับวิทยากร/อาจารย์)

1. ให้นักศึกษาเขียนข้อมูลของตนเองตามใบงานแรกพบได้แก่ ชื่อจริง ชื่อเล่น บ้านอยู่จังหวัดไหน บุคคลที่ประทับใจที่สุดพร้อมเหตุผลสิ่งที่ประทับใจที่สุดเมื่อเข้ามาเรียนพยาบาลและสุขภาพจิตประจำใจ ลงใน identity card พร้อมทั้งแนะนำตนเองและบอกข้อมูลข้างต้นกับสมาชิกในกลุ่ม (15 นาที)
2. ให้แต่ละกลุ่มเลือกผู้แทน 1 คนให้ผู้แทนกลุ่มแนะนำสมาชิกภายในกลุ่มครั้งแรกโดยระบุชื่อจริงหรือชื่อเล่น และข้อมูลอื่นที่จำได้อีก 1 ข้อโดยเริ่มจากตนเอง ห้ามสมาชิกคนอื่นช่วยบอกข้อมูล โดยให้หัวหน้ากลุ่มเป็นผู้ตรวจสอบความถูกต้องกับ identity card ใช้เวลากลุ่มละ 2 นาที (10 นาที)
3. ผู้แทนกลุ่มเลือกระบุข้อมูลสมาชิกคนที่คิดว่าจำได้แน่นอนที่สุด ระบุข้อมูลไปเรื่อยๆ จนกว่าจะระบุข้อมูลผิดหรือหมดเวลาเกมจะหยุด นับคะแนนตามจำนวนสมาชิกที่ระบุข้อมูลถูกต้องโดย 1 คน เท่ากับ 1 คะแนน
4. ให้แต่ละกลุ่มวางแผนเพื่อส่งผู้แทนมาแนะนำสมาชิกครั้งที่สองโดยไม่ซ้ำคนเดิม โดยระบุชื่อจริงชื่อเล่น และข้อมูลอื่นที่จำได้อีก 2 ข้อโดยเริ่มจากตนเองโดยให้หัวหน้ากลุ่มเป็นผู้ตรวจสอบความถูกต้องกับ identity card ใช้เวลากลุ่มละ 3 นาที (15 นาที)
5. การให้คะแนน ผู้แทนกลุ่มเลือก ระบุข้อมูลไปเรื่อยๆ จนกว่าจะผิด นับคะแนนตามจำนวนสมาชิกที่ระบุข้อมูลถูกต้อง โดย 1 คน เท่ากับ 1 คะแนนหัวหน้ากลุ่มเป็นผู้ตรวจสอบเหมือนเดิม
6. สอบถามความคิดเห็นของผู้แทนกลุ่มถึงหลักการจำชื่อและข้อมูลของสมาชิกในกลุ่มรวมทั้งความร่วมมือของสมาชิกในการวางแผน เช่น แนะนำหลักการจำ และสุ่มถามนักศึกษาคนอื่นภายในกลุ่มถึงความแตกต่างการทำงานในครั้งแรกและครั้งที่สอง รวมทั้งการช่วยเหลือกันภายในกลุ่มตัวอย่าง คำตอบ เช่น ครั้งแรกไม่ทราบวัตถุประสงค์ว่าจะให้ทำอะไรจึงทำให้ไม่มีการวางแผนที่ชัดเจน (10 นาที)
7. แจกบัตรตรวจสอบตนเอง ให้นักศึกษาประเมินตนเองโดยไม่ต้องลงชื่อและสรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติกิจกรรม และเชื่อมโยงกับความซื่อสัตย์และความรับผิดชอบ (5 นาที)
8. ให้นักศึกษาสะท้อนคิดสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการทำกิจกรรมลงในแบบบันทึกการเรียนรู้ และนำเสนอสรุปผลการเรียนรู้และแนวทางในการนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันและวิชาชีพการพยาบาลภายในกลุ่ม (15 นาที)

กิจกรรมที่ 1 แรกพบ

ใบงานเกมแรกพบ (นักศึกษา)

ให้นักศึกษาเขียนข้อมูลของตนเองตามใบงานแรกพบ ได้แก่ ชื่อจริง ชื่อเล่น บ้านอยู่จังหวัดไหน บุคคลที่ประทับใจที่สุดพร้อมเหตุผล สิ่งประทับใจที่สุดเมื่อเข้ามาเรียนพยาบาล และสุขภาพจิตประจำใจ ลงใน identity card พร้อมทั้งแนะนำตนเองและบอกข้อมูลข้างต้นกับสมาชิกภายในกลุ่ม (15 นาที)

Identity card	
ชื่อ.....	ชื่อเล่น.....
บ้านอยู่จังหวัด.....	
.....	
บุคคลที่ประทับใจ	
.....	
เหตุผล	
.....	
สิ่งประทับใจที่สุดเมื่อเข้ามาเรียนพยาบาล	
.....	
สุขภาพจิตประจำใจ	
.....	

แบบตรวจสอบตนเอง

ทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ตรงกับพฤติกรรมของท่าน

ท่านปฏิบัติตามกติกาในการเล่นอย่างเคร่งครัด

เคร่งครัดโดยตลอด เคร่งครัดเป็นส่วนใหญ่

เคร่งครัดบ้าง ไม่เคร่งครัดเลย

ท่านให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมกลุ่มเป็นอย่างดี

ให้ความร่วมมืออย่างดีตลอดกิจกรรม ให้ความร่วมมือเป็นส่วนใหญ่

ให้ความร่วมมือบ้าง ไม่มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม

หมายเหตุ ไม่ต้องระบุชื่อ

ตัวอย่าง

แบบบันทึกการเรียนรู้

ชื่อ-สกุล.....กลุ่ม.....กิจกรรมที่.....

คำชี้แจง ให้นักศึกษาเขียนสะท้อนคิดสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการทำกิจกรรมในครั้งนี้อย่างเห็นและ
ความรู้สึกของนักศึกษาไม่มีผิดถูกและไม่ส่งผลใดๆต่อนักศึกษา

1. เนื้อหาสาระที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรม

1.1 ด้านคุณธรรม จริยธรรม

1.2 สาระการเรียนรู้ด้านอื่น

2. แนวทางในการนำสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งนี้มาปฏิบัติในชีวิตประจำวัน และ
วิชาชีพการพยาบาล

2.1 ชีวิตประจำวัน

2.2 วิชาชีพการพยาบาล

เอกสารประกอบการจัดกิจกรรม

กิจกรรมที่ 2 ฉันกับเธอ

ใบงานวิเคราะห์คุณลักษณะ1 (สำหรับนักศึกษา)

ให้นักศึกษาแต่ละคนวิเคราะห์สิ่งที่ตนเองชอบและไม่ชอบพร้อมระบุเหตุผลสั้นๆ คุณลักษณะที่ดีของตนเอง 3 ด้าน และการแสดงออกทางพฤติกรรมที่สอดคล้องกัน 1 พฤติกรรมต่อ 1 คุณลักษณะลงในบัตรแนะนำตนเองและพูดคุยแลกเปลี่ยนกับเพื่อนที่นั่งใกล้กัน สรุปร่วมถึงความเหมือนหรือความแตกต่างอย่างไร (10 นาที)

บัตรแนะนำตนเอง	
ชื่อ.....	
สิ่งที่ชอบ	
1. อาหาร.....	เหตุผล.....
2. สถานที่.....	เหตุผล.....
3. ดอกไม้.....	เหตุผล.....
4. สัตว์.....	เหตุผล.....
สิ่งที่ไม่ชอบ	
1. อาหาร.....	เหตุผล.....
2. สถานที่.....	เหตุผล.....
3. ดอกไม้.....	เหตุผล.....
4. สัตว์.....	เหตุผล.....
คุณลักษณะที่ดีของตนเอง	การแสดงออกทางพฤติกรรม
1.....	1.....
2.....	2.....
3.....	3.....

กิจกรรมที่ 2 ฉันทับเธอ

ใบงานวิเคราะห์คุณลักษณะ 2 (สำหรับนักศึกษา)

1. ให้นักศึกษาแลกเปลี่ยนข้อมูลในบัตรแนะนำตนเองกับเพื่อนในกลุ่ม และสรุปข้อมูลทั้งหมดเป็นภาพรวมของกลุ่มลงแบบสรุปข้อมูล (20 นาที)
2. กรณีที่สมาชิกไม่มีประเด็นที่เหมือนกันไม่สามารถจัดอันดับได้ ให้สมาชิกลงความเห็นเลือกสิ่งที่ชอบหรือไม่ชอบจากข้อมูลของกลุ่ม 3 อันดับ
3. ส่งผู้แทนมานำเสนอข้อมูลของกลุ่ม (15 นาที)

กิจกรรมที่ 2 ฉันทน์กับเธอ

แบบสรุปข้อมูลกลุ่มที่.....	
สิ่งที่ชอบ 3 อันดับ	สิ่งที่ไม่ชอบ 3 อันดับ
อาหาร 1..... 2..... 3.....	อาหาร 1..... 2..... 3.....
สถานที่ 1..... 2..... 3.....	สถานที่ 1..... 2..... 3.....
ดอกไม้ 1..... 2..... 3.....	ดอกไม้ 1..... 2..... 3.....
สัตว์ 1..... 2..... 3.....	สัตว์ 1..... 2..... 3.....
คุณลักษณะและพฤติกรรมที่ดีของสมาชิก	
1..... พฤติกรรม.....	
2..... พฤติกรรม.....	
3..... พฤติกรรม.....	

เอกสารประกอบการจัดกิจกรรม
กิจกรรมที่ 3 ฝันที่เป็นจริง
ใบงานฝันที่เป็นจริง1 (สำหรับนักศึกษา)

ให้นักศึกษาแต่ละคนเขียนพฤติกรรมทางคุณธรรมจริยธรรม10 รายการและระบุพฤติกรรมที่อยากทำในขณะนี้ 3 อันดับแรกพร้อมเหตุผลและการพัฒนาพฤติกรรมดังกล่าวมีแนวทางในการปฏิบัติอย่างไร(15นาที)

ชื่อ.....นามสกุล.....กลุ่ม.....
พฤติกรรมทางคุณธรรมจริยธรรม
1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.
พฤติกรรมที่อยากทำในขณะนี้(3 อันดับแรก)
1.
เพราะ
2.
เพราะ
3.
เพราะ
แนวทางในการพัฒนา
1.
2.
3.

กิจกรรมที่ 3 ฝึนที่เป็นจริง

ใบงานฝึนที่เป็นจริง2 (สำหรับนักศึกษา)

1. ให้นักศึกษาอภิปรายและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นข้อมูลของตนเองกับสมาชิกภายในกลุ่ม และนำไปสู่ข้อสรุปของกลุ่มลงในแบบสรุปข้อมูลกิจกรรมฝึนที่เป็นจริง (25 นาที)
2. นำเสนอข้อสรุปในกลุ่มใหญ่เกี่ยวกับพฤติกรรมทางคุณธรรมจริยธรรมที่สมาชิกอยากทำ3อันดับ ผลดีที่เกิดขึ้นจากการกระทำ และแนวทางในการพัฒนาพฤติกรรม (20 นาที)
3. ให้นักศึกษาสะท้อนคิดสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการทำกิจกรรมลงในแบบบันทึกการเรียนรู้ นำเสนอสรุปผลการเรียนรู้และแนวทางในการนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันและวิชาชีพการพยาบาลภายในกลุ่ม (15 นาที)

กิจกรรมที่ 3 ฝันที่เป็นจริง

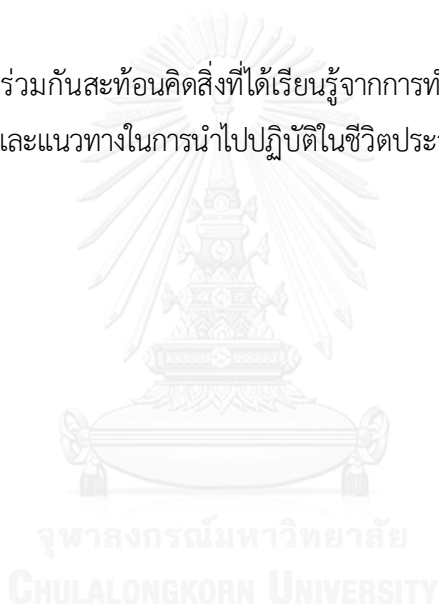
แบบสรุปข้อมูลกิจกรรมฝันที่เป็นจริงกลุ่ม.....	
พฤติกรรมที่ดี	ผลดีที่เกิดขึ้น
1.	
แนวทางในการพัฒนาพฤติกรรม	
พฤติกรรมที่ดี	ผลดีที่เกิดขึ้น
2.	
แนวทางในการพัฒนาพฤติกรรม	
พฤติกรรมที่ดี	ผลดีที่เกิดขึ้น
3.	
แนวทางในการพัฒนาพฤติกรรม	

เอกสารประกอบการจัดกิจกรรม

กิจกรรมที่ 4

ใบงานพยาบาลที่ดี ตอน 1(สำหรับนักศึกษา)

1. ให้แต่ละกลุ่มนำคุณลักษณะทางคุณธรรมจริยธรรมของพยาบาล2 คุณลักษณะ มาสร้างเป็นสัญลักษณ์แทนคุณลักษณะข้างต้นลงในกระดาษวาดภาพ เช่น ความสุภาพอ่อนโยน อาจใช้การวาดภาพดอกไม้ ความตรงเวลาอาจใช้รูปแบบของนาฬิกาหรือเวลาเช้า กลางวัน เย็น โดยกลุ่มสามารถที่จะสร้างเป็นเรื่องราวเดียวกันหรือแยกกันในแต่ละคุณลักษณะก็ได้ (25นาที)
2. ให้แต่ละกลุ่มส่งผู้แทนนำเสนอผลงานกลุ่มและอธิบายความหมายที่เชื่อมโยงกับคุณลักษณะและพฤติกรรมที่สอดคล้องกับคุณลักษณะนั้น และร่วมกันสรุปคุณลักษณะทางคุณธรรมจริยธรรมของพยาบาล (15นาที)
3. ให้นักศึกษาทั้งกลุ่มร่วมกันสะท้อนคิดสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการทำกิจกรรมลงในแบบบันทึกการเรียนรู้ นำเสนอสรุปผลการเรียนรู้และแนวทางในการนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันและวิชาชีพการพยาบาลในกลุ่มใหญ่ (20 นาที)

เอกสารประกอบการจัดกิจกรรม

กิจกรรมที่ 5 พยาบาลที่ดี ตอน 2

เอกสารขั้นตอนเกม ตามหาใจ (สำหรับวิทยากร/อาจารย์)

1. ให้นักศึกษาภายในกลุ่มหยิบกระดาษรูปหัวใจครึ่งซีกขึ้น แล้วตามหาหัวใจอีกครึ่งซีกที่มีความสัมพันธ์กัน มี 10 ชุด (ให้เวลา 5 นาที)

- 1) ความรับผิดชอบ สัมพันธ์กับ ปฏิบัติการพยาบาลตามมาตรฐานวิชาชีพ
- 2) ความซื่อสัตย์ สัมพันธ์กับ ไม่นำข้อมูลของผู้ป่วยไปเปิดเผย
- 3) ความเมตตากรุณา สัมพันธ์กับ ให้กำลังใจและช่วยเหลือผู้ป่วยในการต่อสู้กับโรคที่เป็นอยู่
- 4) ความเสียสละ สัมพันธ์กับ ไปทำงานกับหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ในวันหยุด
- 5) ความสามัคคี สัมพันธ์กับ เข้าร่วมกิจกรรมในวันพยาบาลแห่งชาติ
- 6) ความมีระเบียบวินัย สัมพันธ์กับ ขึ้นปฏิบัติงานก่อนหรือตามเวลาที่สถาบันกำหนด
- 7) ความยุติธรรม สัมพันธ์กับ การเอาใจใส่ผู้ป่วยทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน
- 8) ความอดุสาหะ สัมพันธ์กับ หมั่นค้นคว้าหาความรู้ใหม่ๆ ทางการพยาบาล
- 9) ความเคารพในความเป็นบุคคล สัมพันธ์กับ ให้อธิบายวัตถุประสงค์กับผู้ป่วยทุกครั้งก่อนให้การพยาบาล
- 10) ความประหยัด สัมพันธ์กับ จัดเตรียมอุปกรณ์ในการทำแผลเหมาะสมไม่เหลือทิ้ง

2. เมื่อหาคู่ภายในกลุ่มได้ครบแล้วให้ทั้งกลุ่มนั่งลง เฉลยข้อความที่สัมพันธ์กัน (10 นาที)

กิจกรรมที่ 5 พยาบาลที่ดี ตอน 2

ใบงานพยาบาลในฝัน1(สำหรับนักศึกษา)

ให้สมาชิกแต่ละคนเขียนพฤติกรรมทางคุณธรรม จริยธรรมของพยาบาล10รายการ และให้สมาชิกแต่ละคนวิเคราะห์ตนเองมีพฤติกรรมใดที่สอดคล้องกับพฤติกรรมทางคุณธรรมจริยธรรมของพยาบาล พฤติกรรมใดที่ต้องการพัฒนา และมีแนวทางพัฒนาอย่างไรลงในใบงานนี้ (10 นาที)

ชื่อ-สกุล.....กลุ่ม.....
พฤติกรรมทางคุณธรรม จริยธรรมของพยาบาล
1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.
พฤติกรรมของนักศึกษาที่สอดคล้องกับพฤติกรรมทางคุณธรรม จริยธรรมของพยาบาล
1.
2.
3.
พฤติกรรมทางคุณธรรม จริยธรรมของพยาบาลที่นักศึกษาต้องการพัฒนามากที่สุด 3 อันดับ
1.
2.
3.
แนวทางในการพัฒนา
1.
2.

กิจกรรมที่ 5

ใบงานพยาบาลในฝัน 2 (สำหรับนักศึกษา)

ให้นักศึกษาแต่ละคนอภิปรายและแลกเปลี่ยนผลการวิเคราะห์พฤติกรรมทางคุณธรรมจริยธรรมของพยาบาล สรุปพฤติกรรมข้างต้นที่มีความสำคัญสำหรับวิชาชีพการพยาบาล 5 พฤติกรรม และแนวทางการพัฒนาของกลุ่มลงในแบบบันทึกพฤติกรรมทางคุณธรรมจริยธรรมในวิชาชีพการพยาบาล (20 นาที) และนำเสนอในกลุ่มใหญ่ (15 นาที)

แบบบันทึกพฤติกรรมทางคุณธรรมจริยธรรมในวิชาชีพการพยาบาลกลุ่ม.....	
พฤติกรรมทางคุณธรรมจริยธรรม	แนวทางในการพัฒนาพฤติกรรม
1.	
2.	
3.	
4.	
5.	

เอกสารประกอบการจัดกิจกรรม
กิจกรรมที่ 6 อะไรเอ่ย
เกมอะไรเอ่ย(สำหรับวิทยากร/อาจารย์)

สุภาษิต สำนวน คำพังเพย

1. เต่าใหญ่ไขกอลบคือ	การทำอะไรลงไปแล้วพยายามที่จะกลบเกลื่อนความผิดไม่ให้คนอื่นรู้(ขาดความรับผิดชอบหรือความซื่อสัตย์)
2. ทำนาบนหลังคนคือ	การหาประโยชน์จากผู้อื่นโดยใช้วิธีเบียดเบียนและขาดมนุษยธรรม (ขาดความเมตตากรุณา)
3. น้ำกลิ้งบนใบบอน คือ	คนที่มีจิตใจลึกลับกลอก ปลิ้นปล้อน พูดแก้ตัวไปเรื่อยๆ (ขาดความซื่อสัตย์)
4. ปิดทองหลังพระ คือ	การที่บุคคลกระทำการใดๆ ที่เป็นประโยชน์อย่างมาก แต่ผู้อื่นไม่ทราบว่าประโยชน์ที่เกิดขึ้นมาใครเป็นผู้ทำ (มีความเสียสละ)
5. บัวเลี้ยงน้ำคือ	คนที่ไม่มีความเมตตากรุณา (ขาดความเมตตากรุณา)
6. มือไม่พายเอาเท้าราน้ำ คือ	คนที่ไม่ช่วยเหลืองานส่วนรวมแล้วยังขัดขวางการทำงานของผู้อื่น (ขาดความเสียสละ)
7. ย่อมแมวขาย คือ	นำของที่มีตำหนิหรือมีค่าน้อยมาตบแต่งให้ดูดีและนำไปหลอกลวงผู้อื่นให้คิดว่าเป็นของดีมีคุณค่า (ขาดความซื่อสัตย์)
8. ช้องปากแตก คือ	ชอบนำความลับของผู้อื่นไปพูด (ขาดความซื่อสัตย์)

(สุภาษิต คำพังเพย สำนวนไทย, ออนไลน์)

กิจกรรมที่ 6 อะไรเอ่ย

เอกสารขั้นตอนเกมอะไรเอ่ย(สำหรับวิทยากร/อาจารย์)

ขั้นตอนที่ 1 เกมอะไรเอ่ย

1. ให้ผู้แทนแต่ละกลุ่มจับสลากเลือกสุภาชิต สำนวน หรือคำพังเพย 2 สำนวน จากบัตรคำ
2. แต่ละกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์ความหมายของสุภาชิต สำนวน หรือคำพังเพยที่จับสลากได้ วางแผน และวาดภาพสุภาชิต สำนวน หรือคำพังเพยลงในกระดาษวาดภาพสำนวนละ 1 แผ่น โดยพยายามวาดภาพที่จะสื่อสารกับกลุ่มอื่นได้ชัดเจน (25 นาที)
4. นำเสนอภาพวาดให้สมาชิกกลุ่มอื่นได้วิเคราะห์ว่าเป็น สุภาชิต สำนวน หรือคำพังเพยอะไร มีความหมายอย่างไรโดยไม่มีการพูดและวิทยากรเป็นคนจับสลากเลือกกลุ่มที่วิเคราะห์ (จับเวลา 1 นาที/1 ครั้ง) (20 นาที)
5. สรุปเพิ่มเติมเกี่ยวกับสุภาชิต สำนวน หรือคำพังเพย และเชื่อมโยงกับความหมายของคุณลักษณะทางคุณธรรม จริยธรรม 4 ด้าน (5 นาที)

ขั้นตอนที่ 2 เกมอะไรเอ่ย

อภิปรายและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในประเด็นเกี่ยวกับพฤติกรรมของพยาบาลที่สอดคล้องคุณลักษณะทางคุณธรรม จริยธรรม 4 ด้าน(10 นาที)

กิจกรรมที่ 6 อะไรเอ่ย
ใบงานอะไรเอ่ย (สำหรับนักศึกษา)

เกมอะไรเอ่ย

1. ให้ผู้แทนแต่ละกลุ่มจับสลากเลือกสุภาชิต สำนวน หรือคำพังเพย 2 สำนวน แต่ละกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์ความหมายของสุภาชิต สำนวน หรือคำพังเพยที่จับสลากได้
2. วางแผนและวาดภาพสุภาชิต สำนวน หรือคำพังเพยลงในกระดาษวาดภาพสำนวนละ 1 แผ่น พยายามวาดภาพที่จะสื่อสารกับกลุ่มอื่นได้ชัดเจน
3. นำเสนอภาพวาดให้สมาชิกกลุ่มอื่นได้วิเคราะห์ว่าเป็น สุภาชิต สำนวน หรือคำพังเพยอะไร มีความหมายอย่างไรโดยไม่มีกรพูดและวิทยากรเป็นคนจับสลากเลือกกลุ่มที่วิเคราะห์

เอกสารประกอบการจัดกิจกรรม
กิจกรรมที่ 7 นางฟ้าสีขาว
ใบงานพฤติกรรมทางคุณธรรมจริยธรรม

1. อธิบายการแสดงบทบาทสมมติเกี่ยวกับพฤติกรรมที่สอดคล้องกับคุณลักษณะทางคุณธรรม จริยธรรม ด้านความเมตตา กรุณา รับผิดชอบ ซื่อสัตย์ และเสียสละ ในสถานการณ์ทางวิชาชีพการพยาบาล
2. จับฉลากบทบาทสมมติกลุ่มละ 1 สถานการณ์ และร่วมกันเขียนบทสนทนาและการปฏิบัติในสถานการณ์นั้นๆ (15 นาที)

สถานการณ์ที่ 1 ที่แผนกผู้ป่วยนอก ขณะนี้เป็นเวลา 9.00น. ผู้ป่วยรายหนึ่งมาด้วยอาการปวดท้องระหว่างที่นั่งรอหน้าห้องตรวจมีอาการปวดท้องมากขึ้นจนตัวงอ หน้าซีด พยาบาลสุขใจเดินมาเห็นผู้ป่วยรายนี้พบว่ามึนตึ๊งเวลา 11.00 น. จงแสดงการสนทนาและการปฏิบัติของพยาบาลสุขใจต่อผู้ป่วยรายนี้ได้อย่างไร

สถานการณ์ที่ 2 ขณะนี้เวลา 14.30น.พยาบาลเวรบ่ายกำลังตรวจแฟ้มผู้ป่วย เตียง 8 พบว่า ยังไม่ได้ลงบันทึกสัญญาณชีพเวลา 14.00 น. ส่วนเวลา 10.00 น. วัดสัญญาณชีพและลงบันทึกเรียบร้อย จึงถามพยาบาลเวรเช้าพบว่า ยังไม่ได้วัดเนื่องจากขณะนั้นผู้ป่วยไปเอ็กซเรย์ จงแสดงการสนทนาและการปฏิบัติระหว่างพยาบาลเวรเช้ากับพยาบาลเวรบ่ายในสถานการณ์นี้

สถานการณ์ที่ 3 นักศึกษาพยาบาลเอกกำลังเตรียมยาฉีดโดยมีอาจารย์สายใจเป็นผู้ดูแล ขณะที่นักศึกษาพยาบาลเอกกำลังดูหน้ากลั่นปราศจากเชื้อจากหลอดเพื่อผสมยา และรู้สึกว้าวไม่แน่ใจว่าปลายเข็มไปโดนขอบนอกของหลอดน้ำกลั่นหรือไม่ จงแสดงการสนทนาและการปฏิบัติระหว่างอาจารย์สายใจกับนักศึกษาพยาบาลเอในสถานการณ์นี้

สถานการณ์ที่ 4 ณ หอผู้ป่วยแห่งหนึ่ง วันนี้มีผู้ป่วยเข้ารับรักษา 29 เตียง เป็นผู้ป่วยอาการหนักหลายเตียง มีเตียงว่าง 1 เตียง วันนี้พยาบาลเวรบ่ายมี 3คน แต่พยาบาลปีซึ่งเป็นพยาบาลป่วยอีก 1 คน ยังไม่มา ขณะนี้เป็นเวลาส่งเวรพยาบาลเอส่งเวรให้กับอ้อกับอ้อมซึ่งเป็นพยาบาลเวรป่วย เมื่อส่งเวรเสร็จมีผู้ป่วยอาการหนักย้ายขึ้นมา พยาบาลเอควรปฏิบัติอย่างไร จงแสดงการสนทนาและการปฏิบัติของพยาบาลเอกับพยาบาลเวรป่วยในสถานการณ์นี้

3. แสดงบทบาทสมมติและวิพากษ์กลุ่มละประมาณ 10 นาที (45 นาที) โดยวิทยากร/อาจารย์ช่วยสรุปเพิ่มเติม

กิจกรรมที่ 7 นางฟ้าสีขาว

ใบงานพฤติกรรมทางคุณธรรม จริยธรรม (เฉลยสำหรับวิทยากร/อาจารย์)

สถานการณ์ที่ 1 เมตตากรุณา

ที่แผนกผู้ป่วยนอก ขณะนี้เป็นเวลา 9.00น. ผู้ป่วยรายหนึ่งมาด้วยอาการปวดท้องระหว่างที่นั่งรอหน้าแผนกตรวจผู้ป่วยนอก มีอาการปวดท้องมากขึ้นจนตัวงอ หน้าซีด พยาบาลสุขใจเดินมาพอดีเห็นผู้ป่วยรายนี้ พบว่ามีนัดตรวจเวลา 11.00 น. จึงแสดงการสนทนาและการปฏิบัติของพยาบาลสุขใจต่อผู้ป่วยรายนี้อย่างไร

พยาบาลสุขใจ คุณคงปวดมากนะคะ ปวดตรงไหนคะ

ผู้ป่วย ปวดท้องมากเลยมีคิวตรวจตอน 11 โมง

พยาบาลสุขใจ ไม่ต้องกังวลนะคะ จะรีบประสานกับคุณหมอให้เลย นั่งไหวไหมคะ

ผู้ป่วย ไหว ปวดมากเลย

พยาบาลสุขใจ ไม่เป็นไรนะคะ เต็มใจขอรอนอนให้จะพักและสบายมากขึ้น

ผู้ป่วย ขอขอบคุณมากค่ะ

สถานการณ์ที่ 2 ความรับผิดชอบ

ขณะนี้เวลา 14.30 น.พยาบาลเวรบ่ายกำลังตรวจแฟ้มผู้ป่วย เตียง 8 พบว่า ยังไม่ได้ลงบันทึกสัญญาณชีพเวลา 14.00 น. ส่วนเวลา 10.00 น. วัดสัญญาณชีพและลงบันทึกเรียบร้อย จึงถามพยาบาลเวรเช้าพบว่า ยังไม่ได้วัดเนื่องจากขณะนั้นผู้ป่วยไปเอ็กซเรย์ จึงแสดงการสนทนาและการปฏิบัติระหว่างพยาบาลเวรเช้ากับพยาบาลเวรบ่ายในสถานการณ์นี้

พยาบาลเวรบ่าย น้องคะ เตียง 8 เวลาบ่ายสอง ยังไม่ได้ลงสัญญาณชีพในกราฟิกชีทเลย

พยาบาลเวรเช้า เต็มใจขอตรวจสอบก่อนว่ามีใครวัดหรือเปล่าคะ

พยาบาลเวรบ่าย รีบจัดการให้เรียบร้อยนะคะ

อีกสักครู่เมื่อพยาบาลเวรเช้าไปสอบถามการวัดสัญญาณชีพแล้ว

พยาบาลเวรเช้า พี่คะ ยังไม่ได้วัดจริงๆ ผู้ป่วยเพิ่งกลับจากไปเอ็กซเรย์ ขอโทษนะคะ เต็มใจจะรีบไปวัดสัญญาณชีพและลงบันทึกให้เลยคะ

กิจกรรมที่ 7 นางฟ้าสีขาว

ใบงานพฤติกรรมเชิงคุณธรรม จริยธรรม (เฉลยสำหรับวิทยากร/อาจารย์)

สถานการณ์ที่ 3 ความซื่อสัตย์

นักศึกษาพยาบาลเอกำลังเตรียมยาฉีดโดยมีอาจารย์สายใจเป็นผู้ดูแลขณะที่นักศึกษาพยาบาลเอกำลังดูน้ำกลั่นปราศจากเชื้อจากหลอดเพื่อผสมยาและรู้สึกรู้สึว่าไม่แน่ใจว่าปลายเข็มไปโดนขอบนอกของหลอดน้ำกลั่นหรือไม่ จึงแสดงการสนทนาและการปฏิบัติระหว่างอาจารย์สายใจกับนักศึกษาพยาบาลเอในสถานการณ์นี้

นักศึกษาพยาบาลเอ อาจารย์คะ หนูไม่แน่ใจว่าปลายเข็มไปโดนหลอดน้ำกลั่นหรือเปล่าคะ
 อาจารย์สายใจ แล้วนักศึกษาคิดว่าจะทำอย่างไรคะ
 นักศึกษาพยาบาลเอ หนูจะเปลี่ยนเข็มดีกว่าค่ะ เพราะถ้าเข็มโดนจริงจะทำให้เกิดการปนเปื้อนได้
 อาจารย์สายใจ กำลังจะเตือนเรื่องนี้อยู่ ดีแล้วค่ะที่นักศึกษาปฏิบัติงานตรงไปตรงมาเมื่อผิดพลาดก็รีบบอกอาจารย์และหาทางแก้ไข ที่สำคัญคือ ตระหนักถึงความปลอดภัยของผู้ป่วย

สถานการณ์ที่ 4 ความเสียสละ

ณ หอผู้ป่วยแห่งหนึ่ง วันนี้มีผู้ป่วยเข้ารับรักษา 29 เตียง เป็นผู้ป่วยอาการหนักหลายเตียง มีเตียงว่าง 1 เตียง วันนี้พยาบาลเวรบายมี 3 คน แต่พยาบาลปีซึ่งเป็นพยาบาลบายอีก 1 คน ยังไม่มา ขณะนี้เป็นเวลาส่งเวรพยาบาลเอส่งเวรให้กับอ้อมกับอ้อมซึ่งเป็นพยาบาลเวรบาย เมื่อส่งเวรเสร็จมีผู้ป่วยอาการหนักย้ายขึ้นมา พยาบาลเอควรปฏิบัติอย่างไร จึงแสดงการสนทนาและการปฏิบัติของพยาบาลเอกับพยาบาลเวรบายในสถานการณ์นี้

พยาบาลเอ ดูผู้ป่วยอาการหนักมากทีเดียวเราช่วยกันรับผู้ป่วยก่อนได้นะ
 พยาบาลอ้อม ดีเลย วันนี้ผู้ป่วยหนักหลายเตียง
 หลังจากช่วยกันรับผู้ป่วยและให้การพยาบาลเสร็จเรียบร้อย
 พยาบาลเอ เรียบร้อยแล้วนะ เราลงเวรก่อนนะ ปีกี่มาแล้ว
 พยาบาลอ้อม ขอขอบคุณมากเลย ถ้าเอไม่อยู่ช่วยเราแย่งเหมือนกัน

กิจกรรมที่ 7 นางฟ้าสีขาว

ใบงานสารบัญการเรียนรู้

ให้นักศึกษาเขียนประเด็นหลัก และประเด็นรองที่สอดคล้องกันที่ได้เรียนรู้จากการทำกิจกรรมนี้ลงใน
ใบงานนี้ 4 ประเด็น (15 นาที)

สารบัญการเรียนรู้	
ชื่อ-สกุล.....	กลุ่ม.....กิจกรรมที่7
ประเด็นหลักที่ 1 คือ	
ประเด็นรองคือ	
ประเด็นหลักที่ 2 คือ	
ประเด็นรองคือ	
ประเด็นหลักที่ 3 คือ	
ประเด็นรองคือ	
ประเด็นหลักที่ 4 คือ	
ประเด็นรองคือ	

เอกสารประกอบการจัดกิจกรรม

กิจกรรมที่ 8 สิ่งที่ฉันเลือก

ข้อคำถามเกี่ยวกับสถานการณ์ทางวิชาชีพการพยาบาล (ใช้เวลา 20 นาที)

1. ถ้านักศึกษาเป็นพยาบาลอยู่เวรเข้ามีนัดไปดูหนังกับเพื่อนตอนเย็น แต่มีพยาบาลที่อยู่เวรป่วยลาป่วย มีใครบ้างที่จะยกเลิกนัดและอยู่ทำงานต่อเวรป่วยแทน หรือยังไม่แน่ใจหรือไม่อยู่แน่ (ความเสียสละเพื่อผู้ร่วมงาน)
2. ถ้าอาจารย์ขอให้นักศึกษาเป็นตัวแทนร่วมงานรณรงค์การเลิกสูบบุหรี่ในวันเสาร์นี้ เวลา 6.00 น. ใครบ้างที่แน่ใจว่าจะสมัครไปร่วมงานหรือไม่แน่ใจหรือใครแน่ใจว่าไม่ไป (ความเสียสละเพื่อองค์กร)
3. เมื่อจบเป็นพยาบาลแล้ว มีใครบ้างที่ตั้งใจศึกษาต่อปริญญาโททางการพยาบาลหรือการพยาบาลเฉพาะทางหรืออบรมทางการพยาบาล ใครไม่แน่ใจหรือใครแน่ใจว่าจะไม่เรียนหรืออบรม (ความรับผิดชอบในการพัฒนาตนเอง)
4. เมื่อวัดอุณหภูมิร่างกายผู้ป่วยนักศึกษาลืมนำเทอร์โมมิเตอร์ที่เห็นไว้ที่รักแร้ออก พักพยาบาลไปพบเข้าจึงสอบถามว่านักศึกษาคนไหนลืมนำเทอร์โมมิเตอร์ออก ใครที่แน่ใจว่าจะรีบบอกว่าตนเอง ใครที่ไม่แน่ใจว่าจะบอกดีหรือเปล่า ใครที่แน่ใจว่าจะไม่บอกใครว่าเราเป็นคนลืมนำ (ความรับผิดชอบต่อผลการกระทำของตนเอง)
5. ถ้านักศึกษาเป็นพยาบาลได้รับมอบหมายให้จัดยา ในช่วงป่วยงานจัดยาเรียบร้อยแล้ว มีผู้ป่วยที่ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้รอฉีดตัวหลายคน มีใครบ้างที่จะไปช่วยฉีดตัวให้ผู้ป่วย ใครบ้างที่ยังไม่แน่ใจ ใครที่แน่ใจว่าจะให้เป็นหน้าที่ของพยาบาลที่รับผิดชอบเรื่องนี้โดยตรง (ความเมตตากรุณา)
6. ถ้านักศึกษาเป็นพยาบาล เมื่อมีบุคคลบอกว่าเป็นเพื่อนของผู้ป่วยเพียง 10 และขอทราบผลการวินิจฉัยโรค มีใครบ้างที่แน่ใจว่าจะไม่บอกผลการวินิจฉัยโรค ใครบ้างที่ยังไม่แน่ใจว่าจะบอกหรือไม่ ใครบ้างที่แน่ใจว่าจะช่วยบอกผลการวินิจฉัยโรค (ความซื่อสัตย์ในการรักษาความลับของผู้ป่วย)
7. ถ้านักศึกษาฝึกปฏิบัติงานที่หอผู้ป่วยศัลยกรรม วันนี้ได้รับมอบหมายให้ดูแลผู้ป่วยเพียง 8 แต่สังเกตว่าผู้ป่วยเพียง 7 มีสีหน้าเคร่งเครียดไม่รับประทานอาหารเช้าเลย มีใครบ้างแน่ใจที่จะเข้าไปพูดคุยกับผู้ป่วยเพียงนี้ ใครบ้างที่ไม่แน่ใจ มีใครบ้างแน่ใจว่าจะรอให้พยาบาลเจ้าของเตียงมาดูแลเอง (ความเมตตากรุณา)
8. นักศึกษาได้รับมอบหมายให้ดูแลผู้ป่วยรายหนึ่ง ขณะที่จะวัดสัญญาณชีพช่วงบ่ายผู้ป่วยไปฉายแสงจึงยังไม่ได้วัด ผู้ป่วยกลับมาเวลา 15.30 น. ขณะนั้นนักศึกษากำลังจะลงเวร ใครบ้างที่จะรีบไปวัดสัญญาณชีพให้ผู้ป่วย ใครบ้างที่ไม่แน่ใจ ใครที่จะลงเวรไปเลยโดยให้พยาบาลเวรป่วยช่วยวัดสัญญาณชีพแทน (ความรับผิดชอบต่อหน้าที่)

กิจกรรมที่ 8 สิ่งที่ฉันเลือก

แบบบันทึกค่านิยม

ชื่อ.....นามสกุล.....

ข้อคำถาม	การเลือก	เหตุผล
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		

แบบบันทึกค่านิยม (กลุ่ม.....)

ข้อคำถาม	การเลือก	เหตุผล
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		
6.		
7.		
8.		

เอกสารประกอบการจัดกิจกรรม

กิจกรรมที่ 9 สะสมความดี

ใบงานเพิ่มสะสมความดี

ภายหลังจากนักศึกษาได้เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ แล้ว ทำให้สามารถวิเคราะห์ได้ถึงคุณลักษณะ และพฤติกรรมทางคุณธรรมจริยธรรมโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านความเมตตา กรุณา ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ และความเสียสละ ทั้งที่เป็นประพฤติกปฏิบัติในชีวิตประจำวันและในวิชาชีพการพยาบาล ตลอดจนแนวทางการนำไปใช้และการพัฒนาพฤติกรรม ดังนั้นกิจกรรมสะสมความดีมีวัตถุประสงค์ให้นักศึกษาได้นำพฤติกรรมดังกล่าวไปปฏิบัติจริง พร้อมบันทึกประพฤติกในแบบบันทึกการสะสมความดีตามขั้นตอนดังนี้ (ใช้เวลามอบหมายงานในกิจกรรมนี้ 15 นาที)

1. ระบุพฤติกรรมทางคุณธรรม จริยธรรม ที่ได้ปฏิบัติตามความเป็นจริงลงในรายการทำความดี เช่น เข้าห้องเรียนตรงเวลา เข้าห้องเรียนก่อนเวลา เข้าร่วมกิจกรรม big clean
2. ระบุวันที่แสดงพฤติกรรมนั้นลงในช่องวันที่
3. ระบุสถานที่ เช่น โรงเรียนพยาบาล หอพักนักศึกษาพยาบาล รพ.แม่เหล็กสาย 515
4. วิเคราะห์ว่าเป็นพฤติกรรมที่สอดคล้องกับคุณลักษณะใดใน 4 ด้าน ได้แก่ ความรับผิดชอบ ความเมตตา กรุณา ความซื่อสัตย์ และความเสียสละ โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องนั้น แต่ถ้าเป็นพฤติกรรมที่สอดคล้องกับคุณลักษณะอื่น ให้นักศึกษาเขียนคุณลักษณะนั้นลงในช่องคุณลักษณะอื่น
5. ขอให้เขียนบันทึกทุกวันและส่งแบบบันทึกการสะสมความดีทุกสัปดาห์เป็นเวลา 4 สัปดาห์

ตัวอย่าง นางสาวฝ่าย เข้าห้องเรียนก่อนเวลาเมื่อวันที่ 24 เมษายน 2557 และพาคูณแม่ไปหาหมอ เมื่อวันที่ 25 เมษายน 2557

ตัวอย่างแบบบันทึกการสะสมความดี

สัปดาห์ที่ 1 วันที่ 20 เมษายน ถึง 27 เมษายน 2557

รายการทำความดี	วันที่	สถานที่					คุณลักษณะอื่น (ระบุ)
			รับผิดชอบ	เมตตา กรุณา	ซื่อสัตย์	เสียสละ	
1. เข้าห้องเรียนก่อนเวลา	24/04/57	รพ.พยาบาล	✓				
2. พาคูณแม่ไปหาหมอ	25/04/57	รพ.รามาริบัติ					กตัญญู

แบบบันทึกการระดมความคิด

ชื่อ-สกุล.....กลุ่ม.....สัปดาห์ที่

รายการทำความดี	วันที่	สถานที่	รับผิดชอบ	เมตตากรุณา	ซื่อสัตย์	เสียสละ	คุณลักษณะ อื่น (ระบุ)
1.							
2.							
3.							
4.							
5.							
6.							
7.							
8.							
9.							
10.							

เอกสารประกอบการจัดกิจกรรม
กิจกรรมที่ 10 กรณีศึกษาเพื่อนรัก
กรณีศึกษา เพื่อนรักกลุ่มที่.....

อาจารย์ระเบียบประธานวิชาได้แจ้งให้นักศึกษามาปฐมนิเทศในวันแรกของการเปิดเทอมและ
 เช่นชื่อรับเอกสาร ใครที่ไม่มาปฐมนิเทศต้องเขียนรายงานเกี่ยวกับสาเหตุที่ไม่เข้าปฐมนิเทศกับ
 อาจารย์ระเบียบ พุธนี้เป็นวันเปิดเทอมแล้ว นักศึกษาทยอยกลับบ้านและเข้าหอพักเพื่อเตรียม
 ตัวให้พร้อมในวันเปิดเรียน ขวัญกับสายใจเป็นเพื่อนรักกันตั้งแต่เรียนมัธยมศึกษาและเข้าเรียนที่
 สถาบันเดียวกัน แต่นี้ก็ค่าแล้วทำไมสายใจยังไม่กลับเข้าหอ ขวัญจึงโทรศัพท์หาด้วยความเป็นห่วง
 จงแสดงบทบาทสมมติการสนทนาระหว่างขวัญกับสายใจตั้งแต่ขวัญโทรตามสายใจ (เขียนบทสนทนา
 10 นาที และแสดงบทบาทสมมติกลุ่มละ 5 นาที)

ขวัญ
สายใจ
ขวัญ
สายใจ
ขวัญ
สายใจ
ขวัญ
สายใจ

กิจกรรมที่ 10กรณีศึกษา เพื่อนรัก

อาจารย์ระเบียบประธานวิชาได้แจ้งให้นักศึกษามาปฐมนิเทศในวันแรกของการเปิดเทอมและเซ็นชื่อรับเอกสาร ใครที่ไม่มาปฐมนิเทศต้องเขียนรายงานเกี่ยวกับสาเหตุที่ไม่เข้าปฐมนิเทศกับอาจารย์ระเบียบ พุธนี้เป็นวันเปิดเทอมแล้ว นักศึกษาทยอยกลับบ้านและเข้าหอพักเพื่อเตรียมตัวให้พร้อมในวันเปิดเรียน ขวัญกับสายใจเป็นเพื่อนรักกันตั้งแต่เรียนมัธยมศึกษาและเข้าเรียนที่สถาบันเดียวกัน แต่นี้ก็ค่าแล้วทำไมสายใจยังไม่กลับเข้าหอ ขวัญจึงโทรศัพท์หาด้วยความเป็นห่วง

ขวัญ สายใจยังไม่กลับหอหรือ

สายใจ ตอนนี้อยู่ที่ภูเก็ตกำลังสนุกเลย จะกลับพรุ่งนี้เย็น

ขวัญ อ้าวแล้วไม่มาปฐมนิเทศ

สายใจ ไม่เป็นไรเดี๋ยวมาถามขวัญก็ได้

ขวัญ แต่มีเช็คชื่อนะ ใครไม่มาอาจารย์ระเบียบจะเรียกพบต้องเขียนรายงานด้วยนะ จำไม่ได้หรือ

สายใจ จำได้แต่กำลังสนุก ขวัญช่วยเซ็นชื่อรับเอกสารแทนเราหน่อยนะ

ขวัญ ถ้าอาจารย์จับได้ เตือนพร้อมทั้งคุุเลย

สายใจ ไม่ต้องกลัวหรอก อาจารย์จำไม่ได้หรอกนักศึกษาตั้ง 200 คน

แนวทางการอภิปรายกรณีศึกษา เพื่อนรัก(30 นาที)

1. นักศึกษารู้สึกอย่างไรบ้างกับเหตุการณ์นี้
2. กรณีศึกษานี้เป็นประเด็นที่เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมด้านใดบ้าง และอย่างไร
3. สาเหตุของปัญหาที่เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมในเรื่องนี้คืออะไร
4. นักศึกษาเคยมีประสบการณ์หรือเคยพบเห็นเหตุการณ์ที่เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม ตามกรณีศึกษานี้อย่างไรบ้างหรือไม่ มีความรู้สึกอย่างไร
5. ถ้านักศึกษาเป็นขวัญนักศึกษาจะมีแนวทางปฏิบัติอย่างไร
6. คุณธรรม จริยธรรม ตามกรณีศึกษามีความสำคัญต่อผู้ประกอบการพยาบาลอย่างไร

กิจกรรมที่ 10 กรณีศึกษาเพื่อนรัก

แนวคำตอบกรณีศึกษาเพื่อนรัก

1. นักศึกษารู้สึกอย่างไรบ้างกับเหตุการณ์นี้

เปิดโอกาสให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นสั้นๆ ทุกคน

ตัวอย่างคำตอบเช่น

- ตรงกับสภาวะจิตไทย คบคนพาลพาลพาไปหาผิดคบบัณฑิตพาไปหาผล
- การคบเพื่อนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม
- เป็นพฤติกรรมที่นักศึกษาหลายคนมองว่าการเซ็นชื่อแทนเป็นเรื่องธรรมดาเป็นการ

ช่วยเหลือเพื่อน แต่พฤติกรรมดังกล่าวเป็นการกระทำที่ผิดจริยธรรม

2. กรณีศึกษานี้เป็นประเด็นคุณธรรม จริยธรรมด้านใดบ้าง และอย่างไร

2.1 คุณธรรม จริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ - สายใจมีความตั้งใจที่จะกระทำในเรื่องที่ไม่ซื่อสัตย์คือให้เพื่อนเซ็นชื่อแทน

2.2 คุณธรรม จริยธรรมด้านความรับผิดชอบ - สายใจขาดความรับผิดชอบในหน้าที่ของการเป็นนักศึกษาที่ต้องตั้งใจและใส่ใจต่อการเรียน ไม่รับผิดชอบต่องานที่อาจารย์มอบหมาย ส่วนขวัญมีความรับผิดชอบในงานที่อาจารย์มอบหมาย

3. สาเหตุของปัญหาที่เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมในเรื่องนี้ คืออะไร

3.1 นักศึกษาขาดความตระหนักในคุณธรรม จริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ และความรับผิดชอบต่อหน้าที่การเข้าปฐมนิเทศวิชาไม่ใช่เรื่องสำคัญ และการเซ็นชื่อแทนกันไม่ใช่ความผิดซึ่งอาจนำไปสู่การทำผิดกฎหมายเช่น การปลอมแปลงเอกสาร **ย้าย**

3.2 นักศึกษาไม่มีการวางแผนในการดำเนินชีวิตที่เหมาะสม การไปเที่ยวในช่วงปิดเทอมนี้ นักศึกษาสามารถทำได้แต่กลับมาให้ทันเปิดเรียน แสดงว่าสายใจให้ความสำคัญกับการไปเที่ยวมากกว่าการเรียนซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง

4. นักศึกษาเคยมีประสบการณ์หรือเคยพบเห็นเหตุการณ์ที่เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม ตามกรณีศึกษานี้อย่างไรบ้างมีความรู้สึกอย่างไร (เปิดโอกาสให้นักศึกษาแสดงความรู้สึก)

- เคยส่งรายงานไม่ตรงเวลา (ขาดความรับผิดชอบ)
- เข้าเรียนสาย/ขาดเรียนโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร (ขาดความรับผิดชอบ)
- คืนเงินให้แม่ค้าเนื่องจากถอนเงินเกิน (มีความซื่อสัตย์)

5. ถ้านักศึกษาเป็นขวัญ นักศึกษาจะปฏิบัติอย่างไร มีผลดีผลเสียอย่างไร

5.1 เลือกลงเซ็นชื่อเข้าปฐมนิเทศและรับเอกสารแทนเพื่อน ผลดีคือ ไม่เป็นการประพฤติดัดทางจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ ไม่ช่วยเหลือเพื่อนในทางที่ผิด ให้เพื่อนได้เรียนรู้ว่าสิ่งใดควรทำสิ่งใด

ไม่ควรทำ รู้จักหน้าที่ของนักศึกษาแต่ผลเสียคือ สัมพันธภาพกับเพื่อนเสียไป สายใจอาจโกรธขวัญที่ไม่ช่วยเหลือ และขวัญรู้สึกผิดที่อาจทำให้เพื่อนถูกอาจารย์ตำหนิ

5.2 เช่นชื่อเข้าปฐมนิเทศและรับเอกสารแทนเพื่อน ผลดีคือ เพื่อนอาจไม่ถูกตำหนิหรือเขียนรายงาน ผลเสียคือเป็นการช่วยเหลือเพื่อนในทางที่ผิดและทำให้สายใจไม่ตระหนักว่าการไม่เข้าปฐมนิเทศและการที่ให้ขวัญเซ็นชื่อแทนเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องผิดจริยธรรมทั้งความซื่อสัตย์และความรับผิดชอบ และขวัญกลายเป็นผู้กระทำผิดหลอกลวงอาจารย์ไม่มีความซื่อสัตย์

6. คุณธรรมจริยธรรมตามกรณีศึกษามีความสำคัญต่อผู้ประกอบการพยาบาลอย่างไร

ความซื่อสัตย์ คุณลักษณะที่สำคัญของพยาบาลต้องมีความประพฤติที่เหมาะสมตรงต่อความเป็นจริงไม่หลอกลวงแล้ว รวมถึงการรักษาสัญญาและการรักษาความลับระหว่างพยาบาลกับผู้ป่วยที่นำไปสู่ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน (อรนิช แสงจันทร์, 2549: 130) พยาบาลจะแสดงออกในการปฏิบัติการพยาบาล เช่น(สภาการพยาบาล, 2550; สภาการพยาบาล, 2553; แสงทอง ธีระทองคำ, 2556: 217; อภิวัฒน์ แก้ววรรณรัตน์, 2547: 30-31)

- การเขียนบันทึกการพยาบาลตามความเป็นจริง ไม่ปกปิดความผิดหรือช่วยเหลือผู้กระทำผิด
- ไม่นำข้อมูลของผู้ป่วยไปเปิดเผยกับบุคคลที่ไม่เกี่ยวข้อง ยกเว้นผู้ป่วยรับรู้และยินยอมให้เปิดเผยหรือการปฏิบัติตามกฎหมาย
- รักษาและทำตามคำสัญญาในการช่วยเหลือผู้ป่วยในทางที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้ป่วย
- ไม่ปกปิดความผิดของตนเองและยอมรับผิดที่เกิดจากผลการกระทำของตนเองจากการปฏิบัติการพยาบาล
- ไม่หลอกลวงผู้ป่วยให้เข้าใจผิดเพื่อประโยชน์ของตน เช่น การพูดให้ผู้ป่วยเข้าใจว่าอาหารเสริมของตนเองจะช่วยให้ผู้ป่วยหายจากโรคที่เป็นอยู่

ความรับผิดชอบ พยาบาลที่ดีต้องมีความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อวิชาชีพ ต่อสังคมและประเทศชาติด้วย โดยมีการพัฒนาความรู้ความสามารถของตนเองและนำมาใช้พัฒนาการพยาบาลและระบบบริการสุขภาพให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นจนเป็นที่ยอมรับของสังคม (อภิวัฒน์ แก้ววรรณรัตน์, 2547: 11-13) พฤติกรรมพยาบาลที่แสดงความรับผิดชอบต่อตนเอง เช่น (สภาการพยาบาล, 2550; สภาการพยาบาล, 2553; สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย, 2546)

- ปฏิบัติการพยาบาลตามมาตรฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพการพยาบาล เช่น ทำแผลด้วยเทคนิคที่ถูกต้องป้องกันการติดเชื้อ
- ปฏิบัติการพยาบาลโดยยึดหลักสิทธิผู้ป่วย เช่น การให้ข้อมูลทางสุขภาพกับผู้ป่วยอย่างชัดเจนเพื่อการตัดสินใจ

- ปฏิบัติการพยาบาลด้วยความระมัดระวังอันตรายที่อาจเกิดกับผู้ป่วย เช่น ยกРАВกันเตียงขึ้น เพื่อป้องกันการพลัดตกเตียง ถ้าปฏิบัติการพยาบาลผิดพลาดจะต้องยอมรับผลของการกระทำโดยรายงานให้หัวหน้าพยาบาลทราบ และรีบให้การช่วยผู้ป่วยโดยทันที

- พัฒนาตนเองโดยการศึกษาหาความรู้ทางวิชาการ วิจัย ทางการพยาบาล เพื่อพัฒนาตนเอง และวิชาชีพเช่น การศึกษาหรือเข้ารับอบรมทางการพยาบาลและนำความรู้มาใช้ในการปฏิบัติงาน

การตั้งกระทู้ถามตอบทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์

ให้นักศึกษาตั้งคำถามที่เป็นประเด็นเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมคนละ 1 คำถาม และตอบคำถามของเพื่อน อย่างน้อย 2 คำถาม โดยให้ตั้งคำถามและตอบคำถามในจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ของสมาชิกในกลุ่มย่อย ภายในเวลา 1 สัปดาห์

เอกสารประกอบการจัดกิจกรรม

กิจกรรมที่ 11 กรณีศึกษา ไครมิด

ภาพข่าวการช่วยเหลือผู้ประสบภัยน้ำท่วม

(สำนักข่าวกรมประชาสัมพันธ์, 2557)

แนวทางการอภิปราย

1. นักศึกษารู้สึกอย่างไรเมื่อดูภาพข่าวนี้
2. ยกตัวอย่างข่าวที่แสดงถึงความเสียสละ

แนวคำตอบ

1. นักศึกษารู้สึกอย่างไรเมื่อดูภาพข่าวนี้
เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แสดงความรู้สึก

ตัวอย่างคำตอบ เช่น

- เป็นภาพที่ประทับใจทหารช่วยประชาชน
 - ความเสียสละสามารถเกิดขึ้นได้ทุกที่ทุกสถานการณ์
2. ยกตัวอย่างข่าวหรือเรื่องราวที่แสดงถึงความเสียสละ
 - อาสาภัยที่ช่วยเหลือในเหตุการณ์ต่างๆ เช่น ไฟไหม้ อุบัติเหตุ
 - กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ เช่น มอบผ้าห่มกันหนาว สร้างโรงเรียน
 - โครงการทำความดี เช่น การช่วยดูแลคนชราที่บ้านพักคนชรา อ่านหนังสือให้นักเรียนตาบอดฟัง

กิจกรรมที่ 11กรณีศึกษาใครผิด

ในวิชาปฏิบัติการพยาบาลได้แบ่งนักศึกษาปีที่ 2 เป็นกลุ่มละ 6 คน เพื่อขึ้นฝึกปฏิบัติตามหอผู้ป่วย เพื่อให้ศึกษามีอุปกรณ์เพียงพอในการฝึกปฏิบัติ อาจารย์ผู้รับผิดชอบวิชาได้จัดเครื่องฟังตรวจ และเครื่องวัดความดันโลหิตให้กลุ่มละ 2 ชุด ให้นักศึกษาทุกคนช่วยกันดูแลและส่งคืนเมื่อการฝึกปฏิบัติเสร็จสิ้น นักศึกษากลุ่มนี้ประกอบด้วย ฝ่าย แพร ไหม เปิ้ล อุ่น และแตงโม ซึ่งในกลุ่มนี้เปิ้ล เป็นนักศึกษาที่อายุมากกว่าเพื่อนๆ และมักทำหน้าที่ดูแลเพื่อนในกลุ่มเสมอ เพื่อนจึงเรียกเธอว่า พี เปิ้ล

ณ หอผู้ป่วยมีพื้นที่จำกัด ไม่มีตู้เก็บของ อาจารย์ประจำหอผู้ป่วยได้แจ้งนักศึกษาว่า เมื่อฝึกปฏิบัติเสร็จในแต่ละวันให้นำอุปกรณ์ไปเก็บในตู้ห้อยให้คำปรึกษาชั้น 6 พีเปิ้ลรับอาสาว่าเป็นคนนำอุปกรณ์ไปเก็บให้เพื่อนจะได้ไม่ต้องเสียเวลา และอุปกรณ์ไม่หนักเท่าไร การฝึกปฏิบัติ 7 สัปดาห์ๆ ละ 1 วัน รวมเวลา 7 วัน ผ่านไปด้วยดี แต่หลังจากฝึกปฏิบัติเสร็จแล้ว 1 สัปดาห์ อาจารย์ระเบียบได้แจ้งว่ากลุ่มของเปิ้ลยังไม่ได้นำอุปกรณ์ไปคืน

เปิ้ล พวกเราลืมเอาอุปกรณ์มาคืนสงสัยวันสุดท้ายเรารีบกันเลยไม่เก็บของกลับมา

แพร ไม่ใช่พวกเรา พีเปิ้ลต่างหากที่เป็นคนดูแลอุปกรณ์

แตงโม จะโทษพีเปิ้ลคนเดียวไม่ได้หรอก พวกเราทุกคนต้องช่วยกันดูแล

ไหม ก็พีเปิ้ลอาสาดูแลอุปกรณ์แล้วก็ไม่ทำให้เรียบร้อยไม่เอามาคืน

อุ่น งั้นเรารีบกลับไปดูที่หอผู้ป่วยก่อน เผื่อจะหาเจอ และถ้าไม่เจอทุกคนต้องร่วมกันรับผิดชอบ

แพร พีเปิ้ลต้องไปดู เพราะฉันไม่ว่าจะรีบกลับบ้าน

ฝ่าย ไม่เป็นไร ฉัน อุ่น และพีเปิ้ลจะไปหาของตัวเอง

แนวทางการอภิปรายกรณีศึกษา ใครผิด(30นาที)

1. กรณีศึกษานี้เป็นประเด็นที่เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมด้านใดบ้าง และอย่างไร
2. สาเหตุของปัญหาที่เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมในเรื่องนี้คืออะไร
3. นักศึกษาเคยมีประสบการณ์หรือเคยพบเห็นเหตุการณ์ที่เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม ตามกรณีศึกษานี้อย่างไรบ้าง
4. ถ้าย้อนเวลากลับไปได้ นักศึกษากลุ่มนี้ควรจะปฏิบัติอย่างไร
5. คุณธรรม จริยธรรม ตามกรณีศึกษามีความสำคัญต่อผู้ประกอบการพยาบาลอย่างไร

สรุปประเด็นคุณจริยธรรมและคำตอบ (15 นาที)

แนวคำตอบกรณีศึกษาใครผิด

1. กรณีศึกษานี้เป็นประเด็นที่เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมด้านใดบ้าง และอย่างไร

1.1 คุณธรรมจริยธรรมด้านความเสียสละ

ความเสียสละ - เปิ้ลเป็นผู้ที่ช่วยเหลือเพื่อนทั้งกลุ่ม โดยการรับอาสาเก็บอุปกรณ์ซึ่งเป็นของส่วนรวมที่ทุกคนต้องใช้ในการปฏิบัติงาน

1.2 คุณธรรมจริยธรรมด้านความรับผิดชอบ

ความรับผิดชอบ - แดงโมและอ๋องมีความคิดเห็นว่าเรื่องที่ลืมนำอุปกรณ์กลับมาคืน ทุกคนต้องร่วมรับผิดชอบ เนื่องจากเป็นอุปกรณ์ที่ทุกคนได้ใช้ปฏิบัติงานร่วมกันและอาจารย์มอบหมายให้ทั้งกลุ่มรับผิดชอบ นอกจากนี้อ๋องกับฝ่ายมีความรับผิดชอบโดยการกลับไปหาอุปกรณ์ที่ลืมนำ

ไม่มีความรับผิดชอบ - แพรกับไหม ที่ไม่ช่วยในการตามหาอุปกรณ์ และปิดความรับผิดชอบ ทั้งๆที่ทั้งสองคนก็ร่วมใช้อุปกรณ์ด้วย

2. สาเหตุของปัญหาที่เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมในเรื่องนี้คืออะไร

2.1 การไม่ตระหนักในหน้าที่ความรับผิดชอบของนักศึกษาในกลุ่มนี้ ถึงแม้ว่ามีผู้ที่รับผิดชอบอุปกรณ์ แต่ยังคงถือว่าเป็นความรับผิดชอบของนักศึกษาในกลุ่มนี้ที่ทุกคนต้องร่วมดูแลและรับผิดชอบ

2.2 ขาดความรอบคอบ ในการตรวจสอบอุปกรณ์ ทุกคนในกลุ่มต้องช่วยกันดูแลอุปกรณ์ทั้งจำนวนและสภาพที่ดี เพื่อนำส่งคืนทางสถาบันการศึกษา

3. นักศึกษาเคยมีประสบการณ์หรือเคยพบเห็นเหตุการณ์ที่เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม ตาม

กรณีศึกษานี้อย่างไรบ้าง

ตัวอย่างคำตอบ เช่น

- เคยส่งรายงานไม่ตรงเวลา (ขาดความรับผิดชอบ)
- เข้าเรียนสาย/ขาดเรียนโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร (ขาดความรับผิดชอบ)
- ช่วยกันทำรายงานกลุ่ม รับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย(มีความรับผิดชอบ)
- การเข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ เช่น การออกค่ายอาสา ช่วยทำความสะอาดที่

สาธารณะ (มีความเสียสละ)

4. ถ้าย้อนเวลากลับไปได้ นักศึกษากลุ่มนี้ควรจะปฏิบัติอย่างไร

เช่น ไม่ควรยกภาระในการดูแลอุปกรณ์ให้เพื่อนถึงแม้ว่าเพื่อนจะอาสา ทุกคนในกลุ่มอาจจะผลัดกันช่วยดูแลและเก็บอุปกรณ์ร่วมกับเปิ้ล นอกจากนี้ควรมีการตรวจเช็คอุปกรณ์ทุกครั้งหลังปฏิบัติงานเสร็จและเมื่อเสร็จจากการปฏิบัติงานเมื่อครบ 7 สัปดาห์

5. คุณธรรม จริยธรรม ตามกรณีศึกษามีความสำคัญต่อผู้ประกอบการพยาบาลอย่างไร

ความเสียหาย พยาบาลเป็นผู้ที่มีอยู่ใกล้ชิดกับผู้ป่วยมากกว่าบุคคลอื่นในทีมสุขภาพ ภาพลักษณ์ของพยาบาลในอดีตจนถึงปัจจุบัน คือ ผู้เสียหาย อดทน (แสงทอง ชีระทองคำ, 2556: 210-211) สภาพการทำงานของพยาบาลนั้นอยู่กับสภาวะเจ็บป่วยของบุคคลต่างๆ ซึ่งเป็นภาวะที่ก่อให้เกิดความเครียด นอกจากนี้พยาบาลยังต้องให้ดูแลผู้ป่วยตลอดเวลาทำให้ปฏิบัติงานในเวลา กลางคืนซึ่งเป็นเวลาพักผ่อนของบุคคลทั่วไป พยาบาลจึงต้องมีความเสียหายช่วยเหลือผู้ป่วยด้วยความเต็มใจ อุทิศเวลาในการปฏิบัติเมื่อมีเหตุจำเป็นและฉุกเฉินนอกเหนือเวลาปกติ ร่วมมือในกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม (สภาการพยาบาล, 2551; สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย, 2546) พฤติกรรมของพยาบาลที่แสดงความเสียหาย เช่น

- ใช้เวลาในการปฏิบัติงานดูแลผู้ป่วยอย่างเต็มที่เพื่อประโยชน์ของผู้ป่วยและสละเวลาในการช่วยเหลือกิจกรรมต่างๆ ขององค์กรด้วยความเต็มใจและเต็มความสามารถ

- ช่วยสอนและพัฒนานักศึกษาพยาบาล พยาบาลจับใหม่ตามความรู้ความสามารถของตนเอง

- ทุ่มเวลาในการดูแลผู้ป่วยอย่างเต็มที่โดยคำนึงถึงประโยชน์ของผู้ป่วยเป็นหลัก

ความรับผิดชอบ พยาบาลที่ดีจึงต้องมีความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อวิชาชีพ ต่อสังคมและประเทศชาติด้วย โดยมีการพัฒนาความรู้ความสามารถของตนเองและนำมาใช้พัฒนาการพยาบาล และระบบบริการสุขภาพให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นจนเป็นที่ยอมรับของสังคม (อภิวันท์ แก้ววรรณรัตน์, 2547: 11-13) พฤติกรรมของพยาบาลที่แสดงความรับผิดชอบ เช่น (สภาการพยาบาล, 2550; สภาการพยาบาล, 2553; สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย, 2546)

- ปฏิบัติการพยาบาลตามมาตรฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพการพยาบาล

- ปฏิบัติการพยาบาลโดยยึดหลักสิทธิผู้ป่วย

- ปฏิบัติการพยาบาลด้วยความระมัดระวังอันตรายที่อาจเกิดกับผู้ป่วย

- พัฒนาตนเองโดยการศึกษาหาความรู้ทางวิชาการ วิจัย ทางการพยาบาล เพื่อพัฒนาตนเอง

และวิชาชีพ

เอกสารประกอบการจัดกิจกรรม

กิจกรรมที่ 12

ใบงานเอาใจเขามาใส่ใจเรา

- ให้นักศึกษาแสดงบทบาทพยาบาล ผู้ป่วยและผู้สังเกตการณ์ โดยผู้ป่วยเป็นใบ้แต่กำเนิดและแขน
- ข้างอ่อนแรงมากขยับไม่ได้
- กำหนดสถานการณ์เกิดบนหอผู้ป่วยแห่งหนึ่งเป็นเวลารับประทานอาหาร ผู้ป่วยกำลังนอนอยู่บนเตียงพยาบาลต้องป้อนอาหารและน้ำให้กับผู้ป่วยใช้เวลาประมาณ 15 นาที เมื่อเสร็จเรียบร้อยแล้วให้สลับบทบาทกันให้นักศึกษานับที่เกี่ยวกับพฤติกรรมของพยาบาลและความรู้สึกเมื่อตนเองเป็นผู้ป่วยและพยาบาลตามแบบสังเกตพฤติกรรมและแบบประเมินตนเอง (รวมเวลา 45 นาที)
- แลกเปลี่ยนความรู้สึกและความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทที่ได้รับทั้ง 3 บทบาท

แบบสังเกตพฤติกรรม

ชื่อผู้ป่วย.....ชื่อพยาบาล.....		
สิ่งที่พยาบาลปฏิบัติต่อท่าน	มี	ไม่มี
1. บอกท่านก่อนว่าจะป้อนอาหารให้		
2. สอบถามถึงรสชาติของอาหารหรือความต้องการของท่าน		
3. ท่าทางที่สุภาพ อ่อนโยน ไม่รีบร้อน		
4. ป้อนอาหารแต่ละคำด้วยจำนวนที่เหมาะสม		
5. สื่อสารกับท่านได้รู้เรื่อง		
ชื่อผู้สังเกตการณ์.....		
ชื่อพยาบาล.....		
สิ่งที่พยาบาลปฏิบัติต่อผู้ป่วย	มี	ไม่มี
1. บอกผู้ป่วยก่อนว่าจะป้อนอาหารให้		
2. สอบถามถึงรสชาติของอาหารหรือความต้องการของผู้ป่วย		
3. ท่าทางที่สุภาพ อ่อนโยน ไม่รีบร้อน		
4. ป้อนอาหารแต่ละคำด้วยจำนวนที่เหมาะสม		
5. สื่อสารกับผู้ป่วยได้รู้เรื่อง		

แบบประเมินตนเอง

ชื่อพยาบาล.....(ประเมินตนเอง)		
สิ่งที่ท่านปฏิบัติต่อผู้ป่วย	มี	ไม่มี
1. บอกผู้ป่วยก่อนว่าจะป้อนอาหารให้		
2. สอบถามถึงรสชาติของอาหารหรือความต้องการของผู้ป่วย		
3. ทำทางที่สุภาพ อ่อนโยน ไม่รีบร้อน		
4. ป้อนอาหารแต่ละคำด้วยจำนวนที่เหมาะสม		
5. สื่อสารกับผู้ป่วยได้รู้เรื่อง		
บทบาทเมื่อเป็นผู้ป่วย 1. ท่านรู้สึกอย่างไรบ้างเมื่อป่วยและไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ 2. ท่านต้องการให้พยาบาลปฏิบัติต่อท่านอย่างไร		
บทบาทเมื่อเป็นพยาบาล 1. ท่านรู้สึกอย่างไรเมื่อได้รับการมอบหมายให้ดูแลผู้ป่วยที่ไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ 2. ในการปฏิบัติกรพยาบาลครั้งนี้ ท่านต้องการพัฒนาตนเองอย่างไร		

เอกสารประกอบการจัดกิจกรรม

กิจกรรมที่ 13 กรณีศึกษาแสนดี

เพลงมาร์ชพยาบาล

คำร้องท่านผู้หญิงละเอียด พิบูลย์สงคราม ทำนอง เอื้อสุนทรसनาน

อันความกรุณาปราณีจะมีใครบังคับก็หาไม่

หลังมาเองเหมือนฝนอันชื่นใจ จากพากฟ้าสุลาถัยสู่แดนดิน

ข้อความนี้องค์พระธีรราชเจ้า พระโปรดเกล้าประทานให้ใจฉวีล

ใช้คุณค่ากรุณาไว้อาจิดตั้งวารินจากฟ้าสู่สากล

อันพวกเราเหล่านักเรียนพยาบาลปณิธานอนุกุลเพิ่มพูนผล

เรียนวิชากรรณาช่วยปวงชน ผู้เจ็บไข้ได้พันทรมาน

แม้โรคร้ายจะแพร่พิษถึงปลิดชีพ จะยึดหลักดวงประทีปคือสงสาร

แม้เหนื่อยยากตรากตรำใจสำราญ อุทิศงานเพื่อคนไข้ทั้งใจกาย

แนวทางการอภิปราย

นักศึกษารู้สึกเมื่อฟังเพลงนี้อย่างไร และพยาบาลตามเนื้อเพลงนี้มีคุณลักษณะอย่างไร

แนวคำตอบ

1. นักศึกษารู้สึกอย่างไรเมื่อฟังเพลงนี้ เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แสดงความรู้สึก 3-4 คน ตัวอย่างคำตอบ เช่น - ภาพของพยาบาลที่ช่วยดูแลคนเจ็บ- พยาบาลเป็นนางฟ้าในชุดขาว
2. พยาบาลตามเนื้อเพลงนี้มีคุณลักษณะอย่างไร (ให้นักศึกษาระบุเนื้อเพลงที่สอดคล้องกับคุณลักษณะ)

-เนื้อเพลง “ ช่วยปวงชนผู้เจ็บไข้ได้พันทรมาน แม้โรคร้ายจะแพร่พิษถึงปลิดชีพ จะยึดหลักดวงประทีปคือสงสาร” ตรงกับความหมายของความเมตตากรุณา คือ ความรัก ความปรารถนาจะให้ผู้อื่นมีความสุข และความสงสาร ความปรารถนาจะช่วยให้ผู้อื่นพ้นจากความทุกข์ เนื้อเพลงได้ระบุหลักที่พยาบาลยึดถือคือความสงสารผู้ที่เจ็บป่วย แต่ไม่ได้สงสารเพียงอย่างเดียว เมื่อสงสารจึงได้ให้การช่วยผู้ป่วยให้พ้นจากความเจ็บป่วย นอกจากนี้แสดงคุณลักษณะที่สำคัญคือความกล้าหาญ จากเนื้อเพลง “ แม้โรคร้ายจะแพร่พิษถึงปลิดชีพจะยึดหลักดวงประทีปคือสงสาร”

- เนื้อเพลง “แม้เหนื่อยยากตรากตรำใจสำราญ อุทิศงานเพื่อคนไข้ทั้งใจกาย” ตรงกับความเสียสละ คือ การที่บุคคลได้ให้หรือแบ่งปันกำลังกาย กำลังทรัพย์ และกำลังสติปัญญาด้วยความเต็มใจ ซึ่งเนื้อเพลงได้ระบุถึงการปฏิบัติงานของพยาบาลถึงแม้จะเป็นงานหนักแต่พยาบาลมีความสุขในการทำงาน ทুমเทแรงกายและแรงใจในการดูแลผู้ป่วยเป็นการอุทิศตนเสียสละเพื่อผู้ป่วย

กิจกรรมที่ 13 กรณีศึกษา แสนดี

ณ หอผู้ป่วยแห่งหนึ่ง นางชวนชม ผู้ป่วยอายุ 40 ปีป่วยเป็นมะเร็ง มาโรงพยาบาลครั้งนี้ เพื่อให้ยาเคมีบำบัด ตามกำหนดเดิมคือให้ยาเคมีบำบัด 2 วัน และกลับบ้านได้ แต่ก่อนให้ยาเคมีบำบัดชวนชมมีไข้สูงมาก จึงต้องงดให้ยาเคมีบำบัดและให้ยาปฏิชีวนะ ขณะนี้ให้ยาปฏิชีวนะได้ 3 วันเมื่อพยาบาลกุหลาบได้เข้าไปฉีดยาตอน 9 โมงเช้า ชวนชมจึงถามด้วยสีหน้าเคร่งเครียดว่า

ชวนชม ค่าห้องที่นี้วันละหนึ่งพันไข้ไหมคะ

กุหลาบ ใช่

ชวนชม ดิฉันเตรียมค่าใช้จ่ายสำหรับอยู่โรงพยาบาล 2 วันเอง ตอนนี้มีปัญหา

ค่าใช้จ่ายติดต่อบ้านอยู่ และที่สำคัญเป็นห่วงลูกที่บ้านด้วย

กุหลาบ เดี๋ยวต้องรีบไปฉีดยาก่อน (พยาบาลกุหลาบไม่ได้กลับมาอีก)

ส่วนพยาบาลเฟื่องฟ้า หลังจากทำแผลผู้ป่วยเตียงที่ติดกับชวนชมเสร็จ ได้สังเกตเห็นว่า ชวนชมหน้าตาเคร่งเครียดดูไม่มีความสุข เฟื่องฟ้ารู้สึกสงสารจึงได้เข้าไปพูดคุยกับชวนชม

ชวนชม ค่าห้องที่นี้วันละหนึ่งพันไข้ไหมคะ

เฟื่องฟ้า ใช่ค่ะแต่คุณชวนชมมีเรื่องกังวลอะไรหรือเปล่าคะ

ชวนชม ดิฉันเตรียมค่าใช้จ่ายสำหรับอยู่โรงพยาบาล 2 วันเอง และเป็นห่วงลูกที่บ้านด้วย

เฟื่องฟ้า คุณชวนชมใจเย็นๆนะคะ กรณีนี้จะเรียนปรึกษาคุณหมอว่าสามารถส่งตัวไปให้ยาปฏิชีวนะต่อที่โรงพยาบาลใกล้บ้านที่คุณมีสิทธิ์อยู่ได้หรือไม่ จะได้ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย และที่สำคัญจะได้อยู่ใกล้ลูกด้วย

ชวนชม ขอบคุณ คุณพยาบาลมากนะคะ

หลังจากนั้นเฟื่องฟ้าได้รับมาปรึกษากับหัวหน้าพยาบาลกับแพทย์เกี่ยวกับปัญหาของผู้ป่วย แพทย์จึงส่งต่อผู้ป่วยไปรักษาที่โรงพยาบาลใกล้บ้านและนัดอีก 1 เดือนเพื่อมาให้ยาเคมีบำบัดใหม่ เฟื่องฟ้าจึงได้รับไปบอกชวนชม

เฟื่องฟ้า คุณชวนชมคะ ตกลงคุณหมอเขียนใบส่งตัวไปรักษาต่อให้เรียบร้อยแล้วค่ะ เดี่ยวเตรียมเอกสารอื่น ประมาณบ่ายโมงกลับได้แล้วค่ะ

ชวนชมมีสีหน้าสดชื่นกล่าวขอบคุณและรีบโทรศัพท์ให้ญาติมารับ ชวนชมรับประทานอาหารกลางวันได้เกือบหมด ยิ้มแย้มพูดคุยกับผู้ป่วยอื่นมากขึ้น เฟื่องฟ้ารู้สึกยินดีที่ได้ช่วยแก้ปัญหาให้ผู้ป่วยได้

แนวทางการอภิปราย

1. กรณีศึกษานี้เป็นประเด็นที่เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมด้านใดบ้าง อย่างไร
2. สาเหตุของปัญหาที่เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมในเรื่องนี้คืออะไร
3. นักศึกษาเคยมีประสบการณ์หรือเคยพบเห็นเหตุการณ์ที่เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมตามกรณีศึกษานี้หรือไม่บ้างและมีความรู้สึกอย่างไร
4. นักศึกษารู้สึกอย่างไรกับพฤติกรรมของพยาบาลกุหลาบ
5. พยาบาลเฟื่องฟ้าแสดงพฤติกรรมทางคุณธรรม จริยธรรม ด้านใดบ้าง และอย่างไร

แนวคำตอบกรณีศึกษาแสนดี

1. กรณีศึกษานี้เป็นประเด็นที่เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมด้านใดบ้าง อย่างไร
 - 1.1 คุณธรรม จริยธรรมด้านความเมตตากรุณา – พยาบาลเฟื่องฟ้ารู้สึกสงสารผู้ป่วยเมื่อเห็นผู้ป่วยเครียดรับประทานอาหารได้น้อย เมื่อทราบปัญหาก็ได้ช่วยเหลือผู้ป่วย ในขณะที่พยาบาลกุหลาบขาดความเมตตากรุณา เห็นผู้ป่วยมีความทุกข์ไม่ได้รู้สึกสงสารหรือคิดที่จะช่วยเหลือผู้ป่วย
 - 1.2 คุณธรรม จริยธรรมด้านซื่อสัตย์ – พยาบาลเฟื่องฟ้าได้รักษาสัญญากับผู้ป่วยเรื่องจะส่งประสานงานส่งกลับไปโรงพยาบาลใกล้บ้าน เป็นสัญญาในเรื่องที่เป็นประโยชน์กับผู้ป่วย
2. สาเหตุของปัญหาที่เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมในเรื่องนี้คืออะไร

การกระทำของพยาบาลกุหลาบที่ไม่ได้ให้การพยาบาลโดยถือหลักของความเมตตากรุณา อาจเป็นจากความไม่ใส่ใจในปัญหาของผู้ป่วย ขาดความสงสารผู้ป่วยสังเกตได้จากคำพูดที่ขาดความสุภาพอ่อนโยน นอกจากนี้อาจเป็นจากการปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเท่านั้นถือว่าไม่เหมาะสม
3. นักศึกษาเคยมีประสบการณ์หรือเคยพบเห็นเหตุการณ์ที่เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมตามกรณีศึกษาอย่างไรบ้าง และมีความรู้สึกอย่างไร ตัวอย่างคำตอบ เช่น
 - ผู้ป่วยบอกพยาบาลว่าปวดแผล ขอยาแก้ปวด พยาบาลรับปากว่าเดี๋ยวเอามาให้ ในขณะที่นั้นมิงานอื่นเข้ามาทำให้พยาบาลลืมเอายาแก้ปวดไปให้ผู้ป่วย พยาบาลรู้สึกผิดที่ไม่รักษาสัญญาซึ่งไม่เจตนาแต่อาจจะทำให้ผู้ป่วยรู้สึกไม่ดีกับพยาบาล ดังนั้นอาจบอกผู้ป่วยว่าถ้าพยาบาลยังไม่นำยามาให้ก็ติดต่อเรียกอีกครั้งได้เลยแต่ถ้าเป็นเพราะพยาบาลไม่ใส่ใจกับความเจ็บปวดของผู้ป่วยรับปากไปอย่างนั้น จะทำให้ผู้ป่วยรู้สึกไม่ดีกับพยาบาลคนนั้นและไม่อยากให้ผู้ดูแลเกิดความไม่ไว้วางใจ

4. นักศึกษารู้สึกอย่างไรกับพฤติกรรมของพยาบาลกุหลาบ

ตัวอย่างคำตอบ เช่น

- รู้สึกไม่ดีไม่อยากเจอพยาบาลแบบนี้ และไม่อยากให้พยาบาลมีพฤติกรรมเช่นนี้ เพราะเป็นพฤติกรรมที่ขาดหลักจริยธรรมในด้านเมตตากรุณา ซึ่งพยาบาลทุกคนพึงมีและยึดถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัดถ้าพยาบาลมีความเมตตากรุณาจะแสดงออกกับผู้ป่วยด้วยความสุภาพ เอื้ออาทร และช่วยเหลือผู้ป่วยด้วยความเต็มใจ

- แต่พยาบาลกุหลาบมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมคือ พูดกับผู้ป่วยด้วยถ้อยคำที่ห้วน ขาดความอ่อนโยน ขาดความใส่ใจในความรู้สึกหรือปัญหาของผู้ป่วย

5. พยาบาลเฟื่องฟ้าแสดงพฤติกรรมทางคุณธรรม จริยธรรมด้านใดบ้าง และอย่างไร

5.1 คุณธรรม จริยธรรมด้านความเมตตากรุณา

ราชบัณฑิตยสถาน (2556: 70, 818) ได้ให้ความหมายดังนี้ เมตตา คือ ความรักและเอ็นดู หรือความปรารถนาจะให้ผู้อื่นได้สุข กรุณา คือ ความสงสารคิดจะช่วยให้พ้นทุกข์

- เมื่อพยาบาลเฟื่องฟ้าเห็นผู้ป่วยมีสีหน้าเครียด จึงได้เข้าไปพูดคุยเพื่อหาสาเหตุของปัญหา พบว่า ผู้ป่วยมีปัญหาเรื่องค่าใช้จ่ายและเป็นห่วงลูก ได้หาหนทางช่วยเหลือจนผู้ป่วยได้กลับไปรักษาต่อที่โรงพยาบาลใกล้บ้านและอยู่ใกล้ลูกแสดงว่า มีความเมตตากรุณา

5.2 คุณธรรม จริยธรรมด้านความซื่อสัตย์

- เมื่อพยาบาลเฟื่องฟ้ารับปากว่าจะช่วยเหลือผู้ป่วย ได้รับปรึกษากับแพทย์เพื่อให้การช่วยเหลือ แสดงมีความซื่อสัตย์ทำตามสัญญาที่ให้ไว้กับผู้ป่วยทำให้ผู้ป่วยคลายความกังวลและกลับไปอยู่ใกล้ลูก ผู้ป่วยสดชื่นขึ้น

วิทยากร/อาจารย์ร่วมสรุปเกี่ยวกับความเมตตากรุณากับวิชาชีพการพยาบาล

ความเมตตากรุณามีความสำคัญในวิชาชีพการพยาบาลที่ดูแลผู้ป่วยที่ส่วนใหญ่อยู่ในสภาพเจ็บป่วย จะรู้สึกเห็นใจ ปรารถนาให้บุคคลอื่นมีความสุข มีความกระตือรือร้นในการช่วยเหลือเพื่อให้ผู้ป่วยหายหรือบรรเทาจากความเจ็บป่วย จรรยาบรรณพยาบาลได้ระบุว่า “พยาบาลประกอบวิชาชีพด้วยความเมตตากรุณา เคารพในคุณค่าของชีวิตความมีสุขภาพดี และความผาสุกของเพื่อนมนุษย์” (สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย, 2546) ดังนั้นพยาบาลจะแสดงออกในการปฏิบัติการพยาบาลดังนี้ (ทัศนีย์ ทองประทีป และบุญทิวา สุวิทย์, 2544: 24-25, 28; สภาการพยาบาล, 2550; สีวลี ศิริไล, 2555: 198-200; อภิวันท์ แก้ววรรณรัตน์, 2547: 26-27)

1. ปฏิบัติต่อผู้ป่วยด้วยความสุภาพ อ่อนโยน นุ่มนวล ทั้งกายและวาจา ปราศจากการบังคับขู่เข็ญ

2. กระตือรือร้นและเต็มใจในการช่วยเหลือผู้ป่วยเพื่อบรรเทาอาการเจ็บป่วย

3. จิตใจสดชื่น รู้สึกยินดีที่ได้ช่วยเหลือผู้ป่วย

4. เอาใจเขามาใส่ใจเรา โดยยอมรับความคิด ความเชื่อความรู้สึกของผู้ป่วย ไม่รู้สึกคับข้องใจ เมื่อผู้ป่วยไม่ปฏิบัติตามคำแนะนำและไม่ตัดสินใจแทนผู้ป่วยแม้ว่าเป็นสิ่งที่ดีและเหมาะสม

5. แสดงความใส่ใจในความรู้สึกของผู้ป่วย เคารพต่อความเป็นตัวของตัวเองของผู้ป่วย

6. อารมณ์หนักแน่นอดทนไม่แสดงอาการหงุดหงิด โกรธเคือง ต่อผู้ป่วยและเพื่อนร่วมงาน นอกจากนี้เน้นคุณธรรมจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ ซึ่งมีความสำคัญมากที่จะทำให้ผู้ป่วยไว้วางใจพยาบาลและวิชาชีพการพยาบาล พฤติกรรมจะแสดงออกในการปฏิบัติการพยาบาล เช่น

- การเขียนบันทึกการพยาบาลตามความเป็นจริง ไม่ปกปิดความผิดหรือช่วยเหลือผู้กระทำผิด

- ไม่นำข้อมูลของผู้ป่วยไปเปิดเผยกับบุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องยกเว้นผู้ป่วยยินยอมหรือปฏิบัติตามกฎหมายหรือหน้าที่

- รักษาและทำตามคำสัญญาในการช่วยเหลือผู้ป่วยในทางที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้ป่วย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

เอกสารประกอบการจัดกิจกรรม

กิจกรรมที่ 14 ความแตกต่าง

ให้นักศึกษาแต่ละกลุ่ม

สถานการณ์ที่ 1 สิ่งที่หายไป (นักศึกษาในกลุ่มที่ 1 เขียนบทสนทนาและแสดงบทบาทสมมติ)

ณ หอผู้ป่วยแห่งหนึ่ง นางมะลิ อายุ 70 ปี ผู้ป่วยมีโรคประจำตัวเป็นเบาหวาน เคลื่อนไหวร่างกายได้น้อย นอนบนเตียง มีแผลลึกมากบริเวณเท้า ต้องทำแผลวันละ 2 ครั้ง วันนี้พยาบาลดาวเรืองได้เป็นผู้ทำแผลซึ่งพยาบาลดาวเรืองมีลักษณะเป็นผู้ที่ทำงานไปตามหน้าที่ ไม่ค่อยใส่ใจผู้ป่วย และพูดจาห้วนๆ ไม่สนใจความรู้สึกของผู้ป่วย

สถานการณ์ที่ 2 ความดีที่มีอยู่ (นักศึกษาในกลุ่มที่ 2 เขียนบทสนทนาและแสดงบทบาทสมมติ)

ณ หอผู้ป่วยแห่งหนึ่ง นางมะลิ อายุ 70 ปี ผู้ป่วยมีโรคประจำตัวเป็นเบาหวาน เคลื่อนไหวร่างกายได้น้อย นอนบนเตียง มีแผลลึกมากบริเวณเท้าต่อมาเวลา 10.00 น. พยาบาลเบญจมาศได้เข้าวัดอุณหภูมิร่างกายพบว่าผู้ป่วยนอนในท่าไม่สุขสบาย และแสดงสีหน้าเจ็บปวด จึงได้สอบถามด้วยน้ำเสียงที่สุภาพ อ่อนโยน แสดงถึงความเอาใจใส่ในความไม่สุขสบายของผู้ป่วย

สถานการณ์ที่ 3 รักษาสัญญา (นักศึกษาในกลุ่มที่ 3 เขียนบทสนทนาและแสดงบทบาทสมมติ)

พยาบาลเบญจมาศได้รับไปตรวจสอบคำสั่งแพทย์พบว่า ผู้ป่วยชื่อมะลิซึ่งมีอาการปวดแผลมากแต่ยังไม่มียาแก้ปวด จึงไปปรึกษากับสายหยุดหัวหน้าพยาบาล รายงานแพทย์เพื่อที่จะให้ผู้ป่วยได้รับยาแก้ปวด

สถานการณ์ที่ 4 เរប່ายใครอยู่ได้ (นักศึกษาในกลุ่มที่ 4 เขียนบทสนทนาและแสดงบทบาทสมมติ)

ณ หอผู้ป่วยแห่งหนึ่ง เวลาประมาณ 14.00 น. พยาบาลเรบ່ายชื่อ บัว ได้โทรมาลาป่วย ทำให้เหลือพยาบาลเรบ່าย 2 คน ในขณะที่ผู้ป่วยเต็มทุกเตียง สายหยุดหัวหน้าพยาบาลได้มาคุยกับดาวเรืองเพื่อขอให้ช่วยอยู่เรบ່ายต่อ เนื่องจากไม่สามารถติดต่อพยาบาลเรบ่หยุดคนอื่นได้ จึงได้ขอให้ดาวเรืองขึ้นเรบ่ายต่อเนื่องจากพຽนนี้เรบ่หยุดแต่ดาวเรืองปฏิเสธด้วยเหตุผลที่ไม่เหมาะสม สายหยุดจึงขอให้เฟื่องฟ้าต่อเรบ่ายถึงแม้ว่าวันรุ่งขึ้นเฟื่องฟ้าต้องขึ้นเรบ่ายอีก แต่ยินดีอยู่เรบ่ายต่อให้

กิจกรรมที่ 14 ความแตกต่าง

กรณีศึกษาสิ่งที่หายไป(ใช้เวลาแสดงบทบาทสมมติ 5 นาที อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในกลุ่มย่อย 15 นาที)

ณ หอผู้ป่วยแห่งหนึ่ง นางมะลิ อายุ 70 ปี ผู้ป่วยมีโรคประจำตัวเป็นเบาหวาน เคลื่อนไหวร่างกายได้น้อย นอนบนเตียง มีแผลลึกมากบริเวณเท้า ต้องทำแผลวันละ 2 ครั้ง วันนี้พยาบาลดาวเรืองได้เป็นผู้ทำแผลซึ่งพยาบาลดาวเรืองเป็นผู้ที่ทำงานไปตามหน้าที่ ไม่ค่อยใส่ใจผู้ป่วย และพูดจาห้วนๆ

ดาวเรือง ป้าขยับตัวมาข้างเตียงหน่อย จะได้ทำแผลสะดวก

มะลิ จ๊ะๆ (ค่อยขยับช้าพร้อมกับเสียงร้องด้วยความปวด)

ดาวเรืองลงมือทำแผลอย่างรวดเร็วโดยไม่สนใจที่จะพูดคุย อธิบายหรือให้ข้อมูลผู้ป่วยเลย

มะลิ เบาๆ หน่อยจ๊ะ

ดาวเรือง ทำแผลก็เจ็บอย่างนี้แหละ

เมื่อทำแผลเสร็จพยาบาลดาวเรืองเก็บของแล้วบอกกับนางมะลิว่า

ดาวเรือง ป้าเสร็จแล้วขยับตัวนอนดีๆ

พูดจบดาวเรืองก็เดินออกไปจากเตียง

แนวทางการอภิปราย

1. กรณีศึกษานี้เป็นประเด็นที่เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมด้านใดบ้าง
2. ถ้านักศึกษาเป็นนางมะลิ รู้สึกอย่างไร
3. นักศึกษารู้สึกอย่างไรกับพฤติกรรมของพยาบาลดาวเรือง
4. ถ้านักศึกษาเป็นพยาบาลที่ทำแผลให้นางมะลิในครั้งนี้ นักศึกษาจะปฏิบัติอย่างไร

กิจกรรมที่ 14 ความแตกต่าง

แนวคำตอบกรณีศึกษา สิ่งที่ยาไป

1. กรณีศึกษานี้เป็นประเด็นที่เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม ด้านใดบ้าง อย่างไร

1.1 คุณธรรม จริยธรรมด้านความเมตตากรุณา – พยาบาลดาวเรืองขาดความเมตตากรุณา จากคำพูดที่ว่า “ทำแผลก็เจ็บอย่างนี้แหละ” ไม่ได้แสดงความรู้สึกสงสารเมื่อผู้ป่วยแสดงอาการเจ็บปวด และไม่ได้หาวิธีที่จะช่วยผู้ป่วยบรรเทาอาการปวดแผล นอกจากนี้ผู้ป่วยเคลื่อนไหวร่างกายได้น้อยแต่ไม่ได้ช่วยเหลือผู้ป่วยเลย

1.2 คุณธรรม จริยธรรมด้านรับผิดชอบ – พยาบาลดาวเรืองขาดความรับผิดชอบต่อหน้าที่ในการปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถและระมัดระวังผลเสียที่เกิดกับผู้ป่วยได้แก่ การไม่ได้ให้ข้อมูลกับผู้ป่วย ไม่ได้ช่วยจัดทำผู้ป่วยให้สุขสบายทั้งก่อนและหลังทำแผล

2. ถ้านักศึกษาเป็นนางมะลิจะรู้สึกอย่างไรเปิดโอกาสให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็น

ตัวอย่างคำตอบ เช่น

- ครวญหน้าอยากเปลี่ยนพยาบาลทำแผล
- เสียใจ/ผิดหวังที่พยาบาลแสดงพฤติกรรมแบบนี้
- ท้อแท้ เจ็บแผลแล้วต้องมาเจ็บใจกับคำพูดและพฤติกรรมของพยาบาล

3. นักศึกษารู้สึกอย่างไรกับพฤติกรรมของพยาบาลดาวเรืองเปิดโอกาสให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็น

ตัวอย่างคำตอบ เช่น

- เป็นตัวอย่างที่ไม่ดีไม่ควรปฏิบัติตาม
- เป็นพยาบาลที่ขาดความเมตตากรุณาและความรับผิดชอบ

4. ถ้านักศึกษาเป็นพยาบาลที่ทำแผลให้กับนางมะลิในครั้งนี้ นักศึกษาจะปฏิบัติอย่างไร

- แจ้งผู้ป่วยก่อนว่าจะมาทำแผลให้ และอธิบายวัตถุประสงค์และวิธีทำด้วย
- ปฏิบัติการพยาบาลด้วยความนุ่มนวล การช่วยเหลือผู้ป่วยในการเคลื่อนไหวร่างกาย
- ทำแผลตามมาตรฐาน อาจทำให้ผู้ป่วยเกิดความเจ็บปวดแต่พยาบาลต้องอธิบายให้ผู้ป่วย

เข้าใจ แสดงความใส่ใจในความรู้สึก และให้กำลังใจผู้ป่วยหาวิธีการอื่นที่ช่วยผู้ป่วยบรรเทาอาการปวด เช่น ให้อาบน้ำอุ่น

- พูดสื่อสารกับผู้ป่วยอย่างสุภาพ อ่อนโยน

กิจกรรมที่ 14 ความแตกต่าง

กรณีศึกษา ความดีที่มีอยู่ (ใช้เวลาแสดงบทบาทสมมติ 5 นาที อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในกลุ่มย่อย 10 นาที และร่วมสรุปพฤติกรรมทางคุณธรรมจริยธรรมที่เหมาะสมของพยาบาลจากกรณีศึกษา 15 นาที)

ณ หอผู้ป่วยแห่งหนึ่ง นางมะลิ อายุ 70 ปี ผู้ป่วยมีโรคประจำตัวเป็นเบาหวาน เคลื่อนไหวร่างกายได้น้อย นอนบนเตียง ต่อมาเวลา 10.00 น. พยาบาลเบญจมาศได้เข้าวัดอุณหภูมิร่างกายพบว่า ผู้ป่วยนอนในท่าไม่สุขสบาย และแสดงสีหน้าเจ็บปวด

เบญจมาศ คุณมะลิคะ ขออนุญาตวัดไข้คะ ดูว่าร่างกายมีความผิดปกติหรือเปล่า
มะลิ ได้จ๊ะ

หลังจากนั้นเบญจมาศวัดอุณหภูมิร่างกายให้นางมะลิ เห็นว่านอนท่าทางไม่สุขสบายจึงถามว่า

เบญจมาศ ไม่มีไข้คะ นอนท่ายังสบายหรือเปล่าคะ

มะลิ ไม่สบายจ๊ะ แต่ขยับเองไม่ไหว

เบญจมาศ เดี่ยวจะช่วยขยับตัวให้คะ

เบญจมาศจึงช่วยจัดท่านอนจนผู้ป่วยรู้สึกสบายขึ้น และถามถึงแผลที่เท้า

เบญจมาศ คุณมะลิปวดแผลที่เท้าหรือเปล่าคะ

มะลิ ปวดมากโดยเฉพาะตอนทำแผล หลังทำยังปวดอยู่จ๊ะปวดจนนอนไม่หลับ

เบญจมาศ เดี่ยวจะไปดูให้ว่าคุณมะลิมียาแก้ปวดหรือเปล่านะคะ

แนวทางการอภิปรายกรณีศึกษา ความดีที่มีอยู่

1. กรณีศึกษานี้เป็นประเด็นที่เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมด้านใดบ้าง
2. ถ้านักศึกษาเป็นนางมะลิ รู้สึกอย่างไร
3. พยาบาลเบญจมาศมีพฤติกรรมทางคุณธรรม จริยธรรม อย่างไรบ้าง

แนวคำตอบกรณีศึกษา ความดีที่มีอยู่

1. กรณีศึกษานี้เป็นประเด็นที่เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม ด้านใดบ้าง

1.1 คุณธรรม จริยธรรมด้านความเมตตากรุณา – พยาบาลเบญจมาศให้การพยาบาลผู้ป่วย โดยแสดงความเอาใจใส่ในความรู้สึกของผู้ป่วยเกี่ยวกับอาการเจ็บป่วย ประโยคคำถามว่า “นอนท่ายังสบายหรือเปล่า” และ “คุณมะลิปวดแผลที่เท้าหรือเปล่าคะ” แสดงถึงความรู้สึกสงสารและการเอาใจเขามาใส่ใจเราว่า ผู้ป่วยที่มีแผลลึกลงน่าจะมีอาการปวดแผล แม้ว่าในขณะนั้นเบญจมาศจะเข้ามาวัดอุณหภูมิร่างกายเท่านั้น จึงได้หาวิธีที่จะช่วยบรรเทาอาการปวดแผลให้กับผู้ป่วย

1.2 คุณธรรม จริยธรรมด้านรับผิดชอบ – พยาบาลเบญจมาศมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ในการปฏิบัติงานได้ประเมินอาการไม่สุขสบายของผู้ป่วยนำไปสู่วิธีการช่วยเหลือผู้ป่วยตามมาตรฐานการพยาบาล

2. ถ้านักศึกษาเป็นนางมะลิจะรู้สึกอย่างไร เปิดโอกาสให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็น

ตัวอย่างคำตอบ เช่น

- พยาบาลเป็นเหมือนนางฟ้า
- คราวหน้าอยากให้พยาบาลเบญจมาศทำแผลให้
- ประทับใจจากการช่วยเหลือของพยาบาล
- ดีใจที่ยังมีพยาบาลที่ดี
- อยากให้พยาบาลทุกคนมีพฤติกรรมที่ดีเอาใจใส่ผู้ป่วยอย่างเบญจมาศ

3. พยาบาลเบญจมาศมีพฤติกรรมทางคุณธรรมจริยธรรม อย่างไรบ้าง

- แสดงออกถึงความเมตตากรุณาโดยเอาใจใส่ในอาการเจ็บป่วยของผู้ป่วย หาวิธีช่วยเหลือผู้ป่วยให้บรรเทาอาการปวด ให้ผู้ป่วยสุขสบาย

- แสดงออกถึงความเมตตากรุณา โดยใช้ถ้อยคำที่สุภาพอ่อนโยน และพฤติกรรมที่นุ่มนวลในการดูแลผู้ป่วย

- แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อหน้าที่การดูแลผู้ป่วยอย่างเต็มที่ ระมัดระวังผลเสียที่เกิดขึ้นจากท่านอนที่ไม่สุขสบายอาจทำให้ผู้ป่วยเกิดความเจ็บป่วยมากขึ้น

- แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อการใช้ความรู้ในการปฏิบัติงาน ผู้ป่วยที่มีแผลลึกมักมีอาการปวดแผล พยาบาลเบญจมาศจึงสอบถามอาการถึงแม้ผู้ป่วยไม่ได้พูด ซึ่งอาจเป็นจากเกรงใจพยาบาลหรืออาจไม่กล้าพูดเมื่อพบว่าผู้ป่วยมีอาการปวดแผลมากไม่ได้นั่งดูตายหาวิธีช่วยเหลือผู้ป่วย

กิจกรรมที่ 14 ความแตกต่าง

กรณีศึกษา รักษาสัญญา (ใช้เวลาแสดงบทบาทสมมติ 5 นาที อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในกลุ่มย่อย 10 นาที และร่วมสรุปพฤติกรรมทางคุณธรรมจริยธรรมที่เหมาะสมของพยาบาลจากกรณีศึกษา 10 นาที)

พยาบาลเบญจมาศได้ไปตรวจสอบคำสั่งแพทย์พบว่า ผู้ป่วยชื่อมะลิยังไม่มียาแก้ปวด จึงไปปรึกษากับสายหยุดพยาบาลหัวหน้าเวร

เบญจมาศ พี่สายหยุดคะ ผู้ป่วยเตียง 10 ชื่อมะลิ แผลที่เท้าใหญ่และผู้ป่วยปวดแผลมาก จนพักไม่ได้เลย ปรึกษาหมอขอยาแก้ปวดดีไหม ผู้ป่วยจะได้สบายขึ้นนอนพักได้

สายหยุด ดีเหมือนกัน หมอเข้ามาพอดีเลย เตียวพี่ไปจัดการให้

สักครู่สายหยุดก็กลับมาที่เคาเตอร์พยาบาล

สายหยุด นี้อาแก้ปวดของคุณมะลิจะ

เบญจมาศ ดิเลยคะ เตียวหนูจะได้รีบจัดยาแก้ปวดไปให้คุณมะลิ จะได้นอนพักได้

แนวทางการอภิปราย

1. กรณีศึกษาตอนนี้ประเด็นที่เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมด้านใดบ้างอย่างไร
2. พยาบาลเบญจมาศมีพฤติกรรมทางคุณธรรมจริยธรรม อย่างไรบ้าง
3. นักศึกษารู้สึกอย่างไรบ้างกับการปฏิบัติของพยาบาลเบญจมาศ

แนวคำตอบกรณีศึกษา รักษาสัญญา

1. กรณีศึกษานี้เป็นประเด็นที่เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม ด้านใดบ้าง อย่างไร

1.1 คุณธรรม จริยธรรมด้านความเมตตากรุณา – พยาบาลเบญจมาศได้พูดคุยกับพยาบาลหัวหน้าเวรว่า “ แผลที่เท้าใหญ่และผู้ป่วยปวดแผลมาก จนพักไม่ได้เลย ปรึกษาหมอขอยาแก้ปวดดีไหม ผู้ป่วยจะได้สบายขึ้นนอนพักได้” แสดงถึงความรู้สึกสงสารที่เห็นผู้ป่วยปวดแผลจนนอนไม่ได้ และแสดง มีความตั้งใจที่จะช่วยให้ผู้ป่วยบรรเทาอาการปวดโดยการให้ยาแก้ปวด แสดงถึงความเมตตากรุณาที่ต้องการให้ผู้ป่วยบรรเทาความเจ็บปวด

แนวคำตอบกรณีศึกษา รักษาสัญญา (ต่อ)

1.2 คุณธรรม จริยธรรมด้านซื่อสัตย์ – พยาบาลเบญจมาศรักษาสัญญาที่ให้ไว้กับผู้ป่วยว่าจะมาตรวจสอบว่าผู้ป่วยมีคำสั่งการรักษาเกี่ยวกับยาแก้ปวด ถึงแม้ตรวจสอบแล้วไม่มีคำสั่งการรักษาเกี่ยวกับยาแก้ปวด แต่ได้ดำเนินการต่อจนได้ยาแก้ปวดให้กับผู้ป่วย

2. พยาบาลเบญจมาศมีพฤติกรรมทางคุณธรรมจริยธรรม อย่างไรบ้าง

- แสดงออกถึงความเมตตากรุณาโดยได้ช่วยเหลือผู้ป่วยให้ได้รับยาบรรเทาอาการปวดแผล เมื่อยังไม่มีคำสั่งการรักษาเรื่องยาแก้ปวด เบญจมาศยังได้นำปัญหาของผู้ป่วยไปปรึกษาหัวหน้าพยาบาลเพื่อหาวิธีช่วยผู้ป่วยจนได้ยาแก้ปวดไปให้ผู้ป่วย

- แสดงออกถึงความเมตตากรุณา โดยแสดงความกระตือรือร้นในการช่วยเหลือผู้ป่วย - แสดงออกถึงความซื่อสัตย์ โดยทำตามสัญญาที่ได้บอกกับผู้ป่วยไว้เรื่องยาแก้ปวดที่ช่วยการบรรเทาอาการปวดแผล

3. นักศึกษารู้สึกอย่างไรบ้างกับการปฏิบัติของพยาบาลเบญจมาศ

เปิดโอกาสให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็น ตัวอย่างคำตอบ เช่น

- เป็นตัวอย่างที่ดีของพยาบาล
- อยากให้พยาบาลทุกคนเป็นเหมือนพยาบาลเบญจมาศ
- อยากเป็นพยาบาลที่ดีเหมือนกับเบญจมาศ

กิจกรรมที่ 14 ความแตกต่าง

กรณีศึกษา เวย์พายใครอยู่ได้ (ใช้เวลาแสดงบทบาทสมมติ 5 นาที อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในกลุ่มย่อย 10 นาที และร่วมสรุปพฤติกรรมทางคุณธรรมจริยธรรมที่เหมาะสมของพยาบาลจากกรณีศึกษา 10 นาที)

ณ หอผู้ป่วยแห่งหนึ่ง เวลาประมาณ 14.00 น. พยาบาลเวย์พายชื่อ บัว ได้โทรมาลาป่วย ทำให้เหลือพยาบาลเวย์พาย 2 คน ในขณะที่ผู้ป่วยเต็มทุกเตียง สายหยุดหัวหน้าพยาบาลได้มาคุยกับดาวเรืองเพื่อขอให้ช่วยอยู่เวย์พายต่อ เนื่องจากไม่สามารถติดต่อพยาบาลคนที่เวย์หยุดคนอื่นได้ จึงได้ขอให้ดาวเรืองขึ้นเวย์พายต่อเนื่องจากพรุ่งนี้เป็นเวย์หยุด

สายหยุด ดาวเรืองจ๊ะ บัวลาป่วยติดต่อคนเวย์หยุดไม่ได้เลย ช่วยอยู่ต่อเวย์พายได้ไหม พรุ่งนี้ก็เป็นเวย์หยุด

ดาวเรือง โอ๊ยพี่ เวย์เดียวหนูก็เหนื่อยจะแย่แล้วไม่เอาหรอก จะกลับไปซักผ้า ให้เบญจมาศอยู่ต่อแล้วกัน

สายหยุด แต่พรุ่งนี้เบญจมาศต้องอยู่เวย์เข้าอีกนะ

ดาวเรือง ไม่เป็นไรหรอก หรือไม่จั่งก็อยู่กันเท่าที่มี พยาบาล 2 คนก็พอ
พูดจบแล้วดาวเรืองเดินออกไปสายหยุดจึงต้องมาขอให้เบญจมาศอยู่ต่ออีก 1 เวย์

สายหยุด เบญจมาศจ๊ะ บัวลาป่วยติดต่อคนเวย์หยุดไม่ได้เลย ดาวเรืองก็ไม่ว่างหนูช่วยอยู่ต่อเวย์พายได้ไหม

เบญจมาศ ได้ค่ะ วันนี้คนไข้ก็เต็มทุกเตียงขาดพยาบาลไป 1 คน คงจะยุ่งมากนะคะ

แนวทางการอภิปราย

1. กรณีศึกษาตอนนี้ประเด็นที่เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมด้านใดบ้างอย่างไร
2. พยาบาลเบญจมาศมีพฤติกรรมทางคุณธรรม จริยธรรม อย่างไรบ้าง
3. ถ้านักศึกษามีผู้ร่วมงานหรือเพื่อนที่มีพฤติกรรมเหมือนพยาบาลดาวเรือง นักศึกษาจะรู้สึกอย่างไร
4. นักศึกษาต้องการเพื่อนร่วมงานที่มีพฤติกรรมอย่างไรบ้าง

แนวคำตอบ กรณีศึกษาเวรป่วยใครอยู่ได้

1. กรณีศึกษานี้เป็นประเด็นที่เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม ด้านใดบ้าง อย่างไร

1.1 คุณธรรม จริยธรรมด้านความเมตตากรุณา – เมื่อหัวหน้าพยาบาลขอให้เบญจมาศช่วยอยู่ปฏิบัติงานต่อ พยาบาลเบญจมาศตอบว่า “ ได้ค่ะ วันนี้คนไข้ก็เต็มทุกเตียงขาดพยาบาลไป 1 คนคงจะยุ่งมากนะคะ” แสดงถึงความสงสารและต้องการช่วยเหลือ ในขณะที่พยาบาลดาวเรืองขาดความเมตตากรุณาไม่ได้รู้สึกหรือสนใจว่าพยาบาลเวรป่วยที่ต้องทำงานหนักมากขึ้น ในขณะที่ตนเองไม่มีติดธุระสำคัญแต่ไม่ช่วยอยู่ปฏิบัติงานต่อ

1.2 คุณธรรม จริยธรรมด้านเสียสละ – พยาบาลเบญจมาศช่วยปฏิบัติงานต่ออีกเพื่อช่วยเหลือเพื่อนร่วมงานและผู้ป่วยได้รับการดูแลอย่างทั่วถึง ซึ่งทำให้เกิดประโยชน์ในภาพรวมทั้งผู้ป่วยและองค์กร ในขณะที่พยาบาลดาวเรืองขาดความเสียสละไม่ได้คำนึงถึงผู้ร่วมงานและผู้ป่วยขาดการแสดงน้ำใจทั้งการให้เบญจมาศอยู่ต่อเวรต่างๆที่วันรุ่งขึ้นต้องปฏิบัติงานอีก และการให้พยาบาลเวรป่วยอยู่กันตามลำพังในสถานการณ์ที่ขาดกำลังคนและผู้ป่วยเต็มทุกเตียง

2. พยาบาลเบญจมาศมีพฤติกรรมทางคุณธรรมจริยธรรม อย่างไรบ้าง

- แสดงออกถึงความเมตตากรุณา พยาบาลเบญจมาศสงสารพยาบาลเวรป่วยถ้าต้องขาดกำลังคนไปในขณะที่ผู้ป่วยเต็มทุกเตียง จึงได้ช่วยอยู่ปฏิบัติงานต่อ

- แสดงออกถึงความเสียสละ พยาบาลเบญจมาศช่วยปฏิบัติงานต่ออีกทั้งๆที่ต้องทำงานหนักเพื่อช่วยเหลือเพื่อนร่วมงานและผู้ป่วยและพຽນนี้เบญจมาศต้องขึ้นปฏิบัติงานอีก

3. ถ้านักศึกษามีผู้ร่วมงานหรือเพื่อนที่มีพฤติกรรมเหมือนพยาบาลดาวเรือง นักศึกษาจะรู้สึกอย่างไร

เปิดโอกาสให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็น เช่น

- ไม่อยากร่วมงานด้วย

- อยากปรับนิสัยของผู้ร่วมงานหรือเพื่อนให้ดีขึ้น

4. นักศึกษาต้องการเพื่อนร่วมงานที่มีพฤติกรรมอย่างไร (เปิดโอกาสให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็น)

ตัวอย่าง เช่น

- เอาใจเขามาใส่ใจเรา

- รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

- ให้เกียรติเพื่อนร่วมงาน

- ไม่พูดจาให้ร้ายผู้อื่น

- มองเพื่อนร่วมงานในแง่ดี

- เสียสละเพื่อส่วนรวม

กิจกรรมที่ 14

ใบงานแผนผังมโนทัศน์

ชื่อ.....กลุ่ม.....นามสกุล.....

ให้นักศึกษาสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้จากกิจกรรมนี้ในรูปแบบแผนผังมโนทัศน์ ใช้เวลา 20 นาที

แบบประเมินการมีส่วนร่วมในกิจกรรม

(นักศึกษาประเมินตนเอง)

ชื่อ-นามสกุล.....กลุ่มที่.....กิจกรรมที่.....

คำชี้แจงให้นักศึกษาประเมินตนเองตามความเป็นจริง โดยทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับ

พฤติกรรมในการเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษา

พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม		
	ดี	พอใช้	ควรปรับปรุง
1. เข้ากลุ่มตรงเวลา			
2. มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมทุกขั้นตอน			
3. แลกเปลี่ยนความคิดเห็นได้ชัดเจน ตรงประเด็น			
4. รับฟังความคิดเห็นหรือโต้แย้งอย่างมีเหตุผล			
5. แสดงบทบาทตามที่ได้รับมอบหมายได้อย่างเหมาะสม			

เกณฑ์การประเมิน

พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม		
	ดี	พอใช้	ควรปรับปรุง
1. ความตรงต่อเวลา	เข้ากลุ่ม/ร่วมกิจกรรมตรงเวลา	เข้ากลุ่ม/ร่วมกิจกรรมสายไม่เกิน 15 นาที	เข้ากลุ่ม/ร่วมกิจกรรมสายเกิน 15 นาที
2. มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม	เข้าร่วมกิจกรรมทุกขั้นตอน	เข้าร่วมกิจกรรมบางขั้นตอน	ไม่ร่วมทำกิจกรรมเลย
3. การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น	แลกเปลี่ยนความคิดเห็นได้ชัดเจน	แลกเปลี่ยนความคิดเห็นบ้างเมื่อถูกกระตุ้น	ไม่พูดหรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นใดๆ
4. รับฟังความคิดเห็นหรือโต้แย้งอย่างมีเหตุผล	มีการรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกคนอื่นเสมอ หรือโต้แย้งอย่างมีเหตุผล	มีการรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกคนอื่นบ้าง หรือมีการโต้แย้งที่อาจไม่สมเหตุสมผลบ้าง	ไม่รับฟังความคิดเห็นของคนอื่น หรือมีการโต้แย้งที่ไม่มีเหตุผล
5. แสดงบทบาทตามที่ได้รับมอบหมายได้อย่างเหมาะสม	ทำหน้าที่ในกลุ่มได้เหมาะสมกับบทบาท	แสดงบทบาทเมื่อถูกกระตุ้น	ไม่มีการแสดงบทบาทแม้ถูกกระตุ้น

ปรับจากแบบบันทึกพฤติกรรมกระบวนการเรียนรู้แบบ PBL (โรงเรียนพยาบาลรามาธิบดี, 2550)

แบบตรวจสอบการเรียนรู้

ชื่อ..... นามสกุล.....กลุ่ม.....

กิจกรรม/เทคนิคการตีค่าความสามารถในชั้นเรียน	ระดับการประเมิน		
	3	2	1
กิจกรรมที่ 6 / ระบุจุดสำคัญ			
กิจกรรมที่ 7 / สารบัญญการเรียนรู้			
กิจกรรมที่ 9 / บันทึกเชิงวิเคราะห์			
กิจกรรมที่ 10 / การตั้งและตอบกระทู้ทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์			
กิจกรรมที่ 11 / ออกข้อสอบ			
กิจกรรมที่ 13 / จริยธรรมประจำวัน			
กิจกรรมที่ 14 / แผนผังมโนทัศน์			
รวมคะแนน			

เกณฑ์การประเมิน

3 หมายถึง มาก แสดงว่าผลงานแสดงให้เห็นถึงความรู้ที่ถูกต้อง หรือทักษะการวิเคราะห์ทางคุณธรรม จริยธรรม หรือแสดงทัศนคติที่ชัดเจน 3 ประเด็นขึ้นไป

2 หมายถึง ปานกลาง แสดงว่าผลงานแสดงให้เห็นถึงความรู้ที่ถูกต้อง หรือทักษะการวิเคราะห์ทางคุณธรรม จริยธรรม หรือแสดงทัศนคติที่ชัดเจน 2 ประเด็น

1 หมายถึง น้อย แสดงว่าผลงานแสดงให้เห็นถึงความรู้ที่ถูกต้อง หรือทักษะการวิเคราะห์ทางคุณธรรม จริยธรรม หรือแสดงทัศนคติที่ชัดเจน 1 ประเด็น

แบบตรวจสอบบันทึกการเรียนรู้

ชื่อ.....นามสกุล.....กิจกรรมที่.....

คำชี้แจง อ่านบันทึกการเรียนรู้ของนักศึกษาแต่ละคนในแต่ละกิจกรรมโดยละเอียด ถ้ามีการสะท้อน
คิดตามรายการที่กำหนดให้ใส่เครื่องหมาย✓ ลงช่องมี แต่ถ้าไม่การสะท้อนคิดในรายการนั้น ให้ใส่
เครื่องหมาย✓ ลงช่องไม่มี ส่วนรายละเอียดของบันทึกการเรียนรู้จะนำมาวิเคราะห์เนื้อหาอีกครั้ง

รายการสะท้อนคิดการเรียนรู้	มี	ไม่มี
1. คุณธรรม จริยธรรม		
1.1		
1.2		
1.3		
1.4		
2. สาระการเรียนรู้ได้อื่นๆ		
2.1		
2.2		
2.3		
2.4		
3. แนวทางในการนำสิ่งที่ได้เรียนรู้มาปฏิบัติในชีวิตประจำวัน		
3.1		
3.2		
3.3		
3.4		
4. แนวทางในการนำสิ่งที่ได้เรียนรู้มาปฏิบัติ ในวิชาชีพการพยาบาล		
4.1		
4.2		
4.3		
4.4		

แบบประเมินบันทึกการสะสมความดี

ชื่อ.....นามสกุล.....สัปดาห์ที่.....

รายการประเมิน

1. ความรับผิดชอบ

1. ส่งงานตามเวลาที่กำหนด

ดี ปานกลาง น้อย ปรับปรุง

เกณฑ์การประเมิน

ดี (3) หมายถึง ส่งงานตามเวลาที่กำหนด

ปานกลาง (2) หมายถึง ส่งงานหลังเวลาที่กำหนดไม่เกิน 3 วัน

น้อย (1) หมายถึง ส่งงานหลังเวลาที่กำหนดตั้งแต่ 4 - 7 วัน

ปรับปรุง (0) หมายถึง ส่งงานหลังเวลาที่กำหนดมากกว่า 7 หรือไม่ส่งงาน

2. ความครบถ้วนของบันทึกการสะสมความดี

ดี ปานกลาง น้อย ปรับปรุง

เกณฑ์การประเมิน

ดี (3) หมายถึง ระบุรายการทำความดี วันที่ สถานที่ และคุณลักษณะ

ปานกลาง (2) หมายถึง ระบุรายการทำความดี และรายละเอียดอื่น 2 รายการ

น้อย (1) หมายถึง ระบุรายการทำความดี และรายละเอียดอื่น 1 รายการ

ปรับปรุง (0) หมายถึง ระบุเฉพาะรายการทำความดี

หมายเหตุ ข้อนี้เป็นกรประเมินในภาพรวม มีเพียง 1 รายการที่ไม่สมบูรณ์ถือว่าบันทึกนี้ไม่ครบถ้วน

2. การระบุรายละเอียดพฤติกรรมทางคุณธรรมจริยธรรมหรือพฤติกรรมทำความดีโดยการวิเคราะห์เนื้อหาและระบุจำนวนนักศึกษาที่แสดงพฤติกรรม

บรรณานุกรม

- ทัศนีย์ ทองประทีป และบุญทิวา สุวิทย์. 2544. พรหมวิหาร 4: ปัญญาสำหรับพยาบาล. วารสารพยาบาลศาสตร์ 19 (เมษายน-มิถุนายน): 23-29.
- พนมวรรณ อยู่ดี. 2547. การฝึกมนุษยสัมพันธ์. พิมพ์ครั้งที่ 4.เชียงใหม่: กลางเวียงการพิมพ์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. 2556. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554 เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ. กรุงเทพมหานคร: ศิริวัฒนาอินเตอร์พริ้นท์.
- มัณฑุภา ว่องวิระ. 2541. จริยธรรมกับการพยาบาล. สงขลา: ชานเมืองการพิมพ์.
- สภาการพยาบาล. 2550. ข้อบังคับสภาการพยาบาลว่าด้วยการรักษาจริยธรรมแห่งวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ.2550. ใน พระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ.2528 และที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2540 และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง, หน้า 220-223. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: ศิริยอดการพิมพ์
- สภาการพยาบาล. 2551. แนวทางการส่งเสริมการปฏิบัติการพยาบาลตามจรรยาบรรณวิชาชีพ (ฉบับปรับปรุง). พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: จุดทอง.
- สภาการพยาบาล. 2553. สมรรถนะผู้ประกอบการวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์. กรุงเทพมหานคร: ศิริยอดการพิมพ์.
- สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย. 2546. จรรยาบรรณพยาบาล ฉบับปีพุทธศักราช 2546. นครปฐม: โรงพิมพ์สถาบันพัฒนาการสาธารณสุขอาเซียน มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สำนักข่าวกรมประชาสัมพันธ์. 2557. อิทธิพลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือที่พัดปกคลุมในพื้นที่ภาคใต้และอ่าวไทย ทำให้เกิดน้ำท่วมฉับพลัน. [ออนไลน์].แหล่งที่มา: [http://www.bangkokvoice.com/2014/12/16/news-1691/\[2557,ธันวาคม 30\]](http://www.bangkokvoice.com/2014/12/16/news-1691/[2557,ธันวาคม 30])
- สิวลี ศิริไล. 2555. จริยศาสตร์สำหรับพยาบาล. พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุภาจิต คำพังเพย สำนักนวนไทย. สุภาจิตไทย. [ออนไลน์].แหล่งที่มา: <http://www.suprasitthai.com> [2557,เมษายน 19]
- แสงทอง ธีระทองคำ. 2556. จริยธรรมกับการปฏิบัติการพยาบาลและการผดุงครรภ์. ใน แสงทอง ธีระทองคำ และไสว นรสาร (บรรณาธิการ), กฎหมายสำหรับพยาบาล, หน้า 210-230. สมุทรปราการ: Offset Plus.

- ศึกษาธิการ, กระทรวง. กรมวิชาการ. 2523. แนวทางการพัฒนาจริยธรรมไทย: การประชุมวิชาการเกี่ยวกับจริยธรรมไทย 22-27 มกราคม 2523. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์กรมการศาสนา.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. 2552. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตร์ พ.ศ.2552 (เอกสารแนบท้าย). ใน ราชกิจจานุเบกษา 127 ตอนพิเศษ 3 ง (11 มกราคม 2553): 43
- อภิวัฒน์ แก้ววรรณรัตน์. 2547. จริยธรรม: คุณภาพการพยาบาล. เชียงใหม่: ยูนิตีแอนด์โปรเกรสโซลูชัน.
- อรนิช แสงจันทร์. 2549. กฎหมายและจริยศาสตร์กับการพยาบาล. สงขลา: ลิมบราเดอร์การพิมพ์.
- อุทุมพร จามรمان. 2540. การตีค่าความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียนเพื่อการปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ฟันนี่พับบลิชซิ่ง.

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (19 เล่ม)

- อรอนงค์ นิยมธรรม. 2555. การพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างคุณลักษณะด้านความเมตตากรุณาตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงสำหรับนักศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์, สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปริญญาณี ดีพรหม. 2551. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเขาวัวปัญญาทางอารมณ์กับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์, สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ยุภาติ ปณะราช. 2551. การพัฒนาลักษณะความเป็นกัลยาณมิตรสำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์, สาขาวิชาวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ณรงค์ ชุมสุพรรณวารี. 2550. ทักษะที่มีต่อจริยธรรมทางธุรกิจของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะบริหารธุรกิจมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ ที่มีระดับความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์แตกต่างกัน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์, สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วันเพ็ญ ยอดคง. 2550. ความสัมพันธ์ระหว่างความถนัดเฉพาะวิชาชีพพยาบาล เขาวัวอารมณ์ความสามารถในการเผชิญอุปสรรค จริยธรรมในวิชาชีพพยาบาล กับความสามารถในการแก้ปัญหาทางการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์, สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อรพินทร์ สันติชัยอนันต์. 2549. การศึกษาคุณธรรมและจริยธรรมของนิสิตนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์, สาขาวิชาการอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ประสิทธิ์ จันดาหาร. 2549. การปฏิบัติตนตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์, สาขาวิชาการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เวณี กรีทอง. 2549. รายงานการวิจัยเรื่องการศึกษาและพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมของนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- มารศรี กลางประพันธ์. 2548. การพัฒนาคุณธรรมด้านความอดทน (ขันติ) ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์, สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- มัทนทาวดี เมธาพัฒนา. 2547. ประสบการณ์ในสถานศึกษา แบบอย่างด้านจริยธรรมจากบิดามารดา และลักษณะทางจิต ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรปฏิบัติงานอย่างมีจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุขในเขตภาคกลาง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทรัพย์ศิริ ศิริวัฒน์. 2547. การเปรียบเทียบจริยธรรมวิชาชีพของนักศึกษาแพทย์โครงการสอบผ่าน ทบวงมหาวิทยาลัยกับนักศึกษาแพทย์โครงการ 5 ปี ของคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เสกสรรค์ ทองคำบรรจง .2545. การศึกษาโครงสร้างทางจริยธรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ตามแนวพุทธศาสนา การสร้างมโนทัศน์พื้นฐาน การวัดความเปลี่ยนแปลง และรูปแบบเชิงสาเหตุของการเปลี่ยนแปลง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ดวงตา เครือทิวา. 2544. การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพลศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นาริรัตน์ สุวรรณวารี. 2543. พฤติกรรมจริยธรรมในระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของนักศึกษา ระดับอุดมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พิศมัย พนาเวศร์. 2540. ความคิดเห็นด้านจริยธรรมทางธุรกิจของนักศึกษาด้านบริหารธุรกิจ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 2 สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาธุรกิจศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จุฬาลักษณ์ เรืองณรงค์. 2537. การศึกษาค่านิยมด้านจริยธรรมของนิสิตนักศึกษา มหาวิทยาลัยในภาคใต้. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สมควร กองจินดา. 2535. การศึกษาให้เหตุผลเชิงจริยธรรมและเจตคติเชิงวิทยาศาสตร์ของนักศึกษาในวิทยาลัยพลศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- दनัย จารุประสิทธิ์. 2533. การศึกษาทัศนคติเชิงจริยธรรมของนักศึกษาวิชาเอกพลศึกษาในกลุ่มวิทยาลัยพลศึกษาภาคใต้. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา.

ปัทมาสน์ อมาตยกุล. 2533. ผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มต่อบุคลิกภาพด้านคุณธรรมพรหมวิหารสี่ของนิสิตปริญญาตรีภาควิชาแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒพิชญโลก. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย(15 เล่ม)

วราภรณ์ เตชะสุวรรณ. 2554. การพัฒนายุทธศาสตร์การพัฒนาคุณธรรมสำหรับนักเรียนนายร้อยตำรวจ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์บัณฑิต, สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วัชรพันธ์ ผาสุข.2551. ผลของกลยุทธ์เชิงจริยธรรมที่มีต่อการฝ่าฝืนระเบียบของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชนวัฒน์ สุวรรณจรัส. 2548. การวางแผนยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาคุณธรรมในนิสิตนักศึกษาไทยระดับปริญญาบัณฑิต. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์บัณฑิต, สาขาวิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธิดาพร โตสติ. 2546. การประยุกต์ใช้เทคนิคการวิเคราะห์ผลกระทบไว้เพื่อกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมนิสิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มารศรี กลางประพันธ์. 2546. การพัฒนาพรหมวิหาร 4 ของนักศึกษาวิชาชีพครู สังกัดสถาบันราชภัฏ ตามแนวพุทธธรรมกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์บัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พรพิพัฒน์ เพิ่มผล. 2545. รูปแบบการพัฒนานิสิตนักศึกษาเพื่อส่งเสริมจริยธรรมวิชาชีพของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์บัณฑิต, สาขาวิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

หรรษา สุขกาล. 2543. การพัฒนารูปแบบโปรแกรมการทำงานระหว่างเรียนเพื่อส่งเสริมจริยธรรมในการทำงานของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตในสถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์บัณฑิต, สาขาวิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สุวิมล ว่องวานิช และนางลักษณ์ วิรัชชัย.2542. รายงานการวิจัยเรื่องปัจจัยและกระบวนการที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณธรรมระดับบุคคลเพื่อมุ่งความสำเร็จของส่วนรวมของนักศึกษามหาวิทยาลัย การศึกษาเชิงปริมาณและคุณภาพ. ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปัทมา ทองสม. 2543. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมกับปัจจัยคัดสรรที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาอุดมศึกษาคณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ผุสนีย์ แก้วมณี. 2542. ผลของการปลูกฝังค่านิยมวิชาชีพต่อความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการพยาบาลศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- หยกตระกูล พิพัฒน์ศิริศักดิ์. 2541. ความรู้ เจตคติ และทักษะการรับรู้เชิงจริยธรรมในนิสิตแพทย์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โกเมท เทือกสุบรรณ. 2538. การศึกษาการพัฒนาคุณธรรมนักศึกษาครูในวิทยาลัยครู. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาอุดมศึกษาคณะครุศาสตร์วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศรีประภา ปิยะศิริศิลป์. 2539. ความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมวิชาชีพ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับความสามารถในการตัดสินใจในปัญหาความขัดแย้งเชิงจริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการพยาบาลศึกษาคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อภิญา มานะโรจน์. 2539. การศึกษากระบวนการปลูกฝังคุณธรรมแก่นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาอุดมศึกษาคณะครุศาสตร์วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รื้อทอง ล้อทอง. 2534. การวิเคราะห์กิจกรรมนักศึกษาพยาบาลที่ส่งเสริมจริยธรรมของวิทยาลัยพยาบาลสังกัดกองงานวิทยาลัยพยาบาล สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชานิเทศการศึกษาคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (6 เล่ม)

จักรพันธ์ จันทร์เจริญ. 2551. การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา
โรงเรียนเทคโนโลยีบริหารธุรกิจรักไทย อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.

ประสาร ศรีพงษ์เพ็ลลิต. 2548. เปรียบเทียบการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา
ในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา คณะ
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ฉลอง จระระ. 2547. การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา สถาบัน
เทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตสุรินทร์ อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์. วิทยานิพนธ์ปริญญา
โทบริหารธุรกิจ, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สุดา ผ่องแผ้ว. 2547. ความฉลาดทางอารมณ์เหตุผลเชิงจริยธรรม และความเป็นผู้นำของ
คณะกรรมการองค์การนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี. วิทยานิพนธ์ปริญญา
โทบริหารธุรกิจ, สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา ให้คำปรึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.

สุชาติ แป้นเมือง. 2543. การศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนนักศึกษาที่ใช้ยาบ้าและ
นักเรียนนักศึกษาที่ไม่ใช้ยาบ้า. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

อดิศักดิ์ ศรีวรบุญ. 2541. เจตคติต่ออาชีพครูและจริยธรรมของนักศึกษาครูในสถาบันราชภัฏภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา คณะ
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

มหาวิทยาลัยขอนแก่น (5 เล่ม)

ประพรทิพย์ คุณากรพิทักษ์. 2547. ความสัมพันธ์ระหว่างเหตุผลเชิงจริยธรรมกับพฤติกรรมวินัยใน
ตนเองของนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญา
โทบริหารธุรกิจ, สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

นิภาพร อางควนิช. 2545. ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมกับบุคลิกภาพของ
นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ,
สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

อิศรา รัตนศิริ.2540. ทัศนคติต่อมหาวิทยาลัย และการใช้เหตุผลเข้าจริยธรรมของนักศึกษาที่เคยมีพฤติกรรมไม่อยู่ในวินัย และนักศึกษาที่มีพฤติกรรมอยู่ในวินัยในกลุ่มนักศึกษาที่พักอาศัยในหอพัก มหาวิทยาลัยขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการแนะแนวและให้คำปรึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

บุญเลิศ เล็กสมบูรณ์. 2538. พฤติกรรมจริยธรรมและแนวโน้มพฤติกรรมจริยธรรมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามคำรายงานของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สุวิชา วิริยมานุวงศ์. 2537. องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อจริยธรรมด้านการใช้ปัญญาในการแก้ปัญหาของนักศึกษาในวิทยาลัยครูภูเก็ต. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (4 เล่ม)

ปริญญา เห็นสุข.2549. การสื่อสารและการขัดเกลาทางสังคมด้านคุณธรรมจริยธรรมของนิสิตนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, สาขาวิชาสื่อสารมวลชน คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

จุฑารัตน์ กมลศรีจักร. 2546. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล เข้าวารมณกับพฤติกรรมจริยธรรมในการให้บริการพยาบาลของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

อภิรดี สนิทวงศ์ ณ อยุธยา.2544. ความรู้และทัศนคติของนักศึกษาแพทย์ต่อหลักจริยธรรมทางการแพทย์. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

บุศยรัตน์ แก้วไพฑูรย์. 2537. การศึกษาบทบาทของมหาวิทยาลัยในการเผยแพร่พระพุทธศาสนาและพัฒนาจริยธรรมแก่นักศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐ: กรณีศึกษาชมรมพุทธศาสตร์. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, สาขาวิชาสื่อสารมวลชน คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (3เล่ม)

ชัยพงศ์ แก้วกล้า. 2551. ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถภาพทางสมองด้านการประเมินค่าทางพฤติกรรมกับการตัดสินใจเชิงจริยธรรมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

โชคชัย ปัญญาคำ. 2550. ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะด้านจริยธรรมของนักศึกษา สถาบันพลศึกษา วิทยาเขตเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาวิชาวิจัยและสถิติการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ฐาปน บัวบาน. 2548. ความสัมพันธ์ระหว่างความคิดสร้างสรรค์ บุคลิกภาพพื้นฐานตามแบบสำรวจ MMPI-2 และพฤติกรรมจริยธรรม ของนักศึกษา คณะวิจิตรศิลป์ เพศชาย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (3เล่ม)

นรยส ไชยศรีพรหม. 2545. ลักษณะบุคลิกภาพและตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเชิงจริยธรรมของนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สุดารัตน์ มนัสสกุล. 2544. การเปรียบเทียบจริยธรรมของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาในกลุ่มสหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

นิตยา ศรีจำนง. 2538. ผลของการปรึกษากลุ่มต่อการพัฒนาจริยธรรมเชิงพุทธของนักศึกษา วิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

มหาวิทยาลัยนเรศวร (3 เล่ม)

นงลักษณ์ ใจฉลาด. 2553. รูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนิสิตนักศึกษา สถาบันอุดมศึกษาไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ฉลอง ชาตรุประชีวิน. 2552. การพัฒนากลยุทธ์การส่งเสริมการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างคุณธรรมที่พึงประสงค์ของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.

เจียมจิต บุญรักษ์. 2534. ศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมเบญจธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาในภาคเหนือ. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.

มหาวิทยาลัยรามคำแหง (3 เล่ม)

บุญเรือน เต็มสารทรัพย์. 2552. พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ฉันทพร บุษปฤกษ์. 2551. พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของเยาวชนในสังคมไทย กรณีศึกษานักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ศูนย์พระนครเหนือ. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, สาขาวิชาไทยศึกษา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ทิพาพร ลิขิตกุล. 2544. การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมกับการอบรมเลี้ยงดูของนักศึกษารามคำแหง. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, สาขาวิชาพื้นฐานการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

มหาวิทยาลัยมหิดล (2 เล่ม)

วนิดา สุขถาวรธรรม. 2536. จริยธรรมบางประการในนักศึกษาแพทย์. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาคลินิก บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

สุพร พวงวราพันธ์. 2533. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์การเรียนรู้ทางการพยาบาลกับพฤติกรรมของนักศึกษาพยาบาล. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

มหาวิทยาลัยบูรพา (2 เล่ม)

อัจฉิมา วันแต่ง. 2538. เปรียบเทียบจริยธรรมของนักศึกษาครุทายาทในกลุ่มสหวิทยาลัย สังกัดกรมการฝึกครู. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

ศิริพร พูลประสาท. 2537. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์การเรียนรู้ทางการพยาบาลกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนิสิตพยาบาล มหาวิทยาลัยบูรพา. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

มหาวิทยาลัยทักษิณ (2 เล่ม)

ดวงพร อุทัยสุริ. 2548. ศึกษาพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ.

ทศพร มณีศรีขำ และนิรันดร์ จุลทรัพย์.2542. รายงานการวิจัยเรื่องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพแสดงตัว ความวิตกกังวล ความเชื่อมั่นในตนเอง และคุณธรรมแห่งพลเมืองดีของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาควิชา และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. มหาวิทยาลัยทักษิณ.

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ (2เล่ม)

พรเทพ เสถียรนพเก้า. 2553. การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมคุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรมของนักศึกษาครู. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาวิจัยและพัฒนาหลักสูตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

มานิตย์ สิทธิชัย. 2540. การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมจริยธรรมสำหรับนักศึกษาครุศาสตร์อุตสาหกรรม. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาวิจัยและพัฒนาหลักสูตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์(1 เล่ม)

ไอลา หริมเพ็ง. 2551. องค์ประกอบทางจริยธรรมของนักศึกษามุสลิมในสถาบันอุดมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, สาขาวิชาอิสลามศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตปัตตานี.

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.(1 เล่ม)

เรณูวรรณ หาญวาทธี. 2538. การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล กรณีศึกษาวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พุทธชินราช พิษณุโลก. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, สาขาวิชาพัฒนาสังคม คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร(1 เล่ม)

ทรงสิริ วิจิรานนท์. 2551. รายงานการวิจัยเรื่องการศึกษาคุณธรรมความซื่อสัตย์ในการเรียนของนักศึกษา. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี(1 เล่ม)

วราภรณ์ จันเศรษฐ. 2547. การวิเคราะห์การรับรู้ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรีทางด้านจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับคอมพิวเตอร์และสารสนเทศ.วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต, สาขาวิชาคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี(1เล่ม)

พระใสว สีปัญญา. 2552. การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม การเจริญสติ เพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม
สำหรับนักศึกษาครุศาสตร์บัณฑิตหลักสูตร 5 ปี มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จังหวัดลพบุรี.
วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา(1 เล่ม)

ลำดวน เกษตรสุนทร. 2546. รายงานการวิจัยเรื่องการสร้างชุดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาการคิดเชิง
จริยธรรมของนักศึกษาครู สถาบันราชภัฏสงขลา.มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.

มหาวิทยาลัยสยาม(1 เล่ม)

แพรวภัทร ยอดแก้ว. 2550. รายงานการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมทางจริยธรรมกับ
ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักศึกษามหาวิทยาลัยสยาม. มหาวิทยาลัยสยาม.

วิทยาลัยพยาบาลราชชนนี สุราษฎร์ธานี (1 เล่ม)

อุบลรัตน์ โปธิ์พัฒนชัย, เพ็ญศรี ทองเพชรและวีรวรรณ เกิดทอง. 2550. รายงานการวิจัยเรื่องการพัฒนา
พัฒนาพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสุราษฎร์ธานี.
วิทยาลัยพยาบาลราชชนนี สุราษฎร์ธานี.

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี (1 เล่ม)

ฉวีวรรณ สัตยธรรม และนำพร ไหว่เอง. 2539. รายงานการวิจัยเรื่องผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาชีพ
พยาบาลและจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีศรีัญญา.
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี.

กระทรวงสาธารณสุข (1 เล่ม)

สุวลักษณ์ ตั้งประดิษฐ์ และคณะ. 2536. รายงานการวิจัยเรื่องการศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของ
นักศึกษาพยาบาลในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกองงานวิทยาลัยพยาบาล. สถาบันพัฒนา
กำลังคนด้านสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข.

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ(1 เล่ม)

สุดใจ บุญอารีย์. 2546. รายงานการวิจัยเรื่องผลการฝึกความสามารถด้านการรู้คิดและความสามารถ
ด้านการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมที่มีต่อทัศนคติต่อพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษา.
สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางเบญจพร จึงเกรียงไกร เกิดเมื่อวันที่ 21 ธันวาคม พ.ศ. 2510 ที่กรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีวิทยาศาสตร์บัณฑิต (พยาบาลและผดุงครรภ์) จากภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล เมื่อปี พ.ศ. 2533 และสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์) จากคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล เมื่อปี พ.ศ. 2542 ได้ลาศึกษาระดับปริญญาเอกสาขาวิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปี พ.ศ. 2553

ปฏิบัติงานตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพที่หอผู้ป่วยกุมารเวชบำบัดวิกฤต (PICU) คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2533 ถึง พ.ศ. 2544 ปฏิบัติงานในตำแหน่งอาจารย์ที่ภาควิชาพยาบาลศาสตร์หรือโรงเรียนพยาบาลรามาธิบดี คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 จนถึงปัจจุบัน